

2

PRÆSAGITVRA TEMPORVM

SEV DE PRÆCOGNOSCENDIS
TEMPORVM MVTATIONIBVS.

IVXTA TRIPLICEM VIAM
Cœlestem, Meteorologicam, & Terrestrem.

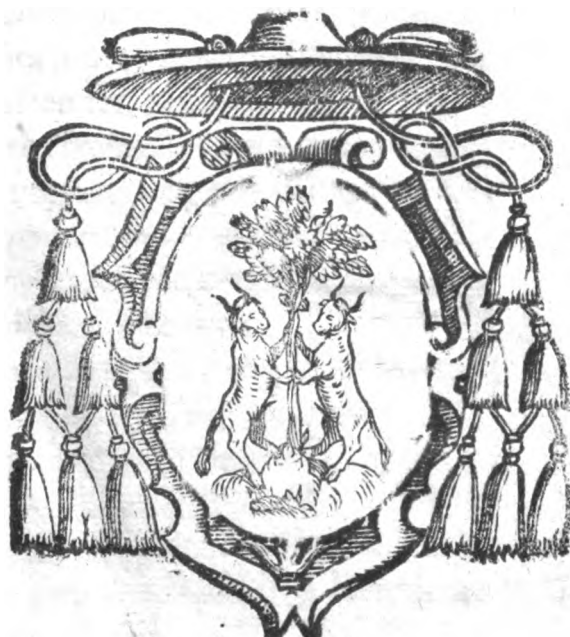
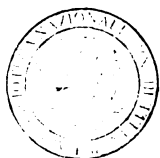
Libri Tres.

AVCTORE F. PAVLO MINERVA BARENSE
Ordinis Prædicatorum Sacræ Theologiæ Magistro.

Opus sanè

*Uniuersis personarum ordinibus, ne dum lucundam, & vti'e, sed
per quam necessarium, Philosophis præsertim, Medicis,
Mathematicis, Nautis, Agricolis, &c.*

Vbi in tertio, egregiè confutatur opinio de mobilitate terræ,

NEAPOLI,
Ex Typographia Constantini Vitalis.
M. DC. XX.

Superiorum Permissu.

ILLVSTRISSIMO, AC REVERENDISSIMO D.
D. FR. AVGVSTINO GALAMINIO

S. R. E. CARDINALI DE ARACÆLI NVNCV.
pato Ordinis Prædicatorum Episcopo Lauretano, &c.

*F. Paulus Minerua Barenfis eiusdem Ordinis Sacra Theologia
minimus Magister, felicitatem ab eo precatur, qui est
omnium vera felicitas.*

SI Quis est, aut fuit vnquam (Amplissime Cardinalis) qui vel maximarum virtutum nomine, vel beneficiorum multitudine deuinctus tibi quàm plurimum debeat: is ego certè sum; qui à primis fermè annis ita felici quadam sorte mihi conrigit, vt te ob eximias ingenij, diuinaſq; animi tui dotes, summopere semper, & ex toto pectore amare, & venerari cæperim; vnde virtutum tuarum admirator, & cultor, tua etiam in me beneficia experi meruerim. Nam à facundissimo, & doctissimo ore tuo, tanquàm à cælesti, & perenni quodam fonte concessum mihi fuit haurire præcepta philosophiæ, omnemq; disciplinam, quæ in nostro pectore omnem ardentem sciendi extingueret sitim. Quibus studijs ego instructus, adiunctisq; Theologicis tantj viri vestigia pro viribus secutus diuino mihi fauente numine, nonnulla per singulos ferè annos conscribere sum conatus partim in lucem edita, partim si fuerit comoditas, & vita superstes, euulgada. Inter quæ sunt, quæ ad temporã mutationes præcognoscendas, pertinent iuxta triplicem methodum, cœlestẽ methæorologicã, & terrestrem. Res quidem periucundæ, & per quam necessariæ. Quas mihi diu cogitanti, cui potissimum dedicare, & nuncupare malle: Tu mihi primus omnium occurristi (Illustrissime Cardinalis) cui ego nunc perexiguum hoc munus venio exhibiturus, voluntatis certæ meæ sempiternum pignus, & debitę olim seruitutis promptissimum obsequium: vt quod abs te accepi, ad eundem fontẽ redeat, vnde effluxit; vtq; aliqua ex parte me exoneratum tanto quod debeo, meritorum, & gratiarum pondere videar. Debeatur id munusculum iure tibi omnium parenti ob singulares virtutes, quæ in te vndiq; splendent, & veluti clarissimi solis radij in conspectu omnium inter lucent. Quasobres Clemens VIII. Pont. Max. bonæ memoriæ, te varijs in locis præfecit inquisitioni hæreticorum, sed præsertim Romanæ tanquam summæ. Et Paulus V. de Sancta Dei Ecclesia optimè meritus, Sacri, & Apostolici Palatij Magistrum esse voluit; tum quasi per gradus quoldam cognitis magis, perspectisq; tuæ vitæ ornamentis, nullo regum aut principum fauore, sed virgula quasi diuina, te verò nec cogitante, nec

procurante ad apicem regiminis nostri Ordinis, & Pædicatoriæ familiæ per
vniuersum orbem florentissimæ Generalis Magister electus fuisti; & tandem
ad Cardineam, qua purpuratus es dignitatem, (quæ Regio splendori equipa-
ratur) euectus es: in quibus muneribus ita te exercuisti, & exerces, vt nulli vn-
quam sis secundus futurus. Sic etenim virtutum luminibus effulges, vt omnes
te suspiciant, & admirentur. Sed nolo epistolæ modû in his dicendis excedere:
oportet enim longa oratione, & proluxa nimis vti. Quapropter (Illustrissime
Cardinalis) te præcor, vt me iam ab ipsa adolescentia, tibi notum, deditumq;
seruum, ac discipulû, qui me & laurea decorasti, & in sacra Theologiæ Magi-
strum extulisti atq; celeberrimæ vniuersitati Neapolitane moderatorem, ac
regerentem declarasti: ita habeas, ita me existimes, qui te imprimis, & præcun-
ctis alijs obseruare, & venerari semper debeam; eaq; me tua causa meditari, &
parare oportere, quæ tibi à deditissimo famulo, & alumno deberi, & expectari
merito debeant. Hilari igitur frôte, ac sereno pectore hæc lucubrationes meas
tibi consecratis excipere velis: illasq; tu tanquam alter D. Augustinus Ecclesiæ
Sanctæ micantissimum lumen, tuo ingenio cognoscere, corrigere, & emendare
velis: vt sub clarissimi nominis tui clypeo tutius in hominum manus venire,
audiusq; ac libentius, tuo munitæ numine, legi, & gratæ esse possint. Si quid
vero mea paruitas valuerit: id totum tuum erit. Interea diutissime valeas,
feliciterq; ac sanctissime, vt facis, tui muneris omnia gubernes: expectaturus
laborum premia à Christo Domino, qui te ad hoc munus, & elegit, & voca-
uit, & extulit, quem assiduis interpellabo præcibus, vt Illustrissimâ Domina-
tionem tuam diu seruet incolumem, atq; amplificet ad Ecclesiæ suæ sanctæ
frugem. Iterum, atq; iterum Vale.

TANDEM post multos, variosq; viarū anfractus, terra, mari, aere, igne, cælo (Deo ter Max. nobis opitulante) ad portum applicuimus (Lector Candide) & vitinam feliciter. Opus certè ingens, & laboriosum ob rerum difficillimarum tractationem, varietatem, dignitatem, præstantiam. Quid enim præstantius cælo? Quid admirabilius orbium motu? Quid dignius siderum influxibus varijs? Quid difficilius, quam illorum naturas assequi? Verum quod officit, illud in primis est, præcognoscere scilicet, quando coitiones, separationes, aspectusq; Astroorum erunt: quando elementorum alterationes, aeris impressiones, animalium affectus, & propensiones, plantarum passiones, rerum insensibilium accidentia: & ex his omnibus præcessit; temporum mutationes quando futuræ sunt: præsentire scilicet pluuias, ventos, tempestates, serenitates, niues, glacies, grandines, fulgura, fulmina, coruscationes, tonitrua, terremotus, quatuor anni qualitates, veris speciem, æstatis calorem, autumnal inconstantiam, brumæ rigorem, & quàm plura his similia: nosse quidem, non modo quibus accidant temporibus, sed & earumdem causas: hoc certè nihil illustrius, nihil vtilius, nihil deniq; pulchrius, ac iucundius, vel inueniri, vel excogitari potest. Sanè futurorum scientia ob excellentiam, cæteris illustrior est: cum futura cognoscere ad Diuinitatem propriè spectet; Vnde futurū tantum Deo conuenit: quamuis futurum, sicuti præteritum, non sunt in Deo, quia quicquid in eo est, totum est in præsentia æternitatis: nihilominus tamen significantur in eo per verbum, & respectum ad creaturas. Quapropter futurum est in Deo, in nobis, in Angelis & in Brutis, sed inæqualiter. In Deo secundum se, & in se, & id quidem tantum Deo conuenit: in suis causis conuenit nobis, sed plura Angelis ob intellectus acumen, & naturæ nobilitatem, cum sint materiei expertes; nos autem non absq; materia, & intelligere nostrum non est sine phantasmate, & sensuum adminiculo. Vtrobq; autem diuersimodè, nam in causis necessarijs certitudinaliter, in contingentibus sæpe (opinatiuè tamen, & per coniecturam) in his verò quæ rarò contingunt, nullo modo. Bruta quoq; futura cognoscunt, non quia præsens ad futurum computent (cognitio quidem futurorum ex præsentibus, & præteritis propriè rationis est) sed ex naturæ instinctu à Diuino intellectu eis indito, mouentur ab aliquid in futurum, ac si futurum præuiderent. Quandoquidem cum animal sit vnde quaque, & omnino sensitiuum, sensus non apprehendit futurum, sed ex his, quæ animal apprehendit in præsentia: appetitus eius mouetur naturali instinctu in aliquod futurum prosequendum, vel fugiendum. Animalia itaq; omnia ferè futura præcognoscunt: quæ nobis quoq; certissima dant temporum indicia; quia non aberrant. Porrò autem ab eis in vniuersum desumi debent, vel à quibusdam eorū proprietatibus, quæ sunt illorum propria accidentia, quemadmodum Hippocrates in lib. de alimento scripsit: naturas scilicet rerum omnium, præsertim animalium sine doctore doctas esse, & per naturam operari, & citra intelligentiam duci, non cognitione finis, sed natura: quasi summa sapientia præditæ essent; immo has solas non ab errare, & cæc. Quod etiam præstus Aristoteles lib. 8. cap. 12. de Historia animalium docuit: animalia scilicet mutationes ad frigora, & calores congenitum, & natium sensum habere. Cæterū, & hanc doctrinam non prætermisit Ptolemæus, qui libro primo de Iudicijs Astroorum cap. 2. scriptum etiam reliquit: bruta animalia (non solum indoctos homines) intelligere temporum, & flatuum discrimina. Indicant igitur nobis animalia omnia ferè temporum mutationes à proprijs eorum accidentibus, & à communibus, vt locorum migrationes, quæ sunt illi accidentia communia. Ex hoc namq; quòd locū mutant, & de loco in locum migrent, dant nobis profectò signa, tempora mutari. Quare D. Thomas 2. 2. q. 35. art. 7. corp. scribit, quòd per auisū garritus, & motus, & alias dispositiones possunt futura præcognosci: non sicut per causas futurorum euentuum, sed sicut per signa. Et in eodem opere q. 95. art. 7. in corpore docet, Augurium non esse illicitum in his quæ causantur à cælis, vel quæ pertinent ad aues, seu ad alia animalia. Et ratio quidem est, cum fiat res naturæ superstitiosi tamen homines ad alia transferentes, aliter iudicant in perniciem animarum suarum. Triplex genus hominum futura naturaliter prædicere potest. Astrologus, Philosophus, Medicus (licet omnes Philosophi) Astrologus à causis remotis, Philosophus à medijs: Medicus à proximis. Astrologus à cælo, Philosophus à facie cæli: Medicus à facie terræ. Astrologus à motu cælorum, & cæc. Philosophus à Meteoris: Medicus ab anni qualitatibus; prædicens sanitates, & annuas ægrotudines. Hinc habes (humanissime Lector:) tres modos prædicendi futura in temporum mutationibus. Primus est cælestis, secundus Meteorologicus: postremus terrestris. Primus à sole, luna, reliquisq; erronibus, tum fixis, cæterisq; rebus

rebus cœlestibus desumitur. Secundus ab aeris qualitatibus. Postremus ab animalibus quibuscumque; præsertim ab homine, à Plantis, tum etiam à rebus vita carentibus. Quòd si dixeris, prædictores hæc sæpius falli, quemadmodum, & cæteras astrologicas, & medicas: respondemus id non proueniri à fallaci scientia, verum vel à rebus, vel ab intellectu: à rebus ob materiam scilicet excellentiam, atque nobilitatem, ob rerum Astrologicarum, Meteorologicarum, & medicarum difficultatem, ob varietatem mixtionum configurationum cœlestium; & tandem, quia præcorum, & recentiorum obseruationes non conueniunt adinuicem. Porro autem ab intellectu secundo id proueniri potest, quia artifices, & scientifici sunt negligentes, imperiti, tardi ingenio, intellectu obscuro, & cæ. Negari itaque minimè potest, per Astrologiam præcognosci posse mutationes, quæ fiunt per aeris transmutationem, & in mutato aere ambiente: & per philosophiam metæora omnia, & ætus, & temporum mutationes: & per medicinam sanitates, & annuas ægritudines, ab anni qualitatibus depromptas. Vniuersa Astrologia, & Philosophia simul huic suffragatur. Verum & sancti Doctores testantur, elementorum ordine, & consonantia, atque alteratione, posse sereni dies, & pluuij prænosci, & quæ necessaria sint humanæ vitæ siderum coniecturæ, dummodo quis ultra mensuram non perquirat eorum iudicia. Et quòd deceat nonnulla de pluuijs futuris percipere, plura quoque de ætibus, & impetu ventorum, vel particularibus, vel vniuersalibus, vel leuioribus. Et quòd ex eorum coniecturis magna comoditas vitæ præstetur: Cum inter sic nautæ procellarum pericula prognosticari, viatori aeris mutationem, colono fructuum copiam. De quibus omnibus legendi sunt etiam sancti Doctores, præsertim D. Hieronymus. D. Ioan. Chrysostomus, & D. Thomas super Mattheum, c. 16. D. Basilius super Lucam, c. 12. Homilia 6. Venerabilis Beda, Magnus Albertus super utrumque caput, & alij. Verum S. Doctor egregie (ut solet) illud Matthei 16. præcæcitati capitis, scilicet facti vespere, & cæ. ad litteram explicans, docet: quòd ex aliqua dispositione poterant (nempe Iudæi) cognoscere signum serenitatis, dum saluator noster dixerit eis, facti vespere dictis sereni erit, rubicundum est enim cœlum: & tempestatis; quia dicitis, rutilat enim triste cœlum, quia tristitiam designat: aere enim turbido existente, non sunt homines ita læti, & cæ. Afferit deinde ex Aristotele rationem, & doctrinam, cur rubedo serotina sit serenitatis signum, non nisi certè ex diffusione radiorum solis super vapores. Quippe qui cum abundant, radij penetrare minimè possunt. Ideoque in aere nigro colorem consurgere, necesse est: porro autem subtilis, penetrant. Cuius verò acuminatur quòd est igneum: rubrum colorem ceræ, par est, ut in flamma: quandoquidem cum magis eleuatur, magis in eam rubedo apparet: & ob id significatur, vapores non abundare; ergo significatur serenitas. At verò si manè resoluatur aliquando in rorem, aut pluuiam, signum est tempestatis. Hanc doctrinam si inspexisset Federicus Bonauentura non ita leuiter illam Magi Alberti de rubedine matutina, & serotina reiecisset annot. 6. in lib. Theop. de Ventorum signis: cum sit Thomæ similima, quinimò peripateticæ. Sed de his alias, ut in secundo huius cap. 4. inuenimus.

Cæterum, ut singularum librorum intentio magis perspicua fiat, admonendus est circa primum humanum Lectorem, ne miretur primò, si in Astrologicis monumentis, Arabum, Ægyptiorum, & similium sententias etiam retulimus pro temporum mutationibus dignoscendis: quamuis enim multa alia afferant, quæ experimentis minimè hodie congruunt: non idcirco sunt speruendi, & reiiciendi (nisi in his, quæ manifestam continent contradictionem) Nam Ptolemæus ab his desumpsit, reiiciens ea, quæ tunc sibi videbantur reiicienda. Quòd si in Ptolemæicis experimentis persistere voluerimus, aliqua etiã ex illis mæca cernuntur: idque ob motuum varietatem, & locorum stellarum mutationem; ac propterea obseruationes utrobique diuersæ. Fateamur tamen multa Ægyptiorum obseruationibus congruere, pleraque ex eorum doctrina euentibus correspondere circa temporum qualitates: è conuerso iuxta Ptolemæum aliqua deficere. Pertinet itaque ad Optimum artificem priora non spernere, sequentia verò animaduertere, atque amplecti; & melius est, rem iuxta duas vias obseruare, & assequi: quam iuxta vnam. Secundo in doctrina, & methode Hieronymi Cardanæ sequi volumus, quia postremus scripsit, quamuis rem non plene attigerit, causis iam præcæcitatis, quæ sunt cunctis artibus, & scientijs communes. Tertio in supputationibus fixarum iuxta longitudinem utramque viam amplexi sumus, nempe Alphonsinam, & Copernicæ; ut studioso nihil deesset. In illarum orbitibus, & occasibus, & cœli mediationibus supputationem dumtaxat copernicæ: quæ Io. Antonius Maginus vir Clarissimus, & de cœlestibus optimè meritis decreuit, & statuit. Tyconicam in dies expectamus, quoniam diuersa à Copernicæ videbitur, & absolutior: cui certè fidendum est magis; et si ipsa cum tempore emendatione etiam indigebit. Fateamur quoque aliquos errores in supputationibus tabularum irrepsisse, sed corrigendos relinquimus diligenti Mathematico: præsertim in Tabulis ortuum, & occasuum, & cœli mediationum fixarum. Verum in prima, quæ ad longit. 40. supputata est, irrepleverunt aliqui: non nisi

impres-

impressorum inciticia, negligentiaque ob Authoris absentiam à Civitate Neapolitana Itq. manifestum sit ab originali, ubi non solum numeris aliquos dereliquerunt, numerum alium pro alio ponentes, sed lineas, & versus integros fixarum: quæ omnia, completa editione inspecturâ: magno ira in Typographum. Volebamus correctas iterum edere, sed amicorum consilio abstinuimus: non nisi, quia præstantibus habemus tabulis, quæ deus in lucē edendas sortemur, & loca sum cum cæli mediationibus fixarum ad Polorum altitudines, 37. 40. 43. 45. 48. 50. 54. 56. 60. conditas cum observationibus præcorum, etiam Ptolemæi, à Federico Bonaventura latinitate donatis. Quæ tabulæ à 1670. initium sumunt, cum regulis, per multa annorum spacia duraturæ. In secundo libro non omnia meteoræ tetigimus, sed illa certæ, ex quibus temporum mutaciones dumtaxat desumi possunt. Horum prognosticationes certiores sunt primis iuxta Ptolemæum in cæli illoquio, qui aeris impressiones secundas itelias vocat: dicens, Prognosticator cælius prognosticator ex stellis secundis. Vocat quippe, stellas secundas meteoræ, quia, ut plurimum ita certissimum: queammodo Cometz, qualitates igneas, & cætera visa. Cur autem certius? non nisi ob maiorem evidentiam, & ad id propinquitatē. Similiter in tertio animalia ista annotata sunt: quæ temporum qualitates nobis indicant. Fatemur tamen pleraq. inveniunt, quæ avris alterationes præsentunt: ac verò, quæ in Græcis monumentis magna pars horum sit amissa, atq; deperdita non sine maxima doctorum virorum iactura, & philosophi iniuria, non potuimus viris in hac parte ductis finis, ex voto satisfacere. Dum sub Typographo Tertius liber in calcē succumberet R. A. S. Magister F. Cornelius de Tirobeseo plurimarum virtutum ornatus, insonnoquit, apud Bibliopolam Neap. vidisse Augustini Niphi libellum ad præsentendas aeris qualitates sex rebus variis, quem libellum ab annis duodecim tempore desideravimus, nec tamen habere potuimus, quia iam philosophus celeberrimus à nobis citatus fuisset, ut alij. Vidimus tantū inspeximus legimus: pauca, & si scribat, omnia ferme à nobis iam scripta erant. Admodum nitum deinde volumus Candidum Lectore, si in digressionibus aliquid iniecherit, quod contradictionem involvere cernatur: aut ut in primis edoio si quædam discernat, nec damnet, nisi sit res manifestissima: seu ut animadvertat, huiusmodi capita non esse quæstiones, sed quasi textus. Obiecit nobis P. Magister F. Donatus Calceata hanc rerum curiosissimus, contradictionem se legisse lib. 1. cap. 16. dum scripsimus, Ventris elevationem supra Saturnum in Tauro siccitatem sit fuerit, quamvis pluvia magna: hæc enim implicat: nam si magna pluvia, reutiquam siccitatem, sed humiditatem in se in se sequitur: quod si siccitatem fateri in pluviam, non utiq; magna pluvia. Sed statim respondimus, elevationem hanc, quæ ad Constitutiones eius generalis, primò, & per se siccitatem in se in se sequitur: quæ ad aliquid verò particulare, & per accidens magnam pluviam. Habemus quidem in istis exemplum, cuius constitutio generalis calida, & sicca certè est: Verum, quod magna fiant, quando pluvia, coruscaciones, & contraria, & similia: & hoc prædicto particulare quodam est, per accidens, & secundario, non primò, & per se. Obiecit deinde, id explicari debere: respondimus huiusmodi capita non esse quæstiones, sed quasi textus; ac propterea ingeniosissimi Lectoris iudicio relinquendum, ut explicet.

Amplius sciat prudens Lector me, in hisce digressionibus non personas, sed opiniones refellere, nisi quis sit hæresis habet infectus: quodiam tunc nominabitur, ut Diabolus in scripturis, & Pilatus in simbolo. Hæreticorum nomina à libris expungenda sunt penitus, ut quemadmodum deleta sunt de libro viventium in celo, ita deletatur de libro viventium in terra: & eorum memoria pereat cum sonitu; quia Dominus in æternum permanet. Circa verum Ratum in tertio, quem etiam oppugnavimus, quandoquidem in grammaticis deficit, quomodo in scripturis & in rebus fidei non deficit: omnis scientia abiq. Deo ignorantia certè est, & omnis, sapientia, aulicaria. Idcirco omnia à nobis edita, & in posterum edenda, sine philosophica; sine Theologica, aut alia cuiusque generis S. R. E. correctioni humiliter submittimus. Tandem te rogamus humanissime lector, ut cuncta boni confules. Vale.

ADMODVM R. P. E. PAVLO MINERVAE BARENSEI, PRAE-
dicatorum Ordinis, Theologo praestantissimo, omniq; scientia-
rum Genere ornatissimo.

Ioannes Iacobus Summontius Philosophus, ac Medicus Neapolitanus. S. P. D.

Cientiarum Omnium Inventiones, ac Constitutiones ea lege, proditas esse à
priscis monumentis habemus (Paule Doctissime) vt nascentibus in dies ho-
minibus; Ipse quoq; incrementa suscipere, atq; haberent; quod licet in om-
nibus meridiana luce clarius emicet, in ea attamen, quam inter homines
versari aiebat Cicero, illam scilicet futurarum rerum praesensionem, quam
Christippus vim quandam esse cognoscentem, videntem, atq; signa expli-
cantem, quae hominibus portenduntur à Dijs exstravit quam maxime perlu-
cantem, nam vt illos, qui praemiserunt eam, omittamus à Prioribus decastratos, temporis attamen
incuria fere sepulta visa est; Verum hodie ope tua tantum extulit caput.

Quantum lenta solent inter viburna Cupressi.

Sed non profero mirum, nam haud ex alio, quam è Mineruae pectore, poterat emanare;
Quid enim Minerva nisi disciplinarum Dea; Quid inquam olim ethnici pro sapientia pone-
bant nisi Mineruam? Ad quid ex Iouis Cerebro prognata esse voluere Poetae, nisi vt hama-
narum Disciplinarum, humanum non esse inuictum ostenderent, sed ex Iouis cerebro inextin-
cto scilicet Divinae sapientiae fonte ad mortaliu visum esse depromptas. Non immerito igitur
Minerua à monendo distans voluit, quod recte prauidendo moueat & tu à sterilitate pau-
te hodie illustribus; ac perspicacissimis laboribus tuis non de futuras temporum mutationes
contemplando, & prauidendo mones? Felicissima igitur haec nostra tempora haberi possunt
quod a tali gaudeant Homine, qui Mineruae cognomen sortitus, mouere videtur.

Qua sint, qua fuerint, qua non ventura erant, ut.

Maximam igitur ac immortalem laudem his laboribus es, & sequutus, cum te vnum haec no-
stra tulerit etas, qui de hac re ita eleganter, docte, ac distincte, scripseris, vt omnes obtupe-
rint, ac ingenti admiratione detineantur: sed ego inter ceteros, praecipuum in euertenda opi-
nionem de mobilitate terrae, physice, mathematicae, & theologice, opinio quidem (vt dicis) verè
fictitia, & nostris peripateticis, vt opinio nostri, absurdissima: quare delectatus sum. Haec igitur
(vt existis) perge, ac Mineruae officium (quod tuum est) semper in dies lauare, augere, persi-
cere, ne desistas; Vales, & me (vt soles) ama, haec edibus nostris Calendis Nouembri, à Virgi-
neo Partu A. 1608.

AD AVTHOREM.

Joannis Iacobi Summontij Philosophi, et Medici Neapolitani.

EPIGRAMMA.

Sedibus aethereis, ò vates esse Mineruam
Dicitis, ast vobis maximus error inest.
Hic est in terris, alias non incolit oras
Has nisi terrenas, quas habitare patet.
Non ne Minerva docet, quas sint ventura sub orbem
Qualia sint etiam tempora, quique dies.
Astrigero qui equid faciant vaga sidera Coelo
Quid ve boni efficiant, rite Minerva docet,
Instituit ardentem vt valeas vitare leonem,
Vt que sit æstiuo tempore Caurus Homo.
Quæ lequeris prudens ardenti sole cauebis,
Iniam rabies est fugienda Canis.

Errorem vates igitur deponite vestrum,
Et datelleutis signa, MINERVA. Vale.

Eiusdem, Ad Eundem.

Luce modo obitura tempus, modo luce serena
Ridebas fortem nocte, atque Hominum.
Vna Minerva malo huic poterat Dea, docta mederi,
Demosstrans varias scilicet vade vices;
Fecit, & in lucem Doctum dedit illa libellum,
Vade tuos poterit noscere quisque iocos.
Ridebas Hominum, tempus variabile fortem,
Parce; quam potius iam, modo flere potes.

D E
PRAECOGNOSCENDIS
TEMPORVM
MVTATIONIBVS

IVXTA TRIPLICEM VIAM COELESTEM,
Meteorologicam, & Terrestrem.

Liber Primus.

AVTHORE F. PAVLO MINERVA BARENSE ORDINIS
Prædicatorum Sacræ Theologiæ Magistro.

*Animadversiones ad dignoscendas aëris qualitates, Tempo-
rumq; mutationes iuxta viam Coelestem.*

CAP. I.

PROGNOSTICON de temporum mutationibus inter cæteras nobilissimæ scientiæ astronomicæ partes, quæ in futuris prænoscentis versatur, quò ex se, amabile, & iucundissimum est: eò magis arduum, & difficillimum cognitu perspicitur: tum quia stellarum configurationes, atque congressus non reuertuntur, cælorumque configurationes nostris temporibus non sunt similes: neque esse possunt antiquis, quarum similitudine ars ipsa confecta est) quam ex coniectura illam assequimur) tum quoque cum non ex vno pendeat principio, veluti coniectura alicuius initij, vel genituræ; vel conuersionis, vel interrogationis, & similium: sed ex multis cum oriatur capitibus, difficile quidem reddit iudicium, ambiguumque. In primis nanquè perpendenda est Saturni, ac Iouis coitio in quo Zodiaci signo, & parte accidat: & cum quibus stellis siue fixis, siue erraticis commisceatur: & quæ loca eò temporis momento duo cæli lumina occupauerint, hæc dubio procul sequentium viginti annorum erit generalis dispositio: Deinde consideranda est solis reuersio ad punctum illum in quo duo illa ponderosa sidera ad vnguem coierunt cum congressibus aut deliquijs. Tertia consideratio est solis ingressus in quartas anni, nempe in earum initia, & primò Arietis, cum sit caput cæterorum, & verni temporis æquinoctiale signum: incipiuntq; dies manifeste augeri, cum antea duodecim horis minores essent. Secundò Cancri, vbi fit æstiuale Solstitium: quia Sol stare videtur, incipiuntque dies decrescere, sed non manifestè. Tertio Libræ, quod est signum itidem æquinoctiale æstiu temporis: vbi manifeste dies decrescunt. Quarto, & vltimò considerandum est Capricorni initium, vbi bruma incipit: fitque in eo Solstitium Hyemale, dies vero non ita apertè augeri cernuntur: quamuis reuera augeantur. Quarta autem animaduersio est in Solis ingressu, in initia signorum æquatoris, & solstitorum, quod signum ascendit, ac què illius pars. Quinto videndum est, Planetarum radij, cum Luna, & Sole quales sint, aut fixarum corpora cum ipsis iuxta longitudinem, aut in angulo coascendentia, nam qualis erit in orbe duorum luminum locus

Præfagia mutationum temporum difficillima cognitu.

Prima animaduersio circa temporum mutationes prænoscedas.

Secunda animaduersio.

Tertia consideratio.

Quarta animaduersio.

Quinta consideratio.

A talis

De præcognoscendis temporum mutationibus

Secunda animaduersione. talis certè erit trium mensium interceptorum dispositio inter punctū, & punctum quod estam animaduersionis Cardanus in sub supplemēto Almanac. Sexto animaduertes partem heros eopartem coniunctionis, vel præuentionis in Annis mundi reuolutionibus: hoc est luminarium coniunctionem, vel oppositionem: quæ de illis proximius præcesserit solis ingressum in aliquod punctorum signorum cardinalium, ut iam dictum est: sed præsertim in Ariete; ab hoc enim totius anni qualitas iudicatur.

Septima consideratio. Septimò considerabis reliquas luminarium coniunctiones per totam illam Annū. Quartam: si synodus proximior fuerit, vel plenilunia, si oppositio: qualis enim fuerit luminaris status supra terram oppositionis tempore, aut amborum luminum ad inerrantia sidera, ad erraticas, ad mundum; aut errantium inter se; præsertim in tetragonis; Talis certè erit status illius mensis vsque ad reditum;

Octaua animaduersione. Octaua consideratio est congressuum errantium siderum inter se & cum Luna, quandoquidem cum ad ea loca Luna peruenerit, aut ad horoscopantia signa: tunc utique sequetur effectus. Nonò diligenter intuendus est solis ingressus in signis octauæ spheræ: ad quæ cum accesserit, varias diuersasquæ temporum mutationes excitabit.

Decima consideratio. Decimò videndum est, Luna in qua signi mansione eo tempore, in Annis scilicet conuersione, & quarta reperiatur; ac singulis diebus quoque constat enim viginti octo esse Luna mansiones.

Vndecima animaduersione. Vndecimò considerandæ sunt partes aëris, seu temporis à quibus stellis accipiuntur, tam in Annis reuolutionibus, quam in mestrui, & per diem, atque noctem: & à quibus projici debent.

Duodecima adnotandum. Duodecimò adnotanda sunt signa humida quæ sunt, & partes quoque signorum humidæ: valet enim id quàm plurimum ad futuras pluuias prognosticandas.

Tertiodecima consideratio. Tertiodecimò considerandus est Luna ingressus in aliquibus signis qua hora planetarum expletur.

Quartodecima animaduersione. Quartodecimò consideret prudens mathematicus ventorum qualitates: hoc enim, Ptolomeus magnificat, securiorem nãquæ habebit prognosticationem.

Quintodecima animaduersione. Quintodecimò examinet variam regionum dispositionem, ac situm: num sit Borealis, vel Australis: num Montuosa, conuallis, aut campestris: videbit enim in eadem regione hic serenitatem, illic pluuiam; eodemquæ ferè tempore, & paruo loci intersitio, sub eodem hemispherio hic æstus intensos, illic glacies, & nives: calidissimisque, ac frigidissimis regionibus siccas, vel humidos ventorum afflatus, frigidissimis temporibus, & calidissimis quoque parum, vel raro pluere. Quod si adiunxerit nimiam caloris, frigorisue accessionem, vel nubes prohibere, aut diuidere, aut cito dissoluere; omnibus quoque supradictis maturè consideratis, iudicium præferet securius: quoniam non omnia secundum virtutem, & agentis qualitates tantum, prælagienda sunt, sed iuxta quoque suppositi, seu materiae, & loci dispositionem. Eadem namquæ constellationis sub qua plures nati sunt, quosdam reges facit, plures autè seruos. In Ethiopia nigros procreat homines, in Septentrione albos, & flauos: alicubi autem medios: in vna regione ad arma procliuos, in altera otio deditos. Itaquæ non solum iuxta causas remotas rerum præcognitio, præsertim mutationis temporum prælagitura venanda est: sed iuxta etiam causas propinquas, sic igitur & astronomica regulæ, & cælorum Apotelesmata accipienda sunt, primò a cælorum in fluxu, secundo à suppositorum, seu materiae, vel loci dispositione: his enim ducibus non longe à veritate ab erit prudens mathematicus in iudicando.

Sextodecima animaduersione. Sextodecima animaduersione est adnotare luna cardines, quæ sunt duodecim: multum etenim valent ad dignoscendas particulares temporum mutationes.

Decimaseptimum adnotandum. Decimaseptimum adnotandum est adnotare solis in ambulationem per duodecim signa Zodiaci octauæ, & nonæ etiam Spheræ.

Decimoctaua animaduersione. Decimoctaua est prospicere sigillatim siderum inerrantium ortus, occasus, cæli mediationes, etiam subter terram: vel per se, vel cum erraticis, & reliqua illarum accidentia inferius explicanda.

explicanda. Decimanona animaduersionis erit, stellarum etiam fixarum naturas attentè indagare: atquè earum habitudines ad solem; plurimum enim ad præcognoscendas aeris qualitates faciunt: nam manifestè videntur tempora mutari ex ipsarum cosmicis, achronycis, & heliacis ortibus, & occasibus. Sunt & aliæ animaduersiones obseruatione dignæ: verum cum virtualiter in præcicitatis includantur, & in proprijs digressionibus de illis fiet quoquè mentio. Vigesima consideratio est circa luminarium eclipses, defectusquè ne dum instantis anni, sed præteriti, quæ ante solis ingressum in puncta cardinalia occurrerunt: si suos effectus, an non? & quando, & quomodo, & quales. Vigesima prima est, diligenter perpendere stellarum fixarum habitudines ad singulos horizontes, quæ, cum sint variæ, atquè diuersæ, fit, vt singulis terræ locis singulæ accidant, & peculiare ventorum, ac tempestatum vices: quæ sæpè ad statos redeunt diès, & remitti, atquè intendi solent ob diuersos erraticarum respectus, quæ & variantur statutis secutis ob inerrantium stellarum motum. De his itaque hæctenus; vnicam tantum addendam arbitramur rationem, quæ dubio procul est inter omnes præcipua, & erit postrema consideratio, quæ est, quòd pro maiori parte eorum quæ dicta sunt; erigendum est schema cæli, ex cuius inspectione proferes, quæ ventura sunt circa temporum mutationes. In vniuersum tamen, vel ad minus octo cæli schemata conficienda sunt: duo pro vere, alterum quidem pro luminarium congressu adiuicem, si talis præcesserit solis ingressum in Ariete, vel pro opposito eorumdem, si oppositio præcesserit: alterum vero in ingressu solis in punctum Arietis. Duo rursus pro æstate, vt de vere dictum est, nempe alterum pro vtriusque luminis congressu adiuicem, si talis præcesserit solis ingressum in Cancro: vel pro opposito eorumdem, si tale præcesserit: alterum autem in ingressu solis in solstitiali signo. Amplius duo alia pro Autumno, & duo reliqua pro Hyeme erigenda sunt, vt de vere, & de æstate dictum est. Porrò vniuersa hæc, quæ pro tulimus, supponunt in primis quatuor anni temporum theoriam, vt scilicet verè perpetuò sit calidum, & humidum, æstas calida, & sicca: Autumnus frigidus, & siccus, Bruma vero frigida, & humida. His deinde naturis conferre debet prudens mathematicus considerationes alias, atquè subtili indagine perpendere, si in intensiõibus, & remissionibus illis congruant, vel repugnant: nam iuxta stellarum robur, vel imbecillitatem in testimonijs quatuor qualitatum, sic erunt, & præfagia tæporum, & tempestatum euentus. Hæc ex Ptolomaica lectione secundi lib. Apotelesmatici cap. 10. clarissimè habentur. Vide igitur, quàm difficillima sit certa futuræ aereæ qualitatis præcognitio inter cæteras astronomiæ partes, quæ in prognosticandis futuris versatur, cum a pluribus pendeat principijs, & non ab vno tantum, Pedetentim igitur in hoc tam difficili negotio, & maturè à nobis procedendum est; quantum nostri ingenij imbecillitas patitur, & rei ipsius difficultas suffert.

19. animaduersionis circa ortus, & fixarum hæcæstæ cosmicos, achronicos, & heliacos.

Vigesimali ad notandū circa eclipses.

21. consideratio circa fixarum habitudines ad orientes.

23. & postrema animaduersionis de erigenda cæli figura.

Cæli schemata quor, & qualia erigenda sunt.

Anni tæporū qualitates.

Indorum sententia de temporum mutationibus, aerisque qualitatibus. CAP. II.

N orientibus regionibus valde floruit rerum cælestium peritia, præsertim in Aegypto, & locis adiacentibus. Quippe quæ regiones sunt absque montibus, vbi maxima conspicitur planities: cæli status semper serenus, hominesquè natura curiosi, ac propterea ad cælestium motuum obseruationes, & isti prompti; & illæ aptæ. Ideo artificiali scientia rerum naturas, atquè præfagia intellectuall speculatione subtiliter cernere indi conati sunt iuxta nimiam sagacif-

Rerum cælestium peritia in Aegypto.

De præcognoscendis temporum mutationibus

fini eorum ingenij flagrantiam; sed de temporum mutationibus præsertim multa obseruarunt, & posteritati tradiderunt. Annuales itaque pluuias ex duorum luminum coniunctione, vel oppositione, quæ solis ingressum in Ariete præcedit, vaticinati sunt. Ita vt erecta calæ figura, si Luna tunc Saturnum aspiciat, amboque humidum signum occupauerint, ac Iouis aspectus minimè interfuerit, constellatione illa atras quidem nubes, leuesque pluuias, sed durabiles causabunt. Si autem Mars locum illum aspexerit: tonitrua, lampades, & fulgura excitabit. Quod si leuioribus planetæ, pura Venus, & Mercurius Saturnum aspexerint: augebitur pluuiæ, durans sine intermissione. In annua itidem reuolutione si tres inferiores stellæ erraticæ loca humida occupauerint: pluuiæ redundabunt: quod similiter in illarum partibus eueniet. Præceos autem erit, si hora coniunctionis, vel oppositionis duorum luminum, quæ æquinoctium vernum antecedit, partes acceperis: tunc perspice loci dominum, ac vbi terminabitur resultans numerus, ita pronuntiato. Verum quod addunt, hoc est, si Mercurius in sua domo propria fuerit, accipi debere suosmet gradus proijciendos vt supra, pace illorum id impossibile iudicamus: cum eo tempore Mercurius vel pisces, vel Arietem obtinere potest. Nam dictum est obseruari debere coniunctionis, vel oppositionis horam luminarium: ingrediente sole in primum Arietis punctum. Qui igitur fieri poterit, vt tunc temporis Mercurius in domo propria reperiatur, cum domus sua diurna sit Geminorum signum, nocturna verò signum virginis, sua quoque exaltatio? At primum regnat in mense Maij, & Iunij: secundum in mense Augusti, & Septembris. Nam supponitur, sicuti de facto est, Mercurium à Sole non elongari posse citra tricesimum gradum: quinimò multo minus. Mercurius etenim matutinus ultra viginti, & octo partes, scrupulaque triginta septem: Vespertinus viginti, & septem partes, ac triginta septem quoque scrupula à sole non discedit: vt in sua Theorica videri poterit. Non igitur in domo propria Februarij mense, vel Martij Mercurius esse poterit. At fortassis in æstiuæ sectione, & autumnali, vel parum ante, & post intelligunt. Porro facillè id tunc esse potest: cum Mercurius, vel Geminos suam diurnam domum, vel virginem suam nocturnam, vt dictum est, & exaltationem, perambulare possit. Et quidem sic intelligunt. Nam mundum captum autumant Indi (quemadmodum orientales omnes) in æstiuo æquinoctio; vnde & in Autumno annum inchoabant, sicuti Chaldei, Persæ, & Aegyptij. Occidentales verò à verna sectione, Athenienses, & Græci à solstirio æstiuo: Romani ab Hyberno, Arabes ab ingressu solis in leonem; vt Solinus, & Maternus libro tertio scripserunt: & nos in de Neomenijs Salomonis libro primo capitibus 13. & 14. Obseruant itaque solis ingressum in primum libræ punctum: ex quo totius anni qualitates desumunt. sic igitur suum habet locum de Mercurio sententia: quòd si in propria domo fuerit & cæt. qui dubio procul potest esse vt plurimum in virgine, quæ est domus sua, & (vt dictum est quoque) sua exaltatio. Verum hæc opinio non est apud eos vniuersalis, & illorum plerique ex solis ingressu in primum Arietis punctum totius anni qualitates vaticinantur. Quamobrem tunc temporis Mercurium in domo propria posse esse, nescimus profecto qua nam ratione id fieri posse. Porro si certius temporis mutationem ex partibus subtrahendis, & proijciendis desideras, vt ere alia parte: quæ quidem in die à Venere in Lunam accipi, par est, de nocte è contra: quam ab Horoscopo proijcies. Quæ si in loco humido ceciderit, pluuiæ abundabunt, & è regione. Cumque Luna vel Venus locum illum occupabunt: pluet. In annua reuolutione si Luna Venerem, aut Mercurium, vtrosque Solem præcedentes aspexerit: in anni initio erunt pluuiæ: si verò Solem sequuti fuerint: erit oppositum. Quod si Mars in Scorpio tunc Venerem aspexerit, pluuiæ

Pluuias annuales vaticinabant Aegyptij

Indorum sententia quædam rejicitur.

Mercurij propria domus.

Mercurij exaltatio

Mundi inceptio iuxta diuersorum sententias.

Certior temporis mutatio ex partibus subtrahendis, & proijciendis.

pluuiæ abundabunt : quamuis aspectu , ratione signi proprij , abundantiam ciet
 pluuiarum ; idem quoque in Ariete efficiet . In domo autem Saturni parum pluit :
 in alijs cum mediocritate aliqua . At Sole tropicum signum intrante , si in humido
 Venus existat , Lunamque in humido quoque commorantem signo aspexerit : ma-
 gnas excitabit pluuias ; Quòd si Venus in humido fuerit signo , erit aeris tempe-
 ries . Sole verò Arietem , vel Taurum perambulante , retrocedente Venere , pluuiio-
 sum valdè erit Ver . Quòd si Soli ab initio brumæ vsque ad finem Arietis , errans
 stella retrograda iungeretur : siccitatem futuram indicat : si duæ conuenientem
 humiditatem , si tres , augebitur humiditas : si quatuor , maximam aquarum abun-
 dantiam demonstrat : superioribus autem id per aspectum accidit . In quarta Au-
 tumnali si erraticæ simul cum Sole retrocedant , in hyeme verò dirigantur , vbiq ;
 locorum siccitas erit maxima . Sol in æstate in terminis Martijs calorem auget , in
 hyeme , & vere siccitatem . In æstiuâ sectione si quinque erronee in consequentia
 procedunt , æstas temperata erit : si in præcedentia , erit calida . Horum autem ra-
 tio nulla alia assignari potest , nisi quòd directi infrigidant : retrocedentes calefa-
 ciunt ; quod etiam euenit , dum sunt in eccentricorum suorum apogæis : tunc enim
 minus calefaciunt ; dum verò ad perigæa eccentricorum , & epicyclorum , magis
 calefcunt ; sed de his inferius . Duæ inferiores erraticæ in quarta autumnali com-
 bustæ , frigus influunt , & humiditatem : in hyemali , ventos meridianos , & nubila :
 in vernali , nebulas : in æstiuâ , tonitrua , & caliditatem : quod etiam de tribus su-
 perioribus intelligendum est , sed non æqualiter . Sole decimam octauam Scorpj
 partem intrante , Venere autem per aqueum signum tunc deambulante : pluuiæ
 erunt maximæ . Sole in Capricorno , Aquario , & piscibus existente , si Venus contra
 signorum ordinem , & orientalis processerit : in hyemis initio abundantes erunt
 pluuiæ : in vere , imbres pauci : At in hyeme directa , & orientalis , in initio pauca
 erunt pluuiæ : in fine quàm plures , nisi alia stella propinquior Soli occurreret . Quo
 verò ad diem pluuiæ particularem attinet , Indi per distantiam coniunctionis , vel
 oppositionis , aut tetragoni duorum luminum ad gradum stellæ erraticæ naturæ
 pluuialis indagant . Videndum igitur est , in quo signo Luna reperitur : nam si est
 in mobili , cuilibet parti vnâ tribuat horam : si in fixo , diem : si in communi , in
 prima illius medietate diem vnum , in secunda verò horam , & tunc quidem pluet .
 Quòd si eo tempore Saturnus à Marte aspicietur , pluuiâ tunc protraheretur quo-
 usque Luna Saturnum aspiciat per diametrum , vel per tetragonam irradia-
 tionem in Ariete , vel Leone , vel Sagittario signis igneis : sed tunc pluet , si Luna
 Ioui vim tribuat (ambobus tamen in humido signo repertis) & alter inferiorum
 Iouem aspiciat . At verò nubila erunt , Ioue , & Luna sic existentibus , modo infe-
 riorum neuter Iouem aspiciat . Sed si Iuppiter Saturnum aspiciat , pluet . Cæ-
 terum adnotato diligenter pro dictis , & dicendis , plerisque viros doctissimos , ex
 planetæ dominantis orientaliitate , seu occidentaliitate , tempus sumpsisse effectuum .
 Si namque dominans planeta occidentalis fuerit , effectus suos in anni initio , vel
 mensis lunaris , aut Hebdomadæ aduehet : si verò orientalis , in fine . Ptolomæus
 tamen obseruat , quòd si in verno æquinoctio Horoscopus sit ex fixis , schema cæ-
 li semel tantum pro agnitione tempestatum anni in genere , erigendum præcipit .
 si fuerit ex mobilibus , per singulas anni quartas : si ex communibus , duo tantum ;
 nempe in solis ingressu in Aequinoctialibus signis , in Ariete scilicet , & in Libra :
 quod fit certe Martij mense , & Septembris . Verum enimvero certiores habebis
 temporum qualitates , si per singulas anni quartas , ac per singulos anni menses ,
 horoscopantem signi gradum elicueris tam in duorum luminum congressibus , at-
 que diametris , quàm in eorundem tetragonis : Nam certior quidem eris in pro-
 gnosti-

Temporum
 mutationes
 ex planetarum
 directione,
 & retrogra-
 datione.

Dies pluuiæ
 determinat^r
 iuxta Indos.

Tempus effe-
 ctuum iuxta
 nonnullos vi-
 ros doctissi-
 mos.

Ptolomei ob-
 seruatio.

gnoscendo annuas tempestates, & menstruas: quemadmodum & viri illustres obseruarunt. Porrò schemata tetragonica absque serupulo relinquì possunt: diametralia verò non sic: menstrua tamen minime. Quandoquidem à luminarium coitu totius mensis qualitas defumitur: sicuti totius anni ab ingressu solis in primum Arietis punctum, vel in initia quartarum. At hæc inferius dilucidare longius conabimur.

Leopoldi placitum de temporum mutationibus.

C A P. III.

Obseruatio
Leopoldi.

LEVDOLPVS vir, & nobilitate insignis, quippe qui ex Austriacis Ducibus originem traxit, & scientia illustris: in temporum mutationibus, aerisque qualitatibus dignoscendis: etiam animaduertit quatuor anni sectiones, æquinoctiorum, solstitiorumque initia: duorum luminum coniunctiones, præuentionesque, angulorum cæli, & locorum omnium dispositores: itidem coniunctiones, ac planetarum applicationes, signorum naturam, & stellarum, quæ in eis sunt, vel fixæ, vel erraticæ temperamentum & crasim: lunæ insuper mansiones viginti octo, & demum regulas, quasi rerum cælestium periti ponunt de temporum mutationibus dignoscendis, diligenter præcipit intuendas; idque quantum ipse etiam obseruauit. In primis adnotat quæ signa sint humida, & quæ signorum partes humida; qui planetæ pluuiiales: deinde de vnoquoque illorum digreditur ad dignoscendas aeris mutationes. Cancer itaque leo, Scorpius, & Aquarius signa sunt humida; quibus adduntur Sagittarius, & pisces iuxta ipsum. At qua nã ratione leo, Sagittarius, & Aquarius signa sint humida, certè dubitatur: nam de Cancro, Scorpio, & piscibus manifestum est, esse humida, sed leonem, & Sagittarium esse sicca, Aquarium calidum, & humidum tenuius nulli dubium est. Sed dicendum, Leonem, & Sagittarium in vniuersum sicca esse signa, verum quò ad aliquas eorum partes, humidam nempe ex aliquorum innerrantium mixturis. Aquarius deinde signum est calidum, & humidum generaliter: quò verò ad aliqua (vt dictum est de Leone, & Sagittario) humidum est, & magis Leone, & Sagittario. Partes insuper signorum humida sunt Arietis fines: Tauri, & Cancri initium: finis quoque Capricorni, ac initia Aquarii, & Leonis. Consideranda igitur sunt hæc omnia diligenter: cum planetarum positu in eis: illorum præsertim, qui natura sunt pluuiiales, vt pluuias dignoscantur. Hi verò sunt Venus, Mercurius, & Luna. Erecta igitur cæli figura, videndum est, si Saturnus præfuerit anno absque Martis aspectu, vel alicuius stellæ frigiditatem illius temperantis: Quandoquidem tunc frigus inuit, & magis si fuerit ascendens à medio suæ augis circulo. Contrarium verò efficit Iuppiter: nam sine alterius radijs, vel cum Sole, aerem temperat: boreales excitat ventos, sed mediocres. At Mars anni præfectus absque Saturni aspectu, vel alicuius stellæ erraticæ, quæ infrigidat: hyemis frigora contemperat, æstatisque calorem augere decernitur in signo præsertim calido, atque si in suæ augis circulo ascendere deprehenditur. Sol quamuis vniuersalis sit dominus, nihilominus tamen iuxta coniunctionis gradum, & stellarum errantium aspectus ad eum, variat anni sectiones. Quare Saturnus in bruma cum Sole sine Martis aspectu, auget frigus: in æstate, calorem minuit in signis præsertim frigidis. Sicuti Mars absque Saturni aspectu in hyeme minuit frigus; in æstate adauget calorem in signis maximè calidis.

Responso
quomodo
leo, & sagittarius
sint
humida signa.

Sol qua nam
ratione anni
sectiones
variatur.

Calido. *Circum Venus vel soli iuncta, vel anni domina in vere, & hyeme humiditatem auget (est etenim Venus humida naturæ) in æstate autem, & autumnano siccitatem minuit: in humido præsertim, existente signo; & dummodo siccus planeta eam minimè aspiciat. Mercurius eodem modo cum sole, quod de Venere dictum est, aeris qualitates variat, ventosquè corrumpit: maximè verò in humidis signis, & ventosis; porro in calidis, & siccis, siccitatem adauget. Est namque Mercurius naturæ versatilis, cum siccis siccissimus: cum humidis, humidus; cum frigidis, frigidus: cum calidis, calidus: solus tamen & per se, dubius est, & anceps; quamvis torridus. Luna tandem quolibet mense, quemadmodum Sol qualibet anni quarta, naturam, & aeris qualitatem commiscet, & ex solis coitu contemperat: consideratis quoque aliarum stellarum mixtu is, vt inferius dicemus. Hæc sunt, quæ ex Leopoldi doctrina excerptimus, atquè declarauimus: quæ in dicendo, sum serie atquè progressu dubio procul manifestiora erunt. Prognosticon, verò & cuncta, quæ ex Lunæ mansionibus viginti octo circa temporum mutationes desumuntur, suo loco subiiciemus, & manifestabimus. Animaduertit postremo de Marte, qui si in reuolutione annua in proprio fuerit signo, multæ pluuiæ iudicium esse: in domo verò Saturni parum pluet: in alijs cum moderamine. Quod si Mars in coitu, vel luminarium oppositu anni reuolutionem præcedente, locum illum aspiciat: erunt quippe, lampades, tonitrua, & fulgura. Quod quidem in præcedenti capite est quoque enarratum.*

Mercurij nã
& qualitas.

*Albumasar, Haly Rodoan, Omar, et Abdilazi cæterorumque
Aegyptiarum, & Arabum sententia de temporum mutatio-
nibus. CAP. IV.*

VTHORES in hac facultate clarissimi, præsertim Albumasar, Haly Rodoan, Omar, & Abdilazi, cæterique vel Arabes, vel Aegyptij ad præcognoscendas aeris huius qualitates, temporumquè mutationes: omnes quidem conueniunt, vt ab ascendente coniunctionis, vel præuentionis duorum luminum, quæ solis ingressum in Ariete præcessit, & à loco luminarium in figura, & à locis stellarum errantium illæ iudicentur. Quare arbitrati sunt, quod si Saturnus in aliquo angulorum ab Horoscopo, vel ab ip-

Aegyptiorum
& Arabum
obseruatio-
nes.

sus domino, firmus in angulo, præsertim in cæli medio, & in aliqua dignitatum suarum inuentus fuerit, æstatis tempore minuit calorem, in hyeme verò adauget frigus. Si autem ab angulis ceciderit, parum, aut nihil annum in sua qualitate diuersificabit: nisi forte ad ascendentis angulos peruenerit. Si verò in anni initio ab ascendentis domino in angulo fuerit: nempe in quarta, septima, & decima, debilior sua erit significatio, & minor ab illo, quam dum fuerit in angulis ab ascendente signo. Simile etiam iudicabis de Marte, cæterisque planetis iuxta qualitates suas. Insuper eorum commixtio, aspectuumquè reciprocatio, & in signis permanentiæ considerandæ sunt. Verum Mercurius cum sit stella naturæ versatilis, & anceps, auctorquè ventorum (sicuci etiam Iuppiter) & turbationis temporum, inspiciendum est, quæ cæli locum tunc temporis, & quod signum occupauerit. Porro si cæli medium tenuerit in signo aereo, diuersitatem in ære magnam perrendit: Tonitrua scilicet horrenda, crebra fulgura, corrucationes, & similia; præsertim si infelix stella alicui angulo à Mercurio præfuerit. Quod si in id ab aeris parte

ventorum
auctores.

Aeris pars
eadem quæ
ventorum.

parte, & ventorum prudens mathematicus se adiuuabit, hunc cum suo commi-
scendo significatore, certius quidem habebit iudicium. Illud tamen præmonetes,
quod eadem est aeris pars, quæ & ventorum. Rursus animaduersione dignum
censemus, ea quæ de solis ingressu in Arietem dicta sunt: debere etiam de ipsius
ingressu in quolibet signorum cardinalium intelligere, ac de duorum luminum in
quolibet signorum duodecim. Fundamentum autem omnium quæ dicta sunt, est
ab ascendente coniunctionis, vel oppositionis quatuor sectionum anni, & à domi-
no locorum ipsorum. Quandoquidem dum in locis pluuiosis, & humidis fuerint,
pluuiæ erunt: præsertim si pluuiosis, vel humidis planetis applicuerint. Quod si
oppositum erit, oppositum quoque iudicare debes. Qua de re si planeta rei si-
gnificator fuerit occidentalis, vel tardi motus, vel in præcedentia deambulauerit,
aut in latitudine descendens, vel in suæ augis circulo, pluuias certè significat. At
si contrarium erit, puta si fuerit orientalis, velocis motus, in consequentia progrè-
diens, in latitudine ascendens, vel in sui perigei circulo, contrarium pronunciat.
Subinde si significator combustus fuerit, pluuias designat, Marte excepto, qui præ-
ter cæteros hoc proprium solus habet: vt combustus ex sui natura pluuias minuat.
Huius autem ratio est, quod cum Mars caliditate vigeat, & siccitate, à sole com-
bustus, crescit in caliditate, & siccitate: quinimo ad siccitatè peruenit maximam.
Aliud quoque adnotatu dignum non prætermitemus, dispositionem nêpè aeream
ab hisce illustribus viris obseruari in pluuijs, tonitruis, & corruscationibus à solis
ingressu in decimum scorpionis gradum. Sanè si Iuppiter, Venus, & Mercurius occi-
dentales, aut retrogradi tunc fuerint: anno illo multas fore pluuias arbitrati sunt.
Deinde considerari iusserunt Martium sidus cum Saturno, quod scilicet illorum
fortius fuerit: & quam commixtionem cum planetis præsertim Mercurio habue-
rint; sicque iudicari debere. Nunc verò quid sentis Abdilazus Arabs de tempo-
rum mutationibus ex stellarum errantium coniunctionibus in signis animaduer-
sis, & eorum præcognitionibus in revolutionibus annorum mundi, digredendum
remanet. Vir iste doctissimus animaduertit, quod si erecta cæli figura, ibi Satur-
num, & Iouem in Ariete coniunctos, prudens mathematicus respicerit, vel Iouem
cum Venere, Mercurio, Sole, & Luna, aut tres ad minus; pluuiam multam in anno
designat, & grandines. Si Venus, & Mars in vromet Tauri gradu coniuncti fue-
rint, vel si solus Mars in annua mundi conuersione repertus fuerit: ventum vali-
dum, & fructibus noëium excitabit. Si verò Mars, & Iuppiter, Venus, & Luna, vel
saltem horum tres ibidem fuerint, præter alia, si Mars tamen iunctus cum eis fue-
rit in eodem gradu, pluuiam multam significat: maris insuper, & fontium incre-
menta. In Geminis simul iuncta duo lumina cum Venere, & Luna: ventos ab
orientis parte validos excitabit coniunctio illa. Saturnus, Iuppiter, Mars, & lu-
minaria in Cancero, quamuis paucas de cælo aquas denotent, nauigatium tamen
pericula, ædificiorum maritimarum turbationes, & ruinam minantur, atque im-
mensos à septentrione ventos fore; quos & noxious experientur homines: præ-
nuntiant. Quemadmodum in Leone Iouis, Martis, & solis coniunctio ventum ab
oriēte validissimum indicat. Saturnus, & Iuppiter in virgine in annua mundi
conuersione simul iuncti, pluuiam multam cient, & ventum ab Austro. Luna
Saturno, Marti, & Venere in Scorpione iuncta, vel saltem cum aliquo illorum, tanta
fiet pluuia: vt mundus ferè Deucalioneis imbribus obrui videbitur. In Sagitta-
rio, si Saturnus, Iuppiter, Mercurius, & Luna simul coierint: diluuium magnam
ferè erit in orbe. Quò fiet vt flumina, & maria ob crebras aquarum inundationes
mirum suscipiant incrementum. In Capricorno, Sol, Mars, & Mercurius simul con-
stituti, ventos indicant validos. In Aquario autem Mars, Saturnus, & Luna pau-
cam

Solis ingres-
sus in 10.
scorpionis ob-
seruatur ab
Aegyptijs in
dispositione
aerea.

Abdilazi Ara-
bis obserua-
tio.

Diluuium ex
Astris?

cam cient pluuiam : & si nubibus calum turbabitur : siccabuntur omnia preter
 aquas fontium, quæ abundabunt. Verum hæc & similia illustrius inspiciet prudens
 mathematicus, cum de temporum qualitatibus ex planetarum positu in signis, &
 ex vnus eleuatione super alterum inferius tractabitur.

Temporum mutationes in vniuersum, & in particulari ex
 Bonato. CAP. V.

AD præcognoscenda temporum mutationes, aerisque
 qualitates cum omnes pene viri in hac facultate cele-
 berrimi conueniant: ut luminarium synodi, atque se-
 misses, eorum quoque hora solis ingressum in primum
 Arietis punctum præcedentes, obseruari debent: ne-
 scio, cur Guido Bonatus mathematicus alioqui insignis
 a solis ingressu in primum Libræ minutum auspiciari
 scribat, totumque alijs oppositum dicens. Sed remur
 Bonatum quoque illius fuisse opinionis, afferentium
 mundum ceptum Septembris mense: tolemque in Libræ creatum, ac propterea
 annuas mundi conuersiones ab illo auspiciantur, mutatione, quæ temporum à
 solis ingressu in primum Libræ punctum obseruandas, credant, ideoque Bonatus
 illum adnotandum præcipit. At opinio hæc fuit à nobis reiecta inde Neomenis
 Salomonis libro primo capitibus 13, 14, 15, & 16. Opinio certè nonnullorum
 Hebræorum, & Aegyptiorum, cui omnes ferè reclamant. Sanè nos illam expli-
 cabimus, vt nihil huic tractationi deesse videatur: prædictionesque temporum
 etiam iuxta hanc viam explicabimus. Ad aeris itaque qualitates, temporumque
 mutationes dignoscendas adnotare opera pretium est primo solis ingressum in
 primum Libræ minutum, deinde coniunctionis, vel præuentionis horum duorum
 luminum, quæ illum ingressum immediate præcedit. Tercio videndus est post
 illum solis ingressum in illum Libræ punctum, eius processus, quousque ad viam
 combustam peruenerit inclusus, & amplius quousque scorpion gradus compleuerit.
 (via combusta quæ alias lactea iuxta octauæ sphaeræ signa, in quinto scorpion gra-
 du incipit, & terminatur ad quintum decimum gradum Sagittarij, deinde incipit
 rursus à vigesimo tertio Sagittarij gradu, & terminatur ad quartum Capricornij
 initium amplius auspiciantur in decimo nono gradu Tauri, & terminatur ad tri-
 ginta geminorum partes) Quandoquidem Libræ & primi præcitati scorpion gra-
 dus, quinimo viginti, significationem habent super pluuijs, ventis, & aris muta-
 tionibus. Cumque deprehensus fuerit coniunctionis, vel oppositionis locum; af-
 pice quartò si mansio illa sit humidus, sicca, vel temperata, vel communis. Rursus
 animaduertendum est in quibus mansionibus sint ceteri planetae. Sextò intuen-
 dum est minus cæli lumen post coniunctionem, seu præuentionem, cui corporali-
 ter iungatur, seu applicet: nam secundum quod eius coniunctio, vel applicatio,
 cum aliqua stella erratica in circulo extiterit, ita erit eius significatio super pluuijs
 & ventis. Quarè si Luna Saturno iuncta fuerit, vel applicata, temperatos, &
 conuenientes imbres, nec non & nubes obscuras, totum aerem replentes, procul
 dubio poteris enuntiare. Quod si Saturnum impediunt resperçais, vel male di-
 spositum, pluuias, ventos, ac nubium obscuritates pronunciat; præsertim si Ve-
 nus, & Mercurius suas adhibuerint virtutes, & testimonia, maxime ab aliquo cæli
 angulo: & dum Scorpion, Capricornum, Aquarium, & pisces ingressi fuerint.

Bonati opi-
 nio de truci
 inceptione.

Via combu-
 sta seu lactea
 ubi in celo
 incipit, & ter-
 minatur.

Luna coniu-
 ctio, siue ap-
 plicatio ad
 planetas qd
 portendant
 circa muta-
 tiones tem-
 porum.

Quae si ita videbitur, manentia generales pluuias. E contra Iuppiter aërem serenū, & ventos significat. Lunæ autē ad Martem applicatio nubes crœccas, tonitrua, corruſaciones, & fulgura tēporibus proportionatis indicabit, ni adiuuetur à Ioue. Solis aspectus in ingreſſu ſuprarectūto nubes crœccas, & magnas pluuias efficit. Verum ſi Veneri in altero prædictorū locorū luna applicuerit, pluuias molles, atq; continuas; roresq; multas, quaſi nebulis ſimiles generabit. Quod ſi Mercurio fuerit luna applicata: imbres, rabidoſq; ventos, nubes toto cælo diſperſas demonſtrabit: & eò intentius, vel remiſſius, quo ſignorū, vel lunæ manſionū, atq; locorū cæli, aliarūq; ſtellarū commixtionē diſpoſitio erit. Si verò effectū tēpora noſſe volueris: **ſcis** certè quòd planeta ſi orientalis fuerit, effectū ſuū vel in fine hebdomadæ, vel menſis, vel ſalcè in calce anni fortietur, vt inferius quoq; oſtendemus: porrò occidētalīs è cōtra in horū initio indicabit. Hæc ſunt quæ de tēporū mutationibus in vniuerſū ex Bonato manifeſtauiſmus. At meo quidē iudicio (quauiſ exiguo) ſupra dicta neutiquam per annū erunt: ſed certè ab initio ingreſſus ſolis in Librā, viquē ad initiū ingreſſus ſolis in primū Capricorni punctū verificabuntur: triū quidē menſiū interuallo. Nunc autē videre licet, quid ex menſibus duorū luminū ſynodis, tetragonis, atq; ſemiſibus, cæli promittunt circa tēporū mutationes ex Bonato. Cōſiderare itaq; neceſſū eſt, partē in qua luminaria coeunt, vel opponuntur, vel dū tetragona irradiatione ſe reſpexerint: Inſuper & lunæ cardines. Si igitur ſcire volueris nū in aliquo lunari mēſe, pluuia ſint futura, ad horā coniunctionis erige cæleſtē figurā: deinde videbis quis planetarū congreſſus amborū luminū locū aſpiciat, ſeu ſignificatores ad quē applicet, ac de quibus locis, & manſionibus applicatio illa fuerit: Quandoquidē ſi pluuiabilibus ſtellis, & humidis manſionibus applicuerint, hyemaleſ pluuias ſignificabunt. Si verò de ſiccis locis planetas pluuiosos aſpexerint, pro tertia, vel quarta parte ad minus erit eorū ſignificatio: cum in his planetarū aſpectibus, vel ſynodis pluuia ſignificationē habeant. Sanè ſi poſt congreſſum luna immediatè Mercurio, vel Veneri, aut alteri eorū corporaliter, ſeu per aſpectū aliquē iungatur, futuras annunciat pluuias. Cui ſi Iuppiter reclamauerit contrariū erit. Si verò Venus Saturno iungatur, dubio procul futuras pluuias vacillari poteris, ſed certiffimè, ſi tunc Venus Martis lumen, vel Mercurio, vel Ioui tranſulerit. Et quoniā ſæpè nominata ſunt pluuiarū loca: opera pretium eſt nunc illa explicare, quæ ſint. Animaduertendū igitur eſt Cancrū, Leonē, Capricornum, Aquarium eſſe loca pluuiarū, ſed Capricorni dimidiū minus alijs eſt inſoſit: viciſſimus verò locus eius plus frigoris, quā pluuia ſignificat, Sagittarius inſuper iuxta aliquorū auctorū ſententiā opinantiū ibidē in cælo fluminū imagines aſſe, vno minus quā leo, ſuper pluuiaſ ſignificatum habet. Nihilominus tñ maiorē efficit imbrīū multitudinē leo: & ſi Sagittarius groſſiores grutas in pluuijs adducat. Idē quoq; euenire compertū eſt in prima Tauri facie. Vt autē prædictorū euentū hora ſciatur, concordat Bonatus cū Indis (vt paulò ſuperius tactū eſt) quauiſ non in omnibus: nempe adnotare diſtantiā partium à coniunctionis, vel oppoſitionis gradu ad loca ſynodorum prædicta, vel applicationum planetarum. Quoniam ex ſicis vſquē ad tot dies: ex communibus ad horas totidem, quot ſunt partes à coniunctione, vel præuentione vſquē ad pluuiales planetas, vel eorum irradiationes, ſeu applicationes pluuiarum effectus, vel tēporis mutatio deueniet. At ipſarum rerum euentus pro ſexta parte feſtinabit: ſi luna euriū veloz, vel aucta lumine, aut ſi mobilia obrinuerit ſigna; oppoſitum verò ex oppoſitis dijudicet. In his omnibus tamen pluuia non erunt, ſi tunc Saturnus in ſicca manſione permanſerit: lunaquē eidem in manſione ſicca applicuerit, nec aliorum auxilia eidem conſtantia, quamuis in ſeruantibus perſeueratio erit aſſidua.

Aſpectu tem
pora circa
mutationes
temporum.

Pluuia in
prædictio in
menſe.

Mutatio
loci

Euentus ho
ra circa mu
tationes tē
porum.

De dignoscendis in particulari temporibus, diebus, & horis
pluuiofis iuxta prædictorum sententiam.

C A P. V I.

AD dignoscenda in particulari pluuiosa tempora, puta, diem horam, & similia: declarare operæ pretium erit, quæ viri in hac facultate illustres experientia comprobant. Sciendum itaque est lunam in signo humido cum Venere, vel Mercurio pluuiam excitare: quæ si cum utroque simul fuerit: magis pluuiam adaugere, compertum est. Quod si in Scorpio reperta fuerit in Martis opposito, idem effecturam maximè est consentaneum, præsertim si in Aquario, vel Piscibus maius

Luna præcipua pluuiarum efficiens.

lumen extiterit. Si verò Luna, & Mars in humido fuerint signo & alter inferiorum, puta Venus, vel Mercurius Martem aspexerit: lampades, grando, nubila, & terribilia tonitrua erunt absquæ pluuiæ. Quod si Saturnum, Iouem, vel Solem, Mars viderit: pronuntiatio pluuiam. Similiter si Luna in Aqueo cardine Veneri, vel Mercurio applicuerit: quàm diu durabit applicatio: tam diu pluet. Luna cum fuerit in Solis opposito, vel cum Venere in Ariete, Libra, Scorpio, & Piscibus: erunt imbres, vel lampades, tonitrua, fulgura. Si autem in foemino signo planetam retrocedentem pariter in foemino signo respexerit: statim pluet. Idem quoque efficit, planetæ iuncta retrogrado, & aucta lumine: pluuiam scilicet causabit. Quod si Solem in Aquario opposita, vel tetragonica irradiatione respexerit: similiter pluuias ciet, Venere ibidem præsentem. Quæ si in luminarium coitu, vel oppositione in Angulo fuerit: pluuiæ indicium certius erit. Similiter pluuiam ciet, si tunc ascendens dominus in angulo fuerit aqueo. Sed die eadem præsertim pluet: si illa sub radijs Solis à Libra in Arietem percurrat, Luna eisdem, Veneri maximè applicante; quod etiam eueniet: Sole Cancrisignum intrante. Sol, Venus, Mercurius, & Luna simul existentes, etiam si aliunde eos Luna aspiceret, eadem met die continuos imbres efficiunt statim; quoque pluet dum Venus Marti applicat in Scorpio. Luna Aquarium, vel Pisces ingrediens, aerem vertit, & perturbat. Mercurio adusto planetæ applicante, aut eidem, de Scorpio se opponente; pluuiæ generatur. Luna Solis hora Cancrum ingrediens, hora Veneris, Virginem: Libram, hora Iouis: Sagittarium, hora propria: Taurum hora Martis: Geminos hora Mercurij: significationem habet iuxta naturam domini horæ, & signi, in quo ipse repertus fuerit. Cæterum si parte uti volueris, quæ ad prænoscentiam temporis mutationem particularis diei deseruit: scito quod illa, die quolibet, oriente sole accipitur; nempe quantum est ex partibus à sole in Saturnum, & resultans proijciendo à loco lunæ. Quæ pars si in humidum ceciderit signum: illo die humiditatem denotat, & è contra. si autem in domo Veneris, & Lunæ, pluuiam: in domo Solis, & Martis, serenitatem: in domo Iouis, & Veneris, ventos: in domo verò Saturni, nubila prognosticatur. Porro ex lunæ cardinibus etiam vaticinantur temporum mutationes, aerisque qualitates. Animaduertendum igitur est, lunæ cardines esse duodecim, sex à luminarium coniunctione vsq; ad oppositionem: sex verò reliquos ab oppositione vsq; ad futuram aliam coniunctionem. Primus cardo est duorum luminum locus in

Luna planetarum horis quo sit temporum efficiens.

Cardines lunæ duodecim ad temporum mutationes dignoscenda.

synodis. Secundus est à coniunctionis loco, partes duodecim. Tertius est à coniunctionis loco, partes quadraginta quinque. Quartus, partes nonaginta. Quintus Cardo gradus centesimus trigessimus quintus: nempe signa quatuor cum superantia quindecim partium. Sextus, est gradus duodecimus ante oppositionem. Septimus est locus oppositionis. Reliqui verò cardines usque ad sequentem coniunctionem, per totidem gradus proportionaliter ab oppositione sumuntur, per quot supra à coniunctione usque ad oppositionem sumpti sunt. Exempli causa. Octauus cardo ab oppositione, gradus duodecim. Nonus ab oppositione gradus quadraginta quinque. Decimus partes nonaginta. Undecimus, partes centum triginta quinque. Duodecimus partes duodecim ante coniunctionem. Ita ut octauus correspondeat proportionabiliter secundo, nonus, tertio: Decimus, quarto: Undecimus, quinto: Duodecimus, sexto. Ex his itaque cardinum locis iuxta loci qualitatem, aspectus vel coniunctionis planetarum ad lunam, aeris dispositionem iudicare debes. Horum consideratio cardinum, etsi apud veteres magni habitafuit: nihilominus tamen minimè aspicienda nunc est. Nam à Ptolomeo quoque approbatur libro secundo quadripartiti text. 62. Quem locum Cardanus egregie explicat. Vaticinantur rursus aeris qualitates ex lunæ ingressu in signis planetarum hora. Quare Luna Cancrum intrans hora Solis, virginem hora Veneris, Libram, hora Iouis: Sagittarium hora propria: Taurum hora Martis Geminos hora Mercurij, significat ea, quæ congruunt naturis dominorum in horis, & signorum in quo erunt: quæ iam supra explicata sunt: & inferius quoque explicabuntur.

Orbita scilicet
- partes sunt
- partes sunt

Ptolomeus

Cardanus.

Mutationis temporum vaticinatio ex Theophrasti doctrina.

CAP. VII.

Theophrasti
observatio
in mutatio-
nibus tem-
porum ex
iudicio dñi.

THEOPHILVS rerum caelestium doctissimus, in temporum mutationibus; aerisque qualitatibus docuit: ut in duorum luminum congressu consideretur primò utriusque pars: secundo, ut in oppositione adnotetur ea, quam luna obtinet: quandoquidem eius finium, seu terminorum dominus, quem vocat Oriocratorem, tanquam significator pro temporis constitutione observandus est. Itaque si Dominus finium fuerit Saturnus, illeque vel sub solis radijs, vel Acronychus, siue occidentalis fuerit: tunc hyemabit, & atras cum tempestate nubes in caelo sparget. Qui si in virgine fuerit, vel piscibus, magnos in mari tumultus, terroresque de caelo, ac tempestates significat. Si autem in leone, vel opposito eius, flumina, stagna, lacus mouebit: locaque omnia irrigabit: facietque quæ sub Vrsa, ac Aquilone existunt: gelascere. At matutinus seu orientalis temperiem, & aeris serenitatem demonstrat. Porro si finium Dominus fuerit Iuppiter, & occidentalis, aut vesperi oriatur: significat imbres, & salutares pluuias; efficitque ut per aerem nubes vagentur vellerebus similes. Ac si matutinus fuerit, aeris serenitatem, ubertatemque fructuum producit. Quod si humida tenuerit signa: hominibus salubritatem, ægrotorum sanitatem, pisciumque abundantiam denotat. Sed in Virgine, aut Tauro terminorum moderator, fructus auget: omniaque regumina multiplicat. Sanè finium dominus Mars, si à solis radijs liber fuerit, ventos agit, & procellas. Si autem male fuerit constitutus, & affectus: motus ciet in aere turbines scilicet, tonitrua, fulmina, & coruscationes: præsertim cum Eous mane fulxerit. Porro Venus finium, terminorumque dominatrix, & orientalis: temperiem

riem pariet, proliferationem. At occidua ventos facit, & gelu. Mercurius inter planetas versatilis, in synodis, & plenilunijs dominator, finiumque dominus, & hospitor: si Iuppiter mane fulxerit: aeris serenitatem portendit. Vespertinus vero promiscuus est ad temperiem, in temperiemque: sub radijs ventos cit, seu Africos: efficitque deinde niuem, aut grandines. Quod si in Saturninis signis tunc reperitur in Climate per Aegyptum significat inundantiam: in Tropicis autem circa maritimas oras, ac partes, in signo bicornio tam Aegyptum, quam regiones illas, quæ mari abluatur: inundat. Ceterum animaduertendum maxime est configurationes aspectusque intermedij coitus minuere significata: eosdem etiam prouehere, augereque. Itaque omnium significata coniungat prudens mathematicus: sic etenim vaticinia certiora erunt: Porro cum de finibus, seu terminis hisce planetarum in signis digressum fuerit: scito fines seu terminos iuxta quincuplicem viam reperiri posse. Primò iuxta Aegyptios, secundo iuxta Ptolomæum, vel alium incognitum authorem: Tertio iuxta Valentem Antiocheum, qui fines seu terminos diuidens, duas conficit tabellas: alteram quæ die deseruit, alteram verò nocte: quibus finibus iuxta Guaricum utebatur firmicus libro quarto in synodis, & lunæ defluxionibus: Quarto iuxta Chaldeos, seu Babylonios: Quinto: & vltimò iuxta Cardanum, qui aliam finium tabulam propria obseruatione promulgauit. Harum quæ uti voluerit prudens mathematicus, vtatur. Sed reliquas non spernet, nisi illas terminorum Aegyptiacorum, & Chaldaicorum: quia illas Ptolomæus rejicit libro primo sui quadripartiti capite 21. Verum ex istis duabus plerique illam, quæ Aegyptiorum est: obseruarunt, & ex Neotericis nonnulli. Porro Chaldaicam, seu Babyloniam minus, quam Aegyptiacam laudat Ptolomæus; quamuis & hanc quoque vituperet. Amplectitur autem illam ignoti authoris, quam in vetustissimo codice, etsi in multis corroso, se inuenisse, faretur. Verum enimvero, cum hæc scientia tota ferme, ab obseruatione pendeat, videat prudens mathematicus quid obseruarunt antiqui, & quid recentiores; videat omnium obseruationes in quibus conueniant, vel discrepent: inspiciat diligenter suas: ac vbi maiora testimonia inuenerit, ibi pedem figat, finium verò terminorumque tabellæ ad studiosorum profectum iam inscriptæ cernuntur.

Fines, seu termini ex quincuplici via inuestigantur

Guaricus firmicus.

Cardanus

Ptolomæus.

30.	Mars.	13.	Ven.	13.	Merc.	6.	Sat.	30.
30.	Mars.	18.	Jov.	13.	Ven.	7.	Merc.	30.
30.	Mars.	18.	Jov.	13.	Ven.	7.	Merc.	30.
30.	Mars.	18.	Jov.	13.	Ven.	7.	Merc.	30.
30.	Mars.	18.	Jov.	13.	Ven.	7.	Merc.	30.
30.	Mars.	18.	Jov.	13.	Ven.	7.	Merc.	30.
30.	Mars.	18.	Jov.	13.	Ven.	7.	Merc.	30.
30.	Mars.	18.	Jov.	13.	Ven.	7.	Merc.	30.
30.	Mars.	18.	Jov.	13.	Ven.	7.	Merc.	30.
30.	Mars.	18.	Jov.	13.	Ven.	7.	Merc.	30.

Fines, seu Termini Planetarum in signis, iuxta Aegyptios.

Aries.	Iou. 6.	Ven. 12.	Merc. 20.	Mart. 25.	Satur. 30.
Taurus.	Ven. 8.	Merc. 14.	Iou. 22.	Satur. 27.	Mart. 30.
Gemini.	Merc. 8.	Iou. 12.	Ven. 17.	Mar. 24.	Sat. 30.
Cancer.	Mart. 7.	Ven. 13.	Merc. 19.	Iou. 26.	Sat. 30.
Leo.	Iou. 6.	Ven. 11.	Satur. 18.	Merc. 24.	Mart. 30.
Virgo.	Merc. 7.	Ven. 17.	Iou. 21.	Mart. 28.	Satur. 30.
Libra.	Satur. 6.	Merc. 14.	Iou. 21.	Ven. 28.	Mart. 30.
Scorpio.	Mart. 7.	Ven. 11.	Merc. 19.	Iou. 24.	Sat. 30.
Sagittarius.	Iou. 12.	Ven. 17.	Merc. 21.	Sat. 26.	Mart. 30.
Capricornus.	Merc. 7.	Iou. 14.	Ven. 22.	Sat. 26.	Mart. 30.
Aquarius.	Merc. 7.	Ven. 13.	Iou. 20.	Mart. 25.	Satur. 30.
Pisces.	Ven. 12.	Iou. 16.	Merc. 19.	Mart. 28.	Satur. 30.

Fines, seu Planetarum termini in signis iuxta Ptolomæum.

Aries.	Iou. 6.	Ven. 14.	Merc. 21.	Mart. 26.	Sat. 30.
Taurus.	Ven. 8.	Merc. 15.	Iou. 22.	Sat. 26.	Mart. 30.
Gemini.	Merc. 7.	Iou. 14.	Ven. 21.	Sat. 25.	Mart. 30.
Cancer.	Mart. 6.	Iou. 13.	Merc. 20.	Ven. 27.	Sat. 30.
Leo.	Sat. 6.	Merc. 13.	Ven. 19.	Iou. 25.	Mart. 30.
Virgo.	Merc. 7.	Ven. 13.	Iou. 18.	Sat. 24.	Mart. 30.
Libra.	Sat. 6.	Ven. 11.	Iou. 19.	Mer. 24.	Mart. 30.
Scorpio.	Mart. 6.	Iou. 14.	Ven. 21.	Merc. 27.	Sat. 30.
Sagittarius.	Iou. 8.	Ven. 14.	Merc. 19.	Sat. 25.	Mart. 30.
Capricornus.	Ven. 6.	Merc. 12.	Iou. 19.	Mart. 25.	Sat. 30.
Aquarius.	Sat. 6.	Merc. 12.	Ven. 20.	Iou. 25.	Mart. 30.
Pisces.	Ven. 8.	Iou. 14.	Merc. 20.	Mart. 26.	Sat. 30.

Liber Primus.

Fines, seu Termini Planetarum in signis iuxta Valentem Antiochenum.

DIE.				NOCTE.			
♄	♃	♂	♁	♁	♂	♃	♄
♁	♃	♂	♁	♁	♂	♃	♄
♄	♃	♂	♁	♁	♂	♃	♄
Sol 3.	Ven. 5.	Sat. 4.	Mar. 5.	Iou. 4.	Lun. 4.	Mer. 4.	Mar. 5.
Iou. 8.	Lun. 9.	Mer. 8.	Sol. 8.	Sol. 4.	Ven. 9.	Sat. 8.	Iou. 10.
Ven. 13.	Sat. 13.	Mar. 13.	Iou. 13.	Lun. 12.	Mer. 13.	Mar. 13.	Sol. 13.
Lun. 17.	Merc. 17.	Sol. 16.	Ven. 18.	Ven. 17.	Sat. 17.	Iou. 18.	Lun. 17.
Sat. 21.	Mart. 22.	Iou. 21.	Lun. 22.	Mer. 25.	Mar. 22.	Sol. 21.	Ven. 22.
Mer. 25.	Sol. 25.	Ven. 26.	Sat. 26.	Sat. 25.	Iou. 27.	Lun. 25.	Mer. 26.
Mart. 30.	Iou. 30.	Lun. 30.	Mer. 30.	Mar. 30.	Sol. 30.	Ven. 30.	Sat. 30.

Termini Chaldæorum, siue Babylonæ.

Aries.	Iup. 8.	Ven. 7.	Sat. 6.	Mer. 5.	Mar. 4.
Taurus.	Ven. 8.	Sat. 7.	Mer. 6.	Mar. 5.	Iup. 4.
Gemini.	Satur. 8.	Mer. 7.	Mar. 6.	Iup. 5.	Ven. 4.
Cancer.	Mart. 8.	Iup. 7.	Ven. 6.	Sat. 5.	Mer. 4.
Leo.	Iup. 8.	Ven. 7.	Sat. 6.	Mer. 5.	Mar. 4.
Virgo	Ven. 8.	Sat. 7.	Mer. 6.	Mar. 5.	Iup. 4.
Libra.	Satur. 8.	Mer. 7.	Mar. 6.	Iup. 5.	Ven. 4.
Scorpio.	Mart. 8.	Iup. 7.	Ven. 6.	Sat. 5.	Mer. 4.
Sagittarius.	Iup. 8.	Ven. 7.	Sat. 6.	Mer. 5.	Mar. 4.
Capricornus.	Ven. 8.	Sat. 7.	Mer. 6.	Mar. 5.	Iup. 4.
Aquarius.	Satur. 8.	Ven. 7.	Mar. 6.	Iup. 5.	Ven. 4.
Pisces.	Mar. 8.	Iup. 7.	Ven. 6.	Sat. 5.	Mer. 4.

Fines Planetarum in signis iuxta Cardanum.

♄	Sol 7.	Mar. 6.	Iup. 5.	Lun. 3.	Ven. 3.	Mer. 3.	Sat. 3.
♃	Lun. 7.	Ven. 6.	Mer. 5.	Sat. 4.	Mar. 4.	Sol 3.	Iup. 2.
♂	Mer. 7.	Sat. 6.	Ven. 5.	Sol 3.	Luna 3.	Mar. 3.	Iup. 3.
♁	Iup. 7.	Lun. 6.	Ven. 4.	Mar. 4.	Sol 3.	Mer. 3.	Sat. 3.
♁	Sol 7.	Iup. 6.	Mar. 5.	Luna 3.	Mer. 3.	Ven. 3.	Sat. 3.
♂	Mer. 8.	Lun. 5.	Sat. 4.	Mar. 4.	Ven. 4.	Sol 3.	Iup. 2.
♁	Sat. 7.	Ven. 6.	Mer. 5.	Sol 3.	Luna 3.	Iup. 3.	Mar. 3.
♃	Mar. 7.	Iup. 5.	Ven. 5.	Luna 4.	Sol 3.	Mer. 3.	Sat. 3.
♄	Iup. 7.	Sol 6.	Mar. 5.	Luna 3.	Sat. 3.	Ven. 3.	Mer. 3.
♃	Mar. 7.	Sat. 6.	Lun. 4.	Mer. 4.	Ven. 4.	Sol 3.	Iup. 2.
♁	Sat. 7.	Mer. 6.	Ven. 5.	Luna 3.	Sol 3.	Iup. 3.	Mar. 3.
♂	Ven. 7.	Iup. 7.	Mar. 5.	Luna 4.	Sol 3.	Sat. 3.	Mer. 2.

De intelligentia, & usu precedentium Tabularum.

CAP. VIII.

praxis ad te-
porum muta-
tiones digno-
scendas.

ANTECEDENTIVM tabularum intellectus, & vsus facilis est. In prima vniuscuiusque tabellæ area adnotantur signa, quæ permeant stellæ errantes, deinde gradus signi quem obtinet planeta: innuens illos certè esse planetarum fines, seu terminos; sicq; iuxta illos pronunciabis. Vt gratia exempli. Si scire volueris anni sequentis 1586. dispositionem ad dignoscendas temporum mutationes, aerisque qualitates, eleua cæli figuram, & obserua solis ingressum in

primum Arietis punctum ad poli eleuationem Mediolanensis ciuitatis insubriæ insignis, quam nos dubio procul sub gradu 45. iuxta veterum sententiam ponimus; Neoterici enim sex minuta addunt. Relata verò longitudine poli Venetiarum ad Mediolanensem iuxta Neotericos, inter vtramque differentia est scrupulorum primorum decem, & septem. At nos latitudinem illâ pro nunc eandem facimus: quandoquidem in de Neomenijs Salomonis neotericos sequimur. Erecta igitur figura conuersionis solis in primum Aequinoctij verni punctum cum syderum positu: vide quidhunc præcedit ingressum, duorum nempe luminum coniunctio, vel minoris luminaris oppositio ad maius? Sed dubio procul præcedente amborum luminum coitu in partibus viginti octo, & scrupulis primis quinquaginta sex signi piscium: fit huiusmodi ingressus in illum punctum. Ita vt signum horoscopans sit Geminorum cum partibus viginti tribus, & octo minutis. Ascensio etenim recta est partium 326. minutorum 58, ergo ascensio obliqua est partium 56. minutorum 58. Ergo partes viginti tres cum minutis octo Geminorum ascendunt die vigesima Martij H. 21. M. 47. sec. 52. post meridiem. In quo signo Iuppiter possidere inspicitur partes quinque; minuta viginti, occidentalis à sole. Ergo Iuppiter quamuis signo sit in prima, corpore tamen est in duodecima. Sol distat ab vndecima partes quatuor, minuta verò quatuordecim. Luna reperitur in vndecimo gradu, & scrupulis primis quadraginta tribus in Ariete, occidua à Sole. Saturnus itidem in decimo nono gradu, & decem, & nouem scrupulis primis eiusdem met signi, a Sole occidentalis. Mercurius à linea meridiana distat partibus septem, & minutis viginti duobus; nam viginti quatuor Aquarij partes culminant cum minutis quadraginta. Mercurius verò duas partes cum totidem minutis obtinet in piscibus: distans à linea vndecimæ partibus viginti tribus, & minutis quadraginta quatuor, orientalis à Sole, & Dominus ascendentis Venus similiter orientalis habens partes quatuordecim, & minuta quinquaginta duo in piscibus. Mars quoque orientalis in linea vndecimæ domus partiliter in signo piscium: obtinens partes viginti septem, & minuta decem, & nouem. Considerari itaque omnibus, & diligenter inspectis. Saturnus est finium dominus iuxta triplicem tabulam: Aegyptiorum, Ptolomaicam, & Cardani. Nam duorum luminum coitus præcessit, vt dictum est, solis ingressum in primum Arietis punctum in gradibus 28. scrupulis primis 56. signi piscium: hi verò gradus manifestè fines Saturni indicant. Igitur iuxta Theophili doctrinam cum Saturnus sit finium hospitator, & occidentalis, præmittit hyemem rigido stringendam geluæ ac atris cum tempestate nubes in cælo spargendas. Cumq; in Ariete eo erit tempore, ad quem Luna à Sole discedens, sociabitur; augebitur: certè frigus: & eo magis, cum Sol ad

Saturni

Saturni coniunctionem progrediatur: horoscopusquè in Saturni met finibus constitui, manifestum est omnibus: quod & factum est. Nam nullus annus ita frigidus, vt ille. Cum & Mediolani paruum illud flumen, quod ciuitatem circuit, dictum vulgo nauigium: gelu ita est condensatum, vt per plures dies nauigationi ineptum redditum est, & negotiationi. Porrò Molendinorum rotæ ita firmatæ sunt, & immobiles redditæ ob aquam in glaciem conuersam: vt aquæ rotatæ frustratim ad modum pyramidis, & coni figuræ apparerent, & splendidæ, vt cristallum. Gelu itaque & frigora intensissima citra solitum, ne dum Mediolani, sed per totam illam regionem adeò creuerunt: vt non esset hominum memoria (ita aiebant) maiora fuisse; nisi tempore Caroli Quinti Imperatoris foelicissimi: qui sicco pede super padum cum exercitu incolumis pertransiuit, amne ipso in glaciem durissimam conuerso: Est namquè clima illud septentrioni proximum. Ideò supra diximus, quòd ad prænosendas temporum mutationes, aerisque qualitates præter cæli intuitum, regionis quoquè naturam prænoscere, necessum erat. Adde etiam tunc temporis esse brumam, & si illis in locis ante tempus initium sumat, duratquè plus solito. Ver pronuntiabatur ventosum ob tetragonice irradiationis aspectum inter Iouem, & Mercurium, ventorum fontes, & origines, cum aquarum abundantia: etiam in Autumno ob duorum inferiorum positum cum Marte in signo humido, & aqueo; Aestas autem temperata. Hæc est itaque totius anni illius dispositio. Porrò particularis vel mensium, vel hebdomadarum, vel dierum ex synodis tetragonis, & duorum luminum oppositionibus: ex planetarum aspectibus inter se, ex lunæ etiam defluxionibus præsertim ad inerrantes stellas, ex omnium horum tandem dispositoribus deprehenditur. Quæ omnia cum ex parte manifestata sint: tum quoquè reliqua absoluemus. Cæterum iuxta Valentis Antiocheni placitum. Mercurius cum sit Dominus finium, nam duorum luminum synodus in viginti octo partes, & scrupula sex supra quinquaginta signi piscium (vt paulò superius dictum est) accidit; & in die: cum solis quoquè ingressu in primum Aequinoctij verni punctum, etiam de die celebrando: Tabula verò finium quam Valens Antiochenus pro die condidit, Mercurium facit Oriocratorem: sequitur ergò vt cum sit orientalis à Sole in piscibus, signum certè aqueum, & humidum, & bicorporeum, inundationem significat; & eò magis augetur significatum ob Veneris, & Martis præsentiam in eodem signo. Denotat amplius ventos meridionales, & quandoquè septentrionales ob tetragonam Iouis irradiationem: niues quoquè & grandines; si quidem Mercurius est super omnes ventos. Pro complemento tandem opinionis Theophili est annotandum valdè (vt ille quoquè admonet) quod aspectus, seu configurationes intermedij coitus minuunt significata: & ijdem met augent, & prouehunt. Si igitur in prognosticationibus circa temporum mutationes veritatem pronuntiare desideras, omnium significata simul coniungere, necessum erit: sic etenim certior certè iudex eris.

Annus Hyemalis.

Carolus V, Imperator.

Valens Antiochenus.

Quid ex Regiomontano, & Stœphlerino circa temporum mutationes elicitur. C A P. I X.

Ioannis Re-
giomontani,
& Stœphle-
rini obserua-
tiones.

Anni tempo-
rum qualita-
tes.

Signorum tri-
plicitates.

Anni 1603.
dispositio.

Saturni, &
Iouis coitio
in signis
igneis, quid
efficit.

IN præcitatiss digressionibus circa aeris mutationes, & temporum, iam vidimus quid senserunt veteres illi de præcognoscendis temporum mutationibus: nunc dicendum remanet, quid de illis moderniores asserant. Et quamuis Bonatus ex nostratibus certè sit, cum tamen ex corde Arabes, & Aegyptios in omnibus ferè sequatur: in eorum parte reponendum duximus. Dicamus igitur quid recentiores docuerunt. Ioannes Regiomontanus, cuius tabulæ Astronomicæ seculum hoc nostrum illustrant, quinimò futuras semper illustrabunt ætates: ad præcognoscendas temporum mutationes, aerisque qualitates, in primis anni tēpora obseruari præcipit cum Ioanne Stœphlerino insigni mathematico: secundo, signorum affectiones: Tertio, planetarum fortitudines, irradiationesque inter se: insuper climatū naturas, ascendentia, & similia: postremò inerrantium complexiones. Quatuor quippè sunt anni tempora, Ver, Aestas, Autumnus, & Hyems. Hæc frigida est, ideo phlegmatica: Autumnus frigidus, & siccus: ac propterea melancholicus. Aestas calida, & sicca: ideo biliosa. Ver calidum, & humidum, ac propterea sanguineum. Signorum verò affectiones hæc sunt. Aries calidus est, & siccus, cum quo conueniunt Leo, & Sagittarius: & hæc est prima triplicitas, signa quidem ignea. Taurus, Virgo, & Capricornus, frigida sunt signa, & sicca: ideo Terrea & hæc est secunda triplicitas. Gemini, Libra, & Aquarius calida, & humida, ac propterea aerea tertiæ triplicitatis. Cancer, Scorpius, & Pisces, frigida, & humida sunt signa: ideo humida, & aquatica, quartæ triplicitatis. Quarè si stellæ errantes vel in signis igneis coierint omnes (quod raro accidit) vel plures, ad minus duo, præsertim superiores: vel saltem in illis se aspererint: caloris superfluitatem, & maximæ siccitatis indicium in æstate præsertim denotant: & in hyeme temperamentum. Si in signis terreis, & frigidis, gelu: certè, & niues in bruma futuros prænuntiant cum ætatis temperiè. Si in aereis, ventorum frequentiam, & maximam in verè, & autumno. Si tandem in humidis, & aquaticis, quàm plurimas in hyeme pluuias, & in æstate temperamentum significant; obseruatis quoque stellarum inerrantium naturis, earum præcipue, quæ in signifero vel corporaliter, vel proprius adsunt. Incipiamus igitur singula figillatim enarrare. Saturni cum Ioue in signis igneis coitio, ante & post per plures dies magnam parit siccitatem: sicut erit anno salutis M. D C. III. mense Decembris die vigesima quarta: vbi in meridie coniungentur simul Saturnus, & Iuppiter in partes nouem, & scrupula prima triginta sex Saggitarij: facta primò coniunctione cum Mercurio; à quo distabunt gradu vno, cum scrupulis primis decem. Saggittarius ergo cum sit signum igneum, promittit non solum per plures dies ante, & post, magnam aeris siccitatem, cum in illo Saturnus, & Iuppiter coibunt: verum futuris annis interuallo scilicet annorum sequentium viginti. Hæc certè erit illorum generalis dispositio, vt supradictum est, consideratis etiam stellarum testimonijs: duorum quoque luminum constitutione: insuper & solis reditu ad punctum illius coniunctionis, & cæteris huiusmodi. Quarè illorum annorum spatio generabuntur in Cœlo Halones discursus

discursus ignei, faces, igneæ impressiones: amplius horrenda tonitrua, fulgura, coruscationes, & incendia multa erunt, præsertim locis illorum signorum triplicitati subiectis. Quòd si Saturni, & Iouis coniunctio fuerit in signis humidis, & aquaticis, dubio procul portendi videtur continuas aquarum inundationes, marium tumultus, & incrementa, atquè particularia diluuià. Sicuti fuit ab anno reparatæ salutis 1583. vsquè ad viginti sequens 1603. Tunc etenim Saturni, ac Iouis coniunctio accidit in partes 21. & scrupula prima quatuor signi piscium: hora decima, sexta, & scrupulis primis decem post meridiem ad poli altitudinem grad. 45. Quarè factum est, vt in intermedijs annis magnæ sequutæ fuerint aquarum inundationes, marium incrementa ob crebras pluuias. Me discedente è Mediolano Bononiam versus, studiorum gratia, tanta est sequuta aquarum inundatio in Ticinensi agro, & Placentino, locisque circumuicinis: vt homines prætimore ad vltima domorum loca, atquè supra tecta confugerent. Porrò inundauerant aquæ ad medias domus vsquè, cimbæquè paruè enauigabant loca, vbi iam vinee cum vuis pendebant: vbi arbores cum fructibus, & arbuſta inspiciebantur, vbi via Regia (præfens eram) non nisi vt reclusis opitularentur. Fuit is annus salutis 1587. mense Septembris versus finem. Deinde per annos sequentes flumina, padus præcipuè, adeò aucta sunt: vt è proprio fluxerint loco aliunde; totamquè illam regionem inundarunt cum maximo incolarum damno, & timore. Sed & Neapoli magnam aeris conturbationem intulit synodus illa, maximamquè ventorum pugnam: indequè marium incrementa mira. Nam & per duos annos continuos influxus ille ciuitatem afflixit. Primò Aprilis mense paulò post sanctum Pascha, tot tonitrua, fulmina, coruscationes, terrores, pluuiæ, tempeſtatesquè exortæ sunt: vt circa maritimas ciuitatis oras, ad molum (vt barbaro hoc vtamur vocabulo) ita mare petrebuit, inundarunt aquæ, ventiquè excitati sunt: vt triremium aliquarum maxima iactura sequuta est cum hominum suffocatione in Aquis. At quod admirabile visu erat, lapides marmoreæ magnitudine insignes, fabricaquè portus à mari impetu rupta, quam homines triginta mouere minimè potuissent, ab vtraquè parte ad alteram, a parte scilicet meridionali septentrionem versus circa sinistram portus oram, aquarum impulsu, ac vehementia, cuncta transportata sunt. Res quidem valdè mira, sed verissima. Hæc autem euenerunt annis Domini 1596. & 1597. At non Neapoli solum, sed alijs quoquè locis, vt fama volabat: hæc, & similia acciderant. Sed reliquorum quoquè planetarum configurationes cum Saturno explicare, operis præmium est. Saturni itaquè quadratus, oppositus, & sextilis aspectus cum Ioue in signis humidis, magnas aeris, mutationes excitat: nempe per plures dies ante, & post: pluuias cum ventis, & grandinibus. Eiusdem coitus cum Marte in signis humidis, quadratus quoq; & oppositus, imbres, & pluuias cum grandibus, sermè diebus ante, & post, generat. Eiusdè insuper synodus tetragonica irradiatio, & diametralis cum sole; pluuias, grandines, diesq; frigidos ante, & post aliquot dies generat: in signis præsertim aqueis. Saturni quoq; coniunctio, quadratura, & cum Venere oppositio, efficiunt, vt pluuiæ, imbresq; de celo eadant: & frigora generentur; & eò magis, cū adierit lunæ testimoniū ad prædictos aspectus in signis aqueis. Eiusdem subinde coitus, quadratus, & oppositus aspectus cum Mercurio in humidis signis pluuiam, humiditatèq; gignit in siccis, siccitatè. Porrò omnes supradicti Iouis aspectus cum Marte, pluuias, & coruscationibus, & tonitruis denotant: cum sole, vehementes ventorum flatus expellentes, pluuias indicant: cum Venere in humidis signis leues, & mitis pluuias, & cum Ioue in humidis signis cum coierint, (vt in pluribus) serenitatem pronuntiant: cum Mercurio tandem expergiscuntur

Saturni, & Iouis coniunctio in humidis signis quod portendit.

Mutationes temporum ex duorum superiorum coitu in Gallia cisalpina.

Temporum mutationes Neapoli.

Saturni configurationes cum errantibus, & periculis.

Iouis aspectus cum planetis, & effectus

Martis scho-
mata cū er-
rentibus &
portenta.

Lunæ con-
gurationes
cū planetis
& temporū
mutationes.

Valuarum
apertio.

MODI
APERTIO
VALUARUM
APERTIO
VALUARUM

venti, sitque magna portarum apertio; de qua inferius dicemus. Verum Martis coitus, quadratus, & oppositus aspectus cum sole in signis igneis siccitatem, in aqueis, imbres, pluvias, & tonitrua excitant. Cū Venere in signis humidis pluvias gignunt; si tamen adsit subito erit portarum apertio. Cum Mercurio autem in signis calidis caliditatem; in siccis, siccitatem; in aquaticis, imbres declarant. Quod si euenierit sub aerea mansione, ventos exagitant. Solis autem, & Veneris coitus in signis humidis, tetragona irradiatione, & opposito Lunæ aspectu adiutus: pluriā indicat. Quod si Mercurio in aeris signis copuletur, ventos producit: in aqueis vero signis, & humidis, pluvias. At Venus, & Mercurius in humidis signis simul iuncti, imbres pollicentur: nisi à maleuolis impediti. De Luna dicendum nunc remanet. Lunæ igitur coitus, vel tetragonus, vel oppositus aspectus cum Saturno in signis humidis, diem nebulosum, & frigidum iuxta signi naturam promittit. Quod si à Saturno discedens, soli per omnes aspectus, præter trigonum se copulauerit: fiet valuarum apertio; præsertim si superiores planetae per quadratum, oppositum, aut etiam sextilem aspectum, testimonia sua concesserint. Lunæ insuper synodus cum Ioue in domibus Martis albas nubes toto cælo spargit. Cui si testimonium Mars dederit, puta per omnes aspectus, præter trigonum; tonitrua, & coruscationes portenduntur. Quod si post coniunctionem cum Ioue ad Mercurium accesserit: apertio valuarum ventorum erit. Idem eueniet, si Iouis quadratus, vel oppositus aspectus cum Luna aderit; nempè ventorum flatus. Quod si abfuerint planetarum testimonia, qui motu tardiores se ostendent: talis quippè coniunctio serenitatem efficiet. Lunæ insuper coniunctio, quadratura, & cum Marte opposito in signis humidis, pluiam ciet. Quod si Luna à Marte separatur, & ad Venerem applicuerit: valuarum apertio est super Venerem; & è regione, si à Venere segregata ad Martem decurrerit, erit quidem tunc apertio portæ super Martem. Verum in signis igneis, croceas nubes, subeasque toto cælo sparget: quæ aliquando pluvias emittent; præsertim si planetarū testimonia aderunt: maxime illorum, qui pluuio-si sunt nature. Luna insuper per omnes aspectus cum sole præter trigonum, pluvias indacit in signis humidis. Quæ si post coniunctionem ad Saturnum per sextilem, tetragonum, vel oppositum aspectum, peruenierit: valuarum apertio fiet. Amplius Lunæ coitus, tetragonus, & oppositus cum Venere in signis humidis, nubes, leuesque pluvias cum frigore excitat. Quæ si à Venere discedens, Marti per omnes aspectus præter trigonum, se applicuerit: apertio valuarum erit. Cum Mercurio autem se coniungens, vel tetragona irradiatione, aut diametrali in signis humidis illum respiciens: imbres generat. Quod si Luna à Ioue separatur, & ad Mercurium uenerit: porta ventorum erit; præsertim si Saturni, & Martis testimonia illi coniunctioni aderint per quadratum, vel oppositum aspectum. Quid autem sit portarum, vel valuarum apertio, aut quid sit dictu, quod scilicet erit apertio portæ, vel valuarum super talem, vel talem planetam; paulò inferius dicitur: quam cortè rem in peculiaritatem capitulo non segniter examinabimus. Sed prius quid Stospherinus insignis mathematicus de temporum mutationibus scripserit, quid obse-ruauerit diligenter expendemus.

*Stoepherini præcepta circa mutationes temporum, aerisque
qualitates. C A P. X.*

PROFUNDIUS cælorum naturas, syderum aspectus, stellarumque influxus speculatus Ioannes Stoepherinus, nonnulla nobis reliquit præcepta, cum aliena, tum propria obseruatione diligenter animaduersa: ac à nobis diligentius animaduertenda. Quæ rectè animaduersa, temporum mutationes, aerisque qualitates certius nobis ostendent; ac prudens mathematicus certior erit in pronunciando; quæ iuncta à nobis iam explicantur. Obseruandum est itaque in primis, quis sit coniunctionis, tetragoni, & op-

Stoepherini obseruationes.

positionis duorum luminum dominus: per illum namque certius ex cælesti schemate aeris mutationes prædicet. Itaque erigenda est ante omnia cæli figura pro tempore æquato supradictorum aspectuum, nempe synodi, quadrati, & oppositi: & inspiciendum est, in quod signum, & in quem cælestis figuræ locum, aspectus illi cadant. Subinde animaduertendum est signum, & illius gradus horoscopans, qualis sit. Amplius signa angulorum memoriæ mandanda sunt: & videndum, quæ sint. Quandoquidem qui planeta in omnibus his locis, plura habuerit dominia, testimoniaque is dubio procul figuræ illius, & temporis præcipuus dominus iudicabitur. Qui autem pauciora particeps erit in dominio. Nam cum ille hunc præcellat: ille isti præponi debet. Vide igitur cuius naturæ sit planeta in figura prædominans, quia talis erit temporis dispositio generalis: qualis erit natura planeta, & qualitas. Porro si dominus temporis synodi, quadrati, aut oppositi fuerit Saturnus, huiusmodi tempus dubio procul erit frigidum, & siccum: nam talis naturæ est Saturnus. Si Venus, humidum: quia Venus humida est. Si Mars, calidum, & siccum: sicque de reliquis iudicandum, & profendum est, præter duo lumina: Nam in huiusmodi re duo cæli lumina non eligi possunt in temporum dominos iuxta insignium virorum sententiam: quia generales temporum gubernatores esse, asseuerant. Cæterum in coniunctione à loco coniunctionis eligunt dominum: in oppositione ab huius luminaris loco, quod est supra terram, vel præcisè in parte, cæli orientali: cum eo in loco maior adsit virtus. De tetragono idem ferè arbitrantur, cuius locum, si alterum luminare est subter terram: à loco luminaris supra horizontem existentis, accipiunt. Quòd si vtrumque fuerit supra, vel sub terra (quod plerumque uenit) tunc locus illius luminaris, qui in figura fortior, ac fortunatior existet, in locum tetragoni assumi debet. Ut si vnum luminare in angulo fuerit, aut succedente: tanquam fortior in locum tetragoni poni debet. Planetarum verò testimonia, atque dominia, in tabula propria pro huiusmodi rebus indagandis, inspicere debent. Ad tempus itaque coniunctionis, quadrati, & diametri, duorum luminum, delecto domino, nota primò naturam eius, & affectionem: plerumque enim tempus eandem imitabitur. Secundò vide signum quod delectus dominus obtinet, ad cuius naturam, & qualitatem accedit: ad illam namque tempus disponetur, nempe ad terream, aqueam, aeream, aut igneam. Tertio diligenter considera signum horoscopans, eius affectionem, & cuius lunaris mansionis existat: dominumque signi horoscopantis etiam attende. Quarto animaduerte, planetarum, qui sunt in angulis? Qui certè decimum locum, aut primum possident: fortiores sunt illis, qui septimum, aut quartum occupant. Quintò inspicere, cum quo planeta, luna

Planetæ qualitas, & natura indicat temporis dispositionem.

Luminaria generales temporum gubernatores.

Obseruatio in tetragonis.

Obseruatio generalis in aspectibus.

Iudicij mu-
tationis tem-
porum ex
luminarium
aspectibus.

luna post coniunctionem, tetragonum, aut oppositionem, aspectu se applicet. Sextò videndum est, quibus stellis siue errantibus, vel inerrantibus, figuræ dominus iungitur, aut ab eis aspectu afficitur. Ex quibus omnibus diligenter perspectis, prudens mathematicus eliciet iudicium non longè à vero: quod erit tale. Si coniunctionis dominus, vel tetragoni, aut oppositionis, natura, affectione quæ fuerit humidus, & loca principalia iam enarrata, & planetæ in illis humidi: & cum hoc ipse dominus quoque stellis tam erraticis, quam fixis humidis coniunctus fuerit, aut earum radijs illustratus: lunaque post separationem coierit, vel se aspexerit cum planeta humido, ac in his omnibus temporis natura concordauerit: si (inquam) omnia hæc, & similia, aut potior pars ad humiditatem declinauerint: eueniet humiditas. Si ad siccitatem, siccitas: si ad caliditatem, calor: si ad frigiditatem, frigus. Si verò testimonia, dominiaque fuerint æqualia; tempus indifferens existimabitur. Quòd si post habitam temporis generalem dispositionem, lunæ applicationes ad planetas, & planetarum inter se (quas in ephemeridibus perspicies) cum generali dispositione ipsius temporis commiscueris, particularium rerum certior iudex eris: ac propterea certius temporum mutationes, aerisque qualitates vaticinaberis. Tempus autem mutationis: aeris ex duobus habebis; primò, cum luna post synodum, tetragonam irradiationem, & oppositum aspectum, aut corpore, aut aspectu efficaci, significatori iungetur: tunc quidem temporis significatio maximè mouebitur. Secundò cum luna ad signum horoscopus synodi, tetragoni, aut oppositi peruenerit: tunc iuxta naturam, & ipsius signi affectionem, mutabitur quoque tempus. Hæc sunt, quæ ex Stoephlerino pro eliciendis temporum mutationibus, aerisque qualitatibus, manifestauimus: reliquum verò est, ut de valuarum, seu portarum apertione dicamus.

De valuarum, seu portarum apertione pro tempore mutationibus sciendis.

C A P X F.

Portarum seu
valuarum ape-
rtio quid.

Valuarum
apertio quo-
tuplex.

ALVARVM, seu portarum apertio in planetis dicitur, cum ex eorum coniunctionibus, & aspectibus maximè sũt inundationes, seu particularia diluuiã: vel grandis ventorum pugna iuxta planetarum naturas. Ad similitudinem dicta de portis, quia si in loco, ubi aquarum multitudo recluditur, fieret porta, subito aquæ in immensum decurrerent: ita de cælo, ex planetarum coniunctionibus, atque aspectibus aquæ sic in immensum quandoque prodeunt, quod cæli portæ videntur aperiri: iuxta illud Genesis septimo; cataractæ cæli apertæ sunt, innuens diluuij inundationem super terram. Duplex igitur in vniuersum est valuarum apertio, altera pro pluuijs antecedentibus, & consequentibus: altera autem pro ventis. Hæc verò duæ vniuersales in decem particulares resoluntur, iuxta decem aspectus, & planetarum coniunctiones. Fitque quidem in illis, quorum domus adinuicem aduersantur: ut in Saturno, & Sole. Nam Saturni domus diurna est Aquarius: Solis autem Leo. In Saturno, & Luna, cum Saturni domus nocturna sit Capricornus; lunæ verò Cancer. In Ioue, & Mercurio cum huius domus sit Gemini: illius autem Sagittarius domus diurna. In Marte tandem & Venere, nam illius, quidem domus diurna est Aries: huius verò est libra. Quotiescumque igitur coniungentur simul Saturnus, & Sol, vel tetragonica irradiatione se respexerint, aut diametro se percusserint: toties quidem fiet

ex

ex huiusmodi aspectibus valuarum, seu portarum apertio. Idem quoque fiet ex coniunctione, quadrato, & oppositione Saturni cum Luna, Iouis cum Mercurio: Martis cum Venere: semper etenim erit valuarum apertio. Habemus itaque quatuor valuarum apertiones. Amplius si Luna ab aspectu, seu solis coniunctione ad Saturnum transfertur, vel à Saturni synodo, seu aspectu ad Solem: fit similiter apertio portarum. Rursus si Luna à Ioue ad Mercurium per synodum, vel aspectum transfertur, & à Mercurio ad Iouem: accidet etiam valuarum apertio. Demum Lunæ progressus per aspectum, seu coniunctionem à Marte ad Venerem, & à Venere ad Martem; semper portarum apertionem efficiet. Igitur habemus decem planetarum modos, quibus fit valuarum apertio, quatuor quidem respectu omnium planetarum adinuicem: sex verò respectu lunæ ad sex planetas. Ex his ergò valuarum, seu portarum apertionibus fiunt maximæ aeris mutationes iuxta planetarum naturas: inter quos fit translatio. Sanè dominus, & rei significator erit ille, qui coniunctionem seu aspectum recipit: vt si Luna transferatur à solis coniunctione, vel aspectu ad Saturnum, Saturnus erit rei significator, quia recipit: ac propterea pronuntiato ea, quæ ad Saturnum pertinent, puta niues intensum frigus, & similia pro temporum natura. A Saturno ad Solem eadem erit prorsus significatio. Dilcessio insuper Lunæ à Ioue ad Mercurium, vt supra dictum est, rei significatorem, & dominum Mercurium denotat, vel è conuerso, Iouem. Quare erit validissima ventorum apertio. Egressio tandem Lunæ vel synodum, vt dictum est, vel per aspectum à Marte ad Venerem, innuit certè Venerem esse rei significatricem: & è conuerso, Martem. Quare multas pluias, & tonitrua efficiet. At non solum Lunæ translatio per coitum, vel per aspectum ad suprascriptas stellas (vt iam præcitatam est) temporum mutationes, quæ apertiones portarum dicuntur, efficit: verum solus illorum congressus magnas quidem in cœlo faciunt mutationes, temporumquè constitutiones. Qui est triplex; nempè Saturni cum Sole, & Luna: Iouis cum Mercurio: & Martis cum Venere. Primus niues, pruinam, frigus, tempus turbulentum causat: in æstate calorem noxium, aridum, non tamen magnum. Secundus ventos, caloris incrementum, aeris conturbationem, & particulares pluias. Tertius corruscationes, fulgura, tonitrua, & vniuersales pluias. Subinde adnotatu dignum est: planetam, cui primò luna iungitur, vel aspectu valido sociatur, dici, portam aperire super illum cui secundò iungitur, vel sociatur. Quod in idem quasi redundat: quod de receptione dictum est. Quare valuarum apertio Veneris super Martem pro temporis conditione, signi, & loci natura: pluias cit, fulgura, tonitrua, & quandoq; niues. Martis supra Venerem, ventos Australes: Mercurij super Iouem, ventorum pugnam, præsertim boreales: Solis super Saturnum, tenebrosam aerem, nubes densissimas, aquarum inundationes magnas, excitantes. Sed memor esto hospitis (vt iam dictum est) signi planetæ vincētis, & liberi. Quod si Mercurius fuerit planetam ventis portas aperientem aspiciens: vel vnus fuerit, vel duo luctantes ventos; tempestatesq; horrendas ciet:

Valuarum apertionis modi.

Effectus apertionis valuarum.

De præcognoscendis temporum mutationibus
Sententia miscellanea circa temporum mutationes.
C A P, X I I.

Teneri Baby
lonij senten
tia de trium
superiorū sy
nodo i aquea
triplicitate.

TEVCRVS Babylonius dixit, quod trium superiorum syno-
 dus in aquea triplicitate, puta Cancrī, Scorpij, & piscium:
 aquarum defectum decernit; & si magnas marium turbu-
 lentias cum nonnullis consequentibus, significare autu-
 mauerit. At quomodo hoc sit verum, alijs decidendum
 relinquimus: cum pleriquē ex simili synodo diluuiā por-
 tendi, arbitrentur. Nihilominus tamen verum est, quōd
 superiorum dumtaxat coniunctionem ponunt in Cancro
 pro pluuiarum abundantia; quemadmodum in alijs quoq;
 signis aqueis dempto Marte: quia Mars impedit, cum caliditate maxima vigeat;
 quamuis si in aqueis reperiretur signis cum duobus superioribus iunctis: tonitrua,
 coruscationes, & fulgura excitare, haud dubium est. Sic igitur potest dici, quōd
 Mars duobus iunctus superioribus, influxus ad maria transmittit: aquas com-
 mouendo.

Ptolomaicæ
propositio-
nes circa tē-
porum muta-
tiones præ-
sertim in mē-
se.

De dignoscendis futuris temporum mutationibus, præsertim in mense, extant
 tres Ptolomaicæ sententiæ. Prima Aphorismo trigesimo quarto sui centiloquij:
 scilicet, quod hospitator, seu dominator inter lunij si cardinalis fuerit quæcumquē
 illo mense futura sunt, significat. Altera numero trigesima quinta est. Sol cum in
 alicuius stellæ locum deuenit, vim eius excitat, quam in aere habet. Tertia verō
 quam affert propositio sexagesima secunda ita se habet. Cum minutum coniun-
 ctionis principium facies, potes de mutatione aeris in mense illo iudicare. Erit
 namquē iudicium iuxta dominatorem anguli figuræ cuiusquē. Vincit enim hic
 aeris naturam, assumens in his etiam præsentis temporis qualitatem. Hasce sen-
 tentias à Ioanne Iouiniano Pontano luculentissimè expositas, habes: sicuti è Gre-
 cō in latinum doctissimè, atquē ad germanum sensum conuersas, lege eas.

Messahalæ
placitum.

Messahalæ in libro de ratione circuli, & stellarum, & qualiter operantur in hoc
 seculo, capite quarto, de reuolutione annorum conuenit cum alijs circa præscien-
 tiam de temporum mutationibus. Est namquē illius opinionis, vt hora introitus
 solis in primum Arietis punctum erigatur figura, consutatur ascendens: inscri-
 bantur planetæ ad eandem horam supputatæ in locis suis. Deinde videndus est,
 qui præsit. Qui si fuerit fortunatus, a præbitur certè tempus: si infortuna, vel impe-
 ditus, corruptionem influet. Idem quoq; præcipit faciendum in quartis anni, & eius
 mensibus. Amplius sentit; quōd planetæ cum fuerint simul iuncti in signis aqua-
 ticis in anni reuolutione: multitudinem pluuiæ significabunt. In signis igneis calo-
 ris superfluitatem, vel siccitatis, & terræ sterilitatis: in aeris, ventorum multitudine:
 in terreis verō, gelu, atquē niues: quod & in quartis anni similiter obseruan-
 dum est. Nam cum fuerint in locis frigidis, frigoris grauitatem significabunt; &
 caloris minutionem. Deinde dicit, quōd cum fuerit, Mars dominus quartæ æsti-
 ualis, & in aliqua domorum Mercurij, pluuiarum multitudinem, & peltis pericu-
 lum significabit. Capite autem sexto, vbi de temporum mutatione per mutatio-
 nem planetarum digreditur, hæc inquit. Cum volueris præscire temporis varie-
 tatem super res diuersas mundi corruptibilis, scito vtrum signa planetarum pon-
 derosorum sint calida, vel frigida: calida certè si fuerint, significabunt in æstate
 calorem, & in hyeme temperamentum, frigida vero frigus in bruma significabūt:
 & in

& in ætate temperamentum. Similiter cum coniuncti planeta fuerint in signis aqueis, superfluas pluias denotant, aerisque corruptionem per easdem pluias in bruma: sed in ætate aeris temperamentum, & roris abundantiam. Rursus inquit planeta ponderosi cum in directo alicuius regionis fuerint, hoc est in signis septentrionalibus siccitatem, terræq. sterilitatem significabunt. Cum verò ab ea elongati fuerint, hoc est cum in signis meridionalibus extiterint: pluiiarum abundantiam denotabunt. Amplius ait. Ponderosi planeta cum fuerint omnes orientales, siccitatem manifestabunt: occidentales verò pluiiarum multitudinem in hyeme, & aeris temperamentum in ætate. Pleraque alia in eo libello docet scitu digna.

Almanfor in suis Aphorismis ad Saracendrum Regem dedicatis, Aphorismo vigesimo secundo hæc scribit. Dominus quinti circuli (scilicet Venus) significat madefactiones, & pluias. Rursus Aphorismo vigesimo nono, dominus quinti circuli (hoc est Venus) cum fuerit in prima Cancri parte: faciet pluias. Subinde Aphorismo quinquagesimo quinto hæc scribit. Cácer significator est super aquas multum mobiles. Scorpius super aquas decurrentes riuorum, pisces super immobiles, ut lacunas, & puteos. Aphorismo autem octuagesimo hæc regē docuit. Cum fuerit Mars cum sole in septentrionalibus signis: crit calor maximus. Similiter quum sol fuerit ad Saturnum in signis meridionalibus: erit frigus maximus, & è cõtra

Almanforis placitum in temporum mutationib.

Hermes in suo centiloquio Aphorismo trigesimo quarto hæc de aeris mutatione fassus est. Temperantia aeris ex coniunctione Iouis cum sole continget: præsertim in signis æreis. Ex coitu verò Saturni cum sole fit frigus. Guaricus autem addit cum Ioue etiam: sed in textu Hermetis nõ adest Iuppiter. Ex coniunctione Martis cum Sole in signo bicorporeo veris tempore fit tenebrositas acris: & infirmitates frequenter contingent. Aphorismo autem trigesimo quinto dixit: quod æstiuo tempore, quum sol Martis terminos ingreditur, fit æstus in hyeme verò siccitas, & paucitas pluiiarum. Hermes, Abraham Auencire, & Ioannes Hispanensis de parte pluiiarum dixerunt: quod illa accipitur a Sole in Saturnum: & proiectur a Iana. Vnde versus.

Hermetis së tentia de aeris mutatione.

A Sole in partes Saturni collige gradus.

Et totidem à Iana numerabis in ordine, pars hæc

Aera vel turbans largos demittas imbres.

Aus ventos abigit, tempestatesque seruat.

Quare si pluiiarum pars in Saturni domo ceciderit, & Martis: turbata æra. In domo Iouis, & Mercurij ventos excitat: in domo Venere, & Lunæ pluias ingemit: præsertim si luna ac eius hospitator in signo, & mansione humida extiterint luna in nono, & vigesimo primo gradu Tauri, & Scorpij, in vigesimo primo gradu Leonis, & Aquarij: in quarto, & decimo octauo gradu Virginis, & piscium: in primo, & decimo tertio gradu libræ, & Arietis, semper quodammodo, pluias facere consuevit. Ita docet Guaricus. Carellus verò inquit in vigesimo primo gradu, in vigesimo tertio, & vigesimo quinto libræ. Lucas Guaricus dixit. Luna a tertia leonis parte vsquè ad decimam sextam, quum sub mansione humida, & Cancro octauo orbis progrediatur: sæpè numero pluias facere consuevit. Sua obseruatio est.

Pluiiarum pars iuxta Hermetem Abrahamum Auencire, & Io. Hispanensem.

Guaricus. Carellus.

Hermes trigesimo tertio Aphorismo habet, quod Saturno ab vno signo in aliud transeunte, fieri in cœlo Diachohontes: quod Arabes vocant Assub, vel quædam alia de natura ignis: sed libet, & nostras quoque obseruationes afferre, quæcumquè sint illæ. Quarum etfi quædam à nonnullis obseruatæ sunt: à nobis quoque sunt obseruatæ, & verificatæ.

Hermetis p-nunciatum de Assub.

D Sole

Authoris ob-
servaciones.

Solc igitur à vigesimo quinto gradu cuiuscumque signi completo, & aliquando paulò ante, & quandoque paulò post, vsque ad trigessimum inclusivè progrediente: semper quodammodo mutari tempus vel in pluvias, vel in ventos, vel a bono in malum, vel a malo in peius, pro temporum natura, & stellarum constitutione animadvertimus. Luna in Virgine, & Sagittario sepe numero aeris qualitates turbare consuevit iuxta temporis naturam, sed in Sagittario plus. Luna, quarta, vel quinta die post Solis coitum, si tempus mutaverit: talem certè efficiet sequentis mutationem temporis, saltem vsque ad quintam decimam; idque duplici ratione prima, quia tunc novio lumine lucet: secunda est, quia tunc bis distat a sole in decem horis, aut paulò plus, parte integra totius circuli, scilicet quadraginta gradibus, deinde quadraginta quinque. Hoc item observatur quarta, vel quinta die post quartam decimam: vel quarta die, donec soli iterum copuletur. Quintus id postremum non sit tam constans, ut primum. Antiquorum fuit hæc observatio: & nos quoque observavimus, & verificavimus. Quare a quibusdam barbarè canitur.

Quarta, quinta Luna, qualis; semper eris dies talis.

Plinius.
Ptolomæus.
Cardanus.

Sed lege Plinium libro secundo, capite quadragesimo sexto. Huius quoque meminit Ptolomæus libro secundo sui quadripartiti cap. 12. quem locum Cardanus egregie explicat.

Luna ad eundem locum regrediens, vbi soli prius coniuncta fuit: sepe tempus mutat, iuxta temporis qualitates, & celi statum.

Veneri, &
Cardani ob-
servaciones.

Luna cum ad ascendens interlunij, seu plenilunij pervenerit: sepe mutari aerem observavimus; quinimò ad ascendens tetragonice irradiationis plerumque: quod planè intelligendum est iuxta illorum aspectuum decreta. Sed nolumus hoc in loco aliquas Cardani, & Veneri observaciones omittere cum quia hic sit propriè earum locus: tum etiam cum sint a nobis quoque verificata, ac propterea de statu temporum nos certiores reddent. Ascendens cum ad planetam loci interlunij, aut plenilunij dominum pervenerit directione; dando partes tredecim, & minuta undecim pro diebus singulis, tunc vtiq; mutabitur tempus. Plurimum planetarum coitus adinvicem & præsertim cum fixis similis nature, aut contrarie, mutat tempora: sed certius cum Luna corpore, vel aspectu ad illos pervenerit. Quod si similes coniunctiones in interlunia, aut plenilunia incidant: validiores vtiq; erunt. Sol, Mars, & Venus si æquinoctij hora, occidentalis cardinis partem ingrediantur: pro suæ nature qualitate maximas aeris mutationes afferent. Luna similiter quoties planetæ occiduum æquinoctij cardinem peragranti occurrerit: toties aerem mutabit. At id minus firmum Cardanus pronuntiat; sed Venerus cum sepe observaverit: verum plerumque inveniit. Interlunia æstiva calidiora sunt, ob lunæ proximitatem ad nos: ideo tempora calidiora erunt; plenilunia autem frigidiora. Sol namque in æstate cum nobis sit proximus, sequitur, ut luna in plenilunio illi opposita sit a nobis remota. In bruma verò est oppositum: Interlunia namque frigidiora sunt ob lunæ remotionem a nobis: plenilunia verò tepidiores faciunt noctes, quia luna tunc nobis proxima est. Idem quoque observabitur de Ioue, Marte, qui sunt calidi planetae, quamvis inæqualiter: contrarium verò erit de Saturno, planeta frigido, & de Mercurio, quum Saturniæ qualitati copulabitur. Multa similia afferri possent: Verum ex dictis, & ex dicendis, manifestiora erunt.

Interlunia
æstiva cali-
diora, pleni-
lunia frigi-
diora hyc-
malia è con-
tra.

Quid

Quid sit planetam super alium eleuari.

C A P. X I 7 7.

ANTE QVAM ad stellarum erraticarum positum, vt inde temporum qualitates eruantur, accedamus: quid sit planetam eleuari super planetam, explicare opære pretium est. Oportet namquæ hosce terminos dilucidare: vt possit prudens mathematicus se in his, & consimilibus dirigere. Sciat itaque quod planeta eleuari dicitur super planetam, vel cum se respiciunt, vel cum simul iunguntur, vel cum sunt in inuentibus se signis: vel alter in imperante signo, al-

ter verò in obediẽte. Intuentia signa sunt illa quæ per antiscium se respiciunt. Et vocantur antiscia, seu se intuentia, vel eiusdem potentia, quoniam vtraquæ signa ab iisdem Orizontis partibus oriuntur, & occidunt: quia in eisdem sunt paralellis, cum æquali spatio à punctis tropicis distent: atq. dũ per illas partes sese intuentes sol discurrit: dies diebus, noctes noctibus, & horis horas æquales efficit. Cancer igitur intuetur Geminos, & Gemini Cancrum, Leo mittit antiscium ad Taurum, & Taurus ad leonem. Virgo intuetur Arietem: Aries Virginem: libra pisces, & pisces libram: Scorpius Aquarium, & Aquarius Scorpionem: Sagittarius Capricornum, & Capricornus Sagittarium. Ita vt si planeta fuerit in primâ signi parte, tunc intuebitur certè 29. partem alterius planetæ, qui in tali signo moratur, si in secunda, tunc mittet antiscium ad 28. & sic augendo, & minuendo, manifestus erit antiscij locus. Eadem fermè erit operatio circa scrupula, nimirum si planeta fuerit in primo signi scrupulo: tunc intuebitur alterum ad quem mittet antiscium in scrupulis 59. & si in secundo, tunc mittet ad 58. sicquæ de reliquis. Verum si expeditius id operari voluerit prudens mathematicus, subducat partes quarum antiscia queruntur, a gradibus triginta, qui integrum conficiunt signum, & resultans erit antiscij locus. Vt si Iuppiter sit in vigesimo gradu, & triginta nouem scrupulis leonis, cum leo ad Taurum suum: mittat antiscium: subductis vigintis gradibus, & 39. scrupulis ab integro signo residuum erit antiscij locus. Ita igitur fiet, vt Iuppiter per antiscium reperiat in partibus nouem, & viginti, & vno scrupulis Tauri. Modus hic diuersus est à primo, ita vt vna parte tantum ille hunc superet.

Intuentia signa, & antiscia idem.

Signa se intuentia.

Primus modus inueniendi partes, & minuta antisciorum.

Secundus modus.

Nos verò tabulas subijciemus, ostendentes intuentia signa cum gradibus, & scrupulis, quæ per antiscium planetæ adinuicem trāsmittunt: ex Lucæ Guatici illustri Astrologi, & Episcopi supputatione, a Martini apotelesmatibus excerptas; Quarum prima erit graduum, secunda verò scrupulorum primorum.

Lucas Guaticus. Silius Martinus.

TABVLA ANTISCIORVM PRIMA.

contra vmbraiones partium	♄	in	♃	contra vmbraiones partium
	♃	in	♂	
	♂	in	♁	
	1	in	29	
	2	in	28	
	3	in	27	
	4	in	26	
	5	in	25	
	6	in	24	
	7	in	23	
	8	in	22	
	9	in	21	
	10	in	20	
	11	in	19	
	12	in	18	
	13	in	17	
14	in	16		
15	in	15		
♁	in	♂		
♂	in	♃		
♃	in	♄		

TABVLA ANTISCIORVM SECVNDA.

contra vmbraiones partium.	1	in	59	16	in	44	contra vmbraiones partium.
	2	in	58	17	in	43	
	3	in	57	18	in	42	
	4	in	56	19	in	41	
	5	in	55	20	in	40	
	6	in	54	21	in	39	
	7	in	53	22	in	38	
	8	in	52	23	in	37	
	9	in	51	24	in	36	
	10	in	50	25	in	35	
	11	in	49	26	in	34	
	12	in	48	27	in	33	
	13	in	47	28	in	32	
	14	in	46	29	in	31	
	15	in	45	30	in	30	

Vt autem memoria mandentur, menteque retineantur intuentia signa: ipsius Lucæ Guarici Poetæ etiam clarissimi retrastichon pulcherimum adducendum fore iudicauimus.

*In Cancrum Gemini, in Geminos Arietis Cancer,
Mittis, in Erigonemque Arietis, Taurusq. Leonem,
Scorpion ardenti cauda videt Amphora tetram,
In Caprum Arcitenoris, in Pisces libra gemellas.*

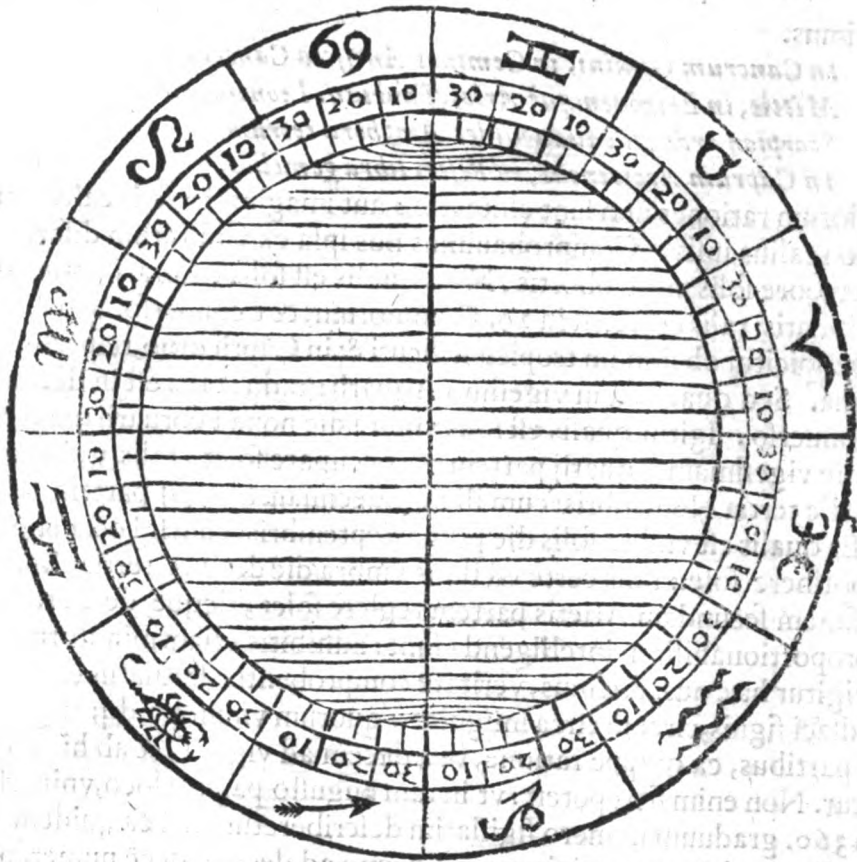
Antisciorum rationes non sunt chimericæ, aut imaginariæ, sed reáles: quinimò nil in cœlo realius ipsis. Comprobauimus nos ipsa ex umbrarum discriminibus, diuerso tempore solis motu obortis. Nam qualis est solis umbra in primo Cancri gradu existentis: talis certè est in 29. Geminorum, & è conuerso. Sed nihil sensibilitatis perspicitur ob signum tropicum: sicuti & in Capricorno, respectu Sagittarij in bruma. Sed qualis est in vigesimo Aquarij gradu: talis est in decimo Scorpij, & è conuerso. Igitur qualis est solis umbra die nona Februarij (nam communiter eo die vigesimam Aquarij partem sol occupare solet) talis quidem est umbra illius die tertia Nouembris: cum illo die decimam Scorpij partem sol replere soleat. Et qualis est umbra solis die prima Septembris, cum sol octauam virginis partem obtinere solet: talis certè est illius umbra die decima tertia Aprilis, quo die vigesimam secundam Arietis partem replere solet, sicquè de cæteris. Quæ omnia proportionabiliter intelligenda sunt: adhibitis etiam minorum rationibus. Vt igitur hæc quæ diximus, veritate comprobentur, statuatur circulus sphericus Zodiaci signis, circum circa insignitus: quorum vnumquodq; triginta sit distinctum partibus, ea quippè ratione, vt à decem ad viginti, & ab his ad triginta terminetur. Non enim fieri potest: vt in tam angusto paginæ loco, vniuersus orbis omnium 360. graduum numero sigillatim describeretur: sed ea quidem ratione, vt illa spatij capacitate intercipiatur: q̄ a primo ad decem, decem numerentur gradus, à decem vsq; ad viginti alij decem, qui sunt numero viginti: & à viginti vsq; ad triginta alij decem, qui sunt omnes numero triginta. Qui numeri sub quolibet signo in peripheria circuli signato, proportionè analogà circumscribantur. Deinde producat̄ur linea tamquam Axis, ab Artico polo, vsq; ad Antarticum: ita vt in duas Orbis secernatur partes. Porro Cancri signum vt tropicum in dextra orbis parte inscribatur; Geminorum verò à sinistra: & post Cancrum sequatur leo iuxta signorum seriem: producanturquè parallellæ lineæ à gradibus signi vsquè ad partes alterius; quæ omnes certè erunt triginta quinque: manifestè tunc videbitur, quæ signa mittant antiscia adinuicem & quas partes, ad partes.

Non imaginariæ sed reáles antisciorum rationes

Antiscia ex umbris comprobantur.

Antisciorum praxis.

De prae cognoscendis temporum mutationibus
ANTISCIORVM APODIXIS.

**Pestremus
 modus eleua
 tionis.**

**Signa impera
 rantia, & o
 bedientia.**

**Planeta alio
 superiorem
 dupliciter in
 telligi potest**

Sed planetarum eleuationem adinuicem expendere necessum est: antisciorum ratione relicta. Itaque dicitur tandem planetam super alium eleuari, si alter fuerit in imperante signo, alter in obediente iuxta quantitatem graduum luminis, quod est in eo, qui eleuatur, partium decem: & cum hoc ille super quem alter eleuari debet, non sit in proprijs dignitatibus: tunc quidem eleuari dicitur planeta quadrupliciter, puta Iuppiter super Martem: primo si Iuppiter dominetur loco Martis, & eo magis, si in proprijs dignitatibus reperiatur: secundo ratione motus primi, ut sit in eminenti loco: ut in nono, decimo, & undecimo, vel in angulo: Mars vero in cadenti, & humili: tertio ratione solis, nimirum ut sit orientalis. Quarto ratione suorum orbium, quod scilicet sit iuxta absidem eccentrici, vel auctus lumine, & motu: ita ut sint quatuor modi: priores tamen duo, validiores, & duae necessariae conditiones. At cum paulo superius dictum sit, planetam vno modo super alium eleuari, cum alter sit in imperante signo, alter vero in obediente: sciendum est, signa imperantia esse sex prima, Arietem scilicet, Taurum, Geminos, Cancrum, Leonem, & Virginem: obedientia autem sex reliqua, nimirum libram, Scorpionem, Sagittarium, Capricornum, Aquarium, & Pisces. Ita ut Aries dominetur piscibus. Taurus, Aquario: Gemini, Capricorno: Cancer, Sagittario: Leo Scorpionem: Virgo tandem librae. Horum vero quae tetragonica irradiatione se aspiciunt, odiose imperantia, & obedientia dicuntur: ut Taurus, & Aquarius: Leo, & Scorpionem: quemadmodum etiam in intuentibus. Odiose namque se respiciunt Leo, & Taurus: Scorpionem, & Aquarius. Sanè partes imperantes, & obedientes cum minutis ea quoque methodo inueniuntur, qua intuentes, seu antisciorum partes. Sed minimè duo alij modi aspernandi sunt, quibus potest dici planeta superior alio: nimirum cum alter sit in boreali latitudine, alter vero in australi: tunc dubio procul borealis superior

superior dicetur australi. Rursus motu velocior superior est tardiore, tardior stante: stans verò retrocedente. Et quamvis hoc discrimen parui videatur momenti in synodis trium superiorum inter se: in coniunctionibus tamen trium superiorum cum tribus inferioribus, & inferiorum inter se, est magni ponderis. Sed vide Ptolomæum libro secundo apotelesmatum.

De temporum qualitatibus ex planetarum positu in signis, ac ex unius eleuatione super alterum, & primo de Luna.

C A P. X I V.

EMPORVM mutationes ex planetarum positu in signis, & ad solis morum relatorum iuxta illustrium virorum observationes, præsertim veterum, explicare nunc opus est, Ita enim abundantiore doctrinam prudens Astrologus assequetur, certiorq. erit in iudicando: nam hæc scientia ab observatione pèdet. In primis digrediemur in vniuersum, deinde de luna: & de vnoquoque sigillatim. Luna in generalibus constitutionibus calorem non significat, nisi cum eleuata fuerit super Mercurium in leone, quod quidem per accidens est, non per se: veluti de Saturno potest dici. Qui cum sit frigidus, super Martem tamen in Ariete, vel Geminis, aut Leone, vel Sagittario, aut Aquario eleuatus significat ventos calidos, caloremque magnum: sed in piscibus calorem sine ventis. Idem quoque efficit eleuata super solem in Geminis, & Scorpio: sed suo tempore; & super Venerem in Cancro. Similiter Iuppiter super Martem, calorem, & siccitatem efficit: super Mercurium in Geminis ventos calidos, ut supra eundem Mars si fuerit in Virgine, vel etiam Capricorno, tempore suo tamen. Porrò Mars in Cancro, & Aquario supra solem, longe maiorem calorem, quam in Ariete, vel Libra efficit. Idem quoque supra Venerem eleuatus in toto trigono terreo, & in Cancro, magnos calores induit: sed in Tauro, & Capricorno suo tempore: hoc est in æstate, & in initio Autumni, in Cancro autem, & Virgine, dum ibi fuerit præsens. At Mars in Ariete, & Leone calorem magnum tempore suo significat: in Cancro autem dum ibi præsens fuerit. In Ariete Sol, vel in libra supra Martem eleuatus: magna calorem tempore suo auget, veluti & supra Mercurium in Cancro, vel Leone; quamvis eleuationis tempus ab æstate parum differat. In Geminis verò multitudinem ventorum calidorum. Venus autem super Martem in Virgine eleuata, calorem magnum auget: super solem in leone, ventos efficit calidos; & super Mercurium in Cancro calorem magnum in æstate; Quod etiam significat in Leone, & Scorpio, Mercurius super Solem in Cancro eleuatus, caloris vehementiam: in leone ventos calidos; At si ibidem fuerit, validum calorem tempore suo significat. Proneniunt itaque ista vel propter stellas, quæ ibi sunt: vel ob mixtionis naturam, sed non est perpetuum ob quandam antiparitasim, sicuti cum comparatur Saturnus Marti, vel soli præsertim: sed Veneri, & Mercurio per accidens contingit. Incipiamus nunc à luna, dicamusque de ea particulariter. Luna in Ariete cum sola dominatrix fuerit, in aere multas pluias, & humiditates denotat: & in aquis plerasque inundationes. Verum commiscetur eius significatio cum signo Arietis, aquidistans fuerit. Quæ si Tauro æquidistans fuerit multas pluias, & frigoris vehementiam significat. Geminis verò pluiiarum superfluitatem. Porro Cancrî signo siccitatem, cum pluiiarum paucitate, leoni aeris inæqua-

Scientia h ab obser tione pen

Luna domini in tem porum mra tionibus.

Lunæ eleua-
tiones super
Saturnum,
& effectus.

Lunæ eleua-
tiones super
Iouem.

Lunæ eleua-
tiones super
Martem.

Lunæ eleua-
tiones super
Solem.

Lunæ eleua-
tiones super
Venerem.

Lunæ eleua-
tiones super
Mercurium.

inæqualitatem: Virgini pluuiarum multitudinem: libræ, aeris inæqualitatem: Scorpio, paucitatem aquæ fontium: Sagittario siccitatem, & quando quæ subiras pluuias: Capricorno, siccitatem: Aquario, pluuias: piscibus autem pluuiarum exuberantiam. Quò verò ad eius eleuationem super planetas in signis, hæc habentur. Luna si super Saturnum in Ariete eleuetur, paucam pluuiam innuit: in Tauro, multas pluuias, in Geminis pluuiarum superfluitatem: in Cancro idem cum multa humiditate: in Leone, pluuiam multam cum humiditate, & ventis: in Virgine pluuiarum, & humiditatem superfluitatem, idem in libra efficit. In Scorpio multas humiditates: in Sagittario, pluuiam superfluam: in Capricorno, multam humiditatem, aquarumque exuberantiam: in Aquario humiditatem cum aquis: in piscibus tandem superfluam pluuiam, & humiditates multas. At in Ariete si eleuetur super Iouem, erunt venti cum pluuiâ temperata: In Tauro, siccitatem minatur, deinde aquas multas: in Geminis humiditatem multam: in Cancro multi denotantur rores: in Leone similiter: In Virgine, pluuiâ abundans multæ aquæ, & aliquando siccitates: In libra, superflua humiditates: idem in Scorpio eum aquis multis: Quòd in Sagittario quoque, & Capricorno fore, maxime consentaneum est. In Aquario autem humiditas multa erit: In piscibus aquarum, pluuiarumque superfluitas. Si verò super Martem in Ariete Luna eleuetur, humiditatem multam significat: in Tauro humiditatem, & frigiditatem intensam: in Geminis, superfluam pluuiam, & humiditatem: in Cancro pluuiam multam: In Leone aeris diuersitatē, alterationemque: In Virgine multam humiditatem: In libra aquas multas, & humiditates: In Scorpio tonitrua, coruscationes, & fulmina: in Sagittario aquas, & multas humiditates: in Capricorno, multitudinē, & inundatiam aquarum: In Aquario, superfluam humiditatem: in piscibus denique humiditatem multam. Porro si Luna super solem eleuetur in Arietis signo: pluuiæ erunt, tonitrua, & fulgura. In Tauro pauca pluuiâ: in Geminis, & Cancro pauca humiditas: In Leone humiditatem superfluam, & aquarum abundantiam innuit; quòd in Virgine quoque expectandum est: In libra, & Scorpio, pluuiam superfluam, & aquarum paucitatem: in Sagittario, & Capricorno idem cum superflua humiditate: In Aquario coruscationes, & tonitrua: in piscibus denique coruscationes, & multam humiditatem. Verum enimvero si Luna super Venerem in Ariete eleuetur, ventum meridionalem incessantem impellit, & humiditatem multam infundit: præsertim in quarta æstiuâ, idest ab initio Cancri, vsque ad libræ initium; mensibus quippe Iulij, & Augusti, & parte Iunij, & Septembris. In Tauro autem tonitrua, & coruscationes excitat: in Geminis, ventorum flatibus: in Cancro multam humiditatem: In Leone pluuiam, humiditatemque: In Virgine humiditatem multam, & aquarum paucitatem: In libra multam humiditatem cum pluuiarum prosperitate: In Scorpio, & Sagittario superfluam pluuiam cum humiditate multa: In Capricorno siccitatem: In Aquario pluuiam superfluam, & plerisque coruscationes: in piscibus verò pluuiam, & humiditatis abundantiam. Luna tandem si super Mercurium in Ariete eleuetur, pluuiâ multa erit, & ventus incessans. In Tauro pluuiarum mediocritas: In Geminis ventorum flatus, & temperata pluuiâ: in Cancro mediocritas fluminum siccitas, & ventus incessans: In Leone, humiditas pauca, ventus incessans, & vehemens calor: In Virgine pluuiâ, & mediocritas humiditas: In libra humiditates pleræque, & inundationes: In Scorpio pluuiâ superflua multæ inundationes, & in horizonte stellarum communiū apparitio: In Sagittario humiditates: In Capricorno pauca pluuiâ, & Horizontis siccitas. In Aquario, ventus incessans: in piscibus superflua pluuiâ, & fluminum inundationes. Alia verò quæ circa Lunam accidunt, ad temporum mutationes vaticinandas necessaria: inferius manifestabuntur.

*De Mercurij positu in signis, deque eius elevatione super planetas
pro temporum mutationibus eliciendis.*

C A P. X V.

OST Lunam sequitur Mercurius ascendendo, dicemusque primo constitutiones eius generales, deinde temporum mutationes ex eius in signis progressionem, & ad solis motum relata: postremo elevationes super ceteros planetas. Mercurius itaque in Ariete, Cancro, Leone, & Virgine calorem adauget, sed non valde nisi Marti miscetur: aut sit combustus; & in Aquario vespertinus idem facit. In Cancro cum boreali latitudine ventos indicat validos. Et si non sit cum Marte, & fuerit in radijs eius: puta quod

Mercurij constitutiones generales.

Mars fuerit in decima leonis parte, & Mercurius in duodecima Aquarii, quod est signum oppositum: & si non in loco imperante, & similibus: velut etiam in eius dignitatibus: & Mercurius proprius cum per se fuerit: est siccitas. Si autem fuerit æquidistans in Ariete, multitudinem ventorum fortium, siccorumque, multas nebulas cum caloris vehementia, & aquarum abundantia portendit: præsertim in parte occidentali. Septentrionalis verò aeris corruptionem: meridionalis, illius commixtionem denotat. Haly scribit Mercurium sub radijs tempestuosum esse, vespertinum benè complexionatum: matutinum, mundum aerem efficere. In Tauro æquidistans, caloris vehementiam cum incessanti flatu ventorum, bonam aeris commixtionem cum multis aquis, indicat: Septentrionalis mediocrem aeris commixtionem, meridionalis illius permixtionem significat. Sub radijs tempestuosus, & umbrosus est, vespertinus bonæ complexionis: matutinus roridus, & mundus; retrogradus bonam aeris complexionem indicat: In Geminis æquidistans similiter bonam aeris complexionem efficit, septentrionalis, ventos calidos: meridionalis, siccitatem aeris procreat. Sub radijs ventos cit in mari, & in terra, vespertinus desiccet: matutinus bonam aeris commixtionem. In Cancro ventorum multitudinem cum aeris frigiditate excitat. Septentrionalis, & meridionalis ventos cit validos: sub radijs elevationem viarum maris ostendit, vespertinus tranquillitatem facit: matutinus bonam aeris commixtionem. In Leone paucitatem commixtionis aeris, caloris vehementiam: paucitatemque pluviarum indicat. Septentrionalis flatum ventorum, & caliditatem: meridionalis, bonam aeris complexionem. Sub radijs ventum in occidente inducit, vespertinus suffocat. Matutinus serenum indicat. In Virgine ventorum superabundantiam, calidorum ventorum vehementiam: & fortè bonam aeris commixtionem significat. Septentrionalis aeris siccitatem, meridionalis bonam quoque aeris commixtionem ostendit: sub radijs procellas calidas, vespertinus, siccitatem: Matutinus humidum, & benè complexionatum se ostendit. In Libra multitudinem ventorum, eorumque fortitudinem: aerisque humiditatem significat, Septentrionalis humiditatis paucitatem, multasque nebulas: meridionalis destructionem commixtionis aeris innuit. Sub radijs, fortissimos ventorum flatus, & contrarios, vespertinus bonam aeris commixtionem indicat: matutinus semper est utilis, sed humidus. In Scorpio niues cum pluviarum abundantia promittit, vehemens frigus, & aeris quietem cum bona illius commixtione. Septentrionalis, aeris siccitatem: meridionalis, bonam commixtionem indicat. Sub radijs tempestuosus est, vespertinus sine pluvia: matutinus pluuiosus. In Sagittario

Haly sententia de Mercurio sub radijs.

E pluuias-

pluuiarum paucitatem, & niues cadere cum bona aeris commixtione compertum est. Septentrionalis ventos validos, meridionalis aeris altercationem; atq. bonam illius commixtionem indicat. Sub radijs multam pluuiam, vespertinus sine humiditate: matutinus bonam conditionem annuntiat. In Capricorno multas pluuias, destructionemq. commixtionis aeris ostendit: ipsumq. ad siccitatē declinare, multosq. ventos orientales cire, satis manifestum est. Septentrionalis, & meridionalis, bonam aeris commixtionem demonstrat: sub radijs tamen pluuiosus est semper. In Aquario bonam aeris commixtionem cum multo ventorum flatu pronuntiat. Septentrionalis aeris siccitatem significat: meridionalis multas nubes steriles. Sub radijs niuosus est, vespertinus, calidus, & turbulentus: matutinus verò pluuiosus. In piscibus postremo multum ventorum flatum cum bona aeris commixtione significat: & fortè ad siccitatem declinabit. Septentrionalis incessantem ventorum humidorum flatum: Meridionalis mediā aeris cōmixtionem. At sub radijs tempestuosus, & pluuiosus est: vespertinus bonā complexionem, matutinus tranquillitatem annuntiat. Quò verò ad eius eleuationem super planetas, hæc quidem obseruanda sunt. Mercurius super Saturnum si eleuetur in Ariete, boreales ventos, & assiduos, multa sq. aquas significabit. In Tauro impressiones cum vehemēti frigore: in Geminis aeris inæqualitatem: in Cancro paucam pluuiam: in Leone, siccitatem nimiam, aquas multas, & ventos: in Virgine vehemens frigus cum inundatione fluminum: in Libra pluuiam superfluam, ventum mediocre: In Scorpio pluuiarum abundantiam: in Sagittario mediocres pluuiæ, aquæ multæ, & ventus incessans denotantur: In Capricorno multa pluuiæ, ventus incessans: In Aquario pluuiæ superflua, multum gelu, augmentum aquarum fluminum, pauca tonitrua, & coruscationes: Tandem in piscibus ventum assiduū, superfluam pluuiam, & aquarum detrimentum portendit. Si autem eleuetur super Iouem, & fuerit in Ariete, pluuiarum, & aquarum temperantiam cum incessante vento indicat: in Tauro humiditates multas cum ventorum flatu: in Geminis ventos: in Cancro multam pluuiam, & aquarum augmentum: in Leone ventos multos, præsertim orientem versus: in Virgine pluuiarum superfluitatem, & pleraq. inundationes: in Libra siccitatem cum calidis ventis: in Scorpio ventus incessans denotatur. In Sagittario multæ pluuiæ, & inundationes: in Capricorno pluuiarum vehementia, frigus, terremotus, fulmina: in Aquario siccitas, deinde multa pluuiæ, frigus, fluminum superfluitas magna, & terremotus: in Piscibus deniquè mira terræ siccitas cum pluuijs, ventis multis, & inundationibus. Porrò si supra Martem in Ariete Mercurius eleuetur, pluuias mediocres, nubium paucitatem, vehemētem calorē, aquam paucam fontium portendit. In Tauro siccitatem: in Geminis, paucam pluuiam, & vehemens frigus: in Cancro calorem cum vehemēti terremotu: in Leone humiditates, pluuiarum superfluitates cum terremotu: in Virgine aquæ fluminum mediocritatem cum temperantia earum: in Libra multa nebula, pluuiarum superfluitates, terremotus, fulmina in temporis initio ei congruentis, paucitas in fine denotatur. In Scorpio nebula, pluuiæ, & calor vehemens temporibus ficcis. In Sagittario, pluuiæ, & venti: in Capricorno siccitatē cum frigore portedit: in Aquario, multas humiditates, pluuiarū abundantiam, multos ventos. In Piscibus postremo pluuiā superfluā, & ventorū vehemētiā indicat. Verum enimvero si super solē eleuetur in Ariete fluuiorū temperantiam, cū mediocri aquarū augmento denotat. In Tauro pluuiā cum temperato ventorum flatu: in Geminis siccitatē multam in plurimis regionibus cum pauca pluuiæ: In Cancro vehemens calor significatur: in Leone venti calidi: In Virgine ventus multus, pluuiæ multa: in Libra, & Scorpio ventus incessans, humiditas superflua: In Sagittario, venti, humiditas nulla, & pluuiarum

super-

Mercurij eleuationes super Saturnum in signis.

Mercurij eleuationes super Iouem.

Mercurij eleuationes super Martem.

Mercurij eleuationes super Solem.

superfluas: in Capricorno, & p̄cibus plantarum abundantia; & ventus incessans. Et si eleuetur super Venerem, & fuerit in Ariete, multas nubes; & pluias defigat; in Tauro humiditatem multam, ventum incessantem, & forte temperabitur: in Geminis, flumina multa cum aquarum superfluitate: in Cancro, multa humiditates, & nebulae erunt: in Leone, aeris prosperitas; & mediocri calor tempore suo: in Virgine venti: in libra fluminum abundantia in pluribus climatibus, pluuia superflua, & aliquando temperata: in Scorpio, ventorum multitudinem, & pluiarum abundantiam significat. In Sagittario erit pluuia, & ventus temperatus: in Capricorno frigus vehemens, multa nebula, pluuia quasi diluuiat in Aquario, pluiarum multa superfluitas, tonitrua; coruscationes, inundationes: in Piscibus denique pluuia superflua, & ventus incessans. Tandem si Mercurius eleuetur super Lunam, & fuerit in Ariete, haec de temporum mutationibus praedictantur: nempe quod multas pluias insuetam cum veterum; & aquarum multitudine. In Tauro multas pluias cum fluminum inundatione: in Geminis multam siccitatem in varijs climatibus cum ventorum flatu: in Cancro humiditatem cum aquarum augmento: in Leone, & Virgine incessantem ventum: in Libra pluiarum meliorationem: in Scorpio pluiam superflua cum multo ventorum flatu: in Sagittario, pluiarum superfluitatem: in Capricorno humiditas multa, inundationes, & pluias significantur: in Aquario, pluuia pauca, & ventus incessans: in Piscibus postremo, aquarum decrementum, & humiditatis paucitas denotatur.

Mercurij eleuatio super Venerem.

Mercurij eleuationes super Lunam.

Mercurij eleuationes super Lunam.

Veneris generales constitutiones, & primo in Ariete.

Haly.

In Tauro.

In Geminis.

In Cancro.

In Leone.

Veneris progressio in signis, eiusque super planetas eleuatio cum significationibus circa temporum mutationes.

C A P. XV J.

S V P R A, Mercurium Venus collocatur. Quod quidem contra Platonem, & nonnullos alios pluribus rationibus demonstrauimus in tractatu de duorum luminum deliquijs, & 2. lib. de celo cap. 7. Ideo dicendum est, quid eius progressio in signis, ac supra planetas eleuatio portendat circa temporum mutationes. In Arietis igitur signo Venus cum aequidistans fuerit, siccitatem cum pluiarum diminutione, & incessantem ventorum flatum, bonamque aeris commixtionem promittit. Septentrionalis aeris caliditatem, meridionalis frigoris vehementiam indicat: sub radijs iuxta Haly, vehementiam ventorum, vespertina, ventum: matutina, pluias, & tonitrua. Retrograda iuxta Albumasarem, tonitrua multa, coruscationes fortes, grandines, & tempestates. In Tauro nubium multitudinem, pluias, tonitrua, & coruscationes cum siccitate aeris annuntiat. Septentrionalis, & Meridionalis bonam aeris commixtionem; sub radijs tonitrua, vespertina, serenum aerem: matutina, bonam eius conditionem, retrograda, grandines cum vehementia tonitruorum, & coruscationum significat. In Geminis aeris humiditatem, sed corruptionem minatur. Septentrionalis flatum veterum, meridionalis aeris siccitatem: sub radijs nimis desiccatur, vespertina ventosa: matutina bonum tempus denuntiat: retrocedens, caliditatem, & aeris siccitatem. In Cancro, bonam aeris commixtionem, multum flatum ventorum: Septentrionalis, & meridionalis caloris vehementiam: sub radijs reperiem absque vento, vespertina bonam aeris complexionem: matutina serenum indicat. In Leone calorem aeris

cum paucis venti flatibus septentrionalis ventum, eiusque caliditatem, meridionalis bonam aeris complexionem. In virgine aëris conmixtionem, & forte declinabit ad frigus, & siccitatem. Septentrionalis, & meridionalis bonam aeris complexionem, sub radijs, siccitatem vespertina bonam complexionem, matutina, humiditatem. In libra bonam aeris complexionem, & frigiditatem superabundantem. Septentrionalis, ventos siccos, meridionalis, calidos: sub radijs humida, vespertina bonam complexionem: matutina humectans. In scorpio frigoris vehementiam, & multum venti flatum: & forte erit bona aeris conmixtio. Septentrionalis aeris siccitatem, meridionalis, pluiarum multitudinem: sub radijs, absque pluuia, vespertina pluuiosa: matutina multitudinem pluiarum promittit. In sagittario bonam aeris complexionem, & quandoque ad humiditatem superfluum declinabit aliquando ad siccitatem. Septentrionalis incessantem flatum ventorum, meridionalis, aeris alterationem, humiditatemque, sub radijs pluuiosa: vespertina ventosa, & frigida: matutina bonam conditionem. In capricorno pluiarum multitudinem, & fontium abundantiam cum bonæ aeris conmixtione denotat: septentrionalis, multos ventos, meridionalis, multas pluias: sub radijs gelida est, vespertina frigida, matutina, pluuiosa. In Aquario bonam aeris complexionem, multum ventum cum pluiarum abundantia, & nebularum multitudine significat. borealis siccitatem, & paucitatem pluiæ: meridionalis, multas aeris angustias, sub radijs fit nebulosa: quando a sole elongatur, pleraque inundationes, fontium redundantiam, marium incrementa cum periculo submersionis nauium denotat. Vespertina, calida, & ventosa: matutina: caliginosa, & pluuiosa: retrocedens multam humiditatem influit. In piscibus tandem si Venus equidistant fuerit, & tonitrua vehementia, cum intensa humiditate indicat: & forte bona erit aeris conmixtio. Septentrionalis flatum ventorum incessantem, meridionalis, multas pluias: sub radijs tempus serenum anuntiat: Vespertina aquosa, & ventosa est, matutina bonam aeris complexionem. Quo autem ad eius eleuationem super planetas: hæc pronuntiet sapiens Astrologus. Si Venus super Saturnum eleuetur, & in Ariete fuerit: ventos boreales assiduos, & aquarum multitudinem significabit. In Tauro siccitatem, quamuis pluuia multa. In geminis, ventos, in Cancro pluiarum prosperitatem: In Leone caliditatem, pluias cum humiditate: In virgine, pluuiam, & humiditatem: In libra multæ pluuiæ erunt, & humiditates cum vento mediocri. In scorpio pauca pluuiæ. In sagittario, pluuiæ multæ: In capricorno siccitas. In Aquario aquæ multæ cum mediocritate fluminum. Tandem in piscibus, frigoris vehementiam, superfluum pluuiam cum coruscationibus, & tonitruis multis promittit. Porro si eleuetur super Iouem, & fuerit in Ariete, pluuias multas, & magnorum fluuiorum augmentum designat. In Tauro siccitatem, in Geminis tenebrosam aërem, & humidam: cum pluiarum multitudine. In Cancro pluuiam humidam superfluum, & aquæ maris diminutionem. In Leone siccitatem, in virgine pluuiam multam eum paucitate aquarum maris: in libra, & scorpio pluuias multas, In Aquario siccitatem in quamplurimis regionibus cum pauca pluuia, & aquarum detrimento: In piscibus denique multas humiditates significat. Super Martem verò si eleuetur in Ariete, pluuias multas cum tonitruis portendit. In Tauro aquarum abundantiam, & pluiarum superfluitatem. In Geminis pluuias multas: In Cancro humiditates, & inundationum superfluitatem: In Leone pluuias multas, tonitrua, & coruscationes: In Virgine superfluum pluuiam cum vehemēti calore. In libra superfluum humiditatem, in scorpio erunt multi rores, superfluitas aquarum, & pluiarum. In Capricorno pluuiæ superflua, in Aquario, pluuiæ: tandem in piscibus multa aqua, & superflua pluuiæ. Veram si supra solem eleuetur in Ariete, tonitrua erunt mira,

corru-

coruscationes, & multe pluuie. In Tauro pluiarum, & tonitrorum temperantia in Geminis, aeris humiditas in Cancro multa pluuia in Leone, aeris roscatio, & venti calidi: in virgine pluuia superflua in libra, humiditas multa, & pluiarum abundantia: in Scorpio pluuia superflua: In Sagittario humiditas multa: in Capricorno, frigoris vehementia cum multa humiditate: in Aquario denique, & piscibus non modica humiditas. At supra Mercurium si eleuetur in Ariete, nubes, & mediocres ventos ciet: In Tauro, pluiarum, tonitrorum, & coruscationum paucitatem: in Geminis paucam pluiam, multa tonitrua, coruscationes, & superfluas inundationes: in Cancro multas pluias, atque nubes, tonitrua, & coruscationes, ac magnum calorem denuntiat tempore suo: In Leone pluuia pauca erit calor vehemens, tonitrua, & coruscationes tempore suo: In virgine pluias multas significat, tonitrua, coruscationes, & augmenta fluminum: In libra pluiarum superfluitatem, aquarum multitudinē, & fluminū inundationes: In Scorpio pluiarum superfluitatem, tonitrua, coruscationes superfluas, & multam aquarum inundationem: In Sagittario superflua tonitrua in Capricorno, frigus vehemens tempore suo, pluiam paucam, sed tonitrua: In Aquario pluiarum mediocritatem cum tonitruis, & coruscationibus: In piscibus denique salubres pluias cum ventis: Si vero super lunam in Ariete eleuetur Venus, pluiam, & multam humiditatem excitabit. In Tauro humiditatem, in Geminis paucam humiditatem: in Cancro pluias multas, & superfluas humiditates: In Leone, pluiam eam pauca humiditate: In virgine, pluiam superflua, & multam humiditatem: in libra paucam pluiam, & aeris temperantiam: in Scorpio, humiditatem, & pluiam: In Sagittario multam humiditatem in Capricorno paucam: in Aquario humiditatis augmentum: in piscibus denique aeris tranquillitatem, multam pluiam, tonitrua, coruscationes, & humiditates portendit. In vniuersum vero Venus cum magni orbis domina fuerit, & in Ariete, vel Cancro, vel piscibus, aeris calorem denuntiat: sed in Leone sub radijs, aeris astum ostendit: in Aquario autem vespertina calorem, & ventos decernit: si autem mundo profuerit, id est anni Domina, aerem clarum, & æqualem cum ventis temperatis, & humidis: serenos, ac iocundos dies, roidas noctes, aquas fluiorum claras, & abundantes, pluias absque tonitribus, fulguribusque aquis abundantes, sed breues, & quas exquisita serenitas subsequatur significat.

Veneris elevationes supra Mercurium.

Veneris elevationes supra Lunam.

Venus magni orbis domina quid portendit.

Significat a temporum ex solis elevatione super planetas.

C A P. X V I J.

Vae de Veneris loco supra Mercurium diximus, eadem de solis loco supra Venerem dicendam foret. Sed locis iam præcitatibus prudens Astrologus videbit solem medium esse inter planetas, collocatumque loco supra Venerem. Ideo post illam de eo a nobis erit tractatio. Itaque circa generalia prænotandum est, quod sol cum fuerit orbis magni dominus, aut domino orbis magni coniunctus, magnos calores efficiet, præsertim in leonis signo, eius domo. Et quo ad signorum mutationem, cum eius operatio læditur, aut fuerit male dispositus, vel super eum malefica eleuetur, vt dicetur paulo inferius, erit nocuumentum elementis omnibus, & elementatis omnibus, & elementis; cum aquarum abundantia. Eius presentia calores significat: absentia, frigora: quadrata, mutationes: planetis, qui ei iunguntur, obest: et si induat

Solis generales contitiones.

induat vires illorum manifeste. Cum exeunt eius radios, & nobis apparent, magnas vires habent, simpliciter & fixae. Quare mundum mutant, vel in bonum, vel in malum: siue ex Oriente apparent, siue in Occidente, occasu vel pectino, ut Luna semper Mercurius, & Venus sepe. Ipse renouat annum, & quatuor anni tempora mutat: ad eius similitudinem, ac per portionem ceterorum planetarum significata sunt referenda. In Aequinoctijs ob magnum declinationis incrementum, tempus multum variatur: & in solstitijs quoque ob nimiam diurnam, ac nocturnam longitudinem; certè ob longam in eodem situ stationem, curam qualitate iam potentissimi postremo cuncta quae à natura proficiuntur, significata eius. At de his haec tenent. Dicamus iam de eius elevatione super planetas. Quasi si fuerit supra Saturnum in Ariete, pluias multas significat. In Tauro multam in aere humiditatem: In Cancro aquarum diminutionem, & pluiarum mediocritatem. In Leone super suas pluias, ac humiditates: In Virgine, pluias mediocres: In Libra pluiarum abundantiam: In Scorpio multas in horizonte humiditates: In Sagittario, pluiarum superfluitatem: In Capricorno multas pluias: In Aquario humiditatem horis: in Piscibus denique humiditatem aeris. Si vero super Iouem Sol eleuetur, & in Ariete fuerit, pluias paucas pronuntiat. In Tauro, & Geminis, aeris humiditatem cum aliquibus ventis: In Cancro similiter aeris humiditatem, sed etiam rores eius: In Leone paucam pluiam pluribus in locis: in Virgine temperatas pluias: in Libra, ventos cum pluiis: in Scorpio, aeris humiditatem: in Sagittario siccitatem aeris: in Capricorno horis humiditatem: in Aquario demum, & Piscibus, aeris humiditas portenditur. At si supra Martem in Ariete eleuetur, calorem magnum in quarta aestiuale, nimirum à solstitio aestiuo vsque ad aequinoctium autumnale, trium mensium spatio, Iulij scilicet, Augusti, cum viginti & uno diebus Septembris, & paulò amplius, & nouem Iunij, & paulò amplius significat insuper, & coruscationes multas, & ventos validos. In Tauro autem, aeris humiditatem: in Geminis ventos cum temperie: in Cancro, multas pluias: in Leone, paucas: in Virgine multas humiditates: in Libra aeris humiditatem, & vehementem calorem tempore suo: in Scorpio aeris humiditatem: in Sagittario, pluiarum superfluitatem: In Capricorno, horis humiditatem: in Aquario aeris humiditatem: postremo in Piscibus superfluas pluias denotat cum tonitruis, & coruscationibus. Verum enimvero si super Venerem Sol eleuetur, fueritque in Ariete, vel Tauro, aeris siccitatem vaticinatur. In Geminis, eris pauca humiditas: In Cancro aeris siccitas: in Leone, multa pluia: in Virgine, pluiarum superfluitas: in Libra multa nebula, & pluia: in Scorpio pluias pauca: in Sagittario, Capricorno, Aquario, & Piscibus, aeris siccitas. Si autem supra Mercurium eleuetur, fueritque Sol in Ariete, multas pluias cum incessante vento designat: in Tauro, ventos multos, paucam pluiam, & fluminum inundationes: in Geminis, multos ventos calidos, & venenosos: in Cancro pluiarum superfluitatem, & vehementem calorem tempore suo: sed quandoque paucas aquas designat, & fluminum corruptionem: in Leone calorem vehementem, & diurnum: in Virgine paucitatem humiditatis: in Libra temporis inaequalitatem: in Scorpio, humiditatem superfluam: in Sagittario, pluiam abundantem, multumque ventum: in Capricorno, mediocres pluias, & inundationes: in Aquario incessantem pluiam, & fluminum inundationes: postremo in piscibus fluminum quoque inundationes, sed mediocres humiditates efficiet. Verum si sol super Lunam eleuetur, fueritque in Ariete: coruscationes, tonitrua, & fulgura designat. In Tauro paucam humiditatem: in Geminis, aquarum paucitatem: in Cancro, Leone, & Virgine, humiditatum erit paucitas: in Libra, bona aeris complexio: in Scorpio pluiarum, & aquarum paucitas

In

In Sagittario humiditas pauca, quod idem contingit in Capricorno: In Aquario tonitrua multa, corruscationes, & humiditatem. Et hæc de Sole.

Martis significata circa temporum mutationes ex eius progressionem in signis, & elevatione super planetas.

C A P. X V I I I.

LIAS diximus cur natura prouida fuit, vt supra Solem.

Mars constitueretur; nunc dicendum remanet. primo generalia eius, vt temporum qualitates prænoscantur, deinde inambulationes per signa, & alia ad Solem relata: postremo elevationem super planetas. Mars itaque magni orbis dominus, & in Geminis, calidum efficit aerem, & quietum; vespertinus, calidissimum: quia occidentis solis calorem retinet, ac ita aerem refrigerari non promittit. Et idem

de reliquis dici posset, puta de Venere, quia pluias ingerit: de Saturno, quia frigus: de Mercurio, quia ventos excitat. Hanc ob rem dies in æstate, cum sic Mars se habuerit, calidissimi erunt, & noctes æstuosæ. Si autem steterit in Geminis, caliditatem, & siccitatem influet. In Cancro quoque aut stet, aut retrocedat cum boreali latitudine, vehementem calorem significat. Verum in Leone, cum sub radijs solis fuerit, omnino latens, vel iunctus, præsertim si coniunctio corporalis, vel centralis fuerit: accendetur calor velut ignis, in quo sit ferum candens. Quod si orientalis fuerit propè visionem, ab aurora calor incipiet. totusque dies erit calidissimus, nox tamen frigida. At si orientalis proximus visioni, noctes calidæ erunt. Quò verò ad eius inambulationem per signa, & ad solem relata, sciendum est, quod si Mars æquidistans fuerit in signo Arietis, ventos multos, cum pluiarum paucitate promittit: septentrionalis, siccitatem aeris: meridionalis, temperantiam: sub radijs, serenitatem: vespertinus, & matutinus temporis turbationem: stationarius: fulgura, & tonitrua. In Tauro pluiarum, tonitruorum, corruscationum, nebularumque abundantiam, cum aquarum superfluitate designat. Septentrionalis caloris vehementiam; meridionalis, malitiam commixtionis aeris: sub radijs, tempus absque vento, vespertinus, ventum: matutinus, ventos mouet: sicuti stationarius desiccet aerem. In Geminis si æquidistans fuerit tonitrua, corruscationes, & vehementia frigora excitat: septentrionalis, terremoto multitudinem, meridionalis veris caliditatem, & quietem generat. Sub radijs iuxta Haly calidissimum reddit aerem, quod etiam efficit vespertinus: matutinus in calore pessimus est, stationarius, calidus, & siccus. In Cancro pluiarum paucitatem, & caloris vehementiam inducit, septentrionalis, & meridionalis caliditatem aeris: stationarius, caliditatem, & siccitatem; retrocedens, caloris vehementiam cum ventorum venenosorum flatu decernit. In Leone, pluiarum paucitatem, septentrionalis, flatum ventorum venenosorum: meridionalis aeris siccitatem, sub radijs caliditatem: vespertinus, ardorem, matutinus extinctionem eius prænuntiat. In Virgine, aeris siccitatem, & destructionem cum terremoto significat, Septentrionalis paucas pluias, meridionalis, aeris malitiam: sub radijs, & vespertinus aeris suffocationem, matutinus tonitrua, & corruscationes: stationarius, & retrogradus aeris siccitatem. In Libra, pluiarum paucitatem, nebulas, & ventos promittit, septentrionalis, ventorum multitudinem incessanter: meridionalis aeris temperantiam, sub radijs sic cum aerem: vespertinus pluiosum, matutinus turbulendum

Martis generalis constitutiones.

Martis inambulationes per signa, & effectus.

In Ariete.
In Tauro.

In Geminis.

Haly sententia de Marte sub radijs.
In Cancro.

In Leone.

In Virgine.

In Libra.

In Scorpio. bulentum cum tonitruis: stationarius, aridum, & siccum minatur. In Scorpio vehementer frigus in quarta autumnali, hyemali, & æstiuale denuntiat: nimirum novem mensium intercapedine, à vigesima scilicet secunda die Iunij, vsque ad vigesimam primam Martij, verum tunc cum multa aeris siccitate: septentrionalis siccitatem multam, & pluviarum paucitatem, meridionalis temperantiam: sub radijs tranquillitatem in mari, vespertinus, & matutinus ventos: sed stationarius tranquillitatem significat. In Sagittario, in quarta vernali, hoc est à vigesima prima die Martij, vsque ad vigesimam secundam Iunij, trium scilicet mensium spatio: malus aer, & corrumpens cum pluviarum paucitate portenditur. In quarta vero hyemali, hoc est à vigesima tertia Decembris vsque ad vigesimam primam Martij frigus intensum, & perseverans: septentrionalis multum flatum ventorum cum siccitate, meridionalis, paucam ventorum humiditatem: sub radijs sine humiditate, matutinus caloris vehementiam: vespertinus siccitatem denuntiat. In Capricorno paucitatem pluviæ, & aeris siccitatem decernit, septentrionalis, & meridionalis destructionem commixtionis aeris: sub radijs multum calorem, vespertinus bonam commixtionem: matutinus dies hyemales, stans tranquillitatem, retrocedens multas pluias significat. In Aquario pluviarum superabundantiam, & casum niuium: & asperam aeris commixtionem denotat: septentrionalis, & meridionalis aeris siccitatem, sub radijs ariditatem: vespertinus ventorum absentiam, matutinus motionem eorum: stationarius, nocumentum in mari decernit. In Piscibus postremo pluviarum, niuiumque abundantiam cum bona aeris commixtione significat. Borealis vëtos multos, Australis pluias multas: sub radijs aeris turbationem vespertinus ariditatem, matutinus fulgura, & tonitrua: stationarius inæqualitatem promittit: Quò verò ad eius elevationem super planetas, sciat prudens Astrologus, quòd si Mars super Saturnum se eleuauerit, fueritque in Ariete, ventos multos, designat, pluias, & bonum ætatis aerem. In Tauro, siccitatem, & terremotum: in Geminis, pluias, tonitrua, & coruscationes: in Cancro, mediocres pluias: in Leone siccitatem magnam cum forti vento, & multo puluere: in Virgine, calorem magnum, & intensum frigus temporibus suis: in libra, paucam pluiam: in Scorpione pluias, tonitrua, coruscationes: in Sagittario incessantem ventum cum multo puluere: in Capricorno caloris, & frigoris vehementiam congruo tempore, & eorum diurnitatem: in Aquario, paucas aquas, & si multas pluias decernat. In Piscibus tandem superfluas pluias, tonitrua, & coruscationes. Verum si super Iouem, & in Ariete fuerit eleuatio, pluiam paucam annuntiat. In Tauro, multas pluias, coruscationes, & tonitrua: in Geminis, ventos cum caliditate: in Cancro pluias multas, & inundationes tempore suo: in Leone, paucam pluiam, & aquarum detrimentum in puteis, & alijs locis. In Virgine pluiam superfluam cum coruscationibus tonitruis, & aquarum fluuiorum augmento: in Libra tonitrua, pluias, & coruscationes: in Scorpio, paucam pluiam, & aquarum fluminum detrimenta: in Sagittario, paucam pluiam: in Capricorno pluiam quoque paucam, sed vehemens frigus cum paucitate aquarum, & fluminum. In Aquario aquarum mediocritatem: in Piscibus demum superfluas pluias, & coruscationes. At Mars super Solem in Ariete, calorem paucum, bonam aeris commixtionem denuntiat. In quarta verò æstiuale, multas coruscationes, & ventos: in Tauro multum calorem, & aeris siccitatem: in Geminis caliditatem, & aeris siccitatem: in Cancro similiter aeris siccitatem cum caloris vehementia: in Leone multas coruscationes: in Virgine aeris siccitatem cum pauca humiditate: in libra aeris temperantia portenditur, ad calorem, & siccitatem declinans, ad frigus intensum deinde ventorumque fortitudinem: in Scorpio, aeris siccitas, & caliditas: in Sagittario corru-

In Capricorno.

In Aquario.

In Piscibus.

Martis eleuatio super planetas, & primo super Saturnum.

Martis eleuatio super Iouem.

Eleuatio Martis super Solem.

coruscationes multæ erunt. In Capricorno siccitas aeris: in Aquario vehementem calorem significat: in Piscibus postremo aeris siccitatem. Quod si supra Venere in Ariete Mars eleuetur: aeris siccitatem, vnde & pestem decernit. In Tauro magnum calorem in quarta æstuali, hoc est à vigesima secunda die Ianuarij vsq; ad vigesimam secundam Septembris. In Geminis, humiditatem paucitatem: in Cancro paucam humiditatem cum vehemente calore: in Leone ariditatem cum pauca pluuiâ: in Virgine, vehementem calorem: in Libra, paucam pluuiam: in Scorpio humiditatem paucam: in Sagittario pluuiarum superfluitatem: in Capricorno vehementem calorem tempore suo: in Aquario siccitatem, & paucam pluuiam cum aquarum diminutione: in Piscibus postremo, moderatam aquarum copiam. Super Mercurium vero si Mars eleuetur, & in Ariete fuerit: paucitatem pluuiarum, imbriumq; vehementem calorem, & aquæ fontium paucitatem, significat. In Tauro, pluuias multas, & nubes, frigus intensum: in quarta autumnali, & hyemali: hoc est à die vigesima prima Septembris, vsq; ad vigesimam primam Martij; nimirum sex mensium intercapedine, promittit. In Geminis paucam pluuiam: in Cancro calorem vehementem tempore suo: in Leone similiter intensum calorem, sed cum tonitruis, & ventis: in Virgine tonitrua cum calore: in Libra, paucam pluuiam, nebulas, tonitrua, aquæ fluminum paucitatem: in Scorpio ventum incessantem: in Sagittario, nubes multas, & pluuias: in Capricorno, multas niues designat, sed potius in fine. In Aquario paucitatem aquæ, sed humiditatis abundantiam: in Piscibus demum, pluuias promittit. Verum enimvero si super lunam Mars eleuetur, fueritq; in Ariete, paucam decernit humiditatem: in Tauro aeris inæqualitatem: in Geminis siccitatem cum pauca humiditate: in Cancro etiam & Leone paucam humiditatem, siccitatemq; aeris: in Virgine superfluam pluuiam cum multis humiditatibus: in Libra, ventos: in Scorpio tonitrua, & coruscationes: in Sagittario, pluuiarum paucitatem: in Capricorno pluuiarum, & aquarum modicitatem: in Aquario tandem, & Piscibus, paucas pluuias indicat. Hæc de Marte habentur.

Supra Venere
Mars eleuatio.

Mars eleuatio
supra Mercurium.

Supra Lunam
Mars eleuatio.

*Significat a temporum ex Iouis natura, & progressionem
in signis respectu magni orbis.*

C A P. X I X.

V P R A Martem, Iouem collocari, ne dum rationibus, sed Mathematicis demonstrationibus, ac instrumentis; quinimo ad oculum cum propè, & simul fuerint: luce clarius constat. Quapropter post Martem de eius temperamento in vniuersum erit in primis tractatio (quo ad temporum qualitates attinet) respectu magni orbis, deinde de eius situ in signis, postremo de eius eleuatione super planetas. In vniuersum igitur serenitatis, temperici, & claritatis aeris author existit: & ad nos declinans vel per longitudinis motum, vel latitudinis, vel cum dominatur: aeris serenitatem, tranquillitatem, puritatemq; designat: quinimo, & ventos qui in ea regione temperiem, atq; salubritatem huius benignissimi syderis præsidio procreant.

Iuppiter supra Martem collocatur.

Iuppiter serenitatis pater.

F

Ac

De praecognoscendis temporum mutationibus

Iuppiter magni orbis dominus, quid portendit in aeris mutationibus.

At turbatur aliquando per accidens relatus ad alterum, ut dicemus. Verum enim vero rerum caelestium doctissimi auctores, Iouem cum magni orbis dominus fuerit, & in Ariete extiterit, caloris vehementiam significare: in quarta autumnalis initio praesertim, si boream versus enituerit. Sed libet id penitus enucleare: Sciendum itaque est, quod Iuppiter cum fuerit loci dominus in prima mutatione ex trigono in trigonum, quae post nongentos, & octoginta nouem annos contingit: ita, ut magnus orbis sit annorum 3958. redivit scilicet mutationis quatuor trigonorum, & totius complementum. Cum itaque trigonus in 989. annos, seu in quadruplo orbium coniunctio redibit, & Iuppiter in Ariete fuerit, tunc utiq; vehementem calorem influet (vbi dictum est) & si in Tauro augebitur calor in quarta autumnali; & si in Cancro, pari quoq; ratione calor intendetur in illa quarta. Quod si ibidem fuerit cum boreali latitudine, caloris vehementiam, multitudinemq; ventorum calidorum, & venenosorum portendit. Rursus in Virgine caloris intensiorem in illa quarta decernit. In Libra vero calorem in fine quarta hyemalis, quod est prope ver. Item si fuerit in Scorpio cum septentrionali latitudine caloris vehementiam designat: simile erit in Sagittario, Capricorno, & Piscibus nempe caloris intensiorem in quarta aestivali: quamvis minus in Capricorno. Illud praemonentes non esse idem orbium coniunctionem, & coniunctionem maximam. In hac quippe fit mutatio ad trigonum igneum aliquando in alio signo, quam in Ariete: illa vero dicitur orbium coniunctio, quoniam fit circa idem punctum ferme, & exordium sumit à principio Arietis. Sed de his prudens Astrologus legat doctissimos viros: multa enim inueniet, & congeret. Sed dicamus de orbe magno, illius dispositore seu domino, atq; diuisore: fiet etenim, ut res illustrius assequatur.

Orbis coniunctio, & maxima coniunctio non sunt idem.

De orbe magno, & illius domino, diuisoreq; quomodo inueniri debet pro temporum qualitatibus dignoscendis.

C A P. X X.

M in praecitatis digressionibus plerumq; tactum fit, planetas cum fuerint magni orbis domini, excitare ventos calorem influere, decernere pluuias: indicare tonitrua, ac similia pleraque, quae ad temporum mutationes attinet, significare; iuxta vniuscuiusque planetae crasim, & temperamentum: hanc ob rem, ut nihil quod ad huiusmodi rem pertinet, studioso desit: modum illius inueniendi explicare opere praetium esse arbitramur. Videat igitur in primis prudens Mathematicus: quot anni sunt Christi labentes: hos addat annis a coniunctione magna cathaclisimum significante, interiectis usq; ad Christum natum, quos nonnulli 3381. fuisse, asseuerant: illorum deinde congeriem diuidat per 360. qui sunt vnus magni orbis quantitas: quandoquidem in quotiente magni orbis completi proficiunt. Quod si forte post illam diuisionem aliquid remanserit, erunt certe anni, qui iam effluxerunt de altero orbe magno sequente, sed non dum completo. Hosge completos, orbis cum in completo distribuatur, postmodum duodecim signis, cuius distributionis, initium sumatur a Cancro

Dominus magni orbis quomodo inueniendus.

Cancro, quippè qui, primum signorum fuit, in quo illa magna coniunctio facta est: tunc perspice in quo cadet signo talis distributio; nam illud certè erit magni orbis signum. Amplius dictos orbis distribuat sigillatim septem erroribus, à Saturno inchoans, numerando: sic enim fiet, vt ille planeta ad quem terminabitur distributio, sit magni orbis dominus, Gradus verò, & minuta ex annorum magni orbis incompleti multiplicatione per triginta facillè habentur: ita vt productum diuidatur per 360. tot namquè partibus constat quilibet cælestis circulus; tunc dubio procul in quotiente, partes signi magni orbis iam fluentis, emergent. Quòd si post diuisionem quidpiam remanserit, illud multiplicandum est per sexaginta: & resultans seu productum diuidatur etiam per 360. & in quotiente emergent minuta. Idem quoquè erit, si eosdem incompletos annos per triginta subtilis mathematicus diuiserit. Verum cum huiusmodi operatio sit laboriosa nimis, tabellam Lucæ Guarici illustris Astrologi subijcimus, quam in suo Magogico libello constructam, reliquit ad euitandos multiplices supputationum labores: cum qua mathematicus studiosus ad indagandum magni orbis dominum, gubernare se poterit. Directionis autem gradus inueniuntur, si magni orbis incompleti annos diuiserit per triginta: nam in quotiente signa, quæ iam ab Arietis initio præteriere, emergent: & post diuisionem, si qui remanserint: erunt directionis partes, quæ signo immediatè sequenti debentur. Sanè magni orbis diuisor non alia via, quam hac inuenitur: nimirum si tota annorum congeries per septem diuidatur, iuxtà planetarum numerum: & post diuisionem si quid remanserit, planetis à Saturno numerando (vt paulò ante dictum est) distribuatur; ad quem etenim terminabitur numerus, ille profecto erit magni orbis diuisor. Tabella igitur in prima area annos continet: in secunda autem partes, & minuta annis correspondentia. Quòd si annorum numerus compleatur, vel non ad amissim, se offerat, ad alios iuxtà necessitatem, & vt moris est, similium mathematicæ disciplinæ tabularum, reccurrendum est.

Distributio-
nis initium
erit à Can-
cro sumen-
dum.

Lucas Gua-
ricus.

Gradus di-
rectionis ma-
gni orbis
quomodo
inueniendi.

Magni orbis
diuisor quo
modo inue-
niendus.

Tabella annorum, Graduum, & minutorum signi magni orbis.

Anni	5	10	20	30	35	40	80	100	125	200	235	300	360
Grad.	0	0	1	2	2	3	6	8	10	16	19	25	30
Minut.	25	50	40	30	55	20	40	20	25	40	35	0	0

Habito itaque magni orbis signo cum gradibus, & minutis, considerare oportet illius naturam, & dominum: deinde directionis locum eiusquè diuisorem, sic enim temporum mutationes prudens Astrologus pronuntiare poterit pro qualitate signi, & planetæ: nimirum si fuerit Saturnus erunt intensa frigora: si Iuppiter venti ad temperiem, & serenitatem declinantes: si Mars erit intensus calor cum tonitruis, & coruscationibus. Si sol, tempus generale bonum: si Venus, pluuia: si Mercurius, venti cum temporis inæqualitate tempestates, & similia: si luna, humiditates. Quæ omnia euenient, si aliunde impedimentum non adfuerit. Quando enim plures causæ naturales non impeditæ ad producendum vnum effectum, simul concurrunt: eueniet certè effectus illæ, cum sit res naturæ, & nulla aliarum obstet. At si vna

Predictio
mutationis
temporum
ex orbe ma-
gno.

aduersetur, minuetur ex utraque parte significatum: si Duæ, supposito quod sit quatuor: effectus erit incertus. Si tres, vincet alteram: & quæ sit effectus iuxta illorum naturam; quamuis non ita exquisitè, ac si essent omnes quatuor. Perpendendæ igitur sunt, & aliæ causæ, quæ tempora mutant: quæ simul iunctæ, videat prudens Astrologus, qua nam ratione adiuuicem se habeant: quomodo concurrant, num sint vincentes, aut deficient; sicuti supra tactum est, & inferius quoque digrediemur, sic quæ temporum mutationes, aerisque qualitates vaticinetur.

Temporum mutationes ex Jouis progressionè in signis, et eius elevatione super planetas. C A P. XXI.

ABET quoque sua temporum significata Iuppiter, cum vnumquodque signum inambulauerit, etiam ad solem relatus: Nam omnes planetæ sunt ad solem alligati vt funes, suoque motu gubernantur: acciduntque ob id illis passiones aliquæ, vt superius tactum est: laci- diusque inferius tangemus. Iuppiter itaque cum in Ariete æquidistans fuerit, caloris vehementiam significat in autumni initio: in fine frigus intensum: in quarta verò hyemali pluias multas, inundationes, & humiditates. Septentrionalis, caloris vehementiam, multi-

tudinemque ventorum calidorum venenosorum: Meridionalis autem vehementem aeris frigiditatem decernit. Sub radijs iuxta Haly facit pluias, vespertinus nebulas spargit, Matutinus serenum aerem, stationarius tonitrua: retrocedens aeris nocumentum. In Tauro autem vehementer frigus; & nocens, multas pluias, & terremotus pronuntiat in initio quartæ hyemalis: in medio autem multas niues. Quarta æstiuales temperata erit, in autumnali abundabit siccitas, & calor, & periculum in mari. Septentrionalis bonam aeris commixtionem pronuntiat, Meridionalis illius permixtionem sub radijs anni mediocritatem vespertinus imbres: matutinus abundantiam fructuum. In Geminis quartæ autumnalis temperiem decernit, sed assiduum ventorum flatum occidentalium, cum pluiiarum fortassis diminutione: sed incremento aquæ fontium. Septentrionalis ventorum flatum eorumque temperantiam, meridionalis æstatem valde calidam significat: aerisque siccitatem cum multitudine ventorum calidorum, & venenosorum. Sub radijs bonam commixtionem: quam influit etiam matutinis, & vespertinis iuxta Haly. Sane Albumasar autumat multas pluias, & frigoris vehementiam significare. Porro in Cancro calorem intensum, & vehemens frigus: in quarta autumnali, præsertim orientem versus: in quarta verò hyemali pluiarum, nebularum, niuiumque multitudinem designat. At septentrionalis, & meridionalis caloris vehementiam cum ventorum venenosorum multitudine. Sub radijs tranquillum mare, vespertinus, & matutinus bonam aeris commixtionem. In Leone autem ventos validos, pluias multas, & frigus intensum in quarta autumnali. In æstiuali verò caloris paucitatem, & frigoris vehementiam in medio eius cum fontium incremento. Septentrionalis multitudinem flatum ventorum, meridionalis aerem humidum: sub radijs admirabiles ventos. Vespertinis, & matutinis bonam aeris commixtionem. In Virgine aeris temperantiam in quarta vernali, bonitatem illius in æstiuales vehementiam in autumno, multas pluias, & niues, & frigus intensum in hyemali promittit. Septentrionalis bonam aeris commixtionem, meridionalis pluiarum tempe-

Planete omnes ad solem assignati, vt funes.

Iuppiter in Ariete sub radijs iuxta Haly.

In Tauro.

In Geminis.

Haly arabis sententia, & Albumasaris In Cancro.

In Leone.

Iuppiter in Virgine, & portendit in temporum mutationibus.

temperantiam cum utilitate: retrocedens, pluviarum paucitatem cum aeris bonitate ostendit. In Libra temperantiam aeris veris, eiusque declinationem ad frigus, in quarta aestivali pluuias cum tonitruis, & corruscationibus: multasque niues in quarta hyemalis initio, vsque ad medium eius: sed cum aeris caliditate in fine ipsius. Septentrionalis, assiduum ventorum flatum cum utilitate portendit; meridionalis nocumentum: sub radijs bonam aeris complexionem, stationarius tempus bonum facit, & firmat: retrocedens pluuiam multam in brumæ initio, ac eius medietatem cum flatu ventorum mixtam, seruata quartæ vernalis temperie: sed in aestivali aquarum diminutionem denuntiat. In Scorpio pluuias multas, frigusque intensum in initio quartæ vernalis vsque ad medietatem eius decernit: deinde superaddet, & condensabitur aer, & nebulae multiplicabuntur. Septentrionalis, caloris vehementiam, meridionalis humidum aerem: sub radijs pluuiam frigidam vespertinus aeris temperiem: matutinus bonum tempus, stans tranquillitatem, & quietem: retrocedens pluviarum paucitatem cum multis proficuis veris designat. In Sagittario multas pluuias in quarta autumnali significat, in brumæ initio frigus mediocre, in medio tamen niues, & frigoris magnitudinem: In quarta aestivali caloris vehementiam, ventorumque orientalium perseverantiam. Septentrionalis flatum ventorum cum iuuamine, meridionalis etiam ventos cum utilitate promittit: sub radijs bonam aeris complexionem, vespertinus pluuias multas: matutinus ferenum. Stans utilitatem, retrocedens verò aquarum multitudinem, bonamque aeris æstatis temperantiam decernit. Idem ferè designat Iuppiter cum æquidistans fuerit: in Capricorno, nimirum pluuias multas, verosque assiduos in quarta vernali: in aestivali, caloris paucitatem cum ventorum orientalium multitudine, & humidi copia. Sub radijs humidum aerem, vespertinus, pluuias: matutinus tranquillitatem in mari: stans verò, aquarum multitudinē indicat. In Aquario pluviarum multitudinem, ac niuium, cum frigoris magnitudine in quarta vernali significat: in aestivali autem ventorum multitudinem præcipuè orientalium, in autumnali multiplicabuntur pluuiæ, & venti: initiumque brumæ erit multarum pluviarum, ventorum, & humidum cum multarum nauium submersionis periculo. Septentrionalis siccitatem aeris ostendit, meridionalis multas nebulas: sub radijs temperiem, vespertinus multam pluuiam, matutinus nocumentum: stans quoque pluuias. Iuppiter tandem cum æquidistans fuerit in signo piscium, ventos frigidos, assiduosque in quarta vernali ciet: in aestivali caloris magnitudinem, in autumnali bonam aeris commixtionem: in hyemali verò pluviarum, niuiumque copiam, in medio eius plerumque ventos, in fine autem niues cum nocumento terræ. Septentrionalis ventorum flatum cum iuuamine ostendit, meridionalis pluviarum multitudinem, fluminumque incrementum: sub radijs, tempus pingue in mari, matutinus in mari, & fluminibus tranquillitatem: vespertinus bonam aeris complexionem; stans bonam, & temperatam pluuiam: retrocedens nocumentum. Hæc quoque ad eius in signis progressionem, & ad solem vel etiam. Reliquum est, ut in suis significata, & eleuationes super planetas recitemus. Itaque si Iuppiter super Saturnum eleuetur, fueritque in Ariete, aeris fecunditatem, ventos temperatos, & proficuos significat. In Tauro, pluviarum paucitatem cum aeris humiditate: in Geminis humidiorum aerem: in Cancro, siccitatem in Armenia, & flatum ventorum humidorum. In Leone aeris, & ventorum bonitatem: In Virgine, maximam aeris siccitatem, & ventum cum profectu: in Libra, pluviarum siccitatem: in Scorpio pluviarum superfluitatem: In Sagittario, multas pluuias cum aeris temperantia: In Capricorno, sicciorum aerem, in Aquario, niues, & aquas multas: in Piscibus postremo siccitatem primo, deinde superfluas pluuias indicat. At supra Martem si Iuppiter eleuetur

In Libra.

In Scorpio.

In Sagittario.

In Capricorno.

In Aquario.

Iuppiter æquidistans in piscibus.

Mutationes temporum ex Iouis eleuatione super Saturnum in signis.

Iouis elevatio super Martem quo modo tempora mutat.

Temporum mutationes ex Iouis elevatione supra solem.

Iouis supra Venerem elevationis quid mutationis portendit.

Iouis elevationis supra Mercurium in signis.

Supra Lunam Iouis elevationis.

eleuetur in Ariete : frigiditatis magnitudinem portendit. In Tauro, nivem multam, suo tempore: in Geminis siccitatem : in Cancro aquas multas cum fluminum augmento: in Leone, vehementiam frigiditatis: in Virgine, ventos multos temporibus suis: in Libra multas nubes : in Scorpio pluviarum paucitatem : in Sagittario, frigus multum tempore suo: in Capricorno multas nebulas, pluvias, & aquas : in Aquario pluviarum paucitatem, & aquarum: in Piscibus denique caliditatem, & aeris siccitatem significat. Verum si supra solem eleuetur in Ariete, abundant pluviae fecundae: in Tauro aeris siccitas cum plerisque calidis ventis: in Geminis similiter siccitas aeris: in Cancro fluminum comoditas: in Leone salubres pluviae: in Virgine aeris siccitas cum pluviarum paucitate: in Libra, nimia siccitas: in Scorpio similiter siccitas aeris: in Sagittario pluviae multae cum iuumento: in Capricorno aeris temperantia: in Aquario siccitas, aeris obscuritas, & aquarum excessus: in Piscibus postremo aeris etiam siccitas decernitur. Quod si Iuppiter supra Venerem eleuetur, & in Ariete fuerit: terremotum portendit. In Tauro aeris humiditatem: in Geminis pluvias paucas: in Cancro copiam humidi: in Leone terremotum: in Virgine paucam pluviam: in Libra terremotum: in Scorpio tempus humidum: in Sagittario terremotum: in Capricorno pluviarum paucitatem cum terremotu: in Aquario multas aquas cum aeris obscuritate: in Piscibus tandem aquarum incrementa decernit. Si vero super Mercurium Iuppiter eleuetur in Ariete: pluvias multas, tonitrua, corruscationes, ventosque assiduos, & vtilis ciet. In Tauro pluvias multas cum aquarum paucitate: in Geminis ventum calidum: in Cancro, diluvia cum paucis nubibus, & tonitruis: in Leone pluvias multas, ventos, tonitrua, corruscationes, terremotus: in Virgine assiduos ventos cum pluvijs: in Libra ventos: In Scorpio superfluum, pluviam tempore suo: in Sagittario, pluviam, ventum superfluum, tonitrua, multa, corruscationes, nives vtilis temporibus suis, & aliquos terremotus: in Capricorno frigus vehemens, & nocens: superfluum pluviam: In Aquario terremotus, nubes, pluvias, & frigus: in Piscibus postremo pluviam multam, & frigus vehemens significat. Verum enimvero si super Lunam in Ariete Iuppiter eleuetur, pluvias multas designat. In Tauro illarum mediocritatem: in Geminis aquarum pluviarumque superfluitatem: in Cancro paucam pluviam, & humiditatem: in Leone aeris prosperitatem: in Virgine pluviarum abundantiam: in Libra humiditatem paucam, & aeris siccitatem: in Scorpio aquarum, & pluviarum paucitatem: in Sagittario humidam constitutionem cum mediocritate: in Capricorno humiditatis magnitudinem ob aquarum abundantiam: in Aquario humidam constitutionem: in Piscibus tandem paucam pluviam decernit huiusmodi elevatio. Haec de Iouis progressionem in signis etiam ad solem relata, de qua eius elevatione super planetas, ad temporum qualitates dignoscendas.

Temporum mutationes ex Saturni progressionem in signis, et ad Solem relata, atque ex eius elevatione super planetas.

C A P. XXI.

Saturnus vltima stellarum errantium nobis.

VLTIMA stellarum errantium nobis, & prima, proximaque octavo orbi Saturnus est. Ideo & nos naturali quidem ordine, ab infimis ad suprema ascendentes, enumeravimus illas: & si vice versa in explicandis speciatim eorum progressionibus, elevationibusque pro temporum mutationibus eliciendis, à supremis ad infima

infima descendimus . In vinctum igitur saturnus , si modo quia Prolemus deo
 cet , dominetur , fueritq; in Ariete , & borealis , calorem intensum , & noxium
 significat : idem quoq; si eodem modo in Scorpio fuerit : verum in Geminis
 stralis , idem etiã portendit : In Piscibus vero quomodolibet calor eius significat ,
 in Cancro validos ventos . Verum Ad eius particularia descendentes , si a quidi
 stans fuerit in Arietis signo , meridiei tempore , & orientis , multum ventorum fla
 tum cum aspera aeris commixtione excitabit : intensumq; calorem ipsa aeris cor
 ruptione efficiet . Septentrionalis caloris rursus vehementiam , & parum boni
 meridionalis frigus intentum , nimirum gelu , multumq; nris sub radijs pluias
 & nebulas multas : vespertinus ventos frigidissimos , matutinus bonam commix
 tionem : stans autem tonitrua , & fulgura significat . In Taurinis , & pluias
 assiduas , frigus intentum , & aeris mutationem à suo calore decernit : Septen
 trionalis bonam aeris commixtionem , meridionalis modicam temperiem : sub ra
 dijs bonum tempus , & bonam aeris commixtionem significat . Vespertinus siccit
 tatem , matutinus , & orientalis bonam conditionem : stans vero umbrosus , & con
 brosusq; efficitur . In Geminorum signo multas niues , & aqueductus abundan
 tiam ob assiduum ventorum flatum , & pluuiarum multitudinem denotat : Vnde
 & agricultura corruptionem . Septentrionalis , terremotus , ventosq; validos si
 gnicat meridionalis aeris siccitatem , caloris vehementiam , & pluuiarum pau
 citatem : sub radijs siccus est prorsus , vespertinus , aridus matutinus bonæ temp
 rantia . In Cancro multas pluias & gelu significat . Septentrionalis retinere
 uolutionem , & in æqualitatem meridionalis pluias multas sub radijs vendi
 scuros dies facit , validos ventos , & in mari procellas . Vespertinus mare aptum
 ad nauigandum , matutinus bonæ temperaturæ . Saturnus in Leone si a quidi stans
 fuerit in parte orientali incessantem ventorum calidorum flatum denudat , plu
 uiarum paucitatem , siccitatemq; vehementem : ex qua interitus hominum con
 tinget . Septentrionalis rerum inæqualitatem , meridionalis pluuiarum abundan
 tiam decernit . Sub radijs in acro siccitatem , vespertinus ariditatem , matutinus
 bonam temperamentum , stans siccitatem , retrocedens aeris corruptionem , & con
 sequenter mortificationem : & in diebus ventosis vehementiam ventorum calidissimi
 significat . In Virgine aeris corruptionem , & pluuiarum mediocritatem decernit
 septentrionalis , & meridionalis bonam aeris commixtionem . Sub radijs pu
 tres , & infirmitates influat : vespertinus deorsum difficultates , matutinus siccitatem
 indicat . In Libra incessantem ventorum flatum , & bonam aeris commixtionem ,
 septentrionalis multum ventorum flatum , & fortem , vespertinus aeris inæquali
 tatem : matutinus frigidus , & siccus ventos denotat . In Scorpio frigus , hye
 misq; magnitudinem cum nubibus messes destruentibus significat . Septentri
 onalis caloris vehementiam . Meridionalis humidi abundantiam , & pluuiarum mul
 titudinem promittit . Sub radijs frigidum facti aerem , vespertinus congelationem
 matutinus ventorum frigidorum , & septentrionalium est significator . Stans in
 tibus obscuris facit dies tenebræ . Albuma stans siccitatem aeris . Idem ferre
 Saturnus stans , cum fuerit in æqualitatis signo Sagittarii vnde et bonæ uel boni
 mixtionem promittit . Septentrionalis , & meridionalis flatum ventorum , sed
 plus borealis . Sub radijs pluias , & nebulas , vespertinus siccitatem : matutinus
 frigus intentum , & congelationem efficit . In Capricorno pluuiarum multitudi
 nem cum terremotibus , & agricultura corruptionem denotat . Septentri
 onalis , & meridionalis humidi superabundantiam , frigus vehementiam : multamq;
 fruem cum nimio gelu portendit . Sub radijs ventos boreales excitat cum aeris
 siccitate , vespertinus frigiditatem : matutinus frigidum boream , stans oblen

Prolemus
 ex Saturni
 dominio in
 signis quid
 circa tempo
 rum mutatio
 pes docet
 In Ariete.
 In Tauro.
 In Geminis.
 In Leone
 In Cancro.
 In Leonia
 gno.
 In Virgine
 In Libra.
 In Scorpio
 Saturnus sta
 tionarius iux
 ta Haly , &
 Albumasare.
 In Sagitta
 rio.
 In Capricor
 no.

De praecognoscendis temporum mutationibus

In Aquario. ros dies. In Aquario pluuiarum, & inundationum multitudinem, assiduam ventorum flatum, & terremotus ostendit: meridionalis nubium, & pluuiarum multitudinem, septentrionalis arborum destructionem. Sub radijs brumam facit duram, vespertinus tumorem in mari, & fluminibus: matutinus pluuiam, & hyemalem aerem, stans frigus & glaciem: retrocedens niues, & frigoris magnitudinem. In Piscibus postremo caloris, frigorisq; vehementiam temporibus suis decernit. Septentrionalis multitudinem flatus ventorum: meridionalis pluuiarum multitudinem, fluminumq; augmentum. Sub radijs niues significat, vespertinus, pluuias: matutinus bonam aeris commixtionem, stans inaequalitatem. Haec de Saturni equidistantia ad singula caeli signa, & de accidentibus eius respectu solis. Reliquum est, vt de eius eleuatione ad errantia sydera, vt de alijs, prosequatur tractatio. Saturnus itaq; si supra Iouem eleuetur in Ariete, multam certe siccitatem, pluuiam paucam decernet. In Tauro siccitatem similiter nimiam in aere in pluribus climatibus cum messis augmento. Si in Geminis, pluuiarum, aquarumq; paucitatem: in Cancro etiam paucitatem aquarum: in Leone pluuiarum paucitatem cum siccitate, & aquarum marium superfluitate: in Virgine siccitatem & ventos: in Libra multas pluuias: in Scorpio pluuias paucas cum ventorum multitudine: in Sagittario, siccitatem: in Capricorno, humorum paucitatem, & aquae fluminum diminutionem: in Aquario fluminum siccitatem: in Piscibus deniq; pluuiarum, aquarum, niuiumq; superfluitatem designat. Si vero super Martem Saturnus eleuetur, fueritq; in Ariete ventos calidos cum aeris turbatione, multoq; puluete denuntiat. In Tauro nimiam siccitatem, frigus intensum, & diurnum: in Geminis, calidos flatus: in Cancro, superfluas pluuias, & diurnas: in Leone, ventos magnos, & calidos tempore suo: in Virgine vehementis, & durable frigus, praesertim tempore congruo: in Libra, aeris temperantiam cum paucitate frigoris: in Scorpio, aeris siccitatem: in Sagittario, ventos calidos tempore suo: in Capricorno, vehemens frigus & diurnum: in Aquario frigus, & calorum intensiones temporibus suis: in Piscibus postremo vehementem aeris calorem, pluuias multas, tonitrua, & fulgura. Verum si super Iouem in Ariete eleuetur, pluuiarum abundantiam cum mediocribus ventis decernit. In Tauro aeris siccitatem: in Geminis, caloris vehementiam: in Cancro aquarum copiam: in Leone pluuias multas, sed non irrationabiles: in Virgine aeris siccitatem: in Libra, pluuiarum abundantiam, & nimiam siccitatem temporibus suis: in Scorpio intensum calorem tempore suo: in Sagittario ventum assiduum: in Capricorno aeris siccitatem: quemadmodum etiam in Aquario, & Piscibus promittit. At si super Venerem eleuetur in Ariete, pluuiarum mediocritatem significat. In Tauro illarum paucitatem: in Geminis similiter pluuiarum paucitatem denuntiat. In Cancro aerem aestuosum, squalidum, atq; siccum: in Leone aerem suffocantem: in Virgine pluuiarum, & humiditatum copiam: in Libra pluuiarum paucitatem, in Scorpio, modicam humiditatem: in Sagittario pluuiarum paucitatem: in Capricorno paucas aquas, paucasq; pluuias, mariumq; decrementum: in Aquario etiam humiditatis paucitatem: in Piscibus tandem pluuiarum abundantiam cum tonitruis multis, magnoq; frigore. Quod si super Mercurium Saturnus eleuetur in Ariete, pluuiam certe superfluam, ventumq; modicum significat. In Tauro multas inundationes: in Geminis ventorum salubrium mediocritatem: in Cancro pluuiarum paucitatem cum caloris mediocritate: in Leone vehemens frigus tempore suo: in Virgine vero superfluas pluuias, inundationesq; multas cum intenso frigore: in Libra siccitatem multam cum superfluo, assiduoq; ventorum flatu: in Scorpio pluuiarum paucitatem, sed multas aquas: in Sagittario ventum

Saturni eleuatio supra Iouem in signis.

Eleuatio Saturni supra Martem.

Supra solem Saturni eleuatio in signis.

Saturni eleuatio supra Venerem.

Eleuatio Saturni supra Mercurium.

ventum multum : in Capricorno pluuias multas , multumq; frigus : in Aquario præter pleraq; pluuias cum frigore, tonitrua quoq; significat : in Piscibus deniq; fluminum inundationes , aerem humidum , atq; tenebrosum . Saturnus postremo si super Lunam in Ariete eleuetur , pluuias superfluas , sed viles pronuntiat . In Tauro pluuiarum & aquarum paucitatem: in Geminis pluuiarum dum taxat paucitatem : in Cancro aquarum, & pluuiarum paucitatem : in Leone, aeris suffocationes , cum foecundis , & abundantibus pluuijs : in Virgine pluuias multas : in Libra, nimiam siccitatem, quamuis bonum aerem , & temperatum innuit: in Scorpio pluuiarum , & aquarum paucitatem : in Sagittario pluuias abundantes, & humidum: in Capricorno humidi, & aquarum paucitatem: in Aquario pluuiarum, & aquarum paucitatem : in Piscibus tandem modicitatem aquarum decernit . Hæc sunt quæ de planetarum progressionibus in signis , de accidentibus eorum ad Solem relatis, deq; omnium eleuatione ad inuicem scribenda duximus: quæ cum ex veterum placitis deprompsimus, Haly præsertim, & Albumasar, tum quoq; ex Ptolomæi iudicijs , aliquorumq; Neotericorum præcipuè: quos in ijs, & consimilibus sequi semper debemus . Quapropter si quid Ptolomaicæ sententiæ aduersum ab antiquis dictum viderimus, non omnino certè fidendum est illis: si quid minus, obseruandum, conferendum diluendumq; . Non enim conuenit omnino eos respuere , qui causam nobis dederunt philosophandi. Verum cum mutata sint omnia à temporibus suis, nonnullæ etiam obseruationes mutatae sunt . Sed inferius rem exactius, subtiliusq; indagabimus, atq; ad Ptolemaicam rationem adducemus.

Saturni supra Lunam eleuatio insignis.

Haly , Albumasar, & Ptolomæus .

De planetarum natura pro temporum mutationibus dignoscendis, & de sympathia, & Antypathia eorundem.

C A P. X X I I I .

QUAMQVAM in superioribus vtrumq; à nobis traditum sit planetarum temperamentum, & natura; nihilominus tamen, cum per transfennam, ac aliunde id acciderit: operæ præteritum esse iudicauimus aliqua ex proprijs de illis digredi. Sic nãq; facilius erit aditus ad aeris qualitates, tēporūq; mutationes prænoscentas: si distinctè, atq; ordinatè pro tyronibus planetarum naturas explicauerimus. Quandoquidem ex horum coniunctione, & aspectibus, omnia maiori ex parte dependent: ideo ab-

Planetarum natura, & temperamentum attendenda.

solute necessaria est eorum cognitio, tractatioq; . Qui enim fieri poterit, vt temporis naturam iudices, te ignorante planetarum naturas, ex quibus iudicium, & coniectura initium habet, & finem? Ideo post temporum qualitates ex planetarū progressionibus in signis, etiam ad solem relatis, atq; ex vnus eleuatione super alium elicitas, de planetarum naturis primo digrediendum est: deinde de signorū, suo loco. Incipiamus igitur à Luna, cum quia nobis, cæteris proximior est: tū quoq; quia præ cæteris motu: velox, ac propterea omnium stellarum virtutes per orbem ipsius ad terram defert: ipsaq; est præcipua mutationis temporum causa : quia singulis mensibus aerem alterat, diuersimodè ad solem relata, & applicata fixis, vel erraticis: Luna itaq; frigida, & humida est naturæ: stella foemina, & nocturna . Crescens mediocriter calefacit propter solis lumen, quo lucet: plus tamen humectat . In quadraturis, suas variat qualitates . Porro vsq; ad oppositionem,

Luna sitis; qualitas, motus, & natura.

G

calidior

calidior est, præsertim in bruma, vbi signa obtinet æstiva. Quo fit, vt gelu micus reddatur: quod non sic in æstate contingit, vbi signa tenet hyberna, frigidiora, & humidiora; vnde minuitur æstus. At ab oppositione vsq; ad futuram synodum, humidior euadit, & corpora quasi flaccida, & torpentia reddit: Cardanus in suo supplemento aliter sentit, quippe qui ait, Lunam esse humidam vehementer, præsertim orientalem, sed calidam paululum, magis autem cum occidentalis fuerit. pluuias multas, & magnas ostendit: & abundantiam aquarum, & morbos plurimos excitat male posita: quia fructus, quibus vescimur, corrumpit: sed fortunata, pluuias multas; & magnas, rerum copiam, corporum sanitatem, & paucas ægritudines indicat, si tamen præcipuo significatori testimonium reddiderit, vel commixta fuerit: non obstante eius generali dominio, nam & Ptolomæus illam à particulari eximit, sicuti & solem. Ex coloribus croceum habere aliqui rentur: nos vero potius argenteum croceo mixtum arbitramur.

Cardani opi
nio de Luna

Mercurij
qualitas, mo-
tus, & natu-
ra, & effe-
ctus.

Mercurius planeta anceps est, & varius, ac naturæ versatilis. Eorum naturam imitatur, cum quibus coniungitur: cum bonis bonus: cum malis malus. Masculus cum masculis, fæmineus cum fæminis. cum calidis, calidus: cum frigidis, frigidus: cum humidis humidus: & cum siccis siccissimus. Ex se tamen siccus est, & aridus. Sed plus occidentalis: orientalis verò modicè calidus: in actiuis tamen temperatus: velocis progressus: sed velocioris permutationis, lucidus est, sed non candidus. Vim habet excitandi flatus noxios, repétinos, turbinosos: cū occultatur, flumina, & aquas desiccatur; sicuti cum emergit, auget. Tandem malè positus, infelicia itinera influit in aquis. Dat grandines, fulmina, terremotus, aliquândo ingentes pluuias, & similia: sterilitates insuper, & apparitiones igneas: animantibus verò ægritudines graues, & varias, puta tussés, febres quotidianas, tabes, siccos morbos, anhelationes, asmata. Porrò ex coloribus habet omne commixtum, & variū. Venus est stella feminina, & nocturna, bonæ naturæ: & in xta aliquos frigida, & humida temperatè. Alij dicunt, quòd sit humida, & mediocriter calida. Verum alij distinguunt, quòd venus sit plurimum humida, præsertim orientalis, calida verò paululum: sed occidentalis magis calida, & paululum humida. At Ptolomæus vim leniter calefaciendi, & humectandi ei tribuit. Est candida, clarior, & Ioue splendidior: ita, vt vmbra iaciat maiorem vmbra Iouis. Est velocis progressus, significatrix humidorum temporum. Quare leues efficit pluuias, & dat rerum vbertatem, & copiam. Effectus tandem habet similes Iouis. Anni Domina, ventorum temperiem influit: in aquis foelicia itinera, à tempestatibus aliena. Hi planetæ dicuntur leues ob citatiorem motum, quo mouentur motu proprio, ad ponderosiores relati: dicuntur inferiores, quia infra solem situm habent.

Veneris na-
tura, motus,
& qualitas.

Ptolomæus.

Solis quali-
tas, natura,
& motus, &
dignitas.

Sol medius planetarum, est planeta diurnus, & masculinus: moderate calidus, & siccus. Cardanus autem iudicat solem esse calidum valde: & si in passiuis paululū declinare ad siccum. Fortuna est, & iuxta nonnullos, bonus per aspectum, & malus per coniunctionem. Verum hoc explicatione indiget: quomodo scilicet per coniunctionem sol est malus, & infortuna, si Veneri, & Ioui beneficis stellis copuletur, vel etiam Mercurio? si autem Saturno, & Marti, vel Lunæ per tetragonum, vel per diametrum applicetur, quomodo per aspectum bonus erit? At certe per coniunctionem, ac per omnes aspectus bonus erit beneficis: per sextile autem, vel per trigonum, Saturno, Marti, & Lunæ: per coniunctionem, tetragonum, & diametrum, malus omnibus his. Sol insuper est velocis progressus: serenitatem efficit, & vbertatem: bene positus; ac si significatoribus testimoniū quoquo modo reddiderit. Est tamen vniuersalis temporū significator: sed vt particularis, malè positus calore noxto, & infectis nubibus aerem conturbat. Ex coloribus croceum rubro, per mixtum colorem tenet. Regit omnes planetas.

Mars

Mars planeta masculinus, nocturnus, immoderatè calidus, & siccus: ac propterea biliosus. Sed ficiorem longè quàm calidum Cardanus docet: occidentalis tamen calorem, orientalis siccitatem auget. Malus, & infortuna minor. Rutilus est, & flammeo colore: vel ex coloribus rubro gaudet. Est progressus mediocris, fulgura, tempestates, incendia, grandines, atq; siccitates ostendit: cometes deinde, iram, & repentinas mortes, & pestilentes. Portò infirmitatum violentarum, & vulnerum, & cõrusionum proprie est significator: amplius morborum acutorum, & æstuantium, sanguinis eruptionum, & tertianarum febrium. Cum autem fuerit solus anni Dominus (præter præcitata) ventos occidentales africanos, & pestilentes denuntiat: in aquis turbidos, & exitiales, ex quibus sequi subito nauium submersionem, par est: in aere ardentem calorem, ac squalidum; ideoq; fructuum corruptionem: in fluminibus, & fontibus aquarum inopiam: in æstate calorem intensum, & suffocantem, in bruma frigoris remissionem.

Martis natura, qualitas, motus, & significationes.

Iuppiter fortuna maior est. Masculinus, diurnus calidus, & humidus: temperatus, atq; sanguineus. Iuxta verò Cardanum calidior est, quàm humidior. Occidentalis calorem auget: orientalis humiditatem. Lucidissimus est, ita vt umbram quoq; gignat ex lumine, sed paulo minorem Veneris umbra. Ex coloribus citrinum, seu glaucum, & viridem habet: sed suus candidus est. Ventos boreales temperatos, & aliquando pluuias ad æqualitatem affert: & aeris salubritatem procreat. Incolumitatem, quietem, & victus abundantiam multiplicat: felices quoq; nauigationes promittit: ex quibus ingens rerum copia confurgit. Quòd si impeditus, vel infortunatus fuerit, dabit supradicta confusè, & non sincerè: quinimò aeris intemperiem, ac corruptionem quandoq; inducet.

Iouis qualitas, motus, & natura.

Saturnus humanæ naturæ inimicus, est planeta masculinus, & diurnus: infortuna maior, frigidus, & siccus. Sed orientalis est maxime frigidus, occidentalis maxime siccus. Tardissimi est progressus. Terremotus gelu, glacies niues, & pruinas, pestes, annonæ, penuriam, infirmitates longas ipse generat. Et præter præcitata, si solus anni dispositor fuerit, & male affectus, aeris tenebrositatem, danosas pluuias; ac propterea corruptiones per frigus, & fructuum destructionem, efficit: subinde in aquis ob tempestates, nauium submersiones; corpora verò fluxionibus, quartanis febribus, humorum malignitate mirum in modum afficit. Malenchiolus est, & phlegmaticus. Ex coloribus nigrum habet, vel pallidum colore plumbeo. Hi tres dicuntur planetæ superiores, quia supra solem collocantur: dicuntur præterea ponderosi ob motum tardissimum. Nam Mars biennio, Iuppiter duodecimo solis anno; Saturnus autem tricesimo fermè suos perficiunt motus.

Saturni natura, qualitas, motus, & conditiones.

Caput draconis, & cauda, quamuis non sint stellæ, sed interfectiones ecclipticæ: vim tamen habent stellarum, quinimò maiorem illis. In his namq; interfectionibus accidunt duorum luminum ecclipses, non in stellis. Quare coadiuuant temporum mutationes, quum planetis fuerint coniunctæ, & alterant aeris qualitates. Sciendum est itaq; Caput Draconis esse naturæ Iouis, & Veneris cum participatione Mercurij: nam in Geminis est eius exaltatio. Ideo amici eius sunt Iuppiter, & Venus, sicuti hostes Saturnus, & Mars. Cauda verò est naturæ Saturni, & Martiæ cum Iouis participatione, habet namq; exaltationem in Sagittario in quarta ferè eius parte: quemadmodum caput in quarta parte Geminorum fermè; deprimuntur autem ambæ in oppositis signis. Amici caudæ sunt Saturnus, & Mars: Inimici Iuppiter, Sol, Venus, Luna. Vide igitur cum quibus planetis hæ interfectiones iungantur: Sicq; pronuntiabis. At illud non prætereundum duximus, caput cum bonis, bonum esse, cum malis malum: sequens in hoc Mercurij naturam.

Draconis caput, & cauda non sunt stellæ.

Capitis, & caudæ Draconis natura, & qualitas.

32 *De precognoscendis temporum mutationibus*

naturam, Porro caudam e contra bonam esse cum malis: maleficam cum bonis. Nunc vero dicendum est de sympathia, & antypathia planetarum: plurimum etenim conferunt ad dignoscendas aeris mutationes. Lunæ familiares, & amici sunt Iuppiter, Venus, & Saturnus: Hostes Mars, & Mercurius, familiares Mercurij sunt Iuppiter, Venus, & Saturnus: hostes Sol, Luna, Mars. Veneris amici omnes præter Saturnum. Amici Solis Iuppiter, & Venus: inimici, Mars, Mercurius, & Luna. Amica Martis sola Venus: hostes vero omnes, plus tamen Iuppiter, & Sol. Amici Iouis omnes, Marte excepto. Saturni familiares, & amici Iuppiter, Sol, & Luna: hostes, Mars, & Venus: Sed ista magis quam ille. Cæterum aliæ sympathiæ, & antypathia planetarum species sumuntur vel ratione conuenientia illorum in domibus, exaltationibusq; vel ratione oppositionis illarum. Nihilominus tamen cum planetæ in natura, substantia, qualitate, & potestate conueniunt, vel dissentiunt: fortior sanè, & robustior est illorum sympathia, & antypathia: ex quibus certiores sumes coniecturam circa aeris qualitates, temporumq; mutationes vaticinandas. Ad hæc addere ne recuses (nam coniectari, etiam licet aliqua planetarum accidentia, vt securior sis in iudicando temporum mutationes) videlicet si planetæ sint retrogradi, motu veloces, vel tardi, vel mediocres: cadentes, combusti, stationarij, obsessi: si applicent, si congregiantur; si separantur: si sint orientales, si occidentales, si boreales, aut australes: quem locum possident, si aucti, vel diminuti lumine, si ferales: & similia quam plurima, quorum aliqua perstrinximus: nonnulla vero etiam manifestabimus, vt studioso nihil desit ex nobis. At de motus eorum discrimine, nunc dicendum est. Dicitur planeta motu velox, cuius verus motus in consequentia suum medium motum superat. Tardus, cum suus motus suum verum superat in præcedentia. Mediocris, cum vterq; motus sit in consequentia æqualis. Directus, cum eius incessus iuxta signorum ordinem sit: incrementum motus accipiens. Retrogradus, cum eius motus minuitur: in antecedentia progrediens, stationarius, cum moueri non percipitur. Sed libet singulorum planetarum medios asserre motus: ex quibus cæteri manifestiores erunt. Saturni medius motus est scrupulorum primorum duorum, Iouis, quatuor, & secundorum quinquaginta nouem. Martis triginta vnus, secundorum viginti septem: solis quinquaginta nouem, secundorum octo: totidem quoq; Veneris, & Mercurij. Lunæ vero partium duodecim, scrupulorum primorum vndecim, secundorum viginti septem. Cum itaq; planeta minus suo medio motu progreditur: tardus motu dicitur: cum plus, velox cætera vero ex his manifesta fiunt.

Planetarum antypathia, & sympathia.

Planetarum aliæ sympathiæ, & antypathia species.

Planetarum accidentia consideranda pro temporibus dignoscendis.

Planeta motu velox tardus, mediocris, directus, retrogradus, stationarius.

Planetarum motus medij

De Temporum mutationibus, ex his, quæ planetis accidunt iuxta Ptolemaeum, Cardanum, & alios. CAP. XXIV.

DIERAQUE quæ afferentur à nobis, iam manifesta sunt: pleraq; etiam minime. Cuncta igitur adducemus exacte, vt decet: sed accuratius, quæ nondum tractauimus. Stellarum itaq; errantium inter alia septem quidem sunt eorum accidentia: ex quibus certior haberi poterit cognitio qualitatum aeris: Accidentia sanè loci, latitudinis, absidis, motus, habitudinis ad Solem, situs, & fixæ. Locus primo considerandus est, hoc est, in quo signo sit planeta. Latitudo deinde, hoc est, vtrum boream verius, vel

Errantium stellarum accidentia septem.

vel Austrum planeta declinet. Absis, puta si est in suprema sui circuli parte, vel in eius opposito; aut si planetæ absis sit in termino suo, vel alieno. Motus, idest si planeta est motu velox, vel tardus, vel retrocedens, vel stationarius. Habitu ad Solem, si est auctus, vel diminutus lumine: si est auctus, vel diminutus motus. Situs, si planeta est supra, vel infra terram: in angulo, vel succedenti, aut cadente, & similibus. Fixæ demum, hoc est congressus fixarum cum planetis ad inuicem. Hæc omnia sanè, & singula sigillatim, & diligenter examinabimus, atq; expendemus. Quo ad planetarum locum, à Luna inchoabimus, cum sit nobis proximior: deinde à cæteris sigillatim. Luna in Cancro, Scorpio, & Piscibus, & Aquario imbres facit. Superius de trigono Aqueo tantum id explicatum est. Cardanus ex propria obseruatione, & Ptolomaica; & ex rei quoq; ipsius natura, ex parte ramen, Aquarium addit ob aliquas ipsius signi aqueas partes. Ariete, Leone, Capricorno, siccitatem: in Tauro, & Sagittario siccitatem cum repentinis mutationibus: in Geminis & Libra, ventos: in Virgine læuas tempestates. De Mercurio autem dictum est satis: nunc quoq; dicemus, quod in omni signo orientalis humectat: occidentalis ex siccat. In Geminis, & Piscibus ventos ciet: at in Virgine, & Libra aerem corrumpit. Venus deinde in Ariete septentrionalis siccitatem: meridionalis lenes pluuias gignit. In Tauro septentrionalis, calefacit, & pluuias prouocat; meridionalis in frigidat, & pluuias auget. In Geminis borealis ventos, & aeris salubritatem generat: Australis dat ventos vberiores. In Cancro, & Scorpione, vel borealis, vel Australis auget pluuias, & aquas fontium. In Leone verò, & Virgine septentrionalis aeris temperiem excitat: sed meridionalis dat tonitrua, fulguraq;. In Libra, cum sit domus sua, quocumq; modo, suauem reddit aerem: Solisq; malignitatem dum in eo signo fuerit, mitigat. In Sagittario, & Capricorno quacumq; latitudine, aerem humectat, minuitq; niues: nisi Saturno corpore coniugatur, vel aspectu copuletur: tunc quidem augmenta niuium promittit. In Aquario, quacumq; latitudine ventos, & pluuias excitat. In Piscibus tandem aerem serenat. Sol cum semper per eclipticam incedat, nec ad Austrum procumbit, neq; ab boream enitet: ac propterea carebit quacumq; latitudine, locus igitur tantum in eo considerandus est. Itaq; cum fuerit in signis Aequinoctialibus, solstitialibus, puta Ariete, Libra, Cancro, & Capricorno: videmus quidem manifeste tempora mutari. At in Tauro, Leone, Scorpio, & Aquario retinere ea. In Geminis, Virgine, Sagittario, & Piscibus ambigua illa reddere. Mars insuper in Ariete septentrionalis calorem auget, & siccitatem Meridionalis tonitrua dat, & fulgura. In Tauro borealis, ventos, tempestatesq; atroces: aut Australis non sic læuas. In Geminis septentrionalis pluuiarum multitudinem confert: sed meridionalis aquarum paucitatem. In Cancro borealis aquarum multitudinem: Australis ventos, & aliquas pluuias. Verum in Leone, quacumq; latitudine, calorem auget, & siccitatem: excitatq; fulgura, & grandines. Similiter in Virgine quacumq; latitudine, aerem corrumpit: & quæ ex terra nutriuntur: facitq; ventos cum siccitate. In Libra borealis aerem obscurat: sed Australis obtenebrat, & fulmina iacit. In Scorpio septentrionalis pluit: meridionalis, dat fulgura, & siccitatem. In Sagittario septentrionalis minuit hyemem, caloremq; auget: meridionalis quandoq; ipsum perturbat. In Capricorno borealis facit niues: Australis aerem obscurat. In Aquario septentrionalis frigora dat, & niues: meridionalis aerem turbulentum. Tandem in Piscibus Mars borealis, aeris bonitatem significat: Australis, paucas, & lenes pluuias.

Temporum mutationes ex luna in signis.

Mercurius in signis quomodo tempora mutat.

Veneris in ambulatione per signa, quas temporales mutationes affert.

Solis locus insignis quid circa temporum mutationes efficit.

Martis progressio insignis quid circa temporum mutationes portendit.

Iuppiter septentrionalis in Ariete, aens serenitatem affert: meridionalis ven-

54 *De præcognoscendis temporum mutationibus*

Iouis in-
fus per sin-
gula signifi-
ca loca, quo-
modo tem-
pora mutat,
ex latitudine

tos excitat. In Tauro quacunq; latitudine data semper siccitatem influit præ-
ter stellas. In Geminis borealis, ventos cit salubres: australis tonitrua, fulguraq;
in Cancro septentrionalis aquas auget, & tonitrua cum fulminibus: meridiona-
lis autem tranquilliozem reddit aerem. In Leone borealis, tonitrua cum fulmini-
bus excitat: Australis aeris siccitatem. In Virgine borealis, aut ventos designat,
aut pluuiarum abundantiam: australis verò aeris pulchritudinem. In libra sep-
tentrionalis, ventos multos, & lenes pluuias: australis æstum, & aquarum co-
piam. In Sagittario quacunq; latitudine data, pluuiarum paucitatem, & tempe-
ratam hyemem vsq; ad finem eius significat. In Capricorno borealis aerem ex-
ficcat, repentinaq; faciet mutationes: australis vero minuit hyemem, tranquil-
lioremq; reddit statum. In Aquario septentrionalis aerem obscurat: australis fa-
cit tonitrua, & aquas. In Piscibus borealis humidum reddit aerem: australis ve-
rò aquas ingerit.

Saturnus in
signis cum la-
titudine quo-
modo tempo-
ra variat.

Saturnus demum borealis si fuerit in Ariete aeris corruptionem indicat: at au-
stralis frigoris magnitudinem: In Tauro septentrionalis præter stellas, siccitatē,
& aeris tranquillitatem pronuntiat: meridionalis aeris corruptionem significat.
In Geminis borealis, terremotus facit, & ventos: australis ad tempus calefacit,
aeremq; corrumpit. In Cancro septentrionalis pluuias auget, & aquas: sed me-
ridionalis idem efficit, sed cum aeris calore. In Leone borealis, calorem gene-
rat cum vrente siccitate: australis tempestates. In Virgine borealis ventos cum
aeris salubritate promittit: australis fontes aquarum exsiccat. In Libra sep-
tentrionalis si fuerit, incolumem statum cum aeris siccitate, & fontium denun-
tiat: meridionalis verò suaves ventos procreat, & bonam aeris habitudinem de-
monstrat. In Scorpio borealis multitudinem pluuiarum indicat: australis aquas,
& quandam aeris occultam malitiam. In Saggittario, si borealis fuerit, niues
facit, & frigus: australis inclinatur ad temperamentum. In Capricorno frigus in-
tensum influit cum incolumitate, si septentrionalis fuerit: meridionalis autem
frigoris multitudinem, & aeris obscuritatem. In Aquario borealis si extiterit,
brumam excitat: at si australis exsiccat flumina. In Piscibus deniq; quacunq;
latitudine data, ventorum multitudinem impellit: deterius quoq; si australis. Sed
animaduertere diligenter licet, & prænotare necessum est: quantum vniuscuiusq;
planetæ significatum, iudiciumq; duret, ne temporum præsigituræ confundan-
tur. Sciendum itaq; est, iudicium tantum duraturum, quantum singuli in vno
quoq; sunt signo moraturi. Saturnus igitur cum in signo duobus annis, & dimi-
dio fermè perseueret: tantumdem profecto illum iudicare, necessarium erit. Iup-
piter anno. Mars duobus mensibus, sol cum Venere, & Mercurio vnico mense.

Duratio si-
gnificati pla-
netæ in tem-
porum præ-
sigitura.

Planetarum
periodus.

Luna verò duobus diebus, & quarta. Ratio autem horum est, quia Satur-
nus signiferum triginta fermè annorum spatio explet, Iuppiter duo-
decim, Mars duorum: Sol Venus, & Mercurius anni vnus in-
teruallo: Luna deniq; mensis. Hæc autem non obstant sche-
mati æquinoctij vernalis: nam influxus ille est gene-
ralis, & reliquorum fundamentum; tametsi in
quartis quoq; varietur; hi verò sunt parti-
culares: Nam ascendencia singulorum
nouiluniorum saltem pro tempo-
rum qualitate, iudicare
opus est. Quæ cum su-
perius sint tacta: in-
ferius quoq;
explicabi-
mus.

De

De reliquis, quæ planetis accidunt ob aeris qualitates dignoscendas. CAP. XXV.

PLANETARVM locis, latitudinibusq; explicatis, vt perfecta mutationum temporum habeatur cognitio; reliqua expendere opare prætium est. Remanent igitur con-

Planetarum
accidentia.

sideranda suprema planetarum loca, puta absides, & eorum opposita: illorum motus habitudo ad solem, situs, & cum fixis congressus. Planeta cum in suprema sui circuli parte residet, quæ absis vocatur: maiores operatur effectus, sed tardius. Dum est in eius opposito, minores, sed velociores: in medijs autem longitudinibus, mediocres. Mutantur absides planetarum iuxta illorum terminos: in quibus ea certe efficiunt, quæ planetæ alias facerent. Nam si Saturnus natura sua frigiditatem, siccitatem, & tempora significat: absis quoq; eius in Saturni termino siccitatem, & frigiditatem, pestes insuper, frugum paucitatem, animaliumq; mortes significare, par est. Si Iuppiter calorem humiditatem, & ventos, aerem & plantas omnes denotat: Igitur absis eius in suo termino eadem efficiet. Similiter Mars calorem siccitati adiunctam, ignem quoq; & lapides significat; eadem quoq; suæ absidis mutatio in suo termino significabit. Sol quoq; cum calorem, & in humore temperamentum, animaliaq; omnia generet, Venus humidum, & temperatū calorem, & vim germinandi in cunctis viuentibus significet: Mercurius lenem, siccitatem, coagulationem, ac temporum varietatem, Luna deniq; aquas, & humorem omnem, atq; temperatum calorem promittat: absides eorum, eadē quoq; significabunt. Quid igitur absides in vnoquoq; loco significant, manifestum est. Propter has rationes Cardanus arbitratur, quod cum solis absis fuerit in Virgine habitari pars australis incipiet, & septentrionalis fiet inhabitabilis ob incommoda multa: quia cum mutatio sit à signo ad signum, maior sequetur aeris permutatio. Vtrum autem hoc fiet? si mundi duratio tantum protenderetur: fieret vtiq; spatio annorum 5100. Supposito Solis absidem esse hac ætate (vt nonnulli rentur) in nouem gradibus, & scrupulorū secundorū quinquaginta sex Cancri. Sed ex Neotericis obseruationibus, & demonstrationibus puta Tychonis Brahe Dani insignis mathematici, Apogeon Solis anno 1591. repertum est in quinto gradu, & minutis triginta sex Cancri, eccentricitas verò eiusdem in duobus gradibus, & minutis nouem: Supposito etiam orbem duos, auge Solis deferentes: tardissime moueri centum ferè annis parte vna; quamuis id Ptolomæus non cognouerit. Existimauit namq; puncta illa, duo puta Apogeon, & Perigeon esse fixa: Apogeon tempore suo reperit in sexta parte Geminorum, qua fuerat Hipparchi tempore, & abesse à solstitiali puncto, partibus viginti quatuor. Quamobrem Soli non tribuit alios orbem mobiles, nisi eccentricitatem; verum posteri animaduenterunt Apogei punctū progredi (vt dictum est) tardissimo motu centum annorum ferè spatio gradu vno. Quare elicitur peculiarem esse motum duorum orbium auges deferentium: atq; ab octaua ferri sphaera, diuersas insuper esse lineas: lineam solstij, & lineam Apogei. Fiet igitur spatio annorum antedictorum. Quod si minores obtinet partes solis Apogeon, maioris quidem temporis spatio perficietur: si maiores, minoris temporis interuallo. Habemus igitur temporis qualitatem ex absidum planeta-

Effectus absidum Planetarum in temporum mutationibus.

Saturni.

Iouis.
Martis.

Solis.

Veneris.
Mercurij.

Lunæ.

Anter quando fiet habitabilis, & septentrio in habitabilis iuxta Cardanum.

Apogeon Solis iuxta Tychonē Brahe 1591.

Apogei, & perigei loca fixa existimauit Ptolomæus.

rum

Motus planetarum accidentia, & ex his temporum mutationes.

Joannes Vernerus Noricus.

Planeta quædo dicitur auctus, vel diminutus lumine, auctus, vel diminutus motu.

Planetarum situs varij.

Planetarum effectus in sibus varijs

Solis effectus in quadratis fortior.

Lunæ effectus.

Lunæ congressus cum planetis quo duplex iuxta Cardanum.

rum motibus. Sequitur planetarum motus. Planetæ aut sunt directi, & motu veloces, aut tardi, aut stationarij, aut retrogradi. Si directi, & motu veloces, calorem augent: si tardi minuunt, si stationarij, & sunt calidi naturâ, calorem efficiunt grauem: si frigidi, frigus: si humidi, pluuias augent: si sicci exsiccant. Quare Saturnus frigiditatem faciet, Mars calorem: Iuppiter temperamentum, & serenitatem: Venus pluuias: quæ obseruationes sunt Ioannis Veneri Norici. Id autem prouenit, quia talis est eorum natura. Idem autem efficiunt, dum sunt stantes. At verò si retrogradi fuerint, omnes infrigidant, aut saltem parum calefaciunt, Ioue excepto, in solis diametro existente: cum fuerit auctus lumine. Quantum verò ad habitudinem errantium stellarum ad solem, sciendum est, planetam cum à Coitu, vel ab occultatione solis discedit, vsq; ad diametrum eiusdem, dici auctum esse lumine: ab oppositione, ad occultationem, diminutum esse lumine: à primo trigono cum Sole, ad secundum trigonum diminutum motu: à secundo autem trigono ad primum vocari auctum motu. Ex quibus quatuor habitudinibus totidem modi consurgunt: qui nos vtiq; certiores faciunt de temporum mutationibus dignoscendis. Primus est, quod auctus lumine, & motu calefacit: serenumq; reddit aerem, & salubrem. Secundus est, quod lumine, & motu diminutus, inconstantem reddit aerem: infrigidando, & humectando. Tertius est, quod diminutus lumine, & auctus motu, multum exsiccant: & parum infrigidat. Quartus verò, & postremus est, quod auctus lumine, & diminutus motu multum humectat: parumq; calefacit. At planetarum situs remanet nunc dilucidandus. Plures quidem habet planeta situs. Primus est supra terram, secundus est subtus terram. Supra terram vel erunt anguli puta horoscopus, & Cardo meridiæ: vel succedens decimæ, puta vndecimus figuræ locus: vel succedens septimæ, qui est octauus ab ascendente: vel cadens à cæli medio, puta locus duodecimus: vel cadens ab occasu; idest nonus figuræ locus. Quod si situs erit subtus terram, vel erunt anguli, hoc est occidens, & imum cæli: vel succedens ab horoscopo, hoc est secundus figuræ locus: vel cadens ab horoscopo, qui est tertius figuræ locus: vel cadens ab imo cæli, qui est sextus. Amplius, vel planeta ab anni reuolutione erit in loco forti, vel mediocri, vel debili: aut in loco forti, mediocri, vel debili à conjunctione. Si supra terram planeta fuerit, sanè fortius operabitur: infra terram lenius vbicumq;. Super terram plus calorem, quam frigus augebit, si planeta est calidus, si frigidus, magis gelu, subtus terram non est tantum discrimen. In angulo planeta collocatus, effectus augebit: ac eius naturam, qualitatemq; celeriter indicat: in succedenti minus: in cadenti, aut parum, aut nihil efficiet à qualibet reuolutione. Sol quoq; si in locis quadratis, & oppositis, prima æquinoctiorum puncta attigerit: fortior dubio procul erit inoperando. Si in alterius planetæ locum ceciderit: vtriusq; effectus similis erit. Idem quoq; iudicium erit de Luna in singulis mensibus, cum soli copulatur. Perspice igitur tunc, qui planetæ cū innerrantibus stellis, aut alijs cocunt: præsertim si angulis extiterint: quandoquidem luna cum ad eas fixas peruenerit, fixæ, ac planetæ opus certè imitabitur: in succedentibus verò, & cadentibus locis, simile erit iudicium, sed obscurius. Notat deinde Cardanus lunæ congressum cum planetis in vnoquoq; mense duplicis esse generis; alterum quidem ad corpus eius: alterum verò ad stellam, quæ nouilunij hora, erat illi proxima. Considerari igitur debet radiorum vtriusq; congressus, quando planeta in anno, quandoq; alteri planetæ iungitur; si namq; in eodem loco, vel tetragono, vel opposito ceciderit: in aeris qualitate à loco congressus accidet permutatio: si verò alibi, nihil notatu dignum euenerit. Postremo considerandus est stellarum errantium congressus cum fixis. Quicumq; planeta

vel

vel inerranti, vel erranti stella in qualitatibus simili, congregiendi, aerem certe sub illa qualitate confirmat: dissimili vero mutat. Similes sunt Sol, Iuppiter, & Mars. Iuppiter & Saturnus. Luna, & Venus. Saturnus, & Mercurius. Sol, & Mercurius. Amplius Sol, & Venus. Sed dissimiles Saturno sunt Sol, & Luna. Ioui Mercurius, & Mars. Marti Venus, & Luna. Soli, Luna, Veneri, Mercurius: Mercurio tandem Luna. Ex his triplex iudicandi via elicitur in ratione dissimilitudinis. Primo si sunt dissimiles in actiuis, secundo, si in passiuis: tertio si tam in actiuis, quam in passiuis. Si namq; sunt in actiuis dissimiles, excitant sanè pluias, & temporum varietates in calore, & frigore: Si in passiuis, ventos cient, & aeris turbationes, & turbulencias efficient. Si in vtrisque tempestates impellunt. Exemplum desideras, exemplum accipito. Luna cum corporaliter applicuerit stellis de natura Mercurij: leues mouebit ventos. Si de natura Martis, tonitrua: si de natura Satuini, frigora: si de natura Iouis ventos salubres, & aeris serenitatem: si de natura Veneris, suaves pluias, & sic de reliquis. Verum hæc, & similia illustrius tractabuntur, cum de temporum mutationibus ex fixis inferius digrediemur. Illud tamen præmonere volumus, vt pro certo habeas nunquam mutari tempus absq; causa aliqua illud mouente: cum sit res naturæ. Quæ quidem causa duplicis esse generis in vniuersum perspicitur. Prima dependet ex duorum luminum positu, vel coniunctim, vel seorsum, eadem hora, vel momento, in aliquo principali loco effectum illum significante: vel eiusdem rei significatori, præcise per aspectum tetragonice irradiationis, vel diametralis connexo: nisi adsit alicuius stellæ impedimentum, illi multum proximæ. Porrò tunc luminare cum attigerit, statim perficiet. Secunda causa ex coniunctione errantis stellæ cum fixa prouenit. Si namq; Lunæ radij ibi iaciantur, non est possibile, vt aeris qualitas statim non permutetur, modo iam explicato: nempe si in angulo fuerit; tempus manifeste permutabitur: si in succedente; permutatio erit minor, si in cadente obscura.

Errantium congressus cū fixis, vel intersic quid circa temporum mutationes potendit.

Tempus nūquam mutari absq; causa.

Temporum mutationes non simpliciter ex Tetragonis in malum vel ex Trigonis in bonum vaticinanda sunt.

C A P. X X V I.

A BERRANT valde Astrologi, dum temporum mutationes, aerisq; qualitates ex simplici stellarum aspectu in signis, puta ex nudis tetragonis (de his etenim erit nobis sermo in præsentiarum) & de trigonis, in malum prognosticantur, & ex trigonis in bonum. Idq; accidit ob signorum naturam, nempe ob illorum ascensiones in ortu, descensionesq; in occasu diuersas. Ad huius igitur intellectum prænotandum fore, arbitramur, tetragonū aspectum esse distantiam stellarum per quadrantem signiferi, nonaginta partes tantum continentem, quæ quidem tria complent signa. Hic aspectus est odij, & inimicitiz, pendet enim ex signis, sexu, & natura adinuicem dissidentibus: sed imperfectè. Quandoquidem non tali robore insignitur, vt malefaciat omnino, sed mediocriter, respectu oppositi: qui noxius omnino censetur. Quæ etenim opponuntur adinuicem, maximè distant, ac propterea perfecte aduersatur.

Astrologorum quorundam error.

Tetragonus aspectus quæ sit.

De recognoscendis temporum variationibus

Aspectus oppositus. Verſatur. Quo fit, ut robore caeteros præcellat aspectus: præter congressum vel in bonum, vel in malum. Terminatur autem oppositio medietate signiferi, continens partes centum octuaginta: sicuti congressus eidem mer partibus. Qui duplex quidem est: partilis scilicet, & platicus. Partilis fit, cum planeta est alteri planetæ in eodem gradu unitus, vel soli per sex decim scrupula prima, prius, & posterius, tam per longitudinem, quam per latitudinem copulatur: & tunc dicitur esse in centro stellæ, vel in corde solis: & dicitur aspectus partilis compositus, differens à simplici, qui fit secundum longitudinem tantum. Quando scilicet stellæ sunt in vno, vel diversis circularibus, per polos Zodiaci descriptis, per partes ecclipticæ sese partiliter aspicientes, ductis, quanquam eandem non habeant latitudinem. At in opposito aspectu respicienda est ad equalem, & contrariam latitudinem. Ut si vnus planeta habet latitudinem meridionalem, alter habeat septentrionalem, sed in eisdem partibus. Quod in quadratis aspectibus nullo modo obseruatur. Cum enim partiliter in eccliptica semper incidunt, nullam latitudinem habent, ac propterea in illis nulla obseruatur. In trigonis autem contraria exigitur latitudo, & inæqualis: quanta scilicet est latitudinis stellæ medietas. In sextilibus eandem latitudinem, & inæqualem exigunt: quantam scilicet latitudinis stellæ medietas postulat. Et sicut hic aspectus per sextam Zodiaci partem expletur, nempe per partes sexaginta: ita illæ; puta trigonus per partes centum viginti, tertiam circuli partem complectens. Hic quidem perfectæ amicitiae est: ille autem imperfectæ. Sicut congressus est indifferentis naturæ, cum bonis nempe bonus, cum malis malus: Estq; omnium irradiationum robustissima, ut iam paulo superius tactum est. Platicus autem aspectus est, vel cum stellæ stant intra suorum orbium quantitatem: vel cum distantia aspectus non præcise numeratur, sed maior est, vel minor: tunc enim intra stellarum orbis, ut dictum est, aspectus distantia incidit, non autem in corda, seu centra. Ut cum soli copulatur planeta per scrupula prima sexdecim ante, vel retro (sunt qui dicunt 19) ille congressus dicitur profecto partilis: ita ab inde, citra scilicet à gradu vno, ante, vel post platicus dicitur congressus: dum sanè iuxta orbium medietatem, siue radiorum amborum coeuntium, vel minus, vnus alteri adhæret. Quo fit ut planeta per partes duodecim solem insequens, vel à sole recedens: combustus dicatur: per quindecim verò esse sub radijs: tuncq; raro, vel minimè cælo apparet: nisi fuerit fixa, que per gradus totidem in latitudine à sole elongetur. Porro matutina, vel vespertina, etiam soli per longitudinem coniuncta, perspici poterit: quod in minori quoq; latitudine in luna, & Venere nonnumquam fieri asseuerat pitatus. Quæ autem sit quantitas, seu lux orbium stellarum, & quantum se ipsa extendit: dicendum nunc remanet. Saturni lux ad partes decem vsq; se extendit, Iouis vsq; ad partes duodecim, Martis ad septem cum dimidio: solis ad decem & septem. Veneris ad octo: Mercurij ad septem, lunæ tandem ad partes duodecim cum dimidio. Verum enimvero platicus aspectus etiam diuiditur in duplicem, quemadmodum, & partilis: nempe in applicatiuum, & separatiuum, seu defluxiuum. Applicatio fit, cum leuior planeta accedit ad ponderosiorē cū tanta distantia, quantum ipsorum radij adiuicē distant. Haly accepit applicatiuorē iuxta quāritatē orbium planetarū. Alij dicunt applicationem fieri cum planetæ per sex partes, vel per medietatem radiorum vtriusq; aspiciētis, vel corpore coeuntis, alteri adhærent. Separatio, seu defluxus fit, quoties planeta in pluribus partibus, vel saltē scrupulis, à ponderoso recedit. Vel iuxta alios, fit, cum planetæ à suis locis, vel corpore, vel aspectu ab vno gradu, vsq; ad sex distinguitur. Haly voluit separationem fieri ab vno gradu, &

ab inde supra: sicuti aspectum non esse plus quam de tribus gradibus ante. De quibus omnibus vide Maginum Mathematicum nostri temporis clarissimum, in prima parte suarum Isagogicarum capite 28. Verum hoc adnotato, applicationem defluxu esse fortiolem, quia planeta dum applicatur, petit conungi alteri planete saltem per aspectum: dum verò separatur, omnibus modis recedit ab illo; ac propterea quanto planeta proximior corpore fuerit alteri, vel aspectu; tanto fortior erit aspectus: & quanto ab ipso defluit: tanto debilior. Hisce igitur pro fundamento iactis, diligenter animaduertendum est: quòd si planetarum Hexagonus accidat in Leone, & Libra: vel in Cancro, & Virgine: vel in Libra, & Sagittario iuxta planetarum qualitates, & temporum constitutiones, mutabitur tempus in malum: quia ille Hexagonus malus censetur; cum sit in longarum signis ascensionum, qui tetragono æquipollet: ac propterea hostilis aspectus erit. Similiter si accidit trigonus in Aquario, & Geminis: in Tauro, & Capricorno, mutabitur quoque tempus in malum, quia æquivaleret tetragono, qui noxius censetur. E contra verò tetragonus in Ariete, & Capricorno, Hexagono æquipollet, quia brevium sunt signa ascensionum. Item tetragonus in Cancro, & in Libra, in Leone, & Scorpio, æquivaleret certe trigono, quia sunt signa longioris ascensionis. Ideo tante iudicandum est à prudente mathematico, ne per aspectus beneficos hallucinetur in temporum mutationibus dignoscendis in bonum: & per maleficos idem proferat in malum. Causa autem horum quæ est? Ptolomæus docuit, & alij quoque obseruarunt. Nempe quòd Hexagonus in signis longarum ascensionum, & Trigonus in signis brevium ascensionum, ideo tetragono æquipollet, & malefici censentur, quia talem in Aequatore aspectum habent respectu scilicet ascensionum rectarum, obliquarumque. Tetragonus quoque in signis longarum ascensionum æquiparatur trigono, eadem met scilicet ratione. quia in Aequatore trigonum habet aspectum: quamuis respectu signiferi sit quartus. Verum Maginus locis præcitatatis explicat; videlicet, tunc Hexagonum tetragono æquiparari, cum in medietate cœli orientali in signis longarum ascensionum incidit: vel in occidentali parte in signis longarum descensionum. Item trigonus tunc tetragono æquivaleret, cum in signis brevium ascensionum in parte cœli orientali occurrit: seu in oppositis signis in occidentali parte. Similiter tetragonus aspectus in parte orientali in signis brevium ascensionum, seu in occidentali in signis brevium descensionum sicut Hexagonus reputabitur: & etiam in signis longæ descensionis in parte orientali, seu in occidentali in signis longæ descensionis trigono configuratur, ad Aequatorem relatus. Qua de re non sit præceps prudens mathematicus in proferendo, innixus scilicet tetragono aspectui, qui malus censetur: vel exagono, & trigono, qui benefici existimantur. Nam quamuis ad signiferum relati, benefici censentur: ad Aequatorem verò, malefici reputantur. Eadem quoque ratione tetragonus, & si ad signiferum relatus, sit maleficus, ad Aequatorem tamen beneficus iudicatur. Vide igitur ubi contingunt: Sicque pronuntiatio, adiunctis quoque conditionibus, circumstantijsque à Magino obseruatis. Quod si queres, si in tetragonis, Exagonis, & trigonis alterum signorum esset longæ ascensionis, alterum verò brevis, quid erit de tempore iudicandum? verbi gratia: accidat exagonus in Sagittario, & Aquario: quorum vnus est longe ascensionis, alter brevis. Similiter trigonus in Scorpio, quod est signum longe ascensionis, & in Piscibus signum brevis ascensionis. Insuper si tetragonus in Libra, & Capricorno accideret: seu in Ariete, & Cancro: quorum primum, & quartum sunt longæ ascensionis, secundum, & tertium brevis ascensionis, quid erit de tempore pronuntiandum?

Maginus.

Planeta applicatio defluxu fortior

Aspectus Hexagonus quando malus in signis in temporum mutationibus.

Aspectus Trigonus quando malus in signis pro temporum mutationibus.

Tetragonus quando bonus in signis pro temporum mutationibus.

Tetragonus quando bonus in signis pro temporum mutationibus.

Hexagonus cur æquipollet Tetragono, & Trigonus.

Tetragonus cur æquipollet trigono.

Magini explicatio.

Trigonus quæ Tetragono, & tetragonus exagono æquivaleret.

Notæ Mathematicæ.

Dubium.

60 De praecognoscendis temporum mutationibus

Responſio ad dubium. Respondemus, pronuntiandum eſſe, vel mixtum fore, vel indifferentes. Verumtamen conſideratis circumſtantijs, conditionibusq; cunctis ſupra recitatis ad temporum mutationes, aerisq; qualitates (vt ſepe dictum eſt) dignoſcendas facile iudicium non multum longe à vero deſumes. Nam Aries, & Cancer, Libra, & Capricornus ſunt ſigna Aequoſtialia, & ſolſtitialia, ac propterea tempora, vt plurimum mutant, illa itaq; regula in his miniſimè tenet: niſi tetragoni illi adiungatur.

De naturis ſignorum, & accidentibus eorundem.

CAP. XXVII.

Signorum conditiones varia.

VM ſepeſapius de ſignis digredientes, ad indagandas temporum mutationes, hoc calidum ſignum, illud frigidum: hoc maſculinum, illud foemininum: hoc ſimplex, illud bicorporeum: alterum ſeptentrionale ſeu boreum, aliud meridionale, ſeu Australe: hoc longae aſcenſionis, illud verò brevis aſcenſionis ſignificauerimus: opera praetium eſſe duximus omnia, & ſimilia pro tyrõnibus explicare: vt antecedentia concomitantiaq; claritatem habeant; quamvis pleraq; ex his ſuperius manifeſtata ſint.

Numerus ſignorum Zodiaci.

Sciendum itaq; eſt, quòd ſigna Zodiaci, qui eſt octauae ſphaerae ſunt numero duodecim: in tot etenim ſignifero partes diuiſus eſt; quod Graeci dodecatemoria vocitarunt. Scilicet Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo, Libra, Scorpius, Sagittarius, Capricornus, Aquarius, & Piſces. Vnde verſus.

Eſt Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo, Libraq; Scorpius, arcitenens, caper, Amphora, Piſces, Quae ſigna his deſignantur caracteribus.

♈, ♉, ♊, ♋, ♌, ♍, ♎, ♏, ♐, ♑, ♒, ♓, ♈, ♉, ♊, ♋, ♌, ♍, ♎, ♏, ♐, ♑, ♒, ♓

Triangularitates quatuor ex ſignis conſurgentes.

Ex quibus omnibus quatuor conſurgunt triangularitates, quas ſapientii nonnulli triplicitates vocant. Nempe prima ignea, maſculina, & diurna, trium ſignorum: Arietis ſcilicet, Leonis, & Sagittarij: quibus praefunt Sol, & Iuppiter, ſed inaequaliter. Ptolomaeus hunc trigonum Borroholibicum appellat libro ſecundo quadripartiti ex borea, & Africo mixtum. Arabes faciunt Orientalem.

Prima triplicitas ignea.

Ex hoc trigono vaticinare boreales ventos principaliter ob Sagittarium. Iouis domum, ſecundario occidentales ob Arietem Martis domum. Porro Sol generalis eſt omnium dominus. Hanc ob rem non concurrit eum alijs. Secunda triplicitas eſt terra, nocturna, & foeminina, tria ſigna continens: Taurum ſcilicet, Virginem, & Capricornum: quibus praefunt Luna, & Venus. Ptolomaeus hunc trigonum Notapelioticum, ſeu Auſtrifolanum vocat: mixtum ſcilicet ex Auſtro, & ſubſolano. Arabes faciunt hunc auſtralem. Ex hac triplicitate pronoſticari poteris primo ventos auſtrales ob Venerem, quae Tauro praefidet: ſecundo orientales mixtos cum auſtralibus ob Capricornum, cui praefit Saturnus; Luna autem ſignificationem habet generalem, vt Sol. Tertia triangularitas eſt aerea, maſculina, & diurna, tria continens ſigna: Geminos ſciijcet, Libram, & Aquarium, quibus

Ptolomaeus;

Secunda triplicitas terrea.

Tertia triplicitas aerea.

bus dominantur Saturnus, & Mercurius. Hunc trigonum Ptolomæus vocat Boreo-
 reaphoticum: Attulit scilicet ex boreâ, & sub totâ Arabia. Quod illam de-
 cidentalem. Ex hoc trigono cuncti venti orientales, primo ob Saturnum, se-
 cundo boreales ob Mercurium. Quarta & postrema triplicitas est aquea foemi-
 na, & nocturna, tria signa continens: Cancrum, Scorpionum, & Pisces; quæ præ-
 cipuum dominatorem Martem habet ob Scorpionum; reliqui vero Venus, & Luna.
 Hunc trigonum Ptolomæus Diatrybicum appellat. Quæ septentrional-
 nam faciunt. Iuxta Ptolomæum ventos excitat occidentales, & Martem &
 Lunam: ut ob Venerem, cum illis fiat meridies. Iuxta vero Arabes, primus tri-
 gonis ventos cit orientales; secundus australes; tertius occidentales, postremis
 boreales. Signorum aliqua sunt septentrionalia, Arctica, borealia, aliquæ meri-
 dibnalia, antartica, australia. Prima sunt Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo,
 Virgo: secunda sunt; Libra, Scorpionus, Sagittarius, Capricornus, Aquarius, & Pis-
 ces. Ex his rursus quedam sunt mobilia, fixa, communia. Prima sunt Aries,
 Cancer, Libra, Capricornus. Secunda sunt; Taurus, Leo, Scorpionus, Aquarius.
 Ultima sunt Gemini, Virgo, Sagittarius, & Pisces: quæ etiam bicorpora dicun-
 tur. Amplius sex signa sunt longæ ascensionis, & sex brevis ascensionis. Pri-
 ma sunt Cancer, Leo, Virgo, Libra, Scorpionus, & Sagittarius. Secunda sunt his
 opposita, nempe Capricornus, Aquarius, Pisces, Aries, Taurus, Gemini. Quæ
 dicuntur etiam recte ascendentia, & sunt prima, iam enarrata, & oblique ascen-
 dentia, & sunt sex reliqua. Vide Lucanus cecinit.

Quarta tri-
plicitas a-
quea.

Varia signo-
rum accep-
tio.

Signa longio-
ris, & bre-
uioris ascen-
sionis quæ

Lucanus.

Signa longio-
ris ascensio-
nis cur sunt
breuioris de-
scensionis, &
è contra.

Signa recta,
& obliqua,
cur se se in-
tuentia, ac
eiusdem po-
tentia à Pto-
lomæo vo-
cantur.

Recta meant, oblique cadunt à sidere Cancri.
 Donec finitur chyron, sed cætera signa
 nascuntur prono, descendunt tramite recto.

Vbi adnotandum, quod singula longioris ascensionis sunt breuioris descensio-
 nis: & è contra quæ sunt breuioris ascensionis, sunt longioris descensionis. Ho-
 rum ratio est, quia illa rectè ascendunt, oblique autem descendunt: ista oblique
 ascendunt, & rectè descendunt, plures namq; horas consumunt illa ascendendo,
 ista verò pauciores: illa etiam minores descendendo, ista maiores. Causa autem
 horum est, quia cum maiori arcu æquatoris, quam eclipticæ exoriuntur, quæ
 directè ascendunt: suntq; in medietate signiferi descendente. Quæ autem tor-
 tuosè, & oblique ascendunt, ideo breuiori tempore, pauciores numerat horas,
 quia in eorum ascensione non plus est de Aequatore, quam de ecliptica.

Hæc signa tam recta, quam obliqua seu tortuosa sese intuentia, eius-
 demq; potentia signa à Ptolomæo etiam vocantur, quia in eisdem
 sunt parallelis, æquali spatio à tropicis distantia, & ab iisdem
 oriyontis partibus orientia, & occidentia. Dumq; Sol
 per illas partes se se intuentes permeat, dies die-
 bus, noctes noctibus, horisq; horis æqua-
 les efficit. Reliqua verò similia, si
 qua desunt, in diarijs seu in
 in elementis astrologicis
 illustria inue-
 nies.

De planetarum passionibus ad proprios orbis pro temporum mutationibus dignoscendis. CAP. XXVIII.

Planetarum
passiones ad
propriis or-
bes scitu ne-
cessariae pro
nuntiationi-
bus tempo-
rum.

NON parum ad aeris qualitates dignoscendas proderit in planetis suorum Apogeorum, & perigeorum notitia tam in eccentricis, quam in epicyclis, si illorum loca diligenter exquisita fuerint. Sunt etenim haec planetarum passiones scitu necessariae, habentque habitudinem ad suos proprios orbis respectu solis: mutantque manifeste tempora. Ex quibus quoque cognoscuntur aliae iam antedictae passiones: ut puta motus velocitas, tarditas, mediocritas, directio, statio, retrocessioque. Et quamvis supra de his mentio facta fuerit: dum de illorum absidibus digressi fuimus: nunc accuratius haec quoque expendemus. Ascendit sane in eccentrico planeta, dum a perigeo ad apogaeum defertur: descenditque dum ab apogeo ad perigeum mouetur. Idque per astronomicas tabulas indagari, maxime consentaneum est: nempe dum eccentrici centrum, a Neotericis anomalia dictum, a sex signis usque ad duodecimum augetur: Ascendens certe est planeta in apogeo dum vero eius centrum, seu anomalia usque ad sex signa excrescit, descendit utique usque ad perigeum. Si vero centrum partibus caruerit, tantum abest, ut in summa abside, seu apogeo non sit planeta. Quo autem ad medias longitudes, erunt quidem, in prima scilicet, cum planetae centrum tria signa habuerit: in secunda cum nouem inclusiue obtinerit. Simili quoque modo planetarum loca in apogeis, & perigeis Epicyclorum perpenduntur: & quando sunt ascendentes, & quando descendentes. Luna vero alia via, quam hac incedit: ut sciatur, quando est in apogeo ascendens, quando autem ad perigeum descendens; & quando etiam est in summa abside. Sane singulis quindecim diebus apogaeum eius locum immutat: est namque motu velocior cunctis sideribus. Cum igitur soli iungitur iuxta medios motus, in apogeo, seu auge praecurrit. In exagona solis irradiatione primam eccentrici medietatem obtinet: in tetragona, in perigeo inuenitur, & augis opposito: in solis trigono, per longitudinem secundam discurret: cum denique soli opponitur, rursus in apogeo conspicitur. Loca apogeorum, & perigeorum in eccentricis, verbi gratia, 1587: ut hunc annum pro radice sumamus; sic computata prodeunt iuxta tabulas prutenicas, & a Magino resolutas. Saturni Apogeon in partibus 29. & scrupulis primis 7. secundis 46. Sagittarij, Iouis Apogeon in partibus 6. scrupulis primis 39. & totidem secundis Librae. Martis apogeon in partibus 28. scrupulis primis 23. & secundis 17. Leonis. Solis apogeon in partibus 9. scrupulis primis 2. secundis 52. Cancrj. Veneris apogeon in partibus 16. scrupulis primis 18. secundis 27. Geminorum. Mercurij apogeon conspicitur in partibus. O. scrupulis primis 2. & secundis 18. Sagittarij: Loca autem perigeorum sumuntur in oppositis signis cum totidem partibus, & suis fractionibus. Pro futuris vero annis, ut planetarum apogea, perigeaque habeantur: scias Saturni apogeon ab anno 1587. usque ad 1588. progredi vno scrupulo primo, secundis vero duodecim, Iouis apogeon scrupulis secundis quadraginta septem, Martis scrupulo vno, & secundis quatuor: solis vero apogeon scrupulo primo vno, secundis quinquaginta sex; Veneris, scrupulis secundis triginta quinque: Mercurij tandem apogeon scrupulo primo

Planeta qua-
do est ascen-
dens, & de-
scendens.

Luna alio
modo quam
planeta di-
citur ascen-
dens, & de-
scendens.

Loca apo-
georum, &
perigeorum
planetarum
anno 1587.

Apogeorum
motus & pe-
rigeorum in
scrupulis
annis.

primo vno, secundis autem triginta quinq;. Hinc apogeorum perigeorumq; lo-
 ca pro futuris annis extendere poteris. Sunt lentissimo ingressu progrediuntur.
 Fit itaq; vt hoc anno 1606. cum apogeon Saturni sit in 29. gradibus, minutis
 30. & secundis 26. Sagittarij, vnius cycli lunaris spatio sit progressus Saturnus
 in suo apogeo gradibus. 0. minutis 22. secundis 40. Apogeon Iouis cum sit in
 gradibus sex, minutis 54. secundis 7. librae, illorum annorum spatio progressus
 sit gradibus 0. minutis 14. secundis 28. Apogeon Martis cum sit in gradibus 28
 minutis 43. secundis 27. Leonis, vt progressus fuerit gradibus 0. minutis 20. &
 secundis 10. Apogeon solis cum sit graduum 9. minorum 39. secundorum 32.
 Cancrj, quod sit progressus gradibus 0. minutis 36. secundis 42. Apogeon Ve-
 neris cum sit graduum 16. minorum 29. secundorum 38. Geminorum, quod
 sit progressus gradibus 0. minutis 11. secundo vno. Apogeon tandem Mercurij
 cum sit graduum 0. minorum 37. secundorum 41. quod spatio annorum 19.
 progressus fuerit grad. 0. minutis 29. secundis 25. Duo itaq; prudentem ma-
 thematicum animaduertere decet. Primum est, cum planeta vtrumq; apogzum
 tam eccentrici, quam epicycli possidet, tunc dubio procul a terra longissime
 abest: solitoq; minor visui obijcitur, cum vero vtrumq; perigzum perambulat,
 tunc quidem terrae maximè proximus conspicitur: videturq; vt iubar quodam
 splendidissimum, atq; iucundissimum, pro stellae natura. Secundum est plane-
 tarum quoscumq; dum apogeon perambulant, summamq; ipsius absidem conscen-
 dunt, meliores, puriores, foelicioresq; reddi, quia remotissimi a terra, primoq;
 orbi, qui omnium perfectissimus extat, proximiores: sed debiles. Dum autem
 ad perigzum inclinantur, atq; in opposito augis inueniuntur: robustiores qui-
 dem existere, sed deteriores, quia terrae proximi, & a primo orbe remoti. Agens
 enim naturale quanto proximius est passo, tanto magis in illud agit: quantum
 vero est magis remotum, tanto minus; physica ratio est. Porro luna totum op-
 positum habet. Dum enim in epicycli perigzo versatur, motuq; sit velox, & ter-
 ra proximior: tunc purior certe redditur, melior, robustiorq;. Huius causa qui-
 dem est elementaris natura, qua gaudet, vt symbola sibi virtualiter. Loca ve-
 ro apogeorum, & perigeorum planetarum in epicyclis, difficile est stata assi-
 gnare, aut aliquam certam regulam tradere: sed ex singulis eorum motibus se-
 cernenda sunt. Ex his itaq; planetarum passionibus, alijs eorundem accidenti-
 bus adiunctis, perspecta etiam vniuscuiusq; natura, aduatisq; cunctis circum-
 stantijs vt supra: facile temporum mutationes, aerisq; qualitates prudens mathe-
 maticus prognosticari poterit. Ceterum nonnulla alia, quae ad id faciunt: vt
 pura planetarum domicilia, casus, altitudines, carpenta, deiectiones, detrimen-
 ta, aspectuum prohibitiones, receptio planetarum, applicationis species: reditus
 virtutis, translatio luminis, collectio, reditus luminis, pulsatio, refrenatio, ob-
 sessio, contrarietas, luminis abscissio, frustratio: Item planetarum almugea, qua-
 do sunt ferales, peregrini, cursu vacui, & similia pleraq; quae maximè condu-
 cunt ad temporum mutationes praenoscendas, in ephemeridibus inuenies. Non
 enim omnia hic afferre licet: vbi ad satietatem alibi habes. Duo dumtaxat hic
 animaduersione digna duximus. Primum est planetarum ingressus in suis do-
 micilijs, casibus, altitudinibus, carpentis, deiectionibus, detrimentis, & simili-
 bus cum concomitantibus manifestè tempora mutari, quod etiam in egressi-
 bus quandoquè expertum est. Secundum est, planetam in absidibus plus muta-
 re aerem. Huic secundo se ascribat Ioannes Eschuidus Anglus, & Linconien-
 sis: dicuntq; esse id de Ptolomaei mente. Verum oppositum arbitramur. Nam
 in absidibus dictum est, feliciores quidem, sed debiliores reddi planetas, in pe-
 rigeis

Apogeorum
 planetarum
 progressio
 spatio vnius
 cycli lunari-
 rit.

Planeta quò
 do à terra
 longissime
 abest, & sic
 minor carni-
 cor, & quan-
 do proximus
 & sic maior.

Planeta in
 apogeo pu-
 rior, atq; fo-
 licior, sed de-
 bilior, quan-
 do perigee
 è regione:

Luna in pe-
 rigeo melior
 & robustior.

Planetarum
 accidentia
 & passiones
 variae.

Io: Eschui-
 dus, Linco-
 nienis.

64 Depræcognoscendis temporum mutationibus

rigeis deteriores, sed robustiores. Ergo magis tempora mutant in perigeis, minus in absidibus: quia in his debiliores, in illis robustiores. Ad illud quod sit de Ptolomæi mente, respondemus Ptolomæum dicere, quod in absidibus mutant tempora, sed non magis. Quod si magis intelligat Ptolomæus, uti etiam, & nos in initio cap. 25. scripsimus, ubi dictum est, maiores operari effectus planetarum, sed tardius, cum in suprema sui circuli parte fuerit: minores verò, sed velocius in eius opposito: respondendum arbitramur, & distinguendum primò de planetis: nam & quidam sunt superiores, alij inferiores: si de superioribus, qui sunt Saturnus, Iuppiter, & Mars, sermo fiat: vel considerantur ad eccentricos relati, & sic in Apogeo ob minimam illorum à Sole remotionem, sunt humidiores, frigidioresq; vel ad minus non tantum frigidi, vel humidi, sed calidi parum: suntq; in illo puriores, potentioresq; at in perigeo sunt calidiores, siccioresq; quia soli proximi, ac ideo actiones non erunt sinceræ, sed mixtæ, quia imbecilliores. Caterum si de inferioribus ratiocinandum sit, qui sunt Venus, & Mercurius, erit oppositum trium superiorum. Quandoquidem in suorum eccentricorum, & Epicyclorum auge propter propinquitatem ad solem, calidiores redduntur, atq; sicciores: Ideoq; imbelliores, eorumq; actiones haud sinceræ, sed mixtæ erunt; in perigeo autem, quia à sole remoti: frigidiores, humidioresq; efficiuntur, unde, & robustiores: ideoq; actiones similes influere, par est. Secundo adnotandum est diligenter, superiores ad solem relatos, & ad motum epicyclorum quintupliciter se haberi. Primò cum sub radijs fuerint, tunc utiq; quia ad solem propinquiores, & directi, sicciores redduntur: nihilominus tamen qualitates actiuz imbecilles erunt ob solem, à quo frustrantur; acciditq; dum in apogæis fuerint, in quibus motu mouentur velocissimo. Secundo cum perigeum versus post medium sui epicycli longitudinem se repererint, & tunc quidem humiditate vigeant: acciditq; dum exoriuntur matutino vsq; ad retrocessionis initium, seu stationem primam. Tertio cum fuerint in oppositione cum sole, & tunc Saturnus magis frigefaciet, quia frigidus, & nobis proximior: at Iuppiter, & Mars quia calidi, & tunc nobis viciniore, magis calefacient; contingit autem hoc à statione prima, vsq; ad medium retrocessionis, dum noctis exoriuntur. Quarto cum diriguntur, sicciores euadunt: idq; contingit à medio retrocessionis ad secundam stationem vsq;. Postremo dum in secunda exiterint statione vsq; ad occultationem matutinam, & tunc quamuis sicci, magis tamen frigidi redduntur.

Dubium

Responsio

Tres superiores ad eccentricos relati in Apogeo fortiores, in perigeo contra.

Duos inferiores in Apogeo imbecilles, in perigeo fortiores.

Trium superiorum quinquplex status ad solem, & ad motum epicyclorum relati.

Planeta in Horizonte, seu in æquinoctiali circulo efficaciores.

Planeta in Zenith, & in meridiano fortiores.

Resoluta respecto ad dubium.

Aduerte etiam & tertio, planetas in Horizonte, seu in æquinoctiali circulo: circa utrumq; æquinoctium, efficaciores esse: ita, ut si ex calidis quispiam circa tropicum Capricorni extiterit, mitior erit bruma: circa verò Cancri, augebitur per quam maximè æstus. Si ex frigidis, ut Saturnus, mitior erit æstus: gelu verò per quam maximum in Cancro; dum borealem signiferi medietatem contra maius lumen discurret. Idem quoq; iudicium erit, dum in vertice fuerint, atq; Zenith: & dum sublimiores facti respectu meridiani, vel proprio, vel alieno motu reuoluti; qui etiam magis in recessu à meridiano operantur, quam ante accessum.

His sic dispositis, tunc facile dubio responderetur: quòd si de superioribus sermo est, maiores dubio procul effectus, in supremo absidis loco dum planeta fuerit, operabitur: inferiores verò nequaquam, & causa est iam assignata; si autem vniuersaliter de omnibus loquendum est; tunc dicitur, quòd maiores operantur effectus in supremo loco, fumendo locum illum pro Horizonte, vel pro æquinoctiali circulo, vel pro Zenith. seu vertice, vel dum excelsiores facti, in meridiano se

no se repererint. At cum hæc scientia ab obseruatione pendeat, vt toties dictum est, videndum est, num obseruationes congruant: & ita prudens Mathematicus pronuntiet.

De ventis, & eorum consideratione pro temporum mutationibus dignoscendis. C A P. X X I X.

CM temporis mutatio ex ventis præcipuè constat, quorum tractatio penes difficiliore s reducitur: rerum celestium peritis testibus, Ptolomæo præsertim viro in hac parte accuratissimo: qui hanc tractationem ideo subtiliorem appellauit, quia re vera manca perspicitur, nec ad vnguem de ea agi potest. Hac de re nos quoq; sicco pede illam perficiemus: quamuis alibi, vt fieri poterit, exquisitiorem pertractabimus. Sciendum itaq; primo est, ventos principales, quos cardinales vocant, esse

Temporum mutatio ex ventis præcipuè pendet.

Cardinales venti quatuor.

Collaterales octo.

Cardanus. Guglielmus Casanatus.

Venti omnes xxxij.

Quilibet planeta sua mouet uentum.

Obseruanda in uentis.

Quos mouent trigoni uentos.

Ventorum nomina numerus, & distinctio.

quatuor, iuxta quatuor præcipuas mundi partes. Sunt quippe oriens, occidens, Septentrio, & Meridies. Primo correspondet subsolanus, secundo Zephyrus: tertio Arpaetias, quarto Notus. His deinde octo alios tanquam collaterales adiunxerunt, fiuntq; duodecim. Nonnulli totidem alios hinc, & inde addiderunt: fiuntq; viginti quatuor. Cardanus sexdecim depinxit. Sed opera Gulielmi Casanati medici, & philosophi egregij, sexdecim alios in tabella maxima diligentia depictos, adiunxit: suntq; omnes triginta duo, qui ad Hydrographiam maximè conducunt, deseruiuntq;. Quò factum est, vt nauæ pro secura navigatione in mappis, seu cartis illos depinxerint: illisq; sciunt, qui venti flant, ex qua parte, vbi, quo, & quando desinunt, ac quanto tempore spirare debent. Quatenus vero ad Astrologos hæc tractatio spectat, adnotandum est primo, Saturnum, ventos cire orientales: Martem, occidentales africanos, Iouem, boreales: Venerem, meridionales: Mercurium omnes coadiuuare. Nonnulli addunt solem quoq; commouere orientales, lunam verò occidentales, quod ex parte verum est: sed Ptolomæus ista duo lumina generales gubernatores efficit. Secundo obseruanda sunt signa, illorumq; partes, in quibus planetæ extiterint: Quorum significata ex communibus ipsis, & quo ad ventos satis abundè explicata sunt, capite decimosexto: nunc autem compendiose digrediemur. Porrò Aries, Leo, & Saggittarius ventum mouent inter septentrionem, & occasum, Taurus, Virgo, & Capricornus inter ortum, & meridiem. Gemini, Libra, & Aquarius, inter ortum, & septentrionem: Cancer, Scorpius, & Pisces inter occasum, & meridiem. Sunt quidem hi trigoni medij inter has quatuor mundi plagas, non autem ipsemet orbis plagæ. Vnde qui secus putat, dubio procul hallucinantur: suntq; pleriq; authores graues, sed de hoc alibi tractauimus. Tertio numerandi sunt venti omnes, incipiemusq; à septentrione versus ortum: ab ortu versus meridiem, à meridie occasum versus: ab occasu deniq; versus septentrionem. Primus ventus est septentrio, secundus Vpaquilo; tertius Aquilo; quartus, Mesquilo: quintus Borrihapeliotas: sextus vpocecias: septimus Cœcias: octauus Mesococias: Primus ab oriète meridiè versus, subsolanus, secūdu s vpeurus: tertius, Eurus: quartus Meseurus: quintus Notopeliotas: sextus vpophoenix: septimus phoenix: octauus Mesophoenix. Primus à meridie occasū versus, Notus, secūdu s

libanotus : tertius libanotus : quartus vpolibanotus : quintus Notolybicus : sextus Mesafricus : septimus, Africus : octauus vpafricus . Primus ab occasu versus septentrionē Zephyrus : secundus Mesocorus : tertius corus : quartus , vpcorus : quintus Borroholybicus : sextus vpcircius : septimus Circius : octauus Mesocircius : Qui omnes sunt numero triginta duo . Sortiuntur venti quidem & alia nomina, sed in libro quem de ventis edidimus : manifestabuntur . Nunc sufficiat res ipsas considerare , potius quàm nomina . Quartò perpendenda est ventorum natura , & crasis . Septentrio igitur ventorum Cardinalium primus , ab axe Horizontis rectus flat, frigidus, & siccus, siccas nubes excitat: arrida frigora influit: & est author serenitatis . Idem efficient collaterales , sed inæqualiter . Efficient utiq; idem quò ad frigiditatem, & siccitatem cum septentrione: non autem quò ad serenitatem . Nam circius qui dicitur Trascias, ad vrsam spectantibus: à sinistris spirans, fulminosus, & tonitruosus est: nives, aut grandinum coagulationes generans . Aquilo autem, qui & boreas dicitur, è dextra septentrionis, fulminosus est etiam, & tonitruosus: gelidus spirat, & siccus absq; pluuia: stringit namq; nubes, sed non discutit . Quare Cardani sententia, qui ait, quòd non solum septentrio est author serenitatis, sed qui prope sunt ad Borrhapelioten, & Borroholybicum vsq; & cæt. non potest intelligi de serenitate; hoc est, quòd non solum septentrio est author serenitatis, sed qui prope sunt ad Borrhapelioten, & Borroholybicum vsq; cum hi venti, vt diximus, causent nives: & grandines, tonitrua, & fulmina: sed intelligitur quòd ad frigidum, & sicum . Ventorum Cardinalium secundus est subsolanus, quasi sub sole natus: ab ortu solis spirans, intonat temperatus: humectat, & pluuias facit . Causa huius est, eius distantia à nobis . Est namq; ventus calidus & siccus, cum sit ab oriente, vnde & eo loci serenitatem parit: nobis autem calorem ingerit, sed non siccitatem ob distantiam: ideo humectat, & pluuias excitat . Collaterales idem habent, sed inæqualiter: vsq; ad Meseurum, & Vpocœciam . Coecias namq; qui & vulturnus subsolano superior cuncta dissoluit, atq; desiccatur . Eurus autem inferior subsolano orientem nubibus irrigat . Notus qui est ventus Cardinalis tertius, in meridie humilis: humidus, pluuiosus, atq; fulmineus spirans, largas nubes, atq; pluuias generat plurimas . Est certe ventus grauis, atq; morbosus, pluuiosusq;: est namq; calidus & humidus intemperatè, situ multum distans à nobis; nec ipse solus, sed & socij eius, quicumq; inter ipsum, & Notapelioten, & Notolybicum mediant: sed non æqualiter . Quandoquidem Euronotus, qui & phœnix à dextris Austri intonat calidus, & temperatus . Lybanotus verò à sinistris Austri, siue Noti, flans, calidus quidem est, sed insalubris . Zephyrus qui & Fauonius ventus Cardinalis quartus, flans, prunas soluit: frigora relaxat: floresq; producit . Sed & collaterales non eandem seruant regulam . Nam Africus Zephyro inferior intonat, & pluuias generat, & quandoq; tempestatem impellit: efficitq; nubium collisiones, tonitrua, & fulgura crebrescentia . Corus verò ex alia parte Fauonio superior flans: in oriente nubila excitat, in India serenitatem . Cardanus libro secundo Quadripartiti Ptolomæi capite 12 . textu 62 . ventos diuidit in principales, in eos qui robore præstant, & qui nobilitate cæteros præcellât: idq; quòd ad situm . Principales sunt septentrio, Notus, subsolanus, & Zephyrus . Septentrioni robore proximiores facit Vpaquilonè, & Mesocirciū: Noto aut Mesolybanotū, & Mesophœnicè . At nobilitate post primos quatuor ponit Ptolomaicos ventos, hoc est, Notapeliotè, Notolybicū, Borrhapeliotè, & Borroholybicū . Verū præstantiores, & robustiores sūt q; Cardinalibus proximiores extant . Nā & illi tāquā picipui, & principales, & q; cæteris peminēt, fortiores sunt reliq;: illiq; ab his fortitudinem,

Venti septentrionalis natura, & crasis .

Circij natura in flatu .

Aquilonis natura in flatu .
Cardani sententia explicatur .

Subsolani natura, & in flatu .

Coecias, & Eurus quomodo flant .

Noti natura & in flatu .

Euronotus quomodo flat .

Lybanoti flatus .

Zephyri natura, & flatus .

Cori flatus .

Ventorum diuisio iuxta Cardanum .

Cardani sententia rejicitur .

Modus prædicendi temporis mutationes ex ventis.

CAP. XXX.

Planetarum
inclinatio-
nes in latitu-
dine.

In ventis na-
turaloci car-
dinis, & lu-
minarium
attendenda
est.

Stellarum
dominatus
in quibus at-
tendendus
est pro ven-
tis vaticina-
dis.

Genera qua-
litarum tem-
porum.

Temporum
mutationes
quæcunque
à ventis.

Inter errati-
cas duo lu-
mina præci-
pue ventos
mouent, sed
luna magis.

VOMODO autem haberi potest temporis mutatio ex ventorum reuolutione, dicendum nunc remanet. Sciendum itaq; primo est (suppositis quibuscumq; prærecitatarum conditionum, quæ ad temporum mutationes requiruntur, atq; concurrunt) quæ sint planetarum inclinationes in latitudine, num ad septentrionem enitent, vel ad Austrum vergunt: præsertim minoris luminis; nam talis quidem erit ventus: & talis erit temporis mutatio: Deinde videnda est natura loci cardinis, luminariſq; imminente interlunio, seu plenilunio duorum luminum: vtrum sit mobile, aut fixum, aut commune, aut vernale, seu æstiuum: quale sit signum, qualesq; signi partes, tam in longitudine, quam in latitudine: nam talis certè erit temporis dispositio circa ventos. Quemadmodum Ariès (vt hoc tantum pro exemplo vtamur) cum sit mobile signum, & Aequinoctiale: tonitruosum, grandinosum, imbriferum, & ventosum redditur. At cum de Solis progressionem in quibusuis signiferi partibus tractabitur, quod vtiq; paulo inferi us erit: cum scilicet de temporum mutationibus respectu inerrantium sermo fiet: tunc dubio procul voti compos eris. Protrahenda igitur est aliqua morula: ne idem bis repetere contingat. Tertio adnotandum est diligenter stellarum dominatus in cardine, vel loco luminariſ, vel in signorum trigonis: si præ sunt locis, si applicent, vel si ab altero illorum locorum, vel ab alterutro defluat: afficientur nimirum loca illa à stellis iuxta eorum naturam, talesq; excitabunt ventos. Quarto animaduertere necessum est, genera qualitarum temporum in vniuersum esse quinque: serenum, nubilosum, pluuiosum, imbriferum, & grandinosum cum tempestate. Vnumquodq; eorum in suas quasi species seiungitur. Sane serenum est sexcuplex. Serenum scilicet cum calore, serenum cum frigore: serenum cum temperamento. Præter serenum purum calidum, serenum purum frigidum, serenum purum temperatum. Quæ in triplicem diuiditur speciem, scilicet in calidum, in nebulosum frigidum, & in nebulosum temperatum. Pluuiosum quoq; triplicis est speciei, scilicet pluuiosum calidum, pluuiosum frigidum, & pluuiosum temperatum. Amphius imbriferum triplex est imbriferum cum calore, imbriferum cum frigore, imbriferum cum temperamento. Postremum genus quod est grandinosum in triplicem quoq; speciem diuiditur, nempe in grandinosum calidum cum tempestate, in grandinosum frigidum cum tempestate similiter: & in grandinosum temperatum etiam cum tempestate. Sunt itaq; qualitates temporum quasi suæ species, decem, & octo. Ex quibus clare patet, quæcumq; tempora siue ad aeris serenitatem pertinentia, siue ad imbres, nubila, tempestates quocumq; modo; siue ad temperamentum: omnia dubio procul ex ventis prouenire. Quinto consideratione dignum duximus, quod non solum quinque erraticæ stellæ ventos suos excitant: verum, & duo lumina, sed luna magis quam sol. Quare non solum per annum mouent, vt ex figuris interluniorum, & pleniluniorum præcedentium solis ingressus in primum Arietis punctum elicitur, vel in ipsius ingressibus: aut in quatuor cardinalibus pro quartis

quarti anni : aut ex interlunijs plenilunijs , & etiam tetragonis pro mensuris : sed etiam singulis diebus cum cardines attigerint. Sol quippe cum in oriente fuerit , ventos in oriente excitare par est : in occidente , occidentales . At verò , quamvis ita sit , nihilominus tamen ex illa parte mouere , & mutare solet , ad quam luna inclinat . Si etenim fuerit in parte meridionali latitudinis suæ ad ventos meridionales inclinat , Solq; iuxta illos tempus mutat : si autem in parte septentrionali ad ventos septentrionales , iuxta quos etiam sol tempus mutat . Probat id Ptolomæus libro secundo Quadripartiti capite 12. textu 65. argumento ab æstu maris desumpto . Qui ex oriente luna increfcit , dumq; illa in meridiano est , augetur maximè . Ita venti ex ea parte augebuntur , ad quam luna inclinauerit . Verum enimvero explicare opus est , quod diximus , quod erit sexto annotatu dignum , scilicet lunam in australi latitudine australes ventos excitare , in septentrionali septentrionales : non debere intelligi solum per septentrionem , aut Notum : sed vel per meridionales omnes , si ad Austrum declinat , vel per boreales omnes , si septentrionem versus circumfertur . Cardanus per meridionales , omnes illos ventos explicat , qui continentur à subsolano ad Zephyrum vsq; in superiori figuræ Hemispherio vbi venti describuntur : per boreales omnes eos , qui à subsolano continentur vsq; ad Zephyrum in inferiori figuræ Hemicyclo . Ita , vt diuisa ventorum figura per diametrum ; superiores dicantur meridionales , inferiores septentrionales . Quando igitur luna dicitur mouere meridionales ventos , intelligantur aliqui ex superioribus : quando septentrionales nonnulli ex inferioribus . Verum dubitatio exurgit non modica , cur scilicet Cardanus id scribere ausus fuerit , cum miscere ventos omnes simul cogatur ? Idq; absq; ratione aliqua . Nam australes cum orientalibus , & occidentalibus miscet : boreales similiter cum vtrisque ; vt patet , ac propterea ventos confundere videntur . Quod ne dum contra Ptolomæum militat , verum contra seipsum distinguentem ventos in quadruplices iuxta numerum cardinum orbis : deinde in suos collaterales ; ita vt omnes sint numero triginta duo . At pro Cardano respondemus , huius esse causam luminare minus : cum nullam habeat latitudinē nisi vel australem , vel borealem , orientalem autem , & occidentalem nequaquam . Ideo transtulit omnes , vel ad meridionales , vel boreales , quia vi harum latitudinum dicitur luna esse vel borealis , vel australis : idq; iuxta doctrinā Ptolomæicam . Nam loci præcitatatis hæc habet verba . Talem enim ad habitum illorum horaria remissiones , ac intensiones tempestatum se se conuertunt : sicut secundum lunæ æstus maris , ac redundationes ; itemq; mutationes ventorum præcipuè per tales cardinationes fulgorum tales consueuerit esse , ad quales luna ipsa , se luna latitudine sua inclinauerit . Hæc Ptolomæus . Vbi insinuat lunam causam esse ventorum iuxta latitudinem suam : at cum careat orientali , & occidentali latitudine , ventos excitabit vel meridionales , vel boreales omnes plus , vel minus iuxta latitudinis amplitudinem , vel paucitatem . At maius cœli lumen , vt dictum est , ex se vice versa ventos mouet orientales in oriente , & occidentales in occasu . Ita vt per orientales intelligantur ij , qui in parte sinistra figuræ degunt : per occidentales , qui in parte dextra . Horum verò praxim , illam adducemus quā pro exemplo Cardani locis præcitatatis , sed super textum 62. posuit : ad sciendum scilicet ex syderum positu , qui venti flabunt . Erecta igitur cœli figura , cum hæc sit lux ad prædictiones omnes , supponamus Iouem esse solum temporis significatorem ; ipsumq; reperiri in signum Gemitorum cum boreali latitudine ascendentem . Tunc tale erit iudicium , atq; coniectura : Iouē scilicet borealem ventum significare . Si autem esset à sole orientalis , & cum

Probatio Ptolomæica ab æstumaris .

Cardani sententia qui per omnes meridionales ventos , & septentrionales intelligitur .

Dubitatio contra Cardanum .

Responsio pro Cardano .

Doctrina Ptolomæica pro ventis .

Luna causa ventorum iuxta latitudinem .

Venti orientales , & occidentales qui .

Iuppiter solus temporis significator cum alijs quibus circumstantijs quos ciet vt .

parua

parua latitudine, tunc significabit Vpaquilonem: & si cum hoc esset descendens, significaret Aquilonem. At si iuxta eclipticam deferretur, descendens cum Saturni radio: significabit Mesaquilonem. Quod si Australis fuerit, pariter descendens cum radio Saturni, vel in Geminorum signum extiterit, vbi suus est casus cum Saturni radio: aut suas vires æquet cum Saturno in Libra, Iuppiterq; sit septentrionalis ascendens, & Saturnus in prima statione orientalis: tunc excitabit ventum Borrhapeliotem: si vero duo fuerint temporis significatores, & domini, Saturnus puta Cardinis sequentis, & Iuppiter loci luminaris, ambo autem validissimi: tunc duo spirabunt venti, Boreas scilicet, & Subsolanus. Pulcherrima certe doctrina, & verissima, in rationibus Prolomaicis fundata. Hoc exemplum erit tibi via ad alias ventorum species indagandas. Cæterum scias alios particulares, & generales ventos, citra præcitatatos, reperiri: qui cum non vbiq; terrarum spirent, sed quibusdam tantum locis: prouinciales certe dicentur. Horum aliqui statis diebus perflant, & cum quiete: nonnulli repentino insurgunt motu: quidam tortuose incedunt; alij cum fragore, & sonitu irrumpunt: alij vero impetuose vagantur. In hisce igitur præcognoscendis, ne dum à planetarum situ sumenda est ratio: vel à fixarum qualitate, aut à signorum complexionibus: sed præcipue à natura locorum, seu regionum vbi perflant: & à stellis quæ vnoquoq; die per illius regionis verticem pertransunt: quia quibusdam tantum gentibus peculiare sunt. Horum nomina, qualitates, tempora, spirationes, effectus, & similia in libro quem de ventis edidimus, accuratius habebis. Quò verò ad situm, & illorum dispositionem (de duodecim tantum sermo est) Franciscus Barocius libro secundo suæ cosmographiæ capite tertio philosophos omnes, & antiquos nautas reprehendit, tamquam non rectè duodecim sphaere circularum sectiones in horizonte collocasse, quia in debitis suis distantijs illos minime posuerunt. At quæm veritatem id contineat, in libro iâ præcitato manifestabitur. Recolligendo itaq; omnia, quæ in superiori capite, & præsentis dicta sunt de ventis; scias in summa, ventorum naturas ex trigonis desumi, ex planetis ex se, & prout tempori dominantur: ex situ in mundo, ex latitudine, & ex applicatione inter se, præsertim Mercurij, & lunæ: & deum ad stellas fixas. Ex trigonis, qui sunt quatuor, igneus, Terreus, Aereus, & Aqueus. Primus est borolybicus, secundus Notapeliotes, Tertius boropelioticus, quartus Notolybicus; quos autem mouent ventos, in præcedenti dictum est capite; quemadmodum, & de planetis ex se consideratis. Vt Saturnus orientales, sed qui ædificia euerunt, Iuppiter boreales, sed qui sunt Facundi, sani, sereni, temperati, Mars occidentales, sed africanos atq; australes, qui & pestem, & morbos generant: Venus australes quoq; sed non perniciosos. Porro Mercurius si ex se consideratur, aut retrogradus, aut stationarius: vel cum de vno exit signo, & in alio intrat, fortes semper parere ventos, par est: hos quoq; producet, cum latitudinem mutat, vel in ipsam descenderit: iuxta verò eius cum planetis congressum, & sicuti se applicat, ita pariter, & ventos mouet. Nam si Saturno, tunc pluias inducet flante vento forti cum tenebris: si Ioui, ventos serenos: si Marti calidos perniciosos: si soli, calidos corruptiuos: si Veneri, humidos. Cæterum ex dominio, & eorum situ in mundo, & ex latitudine, & declinatione, scias, quòd si erratica in orientali angulo fuerit, vel à sole orientalis, ventos quidem ciet orientales: si verò in occidentali, vel à sole occidentalis, tales etiam ventos mouebit: nempe occidentales. At verò si in cali medio extiterit, latitudinemq; ac declinationem australem habuerit: tales quoq; ventos excitabit. Si in imò cum latitudine boreali, & declinatione, similiter boreales

Saturnus, & Iuppiter ipsorum significationes mouebunt ventos.

Ventorum diuersitas.

Ventorum ratio à natura locorum & à verticalibus stellis sumenda.

Franciscus Barocius.

Ventorum natura ex quibus desumitur.

Erraticæ ex se quos mouent ventos.

Mercurij status ex se, & iuxta congressum cum alijs.

Planete quos mouent ventos ex eorum dominio, situ, latitudine, ac declinatione.

les etiam ciet ventos. At si erraticæ imbecilles se habuerint, medios mouebit ventos: de quibus supra satis. Porrò luna, & si suos ciat ventos occidentales, quemadmodum, & sol orientales, nihilominus tamen videndum est, quibus planetis applicat: nam tales erunt flatus. Deinde perpendenda est ipsius ab eccliptica latitudo, in quam partem inclinet: ab ipsa etenim erit ventus. Hæc igitur generaliter obseruanda proposuimus circa futurorum temporum qualitates, ex ipsius Ptolemaicis, & etiam alienis perita, & eruta fontibus, tam in anni quarta, quam in mensibus quoq; quinimo in quartis mensium, in diebus, & in dierum horarijs temporibus. Duo tantum animaduertenda remanent, tanquam huic parti propria. Primum est, mensem lunarem quemlibet temporis naturam sequi, quæ ab ipso interlunio, vel plenilunio illum inchoante decernitur. Secundum est, quod ex nouilunio, & plenilunio simile ei à quo totius quartæ natura sumitur, eligere debes. Ita vt si nouilunium solis ingressum in punctum cardinale præcesserit: tunc omnes illius quartæ menses ab interlunio inchoandi erunt. Si autem proximus illum solis ingressum præcesserit plenilunium: tunc ab ipsis plenilunijs sequentibus, cuncti menses illius quartæ anni inchoandi erunt: nulla ratione habita nouiluniorum iuxta mensium rationem. Hæc deuentis ex planetis quatenus ad hanc pertinent tractationem. Porrò inferius in secundo libro rursus de ipsis mentio fiet, vt sunt res meteorologica: quia re vera tales sunt. At in libro quem de Anemographia, seu Heolia inscripsimus: fusius hæc tractabuntur: Non enim omnia huc afferre licet; vbi abundantius alibi habes. Nunc verò ex fixis liceat eos vaticinari.

Luna hæc

Duo animaduertenda nec
cessario pro
quibuscunq;
temporum
mutationibus.

Venti sunt
res meteorologica.

Ventorum præfagia ex fixis. C A P. X X X I.

Num dum Planetæ ex se, & applicatæ, atq; ex eorum situ in mundo, & ex latitudine, & declinatione suos procreât flatus, sed & fixæ etiam cum erraticis permixtæ: cum duobus præsertim luminibus, suos excitant ventos. Diligenter itaq; videndum est primò, cuius naturæ sit fixa, naturæ (inquàm) quam induit ex erraticis: nimirum, num sit Saturnia, Iouia, Martia, Solaris, Venerea, Mercurialis, aut tandem Lunarîs. Rursus sciendum est secundò, fixam quandoq; vnius erraticæ dumtaxat induere naturam: aliquando duarum, cum participatione etiam alterius. Si itaq; cum fixa suæ naturæ dumtaxat planeta congregitur, illos quidem mouebit ventos: & augebitur significatum. Vt si Saturnus cum fixa Saturnia congregiatur, suos quidem ciet ventos: & certè orientales aduersus ædificia, & similia. Si Iuppiter cum sua solum, boreales mites. Si Mars cum sua: africanos occidentales perniciosos. Si Sol cum sua orientales calidos non bonos. Si Venus suæ fixæ coniungatur etiam meridionales humidos. Si Mercurius suæ, suos quoq; ventos in differenter flabit. Luna tandem suos etiam ventos producet, si cum sua fixa congregiatur, nempè occiduos. Porrò considerare etiam tunc oportet, quam erraticæ habeant latitudinem, atq; declinationem, & quam rursus fixæ: & perpendere, si concordant, nec ne: sicq; de ventis pronuntiabis. At verò si Saturnus cum Iouia fixa congregeretur, vel Iuppiter cum Saturnia, aut Martia cum vtrisque: & tandem si erraticæ fixis coniungantur non suæ naturæ, sed alterius, venti erunt mixti: quippe qui participabunt naturam illorum planetarum, cum quibus iunguntur.

Venti ex fixis
quomodo indagandi.

Planetæ ex fixis non suæ naturæ quos mouent ventos.

guntur. Cæterum quò ex fixis cum erraticis permixtis ventorum habeatur notitia, animaduertendum est, quando planetæ, duo præsertim lumina cum illis oriuntur, & occidunt: seu (vt melius dicamus) quando illæ cum erraticis, quibus iunguntur, oriuntur, & occidunt: tunc profecto in earum ortu, & occasu suos cient flatus. Itaq; ad singulos horizontes illarum exortus, & occasus, non segniter obseruandi sunt: quando cum planetis, sole præsertim, & luna exoritur, & occidunt (quamuis temporum mutationes, quæ à luna procedunt, non sint diurnæ, & stabiles: ob motus sui velocitatem.) Ad hæc itaq; videbis inferius ortuum, & occasuum fixarum tabulas ad tres Horizontes confectas: nempe ad polorum altitudines grad. 40. 42. & 45. quæ etiam pro 39. 41. 43. 44. & 46. valebunt: quamuis non præcisè, & exactè; loquendo de fixis, quæ multam habent latitudinem, ac declinationem. Reliquas verò Deo, ter maximo nobis opitulante, aliàs conficiemus. Porrò aliquarum fixarum obseruationes pro indagandis ventis adducemus, quæ à nonnullis viris in hac facultate illustribus cum antiquis, tum Neotericis afferuntur: præsertim à Stadio, & Magino viris clarissimis; tamquam ab ipsis obseruatæ.

Sole itaq; occidente cum regulo, flant Fauonij spatio dierum nouem. Aquila matutino cum Sole occidens etefias excitat. Virgilijs exorientibus, flat subsolanus: quemadmodum illarum cum Sole occasus Hyemalem spirat Aquilonem. Ante ortum caniculæ octo diebus flant septentrionales prodromi, post verò illius ortum duobus diebus flant etefiæ: quadraginta dierum spatio spirantes; quorum etiam dierum spatio Caniculæ vis perdurat. Australes venti flare incipiunt ante Arcturi occasum cum sole. Corus circa æquinoctium autumnale flare incipit. Delphini ortus cum sole ventos procreat. Arcturus, caput Geminorum antecedens, Aurigæ humerus dexter, venter piscis meridionalis, stellæ trianguli, Herculis, & Scorpij, omnes huiusmodi fixæ orientes, vel occidentes cum Sole, aut Saturno, aut Ioue, aut Marte, vel Venere, ventos procul dubio excitant. Orionis cingulus, corona, lances, præsepe, & Aselli cum supra recitatis planetis orientes, vel occidentes: ventos afferunt cum humiditate, & pluuia. Fixæ orionis exorientes quoq; & occidentes cum supradictis erraticis, vel simul, vel seorsum, ventos flabunt cum imbris, & tempestatibus: maximè si ponderosi cum duobus leuibus fuerint stationarij, vel Retrogradi; Tunc etenim insignes contingere mutationes cum ventis, & tempestatibus, experientia comprobatum est. Et ratio quidem horum est, quia Orionis, Coronæ, & Arcturi sidera, tempestuosa certè sunt: Hædorum, & Capræ; qui sunt in Aurigæ, ventosa: At verò, & de Mercurio quoq; cum ventorum ipse sit etiam fons, & origo, obseruationes nonnullæ à Magino adducuntur: dum cum fixis oritur, & occidit. Mercurio itaq; oriente, & occidente cum præcedenti Geminorum Capite, cum ceruice, vel cauda leonis, cum Præuindemiatrice, seu cum lucida trāstri naus: cū cruce Pegasi, cū Aquila: seu Delphino, ventos generare: cōprobatū est. Item dum oritur, vel occidit, orientibus, vel occidentibus pleiadibus, stellis in fronte scorpij, Crure Aquarij, ventre cæti, Iyra, somahand, lucida Hydræ, aut Saggiitarij nebulosa: ventos cum nebulis, & qñq; cum frigiditate flat. Cum Arictis cornu, cauda Capricorni, & nexu piscium, asperos flatus cum frigiditate, ac nebulis mouere, expertum est. Verum cum syrio, Procyone, cum stellis orionis, cum præsepe, & Asellis, atq; cum basilisco, terribiles flatus nempe cum tempestate, aut tonitruis, imbris, vel nebulis cit. Cum spica Virginis, & cingulo cum stellis Aurigæ, Trianguli, imaginis Herculis, Aquarij, aut cum lancibus vtos producit cum nubibus, & interdum cum pluuia. Causa supradictorum omnium

Fixarum ortus & occasus cum planetis obseruandi.

Stadius, & Maginus,

Venti ex ortu, & occasu aliquarum fixarum cū sole.

Venti ex aliquarum fixarum ortu, & occasu cum planetis.

Signa tempestuosa, & ventosa.

Mercurius cum quibus fixis mouet ventos.

Mercurius cum quibus fixis ventos nebulosos, & frigidos cit.

Flatus asperi frigidi, tempestuosi tonitruosi, imbriferi, nebulosi, & pluuiosi quandoque cum quibus fixis à Mercurio mouentur.

nium naturas induant : tales quoq; flatus cire , par est. Ut si Mercurius cum fixa suæ naturæ oriatur , vel occidat : augebitur certè significatum ventorum , quia Mercurius ventosus est : sed cum fixa multiplicis naturæ , varios etiam flabit ventos iuxta erraticarum illarum temperamentum , & qualitates . Quo circa adnotare debet prudens Astrologus , quòd Saturnus cum sit frigidus , & siccus , ac ideo grandinosus , si cum sua saturnia oriatur , vel occidat , ventos suos dubio procul mouebit orientales (vt dictum est) sed grandinosos : quia conduplicatur influxus (nisi adsit impedimentum aliunde.) Si Iuppiter cum sua , similiter ventos suos ciet : sed interdum cum tonitruis . Si Mars cum Martia , suos quoq; occidentales africanos flabit : sed cum tonitruis , & procellis subitò , & impetuosè . Si sol rursus cum suis : etiam ventos suos cum æstu spirabit . Venus itidem cum stellis suæ naturæ , suos quoq; meridionales ciet , sed humidos , & frigidos . Porro Mercurius cum suis auget ventos ; cum Venereis australes ventosos , & pestilentes : cum Iouijs tonitruosos , tempestuososq; (ambo etenim ventis præsumunt) cum Martijs impetuosos , procellososq; : cū Saturnijs egelidos . Quòd si erraticarum aliqua , cum fixa permixtæ naturæ , puta Saturni , & Martis , oriatur , & occidat : tunc venti erumpent pestilentes , & suffocantes . Fixæ verò lunares cum luna orientes , vel occidentes : ventos mouebunt , qui turbidum aerem , tenebrosū , caliginosūq; efficient ; At ventos hosce maria commouere , manifestum est omnibus . Verum in hisce , & similibus , etiam attendenda est diligenter ratio signorum , num sint humida . & procellosa : & aspectuum , num ex aduersa , aut quadrangula parte aspiciantur : sic namq; prudens Mathematicus certior erit in ventorum enunciatione . Sed de his inferius , cum de fixis , atq; signis tractabitur .

Mercurius ventosus.

Erraticæ cū fixis suæ naturæ quos mouent ventos .

Mercurius cum suis fixis , & alijs quos ventos cit.

Venti ex erratica cum fixa permixtæ naturæ .

Venti à fixis lunaribus cū luna.

De inerrantibus stellis pro temporum mutationibus cognoscendis.

C A P. X X X I I.

NULLAM stellam nono orbi affixam esse , sed octauo , luce clarius constat : cum ex antiquorum obseruatione , tum Neotericorum quoq; Ptolomæi præsertim : qui in hac re accuratius præ cæteris suo tempore scripsit ; vt in primo & secundo libro sui Quadripartiti clare inspicitur , cum Haly , & incogniti expositoris , sed Cardani præcipue illustribus commentarijs . Inerrantes , & fixæ sunt vocatæ , non quia nullo mouentur motu , cum lentissimè certo tempore ferantur versus ortum ;

Stellæ inerrantes octauo orbi affixæ .

Stellæ inerrantes cur fixæ vocantur .

præter proprium , qui sit à septentrione meridiem versus (vt alibi scripsimus ,) sed quia non mouentur vti planetæ in proprijs orbibus , & circulis : ita vt à Solis via recedant ; fiantq; motu veloces , mediocres , tardi , retrocedentes , stationales , & similes habeant passiones , quas cæteri errantes obtinent : verum etiam quia inter se semper eandem seruant distantiam , immutabilibus semper spatijs à se inuicem disiunctæ velut in paralellis prouehuntur in suo orbe . Et quamuis earum numerus penè sit infinitus , & nobis incognitus : quia illi soli cognitus est , qui condidit eas ; quare dixit Abrahæ , numerata stellas cœli , si potes : & Dauid in spiritu . Qui munerat multitudinem stella-

Gen. c. 15. Psal. 146.

K

rum

Fixarum numerus Astrologis.

Fixarum quot modis distinguuntur.

Fixarum differimen ex magnitudine.

Fixarum omnium diametri, numerus & situs.

Stellarum obscurarum, & nebulosarum.

Imagines coelestes 48. variaz cur vocatae ab Hiparcho, Plinio, Proclo, & vulgo.

Stellarum informes.

Imaginum borealium nomina, & numerus.

rum, & omnibus eis nomina vocat: nihilominus tamen rerum coelestium peritis 1022. dumtaxat dignæ consideratione fuerunt. Verumtamen, qui loca australia, occidentaliaque vsq; ad noui orbis machinam adierunt, plures se circa polum maximas, ac lucidissimas conspexisse affirmant: polusq; noster linea Aequatoris transacta amittitur omnino, atq; per alium polum Nautæ nauigant. Hæ stellæ ad nostram orbem pertinentes viris illustribus quamplurimis testibus; Ptolomæo præcipuè libro primo Quadripartiti capite octauo, & eius commentatore Cardano pluribus modis adinuicem distinguuntur. Magnitudine scilicet, lumine, colore, longitudine, latitudine, declinatione, loco respectu figuræ coeli: Regione, habitudine ad erraticas: ex quibus alij consurgunt modi, quibus etiam differunt: nempe longitudine, antiscio, radijs, ortu, occasu, transitu, ortu cosmico, aut Acronyco, matutino, vespertino, Heliaco, aut vero. Cui si adere velimus illius situm cum planeta in positionis circulo: ab re non erit. Differunt stellæ inerrantes magnitudine octo modis. Primò quia aliquæ sunt primæ magnitudinis, aliæ secundæ: aliæ, tertiæ: nonnullæ, quartæ: aliæ, quinq;: quedam sextæ: aliquæ, septimæ: postremæ, octauæ magnitudinis. Quæ sunt primæ magnitudinis, sunt quindecim: secundæ, 45. tertiæ, 208. quartæ 474. quintæ, 216. sextæ, 50. septimæ, quæ sunt obscuræ, & tenebosæ, nouem: octauæ, & postremæ, sunt quinq; & nebulosæ, quæ simul iunctæ: resultant 1022. Quæ sunt primæ magnitudinis, diametrum apparentem habent, scrupulorum octo. Harum tres sunt in septentrione, septem in Austro, quinq; in Zodiaco. Quæ sunt secundæ magnitudinis: diametrum apparentem habent scrupulorum sex. Harum in boreali medietate sunt decem & octo, totidem in australi: in zodiaco sunt noue, Stellæ tertiæ magnitudinis habent diametrum apparentem scrupulorum quatuor. In boreali Hemisphærio reperuntur 81. in australi 60. in signifero 64. Quartæ magnitudinis sunt 474. nonnulli dicunt esse 477. tres stellæ addentes, quarum in septentrionali hemisphærio sunt 177. in meridionali 167. in zodiaco 133. Horum diameter visibilis est scrupulorum trium. Quintæ magnitudinis sunt 216 alij addunt vnam, sicq; erunt 217. Quarum 58. sunt in boreali plaga, in australi 54. in zodiaco 105. Horum visibilis diameter est scrupulorum duorum. Sextæ magnitudinis sunt 50. alij 49. vna minus dicunt: quarum in septentrionali hemisphærio sunt 13. in austrino, nouem: in signifero 27. Harum visibilis diameter est vnus scrupulus. Hisce obscuras, & nebulosas addiderunt, obscuras nouem: nebulosas quinq; sed alij dicunt septem. Hæ quò ad diametros non sunt dignæ consideratione. Omnes prædictæ stellæ in 48. imagines coadunantur: quia ita collocatae sunt, vt aliquam imaginem exprimant. Ideo Hiparchus, & Ptolomæus vocarunt illas *αστερισμοί*, Proclus *ζώδια*. Plinius signa, & sidera, vulgus constellationes: Harum partitionem stellarum incertas effigies ex phoenicia primo in Græciam peruenisse: phoenicibus verò à Sæctis Patribus post diluuium traditam fuisse nonnulli autamant, inter quos est Freigius. Porro stellæ, quæ figuras non exprimunt, à Græcis *αμόρφωτος*, idest informes, & absq; figura appellatae sunt: suntq; numero quadraginta & octo. Imaginum igitur numero 48. duodecim signiferum componunt: nominaq; eorum superius explicata sunt. Viginti & vna boream versus inclinant: quindecim vero ad Austrum, Illæ sunt Vrsa minor, Vrsa major, Deaco, Cepheus, Bootes: Corona, Gnosia, Engonasis, seu Hercules: Lyra, Cignus: alij dicunt Auis, seu Gallina. Cassiopeia, Perseus, Auriga, seu Heniochus: Serpentiarius, seu Ophiucus: Aquila, Serpens Ophiuchi: Sagitta, seu telum: Delphin, Pegasus, Equi, Sæctio, Andromeda, & Triangulus. Hæc sunt stellarum inerrantium nomina asterismos componentium in parte arctoa. In

parte

parte autem australi sunt, quæ sequuntur. Cætus infestus Andromedæ, orion, eridanus, lepus, canis maior, qui & syrius. Procyon, idest canis minor. Argo, seu Navis: Hydra, Crater, Coruus, Centaurus, fera, seu bestia quam Centaurus gerit, seu lupus; Ara, seu Thurribulum: corona australis, & piscis austrinus, seu magnus, qui venerem, cum Typhonem fugeret, excepisse dicitur à poetis. Stellarum omnium inerrantium, quæ sunt maiores, potentiores sunt minoribus, parvæ, imbecilles. Lucidum habentes lumen illustres effectus causant. Plurimū micantes, magnas contributiones efficiunt. Lumine densiores, efficaces existunt rariore, debiles. Obscuræ, & nebulosæ obscuritatem, & malos pariunt effectus. Distinguuntur rursus inerrantia sidera colore, ac propterea ex coloribus planetarum induunt naturas. Idq; scitu necessarium est, ad prædicendas temporū mutationes: illorum namq; planetarum effectus parturient, quorum colores habet. Quæ igitur candidum, splendidumq; colorem habet: Iouis vires referunt. Claræ splendidæ valde, & modice rubentes: solares sunt. Splendidissimæ, & buxæ: Veneræ; candidæ, pallentes, & hebetis luminis, lunares. Ignæ seu rubeæ, fuscæ, splendidæ, Martiæ. Plumbeæ, vel non omnes splendidæ: Saturniæ. Splendidæ cineræ, aut quasi nitantis coloris Mercuriales. Nubilosæ, & maculosæ: lunares, & Martiæ, obscuræ & tenebrosæ: lunares, & Saturniæ. Amplius quæ stellæ secundū longitudinē ad zodiacū referuntur, prout sunt in tali, & tali signo: nobiles sunt reliquis. Quæ in signifero incidunt potentiores sunt illis, quæ extra illum degūt. Quæ minimam habent latitudinem efficaciores sunt illis, quæ magnam habent latitudinem, & eo magis si in eclipticâ incidant: quia planetis corporaliter iungi possunt, & eorum radijs illustrari. Ideo præ cæteris Basiliscus, seu cor leonis potentior, robustiorq; decernitur: quia ab eclipticâ boream versus, minutis tantum decem elongatur. Quod sidus re vera cum sit secundæ magnitudinis, ob efficaces effectus primæ reputatur: cum planetæ, præsertim sol per corpus illi iungi possunt. Potentissimæ igitur erunt stellæ fixæ, quæ in eclipticâ incidunt: saltem vsq; ad secundum latitudinis gradum ab eclipticâ. Post has verò, quæ ab ab utroq; Hemisphærio citra duos latitudinis gradus defleunt, minus efficaces erunt: quia omnibus planetis (sole, & Ioue exceptis) iungi possunt: Idq; ob illorum planetarum maximam declinationem, quæ habere solent, provenire, maximè consentaneum est; quod in sole, & Ioue nō contingit. Similiter quæ post quartum latitudinis gradum declinationem habet, debiliore sunt influxus: quia hinc solum, Marti, & Veneri, ratione iam enarrata, iungi possunt. At quæ gradum latitudinis quintum excedunt, vsq; ad septimum, cum Venere tantū, & Marte coire possunt, verum in cunctis hisce præcitatatis habenda est quoq; ratio magnitudinis illarum: quamvis extra zodiacum declinationem habeant. Nam & pleræq; insignes extant, & oriuntur, & culminant, & occidunt: ideoq; & illæ etiam mirabiliter influent. Verum hæc omnia in libris accomodata habes. Subinde Boreales fixæ nobiliores sunt australibus: & existentia, & declinatione. Similiter quæ in cuspidibus seu domorum initijs præcisè incidunt, potentes sunt: sed potentiores quæ horizontales angulos, & cor cœli perlustrant, & horizontis circumferentiam ambiunt, & verticales existunt. Postremo fixarum robur ex earum habitudine ad planetas omnes elicitur, sed ad solem præcipuè. Idq; multipliciter contingit. Nèpe ex earum coniunctione cū planetis secundū longitudinē, ex earum antiscio cum eisdem præcisè: & planetarum radijs, quando scilicet ab illis illustrantur: ex ortu, & occasu simul in mundo: ex transitu simultaneo per cœli mediū, vel per imū: ex matutino occasu vero, & ex vespertino exortu vero: hoc est, quando exoriente sole, vel planeta, stella opposita sub occidentali fini-

Imaginum
Australium
numerus, &
nomina.

Fixarum di-
scrimina in
effectibus.

Fixarum di-
scrimina à
colore.

Fixarum di-
scrimina in
longitudine,
in zodiaco,
& latitudine

Cor leonis
cur cæteris
fixis poten-
tior.

Fixarum ex-
tra zodiacū
multæ insi-
gnes.

Fixarum quæ
potentiores,
& nobiliores

Fixarum ro-
bur, ex habi-
tudine ad pla-
netas, præ-
sertim ad so-
lem.

tore demergitur. Vel quando occidentè sole, vel planeta, stella à diametro in horizonte orientali elcuatur. Similiter dicendum est, fixas robur trahere ex matutino exortu verò, vel apparenti: & ex matutino occasu apparenti, & ex apparenti exortu vespertino, & vespertino occasu vero, & apparenti. Sic enim fiet, vt varia sint temporum mutationes: quòd inferius explicabitur. Verum vt omnia claritatem habeant, operè prærium est, ortuū, & occasuū inerrantium siderum particulari digressionè discutere: quòd accomodari quòque poterit reliquis erronibus, præter solem licet in Venere, & Mercurio, qui solem sequuntur, & non longe ab eis recedunt, in aliquibus certè deficiet. Non enim sole exoriente, occasum petere poterit Venus, vel Mercurius, & è contra, si sol occidente, duo illi inferiores ortum ascendere festinabunt: licet orientales, & occidentales dici poterunt. Itaq; possunt dumtaxat oriri cosmice, & Heliacè, & occidi acronyce, & heliacè tantū. Hoc est, possunt supra horizontem attolli simul exoriente Sole: & possunt parum ante solis ortum apparere, quàm prius sub solis radijs tegebantur. Amplius possunt certe simul cum occidente sole abscondi: & possunt pederentim sub occidentis solis radijs occultari: cum parum post solis occasum se conspiciendos protulerint. At luna matutinum nunquam ortum heliacum habebit: quia sole velocior, & interlunio completo recedit à sole in consequentia, vnde post solem oritur. Sed fixarum tres alij habitudinum modi, siue ad solem, siue ad planetas dilucidandi remanent: ex quibus illarum quoque potentia, & robur desumetur. Primus est, cum sol, vel planeta mediat cœlum: stella oritur, vel occidit; item cum planeta medium cœli transit, stella oritur, vel occidit. Secundus est oppositus, cum planeta scilicet oritur, vel occidit, stella culminat, vel imat cœlum. Tertius, & postremus est, cum inerrantia sidera eundem positionis circulum cum planetis obtineat. Horum verò praxis, si opus fuerit, dilucidabitur.

De vario siderum inerrantium ortu, & occasu respectu planetarum ob temporum mutationes dignoscendas.

C A P. X X X I I I.

Phœnomenarū origo.

Fixarum ortus, & occasus Astronomicus.

Fixarum ortus poeticus.

Cur dicuntur ortus poetici.

O E L E S T E S apparentias, quas Græci phœnomenas vocant, nonnulli tempestates certas, statas, & regulares ad differentiam fortuitarum, ex stellarum ortu, & occasu, primi mobilis gyro, & maioris luimnis, motu originem habere: nullus ex rerum cœlestium peritis est; quin illud affirmet. Ideo de illarum vario ortu, & diuerso occasu accuratius, exactiusque dicendum est. Stellarum itaque duplex est ortus, & occasus: alter poeticus, alter verò astronomicus. Astronomicus est ascensus, & descensus signorum, & partium ecclipticæ in vtroque sphaeræ situ. Primus est portio Aequatoris, quæ cum eo signo, vel arcu cooritur, dicta à Ptolomæo *ανασηρα*: secundus est portio æquatoris, quæ cum eo signo, vel arcu vna occidit. At de hisce non erit in præsentiarum nobis sermo: sed de poetico. Poeticus ortus est stellarum inerrantium ascensio, vel descensio supra, vel infra horizontem: quæ fit sole simul aut oriente, aut occidente; vel earundem apparitio, & occultatio, quæ fit sole ad eas propius accedente, vel recedente. Cur autem dicuntur hi ortus poetici, nulla alia ratio est, nisi quia poetæ cum aeris mutationes, & tempestatem describunt, similiter æquinoctiorum, & solstitiorum

stitiorum tempora, quemadmodum etiam historici, & rei rusticæ scriptores arationis, sationis, messis, & similibus: his crebro utuntur. Species ortus, & occasus poetici duplex est: verus, & apparens. Verus in duplicem quoque dividitur in matutinum, & vespertinum. Matutinus ortus est, stellæ ascensus supra horizontem una cum sole oriente, aut paulo post solis ortum. At cum sic solis radijs tegatur, ita ut cerni minime possit: hoc ortu modo, non conspicitur. Vocatur hic ortus græcè κοσμικός, latine cosmicus: hoc est mundanus. Occasus matutinus est stellæ descensus infra horizontem, sole è regione oriente. Hic occasus græcè similiter dicitur κοσμικός, idest mundanus. Ortus vespertinus est vespertina stellæ ascenso supra horizontem, sole è contra occidente, quem Græci vocant ακρόνυχος, hoc est Acronichus, quod latine noctis initium significat: licet ab alijs χρονικός dicitur, hoc est temporalis, à χρόνος, quod significat tempus: occasus autem vespertinus est vespertina stellæ descensio infra horizontem, sole simul, aut paulo post occidente à græcis similiter dicitur ακρόνυχος. Ortus seu occasus apparens est ille, qui alias heliacus dicitur. Ortus heliacus est stellæ apparitio extra solis radijs, ut mane conspicitur: nam paulo ante solaribus radijs tecta erat. Quod certe fit, cum sol à stella recedit, & quasi eandem detegit, ut mane ante ipsius ortum denuo conspicitur. Græci hunc ortum ἐπιτολήν vocant, Plinius emersum. Hunc ortum illustrem facit Cardanus, & nobilissimum. Occasus heliacus est stellæ occultatio, ut vesperi post solis occasum cerni non possit ob solis propinquitatem, qua stellas ad quas pervenit: suo fulgore occultat, & tegit. Quæ stella paulo ante solis occasum supra horizontem occidentalem conspiciebatur. Hunc occasum heliacum vocant etiam Græci κρύψις, & αφανισμόν: Plinius verò occultationem. Alij dicunt heliacum dici ab ἠλιος, quod est sol: nam ideo solaris dicitur. Sed libet hoc in loco, de his poeticis ortibus carmina quædam afferre: quæ alias Freigius vir doctissimus in de phœnomenis libro 13, cum sint pulcherrima, adnotavit.

Ortus, & occasus poetici species.

Ortus matutinus.

Occasus matutinus.

Ortus vespertinus.

Occasus vespertinus.

Ortus heliacus.

Occasus heliacus.

Freigius.

Mane vehit supra terram tibi cosmicus ortus

Sydera: sed phœbi lumina tecta latent.

Mane dat Heliacus quædam subuecta videre

Astra: sed acronichus nocte videnda trahit.

Verum permutantur adinvicem ortus, & occasus cosmicus, & Acronichus, idest ortus, & occasus veri: quorum permutationes his versibus pulchrè designantur.

Cosmice descendit signum, quod acronyce surgit

Chronicus descendit signum, quod cosmice surgit.

De his ortibus, & occasibus vide Virgilium in Georgicis, Ovidium de ponto, & de fastis, Lucanum, & alios quoque poetas: ideo diximus cur poetici vocarentur. Sed & adducere placuit incerti authoris carmina, quæ Franciscus Bordinus Corrigiæ in sua chiliade tractatu primo, quæsto & respõso 291. affert. Quæ cum sint vetusta (ut remur) & ob pulchritudinem lectoribus facient satis.

Virgilius: Ovidius, Lucanus.

Franciscus Bordinus.

Cosmicus est ortus, cum sol emergere quærit

Ipsius oppositum, lapsus ad ima gerit.

Chronicus est lapsus, cum sol in vespere tabet,

Illius

Illius oppositum chronicus ortus habet.

Heliacus signo dat ortus sole remoto,

Illius occasum proximitate noto.

Ortuum, & occasum species ad nouem Ptolomæus reduxit.

Fixarum ortus, & occasus tempore expresso.

Cosmici ortus, vel occasus aeronyci inuentio.

Cosmici occasus, & aeronyci ortus inuentio.

Ortus, & occasus Heliacus.

Stellarum ortus, & occasus specie expressa.

Fixarum discrimen in ortu, & occasu extra eclipticam.

Stellæ in ecliptica non cõfiruæ cum eisdẽ eclipticæ punctis nõ oriuntur, & occidunt.

Eudoxus, Aratus, Hipparchus, Theon, Ptolomæus.

Ptolomæus libro octauo sui Almagesti capite quarto, & in quadripartito hæc ortuum & occasuum species *οχηματισμους* vocat: id est aspectus, & configurationes stellarum ad solem, eorumq; discrimina ad nouem reduxit. Quæ & nos superius tetigimus, & si in alias tanquam appendices, diuisimus. Vt autem huius negotij, & abundantior, & exactior habeatur doctrina, sitq; prudens Mathematicus huius rei secutus conscius: duo tantum adnotare conuenit. Primum est, ut inuento solis loco in ecliptica tempore ab authoribus citato, (Nam solent authores vel tempore expresso, ortum, & occasum generaliter demonstrare, & speciem diuinandam relinquere: vel specie ortus, & occasus expressa, tempus diuinandum relinquere: Quod obseruant etiam poëtæ, historici, rei rusticæ scriptores, & alij, quod certe per ephemerides, aut per astrolabica instrumenta docetur) signari debeat eclipticæ locus cum quo stella oritur, vel occidit, conferendus utiq; cum solis loco. Ita ut si locus ortus, vel occasus stelle cum solis loco congruat, dicetur id fieri vel cosmico ortu, vel aeronyco occasu. Si verò non congruat solis loco, sed è regione opponitur, dicetur, id quidem fieri cosmico occasu, & aeronyco ortu. Porro si locus ortus, vel occasus stellæ, solis ortum præcedit: dicetur tunc fieri ortu heliaco; si autem sequitur, erit occasus heliacus: & hæc quo ad tempus generaliter expressum. De specie vero ortus & occasus expressa, sic operandum erit. Inuento eclipticæ puncto cum quo stella oritur, vel occidit, conferatur species ortus & occasus cum eclipticæ puncto, cum quo stella oritur: quandoquidem hæc iuncta simul ostendent solis locum, & inde tempus. Verum stellæ sunt in duplici differentia. Nam quædam cum locis eclipticæ singulis oriuntur, & occidunt, quædam cum longius ab ecliptica recedant, id non efficiunt. Nam vel boream versus consistunt, vel ad meridiem vergunt (vt superius iam tactum est.) Hæc cum punctis eclipticæ, vera loca sequentibus oriuntur: & cum punctis vera loca antecedentibus occidunt. Illæ è contra cum punctis eclipticæ vera loca antecedentibus oriuntur, occidunt autem cum punctis eclipticæ vera loca sequentibus: Vt stellæ in ipsa ecliptica constitutæ, aut non longe ab illa, cum iisdem eclipticæ punctis oriuntur, & occidunt: in quibus sunt. Oriuntur id certe ex duobus, ab ipsa scilicet ecliptica, ad quæ omnes stellæ referuntur: & ab eleuatione vtriusq; poli. Primo ab ecliptica, quoniam non mouetur super axe, & polis proprijs, sed super axe, & polis mundi, ac Aequatoris, ac propterea partium suarum aliquæ artico polo sunt proximæ: nonnullæ antartico. Igitur oriri, & occidere cum ijs punctis, quæ in ecliptica incidunt, impossibile est. Secundo ab eleuatione vtriusq; poli: quippe quæ alteram eclipticæ medietatem ad alterutrum polorum aducit, & ab altero longius abducit. Ideo stellæ extra eclipticam constitutæ, cum alijs zodiaci signis oriri, & occidere, quam ea sunt, in quibus consistunt: necesse est. De his omnibus videndi sunt illustres viri, cum veteres, tum quoq; Neoterici: præsertim Eudoxus, Aratus, qui de phœnomenis Græco scripsit carmine. Hipparchus libro secundo & tertio in Aratum. Theon Alexandrinus, Ptolomæus, & reliqui quæ plures. Secundum principale quod adnotatu dignum censemus, est: scire interuallum inter solem, & stellam, vt emergat, vel occultetur, quantum debet esse. Quandoquidem cum stellarum magnitudo non sit æqualis: etiam interuallum erit inæquale. Ideo maiores minus spatium requirunt: minores, maius. Di-

camus

camus igitur, & siderum inerrantium distantiam à sole, vt conspici possunt: & etiã errantium. Ab his igitur exordientes, scias Saturnum vndecim graduum interuallo à sole distantem conspici posse, Iouem, decem: Martem vndecim, & paulo amplius. Venus quinq; gradibus à sole distans, conspicitur. Mercurius decem. Luna deniq; certum interuallum non habet. Quomodo autem hæc veritatem habeant, alias discutiemus. Sed aliquibus difficultatem duo inferiores inculcant, præsertim Mercurius. Quo autem ad fixas attinet, scias primæ magnitudinis stellas duodecim graduum interuallo à sole distantes conspici posse: secundæ, tredecim: tertiæ, quatuordecim: quartæ quindecim: quintæ, sexdecim: sextæ, decem & septem: nebulosas quoq; obscuras, & minutissima quæq; inerrantia sidera decem & octo. Quamobrem Plinius libro 18. capite 25. rectè dixit, dodrantes horarum cum minimum, interualla ea desiderant, ante solis ortum, vel occasum, vt conspici possint. Ex his habemus stellas fixas in parua distantia exoriri à sole, plusquam luna, tribus de causis, vt rectè notat Cardanus, vel ob luminis claritatem, & vigorem: & sic difficultati motæ de Mercurio sit factis, Nam & si sit paruus, tamen ob luminis claritatem apparere potest in distantia septem partium à sole, & nos extendimus ad decem. Luna verò partium quatuordecim à sole distans, conspici potest: ratio etenim est citra prædictam; quia omnes stellæ cuiuscunq; generis, & si participatum habent lumen à sole: lucent etiam proprio lumine. At luna lumine alieno scilicet solis; & si aliquid haberet luminis, illud tale valde hebes est; ac propterea occultatur à sole in maiori distantia, quàm reliqua sidera: quia cum propinqua fit soli, cuius lumine luces, & illo inferior, excipit lumen à superiori parte, & ita nobis occultatur. Secunda causa est magna stellarum altitudo, qua fit, vt earum lumen à sole minus præpediatur; ac propterea fixæ in magna solis propinquitate, maximæ conspiciuntur. Tertia, & postrema causa est, quarundam earum latitudo magna, veluti Arcturi, & Caniculæ. Magna itaq; in latitudine distantia efficit, vt plerumq; stellæ, quamuis valde soli propinqua secundum longitudinem, conspiciendam se nobis præbeat ante solis ortum: idq; tam in ortu matutino, quam vespertino in boreali latitudine nobis contingit; in australi non sic, cum ibi, sit via solis. Verum, antequam huic capiti supremam imponamus manum, admonendus est diligenter prudens lector, plures ortus, & occasus species à Ptolomæo, locis suprarecitatatis assignari, quàm à doctissimis viris scribuntur. Nam & si nouem sint principales: vnaquæquæ tamen in alias tres diuiditur, ita vt omnes sint viginti septem. Nonnulli rentur esse plures; sed ex lectione Ptolomæica viginti septem eliciuntur. Quæ autem sint illæ, profecto fixarum meditationes etiam subter terram, vel sole in ortu existente, vel in occasu, vel in imo cæli, vel culminante: & illarum ortus, & occasus similiter sole in medio, vel in imo cæli existente, & reliquæ aliæ: de quibus alias dicemus diuino numine nobis superstitite. Porro viri in hac facultate doctissimi illarum ortus, & occasus duntaxat tradiderunt, explicueruntq; quæ ad manifestas temporum mutationes faciunt.

Planetarum distantia à sole, vt conspici possint.

Fixarum distantia à sole, vt conspici possint.

Plinius.

Fixæ in minori distantia conspiciuntur, quàm luna.

Stellæ omnes præter lumen solis habent lumen proprium excepta luna.

Stellæ in magna altitudine, etiam soli propinque conspiciuntur.

Stellæ in magna latitudine, etiam soli proxime videntur.

Nouem ortuum, & occasuum fixarum.

Praxis

Praxis omnium suprædictorum. C A P. XXXIV.

Fixarum ortus, & occasus cum planetis quo modo inueniendus.

LINERRANTIVM siderum si quis ortus, & occasus cum planetis assequi voluerit, ante omnia ex directionum tabulis obliquam planetæ ascensionem, vel descensionem elevationi regionis, quam desiderat, congruentem, elicere necessum est. Quæ profecto ex declinatione, ascensione recta, & differentia ascensionali habentur. Ex quibus, scilicet ex obliqua ascensione videndum est, planeta cum qua parte ad vnguè oritur, siue occidit. Quæ pars cum parte ortus, & oc-

Erraticæ cur non simul cū fixis oriuntur, & occidunt, uti sol.

Stellarū apparitio in regionibus quomodo inuenienda.

Stellæ horizontales.

Stellæ subterraneæ.

Stellæ supra terram temper.

Humerus Vrsæ maioris ubi supra terrā sèper.

Canobus ubi infra terram sèper. Aurigæ humerus finit ubi horizontalis temper.

casus stellæ dubio procul conferenda est: vel è regione operari poterit, si quereretur stellæ inerrantis ascensio, vel descensio: quæ conferenda certe esset cum erraticæ ascensione, vel descensione: subito etenim illius ortus, & occasus anticipatio, vel retardatio occurreret. Verum id prudens mathematicus in tabulis assequetur: nō. n. omnia hic afferre licet, ubi alibi congesta habentur, præsertim ne in immensum volumen augeatur. Cur verò planetæ cum fixis simul non oriuntur, & occidunt, sicuti sol, causa quippe est eorum latitudo ab ecliptica. Ideo non in eisdem longitudinis partibus cum illis orientur, & occident: nisi adfuerit aut nulla, aut parua eorum latitudo. Eadem ferè methodo fixarum locus in cœli culmine, vel imo cœli indagatur: ascensionum scilicet rectarum auxilio cum sole, & planetis. Porro stellarum apparitionem ad talem regionis elevationem, vel supra terram perpetuò, vel infra terram occultationem, vel quæ horizontem perstringunt, si quis assequi voluerit: ab elevatione poli, à quadrantis circulo, à regionis complemento, & à stellæ declinatione dubio procul desumenda est. Quandoquidem à cœli quadrante puta à partibus nonaginta subtrahenda est poli eleuatio, & resultans erit regionis complementum. Deinde adnotanda est inerrantis stellæ declinatio, & videndum num sit borealis, & complemento maior, vel sit Australis, & similiter complemento maior, aut sit complemento æqualis. Si namq; declinatio est æqualis complemento latitudinis regionis, tunc stella horizontis circumferentiam tantum ambit: similesq; stellæ dicuntur horizontales. Si vero est australis, & regionis complemento maior, infra horizontem, subtusq; terram semper manet: prouenitq; id ex humilitate illius poli. Sanè borealis maior complemento, semper est supra horizontem: & numquam oritur neq; occidit. Sunt tria illustria exempla in poli altitudine Venetiarum, sub qua tabulæ in Italia condi consueuerunt. Primum de humero Vrsæ maioris, quæ est stella secundæ magnitudinis, martiæ naturæ: cuius declinatio cum sit maior complemento, & borealis, semper in illo polo est supra terram: quamuis à poli eleuatione graduum 8. vsq; supra semper orta conspiciatur. Nam in antecedentibus oritur quidem, & occidit: quia regionum latitudines sunt minores. Secundum exemplum est de Canobo primæ magnitudinis Iouiæ, & Saturniæ naturæ. Huius declinatio cum sit Australis, & complemento maior, in illo polo semper infra terram latet: quinimo à poli eleuatione graduum 39. & supra, semper latet; nam in antecedentibus latitudinibus oritur quidem, & occidit. Postremū exemplum est de sinistro Aurigæ humero, magnitudinis primæ, naturæ Martis, & Mercurij, cuius declinatio borealis cum sit complemento regionis æqualis, in illa horizontis circumferentiam tantum ambit, estq; horizontalis:

horizontalis : neq; oritur, neq; occidit. Quod quidem contingit ab illa poli elevatione scilicet 45. graduum ferè, & supra. Nam à 44. ad infra semper oritur, & occidit. Et quod de his tribus allatum est exemplum, & de tali regionis altitudine : de alijs quoq; operari poterit prudens Mathematicus, quæ omnia in tabulis perspiciet. De verticalibus autem stellis, nempe quæ singulis diebus per regionis verticem perambulant, & sunt perpendiculares : illas certe ex regionis altitudine, & ipsarum declinatione assequetur. Si etenim ambæ in idem coeût, & sunt æquales : stella dubio procul verticalis erit, & perpendicularis. Exemplum adest superius positum de sinistro Aurigæ humero, qui cum eius declinatio regionis illius altitudini congruat, non solum horizontalis est illi : verum verticalis, & perpendicularis : quia stellæ horizontales illi altitudini, si Borealem habent declinationem, cum idem sit complementum, & altitudo : sunt etiam verticales, & perpendiculares. Quò autem ad stellas inveniendas in eodem positionis circulo cum planetis positas, necesse est directionum tabulas reuoluere : ubiq; positionis circulum inuenire. Videat deinde prudens Mathematicus num stellæ inerrantes, & planetariæ in parte cœli ascendente constituentur : vel in parte cœli descendente. Si namque in parte cœli ascendente, tunc iuxta positionis circulum, illarum ascensiones simul conferat : at si in parte cœli descendente, profecto per descensiones, seu per oppositi loci ascensiones operabitur. Verum enimvero inter tot assignatos stellarum inerrantium modos, nullus quidem difficilior illo, quò inuenitur, quam scilicet ad solem illarum ortus, & occasus habeant habitudinem. Nam alijs quo reperitur, quæ stellæ in tali loci elevatione orientur, atque occidunt : facilis est. Porro illæ quarum declinatio vel borealis, vel australis, complemento loci, seu elevationi regionis minor est, illæ profecto in tali sphaeræ loco semper orientur, & occidunt : quod supra tetigimus, & nulli dubium esse oportet. Difficultas vero est in cæteris illarum ad solem habitudinibus, nempe in exortibus, & occasibus Heliacis, acronycis, & cosmicis, qui quidem ad solem referuntur. Difficile quippe est scire, quæ stellæ, & quando hos habitus ad solem habebunt. Missos itaque faciemus ortus, occasusque heliacos, cum Arcus quo stella è solis radijs emergit, aut intra quos occultatur (quod est interuallum) ex triplici variatur capite : ratione climatis, ratione partium cœli, & ratione magnitudinis stellæ; ac propterea illorum difficillima est tractatio, facilior autem aliorum. Exemplum habetur de exortu, & occasu acronyco, & heliaco Vergiliarum in libello Ptolomæi de ortu syderum, & in libro magnæ compositionis, seu Almagesti : quod quidem Cardanus affert libro secundo Quadripartiti in explicacione textus 64. cap. 11. egregie explicat ; breuiter tamen concludit vespertinos Vergiliorum occasus chronicos tertia die Aprilis fieri : ortus matutinos heliacos septima die Maij : exortus vespertinos chronyco vndecima die Nouembris : occasus verò heliacos seu matutinos duodecima die octobris. Verum & hæc emendatione indigent à Ptolomæi tempore vsq; ad nostra, & præsertim ob anni recogniti rationem. At quò ad cæteras habitudines indagandas, in primis solis locum per singulos anni dies adnotare oportet : quem certè in Ephemeridibus prudens Mathematicus assequetur. Deinde inerrantium siderum ortus, & occasus ad illius poli altitudinem, quam desiderat : diligenter animaduertendo cum quo eclipticæ gradu præcise orientur, atq; occidunt. Hoc autem in ephemeridibus Magini clarissimi Mathematici edocetur, Isagogicarum suarum quarta parte. Vbi duas tabulas ortuû, atq; occasuum fixarû miro labore pro studiosis congescit : quæ mirum in modum

Verticales stellæ quomodo inueniendæ.

Aurigæ humerus sinister verticalis polo 45.

Fixarum loci cum planetis quomodo inuagandus.

Inter exortus, & occasus fixarum qui difficilior ad inueniendum.

Ptolomæus. Cardanus.

Vergiliarum vespertini occasus chronici, matutini ortus heliaci, vespertini exortus chronici, matutini occasus heliaci.

Maginus.

L nobis

Modus inueniendi fixarum habitudines ad solem.

Exemplum: de lucida Eridani quas habitudines ad solem habet polo 45

Dobis in huiusmodi negotio profuere. Hisce postmodum habitus videat, num signum, & solis gradus conueniant cum signo, & gradu fixae emergentis in horizonte, seu occumbentis in occasu. Si namq; conuenerint in ortu, signum erit, stellam matutino ortu, qui est cosmicus, cum sole coascendere. Si verò gradus, & signum occasus stellae cum sole conuenerint, tunc utiq; dicetur, stellam occidi occasu vespertino vero: quia cum sole vna in occidente demergitur; & talis occasus est Acronychus. At si gradus ortus stellae conuenerint cum solis gradibus, qui tamen signum contra stellam obtinet: tunc stella dicetur exoriri vespertino, veròq; ortu, qui est acronychus; nam sol in occidente decumbit. Quod si gradus stellae solis loco congruat, qui tamen stellae opponitur ipso exoriente, tunc stella sub finitorem immergitur, talisq; occasus vespertinus, & verus est: qui alias cosmicus appellatur. Vt autem res clarior fiat, unico tantum id absoluemus exemplo: nempe de lucida Eridani, quae arabicè Arcanar dicitur. Insignis quidem stella, magnitudinis primae: naturae Iouiae, & Venereae. Haec sub poli eleuatione partium 45. cum primo gradu leonis exoritur. Ergo cum sol primam leonis partem possederit in oriente: dicetur tunc stella ortu vero, & matutino, seu cosmice oriri, quia cum sole coascendit; idq; occurrit die vigesima quinta Iulij. Die vero octaua Martij occidit cum sole occasu vespertino, & vero, qui est acronychus. Tunc etenim sol decimam septimam piscium partem perambulat cum scrupulis primis quinquaginta tribus. Oritur deinde vespertino, & vero exortu, qui etiam Acronychus dicitur die vigesima prima Ianuarij: tunc enim sol primam Aquarij partem cum sexdecim scrupulis primis obtinet. Matutino deniq; occidit occasu, coascendente Sole cum decem, & septem Virginis partibus, & quinquaginta minutis: qui occasus cosmicus est. Hoc certè exemplo poterit prudens Mathematicus alios siderum inerrantium ortus, & occasus inuestigare pro sua quaque latitudine.

Animaduersiones ex Cardano circa inerrantium siderum ortus, & occasus. (CAP. XXXV.)

Cardanus.

In exortu plurium stellarum prima visa sufficit ad exortum & in occasu prima quae incipit abscondi.

EGARI minimè potest Cardanum alioqui virum doctissimum praeteris in hac facultate praestantissimis viris, diligentem sua aetate siderum inerrantium fuisse obseruatorem: nam postremus scripsit, quamuis non omnia ad vnguem attigerit ob ipsarum rerum difficultatem. Ideo opere praetium nos facturos arbitrati sumus nonnulla ex ipsius Cardani obseruationibus, & placitis explicare: quae ad huius tractationis dilucidationem maximè conducunt. Adnotet igitur prudens Mathematicus primò, quòd si plures sint stellae, quae exoriuntur, prima visa sufficit ad exortum, nec opus est, vt reliquae oriantur: è contra cum plures occidunt, occasus sumitur: cum prima earum incipit abscondi. Quo fit, vt magis à sole stellae si sint plures, distent in occasu: quam in ortu. Exemplum iam allatum est de Virgilijs: Ratio cercè est, quia exortus, & occasus à diuersis sumitur stellis. Exortus à prima quae apparet, occasus à prima quae incipit latere: pars autem finitoris occidua, orientali aduersa est. Adnotet secundo

secundò quòd vna; & eadem stella non æqualiter à sole distat oriens, & occidens. **Causa huius est duplex.** Altera est signorum rectitudo, & obliquitas: altera est ipsarum latitudo vel borealis, vel australis. Nam borealis efficit, vt matutino, & vespertino ortu celerius orientur: australis autem ad occasum tantum matutinum, & vespertinum conducit. Quo fit, vt Arcturus cum sit borealis, vtroque ortu oriatur in minori distantia à sole, quàm occidat. At Canicula cum sit australis contrario modo. Adnotet tertio, quòd stellarum ortus, & occasus, si sunt multæ, per multos vtiq; durant dies: à prima scilicet quæ oritur ad postremam earum durat ortus: occasus autem à prima earum quæ occidit ad postremam. At effectus non solum toto intermedio tempore perseverat, sed in ortu quoque per aliquot dies, postquam scilicet apparere omnes ceperint. Verum enimvero aliter se habet in occasu, nam effectus non durat, nisi ab occasu primæ ad occasum ultimæ: sed cessat effectus sequenti die, vbi omnes ceciderint. Exemplum adest de Vergilijs, succulis, zona orionis, & similibus quamplurimis. Quòd si in vnus tantum stellæ ortu, vel occasu id considerabitur: totum oppositum accidere, nec cessum est. Quandoquidem illius ortus, si illustris est, (de stellis nimirum primæ, & secundæ magnitudinis sermo est) fit tunc in vna die: verum effectus pluribus durat diebus. Exemplum adest de Canicula, & Arcturo. Nam ortus primæ vno tantum absolvitur die, effectus verò pluribus durat diebus: nempe triginta, vel iuxta alios quadraginta. Similiter secundæ ortus vna fit die, effectus octo, vel decem perseverat diebus. Verum vtriusque occasus cum effectu eadem die qua incipit, eadem profus finitur. Quò verò ad aeris mutationem attinet, illa in prima die ortus contingit, & in prima die occasus: licet stellarum ortus, & effectus per multos perseverent dies; idque iuxta mentem Ptolomæi. Adnotet quarto, quòd circa temporum mutationes ex fixis, illarum exortus primum obtinent locum: & prognosticari debet prudens Mathematicus notabilem aeris qualitatem, quia maiorem faciunt exortus mutationem quàm occasus: & matutini exortus validiores sunt vespertinis. Itaque det locum primum matutino ortui, quia est validissimus, secundum ortui vespertino: tertium occasui matutino, ultimum occasui vespertino. Probatum id Ptolomæi doctrina, qui in libello quem edidit de stellarum fixarum ortu, & occasu, & de earundem significationibus, vespertino Vergiliarum occasui nullam aeris mutationem die eadem ascripsit, sed sequenti tanquam debilissimo, dixit: quòd flaret Africanus. Ortui verò quia validissimus, eodem die quo oriebantur, dixit: spirat fauonius. Quò verò ad ordinem temporis horum ortuum, & occasuum, series sic erit. Vt primus in ordine sit vespertinus occasus; deinde ortus matutinus: quia sibi necessario succedit, tertio occasus matutinus, quarto ortus vespertinus: inde reuertitur ad primum. Adnotet quinto quòd inerrantia sidera post illarum cum sole coniunctionem, copulationemque cum ante solis exortum illuxerint, validissima sunt: nam maximos, repentinosque effectus causant. Est etenim talis ortus Heliacus: inter cæteros nobilissimus, de quo supra tactum est. At dum ab eis sol longius abest, remittuntur: sicuti cum sub oppositione fuerit, debiliora redduntur: donec ad matutinum rursus rediderint exortum; nam sic occidunt heliacè. Adnotet sexto, & ultimo, quòd cum colorum altitudines sint diuersæ, finitoresque varij, sidera quoque inerrantia continuo progrediantur, licet lentissimo motu: illorum sane ortus, & occasus non fient iisdem temporibus vbiq; terrarum; ac propterea diuersa operabuntur in diuersis regionibus ob illarum diuersum situm, & diuersam aeris qualitatem, quinimò & diuersis quoque temporibus remotis, & propinquis. Non enim stellarum situs, qui Ptolomæi tempore erat: nostris temporibus perseverat: nec

Stella oriens & occidens non æqualiter distat à sole.

Stellarum ortus, & occasus, si sunt multæ, per multos durant dies.

Fixarum diuersitas in occasu.

Duratio effectuum Caniculæ, & Arcturi.

Fixarum exortus maiorem temporis mutationem faciunt quam occasus.

Ortuum, & occasuum ordo temporis.

Siderum inerrantium ortus.

Heliacus validissimus, & nobilissimus.

Fixarum ortus, & occasus non idè vbiq; terrarum.

84 De præcognoscendis temporum mutationibus

illius poli eleuatio cum alijs conuenit : nec temporis mutatio anni transacti , congruet mutationi præsentis anni ; quia diuersa fit aeris natura utrobique ; propter uariam ventorum naturam . Contingit enim , ut idem ventus qui anno præterito (verbi gratia) serenitatem ingessit , hoc anno plurias ingerat : & causa erit , quia priori anno aeris siccitas præcessit , præsentem autem humiditas . Et rursus cum sint quidam venti parum flantes : pluias , & nubes pariunt , multum uero , serenitatem . E contra autem alij modicum spirantes , serenitatem efficiunt : diu , pluias ; ut Coecias , & Corus . Qua de re erigenda est syderum inerrantium tabula pro sua cuique regione , & ætate ; ut rectè consulit Cardanus : Nam illa Ptolomæi ad methodum dumtaxat est utilis , cum omnia sidera ab illo tempore usque ad hæc nostra sua in signis mutauerint loca tam in longitudine , quam in latitudine . & sphaerarum partes pura nonæ , & octauæ non æque correspondent . Stellæ etenim quæ Ptolomæi tempore erant à medio Capricorni ad finem eius , ingressæ sunt Aquarium , & stellæ Aquarij à medio usque in finem ingressæ sunt Pisces ; & stellæ piscium ingressæ sunt Arietem , & Arietis , Tauram : & sic singulæ singulæ . Ita ut octauæ sphaeræ caput non sit amplius sub capite nonæ , sed nonæ initium sit sub uiginti partibus octauæ , & paulo amplius . Sed & lunæ mansiones uiginti octo ab illis partibus initium auspicantur : nempe sub noni orbis zodiaco ; uel initium Arietis octauæ reperitur in initio 28. graduum Arietis nonæ . Probatur autem id pluribus obseruationibus . Nam tempore Mettonis Attici , qui Alexandri mortem annis 108. præcessit , prima Arietis stella erat in interfectione uerna : quod & nos libro secundo de Neomerijs Salomonis scripsimus capite 20. dñi Aequinoctiorum anticipationem ex octauæ sphaeræ motu demonstrare nitēbamur . Postea Hypparchi tempore eadem stella post interfectionem uernam quatuor gradibus conspēcta est : Ptolomæi tempore sex , Ioannes Vuernerus nostro tempore obseruauit in uiginti sex gradibus , minutis uero quinquaginta quatuor reperiri : nunc uero in 28. conspicitur . Hanc ob rem tabula fixarum Ptolomæi ad suum polum condita nostro tempori minimè deseruiet , nec etiam suo polo his temporibus : sed in Astrorum ortu , & occasu concordabunt obseruationes nostræ cum Ptolomæicis , paruo discrimine temporis excepto ; de uentis uero , & cæli statibus plerumque . Nos igitur primò fixarum tabulam erigemus , tam in longitudine , quam in latitudine in zodiaco incidentium iuxta Cardani obseruationes : deinde aliam paruulam insigniorum , quæ extra signiferum incidunt : Tertio adducemus illam Ptolomæi cum significationibus suis : quæ è Greco in latinum uersa conspicitur Nicolai Leonici opère , atque diligentia . Quarto triplices construemus tabulas cum inerrantium orbibus , & occasus , cælique ; media tionibus instar Ptolomæicæ sub poli altitudinibus 40. 42. 45. sicque uidebitur omnium discrimen . Quintam & postremam alibi edemus , pro uña regione cum significationibus , & temporum qualitatibus ad nostra tempora : cuius inscriptio erit : De qualitate tempestatum ex signorum natura , partiumque illorum ; idque iuxta Cardani præceptum . Porro significationes unicuique diei correspondebunt . Quæ tabulæ si rectè fiant , promittit Cardanus illas usque ad tria secula fermè duraturas : paucis in singulis centum annis mutatis . Verum ante omnia temporum mutationes ex ingressu solis in signa zodiaci octauæ explicabimus .

Temporum mutationes non eodem ubique terrarum .

Fixarum tabula circa temporum mutationes pro sua cuique regione erigenda .

Lunæ mansiones ubi initium sumis .

Prima stellæ Arietis in tabulario .

Tabula fixarum Ptolomæi nec suo polo conuenit , nec nostro tempori .

Nicolaus Leonicus .

Cardanus .

De aliquorum siderum inerrantium effectibus, De què solis ingressu in signa octaua sphaera, & temporum mutationibus ex eisdem. C A P. X X X V I.

INTER stellas omnes nulli dubium est solem primatū gerere, lumen cunctis impartiri, omnes regere: ac iuxta illarum naturam quibus applicat, generalis constitutiones facere: lunamq; similiter, cum ad illas accesserit: idem efficere, manifestum est omnibus. Primò igitur considerabimus aliquorum inerrantium siderum effectus, quòd erit tanquàm præambulum quodam ad temporum mutationes ex fixis prænoscendas: deinde solis ingressum in signa octauæ: tertio lunæ ac-

Duorum le-
minū digni-
tas, & robur

cessiones ad aliqua inerrantia sidera. Sciendum itaq; est orionis, Arcturi, & Coronæ exortum, tempestatem significare: sunt etenim tempestuosa signa: Hedorum, & Capræ qui sunt in Auriga ventos excitare, sunt quippe vade ventosa: succularum verò pluuias ingruere; nam ideo Hydas vocarunt, idest pluuias. Manifestè etenim Hydarum ortus, & occasus sunt turbidi, & pluuias fundunt; vnde nomen habent ob hoc est pluere. Vnde Virgilius pluuias Hydas nominat. Plinius sidus vehemens, terra mariq; turbidum. Subinde pleiadum seu Vergiliarum ortus, & occasus humiditates adiuuant. Sed Cardanus scribit Vergiliarum occasum, tempus in ea dispositione relinquere, in qua prius fuit. At verò nonnulli Atlantidum occasum, & pleiadum exortum obseruare præcipiunt. Quandoquidem hæ matutino exorientes, diei qualitatem indicant: ille autem occidentes: noctis dispositionem manifestant. Præsepe etiam cum Asinis humiditates influunt. Syri ortum omnis antiquitas obseruauit, & iudicauit noxios æstus efficere, teste Homero Iliade X. Canis maior est, Minor verò qui & procyon, vulgo canicula maximòs quoq; æstus, & morbos multos parit: sed & commouet quoque maria. Quòd autem ad ventos attinet, cum Vergiliæ exoriuntur; flat Auuster. Cum exoritur orion, flat Aquilo. Cum occidit fidicula, flat fauonius. Cum orionis zona emergit: terra pullulare incipit. Sic & reliquæ suas affectiones habet, suosq; parturiunt effectus. Quæ omnia cum supra tacta sint, in edenda à nobis stellarum fixarum tabula, sigillatim enumerabuntur. Obseruare ramen principaliter conuenit solis ingressum in signa octauæ: nam cum per earum initia, media, & fines sol inambulauerit: manifestè videbit prudens Mathematicus mutari tempora, diuersasq; aeris qualitates effici. Ptolomaicam igitur doctrinam quam libro secundo Quadripartiti capite xi. affert: vbi de particulari signorum natura in tempestatibus egregie digrebitur: amplectemur, & explicabimus. Illud præmonentes, quòd & si de solis ingressu in signis octauæ dictum fuerit: intelligendum est de figuris, quæ in orbe octauo per stellas constitutæ sunt. Quæ, vt manifestum est, à signis zodiaci recesserunt, adeò vt maxima pars Arietis octauæ sit in Tauro Nonæ, & maxima pars Tauri sit in Geminis Nonæ: & maxima pars Geminorum sit in Cancro Nonæ, & sic de reliquis, vt iam præcitatum est. At signa sumi debent pro spacijs signiferi in Nona. Porrò illorum initia, media, & fines in tabula stellarum signiferi paulò inferius ponenda, distincta cernet prudens Mathematicus: ita vt

Signa tempe-
stuosa, ven-
tosa, & plu-
uiosa.

Cardani, &
aliorum sen-
tentia de
Vergilijs, &
Atlantidi-
bus, seu ple-
iadibus.

Asinorum,
Syri, & can-
iculæ vis.

Fixa ventos
cientia.

Solis ingres-
sus in signa
octauæ ob-
seruandus.

Solis ingres-
sus insignis
quomodo in-
telligendus.

vnius

Signorum natura in vniuersum.

Arietis partes priores, mediæ, & extrema.

Tauri priora, mediæ, & extrema.

Geminorum partes primæ, mediæ, & vltimæ.

Cancri initium, mediū, & finis.

Leonis initium, mediū, & finis.

Virginis partes priores, mediæ, & postrema.

Libræ initium, mediū, & finis.

Scorpij priora, mediæ, & postrema.

Sagittarij initium, mediū, & finis.

Capricorni partes anteriores, mediæ, & postrema.

Aquarij priora, mediæ, & extrema.

Piscium partes priores, mediæ, & vltimæ.

vnius finis sit alterius initium . Vnde & videbitur initium Arietis octauæ, hoc nostro seculo in initio 26. graduū Arietis Nonæ, & finem in 18. qui est finis gradus Tauri Nonæ: cum ibidem initium proximè sumat signum Tauri octauæ, medium verò est gradus sextus Tauri Nonæ. Ad hæc igitur multas fieri mutationes pluribus experimentis comprobatur tenemus. Verum dicamus primò, quò ad temporum mutationes, signorum naturam in vniuersum, deinde sigillatim eorum partes explicabimus. Arietis itaq; signum vniuersaliter cum sit æquinoctiale vernum, tonitruosum, & grandinosum est. Tauri signum præfert generaliter vtrumq; modum, & est sub calidum. Geminorum signum in genere temperationis est efficiens. Signum Cancri vniuersaliter serenitatis, & æstatis effectiorem sortitum est. Leonis signum generaliter æstuat, ac suffocat. Virginis signum in vniuersum humidum est, ac tonitruosum ob Arietis antiscium. Chele signum, quod est Libræ, vniuersaliter varium ac mutabile signum est: est etenim æquinoctiale æstiuum. Signum Scorpij in vniuersum est tonitruosum, ac igneum: est etenim Martis domus. Signum Sagittarij in genere ventosum est. Signum Capricorni in vniuersum humidum est. Aquarij signum in genere est frigidum, & Aquosum. Signum postremo piscium generaliter frigidum est, & ventosum. Quò autem ad solis accessiones attinet, ad initia scilicet, mediæ, & signorum fines: sciendum est, cum ad illa sol accedit, tales fieri mutationes. Priores Arietis partes imbres, & ventoscient: mediæ, temperatæ: extrema, estuosa, pestilentes: ac mutationem facientes. Borealia spatia, æstuosa, noxia, & corruptentia sunt: Australia, temperatoria; quòd Ptolomæus glaciolum, & frigidulum dixit. Taurus, priora vbi Vergiliæ visuntur, turbulenta, ventosa, & nebulosa habet: mediæ humectantia, & frigida. Cardanus dixit, mediæ humida, & satis temperate calida: At cur, nescimus: cum temperatè calidum contrarietur frigido. Extrema autem vbi succulæ conspiciuntur: ignea, & fulmina cum tepestibus efficiunt. Borealia verò temperata: Australia instabilia, ac incerta. Geminorum priora humida, ac noxia: mediæ, temperata: posteriora mixta, ac incerta. Septentrionalia flutuosa, & terremotum agentia. Australia, arida, ac æstuosa. Cancri initium suffocans est, caliginosum, & terras concutiens, ibi est præsepe: medium temperatum: finis ventosus. Borealis pars & Australis, noxia, ignea, & æstuosa. Leonis initium pestilens, ac suffocans est: medium, temperatum: finis siccus, noxius, & corruptens. Borealia ignea, ac instabilia: Australia verò humida. Virginis initium calidiusculum noxium, ac corruptens: medium, temperatum: finis verò aquosum. Septentrionale spatium ventosum est: australe, temperatum. Libræ initium, & medium satis temperatum habet: extremum verò aquosum. Septentrionem versus ventosum est: ad Austrum siccum, noxium, ac pestilens. Scorpij priora frigida, turbulenta, & niues agentia, mediæ, temperata: postrema, turbulenta. Septentrionalia æstuant: Australia, humectant. Sagittarij signum in principio sui humidum est, medio autem temperatum, sine igneum. Borealia eius ventosa: Australia, humida, & variabilia. Capricornus anterioribus partibus æstuat, nocet, atq; corrumpit: medijs temperatior est, postremus pluuiosus. Septentrionalibus, & Australibus simul humidus, noxius, atq; corruptens est. Aquarij signum priora humida habet, mediæ temperatoria: extrema autem ventosa. Borealibus æstum facit: Australibus turbidum tempus, niues, & frigora, Priores partes piscium temperatæ sūt, mediæ, humidæ: postrema, æstuantes existunt. Septentrionales, ventoscient: Australes, aquas. Hæc sunt, quæ de partibus signorum, quò ad temporum mutationes Ptolomæus locis præcitatis docuit: quæ sectatores eius amplexi sunt: ac quæ

ac quæ Cardanus (vt in suo supplemento testatur) ex his plura experimentis firmavit: quæ tandem nos, vt certiores haberemus aeris mutationes, ad studiosorum profectum explicauimus. Illud quoq; præmonentes, quod signum tripliciter sumi potest, quatenus præsentem deseruit negotio: primò in genere, secundò in specie: tertio quo ad indiuidua quasi. Signum in genere vocamus, vt constat triginta gradibus dumtaxat: à quibuscunq; stellis illud præscindendo. Signum in specie dicimus, pro vt in partes diuiditur, puta initium, medium, & finem. Signum autem quasi in indiuiduo dicimus, quatenus pars eius vna est borealis, altera autem Australis. Scimus quidem hoc improprie sumi: sed ad maiorem rei explicationem id attulimus. Signum primo modo sumptum, simpliciter intelligitur Noni orbis: sicq; à nobis omnia signa considerata sunt, dum eorum naturam in vniuersum iuxta Ptolomæi mentem quò ad temporum mutationes, explicauimus. Ideo dum dictum est Arietis signum esse tonitruosum, & grandinosum, de noni orbis signo intelligitur. Et hæc quidem regula erit generalis, vt semper signum simpliciter prolatum noni orbis intelligatur esse. Porro quod de Arietis signo explicauimus: de cæteris quoq; intelligendum est. Signum secundo loco positum dubio procul de signo octauæ intelligendum venit: quia qualitates augentur, & minuuntur iuxta stellas, quæ in eo sunt. Constat autem illas non esse in nono orbe: quia nonus orbis stellas non habet. Ac propterea dum ad eas sol accedit, generales facit constitutiones: & ob id tempora mutari cecesse est. Ergo signa octauæ dum ipsius stellas sol perlustrat, considerare conuenit. Signum postremo loco acceptum, (idest quasi in indiuiduo) propriæ de signo octauæ intelligendum est: nam ob stellas quæ ad septentrionem enitent, pars ipsius borealis dicitur: ob stellas autem quæ ad Austrum vergunt, Australis redditur. At constat stellas in octauo esse positas. Nihilominus tamen potest etiam intelligi de nono orbe: sed impropria consideratio est. Geminas itaq; fixarum tabulas subiicimus, alteram scilicet stellarum quæ in signifero incidunt, quibus erraticæ per corpus iungi possunt: alteram verò insigniorum extra zodiacum constitutarum. Quæ ambæ iuxta Alphonsinam rationem conditæ sunt.

Signi acceptio triplex: in genere, in specie, & in indiuiduo.

Signum in genere per quid intelligitur.

Signum in specie.

Signum quasi in indiuiduo.

Tabula fixarum Zodiaci numero 246. quibus Planeta corporaliter iungi possunt; Anno 1597. iuxta longitudinem recognita.

Naturæ.	Aries.		Pisces.		Magnitudo.	Signa octauæ spheræ.	Nomen.
	Longitudo. G. M.	Latitudo. P. G. M.	Longitudo. G. M.	Latitudo. P. G. M.			
Sat. P. Mer.	1	10	B	5 45	6	Pisces.	Prima in lino Piscium.
	3	10	B	3 45	6		Secunda in lino Piscium.
	7	20	B	2 51	4		Tertia, quæ est splendida in lino Piscium.
	10	20	A	1 10	4		Quarta quæ est splendida in lino Piscium.
	12	40	A	2 0	6		Borealior duarum iuxta linum Piscium.
	13	10	A	1 0	4		Quinta quæ est splendida in lino piscium.
	13	30	A	5 0	6		Australior duarum paruorum iuxta linum Piscium.
	16	40	A	12 20	4		Præcedens de tribus, quæ sunt post flexum Piscium.

♈ Aries.		Lōgitudo.		Latitudo.		Magnitudo.		Signa octavae sphaeræ.		Nomen.	
Naturæ.		G. M.		P. G. M.							
Sat. Iou.	18	30	A	4	40	4				Media de tribus, quæ sunt post flexum Piscium.	
	20	20	B	1	45	5				Australis de tribus, quæ sunt post eam, quæ in lino boreali.	
	20	40	A	1	40	4				In boreali lino Piscium.	
	20	50	B	5	20	3				Media de tribus, quæ sunt post eam, quæ in lino boreali.	
Mer. P. Sat.	26	40	B	5	30	5	Aries.			Collum Arietis.	
Mart. Sat.	26	50	B	7	20	3		Præcedens cornu Arietis. Prima stella omnium.			
Sat.	27	30	A	4	10	4		Iuba Ceti.			
♉ Taurus.											
Mer. P. Sat.	1	40	B	6	0	5				Australior in rictu Arietis.	
Sat.	2	50	A	6	20	4				Capilli Ceti.	
Mart.	7	10	A	5	0	4				Extremitas posterioris pedis Arietis.	
	7	50	B	6	0	6				Lumbus Arietis	
	8	10	A	1	30	5				Poples Arietis.	
	9	50	B	1	30	5				Posterior cruris Arietis.	
Ven.	11	30	B	4	50	5				Radix caudæ Arietis.	
	14	0	B	1	40	4				Præcedens in cauda Arietis.	
	15	30	B	2	30	4				Media de tribus in cauda Arietis.	
♉ Taurus.											
Naturæ.		Lōgitudo.		Latitudo.		Magnitudo.		Sig. oct. sphaeræ.		Nomen.	
		G. M.		P. G. M.							
Ven. P. Sat.	16	10	A	7	15	4	Taurus.			Sequens in abscissione Tauri.	
Ven.	16	30	A	6	0	4		Borealiore abscissionis Tauri.			
	17	10	B	1	50	4		Ultima cauda Arietis.			
* Lun. Mar.	22	20	B	4	30	5				Ex Virgilijs.	
Sat. P. Mer.	22	30	B	3	40	5				Ex Virgilijs.	
	23	50	B	3	20	5				Ex Virgilijs.	
	24	10	B	5	0	5				Ex Virgilijs,	
Mart.	27	10	B	0	40	5				Præcedens in collo Tauri. (Tauri.)	
	28	10	B	5	0	5				Australior antecedentium quadrilateri in collo	
	28	40	B	7	20	5				Borealiore antecedentium quadrilateri in collo	
Mart.	29	10	B	1	0	6				Sequens in collo Tauri. (Tauri.)	
	29	10	A	5	15	3				Ex Suculis.	
	♊ Gemini.										
* Mart.	0	30	A	4	15	3				Ex fuculis.	
Sat. P. Mer.	1	50	B	4	0	5				Australior in aure boreali Tauri.	
	1	50	B	5	0	5				Borealiore sequens quadrilateri in collo Tauri.	
Mart.	2	0	A	3	0	3				Oculus borealis Tauri.	
	2	0	A	5	50	3				Ex fuculis.	
	Sat. P. Mer.	2	10	B	7	30	5			Borealiore duarum, quæ in aure boreali Tauri.	

II Gemini.

Natura.	Lógit. G. M.	Larit. P. G. M.	Magni- tudo	Signa octauæ Sphere.	Nomen
* Mart.	2 10	B 3 0 5			Australior sequentiũ quadrilateri in collo Tauri.
	2 50	A 5 10 1			Aldebaram, siue oculus Tauri Australis.
	5 50	A 4 0 4			Radix cornu Borealis Tauri.
	7 40	A 4 0 4			Radix cornu Australis Tauri.
	10 10	A 3 30 5			Borealior in cornu Australis Tauri.
	10 10	A 2 0 5			Extra formam Tauri.
	11 30	A 5 0 4	Taurus.		Australior in cornu Australi Tauri
	11 10	A 1 45 5			Extra formam Tauri.
	16 0	B 5 0 4			Extremitas cornu Borealis Tauri.
	16 0	A 2 0 5			Extra formam Tauri.
	17 10	B 0 40 5			Prima illarum, quæ sunt extra formam sub cornu (Boreali Tauri.
Ma. P. Me.	17 50	A 2 30 3			Cornu Australe Tauri.
Mart.	19 10	B 1 0 5			Secunda illarũ, quæ sunt sub cornu Boreali Tauri.
	19 10	A 6 20 5			Extra formam Tauri.
Hic in 19. gradu incipit via lactea, vel combusta, & terminatur ad 30. gradus Geminorum.					
Iou. Sat.	21 10	B 1 20 5			Tertia sequens ex his, quæ sunt sub cornu Borea-
	21 50	A 3 45 5			Summitas clavis orionis. † (li Tauri †
Mart.	22 30	B 3 20 5			Quarta sequens ex his. †
	23 30	B 1 15 5			Quinta sequens ex his. †
Sat.	24 20	A 0 40 4			Extra formam Geminorum. †
Mer. P. Ve.	24 50	A 4 15 5			Sequens in pede Geminorum. †
Sat.	26 40	B 5 50 4	Gemini.		Extra formam Geminorum. †
	26 40	A 1 30 4			Poples Gemini præcedentis. †
	27 40	A 1 15 4			Extremitas pedis præcedentis Gemini. †

III Cancer.

Sat.	2 10	A 7 30 3			Extremitas finitri pedis sequentis Gemini.
	3 10	B 1 30 3			sinistrum genu præcedentis Gemini.
	5 20	A 2 15 5			Extra formam Geminorum.
Mer. P. Ve.	6 10	A 3 30 4			Extremitas pedis dextri præcedentis.
Sa.	8 25	A 2 30 3			Sinistrum genu sequentis Gemini.
Mar.	8 50	B 7 20 4			Brachium sinistrum præcedentis Gemini.
Sat.	11 50	B 2 4 5			Dextrum latus sequentis Gemini
	11 50	A 0 30 3			Sinistra Axilla sequentis Gemini.
	12 10	B 5 30 4			Occiput præcedentis Gemini.
Mart.	14 10	B 4 30 5			Humerus eius dexter.
Sat.	16 20	A 4 30 5			Extra formam Geminorum.
	16 20	B 3 0 5			Sinistrum latus præcedentis Gemini
	16 30	A 3 20 5			Extra formam Geminorum.
Mart.	16 50	B 2 4 4			Humerus sinister præcedentis Gemini.
	16 50	B 6 15 2			Hercules, siue caput sequentis Geminorum.
Sat.	18 30	A 1 20 5			Extra formam Geminorum.
	20 50	A 2 140 4			Extra formam Geminorum.

De praecognoscendis temporum mutationibus.

♋ Cancer.					
Naturæ.	Lógit. G. M.	Latit. P. G. M.	Magit. cudor.	Sig. Octauæ Sphere.	Nomen.
Sat. Mart.	22 50	B 1 0 5	Cancer.		Posterior pes Borealis Cancri.
	27 20	A 7 30 4			Posterior pes Australis Cancri.
Lun. Mar.	27 50	B 1 15 4			Borealior præcedentium Quadrilateri.
	82 10	A 1 10 4			Australior præcedentium quadrilateri.
♌ Leo.					
Lun. Mar.	0 30	B 0 20	Leo.		Nebulosa Præsepe.
Mart. Sol.	1 30	A 0 10 4			Australior sequentium quadrilateri. (ter)
	3 10	B 2 40 4			Afinus, quæ est Borealior sequentium quadrila
Sat. Mar.	4 10	B 4 50 1			Extra formam Cancri.
Sat. Merc.	6 40	A 5 30 4			Australior forcicis.
Sat. Mart.	7 10	B 7 15 5			Extra formam Cancri.
	9 20	A 2 20 4			Extra formam Cancri.
	11 20	A 5 40 4			Extra formam Cancri.
Iou. Mart.	11 20	B 7 30 4			Os Leonis.
	14 20	A 3 40 6			Vola dextra Leonis.
	17 30	A 0 0 5			Genu dextum Leonis.
	17 30	A 4 10 4			Vola sinistra Leonis.
Sat. Ven.	20 10	A 0 15 5			Cuspis cordis Leonis.
Sat. P. Mer.	20 50	B 4 30 3			Collum Leonis.
*Iou. Mart.	22 40	B 0 10 1			Regulus, siue cor Leonis.
	22 40	A 4 15 4			Genu sinistrum Leonis.
Sat. Ven.	23 40	A 1 50 4			Pectus Leonis.
Ve. P. Mer.	27 10	B 4 0 6			Prior in ventre Leonis.
Sa. P. Mar.	29 20	A 0 10 4			Maxilla sinistra Leonis.
♍ Virgo.					
Ve. P. Mar.	2 20	B 2 20 6	Virgo.		Australior ventris Leonis.
	3 10	B 5 20 6			Borealior in ventre Leonis.
Sat. Ven.	7 20	A 0 30 5			Extra formam Leonis.
	7 40	B 1 10 4			Extra formam Leonis.
	8 10	A 2 40 5			Extra formam Leonis.
Ven. Merc.	10 30	B 5 50 3			Posterior cruris Leonis.
	11 50	B 1 15 4			Posterior poplitis Leonis.
	14 50	A 0 50 4			Cubitus Leonis.
Mer. P. Mar.	15 30	B 4 15 5			Australior capitis Virginis
	17 10	B 5 40 5			Borealior capitis Virginis.
Sat. Ven.	17 40	A 3 12 5			Vola posterior Leonis.
Mer. P. Mar.	19 10	B 0 10 3			Extremitas alæ Borealis Virginis.
	20 20	B 5 30 5			Australior facies Virginis.
Mer. P. Ve.	28 30	B 1 10 3			Præcedens quatuor alæ sinistrae Virginis.

♎ Libra

Libra.

Naturæ.	Lōgit. G. M.	Latit. P. G. M.	Magis rudo.	Signa octauz phere.	Nomen.
Mar. Mer.	3 20	B 2	50 3		Sequens quatuor alæ sinistrae Virginis.
Mer. P. Ven.	4 50	A 3	30 5		Extra formam Virginis.
Mer. P. Ven.	7 20	B 2	50 5		Sequens quatuor alæ sinistrae Virginis.
Mar. Merc.	9 10	A 3	30 5		Extra formam Virginis.
Mer. P. Ven.	11 10	B 1	40 4		Ultima quatuor alæ sinistrae Virginis.
Mart. Merc.	12 25	A 3	20 5		Extra formam Virginis.
Merc. Ven.	16 30	B 3	20 5		Borealis antecessentium quadrilateri cruris
Ve. P. Mar.	16 50	A 2	0 1		Spica Virginis. * (Virginis.)
Mar. Merc.	17 20	A 7	10 6		Extra formam Virginis.
Merc. Ven.	17 25	B 0	10 6		Australis antecessentium quadrilateri cruris
	18 10	A 3	0 5		Virginis. Australis sequentiū quadrilateri cruris Virginis.
Mer. P. Ve.	20 10	B 1	30 4		Præcedens quadrilateri cruris Virginis.
Merc. Ven.	21 50	A 1	30 5		Genu sinistrum Virginis.
Mer. P. Mar.	26 30	B 7	30 4		Media caudæ vestis Virginis.
	27 30	B 2	40 4		Australior earum.

♏ Scorpis.

Libra.

Mer. Mart.	0 10	B 0	30 4		Pes sinister Virginis.
	3 10	A 7	30 3		Extra formam Librae.
	8 10	B 2	30 5		Borealior lancis meridionalis.
*	8 10	B 0	40 2		Luminosior lancis meridionalis.
	10 25	B 1	40 4		Media lancis australis.
	11 30	B 1	15 4		Præcedens in lance australi.
	18 0	B 3	45 4		Media lancis australis.
	20 30	B 0	20 5		Extra formam librae.
	21 20	A 1	30 4		Extra formam librae.
	23 10	B 5	30 4		Borealior lancis Borealis.
	23 40	B 0	30 6		Extra formam librae.
	23 50	B 6	40 4		Extra formam librae.

Scorpis.

Mar. P. Sat.	25 50	A 1	40 4		Lucida sequens frontis Scorpis.
*	25 50	A 5	0 3		Ultima lucidarum frontis Scorpis.
	26 30	B 1	20 3		Lucida in fronte Scorpis.
Sat. Mar.	26 30	B 0	30 4		Australior pedis Scorpis.
Satur. Mer.	27 30	B 1	40 4		Pes Scorpis.
Iou. Mart.	29 30	A 6	30 5		Pes alius Scorpis.
Sat. P. Ven.	30 0	B 1	40 5		Australior de tribus in sinistra tibia Ophiuchi.

♐ Sagittarius.

Iou. Mart.	0 50	A 3	45 3		Lucida in corde Scorpis.
	0 50	A 6	40 5		Sequens in pede Scorpis.
Sat. P. Ven.	0 50	B 3	10 5		Media de tribus in sinistra tibia Ophiuchi.
	0 50	B 0	45 4		Planta pedis Ophiuchi.
	1 50	B 5	20 5		Borealior de tribus, quæ sunt in sinistra tibia.
	2 30	B 0	40 5		Sinister calcaneus Ophiuchi. (Ophiuchi.)

♐ Sagittarius.											
Naturæ.	Lōgit.	Latit.	Magitudo.	Signa octavae sphaerae.	Nomen.						
G. M.	P. G. M.										
* Iou. Mart.	2 50	A 4	0 2	2	Sagittarius.	Cor Scorpij, siue Arietis.					
	4 40	A 5	30 3	3		Sequens trium lucidarum cordis Scorpij.					
Hic in quinto gradu incipit via lactea, & terminatur ad 15. gradum ipsius Sagittarij.											
Sat. P. Ven.	11 20	B 7	30 3	3	Genu dextrum Ophiuchi. †						
	13 10	B 2	15 4	4	Præcedens quatuor in dextro pede Ophiuchi. †						
	14 30	B 1	30 4	4	Sequens quatuor in dextro pede Ophiuchi. †						
	15 10	B 0	20 4	4	Sequens tertia pedis ophiuchi. †						
Mar. Lun.	15 40	A 1	10 5	5	Extra formam scorpij.						
*	15 40	A 6	10 5	5	Extra formam scorpij. †						
Sat. P. Ven.	16 0	B 0	45 5	5	Ultima de quatuor in pede ophiuchi. †						
	16 51	B 2	15 3	3	Tibia dextra ophiuchi.						
	17 20	B 1	30 5	5	Calcaneum ophiuchi						
Hic in 23. gradu, incipit iterum lactea via, & terminatur ad 4. gradum Capicorni.											
Iou. Mart.	26 50	B 2	50 4	4	Sagittarius.	Borealis arcus Sagittarij. †					
	27 50	A 6	30 3	3		Capulus ensis Sagittarij. †					
*	29 10	A 1	30 3	3	Sagittarius.	Australior arcus Sagittarij. †					
Mart. Lun.	29 40	A 6	20 3	3		Ferrum sagittæ Sagittarij. †					
♑ Capricornus.											
Iou. Mart.	3 10	A 3	30 4	4	Hasta sagittæ Sagittarij. †						
Sol. Mart.	5 20	B 0	45 4	4	Nebulosa & lina Sagittarij. †						
Iou. Mart.	5 30	A 3	15 3	3	Humerus sinister Sagittarij. †						
Sol. Mart.	5 50	B 2	10 4	4	Præcedens capitis Sagittarij.						
Iou. Sat. o	6 30	A 6	55 3	3	Ultima quæ est sub axilla Sagittarij.						
Sol. Mart.	7 50	B 1	30 4	4	Media capitis Sagittarij						
Iou. Sat.	7 50	A 4	30 4	4	Media scapulæ Sagittarij.						
Sol. Mart.	9 20	B 2	0 4	4	Ultima capitis Sagittarij.						
Iou. Sat.	10 10	A 2	30 5	5	Scapula Sagittarij.						
Iou. Merc.	11 30	B 2	5 5	5	Australis scapularum Sagittarij.						
	12 30	B 4	30 4	4	Media scapularum Sagittarij.						
Iou. Sat.	12 50	A 1	5 5	5	Humeri dextri Sagittarij.						
Iou. Merc.	13 0	B 6	30 4	4	Borealis scapularum Sagittarij.						
Iou. Sat.	15 0	A 2	50 4	4	Cubitus dexter Sagittarij.						
Ven. Mer	15 30	B 5	30 6	6	Obscura in scapulis Sagittarij.						
Ve. P. Sat.	17 30	A 4	50 6	6	Præcedens Borealis lateris de quatuor in radice						
Iou. Merc.	17 50	B 2	0 6	6	Australior duarū in sinistra spatula. (caude eius.						
Ve. P. Sat.	19 0	A 4	50 5	5	Sequens Borealis lateris in radice caudæ Sagittarij.						

♑ Capricornus.

Naturæ.	Lōgit. G. M.	Larit. P. G. M.	Magni- tudo.	Signa octanz sphere.	Nomen.
Iou. Mer.	19 0	A 5 50 5			Antecedēs australis lateris ī radice caudæ eius.
Ven. P. Sar.	19 40	B 5 50 5			Borealior de duabus ī sinistra spatula Sagittarij.
Mar. Merc.	19 50	A 6 30 5			Sequēs australis lateris ī radice caudæ Sagittarij.
Mar. Merc.	26 20	B 0 40 5		cornus.	Præcedens de tribus quæ sunt sub oculo dextro Capricorni.
*Ve. P. Mar.	27 30	B 5 0 3		Capri-	Australis de tribus quæ in sequenti cornu Capricorni.
	27 30	B 7 20 3			Borealis de tribus quæ ī sequenti cornu Capricorni.
	27 50	B 6 40 7			Media de tribus quæ in sequenti cornu Capricorni.
Sat. P. Ven.	28 50	B 1 45 6			Præcedens reliquarū duarū in rictu Capricorni.
*ve. P. Mar.	29 6	B 1 30 6			Sequens earum.
Sat. P. Ven.	29 10	B 0 45 6			Australis de tribus, quæ sūt in rictu Capricorni.
					Aqua-
					rius.
Mar. Mer.	1 0	A 6 30 4			Humerus sinister Capricorni.
	1 50	3 3 50 6			Borealior duarum quæ sunt in collo Capricorni.
	2 0	0 0 10 5			Australior earum quæ sunt collo Capricorni.
Sat. Ven.	2 0	A 0 13 3			Antecedens duarū quæ sunt ī cauda Capricorni.
Mar. Merc.	6 50	A 0 0 4			Antecedēs duarū quæ sūt in scapula Capricorni.
	6 50	A 2 50 5			Borealior duarū quæ sunt in corpore Capricorni.
	6 50	A 4 0 5			Australior duarū reliquarū ī corpore Capricorni.
Sat. Merc.	7 50	B 5 30 3			Quæ est in sinistra manu Aquarij. (corni)
Mar. Merc.	8 59	A 4 15 5			Sequēs de tribus, quæ sunt in medio corpore Capri-
	10 30	A 6 0 5			Sequēs duarū cōtigarū, quæ sūt sub vêtre capricor.
	11 10	A 0 50 4			Sequens duarum, quæ sunt in scapula Capricorni.
	14 0	A 4 45 4			Præcedēs duarū cōtigarū sub vêtre Capricorni.
	15 10	A 4 30 4			Sequens earum, quæ sunt in cauda Capricorni.
	16 10	A 6 50 4			Præcedēs duarū cōtigarū sub vêtre Capricorni.
Sat. Iou.	16 30	A 2 0 3			Sequēs de duabus, quæ sunt apud caudā Capricorni.
	17 0	B 3 20 4			Antecedēs de quatuor, quæ sūt in Boreali caudæ Ca-
	17 30	B 2 50 5			Media ex illis quatuor caudæ Capricorni (pricor.
Sat. Merc.	17 30	B 6 15 5			Quæ sub axilla Aquarij.
Sat. Iou.	18 50	B 0 0 5			Australis de illis quatuor caudæ Capricorni.
	18 50	B 4 20 5			Borealis ex illis quatuor caudæ Capricorni.
Sat. Merc.	21 50	A 1 40 4			Australior duarū, quæ in sinistra vertebra Aquarij.
	23 20	B 0 15 6			Borealior duarū, quæ in sinistra verter Aquarij.
Mer. P. Sat.	24 50	A 5 40 5			Crus Aquarij.

♑ Aquaria

Naturæ.		Lógit. G.M.		Latit. P.G.M.		Magnitudo.	signa octavae sphaera.	Nomen.
Aquarius.								
Sat. Merc.	26 20	B 3	0	4	4		Dextra vertebra Aquarij.	
	27 10	B 3	10	5			Sequens in dextra vertebra Aquarij.	
	28 50	A 0	50	5			Altera in vertebra dextra Aquarij.	
Pisces.								
Mer. P. Sat.	1 30	A 5	0	4			Poples Aquarij.	
	1 50	A 7	30	3			Tibia dextra Aquarij.	
Sat. P. Iou.	5 0	B 0	10	4			Prima in aqua Aquarij.	
	5 10	B 2	0	4			Secunda in aqua Aquarij.	
	7 50	A 1	0	4			Tertia in aqua Aquarij.	
	9 10	A 3	30	4			Quarta in aqua Aquarij.	
	10 0	A 4	10	4			Quinta in aqua Aquarij.	
	10 10	A 0	30	4			Sexta in aqua Aquarij.	
	10 40	A 1	40	4			Septima in aqua Aquarij.	
Mar. P. Ve.	10 50	B 7	30	4			Dorsum Piscis.	
Mer. P. Sa.	14 20	B 7	30	4			Craneum Piscis.	
Merc. Iou.	16 10	B 4	30	4			Antecedens duarum, quæ sunt in ventre Piscis.	
	19 50	B 3	30	4			Seques duarum, quæ in ventre Piscis.	
Iou. P. Ven.	20 50	A 5	30	4			Extra formam Piscium.	
	21 20	A 2	40	4			Extra formam Piscium.	
	22 25	A 2	30	4			Extra formam Piscium.	
	22 30	A 5	30	4			Extra formam Piscium.	
Sa. P. Mer.	26 10	B 6	20	4			Cauda Piscis antecedentis.	
Omnes numero 246.								

*Tabella fixarum illustrium extra signiferum numero 27.
Anno 1597. iuxta longitudinem recognita.*

Naturæ.	Lógitudo. Sig. G. M.		Latitudo. P. G. M.		Magnitudo.	Nomen.
Mart. Merc.	Ar. 2	20	B 12	30	2	Ala Pegasi.
	Ar. 8	0	B 16	0	2	Vmbilicus Pegasi.
Sat. Iou.	Tau. 19	50	B 23	0	2	Caput Algol.
	Tau. 25	0	B 30	0	2	Dextrum latus Persei. †
Mar. Mer.	Ge. 10	0	A 31	30	1	Pes orionis, seu Rigel.
	Ge. 11	30	A 17	30	2	Humerus sinistèr orionis, seu Bellatrix.
Sat. Iou.	Ge. 15	10	B 22	30	1	Hircus in Auriga. †
	Ge. 17	30	A 24	50	2	Tres stellæ 2. magnit. quæ vocantur, cingulus

Mart. Merc.

Naturæ.	Lôgitudo.		Latitudo		Mag.	Nomen.	
	Sig.	G. M.	P.	G. M.			
Mart. Merc.	Ge.	22 10	A	17 0	1	Dexter humerus orionis.	
	Ge.	23 0	B	20 0	2	Dexter humerus Aurigæ.	
Iou. P. Mar.	Can.	7 50	A	39 10	1	Canicula: Canis ardens.	
	Merc.	Can.	14 30	B	9 30	2	Caput Apollinis: seu Geminorum antecedens.
		Can.	19 40	A	16 10	1	Canis minor; Procyon.
Sat. Ven.	Leo.	20 10	A	20 30	2	Hydræ lucida.	
Sat. P. Mer.	Leo.	22 20	B	8 30	2	Ceruiæ Leonis.	
Sat. Ven.	Vir.	4 20	B	13 40	2	Dorsum Leonis.	
	Vir.	14 40	B	11 50	1	Cauda Leonis.	
Iou.	Lib.	17 10	B	31 30	1	Arcturus in Boote.	
Ven. Mer.	Scor.	2 50	B	44 30	2	Maior coronæ Borealis.	
Sa. P. Mar.	Scor.	12 20	B	8 50	2	Luminosior lancis Borealis.	
Mar. Mer.	Sag.	15 0	B	26 0	3	Caput serpentarij.	
Ven. Mer.	Cap.	7 30	B	62 0	1	Vultur cadens in lyra.	
Iou. Mart.	Cap.	12 40	B	29 10	2	Vultur volans. †	
Ven. Merc.	Aq.	20 10	A	23 0	1	Fomahant, in Aquario.	
	Aq.	29 20	B	60 0	2	Cauda Cygni. †	
Mart.	Pisc.	16 50	B	19 40	2	Dorsum Pegasi	
	Pisc.	22 20	B	31 0	1	Crus Pegasi.	

Præcedentium Tabularum explicatio, et animadversiones.

C A P. X X X V I I.

TABULAE profecto explicatione non indigent, cum viris in hac facultate peritis sit res clarissima: nihilominus tamen ob tyrones aliquali dilucidatione enodabuntur. Prima initium habet à prima stella Arietis octauæ non illa, quæ à verna interfectione recessit: nam dubio procul ipsa inter vigesimam sextam, & vigesimam septimam partem, & iuxta aliquos inter vigesimam octauam Arietis partem inuenitur: quæ est cornu Arietis præcedens. Hæc certe est prima omnium stellarum: sed initium habet à pri-

Prima tabulae initium à qua stella desumitur.

ma, quæ est in lino Piscium. Vtitur autem in hac parte Cardan i supputatione, quæ licet sit anno 1537. recognita: nihilominus tamen, quia inter cæteras meliora videatur esse, ideo hanc amplexi fuimus. At si emendatione indiget, pro singulis quæ indecim annis addat prudens Mathematicus octo prima scrupula: & ita fixarum

Petrus Ap-
pianus.

Fixarum pro-
gressiones.

Stellarum zo-
diaci nume-
rum.

Cardani sup-
putatio duo-
decim obser-
uationibus
verificata.

Luminoso-
ris lancis lo-
cus recogni-
tus, & verificatus.

Maginus
Tycho Bra-
he.

Astrorum lo-
ca quomodo
emendantur.

Astrorum ve-
rificatio per
lunæ locum
tempore suæ
totalis eclipsi-
s.

fixarum loca emendata prodibunt; veluti & nos fecimus. Hæc autem robur trahunt ex aliquorum inerrantium syderum observatione per Petrum Appianum in sua Cosmographia parte pr. c. x. facta: & si alia via processerit. Ex qua Gemma frisius collegit stellas fixas promotas esse spatio annorum quindecim octo scrupulis primis. Hinc igitur facile erit loca earum pro futuris annis corrigere, atq; emendare. Cum itaq; ab anno 1537. vsq; ad præsentem annum 1597 fluxerint anni sexaginta sequitur, vt fixæ minus triginta duobus, & paulo amplius sint promotæ. Hæc nos quoq; observatione firmati, syderum inerrantium quæ in zodiaco incidunt, tabulam condidimus: illis primis scrupulis adiectis: iuxta quæ prudens quoq; Mathematicus ad temporum mutationes vaticinandas ex solis accessu ad initia, media, & fines signorum octava sphaeræ se gubernabit. Poteramus quidem Magini viri vni quaq; clarissimi Canone insigniorum syderum quæ in signifero incidunt, ad nostra tempora restitutorum, vti: verum cum non omnia coadunet, sed tantum 152. animaduertit; Cardanus verò 246, quamvis desint etiam centum; nam omnes zodiaci sunt numero 346. illam, quam Cardanus constituit, sequi proposuimus. Accedit etiam quod syderum inerrantium progressio ex sua supputatione plus solito velocior redditur (pace sua id dictum sit, non enim reprehensione dignus est, cum ex alijs procedat principijs.) Porro fatemur restitutiones fixarum, quascunq; siue ad Coperniceam rationem pertinentes, siue ad Alphosinam à recto deuiare: ne dicamus toto aberrare Cælo, quemadmodum & stellarum errantium quoq;. Fatemur tamen, inter supputationes, eam, quam sequuti sunt Stadius, & Maginus, observationibus maximè congruere: licet, quò ad errantia sidera motus plus tribus superioribus correspondeant, minus vero inferioribus. At nos pro nunc Cardani supputatione quam in supplemento cap. 7. digessim contetamur: eum illam duodecim observationibus verificauerit. Quarum vndecim in secundo Astronomicorum iudiciorum libro descripsit, alteram verò cum instrumentis locum luminosioris lancis secundæ magnitudinis naturæ Martiæ, & Mercurij: Mediolani verificauit die vigesima nona Nouembris 1537. hora vna, & media æquali ante solis ortum ex coniunctione Veneris cum ipsa stella: quæ australior ferè Venere gradu vno, minutis decem cum esset, Venerisq; locus visibilis graduum sex, scrupulorum verò primorum quinquaginta septem: differentia quoq; longitudinis esset fermè minorum triginta, quibus stella erat Venere orientior: manifestum est, luminosioris lancis locum esse recognitum, atq; verificatum: ac propterea fixarum loca pro nunc esse qualia Cardanus locis præcitatatis posuit. Scimus quidem & hanc quoq; supputationem ex alia via oriri, recognoscendamq; debere, sicuti & aliarum verum cum loca restituta videbimus, omnia emendantur. Expectantur nobis in dies hi labores, à viris doctissimis confecti: à Magino præsertim, & Tycho Brahe Dano viris clarissimis, & de Astronomicis rebus optimè meritis. Verum enimvero emendantur loca Astrorum omnia, vel per tabulas, vel per Astrolabia, Armillas, Radios, & similia mathematica instrumenta. Quæ si observationibus minimè congruant (quod diu certè nobis suspicioni fuit) corrigenda sunt tabule, emendandaq; sunt ob fallaciam, instrumenta. At verò Cardanus laudat fixarum, & errantium verificationem per lunæ locum tempore suæ totalis eclipsi, cui quælibet stella cuiuscunq; magnitudinis eò tempore in lunæ contactu appareat: & verum dicit. Verum hæc longissimo temporis tractu obseruari possunt, non enim semper eclipses totales fiunt, neq; ær ferenus tunc temporis semper conspicitur, stellarumq; omnium multitudo maxima: ita vt vnius seculi spatio vix ab solui possent. In prima igitur tabula hæc ordinate collocantur. Primò naturæ fixarum,

fixarum vtrūm scilicet sint Saturniæ, vel Iouiæ, aut Martiæ, aut Solares, aut Veneræ, vel Mercuriales, vel Lunares: quia harum effectus producent, vt inferius dicitur. Secundo longitudines earum cum suis partibus, & minutis recognita. Tertio polus, num scilicet sint boreales, vel australes. Quarto earundem ab ecliptica latitudines cum suis pariter partibus, & minutis. Quinto: magnitudines, num sint primæ, vel secundæ, aut tertiæ, aut quartæ: vel quintæ, vel sextæ magnitudinis; aut sint nebulosæ. Sexto signa octauæ spheræ, vbi ex Solis accessione fiunt temporum mutationes. Postremo illarum nomina. Illud tamen præmonere volumus, vt stellæ cum stellulis adnotatæ, indicent illas esse Regias: cum cruce, illas certe esse, quæ in lacteo circulo versantur, vel in eius finibus. Quemadmodum adnotari etiam debent quatuor insignes extra zodiacū omnes septentrionales: videlicet dextrum Persei, latus magnitudinis secundæ, habens in longitudine Tauri viginti quinque partes, in latitudine triginta; naturæ Saturniæ, & Iouiæ. Hircus in auriga magnitudinis primæ, naturæ Martiæ, & Mercurij, in longitudine partes quindecim, minuta verò decem habens: in latitudine viginti duas, minuta autem triginta. Vultur volans magnitudinis secundæ, naturæ Iouiæ, & Martiæ: habens in longitudine viginti quatuor partes. Capricorni, in latitudine viginti nouem cum minutis decem: & cauda Cygni magnitudinis secundæ, naturæ Veneris, & Mercurij, viginti nouem gradus; & minuta viginti in longitudine Aquarij sibi vendicans: & in latitudine sexaginta, omnes quidem recognita, vt præcitatæ. Quæ stellæ dubiè procul sunt, vel in lactea via, vel in confinibus eius ad quæ cum Sol, vel Luna accedit: turbidum aerem reddere manifestum est. Adnotare igitur debet prudens Mathematicus cunctas stellas in lacteo circulo existentes: quia in futuris temporum mutationibus prænotendis certior erit. Quare secundam Tabulam illustrium siderum extra signiferum tam borealium, quam Australium existentium adduximus: quam Cardanus in suo supplemento cap. ix. affert, sed à nobis quoque recognitam, vt prima. Huius series, positus, & intelligentia, ferè est, vt superior. Primò quidem explicantur talium stellarum naturæ, cuius sint. Secundo ponuntur signorum nomina, nempe in quibus eorum incidant: Tertio partes & minuta longitudinis earum à nobis recognita. Quarto inscribitur polus, num scilicet ad Austrum vergunt, vel ad boream enitent. Quinto latitudinis earum partes, & minuta. Sexto Magnitudines; postremo autem nomina. Porro cuncta manifesta sunt. Sed illud præmonemus, quòd vbi crucis asteriscus appositus est: ibi indicat stellam esse in via lactea, vel saltem, (vti paulò superius diximus) in confinio eius. Ceterum ne propriæ videamur initi opinioni, dicatque prudens Mathematicus, nos, vt obstinatos vnam dumtaxat viam sequi velle, alteram verò vel reijcere, vel saltem non curare: vt sibi quisque consulat, pro vt vult, tres tabulas confecimus insigniorum stellarum, tam in signifero, quam extra positarum, tum borealium, tum Australium iuxta coperniceam rationem: quam etiam nostra ætate Magnus vir clarissimus sequutus est. Hæc deseruare etiam poterat pro temporum mutationibus dignoscendis, vt alias explicabimus: cum scilicet de illarum significationibus sermo fiet; deque tempestatum qualitate ex signorum natura partiumque illorum. Prima itaque tabula erit insigniorum inerrantium borealium extra signiferum incidentium cum nominibus propriis, longitudinibus recognitis, latitudinibus, magnitudinibus, & naturis. Secunda erit illustrium australium extra zodiacū similiter cum nominibus, longitudinibus, latitudinibus, magnitudinibus, atque naturis. Tertia erit insigniorum in signifero incidentium, quæ inerrantium nomina, longitudi-

Tabulæ primæ series, & explicatio.

Persei latus dextrum.

Hircus in auriga.

Vultur volans.

Cygni cauda.

Luminaria cum stellis in lactea via turbidum reddunt aerem.

Tabulæ secundæ ordo & intelligentia.

Tabulæ iuxta quam supputationem supputatæ.

Tabularum numerus, discernit, & ordo.

nes similiter recognitas, latitudines tam boreales, quam australes, magnitudines quoq; atq; naturas explicabit. Tabularum vero intelligentiam, vsum, seriem ordinem & similia, post tabularum positæ quàm citius dilucidabimus. Sequuntur igitur Tabulæ.

Tabula Stellarum illustrium inerrantium Borealis extra signiferam, cætu orbis affixarum iuxta coperniceam rationem supputatarum: qua anno Domini 1595. quò ad longitudinem sunt recognita.

Inerrantium stellarum borealis extra signiferam nomina		Longitudo P.	Latitudo P.	Magnitudo.	Natura.		
1	Extrema ala Pegasi. Alchemb.	3 ♄	33 12 B	20 2. Mi.	Mart. Mer.		
2	Dexter humerus Cephei.	8	3 69	03	Sat. Iou.		
3	Vmbilicus Pegasi. Caput Andromedæ.	10	3 26	02 Mi.	Veneris.		
4	Andromedæ.	Scapulum	16	43 24	30 3	Veneris.	
5		Sinister cubitus	17	3 15	30 3		
6		Vmbilici vel cinguli.	Media	23	13 30		03
7			Boreal.	23	23 32		03
8			Austral.	25	13 26		20 3
9	Cornu Arietis sequens.	29	3 8	20 3	Sat. Mart.		
10	In medio alcenta sedis Cassiopeæ.	29 ♄	13 51	40 3 Mi.			
11	Pectus Cassiopeæ. Scheder.	2	13 46	45 3 Ma.	Sat. Ven.		
12	Trianguli } Apex, seu summitas,	2 ♄	3 16	30 3	Mercurij.		
13		Deltoton } Præced.	7 2	3 20		40 3	
14			Basis. } Sequens.	8 1		3 19	03
15	Sinister pes Andromedæ, Alamac	8	13 23	03	Veneris.		
16	In Cassiopea. } Super Cathedra.	8	3 49	03 Ma.	Sat. Ven.		
17		Ad genua.	11	43 45		30 3	
18	Antecedens à capite Medusæ,	16	3 20	40 Obicu.	Martis.		
19	In extremo dextræ manus Persei.	19	3 40	30 Nebul.			
20	* Caput Algol, seu Medusæ.	21	3 23	02	Sat. Iou.		
21	Sinister calcaneus.	25	33 12	03 Mi.			
22	* Dextrum latus, Alchemb.	26	13 30	02			
23	Extremum sinistri pedis.	27	43 11	03 Ma.	Sat. Iou.		
24	Persei } Ultima trium dextri lateris.	29	3 27	30 3	Ma.		
25		Sinistrum crus.	29	43 14		45 3	
26		Sinistrum genu.	0 II	3 19		50 3	
27	Hædorum in Auriga.	Antecedens.	13	33 18	04 Mi.	Mart. Ven.	
28		Sequens.	(hæior 13	33 18	03 Ma.		
29	* Sin. Sum. Aurigæ, Hircus, Capella, & Al	17	3 22	30 1	Mart. Mer.		
30	Stella Polaris in cauda Cinosuræ.	21	33 66	03	Sat. Ven.		
31	* Aurigæ humerus dexter.	24	13 20 B.	02	Mart. Merc.		
32	* Caput II Præcedens, Apollinis.	14	43 19	40 2	Merc.		

Helicis

Inerrantium fiderum borealium extra signiferum nomina.		Longitudo P.	Latit. Pi	Magnitudo.	Naturæ.	
33	Herculis, vel	In sinistro pede Austr. } Sinistr. genu anterior. } In finistr. pede Boreali.	26	43 28	30 3	Mart.
34	Vrsæ maioris,		27	3 35	0 3	
35			27	53 29	40 3	
36	Quatuor occultarum infor. circa Helicem.	} Prima. } } Secunda. } } Tertia. } } Quarta.	2	33 23	15	Obscure. Luna Ven.
37			3	33 22	45	
38			7	33 20	0	
39			8	23 22	15	
40	Helicis *	Humerus 4	Rotæ 12	3 49	0 2	Martis.
41	seu Vrsæ	Ilia 3	plau. 13	33 44	30 2	
42	maioris.	Eductio caudæ 2	ftri. 24	33 51	0 3	
43		Crus finistr. po S 1	25	23 46	30 2	
44	* Media cervicis Leonis.		23	33 8	30 2	Sat. par. Mer.
45	Vrsæ maio. *	} Pedis dext. post. } Boreal. } } } Austr. } } Prim. caudæ 3. Equus plaustr.	1	13 25	50 3	Martis.
46			1	43 25	0 3	
47			3	33 53	30 2	
48	* Sequens in lumbis	tergum	5	33 13	40 2	Sat. Ven.
49	* Media caudæ Vrsæ mai.	2. Equus.	9	23 55	40 2	Martis.
50	* Cauda Leonis.		15	53 11	50 1	Sa. Ve. P. Me.
51	Berenices crines, seu coma. Trica.		16	13 30	0	Lumin. Lun. Ven.
52	Sequens duarum austr. comæ Berenic.		19	53 25	30	obscur.
53	* Ultima caudæ Vrsæ maio. prim. Equus.		21	13 54	0 2	Martis.
54	Præindemiatrix.		3	33 15	10 3	Sa. Me. velle.
55	Sub cingulo.	in dextro latere.	5	34 8	30 3	Mer. P. Ven.
56	Bootis	} Sinister humerus } } Borea finistri cruris. }	11	3 49	0 3	Mart. Sat.
57			12	43 28	0 3	
58			16	13 8	40 3	
59	* Arcturus in Boote. Alramech.		18	23 31	30 1	Mart. Iou.
60	Calcaneus dexter Bootis.		26	43 28	0 3	Mar. Sat.
61	* Lucida coronæ Gnosæ. Alpheta.		6	3 44	36 2	Ma. Ven. Merc.
62	Serpentis	} Prima conuersionis colli. } } Eductio colli. }	13	3 29	15 3	Sat. Mart.
63	Ophiuc.		13	23 34	15 3	
64	* Lanx Borealis lucens.		13	33 8	30 2	Iou. Merc.
65	Serpentis	} In tempore } } In couersione colli. } Media } } Australis }	15	43 35	B. 0 3	Sat. Mart.
66	Ophiuchi.		15	43 25	20 3	
67			17	43 24	0 3	
68	Herculis, seu	} Brachius dexter. } } Humerus dexter. }	23	3 40	10 3	Merc.
69	Engonasi.		25	3 43	0 3	
70	Palma fin. manus Ophiuc.	} Præcedens } } Sequens }	26	23 17	0 3	Sat. P. Ven.
71			27	23 12	30 3	
72	Sinitrum genu Ophiuculi.		3	33 11	50 3	Sat. P. Ven.
73	Oculus Draconis.		4	33 75	40 3	Sat. Iou.
74	Engonasi.	} Sinister humerus. } } Caput Ras algeri. }	8	3 48	0 3	Merc. Mer. vel Mar.
75			9	3 37	30 3	

merantium siderum borealium extra signiferum nomina.		Longitudo p.	Latit. Pi	Magni- tudo.	Natura.		
76	Caput Ophiuculi Ras aben	16	13 36	0 3	Sat. par. Ve.		
	* Caput Draconis, seu Iunonij.	21	33 75	30 3	Sa.Ma.P.Io.		
77	* Lucida liræ, vultur cadens. Fidicula.	8	Υ 35 62	0 1	Ven. Merc.		
78	Prima Antinoi. Præc. infor. circ. aquil.	12	33 18	10 3	Mart. Iou.		
79	Præcedens duarum finistr. humer. Aquilæ.	24	33 31	30 3	Mart. Iou.		
80	* Aquila, vultur volans, Alchair.	25	13 29	10 2	Ma.		
81	Os Oloris. Rostrum gallinæ.	25	53 49	20 3	Ven. Merc.		
82	Proxima lucidæ in scapulis Aquilæ.	26	3 30	0 3	Mi.		
83	Antecedens in collo Aquilæ.	26	13 27	10 3	Mart. Iou.		
84	Caput Antinoi.	0	\approx 3 21	40 3			
85	Præcedens sub sinistra manu \approx	6	3 8	30 3	Sat. Merc.		
86	Cauda Delphini. (lateris.	9	3 29	10 3	Mi.		
87	Romboides Delph. australior præcedentis	9	53 32	0 3	Mi.		
88	In ancone alæ dextræ gallinæ.	10	43 64	40 3	Ven. Merc.		
89	Lateris } Præcedens. Rôboid. boreal.	11	33 33	50 3	Mi.		
90	Delphini. } Sequentis.	Aufri.	12	43 32	0 3	Mi.	
91		Borea.	14	53 33	10 3	Mi.	
92							
93	Equulei. } In ore } Præcedens	Præcedens in capite	17	43 20	30	Obscu- ræ.	
94		Sequens	Præcedens	17	43 25	30	
95			Sequens	19	3 25	0	Mart. Iou.
96		Sequens in capite.	19	23 29	40		
97	Humerus finister.	18	3 8	50 3	Sat. Merc.		
98	Pectus oloris, seu gallinæ.	19	53 56	20 3	Ven. Merc.		
99	Rictus, seu muscida Pegasi	26	43 21	30 3	Ma.		
100	Luminosior dextri humeri Aquar.	27	43 11	0 3	Sat. Merc.		
101	* Cauda Cygni seu gallinæ.	0	π 33 60	B.o 2	Ven. Merc.		
102	Borealis duarum capiti Pegasi.	0	43 16	50 3	Ma.Io.velMe.		
103	\approx } Brachius dexter.	0	53 8	45 3			
104	Aqua- } Manus } Borea.	rij. } dextræ } Austr.	Præced.	3	23 9	0 3	Sat. Merc.
105			Sequens	4	43 8	30 3	
106							
107	Equi Pe- } Sapulæ	gasi. } Dexter humerus, seu crus.	18	3 19	40 2	Mi.	
108			23	33 31	0 2	Mi.	

**Tabula stellarum illustrium inerrantium Australium extra signife-
rum oīa uo orbi affixarum, iuxta Coperniceam rationem suppu-
tatarum, qua anno Domini 1595 quò ad longi-
tudinem sunt recognita.**

Siderum inerrantium Australium ex- tra signiferum nomina.		Longitudo P.	Latit. P.	Magni- tudo.	Natura.
1	109 Ceti. } Sequens duarum ad caudā.	11	γ 3	15 M. 20 3	Sat.
2	110 * } Media trium in corpore.	13	23	25 20 3	
3	111 * } Venter, Baten Kaiton.	16	23	20 0 3	
4	112 * Lucida Eridani, Acarnar.	21	33	53 30 1	Iou. Ven.
5	113 Nexus, seu nodus Piscium.	23	53	8 30 3	Iou. P. Merc.
6	114 * Conuersio fluuij Eridani.	27	23	34 50 4	
7	115 Australis seq. in pectore Ceti.	28	δ 23	27 30 3	
8	116 Præcedens trium in gena Ceti.	1	53	14 0 3	
9	117 Prima post interuallum fluuij Eridani.	3	33	23 10 3	
10	118 Medium oris Ceti.	4	3	11 30 3	Saturn.
11	119 Secunda post interuallum fluuij.	8	33	25 30 3	
12	120 * Extrema mandibula Ceti.	9	3	11 20 3	
13	121 Post interuallum } Tertia.	13	33	28 0 3	
14	122 Fluuij Eridani. } Quarta.	15	33	28 50 3	
15	123 } Vltima.	18	23	32 50 3	
16	124 Pectus ♀ Tauri.	25	3	8 0 3	Mar. Lun.
17	125 } Sexta.	5	π 53	15 50 3	
18	126 Clypei Orionis . } Septima.	6	13	17 10 3	Iou. Sat.
19	127 } Octaua.	6	43	20 20 3	
20	128 } Vltima Austr.	7	43	21 30 3	
21	129 Orionis . } *Sinister pes, Rigel.	10	33	31 30 1	Iou.
22	130 * } Humerus sinister, Bellatrix.	11	43	17 30 2	Mart. Merc.
23	131 Sub aluo, seu ventre. } Leporis.	16	13	44 20 3	Merc.
24	132 In medio corpore. }	16	53	41 30 3	
25	133 Informiū lucidarū circa canē } Prior.	17	23	57 40 2	Ven.
26	134 } Sequēs	20	23	59 40 2	
27	135 Ensis Orionis. } Media.	18	3	29 M. 30 3	Sat. Iou.
28	136 } Australior.	18	23	29 50 3	
29	137 Unguli, seu Balthei * } Prior.	16	43	24 10 2	
30	138 Orionis fulgentium. } Media.	18	43	24 50 2	Sat. Iou.
31	139 } Sequens.	20	43	25 30 2	
32	140 Orio- } Dextrum genu.	21	33	33 30 3	
33	141 nis. * } Humeri dextri rubescens.	23	23	17 0 1	Mart. Merc.
34	142 In extremo pedis prioris Canis.	2	δ 23	41 20 3	Ven.
35	143 * Canobus in Argo nauī. (bor.	8	33	75 0 1	Sat. Iou.
36	144 * Canis maior, canicula, Syrius, Alha-	9	3	39 10 1	Sat. P. Mart.

		Siderum inerrantium Australium extra signiferum nomina.	Longitudo P.	Latit. P.	Magnitudo.	Natura.			
37	145	Eduatio femoris finitri	} Canis.	15	3 51	30 3	Ven.		
38	146	Sub ventre inter femora.		18	3 48	45 3			
39	147	* Canis minor, Procyon, Algomeisa.		20	33 16	10 1	Mer. P. Mar.		
40	148	Extremitas caudæ aanis.	23	33 50	30 3	Ven.			
41	149	* In medio scuti Argi fulgēs, MarKeb	27	43 47	15 4	Sat. Iou.			
42	150	Informis circa caput hydræ.	3	♋ 53 23	15 3	Sat. Ven.			
43	151	Argo- nauis.	} Sequens duarū in extremo.	5	43 43	20 3	Mi.		
44	152			* Tertia, quæ sequitur scutū.	6	33 54		30 2	
45	153			In sectione transtri.	8	53 51		15 2	Sat. Iou.
46	154			* Lucida seq. in transtro.	12	33 58		20 2	
47	155			Lucida seq. has in transtro.	21	23 63		50 2	
48	156	* Lucida Hydræ, Alphard.	21	23 20	30 2	Sat. Ven.			
49	157	Lucida austr. infra carinam nauis.	29	53 69	40 2	Sat. Iou.			
50	158	Informis circa collum Hydræ.	2	♎ 23 26	0 3	Sat. Ven.			
51	159	* Fundus vasis Crateris.	17	43 23	0 4	Ven. P. Merc.			
52	160	Cor- ui.	} Roltrū, & est cōmunis Hydræ.	6	♌ 43 21	30 3	Sat. Mar.		
53	161			Antec. alæ sequentis.	8	3 12		30 3	
54	162			* Ala dextr. præcedēs. Algorab.	8	53 14		50 3	
55	163			Pes extremus, cōmunis hydræ.	11	53 18		10 3	
56	164	Centau- ri.	} Coxa dextra	24	3 46	10 2	Iou. Ven. Ven. Merc. Iou. Ven.		
57	165			* Humerus sin. prædedens.	27	33 25		40 3	
58	166			Sūmitas pedis dext. prioris	29	42 41		10 1	
59	167	Centau- ri.	} * Poples pedis dext.	1	♍ 23 51	10 2	Iou. Ven.		
60	168			* Talus.	6	43 51		40 2	
61	169			Humerus dexter.	7	3 22		30 3	Ven. Merc.
62	170	Centau- ri.	} Antecedēs duarū in vêtre.	7	53 43	M. 0 2	Iou. Ven. Ve. Me. vel M. Iou. Ven.		
63	171			* Lucida corporis humani.	9	23 33		30 3	
64	172			* Sinistrum genu.	15	33 45		20 2	
65	173	♋ Scor- pij.	} Australior in pede.	27	23 7	50 3	Sat.		
66	174			Primus corporis spondilus	9	♄ 53 11		0 3	
67	175			Austrina dup. tertij spond.	11	33 18		0 3	Sat. par. Ven.
68	176			Quartus spondilus.	14	33 91		30 3	
69	177			Aculeus, seu cauda.	18	53 13		20 3	Merc. Mart.
70	178	Quintus spondilus	19	33 18	50 3	Sat. par. Ven.			
71	179	♌	} Septimus spondi. proxim.	20	23 15	10 3	Mart. Lut.		
72	180			Sextus spondilus (aculeo)	21	53 16		40 3	
73	181			Sequēs aculeū, nebulosa.	22	33 13		15 Nebul.	
74	182			In australi parte arcus.	29	23 10		50 3	Iou. Mart.
75	183			* Genu sinist. prior.	8	♎ 23 18		0 2	
76	184	Sagit- tarij	} In suffragine sin. priore.	9	3 23	0 2	Sat. Iou.		
77	185			Genu dextr. anterior.	18	3 20		10 3	
78	186			Sub sinistro femore.	18	4 13		30 3	
79	187	Lucidarum præcedentiū Piscem austrinum.	} Prior.	29	23 22	20 3	Satur.		
80	188			Media.	2	♏ 23 22		10 3	
81	189			Sequens	5	23 21		20 3	

		Inerrantium siderum borealium extra signiferum nomina.	Longitudo P.	Latit. P.	Magnitudo.	Natura.
82	190	Ultima tuionis aquæ ☉ Fomahand.	28	23 23	0 1	Vén. Mer.
83	191	Extremitas Borealis. } caud. ceti.	25	43 9	30 3	Sat.
84	192	Extremitas australis.	27	2 20	20 3	

Tabula illustrium stellarum in signifero incidentium, cum quibus Planeta corporaliter iungi possunt iuxta Coperniceam rationem supputatarum, qua anno Domini 1595. sunt recognita iuxta longitudinem.

		Siderum inerrantium signiferi nomina.	Longitudo P.	Latit. P.	Magnitudo.	Natura.		
1	193	Trium lucidarum in lino } Prior.	8	33 2	B. 15 4	Sa. P. Mar.		
2	194	Piscium. } Media.	11	53 1	10 4			
3	195	} Sequens.	14	23 1	M. 20 4			
4	196	Trium post flexum } Prima.	18	23 2	20 4			
5	197	Piscium. } Media.	20	3 4	40 4			
6	198	} Ultima.	22	3 7	45 4			
7	199	Cornu Υ præcedens prima stella omnium.	28	3 7	B. 20 3	Mi. Mart. Sat.		
8	200	Præcedens in iuba Ceti.	29	3 4	M. 10 4	Sat.		
9	201	Capilli Ceti.	3	33 6	20 4			
10	202	In extremo pede posteriori. Υ	6	23 5	15 4	Ma. Mart.		
11	203	Prior caudæ Υ	15	13 1	B. 40 4	Vén.		
12	204	Media caudæ Υ Arietis.	16	43 2	B. 30 4	Ven. par. Sat.		
13	205	Ex quatuor in sect. Υ } Secunda.	17	23 7	M. 15 4			
14	206	Ultima caudæ Arietis. } Borealior.	17	43 6	10 4	Ven.		
15	207		18	23 1	B. 50 4			
16	208	Virgiliarum, seu pleiadum. Athoræ,	Borealior.	23	33 4	30 5	Lun. & Ma. seu Lun. & Iou.	
17	209		Australior.	23	53 4	40 5		
18	210		Exigua.	24	3 3	0 5		
19	211		Angust. term.	25	3 5	20 5		
20	212	Hiadum, fuculatum, seu lampadum. *	Prima in naribus Υ	0	II	3 5	M. 45 3	Mi.
21	213		Secunda apud ocul. bore.	1	43 4	15 3	Mi.	
22	214		Tertia apud ocul. austr.	2	13 5	50 3	Mi. Mart.	
23	215		Quarta, oculus boreus.	3	13 3	0 3		
24	216		Quinta Pallitium. Aldeb.	4	3 5	10 1		
25	217	Υ Tauri	Inter orig. austr. cornu & aurem	8	33 4	0 4	Ma. Mar. par. Merc.	
26	218		Australior in cornu australi.	11	43 5	0 4		
27	219		In extremo corn. bor. & dext. ped.	17	3 5	B. 0 3		
28	220		In orig. cornu. bor. Aurigæ.	17	3 4	M. 0 4		
29	221		In extremo cornu Australi.	18	33 2	30 3		

Ante-

Sagittarius.											
Naturæ.	Lōgit.	Latit.	Magi.	Signa	Nomen.						
	G. M.	P. G. M.	tpda.	oCtaua							
				phæra.							
* Iou. Mart.	2 50	A 4 0	2	2	Cor Scorpij, siue Arietis.						
	4 40	A 5 30	3	3	Sequens trium lucidarum cordis Scorpij.						
Hic in quinto gradu incipit via lactea, & terminatur ad 15. gradum ipsius Sagittarij.											
Sat. P. Ven.	11 20	B 7 30	3	3	Genu dextrum Ophiuchi. †						
	13 10	B 2 15	4	4	Præcedens quatuor in dextro pede Ophiuchi. †						
	14 30	B 1 30	4	4	Sequens quatuor in dextro pede Ophiuchi. †						
	15 10	B 0 20	4	4	Sequens tertia pedis ophiuchi. †						
Mar. Lun.	15 40	A 1 10	5	5	Extra formam scorpij.						
* Iou. Mart.	15 40	A 6 10	5	5	Extra formam scorpij. †						
Sat. P. Ven.	16 0	B 0 45	5	5	Ultima de quatuor in pede ophiuchi. †						
	16 51	B 2 15	3	3	Tibia dextra ophiuchi.						
	17 20	B 1 30	5	5	Calcaneum ophiuchi						
Hic in 23. gradu, incipit iterum lactez via, & terminatur ad 4. gradum Capicorni.											
Iou. Mart.	26 50	B 2 50	4	4	Sagit tarius	Borealis arcus Sagittarij. †					
	27 50	A 6 30	3	3		Capulus ensis Sagittarij. †					
* Mart. Lun.	29 10	A 1 30	3	3	Sagit tarius	Australior arcus Saggittarij. †					
	29 40	A 6 20	3	3		Ferrum sagittæ Saggittarij. †					
♐ Capricornus.											
Iou. Mart.	3 10	A 3 30	4	4	Hasta saggittæ Sagittarij. †						
Sol. Mart.	5 20	B 0 45	4	4	Nebulosa & lina Sagittarij. †						
Iou. Mart.	5 30	A 3 15	3	3	Humerus sinister Sagittarij. †						
Sol. Mart.	5 50	B 2 10	4	4	Præcedens capitis Sagittarij.						
Iou. Sat. o	6 30	A 6 55	3	3	Ultima quæ est sub axilla Sagittarij.						
Sol. Mart.	7 50	B 1 30	4	4	Media capitis Sagittarij						
Iou. Sat.	7 50	A 4 30	4	4	Media scapulæ Sagittarij.						
Sol. Mart.	9 20	B 2 0	4	4	Ultima capitis Sagittarij.						
Iou. Sat.	10 10	A 2 30	5	5	Scapula Saggittarij.						
Iou. Merc.	11 30	B 2 5	5	5	Australis scapularum Sagittarij.						
	12 30	B 4 30	4	4	Media scapularum Sagittarij.						
Iou. Sat.	12 50	A 1 5	5	5	Humeri dextri Sagittarij.						
Iou. Merc.	13 0	B 6 30	4	4	Borealis scapularum Sagittarij.						
Iou. Sat.	15 0	A 2 50	4	4	Cubitus dexter Sagittarij.						
Ven. Mer	15 30	B 5 30	6	6	Obscura in scapulis Sagittarij.						
Ve. P. Sat.	17 30	A 4 50	6	6	Præcedens Borealis lateris de quatuor in radice						
Iou. Merc.	17 50	B 2 0	6	6	Australior duarū in sinistra spatula. (caude eius.						
Ve. P. Sat.	19 0	A 4 50	5	5	Sequens Borealis lateris in radice caudæ Sagit- (tarij.						

♑ Capricornus.

Naturæ.	Lōgit. G. M.	Larit. P. G. M.	Magni- tudo.	Signa octauæ sphere.	Nomen.
Iou. Mer.	19 0	A 5	50 5		Antecedēs australis lateris ī radice caudæ eius.
Ven. P. Sat.	19 40	B 5	50 5		Borealior de duabus ī sinistra spatula Sagittarij.
	19 50	A 6	30 5		Sequēs australis lateris ī radice caudæ Sagittarij
Mar. Merc.	26 20	B 0	40 5	cornus.	Præcedens de tribus quæ sunt sub oculo dextro
*Ve. P. Mar.	27 30	B 5	10 3	Capri-	Capricorni. (pricorni.)
	27 30	B 7	20 3		Australis de tribus quæ in sequenti cornu Ca-
	27 50	B 6	40 7		Borealis de tribus quæ ī sequenti cornu Capricorni.
Sat. P. Ven.	28 50	B 1	45 6		Media de tribus quæ in sequenti cornu Capricorni.
*ve. P. Mar.	29 6	B 1	30 6		Præcedens reliquarū duarū in rictu Capricorni.
Sat. P. Ven.	29 10	B 0	45 6		Sequens earum.
					Australis de tribus, quæ sūt in rictu Capricorni.
	Aqua-				
	ruius.				
Mar. Mer.	1 0	A 6	30 4		Humerus sinister Capricorni.
	1 50	3 3	50 6		Borealior duarum quæ sunt in collo Capricorni.
	2 0	0 6	10 5		Australior earum quæ sunt collo Capricorni.
Sat. Ven.	2 0	A 0	13 3		Antecedens duarū quæ sunt ī cauda Capricorni.
Mar. Merc.	6 50	A 0	0 4		Antecedēs duarū quæ sūt in scapula Capricorni.
	6 50	A 2	50 5		Borealior duarū quæ sunt in corpore Capricorni.
	6 50	A 4	0 5		Australior duarū reliquarū ī corpore Capricorni.
Sat. Merc.	7 50	B 5	30 3		Quæ est in sinistra manu Aquarij. (cornū)
Mar. Merc.	8 50	A 4	15 5		Sequēs de tribus, quæ sunt in medio corpore Capri-
	10 30	A 6	0 5		Sequēs duarū cōtigarū, quæ sūt sub vêtre capricor.
	11 10	A 0	50 4		Sequens duarum, quæ sunt in scapula Capricorni.
	14 0	A 4	45 4		Præcedēs duarū cōtigarū sub vêtre Capricorni.
	15 10	A 4	30 4		Sequens earum, quæ sunt in cauda Capricorni.
	16 10	A 6	50 4		Præcedēs duarū cōtigarū sub vêtre Capricorni.
Sat. Iou.	16 30	A 2	0 3		Sequēs de duabus, quæ sunt apud caudā Capricorni.
	17 0	B 3	20 4		Antecedēs de quatuor, quæ sūt in Boreali caudæ Ca
	17 30	B 2	50 5		Media ex illis quatuor caudæ Capricorni (pricorni.)
Sat. Merc.	17 30	B 6	15 5		Quæ sub axilla Aquarij.
Sat. Iou.	18 50	B 0	0 5		Australis de illis quatuor caudæ Capricorni.
	18 50	B 4	20 5		Borealis ex illis quatuor caudæ Capricorni.
Sat. Merc.	21 50	A 1	40 4		Australior duarū, quæ in sinistra vertebra Aquarij.
	23 20	B 0	15 6		Borealior duarū, quæ in sinistra verter Aquarij.
Mer. P. Sat.	24 50	A 5	40 5		Crus Aquarij.

♑ Aquaria

Aquarius.									
Naturæ.	Lôgit.		Latit.		Mag.	signa	Nomen.		
	G. M.	P. G. M.	ind. o.	Mag.	ind. o.	octauæ			
						phæra.			
Sat. Merc.	26	20	B	3	0	4	Dextra vertebra Aquarij.		
	27	10	B	3	10	5	Sequens in dextra vertebra Aquarij.		
	28	50	A	0	50	5	Alterâ in vertebra dextra Aquarij.		
Pisces.									
Mer. P. Sat.	1	30	A	5	0	4	Poples Aquarij.		
	1	50	A	7	30	5	Tibia dextra Aquarij.		
Sat. P. Iou.	5	0	B	0	10	4	Prima in aqua Aquarij.		
	5	10	B	2	0	4	Secunda in aqua Aquarij.		
	7	50	A	1	0	4	Tertia in aqua Aquarij.		
	9	10	A	3	30	4	Quarta in aqua Aquarij.		
	10	0	A	4	10	4	Quinta in aqua Aquarij.		
	10	10	A	0	30	4	Sexta in aqua Aquarij.		
	10	40	A	1	40	4	Septima in aqua Aquarij.		
Mar. P. Ve.	10	50	B	7	30	4	Pisces.	Dorsum Piscis.	
Mer. P. Sa.	14	20	B	7	30	4		Craneum Piscis.	
Merc. Iou.	16	10	B	4	30	4		Antecedens duarum, quæ sunt in ventre Piscis.	
Iou. P. Ven.	19	50	B	3	30	4	Seques duarum, quæ in ventre Piscis.		
	20	50	A	5	30	4	Extra formam Piscium.		
	21	20	A	2	40	4	Extra formam Piscium.		
	22	25	A	2	30	4	Extra formam Piscium.		
	22	30	A	5	30	4	Extra formam Piscium.		
Sa. P. Mer.	26	10	B	6	20	4	Cauda Piscis antecedentis.		

Omnes numero 246.

Tabella fixarum illustrium extra signiferum numero 27.

Anno 1597. iuxta longitudinem recognita.

Naturæ.	Lôgitude.		Latitudo		Mag.	Nomen.		
	Sig.	G. M.	P. G. M.					
Mart. Merc.	Ar.	2	20	B	12	30	2	Ala Pegasi.
	Ar.	8	0	B	16	0	2	Vmbilicus Pegasi.
Sat. Iou.	Tau.	19	50	B	23	0	2	Caput Algol.
	Tau.	25	0	B	30	0	2	Dextrum latus Persei. †
Mar. Mer.	Ge.	10	0	A	31	30	1	Pes orionis, seu Rigel.
	Ge.	11	30	A	17	30	2	Humerus finistër orionis, seu Bellatrix.
Sat. Iou.	Ge.	15	10	B	22	30	1	Hircus in Auriga. †
	Ge.	17	30	A	24	50	2	Tres stellæ 2. magnit. quæ vocantur, cingulus

Mart. Merc.

Naturæ.	Longitude.		Latitude.		Mag.	Nomen.	
	Sig.	G. M.	P.	G. M.			
Mart. Merc.	Ge. 22	10	A	17	0	1	Dexter humerus orionis.
	Ge. 23	0	B	20	0	2	Dexter humerus Aurigæ.
Iou. P. Mar.	Can. 7	50	A	39	10	1	Canicula: Canis ardens.
	Merc. Can. 14	30	B	9	30	2	Caput Apollinis: seu Geminorum antecedens.
	Can. 19	40	A	16	10	1	Canis minor; Procyon.
Sat. Ven.	Leo. 20	10	A	20	30	2	Hydræ lucida.
Sat. P. Mer.	Leo. 22	20	B	8	30	2	Ceruiæ Leonis.
Sat. Ven.	Vir. 4	20	B	13	40	2	Dorsum Leonis.
	Vir. 14	40	B	11	50	1	Cauda Leonis.
Iou.	Lib. 17	10	B	31	30	1	Arcturus in Boote.
Ven. Mer.	Scor. 2	50	B	44	30	2	Maior coronæ Borealis.
Sa. P. Mar.	Scor. 12	20	B	8	50	2	Luminosior lancis Borealis.
Mar. Mer.	Sag. 15	0	B	26	0	3	Caput serpentarij.
Ven. Mer.	Cap. 7	30	B	62	0	1	Vultur cadens in Iyra.
Iou. Mart.	Cap. 24	0	B	29	10	2	Vultur volans. †
Ven. Merc.	Aq. 20	10	A	23	0	1	Fomahant, in Aquario.
	Aq. 29	20	B	60	0	2	Cauda Cygni. †
Mart.	Pisc. 16	50	B	19	40	2	Dorsum Pegasi.
	Pisc. 22	20	B	31	10	1	Crus Pegasi.

Præcedentium Tabularum explicatio, et animadversiones.

C A P. X X X V I I .

TAB V L A E profecto explicatione non indigent, cum viris in hac facultate peritis sit res clarissima: nihilominus tamen ob tyrones aliquali dilucidatione enodabuntur. Prima initium habet à prima stella Arietis octauæ non illa, quæ à verna interfectione recessit: nam dubio procul ipsa inter vigesimam sextam, & vigesimam septimam partem, & iuxta aliquos inter vigesimam octauam Arietis partem inuenitur: quæ est cornu Arietis præcedens. Hæc certe est prima omnium stellarum: sed initium habet à pri-

Prima tabula initium à qua stella desumitur.

ma, quæ est in lino Piscium. Vtitur autem in hac parte Cardan i supputatione, quæ licet sit anno 1537. recognita: nihilominus tamen, quia inter cæteras media vide tur esse, ideo hanc amplexi fuimus. At si emendatione indiget, pro singulis quidecim annis addat prudens Mathematicus octo prima scrupula: & ita fixarum

fixarum loca emendata prodibunt; veluti & nos fecimus. Hæc autem robur trahunt ex aliquorum inerrantium syderum obseruatione per Petrum Appianum in sua Cosmographia parte pr. c. x. facta: & si alia via processerit. Ex qua Gemma frisius collegit stellas fixas promotas esse spatio annorum quindecim octo scrupulis primis. Hinc igitur facile erit loca earum pro futuris annis corrigere, atq; emendare. Cum itaq; ab anno 1537. vsq; ad præsentem annum 1597 fluxerint anni sexaginta: sequitur, vt fixæ minutis triginta duobus, & paulò amplius sint promotæ. Hæc nos quoq; obseruatione firmati, syderum inerrantium, quæ in zodiaco incidunt, tabulam condidimus: illis primis scrupulis adiectis: iuxta quæ prudens quoq; Mathematicus ad temporum mutationes vaticinãdas ex solis accessu ad initia, media, & fines signorum octauæ sphocræ se gubernabit. Poteramus quidem Magini viri vnde quoq; clarissimi Canone insigniorum syderum quæ in signifero incidunt, ad nostra tempora restitutorum, vt: verum cum non omnia coadunet, sed tantum 152. animaduertit; Cardanus verò 246. quamuis desint etiam centum; nam omnes zodiaci sunt numero 346. illam, quam Cardanus constituit, sequi proposuimus. Accedit etiam quòd syderum inerrantium progressio ex sua supputatione plus solito velocior redditur (pace sua id dictum sit, non enim reprehensione dignus est, cum ex alijs procedat principijs.) Porro fatemur restitutiones fixarum, quascunq; siue ad Copernicæam rationem pertinentes, siue ad Alphosinam à recto deuiare: ne dicamus toto aberrare Cælo, quemadmodum & stellarum errantium quoq;. Fatemur tamen, inter supputationes, eam, quam sequuti sunt stadius, & Maginus, obseruationibus maximè congruere: licet, quò ad errantia sidera motus plus tribus superioribus correspondeant, minus verò inferioribus. At nos pro nunc Cardani supputatione quam in supplemento cap. 7. digessim contetamur: cum illam duodecim obseruationibus verificauerit. Quarum vndecim in secundo Astronomicorum iudiciorum libro descripsit, alteram verò cum instrumentis locum luminosioris læcis secundæ magnitudinis naturæ Martiæ, & Mercurij: Mediolani verificauit die vigesima nona Nouembris 1537. hora vna, & media æquali ante solis ortum ex coniunctione Veneris cum ipsa stella: quæ australior ferè Venere gradu vno, minutis decem cum esset, Venerisq; locus visibilis graduum sex, scrupulorum verò primorum quinquaginta septem: differentia quoq; longitudinis esset fermè minorum triginta, quibus stella erat Venere orientior: manifestum est, luminosioris læcis locum esse recognitum, atq; verificatum: ac propterea fixarum loca pro nunc esse qualia Cardanus locis præcitatatis posuit. Scimus quidem & hanc quoq; supputationem ex alia via oriri, recognoscendamq; debere, sicuti & alia: verum cum loca restituta videbimus, omnia emendabuntur. Expectantur nobis in dies hi labores à viris doctissimis confecti: à Magino præsertim, & Tycho Brahe Dano viris clarissimis, & de Astronomicis rebus optimè meritis. Verum enimverò emendantur loca Astrorum omnia, vel per tabulas, vel per Astrolabia, Armillas, Radios, & similia mathematica instrumenta. Quæ si obseruationibus minimè congruant (quod diu certè nobis suspicioni fuit) corrigendæ sunt tabule, emendandaq; sunt ob fallaciam, instrumenta. At verò Cardanus laudat fixarum, & errantium verificationem per lunæ locum tempore suæ totalis eclipsis, cū qualibet stella cuiuscunq; magnitudinis eò tempore in lunæ contactu appareat: & verum dicit. Verum hæc longissimo temporis tractu obseruari possunt, non enim semper eclipses totales fiunt, neq; aer serenus tunc temporis semper conspicitur, stellarumq; omnium multitudo maxima: ita vt vnus seculi spatio vix absolui possent. In prima igitur tabula hæc ordinate collocantur. Primò naturæ

Petrus Appianus.

Fixarum progressiones.

Stellarum zodiaci numerus.

Cardani supputatio duodecim obseruationibus verificata.

Luminosioris læcis locus recognitus, & verificatus.

Maginus Tycho Brahe.

Astrorum loca quomodo emendantur.

Astrorum verificatio per lunæ locum tempore suæ totalis eclipsis.

fixarum,

fixarum vtrūm scilicet sint Saturniæ, vel Iouiæ, aut Martiæ, aut Solares, aut Veneriæ, vel Mercuriales, vel Lunares: quia harum effectus producent, vt inferius dicitur. Secundo longitudines earum cum suis partibus, & minutis recognita. Tertio polus, num scilicet sint boreales, vel australes. Quarto earundem ab ecliptica latitudines cum suis pariter partibus, & minutis. Quinto: magnitudines, num sint primæ, vel secundæ, aut tertiæ, aut quartæ: vel quintæ, vel sextæ magnitudinis; aut sint nebulosæ. Sexto signa octauæ spheræ, vbi ex Solis accessione sunt temporum mutationes. Postremo illarum nomina. Illud tamen præmonere volumus, vt stellæ cum stellulis adnotatæ, indicent illas esse Regias: cum cruce, illas certe esse, quæ in lacteo circulo versantur, vel in eius finibus. Quemadmodum adnotari etiam debent quatuor insignes extra zodiacū omnes septentrionales: videlicet dextrum Persei, latus magnitudinis secundæ, habens in longitudine Tauri viginti quinque partes, in latitudine triginta; naturæ Saturniæ, & Iouiæ. Hircus in auriga magnitudinis primæ, naturæ Martiæ, & Mercurij, in longitudine partes quindecim, minuta verò decem habens: in latitudine viginti duas, minuta autem triginta. Vultur volans magnitudinis secundæ, naturæ Iouiæ, & Martiæ: habens in longitudine viginti quatuor partes Capricorni, in latitudine viginti nouem cum minutis decem: & cauda Cygni magnitudinis secundæ, naturæ Veneris, & Mercurij, viginti nouem gradus; & minuta viginti in longitudine Aquarij sibi vendicans: & in latitudine sexaginta, omnes quidem recognita, vt præcitatæ. Quæ stellæ dubiè procul sunt, vel in lactea via, vel in confinibus eius ad quæ cum Sol, vel Luna accedit: turbidum aerem reddere manifestum est. Adnotare igitur debet prudens Mathematicus cunctas stellas in lacteo circulo existentes: quia in futuris temporum mutationibus prænotendis certior erit. Quare secundam Tabulam illustrium siderum extra signiferum tam borealium, quam Australium existentium adduximus: quam Cardanus in suo supplemento cap. ix. affert, sed à nobis quoque recognitam, vt prima. Huius series, positus, & intelligentia, ferè est, vt superior. Primò quidem explicantur talium stellarum naturæ, cuius sint. Secundo ponuntur signorum nomina, nempe in quibus eorum incidant: Tertio partes & minuta longitudinis earum à nobis recognita. Quarto inscribitur polus, num scilicet ad Austrum vergunt, vel ad boream enitent. Quinto latitudinis earum partes, & minuta. Sexto Magnitudines; postremo autem nomina. Porro cuncta manifesta sunt. Sed illud præmonemus, quòd vbi crucis asteriscus appositus est: ibi indicat stellam esse in via lactea, vel saltem, (vt paulò superius diximus) in confinio eius. Ceterum ne propriæ videamur initi opinioni, dicatque prudens Mathematicus, nos, vt obstinatos vnam dumtaxat viam sequi velle, alteram verò vel reijcere, vel saltè non curare: vt sibi quisque consulat, pro vt vult, tres tabulas confecimus insigniorum stellarum, tam in signifero, quam extra positarum, tum borealium, tum Australium iuxta coperniceam rationem: quam etiam nostra ætate Magnus vir clarissimus sequutus est. Hæc deseruare etiam poterat pro temporum mutationibus dignoscendis, vt alias explicabimus: cum scilicet de illarum significationibus sermo fiet; deque tempestatum qualitate ex signorum natura partiumque illorum. Prima itaque tabula erit insigniorum inerrantium borealium extra signiferum incidentium cum nominibus proprijs, longitudinibus recognitis, latitudinibus, magnitudinibus, & naturis. Secunda erit illustriū australium extra zodiacū similiter cum nominibus, longitudinibus, latitudinibus, magnitudinibus, atque naturis. Tertia erit insigniorum in signifero incidentium, quæ inerrantium nomina, longitudines

Tabulæ primæ series, & explicatio.

Persei auras dextrum.

Hircus in auriga.

Vultur volans.

Cygni cauda.

Luminaria cum stellis in lactea via turbidum reddunt aerem.

Tabulæ secundæ ordo & intelligentia.

Tabulæ iuxta quam supputationem supputatæ.

Tabularum numerus, discernent, & ordo.

nes similiter recognitas, latitudines tam boreales, quam australes, magnitudines quoq; atq; naturas explicabit. Tabularum vero intelligentiam, vsum, seriem ordinem & similia, post tabularum positam quam citius dilucidabimus. Sequuntur igitur Tabulae.

Tabula Stellarum illustrium inerrantium Borealis extra signiferam, & duo orbi affixarum iuxta coperniceam rationem supputatarum: qua anno Domini 1595. quò ad longitudinem sunt recognita.

Inerrantium stellarum borealis extra signiferam nomina		Longitudo P.	Latitudo P.	Magnitudo.	Natura.
1	Extrema ala Pegasi. Alchemb.	3 ♄	33 12 B	20 2. Mi.	Mart. Mer.
2	Dexter humerus Cephei.	8	3 69	03	Sat. Iou.
3	Vmbilicus Pegasi. Caput Andromedæ.	10	3 26	02 Mi.	Veneris.
4	Andromedæ. } Scapulium Sinister cubitus Media Vmbilici vel cinguli. } Boreal. Austral.	16	43 24	30 3	Veneris.
5		17	3 15	30 3	
6		23	13 30	03	
7		23	23 32	03	
8		25	13 26	20 3	
9	Cornu Arietis sequens.	29	3 8	20 3	Sat. Mart.
10	In medio ascensu sedis Cassiopeæ.	29 ♄	13 51	40 3 Mi.	
11	* Pectus Cassiopeæ. Scheder.	2	13 46	45 3 Ma.	Sat. Ven.
12	Trianguli } Apex, seu summitas,	2 ♄	3 16	30 3	Mercurij.
13	Deltoton } Præced.	7 2	3 20	40 3	
14	Basis. } Sequens.	8 1	3 19	03	
15	Sinister pes Andromedæ, Alamac	8	13 23	03	Veneris.
16	super Cathedra.	8	3 49	03 Ma.	
17	In Cassiopea. } Ad genua.	11	43 45	30 3	Sat. Ven.
18	Antecedens à capite Medusæ,	16	3 20	40 Oblicu.	Martis.
19	In extremo dextræ manus Persei.	19	3 40	30 Nebul.	
20	* Caput Algol, seu Medusæ.	21	3 23	02	Sat. Iou.
21	Sinister calcaneus.	25	33 12	03 Mi.	
22	* Dexter latus, Alchemb.	26	13 30	02	
23	Extremum sinistri pedis.	27	43 11	03 Ma.	Sat. Iou.
24	Persei } Vltima trium dextri lateris.	29	3 27	30 3	Ma.
25	Sinistrum crus.	29	43 14	45 3	
26	Sinistrum genu.	0 ♄	3 19	50 3	
27	Hædorum in } Antecedens.	13	33 18	04 Mi.	Mart. Ven.
28	Auriga. } Sequens.	(hæior 13	33 18	03 Ma.	
29	* Sin. Sum. Aurigæ, Hircus, Capella, & Al	17	3 22	30 1	Mart. Mer.
30	Stella Polaris in cauda Cinosuræ.	21	33 66	03	Sat. Ven.
31	* Aurigæ humerus dexter.	24	13 20 B.	02	Mart. Merc.
32	* Caput II Præcedens, Apollinis.	14	43 19	40 2	Merc.

Helicis

Inerrantium siderum borealium extra signiferum nomina.		Longitudo P.	Latit. Pi	Magnitudo.	Naturæ.	
33	Herculis, vel	In sinistro pede Austr. Sinistr. genu anterior. In sinistr. pede Boreali.	26	43 28	30 3	Mart.
34	Vrsæ maioris,		27	3 35	0 3	
35			27	53 29	40 3	
36	Quatuor occultarum infor. circa Helicem.	Prima. Secunda. Tertia. Quarta.	2	33 23	15	Obscuræ. Lunæ Ven.
37			3	33 22	45	
38			7	33 20	0	
39			8	23 22	15	
40	Helicis *	Humerus 4	Rotæ 12	3 49	0 2	Martis.
41	seu Vrsæ	Iliæ 3	plau. 13	33 44	30 2	
42	maioris.	Eductio caudæ 2	stri. 24	33 51	0 3	
43		Crus sinistr. poS 1	25	23 46	30 2	
44	* Media ceruicis Leonis.		23	33 8	30 2	Sat. par. Mer.
45	Vrsæ maio. *	Pedis dext. post. Boreal. Austr. Prim. caudæ 3. Equus plaustr.	1	13 25	50 3	Martis.
46			1	43 25	0 3	
47			3	33 53	30 2	
48	* Sequens in lumbis & tergum &		5	33 13	40 2	Sat. Ven.
49	* Media caudæ Vrsæ mai. 2. Equus.		9	23 55	40 2	Martis.
50	Cauda Leonis.		15	53 11	50 1	Sa. Ve. P. Me.
51	Berenices crines, seu coma. Trica.		16	13 30	0	Lumin. Lun. Ven.
52	Sequens duarum austr. comæ Berenic.		19	53 25	30	obscur.
53	* Ultima caudæ Vrsæ maio. prim. Equus.		21	13 54	0 2	Martis.
54	Præindemiatrix.		3	33 15	10 3	Sa. Me. velle.
55	Sub cingulo. & in dextro latere.		5	34 8	30 3	Mer. P. Ven.
56	Bootis.	Sinister humerus Borea sinistri cruris. Sub cingulo & in clune dexta	11	3 49	0 3	Mart. Sat.
57			12	43 28	0 3	
58			16	13 8	40 3	
59	* Arcturus in Boote. Alramech.		18	23 31	30 1	Mart. Iou.
60	Calcaneus dexter Bootis.		26	43 28	0 3	Mar. Sat.
61	* Lucida coronæ Gnosæ. Alpheta		6	3 44	36 2	Ma. Ven. Merc.
62	Serpentis Ophiuc.	Prima conuersionis colli. Eductio colli.	13	3 29	15 3	Sat. Mart.
63			13	23 34	15 3	
64	* Lanx Borealis lucens.		13	33 8	30 2	Iou. Merc.
65	Serpentis Ophiuchi.	In tempore In conuersione colli. Media Australis	15	43 35	B. 0 3	Sat. Mart.
66			15	43 25	20 3	
67			17	43 24	0 3	
68	Herculis, seu Engonasi.	Brachius dexter. Humerus dexter.	23	3 40	10 3	Merc.
69			25	3 43	0 3	
70	Palmæ sin. manus Ophiuc.	Præcedens Sequens	26	23 17	0 3	Sat. P. Ven.
71			27	23 12	30 3	
72	Sinistrum genu Ophiuculi.		3	33 11	50 3	Sat. P. Ven.
73	Oculus Draconis.		4	33 75	40 3	Sat. Iou.
74	Engonasi.	Sinister humerus. Caput Ras algeti.	8	3 48	0 3	Merc. Mer. vel Mar.
75			9	3 37	30 3	

Inerrantium siderum borealium extra signiferum nomina.		Longitudo	Latit.	Magni- tudo.	Natura.
		P.	Pi		
76	Caput Ophiuculi Ras aben	16	13 36	0 3	Sat. par. Ve.
	* Caput Draconis, seu Iunonij.	21	33 75	30 3	Sa. Ma. P. Io.
77	* Lucida liræ, vultur cadens. Fidicula.	8	Υ 35 62	0 1	Ven. Merc.
78	Prima Antinoi. Præc. infor. circ. aquil.	12	33 18	10 3	Mart. Iou.
79	Præcedens duarum sinistr. humer. Aquilæ.	24	33 31	30 3	Mart. Iou.
80	* Aquila, vultur volans, Alchair.	25	13 29	10 2	Ma.
81	Os Oloris. Rostrum gallinæ.	25	53 49	20 3	Ven. Merc.
82	Proxima lucidæ in scapulis Aquilæ.	26	3 30	0 3	Mi.
83	Antecedens in collo Aquilæ.	26	13 27	10 3	Mart. Iou.
84	Caput Antinoi.	0	\approx 3 21	40 3	
85	Præcedens sub sinistra manu \approx	6	3 8	30 3	Sat. Merc.
86	Cauda Delphini. (lateris.	9	3 29	10 3	Mi.
87	Romboides Delph. australior præcedentis	9	53 32	0 3	Mi.
88	In ancone alæ dextræ gallinæ.	10	43 64	40 3	Ven. Merc.
90	Lateris Delphini. } Præcedens. Rôboid. boreal. } } } Aufr. } } } Borea. }	11	33 33	50 3	Mi.
91		12	43 32	0 3	Mi.
92		14	53 33	10 3	Mi.
93	Equulei. } Præcedens in capite } } In ore } Præcedens } } } Sequens } } Sequens in capite. }	17	43 20	30	Obscu- ræ.
94		17	43 25	30	
95		19	3 25	0	
96		19	23 29	40	Mart. Iou.
97	Humerus finister.	18	3 8	50 3	Sat. Merc.
98	Pectus oloris, seu gallinæ.	19	53 56	20 3	Ven. Merc.
99	Rictus, seu muscida Pegasi	26	43 21	30 3	Ma.
100	Luminosior dextri humeri Aquar.	27	43 11	0 3	Sat. Merc.
101	* Cauda Cygni seu gallinæ.	0	γ 33 60	B. 0 2	Ven. Merc.
102	Borealior duarum capiti Pegasi.	0	43 16	50 3	Ma. Io. vel Me.
103	\approx } Brachius dexter. } Aqua- } Manus } Borea. } rij. } dextræ } Aufr. } Præced. } } Sequens }	0	53 8	45 3	
104		1	3 10	45 3	
105		3	23 9	0 3	Sat. Merc.
106		4	43 8	30 3	
107	Equi Pegasi. } Sapula } } Dexter humerus, seu crus. }	18	3 19	40 2	Mi.
108		23	33 31	0 2	Mi.

Tabula stellarum illustrium inerrantium Australium extra signiferum octavo orbi affixarum, iuxta Coperniceam rationem supputatarum, qua anno Domini 1595 quò ad longitudinem sunt recognita.

	Siderum inerrantium Australium extra signiferum nomina.	Longitudo P.	Latit. P.	Magnitudo.	Natura.		
1	109	Sequens duarum ad caudā.	11 Υ 3	15M.20	3	Sat.	
2	110	Ceti. } * Media trium in corpore.	13	23 25	20 3		
3	111		Venter, Baten Kaiton.	16	23 20	0 3	
4	112	* Lucida Eridani, Acarnar.	21	33 53	30 1	Iou. Ven.	
5	113	Nexus, seu nodus Piscium.	23	53 8	30 3	Iou. P. Merc.	
6	114	* Conuersio fluuij Eridani.	27	23 34	50 4		
7	115	Australis seq. in pectore Ceti.	28 \S	23 27	30 3		
8	116	Præcedens trium in gena Ceti.	1	53 14	0 3		
9	117	Prima post interuallum fluuij Eridani.	3	33 23	10 3		
10	118	Medium oris Ceti.	4	3 11	30 3	Saturn.	
11	119	Secunda post interuallum fluuij.	8	33 25	30 3		
12	120	* Extrema mandibula Ceti.	9	3 11	20 3		
13	121	Post interuallum Fluuij Eridani. } Tertia. Quarta. Vltima.	13	33 28	0 3		
14	122		15	33 28	50 3		
15	123		18	23 32	50 3		
16	124	Pectus \S Tauri.	25	3 8	0 3	Mar. Lun.	
17	125	Clypei Orionis. } Sexta. Septima. Octaua. Vltima Austr.	5 Π	53 15	50 3		
18	126		6	13 17	10 3	Iou. Sat.	
19	127		6	43 20	20 3		
20	128		7	43 21	30 3		
21	129	Orionis. } * Sinister pes, Rigel. * Humerus sinister, Bellatrix.	10	33 31	30 1	Iou.	
22	130		11	43 17	30 2	Mart. Merc.	
23	131	Sub aluo, seu ventre. } In medio corpore. }	16	13 44	20 3	Merc.	
24	132		Leporis.	16	53 41	30 3	
25	133	Informiū lucidarū circa canē	Prior.	17	23 57	40 2	Ven.
26	134		Sequēs	20	23 59	40 2	
27	135	Ensis Orionis. } Media. Australior.	18	3 29M.	30 3	Sat. Iou.	
28	136		18	23 29	50 3		
29	137	Anguli, seu Balthei *	Prior.	16	43 24	10 2	
30	138	Orionis fulgentium. }	Media.	18	43 24	50 2	Sat. Iou.
31	139		Sequens.	20	43 25	30 2	
32	140	Orionis. * } Dextrum genu. Humeri dextri rubescens.	21	33 33	30 3		
33	141		23	23 17	0 1	Mart. Merc.	
34	142	In extremo pedis prioris Canis.	2 \mathcal{B}	23 41	20 3	Ven.	
35	143	* Canobus in Argo nauis. (bor.	8	33 75	0 1	Sat. Iou.	
36	144	* Canis maior, canicula, Syrius, Alha-	9	3 39	10 1	Sat. P. Mart.	

		Siderum inerrantium Austrorum extra signiferum nomina.	Longitudo P.	Latit. P.	Magnitudo.	Natura.		
37	145	Eductio femoris sinistri	15	3 51	30 3	Ven.		
38	146	Sub ventre inter femora.	18	3 48	45 3	Canis.		
39	147	* Canis minor, Procyon, Algomeifa.	20	33 16	10 1		Mer.P. Mar.	
40	148	Extremitas caudæ aanis.	23	33 50	30 3	Ven.		
41	149	* In medio scuti Argi fulgēs, MarKeb	27	43 47	15 4	Sat. Iou.		
42	150	Informis circa caput hydræ.	3 Ω	53 23	15 3	Sat. Ven.		
43	151	Argo- nauis.	Sequens duarū in extremo.	5	43 43	20 3	Mi.	
44	152		* Tertia, quæ sequitur scutū.	6	33 54	30 2		
45	153		In sectione transtri.	8	53 51	15 2		Sat. Iou.
46	154		* Lucida seq. in transtro.	12	33 58	20 2		
47	155	Lucida seq. has in transtro.	21	23 63	50 2			
48	156	* Lucida Hydræ, Alphard.	21	23 20	30 2	Sat. Ven.		
49	157	Lucida austr. infra carinam nauis.	29	53 69	40 2	Sat. Iou.		
50	158	Informis circa collum Hydræ.	2 \mathcal{M}	23 26	0 3	Sat. Ven.		
51	159	* Fundus vasis Crateris.	17	43 23	0 4	Ven. P. Merc		
52	160	Cor- ui.	Rottrū, & est cōmunis Hydræ.	6 \approx	43 21	30 3	Sat. Mar.	
53	161		Antec. alæ sequentis.	8	3 12	30 3		
54	162		* Ala dextr. præcedēs. Algorab.	8	53 14	50 3		
55	163		Pes extremus, cōmunis hydræ.	11	53 18	10 3		
56	164	Centau- ri.	Coxa dextra	24	3 46	10 2	Iou. Ven.	
57	165		* Humerus fin. prædedens.	27	33 25	40 3	Ven. Merc.	
58	166		Sūmitas pedis dext. prioris	29	43 41	10 1	Iou. Ven.	
59	167	Centau- ri.	* Poples pedis dext.	1 \mathcal{M}	23 51	10 2	Iou. Ven.	
60	168		* Talus.	6	43 51	40 2		
61	169		Humerus dexter.	7	3 22	30 3	Ven. Merc.	
62	170	Centau- ri.	Antecedēs duarū in vētre.	7	53 43 \mathcal{M}	0 2	Iou. Ven.	
63	171		* Lucida corporis humani.	9	23 33	30 3	Ve. Me. vel \mathcal{M} .	
64	172		* Sinistrum genu.	15	33 45	20 2	Iou. Ven.	
65	173	141	Australior in pede.	27	23 7	50 3	Sat.	
66	174		Primus corporis spondilus	9 \rightarrow	53 11	0 3		
67	175		Austrina dup. tertij spond.	11	33 18	0 3	Sat. par. Ven.	
68	176	305 Scor- pij.	Quartus spondilus.	14	33 91	30 3		
69	177		Aculeus, seu cauda.	18	53 13	20 3	Merc. Mart.	
70	178		Quintus spondilus	19	33 18	50 3	Sat. par. Ven.	
71	179	Septimus spondi. proxim.	20	23 15	10 3			
72	180	Sextus spondilus (aculeo.	21	53 16	40 3			
73	181	Sequēs aculeū, nebulosa.	22	33 13	15 Nebul.	Mart. Lun.		
74	182	44 \rightarrow	In australi parte arcus.	29	23 10	50 3	Iou. Mart.	
75	183		Genu sinist. prior.	8 \mathcal{M}	23 18	0 2		
76	184		In suffragine fin. priore.	9	3 23	0 2	Sat. Iou.	
77	185	Sagit- tarij	Genu dextr. anterior.	18	3 20	10 3		
78	186		Sub sinistro foemore.	18	4 13	30 3		
79	187	Lucidarum præcedentiū	Prior.	29	23 22	20 3	Satur.	
80	188		Media.	2 \approx	23 22	10 3		
81	189		Pisces austrinum.	Sequens	5	23 21		20 3

Inerrantium siderum borealium extra signiferum nomina.		Longitudo P.	Latit. P.	Magnitudo.	Naturæ.
82	190 * Ultima tutionis aquæ ☞ Fomahand.	28	23 23	0 1	Vén. Mer.
83	191 Extremitas Borealis.	25	43 9	3 3	
84	192 Extremitas australis.	27	2 20	2 3	Sat.

Tabula illustrium stellarum in signifero incidentium, cum quibus Planeta corporaliter iungi possunt iuxta Coperniceam rationem supputatarum, qua anno Domini 1595. sunt recognita iuxta longitudinem.

Siderum inerrantium signiferi nomina.		Longitudo P.	Latit. P.	Magnitudo.	Natura.
1	193 Trium lucidarum in lino } Prior.	8	33 2	B. 15 4	
2	194 Piscium. } Media.	11	53 1	10 4	
3	195 } Sequens.	14	23 1	M. 20 4	Sa. P. Mar.
4	196 Trium post flexum } Prima.	18	23 2	20 4	
5	197 Piscium. } Media.	20	3 4	40 4	
6	198 } Ultima.	22	3 7	45 4	
7	199 Cornu Υ præcedens prima stella omnium.	28	3 7	B. 20 3	Mi. Mart. Sat.
8	200 Præcedens in iuba Ceti.	29	3 4	M. 10 4	
9	201 Capilli Ceti.	3	33 6	20 4	Sat.
10	202 In extremo pede posteriori. Υ	6	23 5	15 4	Ma. Mart.
11	203 Prior caudæ Υ	15	13 1	B. 40 4	Vén.
12	204 Media caudæ Υ Arietis.	16	43 2	B. 30 4	
13	205 Ex quatuor in sect. Υ } Secunda.	17	23 7	M. 15 4	Vén. par. Sat.
14	206 Ultima caudæ Arietis. } Borealior.	17	43 6	10 4	Sat.
15	207 }	18	23 1	B. 50 4	Vén.
16	208 } Borealior.	23	33 4	30 5	Lun. & Ma. seu Lun. & Iou.
17	209 Virgiliarum, seu pleiadum. Athoræ, } Australior.	23	53 4	40 5	
18	210 } Exigua.	24	3 3	0 5	
19	211 } Angust. term.	25	3 5	20 5	
20	212 Hiadum, succulatum, seu lampadum. } Prima in naribus Υ	0	3 5	M. 45 3	Mi.
21	213 } Secunda apud ocul. bore.	1	43 4	15 3	Mi.
22	214 } Tertia apud ocul. austr.	2	13 5	50 3	Mi. Mart.
23	215 } Quarta, oculus boreus.	3	13 3	0 3	
24	216 } Quinta Pallidum. Aldeb.	4	3 5	10 1	
25	217 } Inter orig. austr. cornu & aurem	8	33 4	0 4	
26	218 } Australior in cornu australi.	11	43 5	0 4	
27	219 Tauri } In extremo corn. bor. & dext. ped.	17	3 5	B. 0 3	Ma. Mar. par. Merc.
28	220 } In orig. cornu. bor. Aurigæ.	17	3 4	M. 0 4	
29	221 } In extremo cornu Australi.	18	33 2	30 3	

Ante-

Stellarum fixarum Zodiaci nomina.		Longitudo P.	Latit. P.	Magnitudo.	Natura	
30	222	Antecedens summitatem pedis.	25	33 0	40 4	
31	223	II } Lucens ante genu.	27	53 5	B. 50 4	Ma. Merc. par.
32	224	Præced. } Pedis. } Prior.	27	53 2	M. 30 4	Ven.]
33	225	} Sequens.	0	3 1	15 4	
34	226	II } In extremo pede dextro.	1	33 3	30 4	
35	227	Seq. } In summo pede sinistro.	3	33 7	30 3	
36	228	II } Sinistrum genu præcedentis.	4	33 1	B. 30 3	Ma.
37	229	II } Sub fin. genu sequentis.	9	43 2	M. 30 3	
38	230	Brachius fin. præcedentis.	10	3 7	B. 20 4	
39	231	In poplite dex. sequentis.	12	43 0	M. 40 3	Sat.
40	232	II } In sinistro bubone sequentis.	13	3 0	30 3	
41	233	} In scapulis præcedentis.	13	23 5	B. 30 4	
42	234	II } Sinistrum latus sequentis.	14	33 3	0 3	
43	235	} Dext. humerus præcedentis.	15	23 4	50 4	
44	236	II } Sinister humerus.	18	3 2	40 4	Sat.
45	237	Seq. } * Caput. Hercules.	18	3 6	15 2	Mart.
46	238	Lucida extra formam. II	22	3 2	M. 40 4	Sat.
47	239	Extremum pedis. } Borei.	24	3 1	B. 0 3	Mart. &
48	240	} Austrini.	28	33 7	M. 30 4	Ma. Merc.
49	241	Duarum præcedentium } Borea	29	3 1	B. 15 4	Mi. Mart. &
50	242	Quadrilateri. } Austrina	29	23 1	M. 10 4	Mi. Lun.
51	243	Præsepe. Pectus Cancri.	1	43 0	B. 40	Nebul.
52	244	Ambo Afelli. } Boreus.	1	43 2	40 4	Ma. Mart. Sol.
53	245	} Austrinus.	2	43 0	M. 10 5	Ma.
54	246	Brachius Austrinus	7	43 5	30 4	Sat. Merc.
55	247	Informis cica.	11	3 2	40 4	Ma.
56	248	Os Leonis.	12	33 7	B. 30 4	Sat. Mart.
57	249	Informis circa	13	3 5	M. 40 4	Mi.
58	250	Dextrum genu	18	43 0	0 5	Ven. P. Me.
59	251	Australium trium colli	22	3 4	B. 30 3	
60	252	* Cor. Regulus. Bailifcus	23	53 0	10 1	Mart. Iou.
61	253	Leonis. } In drace fin. priori.	23	53 4	M. 15 4	Sat. Ven.
62	254	} Pectus.	24	53 1	50 4	Sat. Ven.
63	255	} sinistra axilla.	0	33 0	10 4	& par. Mer.
64	256	Sinistrum genu, anterior.	0	33 4	10 4	
65	257	Extra formam	7	53 1	B. 10 4	Mi. Sat. Ven.
66	258	Leonis. } Posterior foemur.	11	43 5	50 3	
67	259	} Poples posterior.	13	3 1	15 4	Ven. part.
68	260	} Sub cubitis.	13	3 0	M. 50 4	Merc.
69	261	In extremo alæ fini. austr.	20	23 6	B. 0 3	Me. P. Mar.
70	262	} Ex quatuor alæ } Prior.	29	33 1	10 3	
71	263	sinistræ. } Secunda.	4	33 2	50 3	Merc. par.
72	264	} Ultima.	12	23 1	40 4	Ven.

Virg.

		Inerrantium siderum in signifero incidentium nomina.	Longitudo P.	Latit. P.	Magnitudo.	Natura.	
73	265	Virgo. } * Spica. Arista. Azimech. Bor. quad. foem. finistri. Trium caudæ vestis. Sinister pes.	18	32	M. 01	Ve.p. Mar.	
74	266		21	23	B. 304	Mer.p. Ve.	
75	267		28	37	304	Merc. vel	
76	268		28	43	404	Vener. &	
77	269		1	23	304	par. Mar.	
78	270	* Luminosior lancis australis.	9	23	0 402	Ma.	
79	271	Præcedens australis lancis.	12	43	1 154	Sa. p. Mar.	
80	272	Præc. trium sub austr. chele informis.	14	23	7 M. 303		
81	273	In medio lancis Austrinæ.	15	23	1 B. 404		
82	274	In medio lancis Boreæ.	18	53	3 B. 454		
83	275	Informis circa chelas.	21	43	2 04		
84	276	Sequens in lance Boreali.	24	23	4 304	Iou. Merc.	
85	277	Informis circa chelas.	25	3	6 404	Sa. p. Mar.	
86	278	Trium lucentium frontis. ☿	27	3	1 M. 403	Mart. p.	
87	279		Media.	27	3	5 03	Sat.
88	280		Austrina.	27	43	1 B. 203	Ma.
89	281	Duarum coniunctarum } Borea fulgens.	28	23	1 404	Sat. Merc.	
90	282	in ☿ } Australis.	28	43	0 304		
91	283	in cauo sin. pedis Ophiuculi.	2	→	30 454	Sa. p. Ven.	
92	184	Lucentium cor-	2	3	3 M. 453		
93	185	poris. ☿ } * Media, seu cor. Antares.	4	3	4 02	Ma. Mar. par.	
94	186	Sequens.	5	53	5 303	Iou.	
95	287	Dextrum genu.	12	33	7 B. 203		
96	288	Ophiuculi. } Præcedens pedis dextri.	14	23	2 154	Ma. Sat. par.	
97	289	} Dextra tibia.	15	3	2 153	Ma. Ven.	
98	290	Ex quatuor ped. dextr. Ophiuc.	15	43	1 304	Ma. Sat. par.	
99	291		Tertia.	16	23	0 204	Ma. Ven.
100	292	Cuspis sagittæ.	25	53	6 M. 303	Mar. Lun.	
101	293	Bore. extremitatis arcus.	28	3	2 B. 504		
102	204	Manubrium, siue manus.	29	3	6 M. 303	Iou. Mart.	
103	295	Sagittarij. } Australior bor. partis arcus	23	1	303		
104	296		Iaculum.	4	23	3 504	
105	297		Nebulosa duplex oculi.	6	33	0 B. 45	Nebul. Sol. Mart.
106	298		Humerus sinister.	6	43	3 M. 103	Iou. Mar.
107	299	Antecedens trium capitis.	7	3	2 B. 104	Sol. Mar.	
108	300	Axilla.	7	43	6 M. 453	Iou. Sat.	
109	301	Trium capitis. } Media.	9	3	1 B. 304	Ma.	
110	302		Sequens.	10	33	2 04	Sol. Mart.
111	303	In scapulis } Media.	13	43	4 304	Ma. Iou. Merc.	
112	304		Seq. & Borea.	14	13	6 304	
113	305	Cornu. Capr. } Borealis præcedens.	28	43	7 303	Ven. p. Ma.	
114	306		* Australis.	28	43	5 03	

O

Ex tri-

Stellarum inerrantium in signifero incidentium nomina.		Longitudo P.	Latit. P.	Magnitudo.	Natura
115 307	Ex tribus in ricu ♄	Præcedens.	0 31 45 6	Sat. par.	Ven.
116 308		Media.	0 13 1 30 6		
117 309		Sequens.	0 23 0 45 6		
118 310	Dextum genu ♃	2	13 6 M. 30 4	Mar. Mer.	
119 311	Sub sinist. manu ☿	8	3 5 B. 30 3	Sat. Mer.	
120 312	In corpore ♃	Austrina.	8 3 4 M. 0 5		
121 313		Borealis.	8 3 2 5 0 5		
122 314	Prior in dorso ♃	8	3 0 0 4	Mar. Mer.	
123 315	Lucens trium in medio corpore ♄	10	3 4 15 5		
124 316	Contiguarum sub ventre ♄	Prior.	11 33 6 50 4		
125 317		Posterior	11 43 6 0 5		
126 318	Sequens in dorso ♃	12	23 0 50 4		
127 319	In australi spina. ♄	Prior.	14 43 4 45 4		
128 320		Posterior.	16 23 4 30 4	Sat. Iou.	
129 321	Caudæ Capric.	Præcedens.	16 13 2 10 3		
130 322		Sequens.	17 43 2 0 3		
131 323	Præcedens in borea. parte caudæ capric.	18	13 2 20 4		
132 324	Australis in fin. clune ☿	23	3 1 40 4		
133 325	Prior duarum in dext. cotila ☿	27	33 3 B. 0 4	Mer. p. Sa.	
134 326	In dext. clune ☿	0 ☿	3 0 M. 50 4		
135 327	Prima fusionis aquæ ☿	1	23 2 B. 0 4	Sat. p. Iou.	
136 328	Dextræ tibie Aquar. *	Borea.	2 43 5 M. 0 4	Sat. & plus	
137 329		Australis.	3 3 7 30 3	Mer. p.	
138 330	Sequens in fusione aquæ austr.	6	15 0 B. 10 4		
139 331	In drimo flexu aquæ ☿	9	3 1 M. 10 4		
140 332	Sequentium duarum in Flexu aquæ. Aqu.	Borealis.	10 33 3 20 4		
141 333		Australis.	10 53 4 10 4	Sat. pa. Io.	
142 334	Sequens in primo flexu aquæ ☿	11	23 0 30 4		
143 335	In flexu australi aquæ ☿	11	53 1 40 4		
144 336	Australis in occipite præced. ☿	15	33 7 B. 30 4	Ma. Mer. p. Sat.	
145 337	In ventre piscis.	Prior.	17 23 4 30 4		
146 338		Posterior	21 3 2 30 4	Iou. Mer.	
147 339	Sequens in dorso antecedentis. ☿	22	3 7 30 4		
148 340	Informium circa ☿	Prima.	2 3 5 50 4		
149 341		Secunda.	22 33 2 40 4	Iou. p. Ven.	
150 342		Tertia.	23 43 5 20 4		
151 343		Ultima.	23 53 2 30 4		
152 344	Caudæ antecedentis. ☿	27	23 6 B. 20 4	Sat. p. Mer.	

Præcedentium Tabularum explicatio, & usus.

C A P. X X X V I I I:

HACILIS est trium præcedentium tabularum explicatio, & usus; si quæ in aliarum dilucidatione scripsimus, prudens Mathematicus diligenter attenderit. Sanè tres sunt tabulæ, prima est stellarum borealium extra signiferum incidentium numero 108. Secunda est Australium numero 84. Tertia est illarum quæ in signifero incidunt, vel non multum ab eo recedunt: cum quibus erraticæ coniungi corpolariter facillè possunt: sed inæqualiter: continens certè stellas 152. minus Cardano 94. stellæ

Trium Tabularum explicatio.

verò a Magino obseruatæ extra signiferum tam boreales, quàm australes sunt numero 192. plus Cardano 165. Non etenim Cardano fuit curæ nisi 27. dumtaxat extra signiferum tam borealium, quam australium adnotare: sed plures in signifero scilicet 246. vt dictum est, ob maiorem illatum ad zodiacum proximitatè: cum quibus facillè coniungi erraticæ possunt. Omnes à Magino obseruatæ præ sunt ad temporum mutationes dignoscendas ex ortu, mediatione, & illarum occasu, vt dicemus. Cardani autem, illæ scilicet quæ in signifero incidunt: iuuant ad temporum qualitates prognosticandas ex solis progressionè in illis respectu octauæ sphaeræ, modo iam supra recitato. Quod idem etiam erit in obseruatis à Magino in signifero: nisi quòd pauciores enumerat, ac propterea non ita copiose prognosticabitur, sed minus.

Stellæ à Magino, & Cardano obseruatæ ad quid valent.

Vnaquæquè harum tabularum sex æris constat, præsupposita tamen prima, quæ australium numerum, & signiferi distinctè continet. Prima itaque continet indicantes numeros, quæ scilicet stellæ in sequentibus tabulis positæ orientur, medient, & occidunt: vt inquirendi labor euitetur. Secunda inerrantium siderum nomina explicat: in quibus vbi inspicietur stellula hoc asterismo descripta*. Signum erit, stellam illam esse regiam, atquè consideratione dignam. Tertia Area continet fixarum longitudines, quas videlicet partes, & quæ signorum minuta occupant secundum longitudinem. Harum omnium longitudines à nobis recognitæ sunt annò 1595.

Tabularum, & ordo.

Nam singulis quindecim annis, octo scrupulis primis continuo promouemur. Quarta continet fixarum latitudines ab eccliptica quot partibus recedant, & scrupulis: cum nota. M. & B. indicantes boreales esse, vel Meridionales; hoc est declinare versus meridiem, vel versum boream eleuari. Quinta area continet illarum magnitudines, cuius scilicet sint magnitudinis, primæ, vel secundæ, aut tertiæ, vel quartæ, aut quintæ, vel sextæ: aut sint nebulosæ, luminosæ, obscuræ. Sexta, & postrema area explicat quam planetarum naturam indicant, & cuius qualitates possideant: num Saturnias, Martias, Iouias, Solares, Venereas,

Fixarum longitudines recognitæ.

Mercuriales, Lunares; vel simpliciter, vel mixtim. Nà talis utiq; vt in pluribus erit significatio temporis. Vt si Saturniã, frigus: si Iouiã, temperiem: si Martiam, calorem: si Solarem caloris augmentum: si Veneream, humiditatem: si Mercurialè,

Temporis significatio ex fixarum naturis.

De præcognoscendis temporum mutationibus.

ventos, & tempus inconstans: si lunarem, humiditates, cum omnibus eorum consequentibus. Si verò fuerit mixta qualitas, mixta erit temporis significatio: & vincens, dominabitur. Si verò obscura fuerint, aeris obscuritatem: si nebulosa, nebulas cum alijs appendicibus præsignificant; ut supra tactum est. Verum hæc illustrius habebis, cum fixarum ortus, coeli mediationes, & occasus inferius explicabuntur. Postremus harum tabularum vsus erit, si quis fixarum loca pro futuris temporibus emendare voluerit (nam singulis annis propter octavi orbis motum nonnullis secundis scrupulis variant in signifero) sequenti tabella vti, necessum erit. Quippe quæ ad duo sæcula confecta est, quam Maginus vir illustris in suis ephemeridibus initium auspicantibus ab anno Domini 1598. vsq; ad 1610. asserit. Deseruitq; ne dum pro futuris, verum & pro transactis annis: incipiuntq; ab anno Domini 1500. vsq; ad 1700. inclusivè; hac tamen lege, ut ab 1500. vsq; ad 1580. ubi est radix, scrupula subtrahantur: ab 1584. vsq; ad 1700. addantur; unde & posita sunt subtractionis, & additionis notæ. Quare si fixas pro futuris temporibus prudens Mathematicus corrigere voluerit, loco longitudinis fixæ addat scrupula prima, vel partes, quas certè in tabella inueniet, & sic locus ille emendatus prodibit. Quòd si pro retro annis transactis id efficere voluerit à loco longitudinis fixæ subtrahat scrupula illa, quæ annis correspondentia inspiciet: & tunc dubio præcul locus ille æquatus apparebit; hacq; animadversione emendata prodibunt fixarum loca omnia pleriq; annis, tum ante, tum retro; quod & nos observauimus in præcedentium tabularum recognitione, iuxta copernicæ rationem supputatarum. Eadem quoq; erit operatio, si scire voluerit cœlestium rerum indagator cum quo eclipticæ gradu stella, vel oritur, vel cœlum mediat, vel occidit: nempe adijciendo, vel auferendo scrupula illa, vel partes, eclipticæ gradui: ita enim fiet, ut omnia æquata prodeant.

Postremus
tabularum
vius.

Fixarum loca
quomodo emenda-
da pro futu-
ris, & trans-
actis annis.

Æquationis fixarum Tabula ad duo secula.

Subtr.		Add.		
Anni	P.	M.		
1500	0	49	16000	11
1504	0	46	16040	13
1508	0	44	16080	16
1512	0	41	16120	18
1516	0	39	16160	20
1520	0	36	16200	23
1524	0	34	16240	23
1528	0	32	16280	27
1532	0	29	16320	30
1536	0	27	16360	32
1540	0	24	16400	35
1544	0	22	16440	37
1548	0	20	16480	39
1552	0	17	16520	42

I 5 5 6 0	15	I 6 5 6 0	44
I 5 6 0 0	12	I 6 6 0 0	46
I 5 6 4 0	10	I 6 6 4 0	49
I 5 6 8 0	7	I 6 6 8 0	51
I 5 7 2 0	5	I 6 7 2 0	53
I 5 7 6 0	2	I 6 7 6 0	56
2 5 8 0 Radix		I 6 8 0 0	58
I 5 8 4 0 A.	1	I 6 8 4 1	0
I 5 8 6 0	3	I 6 8 8 1	3
I 5 8 8 0	5	I 6 9 2 1	5
I 5 9 2 0	7	I 6 9 6 1	7
I 5 9 6 0	9	I 7 0 0 1	9

A reliquum est, Ptolomaicas fixarum significationes apponere: vti supra promissimus.

Claudij Ptolemai inerrantium siderum significationes Per Nicolaum Leonicum à Græco translata.

I A N V A R I V S.	
1 Kal.	Sol eleuari incipit, longiusculi fiunt dies. Aquila, & Corona occidunt tempestatemque efficiunt.
2 IV	Sol magis ascendit, Cancri medium occidit, venti que ponunt.
3 III	Reliquum Cancri occidit, & varius veris fit status.
4 Prid.	Hyems dimidiata, Aquilones continui, Delphinus cum cane oriuntur matutino.
5 Non.	Fidicula exoritur, Aquila occidit, Delphinus totus emergit, ventorumque fit concursus.
6 VIII	Aquila vesperi occidit, flat Auster.
7 VII	Septentriones, & Aquilo vehementer flantes concurrunt.
8 VI	Martis domicilium, Auster & Fauonius simul flant, Capricornus emergere incipit, pluuia simul & caligo, vespertino.
9 V	Auster flat cum pluuia.
10 IV	Auster flat cum pluuia.
11 III	Septentrio multo imbre, & aspera tempestate flat.
12 Prid.	Auster flat.
13 Idib.	Astrum obscurum, prima mali pars occidit, noctu etiam pluit.
14 XIX	Astrum obscurum, varia Aquilonis, & septentrionis incostantia, leo occultari incipit, pluuia fiunt.
15 xvjjj	Septentrio, & Aquilo vehementer flant.
16 XVII	Sol in Aquario, vulturinus cum pluuia.
17 XVI	Fidicula occidere incipit matutino, ventorum concursus fiunt.
18 XV	Leo, & Delphinus matutino occidunt. Aquilo, septentrio, & Auster concurrunt, pluuiaque fiunt.
19 XIV	Conuersio, & hyemis medium. Aquilo

- 20 XIII Aquilo flat, & Auster, medium Cancri occidit, Aquarius emergere incipit.
- 21 XII Aquarius totus emergit, Africus spirat, & pluit.
- 22 XI Fidicula cum cancro occidit, & vesperi pluit.
- 23 X Aquilo flat cum pluuia.
- 24 IX Hyemat dies, vehementius flant Aquilo, & vulturnus.
- 25 VIII Tempestas turbidior, ijdem flant venti.
- 26 VII Hyemat dies, ijdem flant venti, fidicula occidere incipit.
- 27 VI Aitrum clarum in pectore Leonis occidere incipit fidicula vespere occidit, flat Aquilo, & interdum pluit.
- 28 V Ventorum concursus cum niuibus.
- 29 V Delphinus occidere incipit.
- 30 III Fidicula circa primam facem parte sui occidere incipit, vehemens flat Aquilo cum imbre.
- 31 Prid. Imbres cum niuibus permixti cadent.

F E B R V A R I V S.

- 1 Kat. Obscurum astrum apparet, Auster, & vulturnus flant, fidicula occidere incipit.
- 2 IV Aer crassus est, & faonius flare incipit.
- 3 III Medium Leonis cum fidicula occidit, Septentriones & Aquilo flant.
- 4 Prid. Delphinus occidit, Auster vesperi violentior fit, & pluit.
- 5 Non. Zona Orionis emergit, turbidus est aer Fauonij flatu.
- 6 VIII Fidicula occidit, & Fauonius ab occasu flat.
- 7 VII Veris initium, faonius spirat.
- 8 VI Fauonius, & Aquilo spirant.
- 9 V Obscurum astrum, emergit Aquarius.
- 10 IV Septentrio cum Fauonio flat, interdum etiam pluit.
- 11 III Subsolanus spirat, & Arcturus exoritur.
- 12 Prid. Ventorum concursus, & pugna.
- 13 Idib. Sagittarius vesperi occidit, tempestas aspera.
- 14 XVI Crater vesperi oritur & commutatis ventis superat Auster.
- 15 XV Sol in piscibus, hyemat ac.
- 16 XIV Septentrio flat cum Austro, sol nouus.
- 17 XIII Virgo occidit iuxta Geminos, Auster flat cum Fauonio, & Aquilone.
- 18 XII Malus vesperi occidit, Fauonius spirat, & Virgo occidere incipit.
- 19 XI Septentrio, & Auster flant, Malus occultatur.
- 20 X Aquilo pluuiosus spirat, leo occidit, Aquilones Chelidonij appellati incipiunt, & per quattriduum flant, hirundines apparent.
- 21 IX Arcturus circa primam vigiliam occidere incipit, Fauonius spirat, noxq; nubila existit.
- 22 VIII Halcyonei appellati dies.
- 23 VII Corus & Aquilo simul flant.
- 24 VI Aquarius oriri incipit, hyemat matutino.
- 25 V Arcturus emergit, & pluit.
- 26 IV Arcturus oritur matutino.
- 27 III Malus vesperi occidit.
- 28 Prid. Fauonius late spirat, Vernus est dies.

MAR-

M. A. R. T. I. V. S.

1	Kal.	Auster & Africus simul spirant.
2	VI	Vindemiator apparere incipit. Aquilo gelidus flat, Arcturus occidit matutino.
3	V	Aer nimbofus, & pluit, Arcturus emergit elenato Sole, & flat Aquilo.
4	IV	Arcturus similiter emergit.
5	III	Arcturus interdiu emergit.
6	Prid.	Aquilo flat, nubilosum caelum.
7	Non.	Equus occidit matutino, & flat Aquilo. Corona matutino occultatur, Aquarum de coelo pluuias.
8	VIII	Marinae aues apparere incipiunt, Aquilo & septentriones flant, principium veris est, sol piscium dimidium obtinet. Equus occidit.
9	VII	Milvus apparere incipit, flat Auster, Piscesq; in tergo matutino occultari incipit.
10	VI	Equus occidit matutino, Milvus à solis deorsum vergit, vindemiator occidit, Arcturus autem emergit, & gelidus flat Aquilo.
11	V	Hyemis abscessio, & Aquilonis ad septentriones commutatio.
12	IV	Desinit piscis à tergo eleuari, septentrio, vel Auster flat.
13	III	Argo naus emergit vespere, Fauonius & Auster flant, & in Leonis cauda hyemat dies.
14	Prid.	Aquilo per totum flat diem.
15	Idib.	Equus occidit, & Aquilo flat Gelidus.
16	XVII	Sol in Ariete, Fauonius late spirat, Ciconia apparet, & mare transmittit.
17	XVI	Inconstans ventus, Aquilo spirat.
18	XV	Auster flat, Milvus diluculo apparet.
19	XIV	Aquilo serenus spirat.
20	XIII	Equus occidit matutino, Aquilo vel septentrio flat.
21	XII	Aries in laris emergit, pluit aut misgit.
22	XI	Cancer tergo oritur, Auster flat.
23	X	Aequinoctium, pluit, interdum tonat.
24	IX	Septentriones & Aquilo flant, equus occidit matutino.
25	VIII	Pisces tergo emergunt, mixta imbre imbra cadit, Aries matutino emergit, cum mari turbatio aeris.
26	VII	Aequinoctium vernum, pluit, interdum, & tonat.
27	VI	Nox, & dies aequales existunt.
28	V	Scorpius occidit, vehemens flat ventus, pluuiasq; cum tonitribus commiscet.
29	IV	Scorpius occidit, septentrio flat pluuius.
30	III	Auster flat, & pluit.
31	Ptid.	Ventorum procellae, & saepe pluit.

A P R I L I S.

1	Kal.	Scorpius occidit, sol diei partem vnam addit, Aquilonis flatu nebulosum est caelum, Vergiliae oriri, & praesignificare incipiunt.
2	IV	Nebulosus aer per omnes terras,
3	III	Vergiliae occidunt vespertino.
4	Prid.	Flat Africus.
5	Non.	Fauonius spirat.
6	VIII	Suculae emergunt, pluuiasq; ab Austro deuoluuntur.

Auster

7	VII	Auster flat, & vergiliarum reliquum occidit.
8	VI	Fauonius flare incipit matutino, vergiliz occidunt.
9	V	Australes procellæ,
10	IV	Aquilo vehemens flat, vesper est pluuiosus.
11	III	Frigidi flant venti, & pluit,
12	urid.	Suculæ occultantur,
13	Idib.	Aquilo flat, paruum præsepe exoritur,
14	xvjjj	Obscurum astrum, & venti, & imbres,
15	XVII	Suculæ occidunt, frigidi spirant venti, serpens oritur.
16	XVI	Suculæ occidunt, spirat Fauonius.
17	XV	Sol in Tauro, suculæ occultantur,
18	XIV	Africus flat.
19	XIII	Suculæ penitus occidunt, Africus flat vesperi,
20	XII	Fauonius spirat.
21	XI	Tauri caput occidit, & pluit.
22	X	Vergiliz exoriuntur. Fauonius spirat,
23	IX	Fidicula circa primam facem apparet,
24	VIII	Fidicula cernitur, & pluit,
25	VII	Præsepe emergit, desinit ver.
26	VI	Suculæ penitus occidunt, & veris conuersio,
27	V	Auster flat,
28	IV	Austrina dies, & pluuia.
29	III	Hædi oriuntur, Auster flat matutino.
30	Prid,	Canis occultatur vesperi, aer conturbatur ab Austro, & Aquilo simul permiscet,

M A I V S.

1	Kal.	Canis occultatur, rores descendunt.
2	VI	Suculæ cum sole oriuntur.
3	V	Centaurus apparet totus, Fauonius spirat.
4	IV	Scorpius sursum emergit, Aquilo flat, & rores cadunt.
5	III	Fidicula oritur matutino.
6	Prid.	Dimidium Scorpionis occidit.
7	Non.	Vergiliz oriuntur matutino, & spirat Fauonius
8	VIII	Principium æstatis, Fauonius præualet.
9	VII	Eodem flat modo Fauonius.
10	VI	Fidicula oritur, suculæ occidunt, Tauri caput apparet.
11	V	Vergiliz apparent.
12	IV	Vergiliz oriuntur, Auster flat.
13	II	Suculæ occidunt, Austrini sunt flatus.
14	Prid.	Scorpius occidit, & fidicula oritur matutino.
15	Idib.	Cancer exoritur, & flat Auster
16	XVII	Initium æstatis.
17	XVI	Procyon, quam quidam Caniculam vocant, occidit.
18	XV	Sol in Geminis.
19	XIV	Auster flat vesperi.
20	XIII	Suculæ oriuntur, & flat Aquilo.
21	XII	Arcturus occidit, aerq; conturbatur.

Sagit-

22	XI	Sagittarius occidit, & flat Auster.
23	X	Gemini exoriuntur, & flat Aquilo.
24	X	Suculae oriri incipiunt, & pluit.
25	VIII	Capella oritur matutino, & flat Aquilo.
26	VII	Taurus occidit, Auster & Aquilo flant.
27	VI	Auster spirat.
28	V	Fidicula oritur matutino, & Auster flat.
29	IV	Auster vehemens flat.
30	III	Vergiliae exoriuntur, imbres cum tonitribus fiunt.
31	Prid.	Tempestat aspera, hyemat aer, ingentia vesperi tonitrua comouentur.

I V N I V S

1	Kal.	Suculae totae emergunt, Auster flat.
2	IV	Aquila exoritur, aeris tempestat, & flat Fauonius.
3	III	Austales procellae cum tonitruis.
4	Prid.	Auster flat, & pluit.
5	Non.	Aquilo exoritur, & flat Auster, & pluit.
6	VIII	Aquilo flat, & pluit.
7	VII	Arcturus occidit matutino, Fauonius spirat.
8	VI	Delphinus emergere incipit, Arcturus occidit.
9	V	Aquilo flat, & modice pluit.
10	IV	Pluuiosus aer cum tonitruis, & Australis dies.
11	III	Turbulentum caelum cum tonitruis.
12	Prid.	Fauonius, vel Corus flat, & tonat.
13	Idib.	Delphinus emergit, Auster flat.
14	XVII	Orionis humeri eleuantur, & principia aestatis.
15	XVI	Obscurum astrum, Fauonius, & Auster flant.
16	XV	Aeris tempestat, & Aquilonij flatus.
17	XIV	Fauonius cum austro spirat, Orionis humeri apparent.
18	XIII	Sol in Cancro, Orion exoritur matutino.
19	XII	Auster & Fauonius flant, pluit & tonat.
20	XI	Serpentarius occidit matutino.
21	X	Auster cum Aquilone spirat.
22	IX	Exortus orionis.
23	VIII	Obscuri Astri exortus, & calorum intensio.
24	VII	Aestiuus cardo, & momentanea aeris perturbatio.
25	VI	Afficus, & Fauonius simul spirant.
26	V	Breuissima nox, Orion exoritur.
27	IV	Pluit vesperi, Canis apparere incipit.
28	III	Ventorum conflictus.
29	II	Canis exoritur matutino. Zona Orionis apparet.
30	Prid.	Arcturus occidit matutino, & aeris intemperies.

I V N I V S

1	Kal.	Aer ab Aquilone conturbatur.
2	VI	Obscurum astrum, Auster flat, vel Fauonius.
3	V	Austrina dies, & conturbatio aeris.
4	IV	Orion exoritur, Ciconia occidit, & Fauonius spirat.
5	III	Medium cancri exoritur.
6	Prid.	Etesiae flant, & cum Austro Aquilones.
7	Non.	Corona occidit matutino, flat Auster.
8	VIII	Cepheus exoritur, & Austrina aeris perturbatio.

P Orion

9	VII	Orion totus emergit, Auster flat.
10	VI	Etesiarum prodromi flatus spirant.
11	V	Imbres cum tonitribus, flat Aquilo.
12	IV	Orion torus oritur matutino, & prodromi inualescunt flatus.
13	III	Africus flat turbulentus.
14	Prid.	Aquilo flat.
15	Idib.	Canicula exoritur, Etesia inualescunt.
16	XVII	Orion exoritur, & violentus flat Aquilo.
17	XVI	Aestatis dimidium, & dies Aquilonis flatu argentior.
18	XV	Fauonius, & interdum Auster spirant. Canis oritur matutino, & etesiae amplius inualescunt.
19	XIV	Orion exoritur, Corus flat, totusq; apparet Orion.
20	XIII	Sol in Leone. Corus spirat, & Canis exoritur.
21	XII	Etesiae cum alijs ventis per unum & viginti flant dies.
22	XI	Prodromi flatus late spirant.
23	X	Cancer totus cum leone exoritur, & Aquila occidit.
24	IX	Leo cum sole exoritur & cane, Cancer descendit.
25	VIII	Gemini occidere incipiunt. Canis emergit, & Austrini sunt flatus.
26	VII	Caligo arena, Aquila occidit, leo exoritur, flat Auster.
27	VI	Canicularis estus.
28	V	Vehementes calores, etesiae violenter spirant.
29	IV	Lucida stella in leonis pectore exoritur. Aquilo egclidus propter aestu.
30	III	Autumnales fructus apparere incipiunt. Aquila occidit matutino, aerq; turbidus fit.
31	Prid.	Austercum Africo simul spirant.
A V G V S T V S.		
1	Kal.	Aquila occidit matutino, flat Africus, aere sunt aestus.
2	VI	Aquila occidit, aer Austrinus.
3	III	Austrina dies.
4	Prid.	Leonis medium exoritur, Arbor in hoc biduo apparet, Auster nimbus vehementer flat.
5	Non.	Corona occidit, leonis medium exoritur, vehemens flat Auster, & grues apparent.
6	V III	Fidicula contrahitur, Austrina dies aestuosa.
7	VII	Orionis medium occultatur, & dies ab Austro caliginosus, & aestuosus.
8	VI	Leo exoritur, estus intolerabilis nebulosus aer, Orionis exoritur medium
9	V	Obscurum astrum, septentrio lenis spirat, aestus mediocris.
10	IV	Lunaris defectus in hanc diem occurrere solet, Auster, & Aquilo spirant. & calores sunt ingentes.
11	III	Fidicula occidit matutino, Austrinus inchoat, ventorum concursus fit.
12	Prid.	Ventorum conflictus, & pugna.
13	Idib.	Delphinus cum lepore occidit.
14	XIX	Aestuosi & squalentes calores.
15	XVIII	Obscurum, & Fauonius cum Austro spirat.
16	XVII	Delphinus occidit matutino.
17	XVI	Autumni initium.
18	XV	Fidicula occidit, & flat Aquilo.
19	XIV	Delphinus occultatur, mediocris aestus.
20	XIII	Fidicula occidit matutino, sol in Virgine, Auster flat, pluit & tonat.

21	XII	Sol in tota virgine.
22	XI	Virgo exoritur.
23	X	Septentrio lenis spirat, tota exoritur virgo, aeris est serenitas
24	IX	Virgo exoritur, Aquilo flat.
25	VIII	Etesia ponunt. Aquilo frigidior flare incipit.
26	VII	Delphinus exoritur, & Auster flat.
27	VI	Vindemiator emergit, Auster & Fauonius simul flant.
28	V	Virgo apparere incipit.
29	IV	Fauonius lenis spirat.
30	III	Virgo exoritur, Fauonius molliter flat.
31	Prid.	Andromeda exoritur.

S E P T E M B E R.

1	Kal.	Andromeda exoritur, imbres cum tonitruis fiunt, flat vulturinus, inconstantes sunt venti.
2	VI	Australis Piscis non amplius occultatur.
3	V	Tonat, & pluit.
4	IV	Arcturus cum vindemiatore exoritur, Malus occultatur.
5	III	Mercurij domicilium, Fauonius spirat, & ex ventorum inconstantia, imbres cadunt.
6	Prid.	Equus exoritur.
7	Non.	Capella emergit, Africus flat vesperi, & pluit.
8	VIII	Arcturus apparet, flat Aquilo, & interdum tonat.
9	VII	Virginis medium exoritur, Fauonius spirat cum Africo.
10	VI	Idem aeris status.
11	V	Idem aeris status.
12	IV	Arcturus exoritur.
13	III	Arcturo exoriente, imbres cadunt.
14	Prid.	Virgilie cum equo exoriuntur.
15	Idib.	Hirundines non videntur, Capella exoritur, & pluit.
16	XVI	Duodecatemion, idest, xij portio Autumnus incipit.
17	XV	Fauonius late spirat cum Africo.
18	XIV	Piscis exoritur, & septentrio ponit.
19	XIII	Sol in libra, Crater apparet, Arcturi medium cernitur matutino.
20	XII	Arcturo exoriente imbres copiosi cadunt.
21	XI	Aequinoctium Autumnale, & Pisces occidunt.
22	X	Argo descendit, pluuiosi aeris conturbatio.
23	IX	Pisces occidunt. Austrinae fiunt pluuiæ. aeris ventorumq; conturbaciones, & maris tempestates.
24	VIII	Lunaris defectus in hanc incurrit diem. Centaurus exoritur.
25	VII	Nebulosus aer, & turbulentus existit.
26	VI	Hoedi exoriuntur, & Auster vehementer flat.
27	V	Virgo desistit emergere, vergilia matutino, & vesperi apparent.
		Hoedi cum sole exoriuntur, ventorum & maris procellæ validæ fiunt.
28	IV	Auster vehemens flat, tempestates horridæ.
29	III	Vergilia matutino exoriuntur, & pluuius flat Auster.
30	Prid.	Capella emergit vsq; ad vespertinum vergiliarum occasum.

O C T O B E R.

1	Kal.	Vergilia in oriente apparere incipiunt, Auster flat matutino.
2	IV	Idem Austrini flatus, & Vergiliarum exortus.

3	III	Heniochus, idest, Auriga occidit, & ab Aquilone tonat.	IX
4	Prid.	Hoedi exoriuntur, & pluit.	X
5	Non.	Corona emergit, & conuersio est æstatis.	XI
6	VIII	Arietis medium occidit cum scorpione.	XII
7	VII	Eadem, quæ prior significatio.	XIII
8	VI	Corona cum Hædis exoritur, aer conturbatur.	XIV
9	V	Hoedi cum vergilijs emergunt, & flat Africus.	XV
10	IV	Libra oriri incipit, & Fauonius spirat.	XVI
11	III	Corona exoritur matutino, venti commutantur, asperius in mari fit hyems.	XVII
12	Prid.	Vergiliæ exoriuntur, & flat Auster.	XVIII
13	Idib.	Corona emergit, aeris commutatio, & tumultus fit.	XIX
14	XIX	Aquilo immensus flat.	XX
15	XVIIj	Autumni medium, & auster flat.	XXI
16	XVII	Orion emergit, & rorulentus est aer.	XXII
17	XVI	Eadem, quæ prior significatio.	XXIII
18	XV	Tristis & nubilus dies.	XXIV
19	XIV	Sol in scorpione, & Fauonius spirat.	XXV
20	XIII	Vergiliæ occidunt, aerisq; est conturbatio.	XXVI
21	XII	Eadem quæ prior significatio, sed etiam pluit.	XXVII
22	XI	Tauri cauda occidit, & Auster flat pluuias.	XXVIII
23	X	Scorpius occidit, Aquilo flat, & in mari tempestas horrida.	XXIX
24	IX	Vergiliæ occidunt.	XXX
25	VIII	Centaurus occidit matutino.	XXXI
26	VII	Scorpij dimidia cauda occidit.	XXXII
27	VI	Sucule occidunt, gelidus flat Aquilo, & aspera in mari hyems.	XXXIII
28	V	Vergiliæ & Orion penitus occidunt.	XXXIV
29	IV	Arcturus occultatur, & vehementes flant venti.	XXXV
30	III	(Cassiopeia incipit occultari.	XXXVI
31	Prid.	Orion & Aquila penitus occidunt vesperi, & Fidicula exoritur.	XXXVII

N O V E M B E R.

1	Kal.	Vergiliæ occidunt, pruina decedit matutino, Arcturus occultatur, aerisq; ad frigora fit conuersio.	XI
2	IV	Venti spirant frigidi, & pluit.	XII
3	III	Fidicula exoritur matutino, & Aquilo flat.	XIII
4	Prid.	Auster, & Fauonius flant, suntq; imbres.	XIV
5	Non.	Fidicula sole exoriente apparet, Aquilo flat.	XV
6	VIII	Arcturus occidit matutino, & nebulosus est aer.	XVI
7	VII	Vergiliæ, & Orion occultantur, Aquilo flat.	XVII
8	VI	Turbidus & molestus est aer.	XVIII
9	V	Clarum scorpionis astrum, & hyemalis cardo.	XIX
10	IV	Hyemis initium.	XX
11	III	Vergiliæ occultantur.	XXI
12	Prid.	Media Scorpionis stella emergit.	XXII
13	Idid.	Vergiliæ & orion occidunt matutino.	XXIII
14	XVIIj	Scorpius matutino occidit.	XXIV
15	XVII	Fidicula oritur matutino, Vultur, Auster, & Boreas simul flant, Eadem.	XXV

- 16 XVI Eadem, quæ prior significatio.
- 17 XV Tempestuosa dies, Austerq; superuenit.
- 18 XIV Sol in Sagittario, Orion cum fidicula exoritur, aerisq; tempestas existit.
- 19 XIII Tauri cornu cum sole occidit, & flat Aquilo.
- 20 XII Horrida tempestas
- 21 XI Suculæ cum lepore occidunt matutino.
- 22 X Gelida cadit pluua.
- 23 IX Tauri cornua occidunt
- 24 VIII Initium hyemis, frigora incipiunt, gelidiq; cadunt rores.
- 25 VII Sol in prima Sagittarij portione.
- 26 VI Eadem, quæ prior significatio.
- 27 V Canis occidit, Austina dies, & pluit.
- 28 IIII Canis occultari incipit, & nebulosus est aer.
- 29 III Canis occidit matutino, & Africo flante pluit.
- 30 Prid. Orion occidit, Fauonius spirat, & Austro flante pluit

DECEMBER.

- 1 Kal. Perturbatio aeris, flat septentrio, & totus Orion occidit matutino.
- 2 IIII Canis occidit, vesperi septentrio flat.
- 3 III Tempestuosa cum nubibus dies.
- 4 Prid. Sagittarius occidit, & Aquilo flat.
- 5 Non. Per totam diem pluit, & flat Aquilo.
- 6 Vviiij Medium scorpij emergit.
- 7 VII Aquila exoritur, & Africus flat.
- 8 VI Scorpius totus emergit.
- 9 V Canis exoritur matutino, & Auster flat.
- 10 IIII Vehemens Aquilo flat, caliginosum tempestatibus cœlum ex
obscurum astrum, septentrio & Cæcias perflant.
- 11 III Aquilo flat prior, grauis & pluuius subsequitur Auster.
- 12 Prid. Totus scorpius exoritur, Auster, & Aquilo flant, & pluit.
- 13 id. Capella occidit.
- 14 XIX Auster & Aquilo perflant, & aeris perturbatio existit.
- 15 XVII Eadem, quæ prior significatio.
- 16 XVII Sol in Capricorno.
- 17 XVI Obscurum astrum, & ventorum concursus, & pugna.
- 18 XV Capella exoritur.
- 19 XI V Aquila cum Capricorno exoritur.
- 20 Xiiij Incipit flare Aquilo, superueniens Auster totum obtinet diem.
- 21 XI I Aquila exoritur vesperi.
- 22 XI Capella matutino emergit.

Hucusq; scripta reperiuntur, reliqua desiderantur.

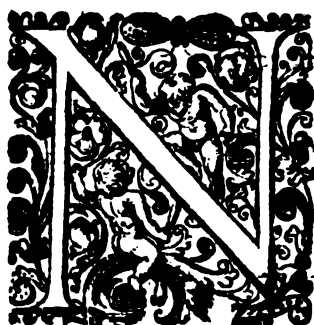
Tabu

Tabula præcedentis iudicium, & explicatio.

(A P. X X X J X.

Præcedentē
tabulam ef-
fe Ptolomæi

Tabula præ-
cedens ad
polm Ale-
xandrinum
supputata .

Temporum
significati-
ones nec regu-
lariter, nec
semper à fi-
xarum orti-
bus, & oc-
casibus pro-
veniunt.

In errantiū
significati-
ones eo anno
inciderunt,
quo Ptole-
mæus scrip-
sit .

Probatio
dictæ po-
sitionis .

V L L I dubium est, præcedentem tabulam in qua inerrantium syderum significationes inscriptæ cernuntur, Claudij Ptolomæi esse. Nam è Græco in latinum illas trāstulit Nicolaus Leonicus : Ex viri in hac parte discretissimi omnes Ptolomæi esse fateantur, ita vt in controversiam minimè id amplius venire poterit. Rursus ad poli Alexandrini elevationem (Alexandriæ, inquam, totius Aegypti nobilis emporij : cuius latitudo est graduum triginta, minorum quinquaginta octo ; longitudo autem graduum sexginta, minorum vero triginta) conditas fuisse, cuncti conveniunt. Dubium tamen apud nos semper fuit, quo tempore illas Ptolomæus ediderit. Nam (vt alias scripsimus) floruit certè Ptolomæus anno Christi 140. Quo autem anno supputaverit, adnotavit, promulgaveritq; obscurum certè & immanifestum apparet. Id dubio procul à nobis maximè desideratur. Videremus namq; temporum omnium discrimen in supputationibus. Quò fieret, vt recentioribus ad prisca collatis, ne dum syderum inerrantium ortus, & occasus facile haberentur : sed ex illis temporum significationes. Verum enī dero quod magis facescit negotium est, semper nos dubitasse, an tales similesq; significationes ab illarum ortibus, occasibusq; proveniant regulariter, & semper : sedq; in negatiua fuisse sententia, hæsitantes. Ratio quidem est, nam in ortu, vel occasu huius, vel illius inerrantis stellæ, semper esset talis significatio. Nō autem id sciatur, nonnullis exemplis id expendere licebit. Ptolomæus Kalendis Ianuarij sic ait. Aquila, & coronæ occidunt, tempestatemq; efficiunt. Si igitur ex Aquilæ, & coronæ occasu provenit tempestas, eam certè regulariter, & semper efficiunt; nos autem contrarium observauimus. Nonis Februarij (inquit Ptolomæus) Zona orionis emergit; turbidus est æther Fauonij flatu. Si Zonæ Orionis ortus ætherem turbat, ciendo Fauonium, quoties orietur, illum ciet; ex quo turbidus erit aer (loquimur de inerrantium ortibus, & occasibus ad solem relatis) at id non semper est verum. Quapropter semper arbitrati sumus tales inerrantium significationes anno illo quo scripsit Ptolomæus : atq; eodem met anno observasse, tabulam confecisse diariam, atq; in illa adnotasse; sequenti verò nescimus an eadem prorsus fuerint. Quemadmodum si præsentī anno singulis diebus significationes temporum obseruaremus, illasq; in tabula adnotaremus : neatriquam sequentibus annis tales temporum significationes ex ortibus, & occasibus illis, atq; eadem prorsus essent; ac propterea Ptolomæus significationes suas observauit, atq; in tabula adnotauit pro anno quo observauit : non autem quod in posterum sic futuræ essent stas, ac certis diebus, vti in tabula adnotauit. Id certè ex ipsismet Ptolomæicis inerrantium significationibus etiam comprobatur. Quandoquidem octauo Calendas Octobris, quæ est vigesima quarta Septembris sic inquit Ptolomæus, lunaris defectus in hanc incurrit diem. Sed profecto illo anno quo scripsit, tali die solum incurrit; ætus singulis annis in tali die incurrisset: quod quidem absurdum est dictu, & cogitatu, etiam viris vtcumq; in mathematicis exerci-

exercitatis. Adnotauit itaq; Ptolomæus minoris luminis eclipsim illo die quo incidit, sicq; scripsit: non quod semper tali die in posterum esset ventura. Similiter quod quarto nonas Augusti, quæ est dies decima, inquit; lunaris defectus in hanc diem occurrere solet; non est intelligendum, quod lunæ labor semper tali die incurreret; sed eo die illius anni, quo inerrantisiu significationes Ptolomæus obseruauit eo certè incidit. His itaq; moti causis suspicati fuimus, haud ex inerrantium syderum ortibus, & occasibus eisdem temporum significationes semper proueniri, nec id Ptolomæus voluit: sed si ita annotauit, fecit, quia sic anno illo obseruauit. Si quis autem diceret, hæc minime obstare, quo minus ex ortibus, & occasibus temporum significationes proueniant. Nam si lunares defectus Ptolomæus annotauit, non ideo scripsit, quod tali die singulis annis euenirent: sed quia tunc inciderunt, & ad ornatum etiam tabulæ. Quemamodum posuit, & Hirundinum aduentum die vigesima Februarij, dicens: Hirundines apparent: & octaua Martij auium marinarum apparitionem; dicens: Marinæ aues apparere incipiunt, & trigesima Iulij fructuum autumnalium, dum dixit: Autumnales fructus apparere incipiunt: & quinta Augusti Gruum, dum scripsit, & Grues apparent: & decima quinta Septembris Hirundinum discessum, dicens; Hirundines non videntur; quæ omnia ad ornatum quoq; inscripsit; licet in ea regione illis diebus proueniant: Ideo non est par ratio de inerrantium ortibus, & occasibus, ex quibus tales temporum significationes proueniri, obseruauit Ptolomæus, quas & inscripsit: & de lunaribus defectibus quos & annotauit; tum quia illis diebus inciderunt, tum quoq; ad ornatum: sed inerrantium ortus, & occasus necessario, & ad temporum mutationes prælagiendas. Dicimus quod hæc, & si vera sint, nihilominus tamen ex obseruationibus habetur, non semper eisdem temporum significationes singulis annis statis diebus incidere, licet iidem sint inerrantium ortus, & occasus: vbi nullam aliam rationem assignare poterimus, nisi quia ab errantium situ diuerso, & vario in quartis anni cum appendicibus, ne dum cum antecedentibus impediri possunt; sicuti de facto impediuntur. Generales namq; constitutiones particulares impediunt. Itaq; si generalis constitutio serenitatem promitteret, impediret utiq; particularem, quæ tempestatem indicaret; quia particularis à Generali vincitur. Et hæc est vna ex causis, cur ex inerrantium ortibus, & occasibus non semper eadem eueniant temporum significationes. Diximus etiam cum appendicibus; quia etiam constitutiones mensuræ, dum bonæ fuerint, impediunt, verbi gratia tempestatem, quæ ex ortu, vel occasu alicuius inerrantis ventura erat. Ita quoq; dicendum est: de diurnis lunæ applicationibus ad beneficas, & de iuruis planetarum configurationibus adinuicem: de quibus supra tactum est, & inferius digredietur. Antecedentia vero sunt coniunctionum, & oppositionum præcessiones, & similia multa. Accedit etiam varia materiæ proximæ dispositio, ita vt hodie, in quo tempus est siccum: Anno venturo eodemmet die erit humidum, & pluuiosum; nihilominus tamen eadem fixa oritur, vel occidit. Quare orionis vel Arcturi ortus non semper tempestatem efficiunt. Accedit tandem, quod cum initium prædicendi temporum mutationes, à ventis pendeat, ventorumq; causæ sint abstrusæ, natureq; diuersæ, status Heteroclitici, sequitur, quod idem ventus diuersa in diuersis operabitur regionibus; quinimò in eadem; vt mirum certè sit, quia nam ratione in vno loco pluat, in altero autem parum distante, serenat: eodem temporis momento. Sed idices, igitur futurarum rerum per astra certam non esse scientiam: at respondemus verissimam esse, sed difficillimam quoq; cum ex parte rerum, tum etiam ex intellectus humani imbecillitate. Nihilominus tamen non negamus nonnullas

Prædictæ positionis redargutio.

Auium quorundam aduentus in Alexandria, & discessus.

Redargutio nis dilucio.

Fixarum significationes ab errantium situ diuerso impediri possunt.

Materiæ proximæ dispositio impedit vt plurimum fixarum significationes.

Obiecto. Responsio.

Agricolæ, & Nautæ quomodo temporum mutationes prædicunt.

Fixarum aliquarum significationes.

Solis motus inter alios siderum simplicissimus est.

Fixarum significationes quomodo impediri possunt.

Prædictæ sententiæ confirmatio per Ptolomæum.

Ptolomæi tabula ad methodum utilis est.

Orionis exortus in Alexandria.

ex inerrantibus esse tales, quæ ex illarum ortibus seu occasibus semper easdem temporis significationes portendunt. Ita ut agricolæ, & Nautæ sola siderum inspectione, atq; continua obseruatione, ventorum flatus, cæliq; statum prædicunt, absq; hoc quòd sint in Mathematicis exercitati: Ratio est, quia hæc quæ nuntiant semper, vel ut in pluribus, Quare prædicunt post Februarij initium Fauonios spirare per multos dies, non quia sciunt causam, cum sint absq; Astrologia, sed quia longa obseruatione experti sunt, tunc Fauonios spirare. Causa verò celestis est fidiculæ occasus, qui iuxta Ptolomæum die sexta Februarij incidit. Nam cum fidicula occidere incipit, flat Fauonius. Quemadmodum etesiæ sub æstare, nempe iuxta Ptolomæum à die sexta Iulij vsq; ad 25. Augusti, ubi Ptolomæus inquit, Ethesiæ ponunt. Similiter Zona Orionis emergente, terra pullulare incipit. Canicula exoriente, immenso vniuersus orbis afficitur æstu, Maria turbantur, arescunt plantæ, canes in rabiem vertuntur, siccantur cuncta, multiq; oriuntur morbi; idq; semper ferè. Rursus cum Vergiliæ oriuntur, fit mense Maij, flat Auster. Arcturus exoriens pluuias, & imbres facit; Orion quoq; cum exoritur flat Aquilo: exoritur vero iuxta Ptolomæum mense Iulio. Quos omnes, ut & alios, etiam certis fermè temporibus expectare licet, ut planetarum reditum ad loca sua, nisi impediuntur aliunde quo ad effectus. Hæc & similia facile dignosci possunt, etiam ab his qui non callent arte, sed longa obseruatione, & experientia: quoniam à solis motu, qui inter aliorum siderum motus, est simplicissimus, pendent. Cumq; sol ipse Astrorum sit potentissimus: difficulter impediri potest, quod decernit. Quo circa quæ expectantur, certò, & facile, & constitutis temporibus præscire contingit, ut etiam Cardanus admonet. Verumtamen hæc (ut diximus) impediri possunt, uti sæpe impedita sunt. Nam (ut hoc pro exemplo utamur.) Si sol, & Mars, & Iuppiter in Aquario adsint, Saturnus verò in Cancro vel Leone, æstus nonne temperata fiet? ac propterea Canicula non sic exsiccabit. Exoriente Arturo qui pluuias, & imbres regulariter excitat, si Iuppiter cum ipso exoritur, nonne pluuias, & imbres prohibebit? utiq; cum sit serenitatis parens. Similiter si cum Vergilijs ad quarum exortum flat Auster, exoritur Iuppiter cum septentrionali ascensione, vel descensu (quemadmodum & nos quandoq; obseruauimus) nonne Austri flatus impeditur? Nam Iuppiter borealis cit ventos, & præsertim sic constitutus. Porro sententiæ hæc nostra à Ptolomæi mente minime abest. Qui libro secundo sui Quadripartiti, cap. 12. tex. 64. iuxta Cardani sectionem aperte docet inerrantium stellarum præsertim illustriū, matutinis aut vespertinis ortus, occasusque, quæ sui fulgoribus erga solem conspicua fuerint, conuertere particularem statum plerumq; ad modum naturarum suarum: Ergo non semper. Inerrantium itaq; significationes non semper easdem erunt. Sed, & Tabula Ptolomæi neque pro semper deseruit, sed ad methodum dumtaxat utilis est. Nam neq; in sua etiam regione inerrantium ortus, & occasus iidem nunc sunt, quemadmodum & tempore suo. Ac propterea die sexta Februarij fidiculæ occasus, qui Fauonij flatum excitat ab occasu, nunc non die eadem illa quoq; erit significatio: sed circa vigesimam primam ob anni recognitionem occasus ille incidit, & Fauonij flatus (nisi impediatur) sicuti ante anni restitutionem incidebat circa vndecimam Februarij. Multo minus in diuersis regionibus idem erit: nam ob diuersas polorum eleuationes diuersi quoq; erunt illarum ortus, atq; occasus. Similiter Orionis exortus qui à Ptolomæo quinta die Februarij annotatus est eum sua significatione: nunc circa vigesimam Februarij in Alexandria incidit; & ante annum recognitionem circa decimam. Idem quoque de reliquis sentiendum est. In Tabula assignantur ortus, & occasus stellarum Acronici,

Acronici, Cosmici, & Heliaci. Cum à Ptolemæo pluries repetitur ortus, seu occasus puta Orionis, Arcturi, & cæterorum, innuitur prima stellæ apparitio, vel primæ stellæ visio, deinde reliquarum; quemadmodum fit in signis Zodiaci: vel quia per plures dies fit illarum exortus atque occasus diuersus: aut quia per toridem dies durat effectus. Cum multoties replicat, dicendo: totus oritur, seu torus occidit: innuit ortuum, & occasuum diuersitatem, vel etiam effectus durationem. Quod autem decimo septimo Calendas Aprilis (quod est die decima sexta Martij) solem in Ariete statuatur, id scripsit iuxta aliorum placitum; nempe ob duarum spherarum Nonæ scilicet, & Octauæ intersectionem. Cuius initium tunc præcedebat principium Nonæ quatuor, vel quinque gradibus fermè in signo Piscium. Sed in initio Nonæ fiunt Aequinoctia: ideo duodecimo Calendas Aprilis, quod est vigesima prima Martij posuit Arietem emergere in latus. At reuera Ptolemæus ex duabus obseruationibus Adriani, & Antonini temporibus, factis, quarum meminit secundo, & tertio libris Almagesti, Capitibus secundo, & octauo: ex Aequinoctij Autumna- libus; quarum primam fecit anno Christi currente 132. secundam, anno 140. vernū Aequinoctium vigesima prima Martij horis duabus pomeridianis statuit: ac eo tempore fuit solis ingressus in primum Arietis punctum. Quod autem decimo Calendas Aprilis statuatur Aequinoctium, verum scripsit, quia non videtur manifesta noctis diminutio, nec diei augmentum. At quod octauo Calendas iterum scripserit Arietis emersionem matutino, id fecit iuxta veterum opiniones; qui Arietis exortum tunc ponebant. Quod rursus septimo Calendas Aequinoctium vernum ponat, etiam iuxta veterum sententiam præsertim Quidij loquitur. Quod tandem sexto Calendas, dicat, noctes, & dies æquales existunt: hoc dixit, quia non videtur sensibilis temporis mutatio. Et quemadmodum veteres crediderunt, dum sol octauam Capricorni partem commearet, tunc fieri diem breuissimam, noctemq; longissimam; & dum octauam Cancrī fieri diem longissimum, noctem verò breuissimam: ita dum sol septimam, vel octauam Arietis, vel libræ partem perambulat, tunc dies æquales noctibus fieri existimarunt. Ideo Ptolemæus Calendis Aprilis dum dixit; sol diei partem vnā addit, ostendit sensibilem temporis mutationem: nempe dies augeri, noctes minui. Sed lege librum nostrum secundum de Neomenijs Salomouij perpetuis, cap. 17. Quod idem, seruata proportione, intelligendum est de his quæ scripsit Septembris mense; vbi decimo sexto Calendas Octobris, quod est decima sexta Septembris, scribit, Dodecatemorion, hoc est, duodecima portio Autumnū incipit. Deinde Solem in Libra decimo tertio Calendas Octobris, quod est decima nona Septembris, statuit: Vndecimo autem Calendas Octobris, quod est vigesima prima Septembris, scribit: Aequinoctiū Autumnale. Verum enimvero ex duabus illis iam prærecitatis obseruationibus, temporibus Adriani, & Antonini à Ptolemæo factis, quarum prima fuit anno Christi currente 132. secunda 140. clare patet, solis ingressum spatio octo annorum in punctum autumnalis æquinoctij, die vigesima quarta Septembris fuisse. Nec obstat Ptolemæum primam referre septimo die mensis Arhus, secundam verò nona eiusdem mensis: quia ex annis Aegyptiacis cum octo fluxissent, necesse erat, vt mensis initium per dies duos ante sumeret: quibus anni duo intercalares intercepti, superabundabant Aegyptiacis; quo factum est, vt recte Cardanus in suo libello de temporum, & motuum erraticarum restitutione capite tertio reprehenderit Stoeplerinum, qui illum Solis ingressum in vigesimam quintam Septembris retulit, non animad-

Solem in Ariete Ptolemæus cur 17. Cal. Aprilis scripserit

Ptolemæus ex quibus obseruationibus vernum Aequinoctiū 21. Martij statuit.

Ptolemæus cur 10. Cal. Aprilis Aequinoctiū statuit.

Arietis emersionem cur 8. Cal. April.

Aequinoctiū vernum cur etiam 7. Cal. Aprilis.

Noctes, & dies 6. Cal. Apr. æquales esse cur scripserit.

Solis ingressus in punctum autumnalis æquinoctij Ptolemæi tempore.

Q

Solis ingres-
sus in punctum
vernalis æ-
quinoctij .
Christi con-
ceptio.

Veterum po-
siti circa
æquinoctia,
& solstitia.

Endoxus,
Meton, Hip-
parchus, Ar-
chimedes .

Ptolemaica
observatio-
nes ad suum
polum con-
structa .

Observatio-
nes nostræ
quomodo
concordan-
tibus cum
Ptolemaicis.

Endoxi sen-
tentia ex Pli-
nio eandem
redire vices
quadriennio
expleto.

Supradictæ
opinionis im-
pugnatio.

Annos non
eosdem esse,
sed diuersos.

verso die intercalari. Ex quibus etiam patet anno Conceptionis Chri-
sti, quæ fuit ante primam Ptolemæi observationem Aequinoctij annis 132.
Solis ingressum in punctum vernalis æquinoctij fuisse die vigesima secunda Mar-
tij horis duabus, minutis vero quinquaginta duobus pomeridianis: Christus ve-
rò conceptus est die vigesima quarta completa, attingendo diem vigesimam
quintam: Et sol tunc progrediebatur tertiæ partis Arietis initium. Porro cun-
cti veteres cum rationem Cæsaris exactam putarent, vernum æquinoctium die
vigesima quinta Martij fixerunt: autumnale vigesima quinta Septembris, solsti-
rium æstiuale vigesima quinta Iunij, brumale vigesima quinta Decembris, in
qua natus est Saluator noster Christus: in quibus octauas quoq; signorum par-
tes esse statuerunt; de quorum numero præcipui fuerunt Eudoxus, Meton, Hip-
parchus, Archimedes, & reliqui. Sed lege Plinium libro decimo octauo, à capi-
te vigesimo quinto ad caput trigessimum quartum. Quò verò ad utrumq; solsti-
rium attingit, idem prorsus obseruandum est, adhibita tamen proportione sua.
In mense Decembri defunt octo dies completi. An verò Ptolemæus scripserit,
dubium est. Remur tamen quod scripserit, sed illi temporis diuturnitate corrossi
inuenti sunt. Nam non est putandum, vt cuncta singulis perfectè disposuerit: in
Decembri verò minimè. Vt tandem huic capiti supremam imponamus manum,
sciendum est hæc Ptolemaicas obseruationes nulli alij vrbi inseruire nisi Alexan-
drinæ, vt dictum est; Nam ad illius altitudinem poli Ptolemæus construxit. Sed
nec modo ad situm illius amplius valere manifestum est: quia siderum loca ab
illo tempore vsq; ad hæc nostra mutata sunt. Quare qui his vtuntur ad alios
fætus, & vt iacent, pro temporum mutationibus præfagiendis valde errant, causis iã
præcitatiss. Nihilominus tamen sæpe experti fuimus: tempora mutata fuisse
diebus à Ptolemæo assignatis: sed aliunde id accidit. Sciendum deinde quod
obseruationes nostræ cum Ptolemaicis semper concordabunt in astrorum ortu,
& occasu, quia iidem ortus & occasus vtrobiq; existunt, licet non eodem tem-
pore, sed paruo illius temporis excepto, vt etiam Cardanus fatetur; in ventis ve-
rò & cæli statibus vt plurimum. Ex quibus elicitur Tabulam nec perpetuo, nec
diu durare posse, sed tantum vnius seculi spacio: nec plus, sed fortassè minus.
Sunt, qui dicunt, easdem temporum mutationes post completum quadriennium
redire, & pluuiarum, & ventorum, & tempestatum, & similiarum: in initio lustri in-
tercalari semper anno sub Præcyonis orto. Plinius testatur authorem huius esse
Eudoxum huic verbis. Omnium quidem (si liceat obseruare minimos ambitus)
redire easdem vices quadriennio exacto Eudoxus putat, non ventorum modo, ve-
rum & tempestatem reliquarum magna ex parte: & est principium lustri eius in-
tercalari semper anno, Caniculæ ortu. At quam veritatem hæc habeant, alias
(Deo nobis superstite) absoluemus. Nunc dicendum remur, huiusmodi senten-
tiam esse inanem: cum loca siderum non eadem sint quolibet quadriennio abso-
luto; ac propterea non iidem temporum status nunc erunt, qui ante quadrienni-
prius fuerant: nam mouetur certè aer à victricestella, & prædominante, atq; il-
lum mouente; idq; manifestum est omnibus. Quod autem dicit, id prouenire
magna ex parte, turius dixisset, quandoque; quia apertè videmus non eosdem
annos omnes, sed diuersos: quosdam quidem æstuosos, nonnullos frigi-
dos, alios serenos, alios turbidos, & pluuios: nonnullos ventosos, quos-
dam quietos, & cet. non nisi certè quia diuersi stellarum motus singulis annis,
ad ideo diuersæ temporum vices. Nec offèdit solem eodem motu, ac re-
cto semper incedere, ac propterea easdem temporum vices efficere, quia

sic non quolibet solum quadriennio expleto, sed singulis annis, cuius oppositum sentimus; sed sunt & aliæ stellæ cum fixæ, tum etiam erraticæ, quarum motu commoueri aerem, par est. Cui sententiæ ne dum rerum coelestium doctissimi, sed & philosophi quoque assentiunt: Aristoteles præsertim varijs in locis philosophiæ suæ, sed in problematibus particulariter, ubi habet, quod aer solet commutari exorientibus, & occidentibus Astris.

Temporum diuersitas ab omnibus prouenit Astris.

De libello alio Ptolemæi circa inerrantium significationes.

C A P. XL.

VM autem hæc prælo traderentur hoc anno 1613. ad meas peruenerunt manus opuscula quædam Federici Bonauenturæ Vrbinatis viri eruditissimi: inter quæ inuenimus Claudij Ptolemæi inerrantium stellarum apparitiones, ac significationum collectionem: libellum quidem ad mutationes aeris præuidendas conditum: antehac numquam impressum: ab ipsomet Federico latinitate donatum, quem scholijs illustratum, etiam reddidit. Sed & Græcum exemplar sibi missum à Vincentio Pinello viro clarissimo, fatetur. Huic duos alios libellos adiunxit, alterum ex Columella: alterum verò ex Plinio excerptos similiter de inerrantium stellarum significationibus. Hos quidem cum legissemus, præsertim primum: rei nouitate permoti: eum vsque ad hæc nostra tempora numquam talem Ptolemæi audiuius, neque ab authoribus citatum: quinimò vidimus diuersum à priori libello, quem leonicus è Græco transtulit: statim in mentem venit, huic nostro operi annectere. At verò, cum illum diligenter inspexerimus, maiori examine, discussioneque indigere illum arbitrati fuimus. Quapropter seorsum cum significationibus, & illa leonici translatione cum alijs quoque appendicibus & adducemus, & promulgabimus Deo tunc maximo nobis opitulante: non enim in re tam graui festinandum remur, sed maturè, vt omnia rectè fiant. Sententiamque nostram, quæcunque sit illa, circa hæc, & pleraque alia, manifestabimus. Vnum tantummodo pro nunc à nobis dicendum remanet, haud scilicet assentiri, significationes à leonico translata non esse Ptolemæi, quia hæc à Federico sunt Ptolemæi: nam si ex conscriptione id fatendum esset, etiam & illæ leonici Græcè conscriptæ sunt; & quemadmodum Federicus è Græco latinitate illas donauit: ita leonicus è Græco alias transtulit. Porro si à rebus esset dubitatio, maius dubium emergeret circa posteriorem libellum, cum citet authores varios obseruasse: cumque horum, plerique ante eum floruerint, & alij in diuersis orbis terrarum partibus commorarentur: qui fieri poterint, vt eodem tempore à diuersis diuersimodè obseruata omnia in vnum congeret Ptolemæus obseruanda, & suas aut nullas, aut paucas nisi dicamus ægyptiacas suas. Nec nobis constat, quo tempore obseruata fuerint. Sed dices, Ptolemæum obseruationes recollegisse varias in diuersis regionibus obseruatas, atque in vnum adunasse: obseruatas verò significationes in Regionibus, ubi commorabantur, ab eodem Ptolemæo citatis, scrip-

Federicus Bonauentura.

Ptolemæi libellus alius de inerrantium significationibus.

Vincentius Pinellus.

Columella, & Plinius.

Significationes à leonico translatae sunt Ptolemæi.

Dubium circa libellum à Federico translatum, num sit Ptolemæi.

fisse: ac ideo tempus constat, Polorum quoq; altitudines sunt manifestæ; Nihilominus tamen etsi id sit verum, annus tamen incognitus est, sicut & leonici, & multa obstant suæ doctrinæ: & stellarum loca sunt mutata. Sed altera ex parte Ptolomæi esse non repugnat, quia multa etiam congruunt suæ doctrinæ, & initiū auspicantur ab anni Aegyptiaci mense primo, scilicet Thoth, qui 29. Augusti anni Iuliani correspondet: & Ptolomæus Alexandrinus fuit. Quod certè in suspicionem venire potest libellus à leonico translatus, num Ptolomæi fuerit, cum a primo Iuliani mense principium sumat. Sed huic facilè fieri potest satis, dicendo Ptolomæi significationes à Leonico translatas, vel ab ipso met Ptolomæo ad annum Iulianum fuisse conditas aliorum rogatu, vel alius sic reduxit: vt etiam Europæ deseruirent; quemadmodum & nos fecimus designationibus à Federico translatis, quas ad annum Iulianum reduximus; & propediem (Deo adiutore) edemus. Protrahenda igitur est aliqua morula; vt omnia in lucem completè prodeant. Subijcimus tandem tres tabulas ortuum, & occasuum fixarum cū cæli mediationibus ad tres polos conditas (vti promissimus) nempe ad polum 40. 42. & 45. quæ deseruire etiam poterunt pro collateralibus, nisi adfit magna stellæ latitudo.

Difficultas emergens.

Libellum à Federico translatum non repugnat esse Ptolomæi

Dubitatio circa leonici libellum.

Dubitatio- nis resolutio

Siderum inerrantium tam in signifero, quam extra incidentium ortus, & occasus Cosmici, & Aconici, seu Matutini & vespertini veri, cum cæli mediationibus, & ad solem configurationibus: Anno 1595. recogniti, & emendati, atq; ad Polum Grad. 40. 0. iuxta rationem Coperniceam diligenter supputati.

Lit.	Dies	☉ in Capricorno. IANVARIVS. ♏		Gr.	M.	☉ In ♏ Capricorno. 15 9 5. Pol. 40.
A	1	Humerus finist. Sagittar.	Man. orit.	10	19	☉ In ♏ Capricorno. 15 9 5. Pol. 40.
	2	In iuffragine, Sinister pes Orionis.	mediat cælum vesp. oritur	11	2 5	
B		Media Zonæ Orionis Sinist. genu seq. Gemin.	vesp. orit. vesp. orit.	11	11 39	
		Sinist. lat. seq. Gemin.	vesp. orit.	11	56	
C	3	Caput Gem. Hercules.	Vesp. orit.	12	59	
		Sequens Zonæ orionis	vesp. orit.	13	11	
D	4	Præcedens oris æquiculi. Humerus dexter Engon.	man. orit. vesp. occi.	13	12 16	
		Media ensis Orionis	vesp. orit.	14	0	
E	5	Austral. ensis orionis Sequens oris Equiculi.	vesp. oritur. mane oritur.	14	29 36	
F	6	Caput Engonasis.	vesp. occidit.	15	22	
		Axilla sagittarij.	man. oritur.	16	8	
G	7	Rostrum Gallinæ.	mediat cælum.	16	49	
A	8	Lucida Eridani.	vesp. oritur.	17	58	

Caput

		☉ In Capricorno. IANVARIUS ♄			
Lit.	Dies			Gr.	M.
B	9	Caput Ophiuchi.	vesp. occid.	18	25
C	10	Cornu Bore.	mane oritur	19	1
		Præcedens cap. Equiculi.	man. oritur.	19	4
D	11	Præc. sinist. humer. Aquilæ.	med. cælum.	19	29
		Dext. gen. Orionis.	vesp. oritur.	19	52
		Sequens cap. Equiculi.	man. oritur.	20	3
E	12	Aquila volans.	mediat cœlum.	20	23
F	13	Cornu Austr. Capricorni.	man. oritur.	22	23
G	14	Pes Boreal. cancri.	vesp. occid.	23	22
		Dext. humer. Aurigæ.	man. occid.	23	38
A	15	Rictus Pegasi.	man. oritur.	24	11
		Præced. sub sinist. manu Aquarij.	man. oritur.	24	15
		Prima Antinoi.	vesp. occidit.	25	0
B	16	Pes Boreus Cancr.	mane occidit.	25	28
		Sinist. humer. Engonasis.	vesp. occid.	25	44
C	17	Dext. humer. Pegasi.	man. oritur.	26	24
		Caput Gemin. Hercules.	man. occid.	26	57
D	18	Boreal. corn. Capricorni.	mediat cœlum.	27	13
		Præced. rictus Capricor.	man. oritur.	27	35
		Austral. corn. Capricor.	med. cœlum.	27	41
E	19	Dext. genu. Capricor.	vesp. occid.	28	9
F	20	Sinist. man. Aquarij.	man. oritur.	29	35
Sol in Aquario. ☿.					
G	21	Afellus Boreal.	vesp. oritur.	0	6
		Canis minor.	vesp. orit.	0	27
		Præced. rict. Capricor.	vesp. occid.	1	7
A	22	Præsepe.	vesp. oritur.	1	18
		Cauda Delphini.	med. cœlum.	1	44
		Afellus Austral.	man. occid.	2	27
B	23	Pes prior Canis.	vesp. orit.	2	26
		Præsepe.	man. occid.	2	47
C	24	Cornu Boreal Capricor.	vesp. occid.	3	1
		Borea capitis Pegasi.	man. orit.	3	18
		Præcedens in collo Aquilæ.	vesp. occidit.	3	31
		Dext. genu Capricor.	mediat cœlum.	3	47
D	25	Humerus sinist. Aquarij.	man. orit.	4	19
		Cauda Cygni.	mediat cœlum.	4	47
E	26	Canis maior.	vesp. orit.	5	34
		Afinus Borealis.	man. occid.	5	52
		Austrin. corporis Capricor.	vesp. occid.	5	53

☉ In Capricorno. 1 5 9 5. Pol. 40.

☿ In Aquario. 1 5 9 5. Pol. 40.

Fundum

Lit.	Dies	☉ In ♊	IANVARIVS.		Aqua.		☉ In Aqu. 1595. Pol. 40.
					Gr.	M.	
F	27	Fundum crateris . Borea. vmbilic. Andromed.	man. occid.	6	26		
G	28	Prior ventris Capricor.	man. oritur.	6	51		
A	29	Os Leonis .	man. oritur.	7	57		
B	30	Genu. finist. prioris Sagittar. Luminosa dext. humeri Aquarij.	vesp. orit.	8	38		
C	31	Nebul. præced. oris Equiculi. sinist. man. Aquarij.	mane oritur .	9	33		
			man. oritur .	9	35		
			mediat cœlum.	10	4		
			vesp. occidit.	10	53		

Lit.	Dies	☉ In ♋	FEBRVARIVS. In Aquario.		Aqua.		☉ In Aquario 1595 Pol. 40.
					Gr.	M.	
D	1	Aquila volans. Nebulosa sequens oris Equiculi. Caput Antinoi. Præced. cap. Equiculi. Præced. finist. hum. Aquilæ. Prior spinæ Auftr. Capric.	vesp. occi.	11	20		
			mediat cœlum.	11	21		
			vesp. occid.	11	27		
			med. cœlum.	11	32		
			vesp. occid.	12	4		
E	2	Scapulæ Pegasi. Andromeda. Sequens cap. Equiculi. Boreal. man. dext. Aquarij.	vesp. occid.	12	12		
			man. oritur.	12	16		
			man. oritur.	12	22		
			vesp. occid.	12	36		
F	3	Dextr. genu Capricor.	man. oritur.	12	48		
G	4	Austral. corp. Capricor. Vmbilicus Pegasi.	man. orit.	13	6		
A	5	Cauda Capric. præced. Humerus finist. Aquarij. Informis circa caput Hydræ Proxima lucid. in scap. Aquilæ Brachium dext. Aquarij.	mane oritur.	14	46		
			mane oritur.	14	59		
			vesp. occid.	15	12		
			mediat cœlum.	15	18		
B	6	Cauda Capricor. sequens. Cauda Capricor. præcedens. Vltima fusionis Aquarij.	vesp. occid.	15	25		
			med. cœlum.	15	42		
			man. orit.	15	48		
C	7	Cauda Capricor. sequens. Præced. Auftr. man. Aquarij. Cauda Capricor. sequens.	vesp. occid.	16	49		
			mediat cœlum.	16	54		
			vesp. occidit.	17	23		
D	8	Venter Canis. Eductio femoris finist. Canis. Rictus Pegasi.	man. oritur.	17	36		
			mediat cœlum.	17	54		
			vesp. occidit.	17	54		
E	9	Sequens Auftr. man. dext. Aquarij. Media cervicis Leonis.	vesp. oritur.	18	23		
			vesp. orit.	18	43		
F	10	Cauda Capricor. præcedens. Austral. colli Leonis. Cauda Capricor. sequens.	medium cœlum.	18	55		
			man. oritur.	19	37		
			vesp. orit.	19	50		
G	11	Humerus finist. Aquarij.	man. oritur.	19	59		
			vesp. orit.	20	7		
			man. oritur.	21	15		
			vesp. occid.	21	49		

Cauda

☉ In FEBRUARIUS. In Aquario.

Lit.	Dies			Gr.	M.
		Cauda Delphini.	vesp. occi.	22	28
		Rostrum Corui.	man. occid.	22	29
		Scapulum Andromeda.	man. oritur.	22	47
		Cauda Canis.	vesp. orit.	23	24
		Luminosa dext. humeri Aquarij.	mediat cœlum.	23	48
		Australis cingul. Androme.	man. oritur.	23	31
		Cor Leonis Regulus.	mediat cœlum.	23	32
A		Prior spina Austral. Capric.	man. oritur.	23	34
		Cor Leonis.	vesp. orit.	23	48
		Scutum Argi.	vesp. orit.	23	50
	12	Prior ventris Capric.	man. oritur.	23	56
		Rostrum Gallinæ.	vesp. occid.	24	6
		Cor Leonis.	man. occid.	44	9
B	13	Borea capitis Pegasi.	mediat cœlum.	24	34
		Rhomboides Delp. Austral.	vesp. occid.	24	37
C	14				
		Præced. capit. Equiculi.	vesp. oritur.	26	11
		Lucida lyra.	vesp. occid.	26	16
D	15	Os Leonis.	man. occidit.	26	22
		Rhomboid. Delp. præced. Borea.	vesp. occid.	26	46
		Borea dext. man. Aquarij.	med. cœlum.	27	5
		Sequens in ext. manu.	vesp. occid.	27	10
E	16	Austral. seq. latus Delphini.	vesp. occid.	27	19
		Brach. dext. Aquarij.	med. cœlum.	27	39
		Sequens cap. Equiculi.	vesp. occidit.	27	44
F	17	Præcedens oris Equiculi.	vesp. occidit.	28	14
		Boreal. seq. dex. lat. Delphini.	vesp. occidit.	29	9
G	18	Seq. oris Equiculi.	vesp. occidit.	29	10
		Lucida Hydræ.	vesp. orit.	29	27

☉ In Aquario 1 5 9 5 Pol. 40.

Sol in Piscibus. ☿ In Piscibus.

A	19	Aust. tibiæ dext. Aquarij.	vesp. occidit.	0	17
		Seq. in lumbis Leonis.	vesp. oritur.	0	26
		Austr. colli Leonis.	man. occidit.	0	30
B	20	Luminosa dext. hum. Aquarij.	vesp. occidit.	1	47
C	21				
D	22				
		Pes extrem. Corui.	man. occid.	3	26
E	23	Brachium dex. Aquar.	vesp. occidit.	4	1
		Berenices crines.	vesp. oritur.	4	21
		Rictus Pegasi.	vesp. occidit.	4	39
		Borea dext. man. Aquarij.	stesp. occidit.	4	51
F	24	Seçtio transtri naus.	vesp. oritur.	4	5
		Tertia post scutum Argi.	vesp. oritur.	5	3

☿ In Piscibus. Pol. 40.

Præced.

Lit.		Dies	☉ In ♋ FEBRUARIUS. In Piscibus.		Gr.	M.	☉ In Piscibus. Pol. 40.
G	25	Præced. Austr. manus Aquarij. Borea. capitis Pegasi	vesp. occi. vesp. occidit	6	3		
A	26	Sequens Austr. man. dext. Aquarij.	vesp. occidit.	7	3		
B	27	Ultima tutionis aquæ Aquarij.	med. cœlum.	8	2		
C	28	Extrema ala Pegasi,	man. oritur.	8	2		
		Ala dextra Corui.	man. occid.	8	6		
		Dext. humerus Pegasi.	mediat cœlum.	9	25		
In intercalari anno festum S. Matthiæ Apostoli celebratur die 25. Februarij : cui additur vnus dies, & est mensis 29. dierum.							
Lit.		Dies	☉ In ♋ MARTIVS. In Piscibus.		Gr.	M.	☉ In Piscibus. Pol. 40.
D	1	Scapulæ Pegasi. Poster. femur leonis. Media ceruicis Leonis.	med. cœlum. vesp. oritur. man. occid.	9 10 10	40 2 24		
E	2	Sequens Austr. comæ Berenices Informis circa collum Hydræ.	vesp. oritur. vesp. oritur.	10 11	52 33		
F	3	Cauda Leonis.	vesp. occidit.	11	58		
G	4	Antecedens alæ seq. Corui. Sinister pes Andromedæ.	man. occidit. man. oritur.	12 12	22 25		
A	5	Sinister cubitus Andromedæ. Lucida post transtrum Navis	man. oritur. vesp. orit.	13 13	22 44		
B	6						
C	7						
D	8	Pectus Leonis.	vesp. occid.	17	38		
E	9						
F	10	Australis tibiæ dext. Aquarij. Extrema alæ sinist. vrginis.	man. oritur. vesp. oritur.	18 18	6 32		
G	11	Extrem. Austr. caudæ ceti.	vesp. occid.	20	34		
A	12						
B	13	Extr. Boreal. caudæ Ceti.	man. occid.	22	48		
C	14						
D	15	Poster. femur Leonis. Scapulæ Pegasi.	man. occidit. vesp. occid.	23 24	3 12		
E	16	Fundum Crateris.	vesp. orit.	25	0		
F	17	Summitas trianguli.	man. orit.	25	56		
G	18	Vmbilicus Pegasi. Antecedens à capite Medusæ.	mediat cœlum. man. orit.	27 27	4 5		
A	19	Lucida Eridani. Extrema ala Pegasi.	vesp. occid. mediat cœlum.	27 28	56 0		

Vinde-

Dies		In ♈ APRILIS.		In Ariete.	
Lit.	Dies			Gr.	M.
B	20	Vindemiatrix.	vesp. oritur.	28	56
C	21	Extrema Borealis.	med. cœlum.	29	51
		Sol in Ariete. ♈ AEquinocetium Vernum.			
D	22	Cauda Cycni.	vesp. occid.	1	31
E	23				
F	24	Extr. alæ finist. Austr. Virginis.	man. occid.	3	38
		Sub cingulo Virginis.	vesp. oritur.	3	39
		Secunda alæ finit. Virginis.	vesp. oritur.	3	45
G	25	Dexter humerus Pegasi.	vesp. occid.	3	59
		Prior lini Piscium.	man. oritur.	3	55
A	26	Sequens in Lumbis Leonis.	man. occid.	4	46
		Pectus Cassiopeæ.	med. cœlum.	4	50
		Scapulum Andromedæ.	med. cœlum.	5	21
B	27	Sequens ad caudam Ceti.	vesp. occid.	6	14
		Extr. Austral. caudæ Ceti.	med. cœlum.	6	15
C	28	Extrema Alæ Pegasi.	vesp. occid.	7	24
		Arcturus, Bootes.	vesp. oritur.	7	43
D	29	Borealis cinguli Andromedæ.	med. cœlum.	7	47
E	30	Media cinguli Andromedæ.	med. cœlum.	8	50
		Prior lini Piscium.	vesp. occid.	9	12
		Venter Ceti.	vesp. occid.	10	3
F	31	Sinit. cubitus Andromedæ.	medi. cœlum.	10	5
		☉ In ♈ APRILIS. Ariete.			
		Secunda alæ finist. Virginis.	man. occid.	10	11
G	1	Cauda Leonis.	man. occid.	10	31
A	2	Antecedens alæ sequentis Corui.	vesp. oritur.	11	58
		Cornu Arietis sequens.	man. oritur.	12	11
B	3	Austral. cinguli Andromedæ.	med. cœlum.	13	7
		Cornu Arietis præcedens.	man. oritur.	13	19
C	4	Rostrum Corui.	vesp. oritur.	13	38
		Ala dextra Corui.	vesp. oritur.	13	41
D	5	Spica Virginis.	man. occid.	14	33
		Conuersio Fluuij.	vesp. occid.	14	51
E	6	Sinit. genu Persei.	man. oritur.	14	57
		Extremitas Boreal. caudæ Ceti.	man. oritur.	15	1
F	7	Calcaneus dexter Bootis.	vesp. oritur.	16	55
		Lucida Coronæ.	vesp. oritur.	17	32
		Pes extremus Corui.	vesp. oritur.	17	59
		Vmbilicus Pegasi.	vesp. occid.	18	15
G	8	Spica Virginis.	vesp. oritur.	18	28
		Cingulum Virginis.	vesp. oritur.	18	30
		Australis pectoris Ceti.	vesp. occid.	18	32

☉ In ♈
 Ariete.
 1 5 9 5.
 Pol: 40.

Die	In γ APRILIS.	In Ariete.	Gr.	M.
A 9				
B 10				
C 11	Nexus Piscium.	vesp.occid.	21	2
D 12				
E 13	Sub cingulo Virginis. Sinist.cubitus Andromedæ.	man.occid. vesp.occidit.	22 22	27 37
F 14	Vltima aquæ Aquarij.	man.oritur.	22	46
G 15	Venter Ceti. Cornu Arietis præcedens.	med.cœlum. med.cœlum.	24 25	38 7
A 16	Cornu Arietis seq.& sūmitas triaguli Scapulæ Andromedæ.	med.cœlum. vesp.occid.	25 26	42 10
B 17	Præcedens genæ Ceti.	vesp.occid.	26	47
C 18	Præcedens tibix Ceti.	vesp.occid.	27	34
D 19	Secunda post interflu.	vesp.occid.	28	26
E 20	Sinister pes Andromedæ. Medium oris Ceti.	med.cœlum. vesp.occid.	28 29	54 46

☉ γ Sol in Ariete, 1595. Pol. 40.

Sol in Tauro.

Die	In tempore serpentis.			
	Præcedens.	vesp.oritur. man.occid.	0 0	11 38
F 21	Cornu Arietis præcedens. Prima conuersio, colli Serpentis. Capilli Ceti Eductio colli serpentis.	man.occid. vesp.oritur. vesp.occid. vesp.oritur.	0 0 0 0	49 56 55 59
G 22	Tertia post interflu. Cornu Arietis sequens. Sinister Calcaneus Perfei.	vesp.occid. vesp.occid. man.oritur.	1 2 2	52 15 18
A 23	Vindemiatrix. Quarta post interflu.	man.oritur. vesp.occid.	3 3	11 12
B 24	Humerus dexter Engonasis. Vltima post interflu. Brachium dext.Engonasis.	vesp.oritur. vesp.occid. vesp.oritur.	3 3 3	44 45 46
C 25	Mandibula Ceti. Pes posterior Arietis. Media conuersio colli serpentis.	vesp.occid. vesp.occid. vesp.oritur.	4 4 4	30 36 52
D 26				
E 27	Præcedens iubæ Ceti. Media vmbilici Andromedæ. Austral.cinguli Andromedæ.	man.oritur. vesp.occid. vesp.occid.	6 6 6	32 53 54
F 28	Sequens extra formam canis. Austral.conuersion.colli serp.	vesp.oritur. vesp.oritur.	6 7	58 11
G 29	Extrema Austr.caudæ Ceti. Borea vmbilici.Andromedæ.	man.oritur. vesp.occid.	7 8	59 37
A 30	Nexus Piscium. Summitas Trianguli.	man.oritur. vesp.occid.	9 9	7 39

☉ β In Tauro. 1 5 9 5.

Pol. 40.

MAIVS.

		In 8 M A I V S. In Tauro.	
Die		Gr.	M.
B	1 Ambæ lances. Sequens ad caudam Ceti. Sinist. humerus Engonasis.	vesp. oritur. 10 man. oritur. 10 vesp. oritur. 10	11 12 28
C	2 Lanx Australis. Cingulum Virginis.	man. occid. 10 man. occid. 11	33 48
D	3 Lucida Lyrae.	vesp. oritur. 12	5
E	4 Media caudæ Arietis. Caput Medusæ.	man. oritur. 12 med. cœlum. 13	12 20
F	5 Seq. Austral. Comæ Berenices. Capilli Ceti.	man. occid. 13 man. oritur. 13	50 56
G	6 Austr. Pedis Scorpj. Sinist. genu Ophiuchi. Borea unctionis Tauri.	man. occid. 14 vesp. oritur. 14 vesp. occid. 14	0 36 55
A	7 Pes posterior Arietis. Lucida Eridani. Dext. latus Persei.	man. oritur. 15 med. cœlum. 15 med. cœlum. 16	11 45 11
B	8 Vitum Pleiadum, & Boreal. Pleiadum Australis Pleiadum. Caput Engonasis. Media caudæ Arietis.	man. oritur. 16 man. oritur. 16 vesp. oritur. 17 vesp. occid. 17	10 13 16 30
C	9 Venter Leporis. Præcedens palmæ Ophiuchi. Præced. basis trianguli. Præced. informis Chelæ.	vesp. occid. 17 vesp. oritur. 17 vesp. occid. 17 vesp. oritur. 18	46 48 54 4
D	10 Australis frontis Scorpj. Exigua Pleiadum.	man. occid. 18 man. oritur. 19	52 38
E	11 Media corporis Leporis.	vesp. occid. 20	8
F	12 Sequ. palmæ Ophiuchi. Pectus Tauri.	vesp. oritur. 20 vesp. occid. 20	50 54
G	13 Venter Ceti. Sinist. pes Orionis. Crines Berenices.	man. oritur. 21 vesp. occid. 21 man. occid. 22	36 54 19
A	14 Primus spondilus Scorpj. Borealiior Pleiadum. Australior Pleiadum. Media oris Ceti. Borea Pleiadum.	man. occid. 22 medi. cœlum. 22 med. cœlum. 22 man. oritur. 22 vesp. occid. 22	3 19 39 43 50
B	15 Exigua Pleiadum. Caput Ophiuchi. Augustiis. terminus Pleiadum.	medi. cœlum. 23 vesp. oritur. 23 med. cœlum. 23	51 21 29
C	16 Media frontis Scorpj. Præced. genæ Ceti. Sinist. genu Persei Octava clypei Orionis.	man. occid. 24 man. oritur. 24 med. cœlum. 24 vesp. occid. 24	29 31 51 57

In Tauro. 1 5 9 5. Pol. 40.

R 2 Exigua

		In Tauro.		
		Gr.	M.	
D 17	Exigua Pleiadum.	vesp. occid.	25 43	
	Præced. lucent. corp. Scorpij.	man. occid.	26 21	
	Austral. Pleiadum.	vesp. occid.	28 31	
	Canis Borealis.	man. occid.	26 38	
	Sexta clypei Orionis.	vesp. occid.	26 39	
	Extrema mandibula Ceti.	man. oritur.	26 44	
	E 18	Prima Hyadum.	vesp. occid.	26 45
		Borealis sectionis Tauri.	man. oritur.	26 59
		Septima clypei Orionis.	vesp. occid.	26 51
		Pectus Tauri.	med. cœlum.	26 57
Borea frontis Scorpij.		vesp. oritur.	26 59	
F 19	Seq. lucida corp. Scorpij.	man. occid.	27 35	
	Cauda Cyni.	vesp. oritur.	26 46	
	Media frontis Scorpij.	vesp. oritur.	28 1	
	Cor Scorpij.	man. occid.	28 6	
	Vltima Pleiadum.	vesp. occid.	28 8	
	Educio fem. finist. canis.	vesp. occid.	28 9	
	Media corporis ceti.	man. oritur.	28 13	
	Aculeus Scorpij.	man. occid.	28 23	
	Dext. genu Orionis.	vesp. occid.	28 42	
	G 20	Tertia Hyadum.	vesp. occid.	28 42
Media ensis Orionis.		vesp. occid.	28 48	
Antecedens à capite Medusæ.		vesp. occid.	28 50	
Secunda Hyadum.		vesp. occid.	29 11	
Lucens post transf. nauis.		vesp. occid.	29 12	
A 121	Borea frontis Scorpij.	man. occid.	29 42	
Sol in Geminis.		II In Geminis.		
B 22	Pes prior canis.	vesp. occid.	0 19	
	finist. humerus Orionis.	vesp. occid.	0 42	
	finist. pes Andromedæ.	vesp. occid.	0 44	
	prior Zona Orionis.	vesp. occid.	0 51	
	Aldebaran oculi Tauri.	vesp. occid.	0 52	
C 23	finist. genu Ophiuchi.	man. occid.	0 54	
	Quarta Hyadum.	med. cœlum.	1 15	
	Borea finist. cruris Bootis.	vesp. occid.	1 21	
	Austral. pedis Scorpij.	man. occid.	2 3	
	vesp. oritur.	2 17		
D 24	Media Zona Orionis.	vesp. occid.	2 21	
	Secunda Hyadum.	med. cœlum.	2 33	
	Venter Canis.	vesp. occidit.	2 33	
	Seq. Zona Orionis.	vesp. occidit.	3 9	
	Cauda Canis.	vesp. occidit.	3 17	

In Tauro. Pol. 40. In II Geminis 1595. Pol. 40. Nebulo-

Dies	In	M A I V S.	In Tauro.	Gr.	M.
E 25	☉	Nebulosa aculei Scorp.	man. occid.	3	17
		Tertia Hyadum.	med. coelum.	3	22
		Tertia post scutum Argi.	vesp. occidit.	3	28
F 26	☉	Quarta Hyadum.	med. coelum.	3	47
		Pectus Oloris.	vesp. oritur.	4	18
		Præcedens corp. Scorp.	vesp. oritur.	4	31
G 27	☉	Quinta Hyadum.	med. coelum.	4	59
		Rostrum Gallinae.	vesp. oritur.	5	37
		Pectus Tauri.	man. oritur.	6	8
A 28	☉	Canis maior.	vesp. oritur.	6	14
		Cor Scorpj.	vesp. oritur.	6	45
B 29	☉	Quarta Hyadum.	man. oritur.	7	19
		Secunda Hyadum.	man. oritur.	7	27
C 30	☉	Dext. genu Ophiuchi.	man. oritur.	7	31
		Prima Hyadum.	man. oritur.	7	50
		Caput Argol.	vesp. occidit.	7	57
D 31	☉	Prima post interfluvij.	man. oritur.	8	12
		Sexta Clypei Orionis.	med. coelum.	8	28

In II Geminis. 1 5 9 5. Pol. 40.

Dies	In	II I V N I V S.	In Geminis.	Gr.	M.
E 1	☉	Sequens lucida corp. Scorp.	vesp. oritur.	9	48
		Tertia Hyadum.	man. oritur.	9	55
		Calcaneus dext. Bootis.	man. occid.	10	15
F 2	☉	Arcturus Bootes.	man. occid.	10	33
		Cornu Boreale.	man. oritur.	10	33
		Austrina pectoris Cæti.	man. oritur.	10	37
		Sinistr. genu Persei.	man. oritur.	10	40
		Humerus dext. Orionis.	vesp. occidit.	10	41
		Quinta Hyadum Aldebaram.	man. oritur.	10	46
		Prior Hed. & vlt. Clyp. Orion. Aust.	medi. coelum.	10	52
G 3	☉	Sequens Hædorum.	medi. coelum.	11	26
B 5	☉	Sequ. palmae Ophiuchi.	man. occid.	13	13
		Sinistr. humerus Aurigæ.	med. coelum.	13	24
		Dext. tibia Ophiuchi.	vesp. oritur.	13	21
C 6	☉	Sinistr. humerus Orionis.	med. coelum.	13	53
		Secunda post interfluvij.	man. oritur.	14	18
		Sinister pes Orionis.	medi. coelum.	14	37
D 7	☉	Genu sinistr. prior. Sagitt.	man. occid.	15	10
E 8	☉	Cornu Austr. Tauri.	vesp. occid.	16	33
		Sequ. in extremo nautis.	vesp. occid.	16	55

In III Geminis. 1 5 9 5. Pol. 49.

Præced.

Lit.		In II IV N I V S.		In Geminis.	
Dies				Gr.	M.
F	9	Præced. palmæ Ophiuchi.	man. occid.	17	32
		Dext. tibi Ophiuculi	man. occid.	17	42
		Cuspis sagittæ.	man. occid.	18	12
G	10	Prior Zonæ Orionis.	med. cœlum.	18	52
		Primus spondylus Scorpij.	vesp. oritur.	19	6
A	11	Anteced. in collo Aquilæ.	vesp. oritur.	19	37
		Conuersio fluuij.	man. oritur.	19	56
B	12	Austr. ensis Orionis.	med. cœlum.	20	16
		Tertia post interfluuij.	man. oritur.	20	24
		Med. corp. leporis, & med. cin. Orionis	med. cœlum.	20	33
C	13	Dext. genu Ophiuculi.	man. occid.	20	57
		Lucens ante genu Geminorum.	man. oritur.	21	18
		Cornu Boreal. Tauri.	vesp. occidit.	21	39
D	14	Præcedens in humero Aquilæ.	man. occid.	21	40
		Sequ. Zonæ Orionis.	man. oritur.	22	18
		Quarta post interfluuij.	med. cœlum.	22	19
E	15	Dext. humerus Aurigæ.	man. oritur.	22	41
		Dext. genu Orionis.	med. cœlum.	23	5
		Dext. clypei Orionis.	med. cœlum.	23	27
F	16	Humerus dext. Orionis.	man. oritur.	23	46
		Aquila volans.	med. cœlum.	24	9
		Prior extra formam Aquilæ.	Acsp. oritur.	24	48
G	17	Septima clypei Orionis.	vesp. oritur.	25	12
		Eductio colli Serpentis.	man. oritur.	25	18
		Pes finist. sequ. Gemin.	man. occidit.	25	35
A	18		vesp. occid.	26	22
B	19				
C	20	Vltima post interfluu.	man. oritur.	28	26
		Octaua clypei Orionis.	man. oritur.	28	28
		Austr. Boreal. pa. arc. Sagitt.	man. occid.	28	52
D	21	In tempore Scorpij.	man. occid.	29	39
E	22	Si nist. humer. Orionis.	man. oritur.	29	51
		Sol in Cancro.	☉ Solst. æstium.		
F	23	Rhomboides Delph. Aust.	vesp. oritur.	0	3
		Præced. Rhomboid. Delp. Boreal.	vesp. pced. oritur	0	22
		Vltima Clypei Orionis.	man. oritur.	0	25
		Iaculum Sagittarij.	man. occid.	0	39
		Axilla Sagittarij.	man. occid.	1	8
G	24	Aust. seq. lateris Delph.	vesp. oritur.	2	15
		Cuspis sagittæ Sagittarij.	vesp. oritur.	2	34
		Bor. seq. later. Delphini.	vesp. oritur.	2	48
		Aculeus Scorpij.	vesp. oritur.	2	53

In II Geminis. 1 9 5. Pol. 40.

Sol in Cancro.

Hedo-

☉ In ♊ I V N I V S. In Cancro.		Gr.	M.
A 25	Hædorum primus.	vesp.occid.	2 58
	Sinist. Genu prioris Gemin.	man.occid.	3 10
	Canis minor.	vesp.occid.	3 10
	Canobus in Argo nauis.	med.coelum.	3 20
	Cauda Delphini.	vesp.oritur.	3 39
B 26	Humer. sinist. sagitt.	man.occid.	3 45
	Lucens ante genu Gemin.	vesp.occid.	3 59
C 27	Sinist. femur. Sagitt.	man.occid.	4 54
	Caput Antinoi.	vesp.oritur.	5 7
D 28	Nebulosa Sagittarij.	vesp.oritur.	5 46
	Caput Gemin. præced.	man.oritur.	5 57
E 29	Manub. sinist. man. Sagitt.	man.occidit.	6 5
	Infor. circa caput Hydræ.	vesp.occidm.	6 16
	Canis maior.	med.coelu.	6 42
	Lucida coronæ.	man.occid.	6 54
	Sinist. genu Gemin. seq.	vesp.occid.	7 6
F 30	Nebulosa oculi Sagitt.	man.occid.	7 13
	Nebulosa post aculeum Scorpij.	vesp.oritur.	7 25
☉ In ♋ I V L I V S. Cancro.			
G 1	Humerus dext. Orionis.	man.oritur.	8 39
	Iaculum Sagittarij.	vesp.oritur.	8 40
A 2	Brach. dext. Engonasis.	man.occid.	9 11
	Prior Zonæ Orionis.	man.oritur.	9 14
B 3	Pes. sinist. seq. Gemin.	man.oritur.	9 36
C 4	Sinister pes Orionis.	man.oritur.	11 5
	Media Zonæ Orionis.	man.oritur.	11 11
D 5	Sinist. latus seq. Gemin.	man.oritur.	12 6
	Caput Gemin. Hercules.	man.oritur.	12 59
E 6	Vltima Zonæ Orionis.	man.oritur.	13 11
	Præcedens oris Equiculi.	vesp.oritur.	13 13
	Humerus dext. Engonas.	man.occid.	13 14
F 7	Australis ensis Orionis.	man.oritur.	14 28
	Seq. oris Equiculi.	vesp.oritur.	14 38
G 8	Media ensis Orionis.	man.oritur.	15 0
	Caput Engonasis.	man.occid.	15 22
A 9	Caput Gemin. Apollinis.	med.coelum.	15 51
	Axilla Sagittarij.	vesp.oritur.	16 8
B 15	Extrema Eridani.	man.oritur.	17 18
	Canis minor.	med.coelum.	17 17
	Sinist. latus seq. Gemin.	vesp.occid.	18 21

In ♋ 1595. Pol. 40. Cancro.

Caput

Die	in	IVLIVS.	Cancro.	Gr.	MI.
D	12	Caput Ophiuculi.	man.occid.	18	25
		Caput Gemin.Hercules.	med.coelum.	18	54
		Cornu Boreale Capricorni. Præcedens capitis Equiculi.	vesp.oritur. vesp.oritur.	19 19	1 4
E	13				
F	14	Lucida Hydræ.	man.occid.	21	45
		Cornu Austral.Capricor. Inform.circa collum Hydræ.	vesp.oritur. vesp.occid.	21 21	46 57
G	15				
A	16	Prior informis circa Aquilam.	man.occid.	23	8
		Pes Boreus Cancri. Dext.humerus Aurigæ.	man.oritur. vesp.occid.	23 23	22 38
B	17	Media corporis Leporis. Rictus Pegasi.	man.oritur. vesp.oritur.	23 24	29 2
C	18	Lucida post transit.navis. Pes Boreus Cancri.	med.coelum. vesp.occid.	25 25	11 27
D	19	Sinist.humer. Engonafis. Venter Leporis.	man.occid. man.oritur.	25 25	44 44
E	20	Caput Gemin.Hercules.	vesp.occid.	26	56
F	21	Præcedens rictus Capric. Dext.genu Capric.	vesp.oritur. man.occid.	27 28	35 9
		G	22	Caput Gemin.	vesp.oritur.
A	23	Sol in Leone.	♋		
B	24	Afinus Borealis. Canis minor.	man.oritur. man.oritur.	0 0	7 51
C	25	Præcedens rictus Capric. Præsepe pectus Cancri. Cornu australe Capric. Præsepe.	man.occidit. man.oritur. vesp.occid. med.coelum.	1 1 1 1	5 18 38 52
D	26	Afinus Borealis. Afinus Australis. Afinus similiter Austr. Præsepe.	med.coelum. vesp.occid. medi.coelum. vesp.occid.	2 2 2 2	20 25 26 34
E	27	Pes prior Canis. Cornu Boreale. Borea capitis Pegasi. Humer.sinist.Aquarij.	man.oritur. man.occid. vesp.oritur. vesp.oritur.	2 3 3 4	46 2 28 9
F	28				
G	29				
A	30	Canis maior. Afinus Borealis.	man.oritur. vesp.occid.	5 5	33 52
		Austr.corpor.Capric. Fundum Crateris.	man.occid. vesp.occid.	5 6	53 26
B	31				

In ♋ Cancro. 1 5 9 5. Pol. 40.
In ♌ Leone. 1 5 9 5. Pol. 40.

Lic.		Dies		In ♋ A V G V S T V S. Leone.		Gr.	M.
C	1						
D	2	Genu finist. Prior Sagittarij.	vesp. oritur.	9	34		
		Luminosa dext. humer. Aquarij.	vesp. oritur.	9	35		
E	3						
F	4	Præced. sub finist. man. Aquarij.	man. occid.	10	5		
		Aquila volans.	man. occid.	11	20		
G	5	Caput Antinoi.	man. occid.	11	47		
		Præced. finist. humer. Aquilæ.	man. occid.	12	4		
A	6	Primæ spinæ Austral. Capric.	man. occid.	12	11		
		Scapulæ Pegasi.	vesp. oritur.	12	19		
		Sinit. femur Sagittarij.	vesp. oritur.	12	38		
B	7	Borea man. dext. Aquarij.	vesp. oritur.	12	48		
C	8	Dext. genu Capricorni.	vesp. oritur.	13	3		
D	9						
E	10	Austrina corp. Capric.	vesp. oritur.	14	43		
F	11	Lucida Hydræ.	med. cœlum.	14	49		
G	12	Cauda Capric. præcedens.	man. occidit.	15	12		
A	13	Informis circa caput Hydræ.	man. oritur.	15	25		
B	14	Brach. dext. Aquarij.	vesp. oritur.	15	48		
C	15	Cauda Capric. sequ.	man. occid.	16	49		
D	16	Vltima fusionis aquæ Aquarij.	man. occid.	17	23		
E	17	Præcedens Austral. man. Aquarij.	vesp. oritur.	17	33		
F	18						
G	19	Sub ventre Canis.	man. oritur.	18	23		
A	20	Eductio femorum finist. canis.	man. oritur.	18	53		
B	21	Media ceruicis Leonis.	man. oritur.	19	50		
C	22	Cauda Capric. præcedens.	vesp. oritur.	19	59		
D	23	Australis colli Leonis.	man. oritur.	20	7		
E	24	Cauda Capric. sequ.	vesp. oritur.	21	14		
F	25	Humerus finist. Aquarij.	man. occid.	21	49		
G	26	Rostrum Corui.	vesp. occid.	22	28		
A	27						
B	28	Cauda Delphini.	man. occid.	22	28		
C	29	Scapulæ Andromedæ.	vesp. oritur.	22	28		
D	30	Austral. cinguli Andromedæ.	vesp. oritur.	23	32		
E	31	Prior spinæ Austr. Capric.	vesp. oritur.	23	34		
F	32	Prior contiguarum ventris Capric.	vesp. oritur.	23	38		
G	33	Cor Leonis, Regulus.	man. oritur.	23	48		
A	34	Scutum Argi.	man. oritur.	23	50		
B	35	Cauda Canis.	man. oritur.	23	57		
C	36	Rostrum gallinæ.	man. occid.	24	4		
D	37	Cor Leonis.	man. occid.	24	9		
E	38	Rhomboides Delph. Austral.	man. occid.	24	29		

In Leone. 1 5 9 5. Pol. 40.

Præce-

Lir.		In ♋ A V G V S T V S. Leone.		Gr.	M.
F	18				
G	19				
A	20	Præcedens capitis Equiculi.	man.occid.	26	15
		Lucida Lyræ.	man.occid.	26	16
		Media ceruicis Leonis.	med.cœlum.	26	38
		Rhomboides Delph.præced.Bore.	man.occid.	26	43
B	21	Sequens in extremo na.	man.oritur.	27	1
		Austral.seq.lat.Delph.	man.occid.	27	109
C	22	Præcedens oris Equiculi.	man.occid.	29	3
D	23	Boreal.seq.lat.Delph.	man.occid.	29	9
		Sequens. oris Equiculi.	man.occid.	29	11
Sol in Virgine. ♍					
E	24	Lucida Hydræ.	man.oritur.	0	6
		Austr.tibiæ dext.Aquarij.	man.occid.	0	16
		Sequ.in lumbis Leonis.	man.oritur.	0	26
		Austr.colli Leonis.	vesp.occid.	0	30
F	25	Luminosa dext.humer.Aquarij.	man.occid.	1	47
G	26				
A	27	Pes extremi Corui.	vesp.occid.	3	37
		Brach.dext.Aquarij.	man.occid.	4	1
		Berenices Crines.	man.oritur.	4	31
B	28	Rictus Pegasi.	man.occid.	4	39
		Borea.manus dext.Aquarij.	man.occid.	4	51
		Secno transit.nauis.	man.oritur.	4	56
C	29	Tertia post scutum Argi.	man.oritur.	5	39
		Ilia Vrsæ maioris.	med.cœlum.	6	54
D	30	Præced.Austr.man. Aquarij.	man.occid.	6	31
		Borea capitis Pegasi.	man.occid.	6	40
E	31	In manu dext.secunda Aquar.	man.occid.	7	37
S E P T E M B E R.					
F	1	Fundus Crateris.	med.cœlum.	7	54
		Extrema Pegasi.	vesp.oritur.	8	12
		Ala dextra Corui.	vesp.occid.	8	16
G	2				
A	3	Posteri.femur Leonis.	man.oritur.	9	56
		Humerus Vrsæ maior.	med.cœlum.	9	58
		Med.Ceruicis Leonis.	vesp.occid.	10	24
B	4	Sequ.Austr.Comæ Berenices.	man.oritur.	10	52
		Sequ.in lumbis Leonis.	med.cœlum.	11	18
C	5	Inform.circa collum Hydræ.	man.oritur.	11	33

In Virgine. 1 5 9 5. Pol. 40.

Cauda

In m SEPTEMBER. Virgine.		Gr.	M.
D	Cauda Leonis .	man. oritur.	11 58
	Antecedens alæ sequ. Corui.	vesp. occid.	12 22
	6 Sinist. pes Androm.	vesp. oritur.	12 25
	Sub cubitis Leonis .	med. cœlum.	12 41
	Sinist. cubitus Ant.	vesp. oritur.	13 25
E	Poples posterior Leonis.	medi. cœlum.	13 32
	7 Lucida post transf. nauis.	man. oritur.	13 44
	Poster. femur Leonis .	med. cœlum.	14 9
F	8		
G	9		
A	10		
B	Pectus Oloris.	man. occid.	17 38
	Austr. tibie dext. Aquarij.	vesp. occid.	18 9
C	12 Extr. alæ sinist. austr. Virginis.	man. occid.	18 32
D	13 Præcedens bas. Trianguli.	vesp. occid.	20 24
E	Extr. Austr. caudæ Ceti.	man. occid.	20 34
	14 Cauda Leonis.	med. cœlum.	21 0
F	15 Crus sinist. post. Helices.	med. cœlum.	22 20
	Extrem. bore. caudæ Ceti.	man. occid.	22 48
G	16 In ext. alæ sinist. Austr. Virginis.	med. cœlum.	22 59
	Poster. femur Leonis.	vesp. occid.	23 3
A	17 Caput Algol.	man. occid.	23 15
B	18 Scapulæ Pegasi.	man. occid.	24 12
	Fundum vasis Crateris.	vesp. oritur.	24 59
C	19 Summitas Trianguli.	man. oritur.	25 56
	Rostrum Corui, &eductio	med. cœlum.	26 51
D	20 Caudæ Vrsæ maioris.		
	Antecedens in capite Medusæ.	vesp. oritur.	27 5
E	21 Lucida Eridani Arcanar.	man. occid.	27 50
	Luc. al. seq. in transf. nauis.	man. oritur.	28 43
F	22 Poples pedis dext. Centauri.	med. cœlum.	28 44
	Præindemiatrix .	man. oritur.	28 58
G	23 Suræ vindemiaticis.	man. oritur.	29 2
	Sol. in Libra		
A	24 Præcedens alæ sinist. Virginis.	med. cœlum.	0 0
	Berenices Crines.	med. cœlum.	0 42
B	25 Cauda Cygni.	man. occid.	1 31
	Sequ. Austr. crin. Berenices.	med. cœlum.	1 48
C	26 Extr. alæ sinist. Virginis.	vesp. occid.	2 38
D	27 Sub cingulo Virginis.	man. oritur.	3 9

In m Virgine. 1 5 9 5. Pol. 40.

S 2 Borea

Lib.	Dies	In	OCTOBER.	Libra.	Gr.	M.
E	28	Borea finist. cruris Bootis.	man. oritur.	3	40	
		Secunda alæ finist. Virginis.	man. oritur.	3	48	
		Præced. in lino Piscium.	vesp. oritur.	3	55	
		Dextr. humerus Pegasi.	man. occid.	3	54	
		Sequ. in lumbis Leonis.	vesp. occid.	4	45	
F	29	Media corporis Ceti.	man. occid.	5	14	⊙
G	30	Sequens ad caudam Ceti.	man. occid.	6	14	
⊙ In OCTOBER. Libra.						
A	1	Extrema Alæ Pegasi.	man. occidit.	7	21	In
B	2	Arcturus, Bootes.	man. oritur.	7	44	
C	3	Prior in lino Piscium.	man. oritur.	9	12	⊙
		Venter Ceti.	man. occid.	10	7	
D	4	Præindemiatrix.	med. coelum.	10	11	⊙
		Secunda alæ finist. Virg.	vesp. occid.	10	14	
		Cauda Leonis.	vesp. occid.	10	31	
E	5					Libra. 1 5 9 5. Pol. 40.
F	6	Antecedens alæ sequ. Corui.	man. oritur.	11	57	
		Cornu Arietis sequ.	vesp. oritur.	12	11	
G	7	Cornu Arietis præced.	vesp. oritur.	13	19	
		Ala dext. Corui.	man. oritur.	13	41	
A	8	Rostrum Corui.	man. oritur.	13	48	
		Spica Virginis.	vesp. occid.	14	34	
B	9	Conuersio fluuij.	man. occid.	14	44	
		Sinist. Genu Persei.	vesp. occid.	14	57	
		Extr. boreal. caudæ Ceti.	vesp. oritur.	15	0	
C	10					
D	11	Media caudæ Helicis.	med. coelum.	16	50	
		Calcaneus dext. Bootis.	man. oritur.	16	55	
E	12	Spica Virginis.	med. coelum.	17	11	
		Lucida Coronæ.	man. oritur.	17	32	
		Pes extr. Corui.	man. oritur.	17	59	
F	13	Vmbilicus Pegasi.	man. occid.	18	14	
		Cingulum Virginis.	man. oritur.	18	30	
		Spica Virginis.	man. oritur.	18	31	
		Media post flex. Piscium.	man. occid.	18	33	
		Austr. pectoris Ceti.	man. occid.	18	39	
G	14					
A	15	Nexus Piscium.	man. occid.	20	58	
		Sinist. cubitus Andromedæ.	man. occid.	22	33	
B	16	Sub cingulo Virginis.	vesp. occid.	22	44	
		Vltima fusionis aquæ.	vesp. occid.	22	46	
C	17					

Lit.		DIES		In OCTOBER. Libra.		Gr.	M.
D	18	Vltima caudæ Helices.	med.cœlum.	24	16		
		Sinist.Hum.Aurigæ.	man.occid.	24	26		
E	19	Prima post interfluuij.	vesp.occid.	24	59		
F	20	Scapulæ Andromedæ.	man.occid.	26	2		
G	21	Eductio colli serpentis.	man.oritur.	26	55		
		Præcedens genæ Ceti.	man.occid.	26	47		
A	22	Præcedens iubæ Ceti.	man.occid.	27	34		
		Secunda post Interfluu.	man.occid.	28	6		
B	23	Media post flexum Piscium.	vesp.oritur.	28	52		
C	24	Medium oris Ceti.	man.occid.	29	44		
Sol in Scorpio.							
		Præcedens inform.sub Auft.	vesp.occid.	0	16		
		Cornu Arietis præced.	man.occid.	0	49		
D	25	Prima conuersio colli Serp.	man.oritur.	0	54		
		Capilli Ceti.	man.occid.	0	55		
		Arcturus Bootes.	medi.cœlum.	1	29		
E	26	Tertia post Interfluu.	man.occid.	1	53		
		Cornu Arietis sequ.	man.occid.	2	15		
		Præuindemiatrix.	vesp.occid.	3	11		
F	27	Quarta post Interfluu.	man.occid.	3	12		
		Vltima post Interfluu.	man.occid.	3	45		
		Brachium dext.Engon.	man.oritur.	3	47		
G	28	Pes posterior Arietis.	man.occid.	4	18		
		Mandibula Ceti.	man.occid.	4	50		
A	29	Media cornu: colli Serp.	man.oritur.	4	51		
		Sinist.humè.Bootis.	med.cœlum.	5	9		
B	30	Sinist.calcaneus Perfei.	vesp.oritur.	6	21		
		Præcedens iube Ceti.	vesp.oritur.	6	32		
C	31	Media vmbilici Andromedæ.	man.occid.	6	53		
		Austr.cinguli Andromedæ.	man.occid.	6	55		
		Austr.conuersio colli Serp.	man.oritur.	7	2		
		Calcaneus dext.Bootis.	med.cœlum.	7	18		
		Extr.Austral.caudæ Ceti.	vesp.oritur.	7	59		
NOVEMBER.							
D	1	Boreal vmbilic.Andromedæ.	man.oritur.	8	37		
		Hædorum Prior.	vesp.oritur.	8	52		
E	2	Nexus Piscium.	vesp.oritur.	9	5		
		Summitas Trianguli.	man.occid.	9	36		
F	3	Ambæ Lances.	man.oriuntur.	9	51		
		Sequ.ad caudam Ceti.	vesp.oritur.	10	12		
		Sinist.humerus Engonafis.	man.oritur.	10	28		
G	4	Lanx Australis.	man.oritur.	10	32		
		Cingulum Virginis.	vesp.occid.	10	48		

In Scorpio. 1 5 9 5. Pol. 40.

Lucida

Lib.	Dies	☉ In OCTOBER. Libra.	Gr.	M.
		Borea sinist. cruris Bootis.	man. oritur.	3 40
		Secunda alæ sinist. Virginis.	man. oritur.	3 48
E	28	Præced. in lino Piscium.	vesp. oritur.	3 55
		Dextr. humerus Pegasi.	man. occid.	3 54
		Sequ. in lumbis Leonis.	vesp. occid.	4 45
F	29	Media corporis Ceti.	man. occid.	5 14
G	30	Sequens ad caudam Ceti.	man. occid.	6 14
☉ In OCTOBER. Libra.				
A	1	Extrema Alæ Pegasi.	man. occidit.	7 21
B	2	Arcturus, Bootes.	man. oritur.	7 44
C	3	Prior in lino Piscium.	man. oritur.	9 12
		Venter Ceti.	man. occid.	10 7
		Præindemiatrix.	med. coelum.	10 11
D	4	Secunda alæ sinist. Virg.	vesp. occid.	10 14
		Cauda Leonis.	vesp. occid.	10 31
E	5			
		Antecedens alæ sequ. Corui.	man. oritur.	11 57
F	6	Cornu Arietis sequ.	vesp. oritur.	12 11
		Cornu Arietis præced.	vesp. oritur.	13 19
G	7	Ala dext. Corui.	man. oritur.	13 41
A	8	Rostrum Corui.	man. oritur.	13 48
		Spica Virginis.	vesp. occid.	14 34
		Conuersio fluuij.	man. occid.	14 44
B	9	Sinist. Genu Persei.	vesp. occid.	14 57
		Extr. boreal. caudæ Ceti.	vesp. oritur.	15 0
C	10			
		Media caudæ Helicis.	med. coelum.	16 50
D	11	Calcaneus dext. Bootis.	man. oritur.	16 55
		Spica Virginis.	med. coelum.	17 11
E	12	Lucida Coronæ.	man. oritur.	17 32
		Pes extr. Corui.	man. oritur.	17 59
		Vmbilicus Pegasi.	man. occid.	18 14
		Cingulum Virginis.	man. oritur.	18 30
F	13	Spica Virginis.	man. oritur.	18 31
		Media post flex. Piscium.	man. occid.	18 33
		Austr. pectoris Ceti.	man. occid.	18 39
G	14			
A	15	Nexus Piscium.	man. occid.	20 58
		Sinist. cubitus Andromedæ.	man. occid.	22 33
B	16	Sub cingulo Virginis.	vesp. occid.	22 44
		Vltima fusonis aquæ.	vesp. occid.	22 46
C	17			

Lit.	Dies	In	OCTOBER.	Libra.	Gr.	M.
D	18	Ultima caudæ Helices.	med.cœlum.		24	16
		Sinist.Hum.Aurigæ.	man.occid.		24	26
E	19	Prima post interfluuij.	vesp.occid.		24	59
F	20	Scapulæ Andromedæ.	man.occid.		26	2
G	21	Eductio colli serpentis.	man.oritur.		26	55
		Præcedens genæ Ceti.	man.occid.		26	47
A	22	Præcedens iubæ Ceti.	man.occid.		27	34
		Secunda post Interfluu.	man.occid.		28	6
B	23	Media post flexum Piscium.	vesp.oritur.		28	52
C	24	Medium oris Ceti.	man.occid.		29	44
Sol in Scorpio.						
		Præcedens inform.sub Aust.	vesp.occid.		0	16
		Cornu Arietis præced.	man.occid.		0	49
D	25	Prima conuersio colli Serp.	man.oritur.		0	54
		Capilli Ceti.	man.occid.		0	55
		Arcturus Bootes.	medi.cœlum.		1	29
E	26	Tertia post Interfluu.	man.occid.		1	53
		Cornu Arietis sequ.	man.occid.		2	15
		Præuindernatrix.	vesp.occid.		3	11
F	27	Quarta post Interflu.	man.occid.		3	12
		Ultima post Interfluu.	man.occid.		3	45
		Brachium dext.Engon.	man.oritur.		3	47
G	28	Pes posterior Arietis.	man.occid.		4	18
		Mandibula Ceti.	man.occid.		4	50
A	29	Media cornu colli Serp.	man.oritur.		4	51
		Sinist.humè.Bootis.	med.cœlum.		5	9
B	30	Sinist.calcanæus Persei.	vesp.oritur.		6	21
		Præcedens iube Ceti.	vesp.oritur.		6	32
C	31	Media umbilici Andromedæ.	man.occid.		6	53
		Austr.cinguli Andromedæ.	man.occid.		6	55
		Austr.conuersio colli Serp.	man.oritur.		7	2
		Calcanæus dext.Bootis.	med. cœlum.		7	18
		Extr.Austral.caudæ Ceti.	vesp.oritur.		7	59
NOVEMBER.						
D	1	Boreal umbilic.Andromedæ.	man.oritur.		8	37
		Hædorum Prior.	vesp.oritur.		8	52
E	2	Nexus Piscium.	vesp.oritur.		9	5
		Summitas Trianguli.	man.occid.		9	36
F	3	Ambæ Lances.	man.oriuntur.		9	51
		Sequ.ad caudam Ceti.	vesp.oritur.		10	12
		Sinist.humerus Engonasis.	man.oritur.		10	28
G	4	Lanx Australis.	man.oritur.		10	32
		Cingulum Virginis.	vesp.occid.		10	48

In Scorpio. 1 5 9 5. Pol. 40.

Lucida

Lit.		Dies	☉ In	NOVEMBER.	Scorpio.	Gr.	M.
A	5	Lucida Lyrae.	man.	oritur.	12	2	
		Media caudæ Arietis.	vesp.	oritur.	12	12	
		Caput Engonasis.	man.	oritur.	12	16	
B	6	Præcedens Lancis Austral.	med.	coelum.	13	5	
		Sequ. Austral. comæ Berenic.	vesp.	occid.	13	50	
		Capilli Ceti.	vesp.	oritur.	13	56	
C	7	Austral. pedis Scorpij.	vesp.	occid.	13	59	
		Borea. sectionis Tauri.	man.	occid.	14	55	
		Pes superior Arietis.	vesp.	oritur.	15	15	
E	9	Lanx Borealis.	med.	coelum.	16	8	
		Borealior Pleiadum.	vesp.	oritur.	16	9	
		Angustiss. termin. Pleiadum.	vesp.	oritur.	16	12	
F	10	Australior Pleiadum.	vesp.	oritur.	16	13	
		Media caudæ Arietis.	man.	occid.	17	30	
		Dext. humerus Aurigæ.	vesp.	oritur.	17	38	
G	11	Venter Leporis.	man.	occid.	17	46	
		Palma Ophiuchi.	man.	oritur.	17	48	
		Prior inform. sub Austr. Chel.	man.	oritur.	18	4	
A	12	Australis frontis Scorpij.	vesp.	occid.	18	53	
		Exigua Pleiadum.	vesp.	oritur.	19	14	
		Media corporis Leporis.	man.	occid.	20	12	
C	14	Palma Ophiuchi sequ.	man.	occid.	20	50	
		Lucens in Corona.	med.	coelum.	21	32	
		Venter Ceti.	vesp.	oritur.	21	34	
D	15	Berenicæ Crines.	vesp.	occid.	21	55	
		Primus spondylus Scorpij.	vesp.	occid.	22	3	
		Medium oris Ceti.	vesp.	oritur.	22	43	
F	17	Caput Ophiuchi.	man.	oritur.	23	18	
		Media frontis Scorpij.	vesp.	occid.	24	29	
		Præcedens genæ Ceti.	vesp.	oritur.	24	48	
G	18	Prior lucid. corp. Scorpij.	man.	occid.	26	15	
		Lanx Borealis.	vesp.	occid.	26	39	
		Mandibula Ceti.	vesp.	oritur.	26	44	
B	20	Borea frontis Scorpij.	man.	oritur.	26	59	
		Seq. Lucida corp. Scorpij.	vesp.	occid.	27	3	
		Cauda Cygni.	vesp.	oritur.	27	46	
C	21	Media frontis Scorpij.	man.	oritur.	28	1	
		Cor Scorpij, Antares.	vesp.	occid.	28	5	
		Media corp. Ceti.	vesp.	oritur.	28	10	
D	22	Aculeus Scorpij.	vesp.	occid.	28	23	
		Borea frontis Scorpij.	vesp.	occid.	29	42	
		Austral. frontis Scorpij.	man.	oritur.	29	44	

In Scorpio. 1595. Pol. 40.

Sol

Lit.		DIES		In ♐ NOVEMBER.		Sagittario.	
		Sol in Sagittario.		♐		Gr.	M.
				Palmae Ophiuchi, prior & seq.	med.cœlum.	0	10
				Sinist.genu Ophiuchi.	vesp.occid.	1	1
F	24			Borea sinist. cruris Bootis.	vesp.occid.	2	3
G	25			Cauum sinist. pedis Ophiuchi.	med.cœlum.	2	11
A	26			Australior pedis Scorpij.	man.oritur.	2	17
				Cor Scorpij, Antares.	med.cœlum.	3	15
				Nebulosa post acul. Scorp.	vesp.occid.	3	17
B	27			Pectus Oloris.	man.oritur.	4	18
				Præced.corp.Scorpij.	man.oritur.	4	31
C	28			Humer.dext.Engonas.	med.cœlum.	4	57
				Rostrum Gallinae.	man.oritur.	5	37
				Cor Scorpij.	man.oritur.	6	45
D	29			Quarta Hyadum.	vesp.oritur.	6	19
				Secunda Hyadum.	vesp.oritur.	7	27
E	30			Dext.genu Ophiuchi.	man.oritur.	7	31
D E C E M B E R.							
F	1			Prima Hyadum.	vesp.oritur.	7	50
G	1			Prima post Interflu.	vesp.oritur.	8	12
	2						
A	3			Sequ.lucens corp.Scorpij.	man.oritur.	9	48
				Tertia Hyadum.	vesp.oritur.	9	55
				Calcaneus dext.Bootis.	vesp.occid.	10	17
				Arcturus Bootes.	vesp.occid.	10	37
B	4			Quinta Hyadum, Aldebaran.	vesp.oritur.	10	46
C	5			Palmae Ophiuchi.	vesp.occid.	13	14
D	6						
E	7			Dext.tibiae Ophiuchi.	man.oritur.	13	29
				Caput Engonasis.	med.cœlum.	14	15
				Secunda post interflu.	vesp.oritur.	14	19
				Genu sinist.prior Sagittar.	vesp.occid.	15	10
F	8						
G	9			Palmae Ophiuchi præcedens.	vesp.occid.	17	32
				Aculeus Scorpij.	med.cœlum.	17	34
A	10			Dext.tibiae Ophiuchi.	vesp.occid.	17	43
				Cuspis sagittae sagittarij.	vesp.occid.	18	12
B	11			Austr.conuers.colli Serpen.	vesp.occid.	18	48
C	12			Primus spondylus Scorpij.	man.oritur.	19	6
				Conuersio Fluuij.	vesp.oritur.	19	56
D	13			Tertia post Interflu.	vesp.oritur.	20	25
				Dext.genu Ophiuchi.	vesp.occid.	20	43
E	14			Antecedens in collo Aquilae.	man.oritur.	20	45
				Prima conuersio colli Serpentis.	vesp.occid.	21	40
				Manubrium sinist.man.Sagittarij.	vesp.occid.	21	45

In Sagittario. 1595. Pol. 40.

Præced.

Lif.		Dies	☉ In ♐ DECEMBER.	Sagittario.	Gr.	M.	
F	15	Præced. finist. hum. Aquila.	man. oritur.	22	17		In Sagittario.
		Quarta post Interflu.	vesp. oritur.	22	41		
G	16	Sexta Clypei Orionis.	vesp. oritur.	23	46		
A	17	Proxima lucidæ in Scapulis Aquarij.	man. oritur.	24	36		
B	18	Aquila volans.	man. oritur.	24	51		
		Præcedens in for. circa Aquilam.	man. oritur.	25	8		
		Septima Clypei Orionis.	vesp. oritur.	25	38		
C	19	Genu dext. anter. Sagittarij.	vesp. occid.	27	21		
D	20						
E	21	Octava clypei Orionis.	vesp. oritur.	28	39		
		In tempore Serpentis.	vesp. occid.	29	38		
F	22	Sinist. humer. Orionis.	vesp. oritur.	29	51		
		Sol in Capricorno. ♂					
		Rhomboides Delt. præced. Bor.	man. oritur.	0	16		In Capricorno. 1 5 9 5. Pol. 40.
G	23	Austr. Bore. partis arcus Sagit.	med. coelum.	0	22		
		Ultima clypei Orionis.	vesp. oritur.	0	26		
		Iaculum Sagittarij.	vesp. occidit.	0	39		
		Axilla Sagittarij.	vesp. occid.	1	8		
A	24	Rhomboides Delt. Austral.	man. oritur.	1	10		
B	25	Austr. sequ. lateris Delph.	man. oritur.	2	15		
		Cuspis sagittæ Sagittarij.	man. oritur.	2	34		
C	26	Aculeus Scorpij.	man. oritur.	2	53		
		Cauda Delphini.	man. oritur.	3	36		
D	27	Lucida Lyrae.	med. coelum.	4	51		
		Sinist. femur Sagittarij.	vesp. occid.	5	0		
		Caput Antinoi.	man. oritur.	5	6		
E	28	Nebulosa oculi Sagittar.	man. oritur.	5	46		
		Caput Gemin. præceden.	vesp. oritur.	5	57		
F	29	Manub. finist. man. Sagitt.	man. oritur.	6	5		
		Lucida Coronæ.	vesp. occid.	6	54		
		Nebulosa oculi Sagittarij.	vesp. occid.	6	14		
G	30	Nebulosa sequ. acul. Scorp.	man. oritur.	7	25		
		Humerus dext. Orionis.	man. oritur.	8	39		
		Iaculum Sagittarij.	man. oritur.	8	40		
A	31	Brachium dext. Engonas.	vesp. occid.	9	11		
		Prima Zonæ Orionis.	vesp. oritur.	9	14		
		Pes finist. sequ. Gemin.	vesp. oritur.	9	46		

Finis prima Tabula.

☉ In ♂ IANVARIVS. Capricorno.

Siderum inerrantium tam in signifero quam extra incidentium ortus, & occasus Cosmici, & Acronici, seu Matutini, & Vespertini veri cū Cæli mediationibus, & ad Solem configurationibus, anno 1598. recogniti, & emendati, atq; ad Polum Grad. 42. iuxta rationem Copernicæam diligenter supputati.

Lit.	Dies			G.	M.
A	1	Lucida Coronæ.	vesp. occid.	10	14
		Sinist. pes seq. Gem.	vesp. oritur.	10	17
		Hum. sinist. Sagitt.	man. oritur.	10	41
B		Prima Zonæ Orionis.	vesp. oritur.	10	43
		In suffragine.	med. cœlum.	11	4
	2	Præced. oris Equiculi.	man. oritur.	11	5
		Brachiu. dext. Engonasis.	vesp. occid.	11	45
		Sinist. genu seq. Gemin.	vesp. oritur.	11	50
C		Sinist. lat. seq. Gemin.	vesp. oritur.	11	55
		Seq. oris Equiculi.	man. oritur.	12	31
	3	Hercules.	vesp. oritur.	12	33
		Media cing. Orionis.	vesp. oritur.	12	39
D		Sinist. pes Orionis.	vesp. oritur.	12	56
	4				
E	5	Seq. Zon. Orionis.	vesp. oritur.	14	38
F		Media entis Orionis.	vesp. oritur.	15	39
	6	Humer. dext. Engonasis.	vesp. occid.	15	53
		Austr. entis Orionis.	vesp. oritur.	16	10
A	7				
		Axilla Sagitt.	man. oritur.	16	59
	8	Præced. caput Equiculi.	man. oritur.	17	13
		Rostrum gallinæ.	med. cœlum.	17	18
B		Caput Engonasis.	vesp. occid.	17	29
		Seq. caput Equiculi.	man. oritur.	18	9
	9	Cornu Capricor. Boreal.	man. oritur.	18	20
		Sin. Lat. seq. Gemin.	man. occid.	18	44
		Circa collum Hydræ.	man. occidit.	19	26
C		Præced. fini. hum. Aquilæ.	med. cœlum.	19	30
	10	Lucida Hydræ.	man. occid.	19	45
		Caput Ophiuchi.	vesp. occid.	20	22
		Aquila volans.	med. cœlum.	20	25
D	11				
		Cornu Austr. Capricor.	man. oritur.	21	33
E	12	Dext. gen. Orionis.	vesp. oritur.	21	37
		Rictus Pegasi.	man. oritur.	22	2
F		Dext. hum. Pegasi.	man. oritur.	22	39
	13	Lucida Eridani.	man. oritur.	22	57
		Pes Boreus.	vesp. oritur.	23	21
G	14	Sub sinist. manu Aquarij.	man. oritur.	23	22
A	15				

☉ In ♄ Capricorno. 1 5 9 8. Pol. 42.

		☉ In ♉ IANUARIUS. Capricorno.			
Lit.	Dies			G.	M.
		Pes Boreus Cancri.	man.occid.	25	36
B	16	Media corporis Leporis, Prima Antinoi.	vesp.occid. vesp.occid.	25 25	40 57
C	17	Boreal.corn.Capricor.	med.cœlum.	27	15
		Præced.in rictu Capric.	man.oritur.	27	26
D	18	Austr.corn.Capric. Dext.gen.Capric. Venter Leporis Hercules.	med.cœlum. vesp.occid. vesp.oritur. man.occid.	27 27 27 27	44 48 54 59
E	19	Sinit.humer.Engon.	vesp.occid.	28	21
F	20	Sinit.man.Aquarij.	man.oritur.	29	16
Sol in Aquario, ☿					
		Caput Apollinis.	man.occid.	0	20
G	21	Sinist. pes Andromedæ Præsepe pectus Cancri Præcedens in rictu Capricor. Canis minor	man.oritur. vesp.oritur. vesp.occid. vesp.oritur.	0 1 1 1	26 18 12 20
A	22	Borea capitis Pegasi Cauda Delphini Cornu Austral, Capricor.	man.oritur. med.cœlum, vesp.occid.	1 1 1	32 46 56
B	23	Afinus austral, Afinus austral. Præsepe pectus Cancri.	man.occid. vesp.oritur. man.occidit.	2 2 2	28 51 52
C	24	Humerus sinist. Aquarij Cornu boreal, Capricorni Fundus Crateris, Dext. genu Capricor. Pes prior Canis.	man.oritur. vesp.occid. man.occid. med.cœlum. vesp.oritur.	3 3 3 3 4	17 26 32 59 46
D	25	Anteced.colli Aquilæ Caudæ Cygni. Austral.corporis Capric,	vesp.occid. med.cœlum. vesp.occid.	5 5 5	2 4 43
E	26				
F	27	Afinus boreus Media ymbilici Andromedæ Canis maior Prior ventris Capric.	man.occid. med.cœlum. vesp.oritur. vesp.occid.	6 6 7 7	17 17 22 38
G	28				
A	29	Luminosa dext. humeri Aquarij Os Leonis	man.oritur. vesp.oritur.	8 8	14 18
B	30	Scapulæ Pegasi Nebul. præced. oris Equiculi.	man.oritur. med. cœlum.	9 10	50 6
C	31	Vmbilicus Pegasi Sub sinist.manu Aquarij Sinistr.man. Aquarij Neb.sequens oris Equiculi.	man.oritur. vesp.occid. vesp.occid. med.cœlum.	10 10 11 11	47 49 10 23

☉ In
 Aquario.
 I 5 9 8.
 Pol.
 42.

Lit.		Dies		In FEBRUARIUS. — Aquario.	
				Gr.	M.
D	1	Borea dext. man. Aquarij	man. oritur.	11	26
		Præced. capitis Equiculi	med. cœlum.	11	34
		Prior spinæ Austral. Capric.	vesp. occid.	11	59
		Sequens capitis Equiculi	med. cœlum.	12	0
		Caput Antinoi	vesp. occid.	12	24
E	2	Aquila volans	vesp. occidit.	12	37
		Præced. sinist. hum. Aquilæ	vesp. occid.	13	27
F	3	In scapulis Aquilæ	vesp. occid.	13	44
		Genu. sinist. prior sagittar.	man. oritur.	13	55
G	4	Dext. genu Capricorni	man. oritur.	14	9
		Brach. dext. Aquarij	man. oritur.	14	39
		Caudæ cap. præced.	vesp. occid.	15	8
A	5	Humer. sinist. Aquarij.	med. cœlum.	15	20
		Austr. corp. cap.	man. oritur.	15	25
		Vltima fusionis Aquarij	vesp. occid.	16	2
B	6	In man. dext. Aquarij	man. oritur.	16	21
		Circa caput Hydræ	vesp. oritur.	16	25
		Cauda Capri. sequens.	vesp. occid.	16	45
		Cauda Capri. præcedens	med. cœlum.	16	56
C	7	Austr. cingul. Andromedæ.	man. oritur.	17	51
		Scapul. Androm.	man. oritur.	18	15
		Cauda Capri. sequens.	med. cœlum.	18	23
D	8	In manu dext. Aquarij	man. oritur.	18	28
		Rostrum Corui	man. occid.	18	55
		Rictus Pegasi	med. cœlum.	19	17
E	9	Media ceruicis Leonis	vesp. oritur.	19	19
		Austr. colli Leonis	vesp. oritur.	19	56
F	10	Caudæ Capri. præcedens	man. oritur.	20	22
		Venter canis	vesp. oritur.	20	38
		Educt. fem. sinist. canis	vesp. oritur.	21	11
G	11	Caudæ Capric. sequ.	man. oritur.	21	36
		Sinist. humer. Aquarij	vesp. occid.	22	13
A	12	Caudæ Delphini	vesp. occid.	23	40
		Lum. dext. humer. Aquarij	med. cœlum.	23	50
B	13	Cor Leonis	vesp. oritur.	23	51
		Cor Leonis	man. occid.	24	11
C	14	Prior spin. Austr. Capric.	man. oritur.	24	27
		Borea capitis Pegasi	med. cœlum.	24	36
		Prior rictus Capric.	man. oritur.	25	11
D	15	Cauda canis	vesp. oritur.	25	44
		Romb. Delph. Auftra.	vesp. occid.	25	47
		Scutum Argi	vesp. oritur.	25	58
		Rostrum gallinæ.	vesp. occid.	26	20

☉

In

♊

Aquario.

1 5 9 8.

Pol.

42.

Lif.		Dies		In ☿ FEBRUARIUS.		Aquario.	
				G.	M.		
E	16	Præced. cap. Equiculi.	vesp. occid.	27	2	☿	In
		Borea dext. man. Aquarij.	med. coelum.	27	6		
		Os Leonis.	man. occid.	27	46		
F	17	Brach. dext. Aquarij	med. coelum.	27	45	♊	Aquario.
		Romb. delph. præced. Bor.	vesp. occidit.	28	8		
		Sequ. capitis Equiculi	vesp. occid.	28	35		
G	18	Præcedens oris Equiculi.	vesp. occid.	29	16	♋	Aquario.
		Austr. lat. Delphini	vesp. occid.	29	40		
		Seq. in lumbis Leonis.	vesp. oritur.	29	48		
		Austr. tibiae dext. Aquarij	vesp. occid.	29	58		
Lucida Lyrae				vesp. occid.	29	58	
Sol in Piscibus. ☿							
A	19	Sequ. oris Equiculi	vesp. occid.	0	12	♌	In
		Pes dext. Corui	man. occid.	0	18		
		Lucida Hydrae	vesp. oritur.	0	18		
		Bor. Lat. Delphini	vesp. occid.	0	18		
B	20	Austr. colli Leonis.	man. occid.	1	19	☿	
C	21	Lumin. dext. hum. Aquarij	vesp. occid.	2	15		
D	22						
E	23	Brach. dext. Aquarij	vesp. occid.	4	23	♍	In
		Bor. dext. man. Aquarij	vesp. occid.	5	19		
F	24	Rictus Pegasi	vesp. occid.	5	32	♎	Piscibus.
		Ala dext. Corui	man. occidit.	5	37		
G	25	Dext. ala Pegasi	man. oritur.	6	5	♏	1 5 9 8.
		Sinist. Pes Andromedæ	man. oritur.	6	10		
		In man. dext. Aquarij prima.	vesp. occid.	6	54		
A	26	Borea. capitis Pegasi	vesp. occid.	7	21	♐	42.
		In manu dext. Aquarij secunda.	vesp. occid.	7	58		
B	27	Vltima fusio. aquæ Aquarij.	med. coelum.	8	14		
C	28	Dext. hum. Pegasi	med. coelum.	9	27	♑	Pol.
		Scapulae Pegasi.]	med. coelum.	9	41		
		Sequ. Austr. comæ Bereni.	vesp. oritur.	9	42		
M A R T I V S.							
D	1	Posterior femur Leonis.	vesp. oritur.	9	50	♒	42.
		Anteced. alæ seq. Corui	man. occid.	10	8		
		Sinist. cub. Andromedæ	man. oritur.	10	13		
E	2	Cauda Leonis.	vesp. oritur.	11	31		
F	3	Media ceruicis Leonis.	man. occid.	12	6	♓	In
		Circa collum Hydrae.	vesp. oritur.	12	36		
G	4						
A	5						
B	6	Caput Apollinis.	man. oritur.	15	19		
C	7						

In MARTIVS. Piscibus.

Die			Gr.	M.
D 8				
E 9	In ala finist. Austr. Virginis	vesp. oritur.	18	21
F 10				
G 11	Austral tibia dext. Aquarij.	man. oritur.	19	40
A 12	Austral. Caudæ Cæti.	vesp. occid.	19	43
B 13	Pectus oloris.	vesp. occid.	20	47
C 14	Antecedens à capite Medullæ.	man. oritur.	20	58
D 15	Summitas trianguli.	man. oritur.	22	13
E 16	Borealis caudæ Cæti	vesp. occid.	22	28
F 17				
G 18	Posterior femur Leonis	man. occid.	24	2
A 19	Lucida Eridani.	vesp. occid.	24	21
B 20	Scapulæ Pegasi.	vesp. occid.	25	1
C 21	Fundus Crateris	vesp. oritur.	25	57
D 22	Vmbilicus Pegasi	med. cœlum.	27	6
E 23	Extrema ala Pegasi	med. cœlum.	28	2
F 24	Præindemiatrix	vesp. oritur.	28	22
G 25	Extrem. bor. Caudæ Cæti.	med. cœlum.	29	53
A 26	Sol in Arictæ. ♈			
B 27				
C 28				
D 29	Boreal. finist. crur. Bootis	vesp. oritur.	2	29
E 30	Sub cingulo Virginis	vesp. oritur.	2	50
F 31				
G 32	Præcedens lini Piscium	man. oritur.	3	29
A 33	Secunda alæ finist. Virginis	vesp. oritur.	3	38
B 34	In ala finist. Austr. Virginis	man. occid.	3	46
C 35	Media corporis Cæti	vesp. occid.	4	16
D 36	Lucid. alt. seq. in transit. Nautis	vesp. oritur.	4	51
E 37	Pectus Cassiopeæ	med. cœlum.	4	52
F 38	Scapulæ Andromedæ	med. cœlum.	5	23
G 39	Sequens ad caudam Cæti	vesp. occid.	5	40
A 40	Extrem. austr. caudæ Cæti	med. cœlum.	6	17
B 41	Arcturus Bootes	vesp. oritur.	6	26
C 42	Cauda Cygni	vesp. oritur.	6	31
D 43	Sequens in lumbis Leonis	man. occid.	7	37
E 44	Borealis cinguli Andromedæ	med. cœlum.	7	49
F 45	Sinistram genu Persei	man. oritur.	8	17
G 46	Medium cinguli Andromedæ	med. cœlum.	8	52
A 47	Sinist. cub. Andromedæ	med. cœlum.	9	7
B 48	Venter Cæti	vesp. occid.	9	18
C 49	Præcedens lini Piscium	vesp. occid.	9	19

⊙

In

♈

Arictæ.

1 5 9 8.

Pol. 43.

		In S APRILIS. Iauro.			
Lit.	Dies		Gr.	M.	
		Capilli Ceti	vesp.occidit.	0	43
		Post interfluuij tertia	vesp.occid.	0	48
		Cornu Arietis præcedens	vesp.occid.	1	11
G	22	Humerus dext.Engonasis.	vesp.oritur.	1	52
		Post interfluuij quarta	vesp.occid.	2	5
		Brach.dext.Engonasi	vesp.oritur.	2	7
		Post interfluuij vltima.	vesp.occid.	2	28
A	23	Cornu Arietis sequens.	vesp.occid.	2	40
B	24	Hedorum prior	man.oritur.	3	26
		Conuersio colli serpentis secunda.	vesp.oritur.	3	56
C	25	Mandibula Cæti	vesp.occid.	4	4
		Pes posterior Arietis.	vesp.occid.	4	7
D	26	Præuindemiatrix.	man.occid.	5	39
E	27	Conuersio colli serpentis prima.	vesp.oritur.	6	13
F	28	Præcedens subæ Cæti.	man.oritur.	7	11
		Sinist.hum.Engonasi	vesp.oritur.	8	20
		Lucida Lyræ	vesp.oritur.	8	20
G	29	Austr.cinguli Andromedæ	vesp.occid.	8	30
		Media vmbilici Andromedæ.	vesp.occid.	8	52
A	30	Luminos.Lancis Austr.	vesp.oritur.	9	6
		Lanx Borealis.	vesp.oritur.	9	32
M A I V S. Sol in Tauro					
B	1	Nexus piscium	man.oritur.	10	22
		Summitas trianguli	vesp.occid.	10	32
		Luminos. lanc. Austr.	man.occid.	10	42
		Boreal.vmbil. Andromedæ	vesp.occid.	10	52
C	2	Dext.hum.Aurigæ	man.oritur.	10	53
		Austr.caudæ Cæti.	man.oritur.	11	19
D	3	Media caudæ Arietis	man.oritur.	12	51
		Austral.pedis Scorpii	man.occid.	12	30
		Sequens ad caudam Cæti	man.oritur.	12	30
E	4	Caput Medusæ.	med. cœlum.	13	22
		Cingulum virginis.	man.occid.	13	23
		Sinist.genu Ophiuchi	vesp.oritur.	14	15
F	5	Boreal.sectionis Tauri.	vesp.occid.	14	40
G	6	Capilli Cæti.	man.oritur.	14	51
		Angust.term.pleiadum	man.oritur.	15	20
		Borealiior pleiadum	man.oritur.	15	38
		Australior pleiadum	man.oritur.	15	40
		Caput Engonasi	vesp.oritur.	15	41
		Lucida Eridani	med. cœlum.	15	47
A	7	Venter Leporis	vesp.occid.	15	49
		Pes posterior Arietis	man.oritur.	16	2
		Dext. latus Persei.	med.cœlum.	16	13

☉

In

☿

Tauro.

1598.

Pol.

42.

Palmar

		In S M A I V S. Tauro.		
Lit.	Dies		Gr.	M.
B	8	Palmae Ophiuchi praecedens.	vesp. oritur.	17 6
		Media caudae Arietis.	vesp. occid.	17 40
C	9	Seq. Austr. comae Berenicis.	man. occid.	18 8
		Austr. frontis Scorpj.	man. occid.	18 9
		Mediz corporis Leporis.	vesp. occid.	18 22
D	10	Praecedens sub Austr. Chele.	vesp. oritur.	18 29
		Exigua Pleiadum.	man. oritur.	18 47
E	11	Primus spondilus Scorpj.	man. occid.	20 0
		Palmae Ophiuchi sequens.	vesp. oritur.	20 19
		Pectus Tauri.	vesp. occidit.	20 24
F	12	Sinister pes Orionis.	vesp. occid.	20 33
		Caput Ophiuchi.	vesp. oritur.	21 46
G	13	Cauda Cygni.	vesp. occid.	21 46
		Boreal. Pleiadum.	med. caelum.	22 22
		Sinister pes Andromedae.	vesp. occid.	22 23
A	14	Australis Pleiadum.	med. caelum.	22 41
B	15	Exigua Pleiadum.	med. caelum.	23 17
		Angustiss. term. Pleiadum.	med. caelum.	23 32
C	16	Clipei Orionis octava.	vesp. occid.	24 4
		Venter Cati.	man. oritur.	24 10
		Medium oris Cati.	man. oritur.	24 10
		Vltima clipei Orionis.	vesp. occid.	24 13
		Media frontis Scorpj.	vesp. occid.	24 18
		Sinistrum genu Persei.	med. caelum.	24 53
		Lucida sequens in transtro nauis.	vesp. occid.	25 3
D	17	Educ. fem. sinist. can.	vesp. occid.	25 28
		Clipei Orionis septima.	vesp. occid.	25 33
E	18	Aculeus Scorpj.	man. occid.	25 49
		Praecedens corporis Scorpj.	man. occid.	25 52
		Exigua Pleiadum.	vesp. occid.	25 55
		Clipei Orionis sexta.	vesp. occid.	25 56
		Praecedens genae Cati.	man. oritur.	26 16
		Boreal. Pleiadum.	vesp. occid.	26 20
		Prima Hyadum.	vesp. occid.	26 30
		Austr. Pleiadum.	vesp. occid.	26 48
		Sequens corporis Scorpj.	man. occid.	26 50
		Borea frontis Scorpj.	vesp. oritur.	26 56
F	19	Media ensis Orionis.	vesp. occid.	26 58
		Austr. ensis Orionis.	vesp. occid.	27 1
		Pectus Tauri.	med. caelum.	27 59
		Coma Berenices.	man. occid.	27 8
		Dext. genu Orionis.	vesp. occid.	27 12
		Cor Scorpj.	man. occid.	27 33
		Borea sectionis Tauri.	man. oritur.	27 37
		Lanx Borealis.	man. occid.	27 42

In

B

Tauro.

1 5 9 8

Pol. 42.

Lit.	Dies	☉ In II I V N I V S.	Geminis.	Gr.	M.
F	2	Tertia Hyadum.	man. oritur.	10	33
		Prior hædorum, & Ultima clypei Orionis.	med. cœlum.	10	54
G	3	Aldebaram.	man. oritur.	11	19
		Sequens hædorum.	med. cœlum.	11	28
A	4	Genu sinist. prior sagittarij.	man. occid.	12	16
		Calcan. dext. bootis.	man. occid.	13	3
B	5	Dext. tibia ophiuchi.	vesp. oritur.	13	16
		Austr. pectoris cæti.	man. oritur.	13	16
C	6	Sinist. hum. aurigæ.	med. cœlum.	13	26
		Arcturus bootis.	man. occid.	13	53
D	7	Sinist. humerus Orionis.	med. cœlum.	13	55
		Sequens in extremo nauis.	vesp. occidit.	14	18
E	8	Sinister pes Orionis.	med. cœlum.	14	29
		Palmæ ophiuchi sequens.	man. occid.	14	37
F	9	Cornu austr. Tauri.	vesp. occid.	16	25
		Secunda post interfluij.	man. oritur.	16	34
G	10	Cuspis sagittæ.	man. occid.	17	30
		Anteced. collis Aquilæ.	vesp. oritur.	17	31
A	11	Dext. tibia ophiuchi.	man. occid.	17	58
		Sinist. genu Persei.	vesp. occid.	18	52
B	12	Prior Zonæ Orionis.	med. cœlum.	18	54
		Conuersio colli serpentis sec.	man. occid.	18	58
C	13	Palmæ ophiuchi præced.	man. occid.	19	1
		Austr. ensis Orionis.	med. cœlum.	20	18
D	14	Præced. finist. hum. Aquilæ.	vesp. oritur.	20	24
		Media corporis leporis, & Media cinguli Orionis.	med. cœlum.	20	35
E	15	Ante genu Geminorum.	man. oritur.	20	43
		Conuersio colli serp. Austr.	man. occid.	20	49
F	16	Manub. manus Sagitt.	man. occid.	21	6
		Dext. genu Ophiuchi.	man. occid.	21	33
G	17	Cornu Austr. Tauri.	man. oritur.	21	39
		Cornu Boreale Tauri.	vesp. occid.	21	46
A	18	Sequens Zonæ Orionis.	med. cœlum.	22	21
		In icapulis Aquilæ.	vesp. oritur.	22	45
B	19	Tertia post interfluij.	man. oritur.	22	46
		Conuersio fluij.	man. oritur.	23	2
C	20	Aquila volans.	vesp. oritur.	23	2
		Dext. humerus Aurigæ.	med. cœlum.	23	7
D	21	Dext. genu Orionis.	med. cœlum.	23	29
		Conuersio colli serpentis.	man. occid.	24	0
E	22	Prima Antinoi.	vesp. oritur.	24	0
		Humerus dexter Orionis.	med. cœlum.	24	11

Quarta

		☉ In II I V N I V S. Gemini.		Gr.	M.	
G	17	Quarta post interfluuij.	man. oritur.	25	0	
		Sexta clypei Orionis.	man. oritur.	25	1	
		Pes sinist. seq. Gem.	vesp. occid.	25	52	
A	18	Septima clypei Orionis.	man. oritur.	26	46	
B	19	Rombo. Delph. præced. Bor.	vesp. oritur.	27	52	
C	20	Australis in arcu Sagitt.	man. occid.	28	45	☉
		Austr. lat. Delph.	vesp. oritur.	28	47	
D	21	Romb. Delph. Austr.	vesp. oritur.	28	58	
		Sol in Cancro. ☿				In
E	22	Octaua clypei Orionis.	man. oritur.	0	6	☉
		Iaculum Sagittarij.	man. occid.	0	21	
		Bor. lat. Delph.	vesp. oritur.	0	25	
F	23	Axilla Sagittarij.	man. occid.	0	31	
		Sinist. hum. Orionis.	man. oritur.	1	7	
		Post interfluuij.	man. oritur.	1	8	
G	24	Cauda Delphini.	vesp. oritur.	1	35	
		Vltima clypei Orionis.	man. oritur.	1	55	
		Canis minor.	vesp. occid.	2	1	
A	25	Austr. in arcu Sagittarij.	vesp. oritur.	2	4	Cancro.
		In tempore serpentis.	man. occid.	2	11	
		Sinist. genu prioris Gemin.	man. oritur.	3	4	
B	26	Cuspis sagittæ Sagittarij.	vesp. oritur.	3	15	
		Canobus in Argo nauis.	med. cœlum.	3	22	
		Hum. sinist. Sagitt.	man. occid.	3	30	
C	27	Caput Antinoi.	vesp. occid.	3	33	
		Aculeus Scorpij.	vesp. oritur.	4	33	
		Circa caput Hydræ.	vesp. occid.	4	34	
D	28	Ante genu Geminorum.	vesp. occid.	4	36	1 5 9 8
		Caput Apollinis.	man. oritur.	5	6	
		Hædorum prior.	vesp. occid.	5	38	
E	29	Nebulosa oculi Sagittarij.	vesp. oritur.	5	44	Pol.
		Sinist. genu prioris Gemin.	vesp. occid.	6	21	
		Canis maior.	med. cœlum.	6	14	
F	30	Sinist. genu seq. Geminorum.	vesp. occid.	6	47	42.
		Manub. manus Sagittarij.	vesp. oritur.	6	47	
		Nebulosa oculi Sagitt.	man. occidit.	7	19	
		I V L I V S.				
G	1	Iaculum Sagittarij.	vesp. oritur.	9	4	
A	2	Hum. dext. Orionis.	man. oritur.	9	44	

Lit.	Dies	In	Gr.	M.
		In \odot I V L I V S. Cancro.		
B	3	Lucida coronæ.	vesp. occid.	10 14
		Pes sinist. sequen. Gemin.	man. oritur.	10 17
		Hum. sinist. Sagittarij.	vesp. oritur.	10 41
		Præcedens cinguli Orionis.	man. oritur.	10 43
		Præcedens oris Equiculi.	vesp. oritur.	11 5
C	4	Brach. dext. Engonasi.	man. occid.	11 45
		Sinist. genu seq. Geminorum.	man. oritur.	11 50
D	5	Sinist. lat. seq. Geminorum.	man. oritur.	11 55
		Sequens oris Equiculi.	vesp. oritur.	12 31
		Hercules.	man. oritur.	12 33
E	6	Media cing. Orionis.	man. oritur.	12 39
		Sinister pes Orionis.	man. oritur.	12 56
F	7	Sequens cinguli Orionis.	man. oritur.	14 38
G	8	Media ensis Orionis.	man. oritur.	15 39
		Hum. Dext. Engonasis.	vesp. occid.	15 53
A	9	Caput Gemin. Apollinis.	med. cœlum.	15 53
		Austr. ensis Orionis.	man. oritur.	16 10
B	10	Axilla Sagittarij.	vesp. oritur.	16 59
		Præced. cap. æquiculi.	vesp. oritur.	17 13
		Caput Engonasis.	man. occid.	17 39
		Sequens capitis Equiculi.	vesp. oritur.	18 9
C	11	Canis minor.	med. cœlum.	18 19
		Cornu Capricor. Boreal.	vesp. oritur.	18 20
		Sinist. lat. seq. Geminorum.	vesp. occid.	18 44
D	12	Caput Gemin. Hercules.	med. cœlum.	18 56
		Circa collum Hydræ.	vesp. occid.	19 26
		Lucida Hydræ.	vesp. occid.	19 45
E	13	Caput Ophiuchi.	man. occid.	20 22
		Dext. genu Orionis.	man. oritur.	21 29
F	14	Cornu Austr. Capric.	vesp. oritur.	21 33
		Lucida corporis hum. Centa.	vesp. occidit.	21 57
		Rictus Pegasi.	vesp. oritur.	22 2
G	15	Dext. hum. Pegasi.	vesp. oritur.	22 39
		Lucida Eridani.	man. oritur.	22 57
A	16	Pes boreus Cancri.	man. oritur.	23 21
		Sub sinist. manu Aquarij.	vesp. oritur.	23 22
B	17	Sinist. hum. Aurige.	vesp. occid.	24 11
		Lucida post. transf. navis.	med. cœlum.	25 13
C	18	Pes boreus Cancri.	vesp. occid.	25 36
		Media corporis leporis.	man. oritur.	25 40
D	19	Prima Antinoi.	man. occid.	25 57
E	20	Præcedens in rictu Capric.	vesp. oritur.	27 26
		Dext. genu Capricorni.	man. occid.	27 48
F	21	Hercules.	vesp. occid.	27 59
		Venter Leporis.	man. oritur.	27 54

Sinist.

Lif.		Dies		In S I V L I V S. Cancro.		Gr.	MI.
G	22	Sinist. hum. Engonafis.	man. occid.	28	21	In	Leone.
		Dext. hum. Aurigæ.	vesp. occid.	28	48		
		Sinist. manus Aquarij.	vesp. oritur.	29	16		
A	23	Asinus boreus.	man. oritur.	30	0	S	Pol.
Sol in Leone.							
B	24	Caput Apollinis.	vesp. occid.	0	20		
		Borea vmbilici Andromedæ.	vesp. oritur.	0	26		
		Præced. in rictu cap.	man. occid.	1	12		
		Præsepæ pectus Cancri.	man. oritur.	1	18		
		Canis minor.	man. oritur.	1	20		
C	25	Borea capitis Pegasi.	vesp. oritur.	1	32	8.	42.
		Præsepe.	med. cœlum.	1	54		
		Cornu Austr. Capric.	man. occidit.	1	56		
D	26	Asinus Borealis.	med. cœlum.	2	22	1	5
		Asinus Australis.	vesp. occid.	2	28		
		Asinus Austrinus.	med. cœlum.	2	42		
E	27	Asinus Austrinus.	man. oritur.	2	57	9	8.
		Præsepe pectus Cancri.	vesp. occid.	2	52		
		Hum. sinist. Aquarij.	vesp. oritur.	3	17		
		Cornu Boreal. Capric.	man. occid.	3	26		
F	28	Fundus Crateris.	vesp. occid.	3	32	1	5
		Pes prior Canis.	man. oritur.	4	46		
G	29	Antec. colli Aquilæ.	man. occid.	5	2	9	8.
		Austr. corporis Capric.	man. occid.	5	43		
		Media vmbilici Andromedæ.	vesp. oritur.	6	17		
A	30	Asinus boreus.	vesp. occid.	6	17	1	5
		Canis maior.	man. oritur.	7	22		
B	31	Prior ventris Capricor.	man. occid.	7	38	9	8.
A V G V S T V S. Sol in Leone.							
C	1	Luminosa dext. hum. Aquarij.	vesp. oritur.	8	14	8.	42.
		Os Leonis.	man. oritur.	8	v8		
D	2	Scapulæ Pegasi.	vesp. oritur.	9	50	Pol.	42.
E	3	Vmbilicus Pegani.	vesp. oritur.	10	47		
F	4	Sub sinist. manu Aquarij.	man. occid.	10	49	9	8.
		Sinist. manus Aquarij.	man. occid.	11	10		
		Borea dext. man. Aquarij.	vesp. oritur.	11	26		
G	5	Prior spinæ Austr. Capric.	man. occid.	11	59	10	8.
		Caput Antinoi.	man. occid.	12	24		
		Aquila volans.	man. occid.	12	37		
A	6	Præced. sinist. hum. Aquilæ.	man. occid.	13	27	10	8.
		In scapulæ Aquilæ.	man. occid.	13	44		
		Genu sinist. pri. sagitt.	vesp. oritur.	13	55		
		Dext. genu Capricorni.	vesp. oritur.	14	9		

Brach.

Lit.		Dies		In ♌ A V G V S T I V S.		Leone.	
						Gr.	M.
B	7	Brach.dext.Aquarij.		vesp.oritur.		14	39
		Lucida Hydræ.		med. cœlum.		14	51
C	8	Caudæ Capric.præced.		vesp.occid.		15	8
		Austr.corporis Capric.		vesp.oritur.		15	25
		Caput Apollinis.		med.cœlum.		15	53
D	9	Vltima fusionis aquæ Aquarij.		man.occid.		16	2
		Prima in manu dext.Aquarij.		vesp.oritur.		16	21
		Circa caput Hydræ.		man.oritur.		16	25
E	10	Caudæ Capric.sequens.		man.occid.		16	45
		Austral.cinguli Andromedæ.		vesp.oritur.		17	51
F	11	Scapula Andromedæ.		vesp.oritur.		18	15
		Canis minor.		med.cœlum.		18	19
		In manu dext.Aquarij.		vesp.oritur.		18	28
G	12	Rostrum Corui.		vesp.occid.		18	55
		Caput Geminorum Hercules.		med. cœlum.		18	56
A	13	Media ceruicis Leonis.		man.oritur.		19	29
		Austr.colli Leonis.		man.oritur.		19	56
		Cauda Capricorni præced.		vesp.oritur.		20	22
B	14	Venter canis.		man.oritur.		20	38
C	15	Eductio fem.sinist.canis.		man.oritur.		21	11
		Caudæ Capricorni sequens.		vesp.oritur.		21	26
D	16	Hum.sinist.Aquarij.		man.occid.		22	13
E	17	Cauda Delphini.		man.occid.		23	40
F	18	Cor Leonis.		man.oritur.		23	51
		Cor Leonis.		vesp.occid.		24	11
		Prior spinæ Austr.Capric.		vesp.oritur.		24	27
		Prior ventris Capric.		vesp.oritur.		25	11
G	19	Lucida post transit.nauis.		med.cœlum.		25	13
		Cauda canis.		man.oritur.		25	44
		Romb.Delph.Austr.		man.occid.		25	49
A	20	Scutum Argi.		man.oritur.		25	58
		Rostrum Gallinæ.		man.occid.		26	20
		Media ceruicis Leonis.		med.cœlum.		26	40
B	21	Præced.cap.Equiculi.		man.occid.		27	7
		Os Leonis.		vesp.occidit.		27	46
C	22	Romb.Delphi.præced.Bor.		man.occid.		28	8
		Sequens cap.Equiculi.		man.occid.		28	35
		Sequens in ext.nauis.		man.oritur.		29	4
D	23	Præced.oris Equiculi.		man.occid.		29	10
		Austr.lat.Delph.		man.occid.		29	40
		Sequens in lumbis Leonis.		man.oritur.		29	48
E	24	Austr.Tibiæ dext.Aquarij.		man.occid.		29	58
		Lucida Lyra.		man.occid.		29	58

In

♌

Leone.

1 5 9 8.

Pol.

42.

Sol

Lit.		In ♄ A V G V S T V S. Virgine.	
Dies			Gr. M.
		Sequens oris Equiculi.	man. oritur. 0 12
		Lucida Hydræ.	man. oritur. 0 18
		Pes extremi Corui.	man. occid. 0 18
		Boreal. lat. Delph.	man. occid. 0 32
F	25	Austr. colli Leonis.	vesp. occid. 1 19
G	26	Luminos. dext. hum. Aquarij.	man. occid. 2 15
A	27	Coma Berenices.	man. oritur. 2 54
B	28	Brach. dext. Aquarij.	man. occidit. 4 23
		Boreal. dext. man. Aquarij.	man. occid. 5 19
C	29	Rictus pegasi.	man. occid. 5 32
		Ala dext. Corui.	vesp. occid. 5 37
D	30	Extrema ala pegasi.	vesp. oritur. 6 5
		Sinist. pes Andromedæ.	vesp. oritur. 6 10
		Ilia Vrsæ maioris.	med. cœlum. 6 36
E	31	Prima in man. dext. Aquarij.	man. occid. 6 54
		Sectio transfri nauis.	man. oritur. 7 15
		Borea capitis Pegasi.	man. occid. 7 21
S E P T E M B E R. Sol in Virgine.			
F	1	Fundus Crateris.	med. cœlum. 7 54
		Secunda in manu dext. Aquarij.	man. occid. 7 56
		Sinist. genu Persei.	vesp. oritur. 8 17
		Ter. sequens scutum Argi.	man. oritur. 8 24
G	2		
		Seq. Austr. comæ berenices.	man. oritur. 9 42
		Posterior femur Leonis.	man. oritur. 9 50
A	3	Humerus Vrsæ maioris.	med. cœlum. 10 0
		Antec. alæ seq. Corui.	vesp. occid. 10 8
		Sinist. cub. Andromedæ.	vesp. oritur. 10 13
B	4	Sequens in lumbis Leonis.	med. cœlum. 11 19
		Cauda Leonis.	man. oritur. 11 31
C	5	Media cervicis Leonis.	vesp. occid. 12 6
D	6	Circa collum Hydræ.	man. oritur. 12 36
		Sub cubitis Leonis.	med. cœlum. 12 43
E	7	Poples posterior Leonis.	med. cœlum. 13 34
		Posterior femur Leonis.	med. cœlum. 14 11
F	8	Caput Algol.	vesp. oritur. 15 19
G	9		
A	10	Lucida seq. in transf. nauis.	man. oritur. 17 8
B	11		
C	12	In ala sinist. Austr. Virg.	man. oritur. 18 21
		Austr. tibie dext. Aquarij.	vesp. oritur. 19 40
D	13	Austr. caudæ cæti.	man. occid. 19 45

In ♄
 Virgine.
 1598.
 Pol. 42.

Pectus

		SEPTEMBER.		Virgine.	
Die	Die			Gr.	M.
		Pectus oloris.	man.occid.	20	47
E	14	Antec. capitis Medusæ.	vesp. oritur.	20	58
		Cauda Leonis.	med. cœlum.	21	2
F	15	Summitas Trianguli.	vesp. oritur.	22	13
		Crus sinist. polt. Helicis.	med. cœlum.	22	22
G	16	Boreal. caudæ cæti.	man. occid.	22	28
		In ext. alæ sinist. Austr. Virg.	med. cœlum.	23	1
A	17	Austr. femur Leonis.	vesp. occid.	24	2
B	18	Lucida Eridani.	man. occid.	24	21
C	19	Scapulæ Pegasi.	man. occid.	25	1
		Fundus Crateris.	man. oritur.	25	57
D	20	Rostrum Corui, & educ.			
		Caudæ Helicis.	med. cœlum.	26	53
E	21				
		Præindemiatrix.	man. oritur.	28	22
F	22	Poples dext. pedis Cent.	med. cœlum.	28	46
		Sol in Libra.			
G	23	Præcedens alæ sinist. Virg.	med. cœlum.	0	2
A	24	Berenices Crines.	med. cœlum.	0	44
B	25	Sequens Austr. comæ Beren.	med. cœlum.	1	50
C	26	Bor. sinist. crur. Bootis.	man. oritur.	2	19
		Sub cingulo Virginis.	man. oritur.	2	50
D	27	Secunda alæ sinist. Virg.	man. oritur.	3	38
		In alæ sinist. Austr. Virg.	vesp. occid.	3	46
E	28	Media corporis cæti.	man. occid.	4	16
		Luc. al. seq. in transt. navis.	man. oritur.	4	51
F	29	Seq. ad caudam cæti.	man. occid.	5	4
		Dext. hum. Pegasi.	man. occid.	5	18
		Arcturus Bootes.	man. oritur.	6	26
G	30	Cauda Cygni.	man. occid.	6	31
		OCTOBER. Sol in Libra.			
A	1	Sequens in lumbis Leonis.	vesp. occid.	7	37
B	2	Ext. alæ Pegasi.	man. occid.	7	56
		Venter cæti.	man. occid.	9	18
C	3	Præced. lini Piscium.	man. occid.	9	19
		Præindemiatrix.	med. cœlum.	10	13
D	4	Cornu Arietis sequens.	vesp. oritur.	10	26
		Secunda alæ sinist. Virg.	vesp. occidit.	10	44
E	5	Cornu Arietis præcedens.	vesp. oritur.	11	54
		Antecedens alæ seq. Corui.	man. oritur.	12	31
F	6	Cauda Leonis.	vesp. occid.	12	39
		Sinist. hum. Aurigæ.	vesp. oritur.	13	0

In Libra. 1 5 9 8. Pol. 42.

Conuer-

		In	OCTOBER.	Libra.	
Lib.	Dies			Gr.	M.
G	7	Conuersio fluuij.	man.occid.	13	19
A	8	Spica Virginis.	vesp.occid.	14	16
B	9	Ala dext. Corui.	man. oritur.	14	18
C	10	Röstrum Corui.	man. oritur.	14	45
		Lucida coronæ.	man. oritur.	15	32
		Calcan. dext. bootis.	man. oritur.	15	50
D	11	Media caudæ Helicis.	med. cœlum.	16	52
		Spica Virginis.	med. cœlum.	17	13
E	12	Austral. pectoris cæti.	man. occid.	17	35
		Cingulum Virginis.	man. oritur.	18	6
		Media post flex. Piscium.	man. occid.	18	24
F	13	Spica Virginis.	man. oritur.	18	35
		Pes ext. Corui.	man. oritur.	18	48
		Vmbilicus Pegasi.	man. occid.	19	30
G	14	Nexus Piscium.	man. occid.	20	44
A	15				
B	16				
C	17	Sinist. cub. Androm.	man. occid.	23	18
		Sub cingulo Virginis.	vesp. occid.	23	55
D	18	Prima post interfluuij.	man. occid.	24	7
		Vltima caudæ Helicis.	med. cœlum.	24	18
E	19				
F	20	Præcedens genæ cæti.	man. occid.	26	16
		Scapulæ Andromedæ.	man. occid.	27	14
G	21	Præcedens Iubæ cæti.	man. occid.	27	26
		Secunda post interfluuij.	man. occid.	27	28
A	22	Eductio colli serpentis.	man. oritur.	27	35
		Vltima fusionis aquæ Aquarij.	vesp. oritur.	28	23
		Præced. Iubæ Austr. chele.	vesp. occid.	28	52
B	23	In tempore serpentis.	man. oritur.	29	10
		Medium oris cæti.	man. occid.	29	19
		Media post flex. Piscium.	vesp. oritur.	29	39
C	24	Conuersio prima colli serpentis.	man. oritur.	29	46
		Sol in Scorpione.			
D	25	Capilli cæti.	man. oritur.	0	43
		Tertia post interfluuij.	man. occid.	0	48
		Cornu Arietis præced.	man. occid.	1	11
		Arcturus bootis.	med. cœlum.	1	31
E	26	Hum. dext. Engonasis.	man. oritur.	1	52
		Quarta post interfluuij.	man. occid.	2	5
		Brach. dext. Engonasis.	man. oritur.	2	7
		Vltima post interfluuij.	man. occid.	2	28
F	27	Cornu Arietis sequens.	man. occid.	2	40
		Hædorum prior.	vesp. oritur.	3	26

In Libra. 1 5 9 8. Pol. 42.

DIES		In OCTOBER. Scorpione.		Gr.	M.
		Conuersio colli serpentis.	man.oritur.	3	56
28		Mandibula cæti.	man.occid.	4	4
		Pes posterior Arietis.	man.occid.	4	7
29		sinist.hum.bootis.	med. cœlum.	5	11
		æquindematrix.	vesp.occid.	5	39
30		Conuersio colli serp. Austr.	man. oritur.	6	13
		Præced. Iubæ cæti.	vesp. oritur.	7	11
31		Calcaneus dext. bootis.	med. cœlum.	7	20
		NOVEMBER. Sol in Scorpio.			
		Sinist. hum. Engonasis.	man. oritur.	8	20
1		Lucida Lyræ.	man. oritur.	8	20
		Austr. cing. Andromedæ.	man. occid.	8	30
2		Media vmbilici Androm.	man. occid.	8	52
		Lum. lanx Austr.	man. oritur.	9	6
		Lanx borealis.	man. oritur.	9	32
3		Nexus piscium.	vesp. oritur.	10	22
		Summitas Trianguli.	man. oritur.	10	32
		Luminos. lanx Australis.	vesp. occid.	10	42
		Boreal. vmb. Andromedæ.	man. occid.	10	52
4		Dext. hum. aurigæ.	vesp. oritur.	10	55
		Austr. caudæ cæti.	vesp. oritur.	11	19
		Media caudæ Arietis.	vesp. oritur.	11	51
		Sequens ad caudam cæti.	vesp. oritur.	12	30
5		Austr. pedis scorpj.	vesp. occid.	12	40
		Præced. lancis australis.	med. cœlum.	13	7
6		Cingulum Virginis.	vesp. occidit.	13	23
		Sinist. genu Ophiulchi.	man. oritur.	14	15
7		Bore. sectionis Tauri.	man. occid.	14	40
		Capilli cæti.	vesp. oritur.	14	51
		Angust. term. Pleiadum.	vesp. oritur.	15	20
8		Borealiior Pleiadum.	vesp. oritur.	15	38
		Australior Pleiadum.	vesp. oritur.	15	40
		Caput Engonasis.	man. oritur.	15	41
		Pes posterior Arietis.	vesp. oritur.	16	2
9		Lanx borealis.	med. cœlum.	16	9
		Palmae Ophiulchi seq.	man. oritur.	17	6
		Media caudæ Arietis.	man. occid.	17	40
10		Seq. Austr. comæ berenicis.	vesp. occid.	18	8
		Austr. frontis scorpj.	vesp. occid.	18	9
		Præced. sub. Austr. chele.	man. oritur.	18	29
11		Exigua Pleiadum.	vesp. oritur.	18	47
12		Primus spondilus scorpj.	man. occid.	20	9

Palmae

		In NOVEMBER.		Scorpio.	
Lit.	Dies			Gr.	M.
B	13	Palmæ Ophiulchi.	man. oritur.	20	19
		Sinist. pes Orionis.	man. occid.	20	33
		Pectus Tauri.	man. occid.	20	34
C	14	Lucens in corona.	med. cœlum.	21	34
		Caput Ophiulchi.	man. oritur.	21	46
D	15	Cauda Cygni.	man. oritur.	21	46
		Informis circa chelas.	med. cœlum.	22	15
		Sinist. pes Andromedæ.	man. occid.	22	23
E	16				
		Octava clypei Orionis.	man. occid.	24	4
F	17	Venter cæti.	vesp. oritur.	24	10
		Medium oris cæti.	vesp. oritur.	24	10
		Vltima clypei Orionis.	man. occid.	24	13
		Media frontis Scorpj.	vesp. occid.	24	18
G	18	Lucida seq. in transf. nauis.	man. occid.	25	3
		Eductio fem. sinist. canis.	man. occid.	25	28
		Septima clypei Orionis.	man. occidit.	25	33
		Aculeus Scorpj.	vesp. occid.	25	49
		Præced. corporis Scorpj.	vesp. occid.	25	52
A	19	Exigua Pleyadum.	man. occid.	25	55
		Sexta clypei Orionis.	man. occid.	25	56
		Præcedens gene cæti.	vesp. oritur.	26	16
		Borealior Pleiadum.	vesp. occid.	26	20
		Prima Hyadum.	man. occid.	26	30
B	20	Australior Pleiadum.	man. occid.	26	48
		Sequens corporis Scorpj.	vesp. occid.	26	50
		Borea frontis Scorpj.	man. oritur.	26	58
		Austr. ensis Orionis.	man. occid.	27	1
		Coma Berenices.	man. oritur.	27	4
		Dext. genu Orionis.	man. occid.	27	12
		Cor Scorpj.	vesp. occid.	27	33
		Boreal. sectionis Tauri.	vesp. oritur.	27	37
		Lanx borealis.	vesp. occid.	27	42
C	21	Mandibula cæti.	vesp. oritur.	28	6
		Media frontis Scorpj.	man. oritur.	28	8
		Pes prior canis.	man. occid.	28	21
		Angustifs. termin. Pleiadum.	man. occid.	28	29
D	22	Septima Hyadum.	man. occid.	28	31
		Secunda Hyadum.	man. occid.	28	59
		Præced. cinguli Orionis.	man. occid.	29	45
D	22	Sinist. hum. Orionis.	man. occid.	29	54
		Borea frontis Scorpj.	vesp. occid.	29	54
E	23	Venter canis.	man. oritur.	29	58

☉ In Scorpio. 1 5 9 8. Pol. 42.

Lit.		Dies	In	→	DECEMBER.	Sagittario.	Gr.	MI.
E	7	Prima post interfluuij.	med.cœlum.	14	17	In	Sagittario	1 5 9 8.
		Sequens in ext.nauis.	man.occid.	14	18			
		Palmae Ophiulchi sequens.	vesp.occid.	14	37			
F	8							
G	9	Cornu Austr. Tauri.	man.occid.	16	25	In	Sagittario	1 5 9 8.
		Secunda post interfluuij.	vesp.orientur.	16	34			
A	10	Cuspis Sagittæ.	vesp.occid.	17	30	In	Sagittario	1 5 9 8.
		Anteced.colli Aquilæ.	man.orientur.	17	31			
		Aculeus Scorpij.	med.cœlum.	17	36			
		Dext.tibia Ophiulchi.	vesp.occid.	17	58			
B	11	Sinist.genu Persei.	man.occid.	18	52	In	Sagittario	1 5 9 8.
		Conuersio colli serpentis secund.	vesp.occid.	18	58			
		Palmae Ophiulchi præcedens.	vesp.occid.	19	1			
C	12							
D	13	Primus spondilus Scorpij.	man.orientur.	20	6	In	Sagittario	1 5 9 8.
		Præced.sinist.hum.Aquilæ.	man.orientur.	20	24			
		Ante genu Geminorum.	vesp.orientur.	20	43			
		Conuersio colli Serpentis Austr.	vesp.occid.	20	49			
		Manub.manus Sagittarij.	vesp.occid.	21	6			
		Dext.genu Ophiulchi.	vesp.occid.	21	33			
E	14	Cornu Austr. Tauri.	vesp.orientur.	21	39	In	Sagittario	1 5 9 8.
		Cornu Boreale Tauri.	man.occid.	21	46			
F	15	In scapulis Aquilæ.	man.orientur.	22	45	In	Sagittario	1 5 9 8.
		Tertia post interfluuij.	vesp.orientur.	22	46			
G	16	Aquila volans.	man.orientur.	23	2	In	Sagittario	1 5 9 8.
		Conuersio fluuij.	vesp.orientur.	23	2			
A	17	Prima Antinoi.	man.orientur.	24	0	In	Sagittario	1 5 9 8.
		Conuersio prima colli serp.	vesp.occid.	24	0			
		Quarta post interfluuij.	vesp.orientur.	25	0			
B	18	Sexta clypei Orionis.	vesp.orientur.	25	1	In	Sagittario	1 5 9 8.
		Pes sinist.seq.Gemin.	man.occid.	25	52			
C	19	Septima clypei Orionis.	vesp.orientur.	26	46	In	Sagittario	1 5 9 8.
D	20	Rombo.Delph.præced. Bor.	man.orientur.	27	52			
		Austral.in arcu Sagitt.	vesp.occid.	28	45			
E	21	Austr.lat.Delph.	man.orientur.	28	4	In	Sagittario	1 5 9 8.
		Romb.Delph.Austr.	man.orientur.	28	58			
Sol in Capricorno.			♄			In	Sagittario	1 5 9 8.
F	22	Eductio colli Serpentis.	vesp.occid.	0	6			
		Iaculum Sagittarij.	man.occid.	0	21			
		Austr.Bor.partis arc. Sag.	med.cœlum.	0	24			
G	23	Bor.lat.Delph.	man.orientur.	0	25	In	Sagittario	1 5 9 8.
		Axilla Sagittarij.	vesp.occid.	0	31			
		Sinist.hum. Orionis.	vesp.orientur.	1	7			
		Vltima post interfluuij.	vesp.orientur.	1	8	In	Sagittario	1 5 9 8.
Cauda								

Lit.		DIES		In ♄ DECEMBER, Capricorno.	
				Gr.	M.
A	24	Cauda Delphini.	man. oritur.	1	35
		Vltima clypei Orionis.	vesp. oritur.	1	55
		Canis minor.	man. occid.	2	1
B	25	Autr. in arcu sagittarij.	man. oritur.	2	4
		In tempore serpentis.	vesp. occid.	2	11
		Sinist. genu prioris Gemin.	vesp. oritur.	3	4
C	26	Cuspis sagittæ Sagittarij.	man. oritur.	3	15
		Hum. sinist. Sagittarij.	vesp. occid.	3	30
		Caput Antinoi.	man. oritur.	3	33
D	27	Aculeus Scõrpij.	man. oritur.	4	33
		Citra caput Hydræ.	man. occid.	4	34
		Ante genu Gemin.	man. occid.	4	36
		Lucida Lyræ.	med. coelum.	4	53
		Caput Apollinis.	vesp. oritur.	5	6
E	28	Hædorum prior.	man. occid.	5	38
		Nebulosa oculi Sagittarij.	man. oritur.	5	44
		Sinist. Genu prioris Gem.	man. occid.	6	21
F	29	Manub. manus Sagittarij.	man. oritur.	6	47
		Sinist. genu seq. Gemin.	man. occid.	6	47
		Nebulosa oculi Sagitt.	vesp. occid.	7	19
G	30				
A	31	Iaculum Sagittarij.	man. oritur.	9	4
		Nebulosa sequens acul.	man. oritur.	9	12
		Humerus dexter Orionis.	vesp. oritur.	9	44

In Capricorno 1 5 9 8. Pol. 42.

Finis secundæ Tabulæ.

Siderum inerrantium tam in signifero, quàm extra incidentium ortus, & occasus Cosmici, & Acronici, seu Matutini, & Vespertini veri cum Cæli mediationibus, et ad Solem configurationibus anno 1605. recogniti, & emendati, atq; ad Polum Grad. 45. iuxta rationem Coperniceam diligenter supputati.

		In b IANVARIVS. Capricorno.	
Lit.	Dies	Stell. num.	
A	1	227	Pes sinister sequentis Geminorum.
		184	In suffragine finist. priori sagittar.
		298	Humerus finist. Sagittarij.
B	2	179	Septimus spondylus Scorpij.
		141	Humerus dexter Orionis.
		234	Sinist. latus sequentis Gemin.
		237	Caput Gemin. Hercules.
C	3	229	Sinistr. genu sequentis Gemin.
		181	Nebulosa aculei Scorpij.
		189	Seq. luci. præced. Piscium Austr.
		137	Prima Zonæ Orionis.
		93	Præcedens capitis Equiculi.
D	4	182	In Aust. parte arcus Sagittarij.
		138	Media Zonæ Orionis.
E	5	96	Sequens capitis Equiculi.
		61	Lucida Coronæ.
F	6	39	Quarta inform. circa Heli.
		129	Sinist. pes Orionis.
G	7	108	Dexter humerus Pegasi.
		68	Brachium dext. Engonasis.
		139	Sequens Zonæ Orionis.
A	8	305	Cornu Boreale Capricorni.
		82	Rostrum gallinæ.
		135	Media ensis Orionis.
		38	Tertia informium circa Heli.
B	9	176	Quartus spondylus Scorpij.
		99	Rictus Pegasi.
		300	Axilla Sagittarij.
		136	Australior ensis Orionis.
C	10	7	Borea umbilici Andromedæ.
		80	Præcedens finist. humeri Aquilæ
		69	Humerus dexter Engonasis.
D	11	81	Aquila volans.
		306	Cornu Australe Capricorni.
		75	Caput Engonasi.
E	12	180	Sextus spondylus Scorpij.
		86	Præcedens sub finist. man. Aquarij.
F	13	239	Pes Boreus Cancri.
		76	Caput Ophiuculi.
G	14	140	Dext. genu Orionis.
A	15		
B	16	178	Quintus spondylus Scorpij.
		239	Pes Boreus Cancri.
		6	Media umbilici Andromedæ.

	Gr.	M.
vesp. oritur.	11	9
med. coelum.	11	9
man. oritur.	11	20
man. oritur.	11	39
vesp. oritur.	11	30
vesp. oritur.	11	36
vesp. oritur.	11	46
vesp. oritur.	12	13
man. oritur.	12	35
vesp. occid.	12	39
vesp. oritur.	13	6
man. oritur.	14	3
man. oritur.	14	33
vesp. oritur.	14	5
man. oritur.	14	55
vesp. occid.	15	29
vesp. oritur.	15	44
vesp. oritur.	15	54
man. oritur.	16	29
vesp. occid.	16	41
vesp. oritur.	17	0
man. oritur.	17	5
med. coelum.	17	22
vesp. oritur.	18	19
vesp. oritur.	18	28
man. oritur.	18	15
man. oritur.	18	26
man. oritur.	18	34
vesp. oritur.	18	55
man. oritur.	19	38
med. coelum.	19	34
vesp. occid.	20	8
med. coelum.	20	29
man. oritur.	20	40
vesp. occid.	20	52
man. oritur.	21	4
man. oritur.	21	52
vesp. oritur.	23	18
vesp. occid.	23	28
vesp. oritur.	24	26
man. oritur.	25	33
man. occid.	25	53
man. oritur.	26	11

In Pol. 45. Capricorno 1605.

Boreale

Die	Stell. num.	In	Capricorno.	Gr.	M.
C	17	305	Boreale cornu Capricorni.	med. cœlum.	27 19
		307	Præcedens rictus Capricorni.	man. oritur.	27 6
		310	Dext. genu Capricorni.	vesp. occid.	27 11
		79	Prima Antinoi.	vesp. occid.	27 27
D	18	306	Australe cornu Capricorni.	med. cœlum.	27 48
		311	Sinistra manus Aquarij.	man. oritur.	28 11
		102	Borea capitis Pegasi.	man. oritur.	28 15
		159	Fundus Crateris.	man. occid.	28 36
E	19	237	Caput Gemin. Hercules.	man. occid.	29 31
		244	Asellus Boreus.	vesp. oritur.	29 47
F	20	Sol in Aquario. 			
G	21	243	Præsepe.	vesp. oritur.	1 16
		112	Lucida Eridani, & venter Leporis.	vesp. oritur.	1 29
		307	Præcedens rictus Capricorni.	vesp. occid.	1 24
A	22	97	Humerus sinister Aquarij.	man. oritur.	1 26
		87	Cauda Delphini.	med. cœlum.	1 48
		220	Cornu Boreale Tauri.	vesp. occid.	2 24
		147	Canis minor.	vesp. oritur.	2 37
		74	Sinister humerus Engonasi.	vesp. occid.	2 33
		245	Asellus Austrinus.	man. occidit.	2 32
B	23	243	Præsepe.	man. occid.	3 10
		32	Caput Gemin. præcedens.	man. occid.	3 24
C	24	3	Umbilicus Pegasi.	man. oritur.	3 31
		310	Dext. genu Capricorni.	med. cœlum.	3 53
		219	Cornu Boreale Tauri.	vesp. occid.	4 5
D	25	107	Scapulæ Pegasi.	man. oritur.	5 3
		101	Cauda Cygni.	med. cœlum.	5 8
		312	Austrina corporis Capricorni.	vesp. occidit.	5 25
E	26	100	Luminosa dext. humeri Aquarij.	man. oritur.	5 47
		84	Antecedens in collo Aquilæ.	vesp. occid.	6 21
		244	Afinus Boreus.	man. occid.	6 44
F	27	316	Prior ventris Capricorni.	vesp. occid.	7 5
		248	Os Leonis.	vesp. oritur.	7 40
		142	Pes prior canis.	vesp. oritur.	7 51
G	28	8	Austrina cinguli Andromedæ.	man. oritur.	8 7
A	29	104	Borea manus dext. Aquarij.	man. oritur.	8 59
		94	Nebulosa præcedens oris Equiculi.	med. cœlum.	10 10
B	30	144	Canis maior.	vesp. oritur.	10 14
		4	Scapulum Andromedæ.	man. oritur.	10 18
C	31	165	Humer. sinist. præcedens Centauri.	man. occid.	11 0
		95	Nebulosa seq. oris Equiculi.	med. cœlum.	11 27
		93	Præcedens capitis Equiculi.	med. cœlum.	11 38
		311	Sinistra manus Aquarij.	vesp. occid.	11 39
		319	Prior spinæ Austral. Capricor.	vesp. occid.	11 39

In Aquario. 1605. Pol. 45.

		In FEBRVARIVS.		Aquario.	
Dies	stell. num.			Gr.	M.
D	1	103	Brach.dext.Aquarij.	man.oritur.	12 31
E	2	160	Rostrum Corui.	man.occid.	12 43
		31	Dext.humerus Aurigæ.	man.occid.	12 54
		196	Sequens capitis Equiculi.	med.cœlum.	13 4
F	3	190	Vltima fusionis Aquarij.	vesp.occid.	13 44
		85	Caput Antinoi.	vesp.occid.	13 56
		105	Præced. Austr.manus Aquarij.	man.oritur.	14 11
		81	Aquila volans.	vesp.occid.	14 38
G	4	321	Cauda Capricorni præcedens.	vesp.occid.	15 2
		97	Humerus sinister Aquarij.	med.cœlum.	15 24
		80	Præcedens sinist.humer.Aquilæ.	vesp.occid.	15 37
		83	Proximæ lucidæ in scap.Aquilæ.	vesp.occid.	15 48
A	5	46	Austral.ped.dext. Helices.	vesp.oritur.	16 19
		310	Dextrum genu Capricorni.	man.oritur.	16 17
		106	Sequ. Austral.ma.dext.Aquarij.	man.oritur.	16 17
B	6	322	Cauda Capricor. sequens.	vesp.occid.	16 49
		312	Austral.corporis Capricorni.	man.oritur.	16 43
		322	Cauda Capricorni præcedens.	med.cœlum.	17 9
C	7	150	Informis circa caput Hydræ.	vesp.oritur.	17 59
		322	Cauda Capricorni sequens.	med.cœlum.	18 27
		44	Media ceruicis Leonis.	vesp.oritur.	18 52
		153	Prior extra formam canis.	vesp.oritur.	18 55
D	8	99	Rictus Pegasi.	med.cœlum.	19 21
		251	Austral.colli Leonis.	vesp.oritur.	19 47
E	9	186	Sinist.famur Sagittarij.	man.oritur.	20 29
F	10	321	Cauda Capricorni præcedens.	man.oritur.	21 3
		322	Cauda Capricorni sequens.	man.oritur.	22 14
G	11	97	Humerus sinister Aquarij.	vesp.occid.	22 51
		134	Sequens extra formam canis.	vesp.oritur.	23 29
A	12	252	Cor Leonis.	vesp.oritur.	23 54
		100	Luminosa dext.hum.Aquarij.	med.cœlum.	23 54
B	13	252	Cor Leonis.	med.cœlum.	24 4
		252	Cor Leonis.	man.occid.	24 16
		163	Pes extremus Corui.	man.occid.	24 19
		146	Venter canis.	vesp.oritur.	24 13
		102	Borea capitis Pegasi.	med.cœlum.	24 40
		15	Sinist.pes Andromedæ.	man.oritur.	24 50
C	14	145	Eductio fam.sinist. canis.	vesp.oritur.	25 5
		87	Cauda Delphini.	vesp.occid.	25 35
D	15	319	Prior spinæ Austr.Capricorni.	man.oritur.	26 10
		183	Genu sinist.prior Sagittarij.	man.oritur.	26 13
		169	Humerus dexter Centauri.	man.occid.	26 19
E	16	104	Borea dext.man. Aquarij.	med.cœlum.	27 11

Y

Prior

Lic.	Dies	stell. num.	In	FEBRUARIUS.	Aquario.	Gr.	M.
F	17	316	Prior ventris Capricorni.	man. oritur.		27	40
		103	Brach. dext. Aquarij.	med. coelum.		27	45
		88	Romb. del. Austral.	vesp. occid.		27	54
		93	Præcedens capitis equiculi.	vesp. occid.		28	21
		48	Sequens in lumbis Leonis.	vesp. oritur.		28	51
G	18	149	Scutum Argi.	vesp. oritur.		29	21
		329	Austr. tibix dext. Aquarij.	vesp. occid.		29	29
		148	Cauda cænis.	vesp. oritur.		29	37
		96	Sequens capitis Equiculi.	vesp. occid.		29	55
		82	Rostrum gallinæ.	vesp. occid.		29	57
Sol in Piscibus.							
A	19	91	Austral sequentis lat. Delph.	vesp. occid.		0	13
		90	Romb. Del. præced. Bore.	vesp. occid.		0	20
		51	Berenices crines.	vesp. oritur.		0	16
		94	Præcedens oris Equiculi.	vesp. occid.		0	54
B	20	248	Os Leonis.	man. occid.		0	32
		162	Ala dext. Corui.	man. occid.		0	43
		156	Lucida Hydræ.	vesp. oritur.		1	37
		95	Seq. oris Equiculi.	vesp. occid.		1	48
C	21	151	Seq. in extr. naus.	vesp. oritur.		2	3
		1	Extrema ala Pegasi.	man. oritur.		2	9
		92	Borea seq. lateris Delp.	vesp. occid.		2	40
D	22	100	Luminosa dext. hum. Aquarij.	vesp. occid.		2	59
		251	Australior colli Leonis.	man. occid.		2	54
E	23	13	Præcedens basis trianguli.	man. oritur.		3	50
		103	Brachiu. dext. Aquarij.	vesp. occid.		4	59
F	24	5	Sinister cubitus Androm.	man. oritur.		4	36
		104	Borea dext. man. Aquarij.	vesp. occid.		5	2
G	25	161	Antecedens alæ seq. Corui.	man. occid.		5	55
		78	Lucida Lyræ.	vesp. occid.		6	15
		99	Rictus Pegasi.	vesp. occid.		6	54
A	26	105	Præcedens Austral. man. Aquarij.	vesp. occid.		7	30
		52	Seq. Austral. comæ Bere.	vesp. oritur.		7	49
B	27	190	Vltima fusionis aquæ Aquarij.	med. coelum.		8	18
		102	Borea capitis Pegasi.	vesp. occid.		8	26
		106	Seq. Austral. man. dext. Aquarij.	vesp. occid.		8	33
C	28	18	Antecedens à capite Medusæ.	man. oritur.		9	24
		108	Dext. humerus Pegasi.	med. coelum.		9	31
		154	Poster. femur Leonis.	vesp. oritur.		9	34
		107	Scapulæ Pegasi.	med. coelum.		9	46

In intercalari anno Festum S. Marthie Apostoli celebratur die 25. Februarij; cui additur unus dies, & est mensis 29. dierum.

Cauda

lit.	Dies	Stell. num.	In	MARTIVS.	Piscibus.	Gr.	M.
D	1	50	Cauda Leonis.	vesp. oritur.	10	48	
E	2	14	Sequens basis Trianguli.	man. oritur.	10	58	
		153	Secutio transtri naus.	vesp. oritur.	11	13	
F	3	152	Tertia post scutum Argi.	vesp. oritur.	12	56	
G	4	158	Informis circa collum Hydrae.	vesp. oritur.	14	15	
A	5						
B	6	12	Summitas Trianguli.	man. oritur.	15	11	
		44	Media Cervicis Leonis.	man. occid.	15	26	
C	7						
D	8	261	Extrema alae sinist. Austra. Virginis.	vesp. oritur.	18	1	
		112	Lucida Eridani.	vesp. occid.	18	6	
E	9	192	Extrema Austr. caudae cæti.	vesp. occid.	18	27	
F	10						
G	11						
A	12	191	Extrem. Borea. caudae cæti.	vesp. occid.	21	57	
B	13	329	Austral. tibiae dext. Aquarij.	man. oritur.	22	30	
		154	Lucida post transtrum naus.	vesp. oritur.	23	1	
C	14						
D	15	26	Sinit. genu Persei.	man. oritur.	24	19	
E	16						
F	17	107	Scapulae Pegasi.	vesp. occid.	26	15	
		258	Poster. femur Leonis.	man. occid.	26	2	
G	18	98	Pectus oloris.	vesp. occid.	26	28	
		185	Genu dext. anter. Sagittarij.	man. oritur.	26	41	
		3	Vmbilicus Pegasi.	med. coelum.	27	10	
		159	Fundus Crateris.	vesp. oritur.	27	28	
A	19	54	Vindemiatrix.	vesp. oritur.	27	30	
		1	Extrema ala Pegasi.	med. coelum.	28	6	
B	20						
C	21	191	Extrem. Bore. caudae cæti.	med. coelum.	29	57	
D	22		Sol in Ariete.				
E	23	55	Sub cingulo Virginis.	vesp. oritur.	2	25	
F	24	193	Prior lini Piscium.	man. oritur.	2	49	
		263	Secunda alae sinist. Virginis.	vesp. oritur.	3	31	
G	25	59	Arcturus Bootes.	vesp. oritur.	4	25	
		109	Sequens ad caudam cæti.	vesp. occid.	4	47	
A	26	11	Pectus Cassiopeae.	med. coelum.	4	56	
		4	Scapulum Andromadae.	med. coelum.	5	27	
B	27	261	Extrema alae sinistr. Austral. Virg.	man. occid.	5	57	
		192	Extrema Austral. caudae cæti.	med. coelum.	6	21	
C	28	108	Dexter humerus Pegasi.	vesp. occidit.	7	32	
D	29	9	Cornu Arietis sequ.	man. oritur.	7	23	
		7	Borea cinguli Androm.	med. coelum.	7	53	
		111	Venter cæti.	vesp. occid.	8	7	
		1	Extrema ala Pegasi.	vesp. occid.	8	43	

Piscibus.

1605.

Pol. 45.

Lit.	Dies	Stell. num.	In T. MARTIVS.	Ariete.	Gr.	M.
		6	Media cinguli Androm.	med. coelum.	8	56
E	30	199	Cornu Arietis praeced.	man. oritur.	9	15
		196	Prior lini Piscium.	vesp. occid.	9	30
F	31	5	Sinister cubitus Androm.	med. coelum.	10	11
A P R I L I S. Sol in Ariete.						
G	1	114	Conuerſio fluij.	vesp. occid.	11	9
		263	Secunda alae finist. Virginis.	man. occid.	11	48
A	2	176	Quartus spondylus Scorpij.	man. occid.	12	7
		61	Lucida coronae.	vesp. oritur.	12	23
B	3	38	Tertia informis circa Helicem.	man. occid.	12	57
		48	Sequens in Iumbis Leonis.	man. occid.	13	2
		8	Austral. cinguli Androm.	med. coelum.	13	13
		161	Antecedens alae seq. Corui.	vesp. oritur.	13	17
C	4	265	Spica Virginis.	man. occidit.	13	45
		60	Calcaneus dexter Bootis.	vesp. oritur.	14	8
D	5	162	Ala dextra Corui.	vesp. oritur.	15	25
E	6	115	Austral. pectoris cati.	vesp. occid.	15	56
		160	Rostrum Corui.	vesp. oritur.	16	18
F	7	50	Cauda Leonis.	man. occid.	17	8
		55	Cingulum Virginis.	vesp. oritur.	17	30
G	8	101	Cauda Cygni.	vesp. occid.	18	25
		265	Spica Virginis.	vesp. oritur.	18	44
A	9	282	Austrina dupl. in Scorpio.	man. occid.	18	49
		189	Seq. lucidarum ante Pisces austr.	man. oritur.	18	58
B	10	25	Sinistrum crus Persei.	man. oritur.	19	49
		191	Extremitas Boreal. caudae cati.	man. oritur.	20	3
		163	Pes extremus corui.	vesp. oritur.	20	6
		113	Nexus Piscium.	vesp. occid.	20	16
C	11	28	Haedorum sequens.	man. oritur.	20	15
		3	Vmbilicus Pegasi.	vesp. occid.	21	31
D	12	27	Haedorum Prior.	man. oritur.	21	29
E	13	31	Dexter humerus Aurigae.	man. oritur.	22	20
		188	Media ante Pisces Austral. & 187.	man. oritur.	22	35
F	14	36	Prima informium circa Heli.	man. occid.	23	35
		5	Sinister cubitus Androm.	vesp. occid.	24	26
		111	Venter cati.	med. coelum.	24	44
G	15	178	Quintus spondylus Scorpij.	man. occid.	24	41
		199	Cornu Arietis praecedens.	med. coelum.	25	14
		62	Educcio colli Serpentis.	vesp. oritur.	25	28
		116	Praecedens genae cati.	vesp. occid.	25	28
		133	Prior extra formam canis.	vesp. occid.	25	20
A	16	21	Sinister calcaneus Persei.	man. oritur.	25	6
		9	Cornu Arietis seq. & 12.	med. coelum.	25	48
		119	Secunda post interfluij.	vesp. occid.	25	56
		39	Quarta informium circa Heli.	man. occid.	26	1

In Ariete. 1605. Pol. 45.

Præce-

Lit.	Mes	Stell. num.	☉ In ♈ V I A P R I L I S.	Ariete.	Gr.	M.
B	17	272	Præcedens in for. sub Austr. Chele.	man. occid.	26	13
		55	Sub cingulo Virginis.	man. occid.	26	40
		65	In tempore Serpentis.	vesp. oritur.	26	59
		200	Præcedens tibiæ cæti.	vesp. occid.	27	13
C	18	37	Secunda informium circa Helicem.	man. occid.	27	20
		134	Sequens extra formam canis.	vesp. occid.	27	46
		62	Prima conuersio colli Serpentis.	vesp. oritur.	27	59
		118	Medium oris cæti.	vesp. occid.	28	39
		68	Brachius dexter Engonasi.	vesp. oritur.	28	45
D	19	15	Sinister pes Andromedæ.	med. cœlum.	29	0
		69	Humerus dexter Engonasi.	vesp. oritur.	29	1
		121	Tertia post interfluuij.	vesp. occid.	29	5
		4	Scapulæ Andromedæ.	vesp. occidit.	29	16
Sol in Tauro. ☽						
E	20	201	Capilli cæti, & 122. & 123.	vesp. occid.	0	16
		21				
G	22	23	Extremum finist. pedis Persei.	man. oritur.	0	58
		199	Cornu Arietis præcedens.	vesp. occid.	1	45
		78	Lucida Lyra.	vesp. oritur.	1	57
		66	Media conuersi. colli serpentis.	vesp. oritur.	2	30
A	23	9	Cornu Arietis sequens, & 120.	vesp. occid.	3	19
		202	Pes posterior Arietis.	vesp. occid.	3	51
C	25	67	Austral. conuersi. colli serp.	vesp. oritur.	4	46
		74	Sinister humerus Engonasi.	vesp. oritur.	4	57
D	26					
E	27					
F	28	101	Cauda Cygni.	vesp. oritur.	8	25
		190	Vltima aquæ Aquar. & 200.	man. oritur.	8	29
A	30	64	Ambæ Lances.	vesp. oritur.	9	1
M A I V S. Sol in Tauro.						
B	1	54	Vindemiatrix. & 173.	man. occid.	10	2
		8	Austr. cinguli Andromedæ.	vesp. occid.	11	10
C	2	270	Lanx Australis.	man. occid.	11	56
		180	Sextus spondylus Scorpij.	man. occid.	11	43
		12	Summitas Trianguli.	vesp. occid.	11	59
		6	Media Umbilici Andromedæ.	vesp. occid.	12	13
D	3	146	Venter Leporis.	vesp. occid.	12	42
		113	Nexus Piscium.	man. oritur.	12	42
		75	Caput Engonasi.	vesp. oritur.	13	11
E	4	20	Caput Medusæ.	med. cœlum.	13	26
		165	Humerus finist. præced. Centauri.	vesp. oritur.	13	36
		72	Sinist. genu Ophiuchuli.	vesp. oritur.	13	43

☉

In

♈

Tauro.

1 6 0 5.

Pol.

45.

Vltima

		In 8 MAIVS.		Tauro.	
stell. num.			Gr.	M.	
211	Ultima Pleiadum.	man. oritur.	13	44	
208	Bore. Pleiad. & 209.	man. oritur.	14	4	
206	Borea sectionis Tauri.	vesp. occid.	14	18	
7	Borea umbilici Andromedæ.	vesp. occid.	14	50	
132	Media corporis leporis.	vesp. occid.	15	30	
112	Lucida Eridani.	med. cœlum.	15	51	
70	Præcedens palmæ Ophiuculi.	vesp. oritur.	15	59	
174	Primus spondylus Scorpj.	man. occid.	16	3	
55	Cingulum Virginis.	man. occid.	16	14	
22	Dextrum latus Persei.	med. cœlum.	16	17	
201	Capilli cæti.	man. oritur.	16	29	
109	Sequens ad caudam cæti.	man. oritur.	16	37	
279	Austr. frontis Scorpj.	man. occid.	16	41	
192	Extremitas austr. caudæ cæti.	man. oritur.	17	9	
202	Pes posterior Arietis.	man. oritur.	17	20	
204	Media caudæ Arietis.	vesp. occid.	17	53	
154	Lucens post transtrum nauis.	vesp. occid.	18	8	
210	Exigua Pleiadum.	man. oritur.	18	0	
129	Sinister pes Orionis.	vesp. occid.	18	26	
272	Præced. inform. sub Austr. Chele.	vesp. oritur.	19	8	
76	Caput Ophiuculi.	vesp. oritur.	19	18	
71	Sequens palmæ Ophiuculi.	vesp. oritur.	19	28	
45	Borea pedis dext. Helicis.	man. occid.	19	30	
179	Septimus spondylus Scorpj.	man. occid.	19	38	
124	Pectus Tauri.	vesp. occid.	20	1	
177	Aculeus Scorpj.	man. occid.	20	40	
14	Sequens basis Trianguli.	vesp. occid.	21	1	
145	Eductio fem. sinist. canis.	vesp. occid.	21	10	
13	Præcedens basis Trianguli.	vesp. occid.	21	37	
208	Borealiore Pleiadum.	med. cœlum.	22	26	
209	Australiore Pleiadum.	med. cœlum.	22	45	
127	Octava clypei Orionis.	vesp. occid.	22	40	
210	Exigua Pleiadum.	med. cœlum.	23	21	
169	Humerus dexter Centauri.	vesp. oritur.	23	3	
98	Pectus Oloris.	vesp. oritur.	23	16	
211	Angustissimus termin. Pleiadum.	med. cœlum.	23	36	
278	Media frontis Scorpj.	man. occid.	23	55	
126	Septima clypei Orionis.	vesp. occid.	24	22	
152	Tertia post scutum Argi.	vesp. occid.	24	31	
284	Præcedens lucentiū corporis Scorpj.	man. occid.	24	54	
26	Sinistrum genu Persei.	med. cœlum.	24	57	
140	Dext. genu Orionis. & 125.	vesp. occid.	24	49	
135	Media ensis Orionis.	vesp. occid.	24	53	
15	Sinist. pes Androm. & 142.	vesp. occid.	25	13	

In 8 Tauro. 1 6 0 5. Pol. 45.

Seq.

lit.	Mes.	Stell. num.	☉ In ♊	M A I V S.	Tauro.	Gr.	M.
D	17	286	Seq. lucentium corporis Scorpij.	man.occid.		25	20
		52	Seq. Auftr. comæ Beren.	man.occid.		25	32
		146	Venter canis, & 148.	vesp.occid.		25	53
		212	Prima Hyadum.	vesp.occid.		26	5
		210	Exigua Pleiadum.	vesp.occid.		26	13
E	18	181	Nebulosa aculei Scorpij.	man.occid.		26	1
		285	Cor Scorpij.	man.occid.		26	31
		118	Media oris cæti.	man.oritur.		26	43
		208	Borea Pleiadum.	vesp.occid.		26	48
		280	Borea frontis Scorpij.	vesp.oritur.		26	53
		124	Pectus Tauri.	med. cœlum.		27	3
		209	Australior Pleiadum.	vesp.occid.		27	18
F	19	137	Prior Zonæ Orionis.	vesp.occidit.		28	0
		214	Tertia Hyadum.	vesp.occid.		28	4
		274	Media frontis Scorpij.	vesp.oritur.		28	20
		82	Rostrum gallinæ.	vesp.oritur.		28	32
		130	Sinist. humerus Orionis.	vesp.occid.		28	35
G	20	213	Secunda Hyadum.	vesp.occid.		28	41
		111	Venter cæti.	man.oritur.		28	38
		211	Vltima Pleiadum.	vesp.occid.		28	54
		138	Media Zonæ Orionis.	vesp.occid.		29	2
A	21	206	Bor. sectionis Tauri.	man.oritur.		29	56
		116	Præcedens genæ cæti.	man.oritur.		29	13
		64	Lanx Borealis.	man.occid.		29	30
			Sol in Geminis.	II			
B	22	139	Seq. Zonæ Orionis.	vesp.occid.		0	4
		216	Aldebaram.	vesp.occidit.		0	16
		153	Sectio transtri navis.	vesp.occid.		0	27
		280	Borea frontis Scorpij.	man.occid.		0	14
		120	Extrema mandibula cæti.	man.oritur.		0	27
		215	Quarta hyadum.	vesp.occid.		1	1
C	23	144	Canis minor.	vesp.occid.		1	8
		212	Prima hyadum.	med. cœlum.		1	21
		149	Scutum Argi.	vesp.occid.		1	59
		213	Secunda hyadum.	med.cœlum.		2	39
D	24	18	Ant. à capite Medusæ.	vesp.occid.		3	17
		214	Tertia hyadum.	med.cœlum.		3	28
		72	Sinist. genu Ophiuculi.	man.occid.		3	45
E	25	172	Australior pedis Scorpij.	vesp.oritur.		3	40
		215	Quarta hyadum.	med.cœlum.		3	53
		183	Genu sinist. prior Sagittarij.	man.occid.		4	13
F	26	216	Quinta hyadum Aldeb.	med.cœlum.		5	5
		284	Præcedens corporis Scorpij.	vesp.oritur.		5	11
G	27	51	Crines Berenices.	man.occid.		5	44

☉ In ♊ 8 Tauro. 1 6 0 5. Pol. 45.

Dext.

lit.	Dies	Stell. num.	In	II	M	A	I	V	S.	Geminis.	Gr.	M.
A	28	287	Dextrum genu Ophiuculi.								6	24
		110	Media corporis cæti.								6	29
		23	Extremum sinist. pedis Perfei.								7	6
B	29	285	Cor Scorpij.							7	30	
		141	Humerus dexter Orionis.							8	23	
C	30	215	Quarta Hyadum.							8	18	
		124	Pectus Tauri.							8	32	
		125	Sexta Clypei Orionis.							8	34	
D	31	213	Secunda Hyadum. & 219.							8	50	
I V N I V S.												
E	1	212	Prima Hyadum.								9	35
		151	Sequens in extremo navis.								10	7
F	2	286	Sequens lucentium corporis Scorpij.								10	52
		57	Borea sinist. cruris Bootis.								10	55
		27	Prior Hædorum, & 128.								10	58
		28	Sequens Hædorum.								11	32
G	3	214	Tertia Hyadum.								11	41
		216	Quinta Hyadum Aldebaram.								12	19
A	4	289	Dextra tibia Ophiuculi.								13	5
		29	Sinister humerus Aurigæ.								13	30
B	5	185	Genu dext. anter. Sagittarij, & 182.								13	48
		130	Sinister humerus Orionis.								13	59
		25	Sinistrum crus Perfei.								14	0
C	6	117	Prima post interfluuij.								14	21
		129	Sinister pes Orionis.								14	43
		20	Caput Algol.								14	44
		84	Antecedens in collo Aquilæ.								14	54
D	7	221	Cornu Australe Tauri.								16	13
		292	Cuspis sagittæ Sagittarij.								16	13
E	8	71	Sequens palmæ Ophiuculi.								16	39
		80	Præcedens sin. humer. Aquilæ.								17	23
F	9	115	Austrina pectoris cæti.								17	44
		60	Calcaneus dexter Bootis.								17	39
G	10	289	Dextra tibia Ophiuculi.								18	23
		137	Prior Zonæ Orionis.								18	58
A	11	59	Arcturus Bootes.								19	17
		223	Lucens ante genu Gemin.								19	36
		81	Aquila volans.								20	8
B	12	119	Secunda post interfluuij.								20	23
		136	Austr. ensis Orionis.								20	22
		132	Media corporis leporis, & 138.								20	39
C	13	70	Præcedens palmæ Ophiuculi.								21	29
		174	Primus spondylus Scorpij.								21	49
		79	Prior extra formam Aquilæ.								22	8
		219	Cornu boreale Tauri.							22	30	

In II Geminis 1 6 0 5. Pol. 45.

Dext.

Lib.	num. Stell.	In	IVNIVS.	Geminis.	Gr.	M.
D	14	287	Dext. genu Ophiuculi.	man.occid.	22	42
		139	Sequens Zonæ Orionis.	med.cœlum.	22	25
		31	Dext. humerus Aurigæ.	med.cœlum.	23	11
		26	Sinist. genu Persei.	vesp.occid.	23	6
E	15	140	Dext. genu Orionis.	med. cœlum.	23	33
		90	Præced. Rhomboides Delph. borea.	vesp. oritur.	24	5
F	16	141	Humerus dexter Orionis.	med. cœlum.	24	15
		227	Pes finist. seq. Gemin.	vesp. occid.	25	2
		88	Rhomboid. Delph. Austral.	vesp. oritur.	25	23
A	18	121	Tertia post interfluuij.	man. oritur.	26	33
		92	Borea seq. lat. Delph.	vesp. oritur.	26	33
		91	Austral. seq. lateris Delph.	vesp. oritur.	26	53
B	19	125	Sexta clypei Orionis.	man. oritur.	27	6
		87	Cauda Delphini.	vesp. oritur.	28	1
C	20	114	Conuersio fluuij.	man. oritur.	28	3
		95	Aust. Borealis partis arcus Sagittarij.	man. oritur.	28	35
D	21	122	Quarta post interfluuij.	man. oritur.	28	41
		126	Septima clypei Orionis.	man. oritur.	28	58
		187	Prior trium ante Piscem Austr.	man. occid.	29	3
		300	Axilla Sagittarij.	man. occid.	29	28
E	22	296	Iaculum Sagittarij.	man. occid.	29	48
			Sol in Cancro.			
F	23	147	Canis minor.	vesp. occid.	0	6
		298	Humerus finister Sagittarij.	man. occid.	0	24
		85	Caput Antinoi.	vesp. oritur.	0	58
G	24	150	Informis circa caput Hyd.	vesp. occidit.	1	50
		62	Prima conuersio colli serpentis.	man. occid.	2	12
A	25	127	Octaua clypei Orionis.	man. oritur.	2	30
		186	Sinist. fæmur Sagittarij.	man. occid.	2	31
		228	Sinist. genu prioris Gemin.	man. oritur.	2	54
		298	Humerus finist. Sagittarij.	man. occid.	3	4
		130	Sinister humerus Orionis.	man. oritur.	3	13
B	16	143	Canobus in Argo naui.	med. cœlum.	3	26
		32	Caput Gemin. præcedens.	man. oritur.	3	32
		63	Eductio colli serpentis.	man. occid.	4	14
C	27	128	Vltima clypei Orionis.	man. oritur.	4	22
		292	Cuspis sagittæ Sagittarij.	vesp. oritur.	4	24
		123	Vltima post interfluuij.	man. oritur.	5	2
D	28	297	Nebulosa oculi Sagittarij.	vesp. oritur.	5	40
		223	Lucens ante genu Gemin.	vesp. occid.	5	42
		36	Prima extra formam Helicis.	man. oritur.	5	30
		37	Secunda extra formam Helicis.	man. oritur.	6	3
		65	In tempore serpentis.	man. occid.	6	16
		229	Sinist. genu Gemin. seq.	vesp. occid.	6	28

In
Cancro.
1 6 0 5.
Pol.
45.

Z Canis

Lic.	Dies	num. Stell.	In	IVNIVS.	Cancro.	Gr.	M.
E	29	147	Canis maior.	med. caelum.		6	48
		177	Aculeus Scorpij. & 94.	vesp. oritur.		7	38
		175	Austrina duplicis in Scorpio.	vesp. oritur.		7	41
F	30	297	Nebulosa oculi Sagittarij.	man. occid.		7	27
		294	Manubrium sinist. man. Sagittarij.	vesp. oritur.		8	3
I V L I V S.							
G	1	95	Sequens oris Equiculi.	vesp. oritur.		8	58
		296	Iaculum Sagittarij.	vesp. oritur.		9	49
B	3	27	Haedorum primus.	vesp. occid.		11	8
		227	Pes sinist. sequentis Gemin.	man. oritur.		11	9
C	4	179	Septimus spondylus Scorpij.	vesp. oritur.		11	39
		141	Humerus dext. Orionis. & 234.	man. oritur.		11	30
D	5	237	Caput Gemin. Hercules.	man. oritur.		11	46
		189	Sequ. lucent. praeced. Pilces austr.	man. occid.		12	39
E	6	181	Nebulosa post aculeum Scorpij.	vesp. oritur.		12	35
		28	Haedorum sequens.	vesp. occid.		13	8
F	7	137	Prior Zona Orionis.	man. oritur.		13	3
		93	Praeced. capitis Equiculi.	vesp. oritur.		14	83
G	8	182	In Austr. parte arcus Sagittarij.	vesp. oritur.		14	33
		158	Informis circa collum Hydrae.	vesp. occid.		15	10
A	9	138	Media Zona Orionis.	man. oritur.		15	3
		61	Lucida Coronae.	man. occid.		15	29
		39	Quarta informis circa Helicem.	man. oritur.		15	44
		32	Caput Gemin. Apolli.	med. caelum.		15	57
B	10	129	Sinist. pes Orionis.	man. oritur.		15	54
		156	Lucida Hydrae.	vesp. occid.		16	27
C	11	68	Brachius dexter Engonasis.	man. occid.		16	41
		305	Cornu boreale Capricorni.	vesp. oritur.		17	5
D	12	139	Ultima Zona Orionis.	man. oritur.		17	0
		135	Media entis Orionis.	man. oritur.		18	19
		147	Canis minor.	med. caelum.		18	23
		176	Quartus spondylus Scorpij, & 99.	vesp. oritur.		18	26
E	13	300	Axilla Sagittarij.	vesp. oritur.		18	34
		136	Austral. entis Orionis.	man. oritur.		18	51
F	14	237	Caput Gemin. Hercules.	med. caelum.		19	0
		234	Sinist. latus sequentis Gemin.	vesp. occid.		19	23
G	15	69	Humerus dext. Engonasis.	man. occid.		20	8
		306	Cornu Australe Capricorni.	vesp. oritur.		20	40
A	16	180	Sextus spondylus Scorpij.	vesp. oritur.		21	4
		75	Caput Engonasis.	man. occid.		20	52
B	17	239	Pes Boreus Cancri.	man. oritur.		23	18
		76	Caput Ophiuculi.	man. occid.		23	28

In Cancro. 1605. Pol. 45.

Diei.	Dies	stell. num.	In	IVLIVS.	Cancro.	Gr.	M.
B	17						
C	18	154	Lucida post transtrum nauis.	med. cœlum.	25	17	
		778	Quintus spondylus Scorpij.	vesp. oritur.	25	33	
D	19	239	Pes Boreus Cancri.	vesp. occid.	25	53	
		6	Media umbilici Andromedæ.	vesp. oritur.	26	1	
		310	Dextr. genu Capricorni.	man. occid.	27	11	
E	20	307	Præcedens rictus Capricorni.	vesp. oritur.	27	6	
		79	Prior informis circa Aquilam.	man. occid.	27	27	
F	21	102	Borea capitis Pegasi.	vesp. oritur.	28	16	
		159	Fundus Crateris.	vesp. occid.	28	36	
G	22	132	Media corporis Leporis.	man. oritur.	29	6	
		137	Caput Gemin. Hercules.	vesp. occid.	29	31	
A	23	244	Afinus Boreales.	man. oritur.	29	47	
			Sol in Leone.	♌			
B	24	243	Præsepe Pectus Cancri.	man. oritur.	1	16	
		307	Præcedens rictus Capricorni.	man. occid.	1	24	
		97	Humerus sinister Aquarij.	vesp. oritur.	1	26	
C	52	112	Extrema Eridani. & 131.	man. oritur.	1	29	
		243	Præsepe.	med. cœlum.	1	58	
		244	Afinus Borealis.	med. cœlum.	2	26	
		245	Afinus Australis.	vesp. occid.	2	32	
		306	Cornu Australe Capricorni.	man. occid.	2	24	
D	26	74	Sin. Humerus Engonasis.	man. occid.	2	33	
		147	Canis minor.	man. oritur.	2	37	
		245	Afinus Austrinus.	med. cœlum.	2	46	
		243	Præsepe.	vesp. occid.	3	10	
		32	Caput Gemin. præcedens.	vesp. occid.	3	24	
E	27	305	Cornu Boreale Capricorni.	man. occid.	4	4	
F	28	107	Scapulæ Pegasi.	vesp. oritur.	4	3	
G	29	312	Austrina corporis Capricorni.	man. occid.	5	25	
		100	Luminosa dext. humeri Aquarij.	vesp. oritur.	5	47	
A	30	244	Afellus Borealis.	vesp. occid.	6	54	
B	31	142	Pes prior Canis.	man. oritur.	7	51	
		8	Austral. cinguli Andromedæ.	vesp. oritur.	8	7	
			A V G V S T V S.				
C	1	104	Borea manu dext. Aquarij.	vesp. oritur.	8	59	
D	2	4	Scapulæ Andromedæ.	vesp. oritur.	10	18	
E	3	144	Canis maior.	man. oritur.	10	14	
		165	Humerus finist. præced. Centauri.	vesp. occid.	11	0	
F	4	86	Præced. sub finist. manu Aquarij.	man. occid.	11	30	
		319	Prior spinæ Austral. Capricorni.	man. occid.	11	39	
		103	Brachius dext. Aquarij.	vesp. oritur.	12	31	
G	5	160	Rostrum Corui.	vesp. occid.	12	43	
		31	Dext. humerus Aurigæ.	vesp. occid.	12	54	

In Leone. 1 6 0 5. Pol. 45.

Die.	num. Stell.	☉ In ♌ A V G V S T V S. Leone.	Gr.	M.		
6	190	Vltima fusionis aquæ Aquarij.	man.occid.	13	44	
7	85	Caput Antinoi.	man.occid.	13	57	
	105	Præced. Austr. manus Aquarij.	vesp. oritur.	14	11	
8	45	Borea pedis dext. Heli.	man. oritur.	14	40	
	81	Aquila volans.	man. occid.	14	38	
	321	Cauda Capricorni præcedens.	man. occid.	15	2	
	156	Lucida Hydræ.	med. cœlum.	14	55	
	80	Præced. inist. humer. Aquilæ.	man. occid.	15	37	☉
9	46	Austr. pedis dext. Helicis.	man. oritur.	16	10	
	310	Dextrum genu Capricorni.	vesp. oritur.	16	17	
	312	Austrina corporis Capricorni.	vesp. oritur.	16	43	
10	322	Cauda Capricorni sequens.	man. occid.	16	40	In
11	150	Informis circa caput Hydræ.	man. oritur.	17	59	
12	44	Media ceruicis Leonis, & 133.	man. oritur.	18	52	
13	251	Australior colli Leonis.	man. oritur.	19	47	♋
	186	Sinistrum famur Sagittarij.	vesp. oritur.	20	29	
14	321	Cauda Capricorni præcedens.	vesp. oritur.	21	3	
15	322	Cauda Capricorni sequens.	vesp. oritur.	22	14	
16	97	Humerus sinister Aquarij.	man. occid.	22	51	
	134	Sequens extra formam canis.	man. oritur.	23	29	
	252	Cor Leonis Regulus.	man. oritur.	23	54	Leone.
	146	Sub ventre canis.	man. oritur.	24	13	
17	252	Cor Leonis, & 163.	vesp. occid.	24	16	
18	15	Sinister pes Andromedæ.	vesp. oritur.	24	50	
	145	Eductio famoris sinistri canis.	man. oritur.	25	5	
	87	Cauda Delphini.	man. occid.	25	35	1
19	183	Genu sinist. prior Sagittarij, & 319.	vesp. oritur.	26	13	6
	169	Humerus dexter Centauri.	vesp. occid.	26	19	0
20	44	Media ceruicis Leonis.	med. cœlum.	26	44	5.
	316	Prior contiguarum ventris Capric.	vesp. oritur.	27	40	
21	88	Rhomboid. Delphini Australis.	man. occid.	27	54	
22	93	Præcedens capitis Equiculi.	man. occid.	28	21	
	48	Sequens in lumbis Leonis.	man. oritur.	28	51	
	149	Scutum Argi.	man. oritur.	29	21	
23	329	Austr. tibiæ dextræ Aquarij.	man. occid.	29	29	Pol.
	148	Cauda Canis.	man. oritur.	29	37	
	20	Caput Algol.	vesp. oritur.	29	53	
	82	Rostrum gallinæ.	man. occid.	29	57	45.
		Sol in Virgine.	☿			
24	91	Austral. sequentis lat. Del.	man. occid.	0	13	
	51	Berenices crines.	man. oritur.	0	16	
	90	Rhomb. Del. præc. Bore.	man. occid.	0	20	
	162	Ala dextra Corui.	vesp. occid.	0	43	

L. Dies		stell. num.	In η A V G V S T V S.	Virgine.	Gr.	M.
F	25	94	Præcedens oris Equiculi.	man.occid.	0	54
		78	Lucida Hydræ.	man.oritur.	1	37
		95	Seq.oris Equiculi.	man.occid.	1	48
		1	Extrema ala Pegasi.	vesp.oritur.	2	9
G	26	151	Sequens in extrema naus.	man.oritur.	2	3
		92	Bore.sequentis latus Del.	man.occid.	2	40
		251	Australior colli Leonis.	vesp.occid.	2	54
A	27	100	Luminosa dext.humeri Aquarij.	man.occid.	2	59
		13	Præcedens basis Trianguli.	vesp.oritur.	3	50
B	28	5	Sinister cubitus Andromedæ.	vesp.oritur.	4	36
C	29	103	Brachius dext.Aquarij.	man.occid.	4	59
		13	Antecedens alæ sequentis Corui.	vesp.occid.	5	55
D	30	104	Borea manus dextræ Aquarij.	man.occid.	6	2
		155	Lucida Lyræ.	man.occid.	6	15
		41	Illa Vrsæ maioris.	med.cœlum.	6	40
E	31	99	Rictus Pegasi.	man.occid.	6	54
		105	Præcedens Austr.manus Aquarij.	man.occid.	7	30
S E P T E M B E R.						
F	1	52	Sequens Austr.comæ Berenices.	man.oritur.	7	49
		159	Fundus Crateris.	med.cœlum.	7	58
		102	Borea capitis Pegasi.	man.occid.	8	26
G	2	18	Antecedens a capite Medusæ.	vesp.oritur.	9	24
		258	Posterior femur Leonis.	man.oritur.	9	34
A	3	40	Humerus vrsæ maioris.	med.cœlum.	10	4
		50	Cauda Leonis.	man.oritur.	10	48
		14	Seq.basis Trianguli.	vesp.oritur.	10	58
B	4	153	Sectio transtri naus.	man.oritur.	11	13
		48	Sequens in lumbis Leonis.	med. cœlum.	11	23
C	5	260	Sub cubitis Leonis.	med.cœlum.	12	47
		152	Tertia post scutum Argi.	man.oritur.	12	56
D	6	259	Poples posterior Leonis.	med.cœlum.	13	40
		158	Informis circa collum Hydræ.	man.oritur.	14	15
E	7	258	Posterior femur Leonis.	med. cœlum.	14	15
		12	Summitas Trianguli.	vesp.oritur.	15	11
F	8	44	Media ceruicis Leonis.	vesp.occid.	15	26
		9				
A	10					
		261	Extremitas alæ sinist.austr.Virg.	man.oritur.	18	1
B	11	112	Lucida Eridani.	man.occid.	18	6
			Extrem. austr. caudæ cæti.	man.occid.	18	27
D	13					
E	14	50	Cauda Leonis.	med. cœlum.	21	6

☉

In

η

Virgine.

1605.

Pol.

45.

Extrem.

Lit.	Dies	stell. num.	In FEBRUARIUS.		Aquario.	
					Gr.	M.
F	17	316	Prior ventris Capricorni.	man. oritur.	27	40
		103	Brach. dext. Aquarij.	med. coelum.	27	45
		88	Romb. del. Austral.	vesp. occid.	27	54
		93	Præcedens capitis equiculi.	vesp. occid.	28	21
		48	Sequens in lumbis Leonis.	vesp. oritur.	28	51
G	18	149	Scutum Argi.	vesp. oritur.	29	21
		329	Austr. tibiae dext. Aquarij.	vesp. occid.	29	29
		148	Cauda cznis.	vesp. oritur.	29	37
		96	Sequens capitis Equiculi.	vesp. occid.	29	55
		82	Rostrum gallinae.	vesp. occid.	29	57
Sol in Piscibus.						
A	19	91	Austral sequentis lat. Delph.	vesp. occid.	0	13
		90	Romb. Del. præced. Bore.	vesp. occid.	0	20
		51	Berenices crines.	vesp. oritur.	0	16
		94	Præcedens oris Equiculi.	vesp. occid.	0	54
B	20	248	Os Leonis.	man. occid.	0	32
		162	Ala dext. Corui.	man. occid.	0	43
		156	Lucida Hydrae.	vesp. oritur.	1	37
		95	Seq. oris Equiculi.	vesp. occid.	1	48
C	21	151	Seq. in extr. nauis.	vesp. oritur.	2	3
		1	Extrema ala Pegasi.	man. oritur.	2	9
		92	Borea seq. lateris Delp.	vesp. occid.	2	40
D	22	100	Luminosa dext. hum. Aquarij.	vesp. occid.	2	59
		251	Australior colli Leonis.	man. occid.	2	54
E	23	13	Præcedens basis trianguli.	man. oritur.	3	50
		103	Brachiu. dext. Aquarij.	vesp. occid.	4	59
F	24	5	Sinister cubitus Androm.	man. oritur.	4	36
		104	Borea dext. man. Aquarij.	vesp. occid.	5	2
G	25	161	Antecedens alae seq. Corui.	man. occid.	5	55
		78	Lucida Lyræ.	vesp. occid.	6	15
		99	Rictus Pegasi.	vesp. occid.	6	54
A	26	105	Præcedens Austral. man. Aquarij.	vesp. occid.	7	30
		52	Seq. Austral. comæ Bere.	vesp. oritur.	7	49
B	27	190	Vltima fusionis aquæ Aquarij.	med. coelum.	8	18
		102	Borea capitis Pegasi.	vesp. occid.	8	26
		106	Seq. Austral. man. dext. Aquarij.	vesp. occid.	8	33
C	28	18	Antecedens à capite Medusæ.	man. oritur.	9	24
		108	Dext. humerus Pegasi.	med. coelum.	9	31
		154	Poster. femur Leonis.	vesp. oritur.	9	34
		107	Scapulæ Pegasi.	med. coelum.	9	46

In intercalari anno Festum S. Marthie Apostoli celebratur die 25. Februarij; cui additur unus dies, & est mensis 29. dierum.

Cauda

Lit.	Dies	Stell. num.	In	MARTIVS.	Piscibus.	Gr.	M.
D	1	50	Cauda Leonis.		vesp. oritur.	10	48
E	2	14	Sequens basis Trianguli.		man. oritur.	10	58
		153	Septio transtri naus.		vesp. oritur.	11	13
F	3	152	Tertia post scutum Argi.		vesp. oritur.	12	56
G	4	158	Informis circa collum Hydrae.		vesp. oritur.	14	15
A	5						
B	6	12	Summitas Trianguli.		man. oritur.	15	11
		44	Media Cervicis Leonis.		man. occid.	15	26
C	7						
D	8	261	Extrema ala sinist. Austra. Virginis.		vesp. oritur.	18	1
		112	Lucida Eridani.		vesp. occid.	18	6
E	9	192	Extrema Austr. cauda ceti.		vesp. occid.	18	27
F	10						
G	11						
A	12	191	Extrem. Borea. caudae ceti.		vesp. occid.	21	57
B	13	329	Austral. tibiae dext. Aquarij.		man. oritur.	22	30
		154	Lucida post transtrum naus.		vesp. oritur.	23	1
C	14						
D	15	26	Sinit. genu Persei.		man. oritur.	24	19
E	16						
F	17	107	Scapulae Pegasi.		vesp. occid.	26	15
		258	Poster. femur Leonis.		man. occid.	26	2
G	18	98	Pectus oloris.		vesp. occid.	26	28
		185	Genu dext. anter. Sagittarij.		man. oritur.	26	41
		3	Umbilicus Pegasi.		med. caelum.	27	10
		159	Fundus Crateris.		vesp. oritur.	27	28
A	19	54	Vindemiatrix.		vesp. oritur.	27	30
		1	Extrema ala Pegasi.		med. caelum.	28	6
B	20						
C	21	191	Extrem. Bore. caudae ceti.		med. caelum.	29	57
D	22		Sol in Ariete.	☉			
E	23	55	Sub cingulo Virginis.		vesp. oritur.	2	25
F	24	193	Prior lini Piscium.		man. oritur.	2	49
		263	Secunda ala sinist. Virginis.		vesp. oritur.	3	31
G	25	59	Arcturus Bootes.		vesp. oritur.	4	25
		109	Sequens ad caudam ceti.		vesp. occid.	4	47
A	26	11	Pectus Cassiopeae.		med. caelum.	4	56
		4	Scapulum Andromadae.		med. caelum.	5	27
B	27	261	Extrema ala sinistr. Austral. Virg.		man. occid.	5	57
		192	Extrema Austral. caudae ceti.		med. caelum.	6	21
C	28	108	Dexter humerus Pegasi.		vesp. occidit.	7	32
D	29	9	Cornu Arietis sequ.		man. oritur.	7	23
		7	Borea cinguli Androm.		med. caelum.	7	53
		111	Venter ceti.		vesp. occid.	8	7
		1	Extrema ala Pegasi.		vesp. occid.	8	43

Piscibus.

1605.

Pol.

45.

De praecognoscendis temporum mutationibus.

Stell. num.	In T. MARTIVS.	Ariete.	Gr.	M.
6	Media cinguli Androm.	med. coelum.	8	56
199	Cornu Arietis praeced.	man. oritur.	9	15
196	Prior lini Piscium.	vesp. occid.	9	30
5	Sinister cubitus Androm.	med. coelum.	10	11
A P R I L I S. Sol in Ariete.				
114	Conuerio fluij.	vesp. occid.	11	9
263	Secunda alae finist. Virginis.	man. occid.	11	48
176	Quartus spondylus Scorpj.	man. occid.	12	7
61	Lucida coronae.	vesp. oritur.	12	23
38	Tertia informis circa Helicem.	man. occid.	12	57
48	Sequens in lumbis Leonis.	man. occid.	13	2
8	Austral. cinguli Androm.	med. coelum.	13	13
161	Antecedens alae seq. Corui.	vesp. oritur.	13	17
265	Spica Virginis.	man. occidit.	13	45
60	Calcaneus dexter Bootis.	vesp. oritur.	14	8
162	Ala dextra Corui.	vesp. oritur.	15	25
115	Austral. pectoris cati.	vesp. occid.	15	56
160	Rostrum Corui.	vesp. oritur.	16	18
50	Cauda Leonis.	man. occid.	17	8
55	Cingulum Virginis.	vesp. oritur.	17	30
101	Cauda Cygni.	vesp. occid.	18	25
265	Spica Virginis.	vesp. oritur.	18	44
282	Austrina duplicis in Scorpio.	man. occid.	18	49
189	Seq. lucidarum ante Pisces austr.	man. oritur.	18	58
25	Sinistrum crus Persei.	man. oritur.	19	49
191	Extremitas Boreal. caudae cati.	man. oritur.	20	3
163	Pes extremus corui.	vesp. oritur.	20	6
113	Nexus Piscium.	vesp. occid.	20	16
28	Hædorum sequens.	man. oritur.	20	15
3	Vmbilicus Pegasi.	vesp. occid.	21	31
27	Hædorum Prior.	man. oritur.	21	29
31	Dexter humerus Aurigae.	man. oritur.	22	20
188	Media ante Pisces Austral. & 187.	man. oritur.	22	35
36	Prima informium circa Heli.	man. occid.	23	35
5	Sinister cubitus Androm.	vesp. occid.	24	26
111	Venter cati.	med. coelum.	24	44
178	Quintus spondylus Scorpj.	man. occid.	24	41
199	Cornu Arietis praecedens.	med. coelum.	25	14
62	Educcio colli Serpentis.	vesp. oritur.	25	28
116	Praecedens genae cati.	vesp. occid.	25	28
133	Prior extra formam canis.	vesp. occid.	25	20
21	Sinister calcaneus Persei.	man. oritur.	25	6
9	Cornu Arietis seq. & 12.	med. coelum.	25	48
119	Secunda post interfluij.	vesp. occid.	25	56
39	Quarta informium circa Heli.	man. occid.	26	1

In Ariete. 1605. Pol. 45.

Præ-

		☉ In ♈ V I A P R I L I S.		Arietis.	
Lit.	Dies	Stell. num.		Gr.	M.
B	17	272	Præcedens in for. sub Austr. Chele.	man. occid.	26 13
		55	Sub cingulo Virginis.	man. occid.	26 40
		65	In tempore Serpentis.	vesp. oritur.	26 59
		200	Præcedens tibiæ cæti.	vesp. occid.	27 13
C	18	37	Secunda informium circa Helicem.	man. occid.	27 20
		134	Sequens extra formam canis.	vesp. occid.	27 46
		62	Prima conuersio colli Serpentis.	vesp. oritur.	27 59
		118	Medium oris cæti.	vesp. occid.	28 39
		68	Brachius dexter Engonasi.	vesp. oritur.	28 45
D	19	15	Sinister pes Andromedæ.	med. cœlum.	29 0
		69	Humerus dexter Engonasi.	vesp. oritur.	29 1
		121	Tertia post interfluuij.	vesp. occid.	29 5
		4	Scapulæ Andromedæ.	vesp. occidit.	29 16
Sol in Tauro. ☉					
E	20	201	Capilli cæti, & 122. & 123.	vesp. occid.	0 16
F	21				
G	22	23	Extremum finist. pedis Persei.	man. oritur.	0 58
		199	Cornu Arietis præcedens.	vesp. occid.	1 45
		78	Lucida Lyræ.	vesp. oritur.	1 57
A	23	66	Media conuersi. colli serpentis.	vesp. oritur.	2 30
		9	Cornu Arietis sequens, & 120.	vesp. occid.	3 19
B	24	202	Pes posterior Arietis.	vesp. occid.	3 51
C	25	67	Austral. conuers. colli serp.	vesp. oritur.	4 46
		74	Sinister humerus Engonasi.	vesp. oritur.	4 57
D	26				
E	27				
F	28	101	Cauda Cygni.	vesp. oritur.	8 25
G	29	190	Vltima aquæ Aquar. & 200.	man. oritur.	8 29
A	30	64	Ambæ Lances.	vesp. oritur.	9 1
M A I V S. Sol in Tauro.					
B	1	54	Vindemiatrix. & 173.	man. occid.	10 2
		8	Austr. cinguli Andromedæ.	vesp. occid.	11 10
C	2	270	Lanx Australis.	man. occid.	11 56
		180	Sextus spondylus Scorpij.	man. occid.	11 43
		12	Summitas Trianguli.	vesp. occid.	11 59
		6	Media Umbilici Andromedæ.	vesp. occid.	12 13
D	3	146	Venter Leporis.	vesp. occid.	12 42
		113	Nexus Piscium.	man. oritur.	12 42
		75	Caput Engonasi.	vesp. oritur.	13 11
E	4	20	Caput Medusæ.	med. cœlum.	13 26
		165	Humerus finist. præced. Centauri.	vesp. oritur.	13 36
		72	Sinist. genu Ophiuchuli.	vesp. oritur.	13 43

Vltima

		In 8 MAIUS.		Tauro.	
Stell. num.				Gr.	M.
F 5	211	Vltima Pleiadum.	man. oritur.	13	44
	208	Bore. Pleiad. & 209.	man. oritur.	14	4
	206	Borea sectionis Tauri.	vesp. occid.	14	18
	7	Borea umbilici Andromedæ.	veip. occid.	14	50
G 6	132	Media corporis leporis.	veip. occid.	15	30
	112	Lucida Eridani.	med. cœlum.	15	51
	70	Præcedens palmæ Ophiuculi.	vesp. oritur.	15	59
A 7	174	Primus spondylus Scorpij.	man. occid.	16	3
	55	Cingulum Virginis.	man. occid.	16	14
	22	Dextrum latus Persei.	med. cœlum.	16	17
B 8	201	Capilli cæti.	man. oritur.	16	29
	109	Sequens ad caudam cæti.	man. oritur.	16	37
	279	Austr. frontis Scorpij.	man. occid.	16	41
	192	Extremitas austr. caudæ cæti.	man. oritur.	17	9
	202	Pes posterior Arietis.	man. oritur.	17	20
C 9	204	Media caudæ Arietis.	vesp. occid.	17	53
	154	Lucens post transtrum navis.	veip. occid.	18	8
	210	Exigua Pleiadum.	man. oritur.	18	0
D 10	129	Sinister pes Orionis.	vesp. occid.	18	26
	272	Præced. inform. sub Austr. Chele.	vesp. oritur.	19	8
	76	Caput Ophiuculi.	vesp. oritur.	19	18
E 11	71	Sequens palmæ Ophiuculi.	vesp. oritur.	19	28
	45	Borea pedis dext. Helicis.	man. occid.	19	30
	179	Septimus spondylus Scorpij.	man. occid.	19	38
	124	Pectus Tauri.	vesp. occid.	20	1
F 12	177	Aculeus Scorpij.	man. occid.	20	40
	14	Sequens basis Trianguli.	vesp. occid.	21	1
	145	Eductio fem. sinist. canis.	vesp. occid.	21	10
	13	Præcedens basis Trianguli.	vesp. occid.	21	37
G 13	208	Borealis Pleiadum.	med. cœlum.	22	26
	209	Australior Pleiadum.	med. cœlum.	22	45
	127	Octava clypei Orionis.	vesp. occid.	22	40
A 14	210	Exigua Pleiadum.	med. cœlum.	23	21
	169	Humerus dexter Centauri.	vesp. oritur.	23	3
	98	Pectus Oloris.	veip. oritur.	23	16
	211	Angustissimus termin. Pleiadum.	med. cœlum.	23	36
B 15	278	Media frontis Scorpij.	man. occid.	23	55
	126	Septima clypei Orionis.	vesp. occid.	24	22
	152	Tertia post scutum Argi.	vesp. occid.	24	31
	284	Præcedens lucentiū corporis Scorpij.	man. occid.	24	54
C 16	26	Sinistrum genu Persei.	med. cœlum.	24	57
	140	Dext. genu Orionis. & 125.	vesp. occid.	24	49
	135	Media ensis Orionis.	vesp. occid.	24	53
	15	Sinist. pes Androm. & 142.	vesp. occid.	25	13

Seq.

Stell. num.	In	M A I V S.	Tauro.	Gr.	M.
286	Seq. lucentium corporis Scorpij.	man.occid.		25	20
52	Seq. Auftr. comæ Beren.	man.occid.		25	32
146	Venter canis, & 148.	vesp.occid.		25	53
212	Prima Hyadum.	vesp.occid.		26	5
210	Exigua Pleiadum.	vesp.occid.		26	13
181	Nebulosa aculei Scorpij.	man.occid.		26	1
285	Cor Scorpij.	man.occid.		26	31
118	Media oris cæti.	man.oritur.		26	43
208	Borea Pleiadum.	vesp.occid.		26	48
280	Borea frontis Scorpij.	vesp.oritur.		26	53
124	Pectus Tauri.	med. cœlum.		27	3
209	Australior Pleiadum.	vesp.occid.		27	18
137	Prior Zonæ Orionis.	vesp.occidit.		28	0
214	Tertia Hyadum.	vesp.occid.		28	4
274	Media frontis Scorpij.	vesp.oritur.		28	20
82	Rostrum gallinæ.	vesp.oritur.		28	32
130	Sinist. humerus Orionis.	vesp.occid.		28	35
213	Secunda Hyadum.	vesp.occid.		28	41
111	Venter cæti.	man.oritur.		28	38
211	Vltima Pleiadum.	vesp.occid.		28	54
138	Media Zonæ Orionis.	vesp.occid.		29	2
206	Bor. sectionis Tauri.	man.oritur.		29	56
116	Præcedens genæ cæti.	man.oritur.		29	13
64	Lanx Borealis.	man.occid.		29	30
A 21 Sol in Geminis. II					
139	Seq. Zonæ Orionis.	vesp.occid.		0	4
216	Aldebaram.	vesp.occidit.		0	16
153	Sectio transtri naus.	vesp.occid.		0	27
280	Borea frontis Scorpij.	man.occid.		0	14
120	Extrema mandibula cæti.	man.oritur.		0	27
215	Quarta hyadum.	vesp.occid.		1	1
144	Canis minor.	vesp.occid.		1	8
212	Prima hyadum.	med. cœlum.		1	21
149	Scutum Argi.	vesp.occid.		1	59
213	Secunda hyadum.	med. cœlum.		2	39
18	Ant. à capite Medusæ.	vesp.occid.		3	17
214	Tertia hyadum.	med. cœlum.		3	28
72	Sinist. genu Ophiuculi.	man.occid.		3	45
172	Australior pedis Scorpij.	vesp.oritur.		3	40
215	Quarta hyadum.	med. cœlum.		3	53
183	Genu finist. prior Sagittarij.	man.occid.		4	13
216	Quinta hyadum Aldeb.	med. cœlum.		5	5
284	Præcedens corporis Scorpij.	vesp.oritur.		5	11
51	Crines Berenices.	man.occid.		5	44

In 8 Tauro. 1 6 0 5. Pol. 45.

Dext.

Lit.	Dies	Stell. num.	☉ In II V M A I V S.	Geminis.	Gr.	M.
A	28	287	Dextrum genu Ophiuculi.	vesp. oritur.	6	24
		110	Media corporis cæti.	man. oritur.	6	29
		23	Extremum sinist. pedis Persei.	vesp. occid.	7	6
B	29	285	Cor Scorpij.	vesp. oritur.	7	30
		141	Humerus dexter Orionis.	vesp. occid.	8	23
C	30	215	Quarta Hyadum.	man. oritur.	8	18
		124	Pectus Tauri.	man. oritur.	8	32
		125	Sexta Clypei Orionis.	med. cœlum.	8	34
D	31	213	Secunda Hyadum. & 219.	man. oritur.	8	50
I V N I V S.						
E	1	212	Prima Hyadum.	man. oritur.	9	35
		151	Sequens in extremo naus.	vesp. occid.	10	7
F	2	286	Sequens lucentium corporis Scorpij.	vesp. oritur.	10	52
		57	Borea sinist. cruris Bootis.	man. occid.	10	55
		27	Prior Hædorum, & 128.	med. cœlum.	10	58
		28	Sequens Hædorum.	med. cœlum.	11	32
G	3	214	Tertia Hyadum.	man. oritur.	11	41
		216	Quinta Hyadum Aldebaram.	man. oritur.	12	19
A	4	289	Dextra tibia Ophiuculi.	vesp. oritur.	13	5
		29	Sinister humerus Aurigæ.	med. cœlum.	13	30
B	5	185	Genu dext. anter. Sagittarij, & 182.	man. occid.	13	48
		130	Sinister humerus Orionis.	med. cœlum.	13	59
		25	Sinistrum crus Persei.	vesp. occid.	14	0
C	6	117	Prima post interfluuij.	man. oritur.	14	21
		129	Sinister pes Orionis.	med. cœlum.	14	43
		20	Caput Argol.	vesp. occid.	14	44
D	7	84	Antecedens in collo Aquilæ.	vesp. oritur.	14	54
		221	Cornu Australe Tauri.	vesp. occid.	16	13
		292	Cuspis sagittæ Sagittarij.	man. occid.	16	13
E	8	71	Sequens palmæ Ophiuculi.	man. occid.	16	39
		80	Præcedens sin. humer. Aquilæ.	vesp. oritur.	17	23
F	9	115	Austrina pectoris cæti.	man. oritur.	17	44
		60	Calcaneus dexter Bootis.	man. occid.	17	39
G	10	289	Dextra tibia Ophiuculi.	man. occid.	18	23
		137	Prior Zonæ Orionis.	med. cœlum.	18	58
A	11	59	Arcturus Bootes.	man. occid.	19	17
		223	Lucens ante genu Gemin.	man. oritur.	19	36
		81	Aquila volans.	vesp. oritur.	20	8
B	12	119	Secunda post interfluuij.	man. oritur.	20	23
		136	Austr. ensis Orionis.	med. cœlum.	20	22
		132	Media corporis leporis, & 138.	med. cœlum.	20	39
C	13	70	Præcedens palmæ Ophiuculi.	man. occid.	21	29
		174	Primus spondylus Scorpij.	vesp. oritur.	21	49
		79	Prior extra formam Aquilæ.	vesp. oritur.	22	8
		219	Cornu boreale Tauri.	vesp. occid.	22	30

☉

In

II

Geminis

I

6

0

5.

Pol.

45.

Dext.

Lice.		num. Stell.		In \square IVNIVS.		Geminis.	
Dies						Gr.	M.
D	14	287	Dext. genu Ophiuculi.	man.occid.	22	42	
		139	Sequens Zona Orionis.	med.cœlum.	22	25	
		31	Dext. humerus Aurigæ.	med.cœlum.	23	11	
		26	Sinist. genu Persei.	vesp.occid.	23	6	
E	15	140	Dext. genu Orionis.	med. cœlum.	23	33	
		90	Præced. Rhomboides Delph. borea.	vesp. oritur.	24	5	
F	16	141	Humerus dexter Orionis.	med. cœlum.	24	15	
		227	Pes sinist. seq. Gemin.	vesp.occid.	25	2	
		88	Rhomboid. Delph. Austral.	vesp. oritur.	25	23	
A	18	121	Tertia post interfluuij.	man. oritur.	26	33	
		92	Borea seq. lat. Delph.	vesp. oritur.	26	33	
		91	Austral. seq. lateris Delph.	vesp. oritur.	26	53	
B	19	125	Sexta clypei Orionis.	man. oritur.	27	6	
		87	Cauda Delphini.	vesp. oritur.	28	1	
C	20	114	Conuersio fluuij.	man. oritur.	28	3	
		95	Aust. Borealis partis arcus Sagittarij.	man. oritur.	28	35	
D	21	122	Quarta post interfluuij.	man. oritur.	28	41	
		126	Septima clypei Orionis.	man. oritur.	28	58	
		187	Prior trium ante Piscem Austr.	man. occid.	29	3	
		300	Axilla Sagittarij.	man. occid.	29	28	
E	22	296	Iaculum Sagittarij.	man. occid.	29	48	
		Sol in Cancro.					
F	23	147	Canis minor.	vesp. occid.	0	6	
		298	Humerus sinister Sagittarij.	man. occid.	0	24	
		85	Caput Antinoi.	vesp. oritur.	0	58	
G	24	150	Informis circa caput Hyd.	vesp. occidit.	1	50	
		62	Prima conuersio colli serpentis.	man. occid.	2	12	
A	25	127	Octaua clypei Orionis.	man. oritur.	2	30	
		186	Sinist. fœmur Sagittarij.	man. occid.	2	31	
		228	Sinist. genu prioris Gemin.	man. oritur.	2	54	
		298	Humerus sinist. Sagittarij.	man. occid.	3	4	
		130	Sinister humerus Orionis.	man. oritur.	3	13	
B	26	143	Canobus in Argo naui.	med. cœlum.	3	26	
		32	Caput Gemin. præcedens.	man. oritur.	3	32	
		63	Eductio colli serpentis.	man. occid.	4	14	
		128	Vltima clypei Orionis.	man. oritur.	4	22	
C	27	292	Cuspis sagittæ Sagittarij.	vesp. oritur.	4	24	
		123	Vltima post interfluuij.	man. oritur.	5	2	
		297	Nebulosa oculi Sagittarij.	vesp. oritur.	5	40	
D	28	223	Lucens ante genu Gemin.	vesp. occid.	5	42	
		36	Prima extra formam Helicis.	man. oritur.	5	30	
		37	Secunda extra formam Helicis.	man. oritur.	6	3	
		65	In tempore serpentis.	man. occid.	6	16	
		229	Sinist. genu Gemin. seq.	vesp. occid.	6	28	

In Cancro. 1 6 0 5. Pol. 45.

Z Canis

Lit.		DIES		In ♋ DECEMBER Capricorno.	
				Gr.	M.
A	24	Cauda Delphini.	man. oritur.	1	35
		Vltima clypei Orionis.	vesp. oritur.	1	55
		Canis minor.	man. occid.	2	1
B	25	Autr. in arcu sagittarij.	man. oritur.	2	4
		In tempore serpentis.	vesp. occid.	2	11
		Sinist. genu prioris Gemin.	vesp. oritur.	3	4
C	26	Cuspis sagittæ Sagittarij.	man. oritur.	3	15
		Hum. sinist. Sagittarij.	vesp. occid.	3	30
		Caput Antinoi.	man. oritur.	3	33
D	27	Aculeus Scorpionij.	man. oritur.	4	33
		Citra caput Hydræ.	man. occid.	4	34
		Ante genu Gemin.	man. occid.	4	36
		Lucida Lyræ.	med. cœlum.	4	53
		Caput Apollinis.	vesp. oritur.	5	6
E	28	Hædorum prior.	man. occid.	5	38
		Nebulosa oculi Sagittarij.	man. oritur.	5	44
F	29	Sinist. Genu prioris Gem.	man. occid.	6	21
		Manub. manus Sagittarij.	man. oritur.	6	47
		Sinist. genu seq. Gemin.	man. occid.	6	47
G	30	Nebulosa oculi Sagitt.	vesp. occid.	7	19
		Iaculum Sagittarij.	man. oritur.	9	4
A	31	Nebulosa sequens acul.	man. oritur.	9	12
		Humerus dexter Orionis.	vesp. oritur.	9	44

In ♋ Capricorno 1598. Pol. 42.

Finis secundæ Tabulæ.

Siderum inerrantium tam in signifero, quàm extra incidentium ortus, & occasus Cosmici, & Acronici, seu Matutini, & Vespertini veri cum Cæli mediationibus, et ad Solem configurationibus anno 1605. recogniti, & emendati, atq; ad Polum Grad. 45. iuxta rationem Coperniceam diligenter supputati.

		In b IANVARIVS. Capricorno.	
Lit.	Dies	stell. num.	
A	1	227	Pes sinister sequentis Geminorum.
		184	In suffragine finist. priori sagittar.
		298	Humerus finist. Sagittarij.
B	2	179	Septimus spondylus Scorpij.
		141	Humerus dexter Orionis.
		234	Sinist. latus sequentis Gemin.
		237	Caput Gemin. Hercules.
		229	Sinistr. genu sequentis Gemin.
C	3	181	Nebulosa aculei Scorpij.
		189	Seq. luci. preced. Piscium Austr.
		137	Prima Zonæ Orionis.
D	4	93	Præcedens capitis Equiculi.
E	5	182	In Aut. parte arcus Sagittarij.
		138	Media Zonæ Orionis.
		96	Sequens capitis Equiculi.
F	6	61	Lucida Coronæ.
		39	Quarta inform. circa Heli.
G	7	129	Sinist. pes Orionis.
		108	Dexter humerus Pegasi.
		68	Brachium dext. Engonasis.
A	8	139	Sequens Zonæ Orionis.
		305	Cornu Boreale Capricorni.
		82	Rostrum gallinæ.
		135	Media ensis Orionis.
		38	Tertia informium circa Heli.
B	9	176	Quartus spondylus Scorpij.
		99	Rictus Pegasi.
		300	Axilla Sagittarij.
C	10	136	Australior ensis Orionis.
		7	Borea vmbilici Andromedæ.
		80	Præcedens finist. humeri Aquilæ
D	11	69	Humerus dexter Engonasis.
		81	Aquila volans.
		306	Cornu Australe Capricorni.
E	12	75	Caput Engonasi.
		180	Sextus spondylus Scorpij.
F	13	86	Præcedens sub finist. man. Aquarij.
G	14	239	Pes Boreus Cancri.
		76	Caput Ophiuculi.
A	15	140	Dext. genu Orionis.
B	16	178	Quintus spondylus Scorpij.
		239	Pes Boreus Cancri.
		6	Media vmbilici Andromedæ.

	Gr.	M.
vesp. oritur.	11	9
med. cœlum.	11	9
man. oritur.	11	20
man. oritur.	11	39
vesp. oritur.	11	30
vesp. oritur.	11	36
vesp. oritur.	11	46
vesp. oritur.	12	13
man. oritur.	12	35
vesp. occid.	12	39
vesp. oritur.	13	6
man. oritur.	14	3
man. oritur.	14	33
vesp. oritur.	14	5
man. oritur.	14	55
vesp. occid.	15	29
vesp. oritur.	15	44
vesp. oritur.	15	54
man. oritur.	16	29
vesp. occid.	16	41
vesp. oritur.	17	0
man. oritur.	17	5
med. cœlum.	17	22
vesp. oritur.	18	19
vesp. oritur.	18	28
man. oritur.	18	15
man. oritur.	18	26
man. oritur.	18	34
vesp. oritur.	18	55
man. oritur.	19	38
med. cœlum.	19	34
vesp. occid.	20	8
med. cœlum.	20	29
man. oritur.	20	40
vesp. occid.	20	52
man. oritur.	21	4
man. oritur.	21	52
vesp. oritur.	23	18
vesp. occid.	23	28
vesp. oritur.	24	26
man. oritur.	25	33
man. occid.	25	53
man. oritur.	26	11

In R Capricorno 1605. Pol. 45.

Boreale

Dies		Stell. num.	In ♄ IANVARIVS. Capricorno.	Gr.	M.
C	17	305	Boreale cornu Capricorni.	med. cœlum.	27 19
		307	Præcedens rictus Capricorni.	man. oritur.	27 6
		310	Dext. genu Capricorni.	vesp. occid.	27 11
		79	Prima Antinoi.	vesp. occid.	27 27
D	18	306	Australe cornu Capricorni.	med. cœlum.	27 48
		311	Siniſtra manus Aquarij.	man. oritur.	28 11
		102	Borea capitis Pegasi.	man. oritur.	28 15
		159	Fundus Crateris.	man. occid.	28 36
E	19	237	Caput Gemin. Hercules.	man. occid.	29 31
		244	Aſellus Boreus.	vesp. oritur.	29 47
Sol in Aquario. ☽					
G	21	243	Præſepe.	vesp. oritur.	1 16
		112	Lucida Eridani, & venter Leporis.	vesp. oritur.	1 29
		307	Præcedens rictus Capricorni.	vesp. occid.	1 24
A	22	97	Humerus ſiniſter Aquarij.	man. oritur.	1 26
		87	Cauda Delphini.	med. cœlum.	1 48
		220	Cornu Boreale Tauri.	vesp. occid.	2 24
		147	Canis minor.	vesp. oritur.	2 37
		74	Siniſter humerus Engonaſi.	vesp. occid.	2 33
B	23	245	Aſellus Auſtrinus.	man. occidit.	2 32
		243	Præſepe.	man. occid.	3 10
		32	Caput Gemin. præcedens.	man. occid.	3 24
C	24	3	Vmbilicus Pegasi.	man. oritur.	3 31
		310	Dext. genu Capricorni.	med. cœlum.	3 53
		219	Cornu Boreale Tauri.	vesp. occid.	4 5
D	25	107	Scapulæ Pegasi.	man. oritur.	5 3
		101	Cauda Cygni.	med. cœlum.	5 8
		312	Auſtrina corporis Capricorni.	vesp. occidit.	5 25
E	26	100	Luminofa dext. humeri Aquarij.	man. oritur.	5 47
		84	Antecedens in collo Aquilæ.	vesp. occid.	6 21
F	27	244	Aſinus Boreus.	man. occid.	6 44
		316	Prior ventris Capricorni.	vesp. occid.	7 5
		248	Os Leonis.	vesp. oritur.	7 40
		142	Pes prior canis.	vesp. oritur.	7 51
G	28	8	Auſtrina cinguli Andromedæ.	man. oritur.	8 7
A	29	104	Borea manus dext. Aquarij.	man. oritur.	8 59
		94	Nebuloſa præcedens oris Equiculi.	med. cœlum.	10 10
B	30	144	Canis maior.	vesp. oritur.	10 14
		4	Scapulæ Andromedæ.	man. oritur.	10 18
C	31	165	Humer. ſiniſt. præcedens Centauri.	man. occid.	11 0
		95	Nebuloſa ſeq. oris Equiculi.	med. cœlum.	11 27
		93	Præcedens capitis Equiculi.	med. cœlum.	11 38
		311	Siniſtra manus Aquarij.	vesp. occid.	11 39
		319	Prior ſpinæ Auſtral. Capricor.	I vesp. occid.	11 39

In ♄ Aquario. 1605. Pol. 45.

		In FEBRUARIUS.		Aquario.	
Dies	stell. num.			Gr.	M.
D	1	103	Brach.dext.Aquarij.	man.orientur.	12 31
E	2	160	Rostrum Corui.	man.occid.	12 43
		31	Dext.humerus Aurigæ.	man.occid.	12 54
		196	Sequens capitis Equiculi.	med.cœlum.	13 4
F	3	190	Ultima fusionis Aquarij.	vesp.occid.	13 44
		85	Caput Antinoi.	vesp.occid.	13 56
		105	Præced. Austr.manus Aquarij.	man.orientur.	14 11
		81	Aquila volans.	vesp.occid.	14 38
G	4	321	Cauda Capricorni præcedens.	vesp.occid.	15 2
		97	Humerus sinister Aquarij.	med.cœlum.	15 24
		80	Præcedens sinist.humer.Aquilæ.	vesp.occid.	15 37
		83	Proximæ lucidæ in scap.Aquilæ.	vesp.occid.	15 48
A	5	46	Austral.ped.dext. Helices.	vesp.orientur.	16 10
		310	Dextrum genu Capricorni.	man.orientur.	16 17
		106	Sequ.Austral.ma.dext.Aquarij.	man.orientur.	16 17
B	6	322	Cauda Capricor. sequens.	vesp.occid.	16 40
		312	Austral.corporis Capricorni.	man.orientur.	16 43
		322	Cauda Capricorni præcedens.	med.cœlum.	17 0
C	7	150	Informis circa caput Hydræ.	vesp.orientur.	17 59
		322	Cauda Capricorni sequens.	med.cœlum.	18 27
		44	Media ceruicis Leonis.	vesp.orientur.	18 52
		153	Prior extra formam canis.	vesp.orientur.	18 55
D	8	99	Rictus Pegasi.	med.cœlum.	19 21
		251	Austral.colli Leonis.	vesp.orientur.	19 47
E	9	186	Sinist.famur Sagittarij.	man.orientur.	20 29
F	10	321	Cauda Capricorni præcedens.	man.orientur.	21 3
		322	Cauda Capricorni sequens.	man.orientur.	22 14
G	11	97	Humerus sinister Aquarij.	vesp.occid.	22 51
		134	Sequens extra formam canis.	vesp.orientur.	23 29
A	12	252	Cor Leonis.	vesp.orientur.	23 54
		100	Luminosa dext.hum.Aquarij.	med.cœlum.	23 54
B	13	252	Cor Leonis.	med.cœlum.	24 4
		252	Cor Leonis.	man.occid.	24 16
		163	Pes extremus Corui.	man.occid.	24 19
		146	Venter canis.	vesp.orientur.	24 13
		102	Borea capitis Pegasi.	med.cœlum.	24 40
		15	Sinist.pes Andromedæ.	man.orientur.	24 50
C	14	145	Eductio fam.sinist. canis.	vesp.orientur.	25 5
		87	Cauda Delphini.	vesp.occid.	25 35
D	15	319	Prior spinæ Austr.Capricorni.	man.orientur.	26 10
		183	Genu sinist.prior Sagittarij.	man.orientur.	26 13
		169	Humerus dexter Centauri.	man.occid.	26 19
E	16	104	Borea dext.man. Aquarij.	med.cœlum.	27 11

Y

Prior

Lic.	Dies	stell. num.	In	FEBRVARIVS.	Aquario.	Gr.	M.
F	17	316	Prior ventris Capricorni.	man. oritur.		27	40
		103	Brach. dext. Aquarij.	med. cœlum.		27	45
		88	Romb. del. Austral.	vesp. occid.		27	54
		93	Præcedens capitis equiculi.	vesp. occid.		28	21
		48	Sequens in lumbis Leonis.	vesp. oritur.		28	51
G	18	149	Scutum Argi.	vesp. oritur.		29	21
		329	Austr. tibix dext. Aquarij.	vesp. occid.		29	29
		148	Cauda cznis.	vesp. oritur.		29	37
		96	Sequens capitis Equiculi.	vesp. occid.		29	55
		82	Rostrum gallinæ.	vesp. occid.		29	57
Sol in Piscibus.							
A	19	91	Austral sequentis lat. Delph.	vesp. occid.		0	13
		90	Romb. Del. præced. Bore.	vesp. occid.		0	20
		51	Berenices crines.	vesp. oritur.		0	16
		94	Præcedens oris Equiculi.	vesp. occid.		0	54
B	20	248	Os Leonis.	man. occid.		0	32
		162	Ala dext. Corui.	man. occid.		0	43
		156	Lucida Hydræ.	vesp. oritur.		1	37
		95	Seq. oris Equiculi.	vesp. occid.		1	48
C	21	151	Seq. in extr. nauis.	vesp. oritur.		2	3
		1	Extrema ala Pegasi.	man. oritur.		2	9
		92	Borea seq. lateris Delp.	vesp. occid.		2	40
D	22	100	Luminosa dext. hum. Aquarij.	vesp. occid.		2	59
		251	Australior colli Leonis.	man. occid.		2	54
E	23	13	Præcedens basis trianguli.	man. oritur.		3	50
		103	Brachiu. dext. Aquarij.	vesp. occid.		4	59
F	24	5	Sinister cubitus Androm.	man. oritur.		4	36
		104	Borea dext. man. Aquarij.	vesp. occid.		5	2
G	25	161	Antecedens alæ seq. Corui.	man. occid.		5	55
		78	Lucida Lyræ.	vesp. occid.		6	15
		99	Rictus Pegasi.	vesp. occid.		6	54
A	26	105	Præcedens Austral. man. Aquarij.	vesp. occid.		7	30
		52	Seq. Austral. comæ Bere.	vesp. oritur.		7	49
B	27	190	Vltima fusionis aquæ Aquarij.	med. cœlum.		8	18
		102	Borea capitis Pegasi.	vesp. occid.		8	26
		106	Seq. Austral. man. dext. Aquarij.	vesp. occid.		8	33
C	28	18	Antecedens à capite Medusæ.	man. oritur.		9	24
		108	Dext. humerus Pegasi.	med. cœlum.		9	31
		154	Poster. femur Leonis.	vesp. oritur.		9	34
		107	Scapulæ Pegasi.	med. cœlum.		9	46

In intercalari anno Festum S. Matthiæ Apostoli celebratur die 25. Februarij; cui additur vnus dies, & est mensis 29. dierum.

Cauda

lit.	Dies	Stell. num.	In	MARTIVS.	Piscibus.	Gr.	M.
D	1	50	Cauda Leonis.	vesp. oritur.		10	48
E	2	14	Sequens basis Trianguli.	man. oritur.		10	58
		153	Septio transtri navis.	vesp. oritur.		11	13
F	3	152	Tertia post scutum Argi.	vesp. oritur.		12	56
G	4	158	Informis circa collum Hydrae.	vesp. oritur.		14	15
A	5						
B	6	12	Summitas Trianguli.	man. oritur.		15	11
		44	Media Cervicis Leonis.	man. occid.		15	26
C	7						
D	8	261	Extrema ala sinist. Austr. Virginis.	vesp. oritur.		18	1
		112	Lucida Eridani.	vesp. occid.		18	6
E	9	192	Extrema Austr. cauda cæti.	vesp. occid.		18	27
F	10						
G	11						
A	12	191	Extrem. Borea. caudæ cæti.	vesp. occid.		21	57
B	13	329	Austral. tibie dext. Aquarij.	man. oritur.		22	30
		154	Lucida post transtrum navis.	vesp. oritur.		23	1
C	14						
D	15	26	Sinit. genu Persei.	man. oritur.		24	19
E	16						
F	17	107	Scapulæ Pegasi.	vesp. occid.		26	15
		258	Poster. femur Leonis.	man. occid.		26	2
		98	Pectus oloris.	vesp. occid.		26	28
		185	Genu dext. anter. Sagittarij.	man. oritur.		26	41
G	18	3	Umbilicus Pegasi.	med. cœlum.		27	10
		159	Fundus Crateris.	vesp. oritur.		27	28
		54	Vindemiatrix.	vesp. oritur.		27	30
A	19	1	Extrema ala Pegasi.	med. cœlum.		28	6
B	20						
C	21	191	Extrem. Bore. caudæ cæti.	med. cœlum.		29	57
D	22		Sol in Ariete.	T			
E	23	55	Sub cingulo Virginis.	vesp. oritur.		2	25
F	24	193	Prior lini Piscium.	man. oritur.		2	49
		263	Secunda ala sinist. Virginis.	vesp. oritur.		3	31
G	25	59	Arcturus Bootes.	vesp. oritur.		4	25
		109	Sequens ad caudam cæti.	vesp. occid.		4	47
A	26	11	Pectus Cassiopeæ.	med. cœlum.		4	56
		4	Scapulum Andromadæ.	med. cœlum.		5	27
B	27	261	Extrema ala sinistr. Austral. Virg.	man. occid.		5	57
		192	Extrema Austral. caudæ cæti.	med. cœlum.		6	21
C	28	108	Dexter humerus Pegasi.	vesp. occidit.		7	32
		9	Cornu Arietis sequ.	man. oritur.		7	23
		7	Borea cinguli Androm.	med. cœlum.		7	53
D	29	111	Venter cæti.	vesp. occid.		8	7
		1	Extrema ala Pegasi.	vesp. occid.		8	43

In
 Piscibus.
 1605.
 Pol. 45.

De praecognoscendis temporum mutationibus.

Stell. num.	In T M A R T I V S.	Ariete.	Gr.	M.
6	Media cinguli Androm.	med. coelum.	8	56
199	Cornu Arietis praeced.	man. oritur.	9	15
196	Prior lini Piscium.	vesp. occid.	9	30
5	Sinister cubitus Androm.	med. coelum.	10	11
A P R I L I S. Sol in Ariete.				
114	Conuerſio fluij.	vesp. occid.	11	9
263	Secunda alae finist. Virginis.	man. occid.	11	48
176	Quartus spondylus Scorpij.	man. occid.	12	7
61	Lucida coronae.	vesp. oritur.	12	23
38	Tertia informis circa Helicem.	man. occid.	12	57
48	Sequens in lumbis Leonis.	man. occid.	13	2
8	Austral. cinguli Androm.	med. coelum.	13	13
161	Antecedens alae seq. Corui.	vesp. oritur.	13	17
265	Spica Virginis.	man. occidit.	13	45
60	Calcaneus dexter Bootis.	vesp. oritur.	14	8
162	Ala dextra Corui.	vesp. oritur.	15	25
115	Austral. pectoris cati.	vesp. occid.	15	56
160	Rostrum Corui.	vesp. oritur.	16	18
50	Cauda Leonis.	man. occid.	17	8
55	Cingulum Virginis.	vesp. oritur.	17	30
101	Cauda Cygni.	vesp. occid.	18	25
265	Spica Virginis.	vesp. oritur.	18	44
282	Austrina duplicis in Scorpio.	man. occid.	18	49
189	Seq. lucidarum ante Pisces austr.	man. oritur.	18	58
25	Sinistrum crus Perſei.	man. oritur.	19	49
191	Extremitas Boreal. caudae cati.	man. oritur.	20	3
163	Pes extremus corui.	vesp. oritur.	20	6
113	Nexus Piscium.	vesp. occid.	20	16
28	Haedorum sequens.	man. oritur.	20	15
3	Vmbilicus Pegasi.	vesp. occid.	21	31
27	Haedorum Prior.	man. oritur.	21	29
31	Dexter humerus Aurigae.	man. oritur.	22	20
188	Media ante Pisces Austral. & 187.	man. oritur.	22	35
36	Prima informium circa Heli.	man. occid.	23	35
5	Sinister cubitus Androm.	vesp. occid.	24	26
111	Venter cati.	med. coelum.	24	44
178	Quintus spondylus Scorpij.	man. occid.	24	41
199	Cornu Arietis praecedens.	med. coelum.	25	14
62	Eductio colli Serpentis.	vesp. oritur.	25	28
116	Praecedens genae cati.	vesp. occid.	25	28
133	Prior extra formam canis.	vesp. occid.	25	20
21	Sinister calcaneus Perſei.	man. oritur.	25	6
9	Cornu Arietis seq. & 12.	med. coelum.	25	48
119	Secunda post interfluij.	vesp. occid.	25	56
39	Quarta informium circa Heli.	man. occid.	26	1

In Ariete. 1605. Pol. 45.

Præ-

Die	Stell. num.	In	Y	V	A	P	R	I	L	I	S.	Ariete.	Gr.	M.
B	17	272	Præcedens in for. sub Austr. Chele.	man.	occid.	26	13							
		55	Sub cingulo Virginis.	man.	occid.	26	40							
		65	In tempore Serpentis.	vesp.	oritur.	26	59							
		200	Præcedens tibiæ cæti.	vesp.	occid.	27	13							
C	18	37	Secunda informium circa Helicem.	man.	occid.	27	20							
		134	Sequens extra formam canis.	vesp.	occid.	27	46							
		62	Prima conuersio colli Serpentis.	vesp.	oritur.	27	59							
		118	Medium oris cæti.	vesp.	occid.	28	39							
D	19	68	Brachius dexter Engonasi.	vesp.	oritur.	28	45							
		15	Sinister pes Andromedæ.	med.	coelum.	29	0							
		69	Humerus dexter Engonasi.	vesp.	oritur.	29	1							
		121	Tertia post interfluuij.	vesp.	occid.	29	5							
	4	Scapulæ Andromedæ.	vesp.	occidit.	29	16								
Sol in Tauro.														
E	20	201	Capilli cæti, & 122. & 123.	vesp.	occid.	0	16							
G	22	23	Extremum finist. pedis Persei.	man.	oritur.	0	58							
		199	Cornu Arietis præcedens.	vesp.	occid.	1	45							
		78	Lucida Lyræ.	vesp.	oritur.	1	57							
		66	Media conuersi. colli serpentis.	vesp.	oritur.	2	30							
A	23	9	Cornu Arietis sequens, & 120.	vesp.	occid.	3	19							
B	24	202	Pes posterior Arietis.	vesp.	occid.	3	51							
C	25	67	Austral. conuers. colli serp.	vesp.	oritur.	4	46							
		74	Sinister humerus Engonasi.	vesp.	oritur.	4	57							
D	26													
E	27													
F	28	101	Cauda Cygni.	vesp.	oritur.	8	25							
		190	Vltima aquæ Aquar. & 200.	man.	oritur.	8	29							
A	30	64	Ambæ Lances.	vesp.	oritur.	9	1							
M A I V S. Sol in Tauro.														
B	1	54	Vindemiatrix. & 173.	man.	occid.	10	2							
		8	Austr. cinguli Andromedæ.	vesp.	occid.	11	10							
C	2	270	Lanx Australis.	man.	occid.	11	56							
		180	Sextus spondylus Scorpij.	man.	occid.	11	43							
		12	Summitas Trianguli.	vesp.	occid.	11	59							
		6	Media Umbilici Andromedæ.	vesp.	occid.	12	13							
D	3	146	Venter Leporis.	vesp.	occid.	12	42							
		113	Nexus Piscium.	man.	oritur.	12	42							
		75	Caput Engonasi.	vesp.	oritur.	13	11							
E	4	20	Caput Medusæ.	med.	coelum.	13	26							
		165	Humerus finist. præced. Centauri.	vesp.	oritur.	13	36							
		72	Sinist. genu Ophiuchuli.	vesp.	oritur.	13	43							

Vltima

		In ♄ M A I V S. ♄ Tauro.		Gr.	M.
F	5	211	Ultima Pleiadum.	man. oritur.	13 44
		208	Bore. Pleiad. & 209.	man. oritur.	14 4
		206	Borea sectionis Tauri.	vesp. occid.	14 18
		7	Borea umbilici Andromedæ.	veip. occid.	14 50
G	6	132	Media corporis leporis.	veip. occid.	15 30
		112	Lucida Eridani.	med. cœlum.	15 51
		70	Præcedens palmæ Ophiuculi.	vesp. oritur.	15 59
A	7	174	Primus spondylus Scorpij.	man. occid.	16 13
		55	Cingulum Virginis.	man. occid.	16 14
		22	Dextrum latus Persei.	med. cœlum.	16 17
B	8	201	Capilli cæti.	man. oritur.	16 29
		109	Sequens ad caudam cæti.	man. oritur.	16 37
		279	Austr. frontis Scorpij.	man. occid.	16 41
		192	Extremitas austr. caudæ cæti.	man. oritur.	17 9
		202	Pes posterior Arietis.	man. oritur.	17 20
		204	Media caudæ Arietis.	vesp. occid.	17 53
C	9	154	Lucens post transtrum navis.	vesp. occid.	18 8
		210	Exigua Pleiadum.	man. oritur.	18 0
		129	Sinister pes Orionis.	vesp. occid.	18 26
D	10	272	Præced. inform. sub Austr. Chele.	vesp. oritur.	19 8
		76	Caput Ophiuculi.	vesp. oritur.	19 18
		71	Sequens palmæ Ophiuculi.	vesp. oritur.	19 28
E	11	45	Borea pedis dext. Helicis.	man. occid.	19 30
		179	Septimus spondylus Scorpij.	man. occid.	19 38
		124	Pectus Tauri.	vesp. occid.	20 1
F	12	177	Aculeus Scorpij.	man. occid.	20 40
		14	Sequens basis Trianguli.	vesp. occid.	21 1
		145	Eductio fem. sinist. canis.	vesp. occid.	21 10
		13	Præcedens basis Trianguli.	vesp. occid.	21 37
G	13	208	Borealior Pleiadum.	med. cœlum.	22 26
		209	Australior Pleiadum.	med. cœlum.	22 45
		127	Octava clypei Orionis.	vesp. occid.	22 40
A	14	210	Exigua Pleiadum.	med. cœlum.	23 21
		169	Humerus dexter Centauri.	vesp. oritur.	23 3
		98	Pectus Oloris.	veip. oritur.	23 16
		211	Angustissimus termin. Pleiadum.	med. cœlum.	23 36
B	15	278	Media frontis Scorpij.	man. occid.	23 55
		126	Septima clypei Orionis.	vesp. occid.	24 22
		152	Tertia post scutum Argi.	vesp. occid.	24 31
		284	Præcedens lucentiū corporis Scorpij.	man. occid.	24 54
C	16	26	Sinistrum genu Persei.	med. cœlum.	24 57
		140	Dext. genu Orionis. & 125.	vesp. occid.	24 49
		135	Media ensis Orionis.	vesp. occid.	24 53
		15	Sinist. pes Androm. & 142.	vesp. occid.	25 13

☉

In

♄

Tauro.

1 6 0 5.

Pol.

45.

Seq.

lit.	Jes.	Stell. num.	☉ In ♊	M A I V S.	Tauro.	Gr.	M.	
D	17	286	Seq. lucentium corporis Scorpij.	man.occid.		25	20	
		52	Seq. Austr. comæ Beren.	man.occid.		25	32	
		146	Venter canis, & 148.	vesp.occid.		25	53	
		212	Prima Hyadum.	vesp.occid.		26	5	
		210	Exigua Pleiadum.	vesp.occid.		26	13	
E	18	181	Nebulosa aculei Scorpij.	man.occid.		26	1	
		285	Cor Scorpij.	man.occid.		26	31	
		118	Media oris cæti.	man.oritur.		26	43	
		208	Borea Pleiadum.	vesp.occid.		26	48	
		280	Borea frontis Scorpij.	vesp.oritur.		26	53	
		124	Pectus Tauri.	med. cœlum.		27	3	
F	19	209	Australior Pleiadum.	vesp.occid.		27	18	
		137	Prior Zonæ Orionis.	vesp.occidit.		28	0	
		214	Tertia Hyadum.	vesp.occid.		28	4	
		274	Media frontis Scorpij.	vesp.oritur.		28	20	
		82	Rostrum gallinæ.	vesp.oritur.		28	32	
G	20	130	Sinist. humerus Orionis.	vesp.occid.		28	35	
		213	Secunda Hyadum.	vesp.occid.		28	41	
		111	Venter cæti.	man.oritur.		28	38	
		211	Vltima Pleiadum.	vesp.occid.		28	54	
		138	Media Zonæ Orionis.	vesp.occid.		29	2	
A	21	206	Bor. sectionis Tauri.	man.oritur.		29	56	
		116	Præcedens genæ cæti.	man.oritur.		29	13	
		64	Lanx Borealis.	man.occid.		29	30	
		Sol in Geminis.			II			
		139	Seq. Zonæ Orionis.	vesp.occid.		0	4	
B	22	216	Aldebaram.	vesp.occidit.		0	16	
		153	Sectio transtri navis.	vesp.occid.		0	27	
		280	Borea frontis Scorpij.	man.occid.		0	14	
		120	Extrema mandibula cæti.	man.oritur.		0	27	
		215	Quarta hyadum.	vesp.occid.		1	1	
		144	Canis minor.	vesp.occid.		1	8	
C	23	212	Prima hyadum.	med. cœlum.		1	21	
		149	Scutum Argi.	vesp.occid.		1	59	
		213	Secunda hyadum.	med. cœlum.		2	39	
D	24	18	Ant. à capite Medusæ.	vesp.occid.		3	17	
		214	Tertia hyadum.	med. cœlum.		3	28	
E	25	72	Sinist. genu Ophiuculi.	man.occid.		3	45	
		172	Australior pedis Scorpij.	vesp.oritur.		3	40	
		215	Quarta hyadum.	med. cœlum.		3	53	
F	26	183	Genu sinist. prior Sagittarij.	man.occid.		4	13	
		216	Quinta hyadum Aldeb.	med. cœlum.		5	5	
		284	Præcedens corporis Scorpij.	vesp.oritur.		5	11	
G	27	51	Crines Berenices.	man.occid.		5	44	

In 8 Tauro. 1 6 0 5. Pol. 45.

Dext.

Dies	Stell. num.	In	II	V	M	A	M	V	S.	Geminis.	Gr.	M.
28	287	Dextrum genu Ophiuculi.									6	24
	110	Media corporis cæti.									6	29
	23	Extremum finist. pedis Persei.									7	6
	285	Cor Scorpij.									7	30
29	141	Humerus dexter Orionis.									8	23
	215	Quarta Hyadum.									8	18
	124	Pectus Tauri.									8	32
30	125	Sexta Clypei Orionis.									8	34
	213	Secunda Hyadum. & 219.									8	50
31		I V N I V S.										
I	212	Prima Hyadum.									9	35
	151	Sequens in extremo nauis.									10	7
	286	Sequens lucentium corporis Scorpij.									10	52
2	57	Borea finist. cruris Bootis.									10	55
	27	Prior Hædorum, & 128.									10	58
	28	Sequens Hædorum.									11	32
	214	Tertia Hyadum.									11	41
3	216	Quinta Hyadum Aldebaram.									12	19
	289	Dextra tibia Ophiuculi.									13	5
4	29	Sinister humerus Aurigæ.									13	30
	185	Genu dext. anter. Sagittarij, & 182.									13	48
	130	Sinister humerus Orionis.									13	59
5	25	Sinistrum crus Persei.									14	0
	117	Prima post interfluuij.									14	21
6	129	Sinister pes Orionis.									14	43
	20	Caput Algol.									14	44
	84	Antecedens in collo Aquilæ.									14	54
	221	Cornu Australe Tauri.									16	13
7	292	Cuspis sagittæ Sagittarij.									16	13
	71	Sequens palmæ Ophiuculi.									16	39
8	80	Præcedens fin. humer. Aquilæ.									17	23
	115	Austrina pectoris cæti.									17	44
9	60	Calcaneus dexter Bootis.									17	39
	289	Dextra tibia Ophiuculi.									18	23
10	137	Prior Zonæ Orionis.									18	58
	59	Arcturus Bootes.									19	17
11	223	Lucens ante genu Gemin.									19	36
	81	Aquila volans.									20	8
	119	Secunda post interfluuij.									20	23
12	136	Austr. ensis Orionis.									20	22
	132	Media corporis leporis, & 138.									20	39
	70	Præcedens palmæ Ophiuculi.									21	29
13	174	Primus spondylus Scorpij.									21	49
	79	Prior extra formam Aquilæ.									22	8
	219	Cornu boreale Tauri.									22	30

Dext.

Ulc.	Dis.	num. Stell.	☉ In II IVNI V S.	Geminis.	Gr.	M.
D	14	287	Dext. genu Ophiuulli.	man.occid.	22	42
		139	Sequens Zonæ Orionis.	med.cœlum.	22	25
		31	Dext. humerus Aurigæ.	med.cœlum.	23	11
		26	Sinist. genu Persei.	vesp.occid.	23	6
E	15	140	Dext. genu Orionis.	med. cœlum.	23	33
		90	Præced. Rhomboides Delph. borea.	vesp. oritur.	24	5
F	16	141	Humerus dexter Orionis.	med. cœlum.	24	15
		227	Pes sinist. seq. Gemin.	vesp. occid.	25	2
		88	Rhomboid. Delph. Austral.	vesp. oritur.	25	23
A	18	121	Tertia post interfluuij.	man. oritur.	26	33
		92	Borea seq. lat. Delph.	vesp. oritur.	26	33
		91	Austral. seq. lateris Delph.	vesp. oritur.	26	53
B	19	125	Sexta clypei Orionis.	man. oritur.	27	6
		87	Cauda Delphini.	vesp. oritur.	28	1
C	20	114	Conuersio fluuij.	man. oritur.	28	3
		95	Auft. Borealis partis arcus Sagittarij.	man. oritur.	28	35
D	21	122	Quarta post interfluuij.	man. oritur.	28	41
		126	Septima clypei Orionis.	man. oritur.	28	58
		187	Prior trium ante Piscem Austr.	man. occid.	29	3
		300	Axilla Sagittarij.	man. occid.	29	28
E	22	296	Iaculum Sagittarij.	man. occid.	29	48
			Sol in Cancro.			
F	23	147	Canis minor.	vesp. occid.	0	6
		298	Humerus sinister Sagittarij.	man. occid.	0	24
		85	Caput Antinoi.	vesp. oritur.	0	58
G	24	150	Informis circa caput Hyd.	vesp. occidit.	1	50
		62	Prima conuersio colli serpentis.	man. occid.	2	12
A	25	127	Octaua clypei Orionis.	man. oritur.	2	30
		186	Sinist. fœmur Sagittarij.	man. occid.	2	31
		228	Sinist. genu prioris Gemin.	man. oritur.	2	54
		298	Humerus sinist. Sagittarij.	man. occid.	3	4
		130	Sinister humerus Orionis.	man. oritur.	3	13
B	26	143	Canobus in Argo naui.	med. cœlum.	3	26
		32	Caput Gemin. præcedens.	man. oritur.	3	32
		63	Eductio colli serpentis.	man. occid.	4	14
C	27	128	Vltima clypei Orionis.	man. oritur.	4	22
		292	Cuspis sagittæ Sagittarij.	vesp. oritur.	4	24
		123	Vltima post interfluuij.	man. oritur.	5	2
D	28	297	Nebulosa oculi Sagittarij.	vesp. oritur.	5	40
		223	Lucens ante genu Gemin.	vesp. occid.	5	42
		36	Prima extra formam Helicis.	man. oritur.	5	30
E	29	37	Secunda extra formam Helicis.	man. oritur.	6	3
		65	In tempore serpentis.	man. occid.	6	16
		229	Sinist. genu Gemin. seq.	vesp. occid.	6	28

In
 Cancro,
 1 6 0 5.
 Pol.
 45.

De praecognoscendis temporum mutationibus.

num. Stell.	In	IVNIVS.	Cancro.	Gr.	M.
147	Canis maior.	med. caelum.		6	48
177	Aculeus Scorpij. & 94.	vesp. oritur.		7	38
175	Aurina duplicis in Scorpio.	vesp. oritur.		7	41
297	Nebulosa oculi Sagittarij.	man. occid.		7	27
294	Manubrium sinist. man. Sagittarij.	vesp. oritur.		8	3
I V L I V S.					
95	Sequens oris Equiculi.	vesp. oritur.		8	58
296	Iaculum Sagittarij.	vesp. oritur.		9	49
27	Hædorum primus.	vesp. occid.		11	8
227	Pes sinist. sequentis Gemin.	man. oritur.		11	9
179	Septimus spondylus Scorpij.	vesp. oritur.		11	39
141	Humerus dext. Orionis. & 234.	man. oritur.		11	30
237	Caput Gemin. Hercules.	man. oritur.		11	46
189	Sequ. lucent. præced. Pitces austr.	man. occid.		12	39
181	Nebulosa post aculeum Scorpij.	vesp. oritur.		12	35
28	Hædorum sequens.	vesp. occid.		13	8
137	Prior Zonæ Orionis.	man. oritur.		13	3
93	Præced. capitis Equiculi.	vesp. oritur.		14	83
182	In Austr. parte arcus Sagittarij.	vesp. oritur.		14	33
158	Informis circa collum Hydræ.	vesp. occid.		15	10
138	Media Zonæ Orionis.	man. oritur.		15	3
61	Lucida Coronæ.	man. occid.		15	29
39	Quarta informis circa Helicem.	man. oritur.		15	44
32	Caput Gemin. Apolli.	med. caelum.		15	57
129	Sinist. pes Orionis.	man. oritur.		15	54
156	Lucida Hydræ.	vesp. occid.		16	27
68	Brachius dexter Engonasis.	man. occid.		16	41
305	Cornu boreale Capricorni.	vesp. oritur.		17	5
139	Ultima Zonæ Orionis.	man. oritur.		17	0
135	Media entis Orionis.	man. oritur.		18	19
147	Canis minor.	med. caelum.		18	23
176	Quartus spondylus Scorpij, & 99.	vesp. oritur.		18	26
300	Axilla Sagittarij.	vesp. oritur.		18	34
136	Austral. entis Orionis.	man. oritur.		18	51
237	Caput Gemin. Hercules.	med. caelum.		19	0
234	Sinist. latus sequentis Gemin.	vesp. occid.		19	23
69	Humerus dext. Engonasis.	man. occid.		20	8
306	Cornu Australe Capricorni.	vesp. oritur.		20	40
180	Sextus spondylus Scorpij.	vesp. oritur.		21	4
75	Caput Engonasis.	man. occid.		20	52
239	Pes Boreus Cancri.	man. oritur.		23	18
76	Caput Ophiuculi.	man. occid.		23	28

In Cancro. 1605. Pol. 45.

Stell. num.	In	I V L I V S.	Cancro.	Gr.	M.
154	Lucida post transtrum navis.	med. cœlum.	25	17	
778	Quintus spondylus Scorpij.	vesp. oritur.	25	33	
239	Pes Boreus Cancri.	vesp. occid.	25	53	
6	Media vmbilici Andromedæ.	vesp. oritur.	26	1	
310	Dextr. genu Capricorni.	man. occid.	27	11	
307	Præcedens riētus Capricorni.	vesp. oritur.	27	6	
79	Prior informis circa Aquilam.	man. occid.	27	27	
102	Borea capitis Pegasi.	vesp. oritur.	28	16	
159	Fundus Crateris.	vesp. occid.	28	36	
132	Media corporis Leporis.	man. oritur.	29	6	
137	Caput Gemin. Hercules.	vesp. occid.	29	31	
244	Afinus Boreales.	man. oritur.	29	47	
	Sol in Leone.	☉			
243	Præsepe Pectus Cancri.	man. oritur.	1	16	
307	Præcedens riētus Capricorni.	man. occid.	1	24	
97	Humerus sinister Aquarij.	vesp. oritur.	1	26	
112	Extrema Eridani. & 131.	man. oritur.	1	29	
243	Præsepe.	med. cœlum.	1	58	
244	Afinus Borealis.	med. cœlum.	2	26	
245	Afinus Australis.	vesp. occid.	2	32	
306	Cornu Australe Capricorni.	man. occid.	2	24	
74	Sin. Humerus Engonasis.	man. occid.	2	33	
147	Canis minor.	man. oritur.	2	37	
245	Afinus Austrinus.	med. cœlum.	2	46	
243	Præsepe.	vesp. occid.	3	10	
32	Caput Gemin. præcedens.	vesp. occid.	3	24	
305	Cornu Boreale Capricorni.	man. occid.	4	4	
107	Scapulæ Pegasi.	vesp. oritur.	4	3	
312	Austrina corporis Capricorni.	man. occid.	5	25	
100	Luminosa dext. humeri Aquarij.	vesp. oritur.	5	47	
244	Afellus Borealis.	vesp. occid.	6	54	
142	Pes prior Canis.	man. oritur.	7	51	
8	Austral. cinguli Andromedæ.	vesp. oritur.	8	7	
	A V G V S T V S.				
104	Borea manu dext. Aquarij.	vesp. oritur.	8	59	
4	Scapulæ Andromedæ.	vesp. oritur.	10	18	
144	Canis maior.	man. oritur.	10	14	
165	Humerus finist. præced. Centauri.	vesp. occid.	11	0	
86	Præced. sub finist. manu Aquarij.	man. occid.	11	30	
319	Prior spinæ Austral. Capricorni.	man. occid.	11	39	
103	Brachius dext. Aquarij.	vesp. oritur.	12	31	
160	Rostrum Corui.	vesp. occid.	12	43	
31	Dext. humerus Aurigæ.	vesp. occid.	12	54	

In Leone. 1 6 0 5. Pol. 45.

		☉ In ♌ A V G V S T V S. Leone.	
lit.	Dies	num. Stell.	
A	6		
B	7	190	Vltima fusionis aquæ Aquarij. man.occid. 13 44
		85	Caput Antinoi. man.occid. 13 57
		105	Præced. Austr. manus Aquarij. vesp. oritur. 14 11
C	8	45	Borea pedis dext. Heli. man. oritur. 14 40
		81	Aquila volans. man. occid. 14 38
		321	Cauda Capricorni præcedens. man. occid. 15 2
		156	Lucida Hydræ. med. cœlum. 14 55
D	9	80	Præced. inist. humer. Aquilæ. man. occid. 15 37
		46	Austr. pedis dext. Helicis. man. oritur. 16 10
		310	Dextrum genu Capricorni. vesp. oritur. 16 17
		312	Austrina corporis Capricorni. vesp. oritur. 16 43
E	10	322	Cauda Capricorni sequens. man. occid. 16 40
F	11	150	Informis circa caput Hydræ. man. oritur. 17 59
G	12	44	Media ceruicis Leonis, & 133. man. oritur. 18 52
A	13	251	Australior colli Leonis. man. oritur. 19 47
		186	Sinistrum fæmur Sagittarij. vesp. oritur. 20 29
B	14	321	Cauda Capricorni præcedens. vesp. oritur. 21 3
C	15	322	Cauda Capricorni sequens. vesp. oritur. 22 14
D	16	97	Humerus sinister Aquarij. man. occid. 22 51
		134	Sequens extra formam canis. man. oritur. 23 29
		252	Cor Leonis Regulus. man. oritur. 23 54
E	17	146	Sub ventre canis. man. oritur. 24 13
		252	Cor Leonis, & 163. vesp. occid. 24 16
F	18	15	Sinister pes Andromedæ. vesp. oritur. 24 50
		145	Eductio fæmoris sinistri canis. man. oritur. 25 5
G	19	87	Cauda Delphini. man. occid. 25 35
		183	Genu sinist. prior Sagittarij, & 319. vesp. oritur. 26 13
		169	Humerus dexter Centauri. vesp. occid. 26 19
A	20	44	Media ceruicis Leonis. med. cœlum. 26 44
		316	Prior contiguarum ventris Capric. vesp. oritur. 27 40
B	21	88	Rhomboid. Delphini Australis. man. occid. 27 54
C	22	93	Præcedens capitis Equiculi. man. occid. 28 21
		48	Sequens in lumbis Leonis. man. oritur. 28 51
D	23	149	Scutum Argi. man. oritur. 29 21
		329	Austr. tibiæ dextræ Aquarij. man. occid. 29 29
		148	Cauda Canis. man. oritur. 29 37
		20	Caput Algol. vesp. oritur. 29 53
		82	Rostrium gallinæ. man. occid. 29 57
Sol in Virgine. ☿			
E	24	91	Austral. sequentis lat. Del. man. occid. 0 13
		51	Berenices crines. man. oritur. 0 16
		90	Rhomb. Del. præce. Bore. man. occid. 0 20
		162	Ala dextra Corui. vesp. occid. 0 43

☉

In

♌

Leone.

1 6 0 5.

Pol.

45.

Præce-

Dies		stell. num.	In	mp	AVGVSTVS.	Virgine.	Gr.	M.
F	25	94	Præcedens oris Equiculi.		man.occid.		0	54
		78	Lucida Hydræ.		man.oritur.		1	37
		95	Seq.oris Equiculi.		man.occid.		1	48
		1	Extrema ala Pegasi.		vesp.oritur.		2	9
G	26	151	Sequens in extrema nauis.		man.oritur.		2	3
		92	Bore.sequentis latus Del.		man.occid.		2	40
		251	Australior colli Leonis.		vesp.occid.		2	54
A	27	100	Luminosa dext.humeri Aquarij.		man.occid.		2	59
		13	Præcedens basis Trianguli.		vesp.oritur.		3	50
B	28	5	Sinister cubitus Andromedæ.		vesp.oritur.		4	36
C	29	103	Brachius dext.Aquarij.		man.occid.		4	59
		13	Antecedens alæ sequentis Corui.		vesp.occid.		5	55
D	30	104	Borea manus dextræ Aquarij.		man.occid.		6	2
		156	Lucida Lyræ.		man.occid.		6	15
		41	Alia Vrsæ maioris.		med.cœlum.		6	40
E	31	99	Rictus Pegasi.		man.occid.		6	54
		105	Præcedens Austr.manus Aquarij.		man.occid.		7	30
S E P T E M B E R.								
F	1	52	Sequens Austr.comę Berenices.		man.oritur.		7	49
		159	Fundus Crateris.		med.cœlum.		7	58
		102	Borea capitis Pegasi.		man.occid.		8	26
G	2	18	Antecedens a capite Medusæ.		vesp.oritur.		9	24
		258	Posterior fæmur Leonis.		man.oritur.		9	34
A	3	40	Humerus vrsæ maioris.		med.cœlum.		10	4
		50	Cauda Leonis.		man.oritur.		10	48
		14	Seq.basis Trianguli.		vesp.oritur.		10	58
B	4	153	Sectio transtri nauis.		man.oritur.		11	13
		48	Sequens in lumbis Leonis.		med. cœlum.		11	23
C	5	260	Sub cubitis Leonis.		med.cœlum.		12	47
D	6	152	Tertia post scutum Argi.		man.oritur.		12	56
		259	Poples posterior Leonis.		med.cœlum.		13	40
E	7	158	Informis circa collum Hydræ.		man.oritur.		14	15
		258	Posterior fæmur Leonis.		med. cœlum.		14	15
F	8	12	Summitas Trianguli.		vesp.oritur.		15	11
		44	Media ceruicis Leonis.		vesp.occid.		15	26
G	9							
A	10							
B	11	261	Extremitas alæ sinist.austr.Virg.		man.oritur.		18	1
		112	Lucida Eridani.		man.occid.		18	6
C	12		Extrem. austr. caudæ cæti.		man.occid.		18	27
D	13							
E	14	50	Cauda Leonis.		med. cœlum.		21	6

☉

In

mp

Virgine.

1605.

Pol.

45.

Extrem.

		☉ In ♍ S E P T E M B E R. Virgine.				
Die	num. Stell.			Gr.	M.	
F	15	191	Extrem. Boreal. caudæ cæti.	man. occid.	21	57
		43	Crus finist. poste. Helices.	med. cœlum.	22	26
		329	Austr. tibie dext. Aquarij.	vesp. oritur.	22	30
G	16	154	Lucida post transtrum Nautis.	man. oritur.	23	1
		261	In extrem. alæ finist. Austr. Virginis.	med. cœlum.	23	5
A	17	26	Sinistrum genu Persei.	vesp. occid.	24	19
B	18					
C	19	258	Posterior femur Leonis.	vesp. occid.	26	2
		107	Scapulæ Pegasi.	man. occid.	26	15
D	20	98	Pectus Oloris.	man. occid.	26	28
		185	Genu dext. anterior Sagittarij.	vesp. oritur.	26	41
		160	Rostrum Corui. & 42.	med. cœlum.	26	57
E	21	54	Præindemiatrix, & 159.	man. oritur.	27	30
F	22	167	Poples dext. Centauri.	med. cœlum.	28	50
Sol in Libra. ☿						
G	23	262	Præcedens alæ finist. Virginis.	med. cœlum.	0	6
A	24	57	Borea finist. cruris Bootis.	man. oritur.	0	40
		51	Berenices crines.	med. cœlum.	0	48
B	25	52	Seq. Austr. comæ Berenices.	med. cœlum.	1	54
C	26	55	Sub cingulo Virginis.	man. oritur.	2	25
		150	Media corporis cæti.	man. occid.	2	41
D	27	139	Præcedens in Lino Piscium.	vesp. oritur.	2	49
		263	Secunda alæ finist. Virginis.	man. oritur.	3	31
E	28	59	Arcturus Bootes.	man. oritur.	4	15
		109	Sequens ad caudam cæti.	man. occid.	4	47
F	29	261	Extremitas alæ finist. austr. Virginis.	vesp. occid.	5	57
G	30	9	Cornu Arietis Sequens.	vesp. oritur.	7	23
O C T O B E R.						
A	1	108	Dexter humerus Pegasi.	man. occid.	7	32
		111	Venter Cæti.	man. occid.	7	47
B	2	1	Extrema alæ Pegasi.	man. occid.	8	43
		199	Cornu Arietis præcedens.	vesp. oritur.	9	15
C	3	193	Prior in Lino Piscium.	man. occid.	9	30
D	4	54	Præindemiatrix.	med. cœlum.	10	17
		114	Conuersio fluuij.	man. occid.	11	5
E	5	163	Secunda alæ finist. Virginis.	vesp. occid.	11	48
		176	Quartus spondylus Scorpij.	vesp. occid.	12	7
F	6	61	Lucida Coronæ.	man. oritur.	12	23
		48	Seq. in lumbis Leonis, & 38.	vesp. occid.	13	2
G	7	161	Antecedens alæ seq. Corui.	man. oritur.	13	22
		265	Spica Virginis.	vesp. occid.	13	45

In ♍ Virgine. 1605. Pol. 45.

Calcaneus

		☉ In	O C T O B E R.		Libra.	
Lib.	Stell. num.			Gr.	M.	
A	8	60	Calcaneus dexter Bootis.	man. oritur.	14	8
B	9	162	Ala dextra Corui.	man. oritur.	15	25
C	10		Austr. pectoris cæti.	man. occid.	15	56
		160	Rostrum Corui.	man. oritur.	16	18
		49	Media caudæ Helicis.	med. cœlum.	16	56
D	11	50	Cauda Leonis.	vesp. occid.	17	8
		265	Spica Virginis.	med. cœlum.	17	14
		55	Cingulum Virginis.	man. oritur.	17	30
E	12	197	Media post flexum Piscium.	man. occid.	18	9
		101	Cauda Cygni.	man. occid.	18	25
		265	Spica Virginis.	man. oritur.	18	44
		175	Austr. duplicis in Scorpio.	vesp. occid.	18	49
F	13	189	Seq. luc. præc. Pisc. austr.	vesp. oritur.	18	58
		25	Sinist. crus Persei.	vesp. oritur.	19	49
			Extr. Boreal. caudæ cæti.	vesp. oritur.	20	3
G	14	163	Pes extremus Corui.	man. oritur.	20	6
		113	Nexus Piscium.	man. occid.	20	16
A	15	28	Hædorum sequens.	vesp. oritur.	20	15
		3	Vmbilicus Pegasi.	man. occid.	21	31
		27	Hædorum Prior.	vesp. oritur.	21	29
B	16	31	Dexter humerus Aurigæ.	vesp. oritur.	22	20
			Media præced. Pisc. austr.	vesp. oritur.	22	35
C	17	117	Prima post interfluuij.	man. occid.	22	45
		36	Prima informis circa Helicem.	vesp. occid.	23	35
D	18	53	Vltima caudæ Helicis.	med. cœlum.	24	22
		5	Sinist. cubitus Andromedæ.	man. occid.	24	26
		17	Quintus spondylus Scorpij.	vesp. occidit.	24	41
		21	Sinist. calcaneus Persei.	vesp. oritur.	25	6
E	19	133	Prior extra formam canis.	man. occid.	25	20
		63	Eductio colli serpentis.	man. oritur.	25	28
			Præcedens genæ cæti.	man. occid.	25	28
		39	Quarta informis circa Helicem.	vesp. occid.	26	1
F	20	272	Præced. informis sub Austr.	vesp. occid.	26	13
		61	Secunda post interfluuij.	man. occid.	25	56
		7	Sub cingulo virginis.	vesp. occid.	26	40
G	21	200	Præcedens iubæ Cæti.	man. occid.	27	13
			Seq. extra formam canis.	man. occid.	27	46
A	22	62	Prima conuersio colli serpentis.	man. oritur.	27	59
		118	Medium oris Cæti.	man. occid.	28	39
B	23	68	Brachius dext. Engonasis.	man. oritur.	28	45
		121	Tertia post interfluuij.	man. occid.	29	5
		4	Scapulæ Andromedæ.	man. occid.	29	16

Sol in Scorpio.

Capilli

☉

In

♁

Libra.

1 6 0 5.

Pol.

45.

		☉ In 30 OCTOBER. Scorpio.		Gr.	M.
C	24	201	Capilli Cæti, & 122. & 123.	man. occid.	0 22
		23	Extremum finist. pedis Persei.	vesp. oritur.	0 58
		197	Media post flexum Piscium.	vesp. oritur.	1 8
D	25	59	Arcturus Bootes.	med. cœlum.	1 35
		199	Cornu Arietis præcedens.	man. occid.	1 45
E	26	78	Lucida Lyrae.	man. oritur.	1 57
		66	Media conuersio colli serpentis.	man. oritur.	2 30
F	27	9	Cornu Arietis seq. & 120.	man. occid.	3 19
		202	Pes posterior Arietis.	man. occid.	3 51
G	28	67	Austr. conuersio colli serpentis.	man. oritur.	4 47
		74	Sinist. humerus Engonafis.	man. oritur.	4 57
A	29	56	Sinist. humerus Bootis.	med. cœlum.	5 15
B	30				
C		60	Calcaneus Bootis.	med. cœlum.	7 24
NOVEMBER.					
D	1	101	Cauda Cygni.	man. oritur.	8 25
		190	Vlt. fuf. aquæ Aquarij, & 200.	vesp. oritur.	8 29
E	2	64	Ambæ lances.	man. oritur.	9 1
		54	Præindemiatrix. & 173.	vesp. occid.	10 2
F	3	270	Lanx Australis.	vesp. occid.	10 56
		204	Media caudæ Arietis.	vesp. oritur.	11 12
G	4	8	Austr. cingulis Andromedæ.	man. occid.	11 10
		180	Sextus spondylus Scorpij.	vesp. occid.	11 43
A	5	12	Summitas Trianguli.	man. occid.	11 59
		6	Media umbilici Andromedæ.	man. occid.	12 13
		131	Venter Leporis.	man. occid.	12 42
		113	Nexus Piscium.	vesp. oritur.	12 42
B	6	271	Præcedens lancis Austr.	med. cœlum.	13 11
		75	Caput Engonafis.	man. oritur.	13 11
		165	Humeri sinist. præced. Centauri.	man. oritur.	13 36
		211	Angustifs. termin. Pleiadum.	vesp. oritur.	13 44
C	7	208	Austra. & Bore. Pleiadum.	vesp. oritur.	14 3
		206	Borea lectiois Tauri.	man. occid.	14 18
		7	Bor. umbilici Andromedæ.	man. occid.	14 50
		132	Media corporis Leporis.	man. occid.	15 28
D	8	70	Palmae Ophiuculi præcedens.	man. oritur.	15 59
		174	Primus spondylus Scorpij.	vesp. oritur.	16 3
		64	Lanx Borealis.	med. cœlum.	16 13
		55	Cingulum Virginis.	vesp. occid.	16 14
E	9	201	Capilli cæti, & 109.	vesp. oritur.	16 29
		279	Austr. frontis Scorpij, & 46.	vesp. occid.	16 41
		192	Extr. Austr. caudæ cæti.	vesp. oritur.	17 9
		202	Pes posterior Arietis.	vesp. oritur.	17 20

Scorpio. 1605. Pol. 45. Media

		☉ In 30 NOVEMBER. Scorpio.			Gr.	M.
F	10	204	Media caudæ Arietis.	man.occid.	17	53
		210	Exigua Pleyadum.	vesp.orientur.	18	0
G	11					
		272	Prior infor.tub Austr. Chel.	man.orientur.	19	8
A	12	76	Caput Ophiuculi.& 71.	man.orientur.	19	17
		45	Borea pedis dext. Helicis.	vesp.occid.	19	30
B	13	179	Septimus spondylus Scorpij.	vesp.occidit.	19	38
		77	Aculeus Scorpij.	vesp.occid.	20	40
C	14	61	Lucens in corona.	med.cœlum.	21	38
		275	Informis circa Chelas.	med.cœlum.	22	19
E	16	169	Humerus dext.Centauri.	man.orientur.	23	3
		98	Pectus Oloris.	man.orientur.	23	16
F	17	278	Media frontis Scorpij.	vesp.occid.	23	55
		284	Prior lucentium corporis Scorpij.	vesp.occid.	24	54
G	18	286	Seq.lucentium corporis Scorpij.	vesp.occid.	25	20
		52	Seq. Austr. Comæ Berenices.	vesp.occid.	25	32
A	19	181	Nebulosa post aculeum Scorpij.	vesp.occid.	26	1
		285	Cor scorpij Antares.	vesp.occid.	26	31
B	20	118	Medium oris Cæti.	vesp.orientur.	26	43
		280	Borea frontis Scorpij.	man.orientur.	26	53
C	21	278	Media frontis Scorpij.	man.orientur.	28	20
		82	Rostrum gallinæ.	man.orientur.	28	32
		111	Venter Cæti.	vesp.orientur.	28	28
		116	Præcedens genæ Cæti.	vesp.orientur.	29	13
		64	Lanx Borealis.	vesp.occid.	29	30
		Sol in Sagittario. ←†				
D	22	70	Palmae Ophiuculi prior. & seq.	med.cœlum.	0	15
		280	Borea frontis Scorpij.	vesp.occid.	0	14
E	23	120	Mandibula Cæti.	vesp.orientur.	0	27
		279	Austral. frontis Scorpij.	man.orientur.	0	55
F	24	283	Cauum finittr.pedis Ophiu.	med.cœlum.	2	17
		285	Cor Scorpij Antares.	med.cœlum.	3	21
G	25	173	Australior pedis Scorpij.	man.orientur.	3	40
		72	Sin.genu Ophiuculi.	vesp.occid.	3	45
A	26	183	Genu finist.prior Sagittarij.	vesp.occid.	4	13
		69	Humerus dexter Engonasis.	med.cœlum.	5	3
C	28	284	Præcedens corporis Scorpij.	man.orientur.	5	11
		51	Berenices Crines.	vesp.occid.	5	44
D	29	87	Dext.genu Ophiuculi.	man.orientur.	6	24
		110	Media corporis Cæti.	vesp.orientur.	6	29
E	30	285	Cor Scorpij.	man.orientur.	7	30
		215	Quarta Hyadum.	vesp.orientur.	8	18

In Scorpio. 1605. Pol. 45.

Dies	Stell num	☉ In ↗ DECEMBER. Sagittario.	Gr.	M.
1	213	Secunda Hyadum.	vesp.oritur.	8 50
2	212	Prima Hyadum.	vesp.oritur.	9 35
3	286	Seq.lucentium corporis Scorpij.	man.oritur.	10 52
3	57	Borea finist. cruris Bootis.	vesp.occid.	11 55
4	214	Tertia Hyadum.	vesp.oritur.	11 41
4	216	Quinta Hyadum Aldebaram.	vesp.oritur.	12 19
5	289	Dext.tibia Ophiuculi.	man.oritur.	13 5
6	185	Genu dext.anterior Scorpij.	vesp.occid.	13 48
6	117	Prima post interfluuij.	vesp.oritur.	14 21
6	75	Caput Engonasis.	med.coelum.	14 21
7	84	Antecedens in collo Aquilæ.	man.oritur.	14 51
8	292	Culpis sagittæ Sagittarij.	vesp.occid.	16 13
8	71	Palmæ Ophiuculi sequens.	vesp.occid.	16 39
9	60	Calcaneus dexter Bootis.	vesp.occid.	17 39
10	80	Præcedens finist. humeri Aqu.	man.oritur.	17 23
10	177	Aculeus Scorpij.	med.coelum.	17 40
10	289	Dext.tibia Ophiuculi.	vesp.occid.	18 23
11	59	Arcturus Bootes.	vesp.occid.	19 17
12	83	Proxima lucidæ in scapulis Aqu.	man.oritur.	19 46
12	294	Manubrium finist.man.Sagittarij.	vesp.occid.	19 5
13	81	Aquila volans.	man.oritur.	20 8
13	119	Secunda post interfluuij.	vesp.oritur.	20 23
13	70	Palmæ Ophiuculi. Præcedens.	vesp.occid.	21 29
14	174	Primus spondylus Scorpij.	man.oritur.	21 49
14	79	Præcedens informium circa Aqu.	man.oritur.	22 8
14	287	Dext.genu Ophiuc.	vesp.occid.	22 42
15				
16	90	Rhomboides Del.Præced.Bore.	man.oritur.	24 5
16	67	Austral.conuersio colli serpentis.	vesp.occid.	24 6
17				
18	88	Rhomboides Del. Austr.	man.oritur.	25 23
18	122	Tertia post interuallum fluuij.	vesp.oritur.	26 33
19	91	Austr.seq. lateris Del.	man.oritur.	26 53
19	125	Sexta clypei Orionis.	vesp.oritur.	27 6
20	87	Cauda Delphini.	man.oritur.	28 11
20	114	Conuersio fluuij.	vesp.oritur.	28 3
20	122	Quarta post interuallum fluuij.	vesp.oritur.	28 41
21	126	Sexta clypei Orionis.	vesp.oritur.	28 58
21	300	Axilla Sagittarij.	vesp.occid.	29 28
21	296	Aculum Sagittarij.	vesp.occid.	29 48
22		Sol in Capricorno.	♄	
22	295	Austr.Bor.partis arcus Sagittarij.	med.coelum.	0 28
23	85	Caput Antinoi.	man.oritur.	0 58

Prima

Lit.		num	In ♄ DECEMBER. Capricorno.		Gr.	M.
Dics		Stell.				
A	24	62	Prima conuersio colli serpentis.	vesp.occid.	2	3
		127	Octaua clypei Orionis.	vesp.orientur.	2	30
		186	Sinist.fæmur Sagittarij.	vesp.occid.	2	31
B	25	130	Sinist.humerus Orionis.	vesp.orientur.	3	13
		32	Caput Gemin.præcedens.	vesp.orientur.	3	32
C	26	128	Vltima clypei Orionis.	vesp.orientur.	4	22
		292	Cuspis sagittæ Sagittarij.	man.orientur.	4	25
D	27	78	Lucida Lyræ.	med.cœlum.	4	57
		36	Prima informium circa Helicem.	vesp.orientur.	5	30
		188	Media lucid.ante Pisc. Austr.	vesp.occid.	5	35
E	28	297	Nebulosa oculi Sagittarij.	man.orientur.	5	41
		65	In tempore serpentis.	vesp.occid.	6	16
F	29	297	Nebulosa oculi sagittarij.	vesp.occidit.	7	27
G	30	177	Aculeus Scorpij.	man.orientur.	7	38
		294	Manubrium sinist. manus Sagittarij.	man.orientur.	8	3
A	31	95	Sequens oris Equiculi.	man.orientur.	8	58
		296	Iaculum Sagittarij.	man.orientur.	9	39

☉ In ♄ Capricorno. 1605. Pol.45.

Finis Tertiæ, & postremæ. Tabulæ.

Præcedentium trium tabularum intelligentia, explicatio, & vsus.

CAP. XLl.

TRIVM tabularum præcedentium intelligentia, explicatio, & vsus facilis est. Nam in prima, & secunda, quæ septem arcis distinctæ sunt, in primis literarum Dominicalium arca annectitur; quia ad instar Kalendarij conditæ sunt: secundò inferuntur dies mensis, tertio stellæ inerrantes: quartò illarum ortus, & occasus cum cœli mediationibus: quintò partes: sextò minuta cum quibus oriuntur, occidunt, & cœlum mediant: postremò ponitur sol cum signo, quod inambulat, annus quo ambæ conditæ sunt cum po-

Primæ, & secundæ tabulæ constructio.

Tertiæ tabulæ constructio.

Primæ tabulæ annus, & latitudines.

Secundæ tabulæ ad quem annus, & polorum latitudo erecta est.

Tertiæ tabulæ erectio ad quem annus, & ad quas Poli lat.

Tabularum praxis pro futuris annis.

Tabularum praxis pro transactis annis.

Fixarum ortus & occasus Heliaci dierum cœles.

Ptolæmeus, & alij cur abstinuerunt à supputatione heliacæ.

Arcus, seu intervalli variatio.

Prima ratio variationis arcus.

lorum latitudinibus. Tertia tabula citra præcitata aream continet numerorum stellarum inerrantium, ut inueniri possit stella, cuius sit naturæ, cuius latitudinis, &c. Quæ certè area deseruire poterit pro duabus quoque præcedentibus tabulis. Prima Tabula ad annum Domini 1595. pro radice condita est ad latitudinem 40. quæ pro latitudinibus etiam 39. & 41. deseruire poterit pro stellis paruum latitudinem habentibus: nam si adsit magna stellæ latitudo nihil valet. Secunda condita est pro epocha 1598. ad poli altitudinem 42. quæ etiam pro altitudinibus 41. & 43. prodesse poterit: seruatis quoque inerrantium latitudinibus, quia si sint notabiles, nihil proderit. Postrema ad Poli eleuationem grad. 45. erecta est, quæ etiam iuuabit pro Poli lat. 44. & 46. seruatis etiam inerrantium latitudinibus, ut iam dictum est: Itaque quæ stella oriatur, aut occidat, vel cœli mediet cum sole, statim inspiciet. Porro pro annis futuris utendum est tabulæ æquationis fixarum ad duo secula capitis 38. huius primi libri: nimirum si quis ad Poli eleuationem grad. 42. sub qua Roma condita est anno futuro 1620. scire voluerit cordis Leonis ortum vespertinum verum, quærat in Tabula, & inueniet die 13. Februarij stellam illam 1598. vespere oriri cū grad. 23. scrupulis verò primis 51. His addat minuta 23. nam talis est nota scilicet additionis, addat, inquam minutis 51. & resultabunt grad. 24. cum minutis 14. Iuxta supputationis vsus sic igitur anno 1620. die 13. Feb. Cor Leonis vespere orietur cum partibus 24. scrupulis verò primis 14. Quod si pro transactis id efficere volueris annis: eadem quoque erit operatio, sed subtrahendo. Verbi gratia, scire cupis 1520. eadem Februarij die 13. cum quibus partibus, minutisq; Cor Leonis vespere ortum fuerit: subtractione quidem opus erit, quia talis est nota: subtrahendo scilicet minuta illi anno correspondentia: quæ reperimus 36. Igitur à 51.36. subtrahis, cum remaneant 15. anno illo 1520. Cor Leonis oriebatur 13. Februarij, cum 23. grad. & minutis 15. Leonis: eadem quoque erit operatio in alijs latitudinibus. At verò circa Heliacos, seu apparentes inerrantium stellarum ortus, & occasus pro nunc nos intrinmittere nolimus ob rei ipsius difficultatem, cū non ita facillè terminari possint. Vnde & Ptolæmeus ipse ab hisce supputationibus abstinere voluit, lib. 8. c. 6. de apparitionibus, & occultationibus fixarum tractans, & multi etiam ex viris doctissimis abhorruerunt ob stellarum multitudinem, magnitudinemque, ob varia. Regionum climata, ob diuersas cœli partes. Nam Arcus, seu intervallum illud quod stella vel è solari splendore emergit, vel infra illud occultatur: variatur mirabiliter. Nam quandoque fit maius, aliquando minus tripliciter; Primò, quia si sint duæ stellæ, altera insignis magnitudinis, altera minoris, prima minus interval-

lum

lum expostulat ob maius lumen: cum in maiore solis lumine cerni poterit; ac idè in minori distantia à Solis Horizonte, non obstante æquali umbrarum relatione ad Solem iuxta latitudinem, & zodiaci inclinationem ad Horizontem. Secundò, quia stellarum, etiam si sint æqualis magnitudinis, quæ plus à Sole distant, etiam signifero eandem ad Horizontem habente inclinationem, minus interuallum requirunt: ob maius lumen quod apud Solem fit, & signiferum in eadem Solis distantia subter terram. Quocirca, quæ magis à Sole distabit, magis intueri poterit: quæ minus ob illius fulgoris claritatem, minimè. Postremò interuallum maius erit sicuti subter terram Solis quoq; distantia maior: si signiferi declinatio ad Horizontem maior etiam fuerit: non obstante eadem stellarum magnitudine, & ad Solem distantia. Ideo non mirum, si viri in hac facultate doctissimi ab hisce supputationibus se abstinere, cum ob rerum difficultatem, tum quoq; ob maximum laborem, quem ingerunt: ac propterea nobis impræsentiarum ab hisce intricatissimis laboribus supersedendum arbitramur. Vnum tamen inspeximus, qui rebus hisce primus inter nostrates operam nauauit: Franciscum nempe Sirigattum, qui in eo Opere de ortu, & occasu signorù Leonis X. Pontifici Maximo dicato, duas tabulas inerrantium confecit: alteram de triplici ortu, & occasu imaginum secundum Poetas, alteram verò de ortu, & occasu imaginum iuxta Astronomos. Prima astrorum lapsus, & protinus ortus per singulos anni dies comprehendit; & siderum nomina, & imaginum numerum iuxta prisorum doctrinam adnotans: locaq; in quibus suo erant tempore, contemplans, quia à primis per quàm maximè distabant. Secunda autem inerrantium imagines per suos gradus, & minuta componit atq; distribuit. Porro imaginum tres ponit habitudines. Prima est, cum quo signiferi gradu ascendente exoritur fixa. Secunda cum qua Zodiaci parte mediat cœlum. Tertia ostendit quantitatem arcus ecclipticæ ascendente, quâdo quælibet stella occidit cum inerrantium numero, & complexione. Hos tamen ortus, & occasus tum Cronicè, tum Cosmicè, tum etiam Heliacè supputat. Sed quam veritatem habeant, reliquum est examinare: quod alias Deo nobis misericorditer superstitè, efficiemus. Ipse tamen verificasse fatetur anno Domini M. D. sed ad Polum Florentinum. Ad quem Polum si quis uti illis voluerit nostris temporibus corrigat numeros ex stellarum fixarum progressionem iuxta calculum Alphonsinu spatio 114. annorum: quemadmodum certè supra tetigimus. Ad supputandas prædictas tabulas magnum nobis adiumentum attulerunt Magini viri clarissimi illæ suæ binæ tabulæ ortuum, atq; occasuum ad diuersas Polorum eleuationes cõmittæ: quæ nostros labores utiq; faciliores reddiderunt; quàm ob rem ingentes ei referimus gratias. Verum dubitatio exurgit de fixarum meditationibus, num corrigendæ forent iuxta temporum decursus, quemadmodum ortus, & occasus: Neapoliq; cum viris in hac facultate peritis non segniter concertatum est de hac re. Nam aliqui rentur non esse corrigendas, ratio est: quia Astronomi dum huiusmodi fixarum ortus, & occasus supputant, non easdem ubiq; terrarum statuunt, sed iuxta tempus etiam corrigunt: meditationes verò vnica supputatione conscribunt ubiq; locorum; ac propterea non debere corrigi ob Polorum diuersitatem, autumant. Confirmant, quia Maginus easdem fixarum meditationes 1581. reliquit ad suas ephemerides recognitas 1598. vsq; ad 1610. Quare illas correxisset, si ita expediens iudicasset, & fuisset necessarium. Accedit deinde quòd ascensionès obliquas, inæquales iuxta Polorum inæqualitates, erigunt: rectas verò ubiq; æquales. Alij è regione corrigendas arbitrantur fixarum meditationes, quemadmodum & illarum ortus, & occasus: quia meridies non est ubiq; eadem, meridianiq; sunt multiplices, atq; discriminantur adinuicem. Porro illas corrigendas nos arbitra-

Secunda ratio.

Postrema ratio variationis interualli.

Franciscus Sirigattus.

Imaginum celestium tres habitudines iuxta Sirigæ tum.

Magini Tabulæ.

Dubitatio de fixarum meditationibus aum corrigendæ.

Prima ratio negativa.

Secunda ratio.

Tertia ratio.

Aliorum sententiæ affirmatiuæ.

Sententia propria, & vera de corrigendis cœli meditationibus. Ptolæmei auctoritas.

Obiectionū dilutiones.

Prima responsio.

Secunda responsio de Magino.

Postrema responsio.

arbitramur, non nisi ob fixarum spheræ progressum. Cum enim fixarum spheræ continuo mutetur, quamvis tardissimè, qui fieri poterit, ut loca non mutant in cœli medio? sed pro hac re extat insignis Ptolæmei auctoritas loco supræcitato: id est. Et ad hæc quoniam propter fixarū spheræ progressum permanere quidem in singulis climatibus coortus, locationesq; simul in medio cœli, atq; occasus non possunt ijdem cum his, qui modo numerorum demonstrationibus supputarentur, &c. Obiectionibus autem in contrarium fit à nobis satis, dicendo, Astronomos idèò fixarum ortus, & occasus non easdem vbiq; terrarum supputare; ob mūdi sphericitatem, & obliquitatem signiferi: cœli verò meditationes easdem ob spheram rectam; sed non sequitur, non debere corrigi: quia fixarum spheræ continuo progreditur; ac propterea si in ortu, & occasu: etiam in cœli medio sunt corrigendæ. Ad id verò, quod de Magino dicunt, respondetur, non sequi, Maginus non correxit, ergo non sunt corrigendæ: Nam si reliquit easdem, id fecit, ut pro radice remanerent tam pro præteritis, quam pro futuris annis. Vnde & tabulam æquationis confecit ad duo secula: ut vnusquisq; pro arbitrio suo conficeret, atq; corrigeret. Quinimò in libro supræcitato de syderibus, seu stellis fixis, tractatu. 4. cap. 7. in calce habet hæc verba. Nec insigniter errabis, si eadem scrupula adieceris, vel auferes gradui ecclipticæ, cum quo planeta cœlum mediat, vel oritur, vel occidit: ut conficias gradum, cum quo eadem stella cœlum mediat, vel exoritur, vel occumbit ad illud tempus. Ad aliam de obliquis ascensionibus, & rectis iam responsum est: & dicitur vterius id fieri ob diuersitatem spherarum obliquæ scilicet, & rectæ: illasq; partes, signiferi ab æquatore distantiam innuere.

De luna mansionibus ad præcognoscendas temporum mutationes.

C A P. XLII.

Lunæ mansiones ad temporum mutationes præcognoscendas necessariz.

Lunæ mansiones cur. 28.

Ephesio Thebanus.

Lunæ mansiones iuxta noni orbis situm supputatz.

Varia mansionum Lunæ initia.

LINTER alia ad aeris qualitates præcognoscendas, necessaria, cognitio peragratorum Lunæ in signifero præcipua certè existit. Ea quippe est, ut in præcognoscendis temporum mutationibus multam afferat claritatem. Cuius tractationem hucusq; protrahere voluimus, ut stellarum Principi primus daretur locus: ex cuius inambulatione, vel configurationibus ad inerrantia sidera, temporum qualitates primò desumerentur; deinde ex Lunæ peragratoribus in signifero. Hæc igitur Lunæ inambulationes, quas vulgares Astronomi mansiones vocitant, viginti octo esse manifestum est, iuxta dies totidem, quibus Luna totum fermè signiferum absoluere, creditur; quod quidem intelligitur, vel de illuminationis mense, tamen si non sit constans, vel de periodico, quæuis desint Lunæ sexdecim. Ephesio Thebanus alias in octaua spheræ à capite Arietis initium pro operum inchoationibus desumpsit: & ex illis, quid portenderent, eliciens, nos certiores reddidit. Nihilominus tamen iuxta Noni orbis situm sub quo stellarum motus supputari solent (nam ad motum, augmentum, & inerrantium stellarum variables extant) ad immobilium signorum habitudines, supputatas cernes. Quod illustres viri semper obseruarunt, Regiomontanus præsertim, Stœphlerinus, Guaricus, Pitæus, Carellus, Moletus, & pleriq; huius scientiæ doctissimi. Tempore Regiomontani, & Stœphlerini initium primæ mansionis Lunæ à gradu decimo nono, & minutis viginti sex inchoabatur. Tempore Guarici à gradibus totidem, sed scrupulis primis quinquagin-

quaginta, & secundis viginti sex constare) superat hæc illam in gradibus triginta. Tempore Pitati anno scilicet Dominicæ Incarnationis 1552. prima Lunæ mansio auspicabatur à gradibus viginti, minutis sex: quem sequutus est etiam Carellus nostris diebus. Superat hæc illam in minutis decem. Verum, cum ex Petri Appiani obseruatione in prima parte suæ Cosmographiæ cap. 10. quod & supra fuit quoq; citatum, Gemma frisius in calce conclusit (spatio annorum quindécim stellas fixas octo minutis promoueri: quandoquidem ab anno 1525. vsq; ad 1540. octo minutis promotæ sunt: ex huius temporis transacti proportione constat ab anno 1552. in quo suas edidit Pitatus esphemerides, atq; tabulam mansionum Lunæ, in qua primam in gradibus 20. minut. 6. cum reposuerit: remanet, vt præsentis anno 1606. prima Lunæ mansio initium auspicetur à grad. 20. minut. 36. & eadem est operatio, si ab anno 1534. in quo sua Guaricus edidit diaria, inceperis: tamen si sit verum non præcise 36. minuta super oriri, sed 35. cum secundis 45. fermè. Quod si plus solito maior videatur hæc supputatio, corrigant tabulas. Igitur, vt aeris qualitates ex Lunæ mansionibus prudēs Mathematicus vaticinetur: adnotet diligenter primò locum coniunctionis, vel oppositionis duorum luminū, maioris ingressum in primum Arietis punctum proximè præcedentis: in quam scilicet Lunæ mansionem ceciderit; num in humidam, vel siccam, calidam, aut frigidam? Secundò videat, qui sint illius mansionis dominatores, num in tali mansionem simul cum domino signi prædictæ coniunctionis, vel oppositionis constituatur, & cum Horoscopi dispositore, & vniuersali totius figuræ domino? Tertiò inspiciat inerrantia sidera, num conueniant in natura cum supradictis, num constituantur in cœli cardinibus, aut aliqua saltem irradiatione se aspiciant. Quartò adnotet præcedentium Eclipsium dispositores, & magnarum coniunctionum, vt superius quoq; digressum est. Quibus diligenter inspectis, & consideratis, animaduertat cui erraticæ, vel fixæ Luna se applicet statim post coniunctionem, vel oppositionem, aut corpore iungatur: quandoquidem ex eius natura temporum significatio erit. Si etenim Saturnus dispositio fuerit, & in mansionem humidam nulli applicans, & in angulo non impeditus: obscuras nubes per totum aerem sparget cum imbris. At malè affectus, præter nubium obscuritates, pluuias, & ventorum status ciet. Quòd si ex humidis signis ab angulis Venus, aut Mercurius sua testimonia præbuerint, vltra iam dictas temporū qualitates, generales etiam pluuias portendent. Si verò dispositio fuerit Iuppiter, ventos cum pluuiis suauis, & breui ciet. Si Mars nubes croceas, pluuiasq; cum tonitruis, & coruscationibus pro temporum natura, testimonia sua præsertim præbentibus Ioue, & Mercurio. Si autem Sol, nubes rubras, ingentesq; pluuias nonnulli asseuerant. At re vera maius lumen non est particularis temporis dominator, sed generalis. Quòd si Luna Veneri applicet, vel Venus sit domina mites pluuias, continuosq; roris casus, aut saltem nebulas indicabit. Cæterum si Luna Mercurio applicuerit, vel Mercurius cum Ioue temporis fuerit dispositio, seruat is supradictis conditionibus, imbres, ventos rapidos, nubesq; toto cœlo dispersas portendit: eò fortius, & remissius pro locorum cœli habitu, signorum, & Lunæ mansionum natura, aliarum stellarum errantium, & fixarum statu. Sed obseruandum summopere est coniunctionis, tetragonis, vel oppositionis tempore non solum, quod signum in ea ascendit regione, cuius sit naturæ, & eius dominum, sed an sit de partibus mansionum Lunæ, siue humidis, siue siccis, siue frigidis, siue calidis: ita certe erit pronuntiandum. Obseruandum quoq; est cum his num Horoscopi dominus sit ex pluuiosis planetis, & quæ stellæ coalcendant ex se, vel sint cum domino illius, vel in eius aspectu: quæ sint Lunæ coniunctæ, aut quæ eam aspiciant, & ex quo figuræ loco, vt toties dictū est. Quandoqui-

Fixarum promotio ex Petri Appiani, & Gemmæ Frisij obseruationibus.

Aeris qualitates ex Lunæ mansionibus vaticinandæ.

Eclipsium dispositores.

Saturnus dispositio temporis.

Iuppiter, & Mars dispositores. Sol Generalis temporis dominator.

Luna dominatrix cum cæteris planetis.

Mansionum Lunæ partes considerandæ.

Mansionum
proprietates
Luna ex qui-
bus desumit.

Tabulæ mā-
sionum lunæ
construētiō.

doquidem si plura fuerint plurimarum testimonia, vaticinare totam ferè Lunæ medietatem pluuiosam : si ventorum, ventosam : si imbrum, imbriferam : si nubium, nubilosam : si frigoris, frigidam : si caloris, calidam : si siccitatis, siccam : si humiditatem deniq; humidam . Horum etenim mansionum proprietates ex aliquorum siderum inerrantium naturis Luna desumit: atq; proprietates ipsæ ex illorū complexionibus, quæ in huiusmodi locis continentur, qualitates sortiuntur. Construitur itaq; mansionum Lunæ tabula cum quinq; areis. Quarum prima numerū peragratorum minoris luminis explicat. Secunda inerrantium siderum nomina, ex quorum complexionibus in illis locis contentis mansionum proprietates, naturas accipiunt, & qualitates . Tertia numerum partium, & minorum, quarum prima initium sumit à grad. 20. minut. 35. Quarta, signa Zodiaci. Quinta, & postrema explicat peragratorum qualitates . Luna itaq; si sit in vigesimo gradu Cancrī, nubilosa est, sed temperata . si in decimo sexto gradu Tauri, humida, ac propterea ad pluuiam tempus disponet. Huius ratio est, quia coniungitur cum pleiadibus, sicuti cum præsepe, vbi duo Atelli reperiuntur in vigesimo Cancrī. Quarum primæ sunt pluuiosæ, secundæ nubilosæ, sed ventosæ; & sic de reliquis pronuntia, seruat tamen his, quæ pro temporum mutationibus prænoscentis dicta sunt .

Luna Peragrationses sub nono orbis signifero ad annum Domini 1606. examinata, ac rectificata.

☾	Stellæ inerrantes.	G. M.	Signa.	Qualitates.
1	Cornua Arietis.	20. 35.	Ar. ♈	Temperata.
2	Venter, seu cauda Arietis.	3. 26.	Ta. ♉	Sicca.
3	Pleades.	16. 18.	Ta. ♉	Humida.
4	Caput, siue oculus Tauri.	29. 8.	Ta. ♉	Hum. frig. temperata.
5	Cornua Tauri.	12. 1.	Ge. ♋	Sicca.
6	Pedes Geminorum.	24. 52.	Ge. ♋	Temperata.
7	Brachia Cancrī.	7. 44.	Ca. ♋	Humida.
8	Præsepe, duo Atelli.	20. 35.	Ca. ♋	Nubilosa temperata.
9	Caput Leonis.	3. 26.	Leo. ♌	Sicca.
10	Ceruix Leonis.	16. 18.	Leo. ♌	Humida.
11	Dorsum, vel crines Leonis.	29. 8.	Leo. ♌	Temp. ad frig. decl.
12	Cauda Leonis, caput Virginis.	12. 0.	Vir. ♍	Humida.
13	Cingulum virginis.	24. 52.	Vir. ♍	Temperata.
14	Vindemitor.	7. 43.	Lib. ♎	Temperata.
15	Pedes Virginis, vel Spica.	20. 35.	Lib. ♎	Humida.
16	Lances Libræ, cornua Scorpīj.	3. 26.	Scor. ♏	Frigida humida.
17	Frons Scorpīj.	16. 18.	Scor. ♏	Humida.
18	Cor Scorpīj.	29. 8.	Scor. ♏	Sicca.
19	Cauda Scorpīj.	12. 1.	Sag. ♐	Humida.
20	Arcus, seu manus Sagittæ.	24. 52.	Sag. ♐	Humida.
21	Posterior pars Sagittæ.	7. 44.	Cap. ♑	Temperata.
22	Caput Capric. Pastor.	20. 35.	Cap. ♑	Humida.

¶	Stellæ inerrantes.	I G. M. I	Signa.	I
23	Venter, & Cauda Capric.	3 26	Aq. =	Temperata.
24	Corpus Aqua. Sydus fortunæ.	16 18	Aq. =	Temperata.
25	Amphora, & Aqua Aq.	29 8	Aq. ~	Sicca.
26	Prior Piscis.	12 1	Pif. ~	Sicca.
27	Cauda prioris piscis.	24 52	Pif. ~	Humida.
28	Cinguli medium.	7 44	Ar. T	Temperata.

Manifones.

Planetarum configurationes mutua pro temporum mutationibus præfagiendis. Cap. XLIII.

Nihil quidem, vel saltem parum superest ad temporum qualitates præfagiendas ex cœlestibus. Ut igitur huic tractationi nihil ex nobis desit, mutuas planetarum omnium configurationes explicare conabimur: & quid ex his præfagire conuenit circa temporum mutationes. Sciendum itaque est, quòd minus lumen, cum se corporaliter Saturno iunxerit, vel ex tetragono, aut ex opposito illum aspexerit, si est tempus veris, turbidum aerem, & humidum efficiet: in æstate, nubilum tempus, &

Temporum mutationes ex Luna Syzygijs cù Saturno.

remissum calorem: in Autumno nebulas, & pruina: in Hyeme tandem nubiosum tempus, & niuem portendit. Vniuersaliter tamen iuxta signi, & temporis qualitatem, sic aerem impellit. Nam in humidis signis nebulosum frigidumque reddit ipsum: in aeris auget frigus, quod similiter contingit in Sagittario, & Capricorno, ratio est, quia Sagittarius finis Autumni est, Capricornus brumæ initium, præsertim lumine pleno: nam & sæpius grandines immittit. Si autem suo minuitur lumine, siccitatem affert, temporibus verò siccis pruina, atque acedinem procreat. Porrò solet & ipsum cum Saturno tetras, atque obscuras gignere nubes, & spissas, pluias quoque quietas, suaues, & molles efficere, sed cum frigore, adaugere etiam maris æstum. At cum Ioue si se iunxerit, vel quadrata irradiatione, seu opposita se respexerint iuxta signorum naturam, sic tempus mutabit: sed vt plurimum aeris temperiem omni tempore indicant, & salubres ventos; in domibus tamen Martis nubes albas toto cœlo diffundit. Marti autem si iungatur, aut prædictis configurata fuerit aspectibus, in Autumno, & vere humiditatem minuet: in bruma frigiditatem: in æstate tamen in calidis signis tonitrua, & fulgura denotat. In vniuersum verò pluuiam generat in signis humidis, quæ admodum in siccis siccitates, atq; toto cœlo croceas nubes, & rubras spargendo, in aeris est pluias quæ impellit, quæ calefacit aerem. Nô

Luna est seu quæ quid portendit.

Luna cum Marte quomodo tempora mutantur.

B b desunt

Luna cū Sole quid circa temporū mutationes efficit. Luna cū Sole quid circa temporū mutationes efficit. Luna cū Sole quid circa temporū mutationes efficit.

Nouilunia cur ætate calidiora, hyeme frigidissima. Adnota insuper, etiam iuxta philosophiæ præcepta, nouilunia ætate esse calidiora, hyeme frigidissima. Ratio naturalis adest, quia in signis æstiuis amborum luminum fit coniunctio, ac propterea augetur æstus: nempe in Cancro, Leone, & Virgine, Sed & hisce addendi sunt & Gemini: quia participant de ætatis initio. E conuerso autem plenilunia ætate sunt frigida: bruma verò calida. Ratio in promptu est, quia in ætate oppositio fit in signo hyberno: bruma autem fit in æstiuo; sed & his addendus est Sagittarius: quia calidus & siccus. At verò pensanda sunt etiam aliæ circumstantiæ: de quibus supra satis.

Luna cū Venere quomodo tempora mutat. Porro Luna cum Venere iuncta, vel si Tetragona irradiatione, aut Diametrali se adinuicem percusserint, veris tempore humiditatem, vel nubilum tempus promittunt: in ætate remissum calorem, in Autumno nebulas, & aeris turbulentiam: in Hyeme turbidum aerem, vel niuem; sed Cardanus inquit, tales & consimiles configurationes, imbres cum frigore causare: Alij leues & mites pluuias cum frigore, mabilque æstium adaugere. Luna deinde si Mercurio coniungatur, vel supradictis aspectibus si illum respiciat, omni tempore ventos quandoque fortes, aliquando bonos, & quandoque nubiferos ciet cum interpollatis, & mitibus pluuijs: plerasque etiam aeris variationes portendit. Verum pensanda sunt quoque signorum qualitates. Nam signa, quæ perthetasi aerea fuerint, ventos ciet: si humida, imbres: si ignea, siccitatem: si terrea, frigiditatem. Interdum quoque quò ad nubium colores attinet, & ipsarum qualitates, pallidas, discontinuas, fumosas procreare: solitum est. Hæc de Luna configurationibus cum cæteris planetis. Videamus, quid cum Saturno reliqui efficiunt. Cum Saturno itaque, si Mercurius iungatur, & fuerit veris: ventos excitabit & pluuias, si æstas, ventos, & imbres: si Autumno, ventos nubilosos: si verò hyems, ventos niuosos. Quod quidem intelligendum est: si Mercurius Saturnum perniciosis illis aspectibus eum aspexerit. Porro in vniuersum iuxta signorum naturam aerem alterat. Quandoquidem in aereis fortes ciet ventos: in terreis frigiditatem cum siccitate commouet: in siccis, siccitatem: in humidis, tenebrosam aerem, & quandoque pluuias. At Venus cum Saturno, vel si illum supradictis aspexerit schematibus; veris tempore pluuias, & frigiditatem excitabit: in ætate subitam pluuiam: In Autumno pluuiam frigidam: in hyeme tandem pluuiam, aut niuem. Vniuersaliter autem pluuias, imbres & frigora quicunq; horū aspectus generat: præsertim verò Coitus, Diameter, & Terragonus; sed plus in humidis signis: & quandoque grandines (licet moderate) efficere solent. Porro Sol si Saturno se iunxerit, aut Tetragona, seu opposita irradiatione se illustrauerint, veris tempore, pluuiam frigidam excitabit; in ætate grandines, & tonitrua, ac propterea caloris remissionem: In Autumno similiter frigidam pluuiam: in Hyeme verò niuem, vel nebulas, & tempus frigidum. Vniuersaliter autem huiusmodi aspectus pluuias, & grandines parit, ac ideo brumales dies aliquot diebus ante, & post: præsertim in signis humidis. Nonnulli autem in Sagittario etiam, & Capricorno si huiusmodi congressus fiat, omnia supradicta euentura rentur. Quod utique verum affirmamus, quia Sagittarius Autumnus finis est, initium

tium verò brumæ: Capricornus autem signum Tropicum; sollicitate brumale
 frigidum, & siccum. Verum coniunctio est validior, & fit portarum apertio:
 quia diu coniuncti perseverant, & tardè separantur. At cum Saturno Mars
 iunctus, vel si prædictis configurationibus illum aspexerit, cum fiat ambo ma-
 lesici: In vere pluias, vel tonitrua mouebit: in æstate tonitrua, & grandines: in
 Autumno, pluias, vel turbidum aerem: in bruma remissum frigus efficiet. Por-
 ro in vniuersum iuxta signorum naturas, ita suos horum congressus pariet effe-
 ctus ante, & post, diebus aliquot. Nam in Aquaticis signis pluias, & grand-
 nes prouocat, vt plurimum verò nubes, ac ventos multiplicat: corrumpit aera,
 imbribus detrahit, atque iuxta planetæ dominantis qualitatem, & locorum,
 quibus præfunt, & causarum, quibus mouentur: cuncta euertere par est. pro-
 priè tamen congressus huiusmodi grandines proicit. Si verò Mars motu tardior
 tunc inceserit, nec tam citò à Saturno separetur: Job separationis tarditatem
 pluribus diebus sui durabunt effectus. Subinde horum planetarum aspectus re-
 liqui, sed in primis Diameter, & Tetragonus pluias, fulgura, tempestatelque
 portendunt. Verùm Iuppiter, si corporaliter Saturno se commiscuerit, veris
 tempore turbidum aerem, vel humiditatem promittit: in æstate, grandines, &
 tonitrua: in Autumno ventos, & pluias: in bruma autem aeris turbulentiam:
 quod quidem, cum præcitatatis quoque aspectibus se intuebuntur: intelligen-
 dam venit. Vniuersaliter verò temporum consistentiæ fiunt, Saturno, & Ioue
 adiuicem, vel corporaliter, vel per radios commixtis. Nam quilibet horum
 aspectus ne dum oppositus, & Tetragonus, sed etiam trigonus, sextilis, & an-
 tiscium quoque magnarum aeris mutationum causa extat, pluiarum scilicet, &
 ventorum cum grandinibus: sed inæqualiter. Coniunctio tamen cæteris poten-
 tior est, quia tardè separantur abiuicem, cum sint cæteris ponderosiores: ac
 propterea pluribus diebus cum inaneat, ante, & post, efficaciores, ac maiores
 effectus huiusmodi congressus producet. Deinde prosequitur oppositus, post,
 quadratus: succedit huic trinus, Trigono, sextili: sextili tandem antiscium, &
 si pluries Antiscium sextili, & trigono præualere visum fuerit, & experientia
 comprobatum. Quare oppositus aspectus minus ager, quàm coniunctio: Qua-
 dratus minus opposito: Trigonus, sextilis, & Antiscium minus cæteris. Igitur
 efficaciores effectus producet oppositus Tetragono, Tetragonus maiores
 trigono, sextili, & Antiscio: Hi etenim debiliores effectus, sed subitos efficiunt,
 quia minus durant. Verum attendenda sunt signorum qualitates, & naturæ:
 nam sic agent. Quippe qui in humidis signis assiduas pluias, aquarum inun-
 dationes, & similia præfagiunt: In igneis molestam siccitatem. Quarum con-
 iunctio si in æstate occurrerit: calorem augebit: sicuti in bruma illum remittet.
 Sed memento eorum, quæ in superioribus à nobis conscripta sunt de dominio,
 & planetarum eleuatione adiuicem, &c. Mercurius cum Ioue, vel iunctus,
 vel tetragona, aut opposita irradiatione illustratus omni tempore ventos vali-
 dos ciet: & fiet insignis valuarum ad ventos aperitio regulariter absque pluias,
 quandoque cum illa. In anni quadrantibus quibuscumque nullam efficit dif-
 ferentiam. Verum obserua signorum qualitates, nam in aereis vètos mouet cum
 aeris serenitate: in siccis, siccitatem, calidos ventos, & imbrium paucitatem
 portendit; in reliquis nullum discrimen apparet. Cum Marte, in bruma, ve-
 re, & Autumno, ventos cum impetu, & quandoque nubiferos excitabit: quia
 ambo planetæ impetuosus sunt; in æstate autem tonitrua commouet. Sed exquisi-
 tius alij dicunt, quod æstate tonitrua, & grandines, Autumno grandines, & ven-
 tos nubiferos, hyeme, & vere niues efficit. At cum Sole ventos aliquando cum

Martis e um
 Saturno Sy-
 gizia, quo-
 modo tempo-
 ra mutant.

Martis, & Sa-
 turni cōgref-
 sus in vniuer-
 sum.

Iuppiter est
 Saturno in
 quocunque
 aspectu qd
 efficit circa
 temporū mu-
 tationes.

Inter aspe-
 ctus quis po-
 tentior.

Signorū qua-
 litates, & na-
 turæ obser-
 uandæ.

Mercurius
 cum Ioue
 quid efficit
 circa tempo-
 rū mutatio-
 nes.

Mercurius
 cum Marte
 quomodo te-
 pora mutat.
 Mercurius
 cum Sole
 quas tempo-
 rū mutatio-
 nes efficit.

Humiditate impellet, præsertim in signis ventosis, & aereis: sicut in igneis siccitatem, & calidos ventos cum corruptione, & in aquaticis pluias. Mercurius tandem cum Venere iunctus, aut perniciosissimis illis configurationibus illustratus, ventos humidos ciet, vel saltem nubiferos quocumq; anni tempore. Sed Cardanus similes Mercurij cum Venere configurationes propriè imbres efficere, scribit: significarum tamen certius erit, si amborum coniunctio in humidis signis fuerit. Aduerte tamen, quòd si talis coniunctio hora conjunctionis, vel oppositionis, vel tetragonica irradiationis amborum luminum euenerit: pluiiarum immensitatem portendit. Verum dicamus de Venere, quid cum his, qui remanent, efficit: similibus affecta radijs: Venus itaq; cum Ioue iuncta, vel si mutuis afficiantur radijs ex Tetragono, vel Diametro; temperiem, ac iucundam aeris serenitatem promittit. Sanè quemadmodum in Cardinibus Aqueis leues, mitelq; pluias portendit: ita in reliquis ventos, ac serenitatem. Aduertat tamen prudens Mathematicus amborum dominium in anni quadrantibus, quod scilicet sit fortius, atq; efficacius: quandoquidem si Iouis fuerit, ventos promittit, ac serenitates: si Veneris magis pluias, ac propterea vaticinare aeris temperiem salutarem, fertilitatem, fructuumq; abundantiam. At cum Martè in vniuersum aeris statum semper fermè mutat. Peculiariter verò veris tempore pluias denuntiat, in æstate imbres: in Autumno pluias etiam, in bruma remissum frigus. Adnota tamen quòd in aqueis signis quilibet horum congressus, ne dum conijunctionalis, oppositus, & tetragonicus, sed etiam trinus, & sextilis, & antiscium quoq; tametsi primi fortius operentur, aquarum immensitatem promittunt, quia sit valuarum apertio: sed in alijs signis breues pluias. Porrò cum Sole Venus iuncta, (nam præcitatatis luminibus minimè se aspicere poterunt) vere, & Autumno pluias excitabit, æstate tonitrua, & imbres: bruma humidum aerem. In vniuersum tamen, ac propriè tempus humidum præsignificat. De Sole autem hæc significationes habentur. Sol Ioui iunctus, aut si illum tetragonica, vel diametrali irradiatione aspexerit, veris tempore ventos denotat: in æstate tonitrua, & fulmina: in Autumno, ventos similiter: in bruma verò remissum frigus. At Cardanus super tex. 63. secundi libri quadripartiti cap. 1. senit similes configurationes flatum ventorum parere, atq; pulchram serenitatem. Sed, attende signorum qualitates, quoniam in aereis, & ventosis suaues ventos cum aeris temperie producet, in humidis pluias foecundas: in siccis caloris augmentum, & serenitatis permanentiam; in terreis minus his omnibus. Tandem quo ad Martem cum Ioue iunctum, aut si mutuis illis perniciosissimis configurationibus quadrati scilicet, & oppositi se percusserint, veris tempore turbidum aerem, & ventos præsignificant: in æstate tonitrua, & tempestates cum calore: in Autumno aeris turbulentiam, & ventos: in bruma deniq; remissum frigus cum aeris temperie. Verum attendendæ sunt etiã signorum qualitates, & naturæ, quandoquidem in aqueis signis, & humidis tonitrua, & coruscationes cum pluijs hi congressus efficient, in siccis & calidis caloris immensitatem, quòd si contingat cum tempestuosis sideribus, grandines producent, etiam si brumæ medium fuerit; quandoquidem temporibus alijs nives emittent. Itaq; iuxta signorum naturas, & stellarum proprietates congressus hi aerem mouebunt; & licet pluias propriè significant, fulgetra quoq; fulmina, & tonitrua parere solent. Verum, vt dictum est de alijs, ita quoq; de his duobus dicendum remanet, & magis, cum non conueniant: Videndum itaq; est, quis eorum maius habet dominium in suo coitu; quandoquidem si Mars fuerit, multa mala minatur, siccitates immodicas, incendia crebra, acutas ægritudines, suffocantes ætus, & similia. Si verò Iuppiter præualuerit, omnia bona expecta-

Mercurij Syzygia cum Venere quid circa temporu mutationes efficiat.

Venus cum Ioue iuncta quas temporis mutationes portendit.

Veneris cum Marte congressus quomodo tempora mutat.

Veneris cum Sole congressus quomodo tempora mutat.

Solis Syzygia cum Ioue quid circa temporu mutationes efficiunt.

Martis congressus cum Ioue quomodo aerem mouent.

Signorum qualitates attendendæ.

Planetarum dominium in coniunctione attendendæ.

Arato, & foelicia . Adnota rursus, si huiusmodi coniunctio in eadem quarta cum Sole contigerit : quia tunc calor fortissimus, & comburens (maximè in æstate) accidet . Videas igitur in diarijs huiusmodi Planetarum configurationes quando per diem eueniunt & iuxta præcitatam iam doctrinam, vaticinare temporum mutationes , non omissis alijs circumstantijs ad præfagienda tempora explicatis . Congruunt quoq; hæc his quæ scripsit Cardanus super textum 63. secundi quadripartiti cap. 12. ex parte ; Nam solum planetarum coniunctiones obseruat, ex quibus temporum qualitates elicit : nisi in Saturno , & Sole , in quibus etiam oppositionem, & quadratam irradiationem considerat, & explicat : Tamen si paulò superius afferat rationem , dicens , quod de coniunctione dicit, idem de oppositione statuendum , sed minus : post de quadrato , inde trigono , postremo de sextili . Sed nos hæc iam tetigimus ad Ptolæmei mentem . Ad abundantiorrem deniq; doctrinam circa temporum mutationes prænosendas , aliquarum stellarum inerrantiam cum erronibus congressus operæ pretium arbitramur adducere : quos Cardanus locis præcitatjs tangit . Scias itaq; Hircum in Auriga esse stellam pluuiosam, Lampas, seu palitium similiter pluuiosam . Si his Venerem copulari contingeret : pluuiam excitaturam, par est; quinimò Venus cum lampade portarum apertionem ad pluuias scribit Cardanus. similiter Luna hæc præfagit, cum his coniungitur : præsertim si contingat tunc humidiorrem fieri . Venus cum Palitio pluuias excitat . Veneris oppositus cum Ioue pluuias . Veneris oppositus cum corde Scorpij pluuiarum apertionem . Oppositus palatij cum Ioue pluuias . Iouis oppositus cum corde Scorpij pluuias . Iuppiter retrocedens, & in imò Epycicli pluuias . Palitij diameter cum corde Scorpij pluuias : verum huiusmodi aspectus perpetuus est .

Cardani doctrina super Prolongum

Inerrantium aliquarum congressus cum erronibus quomodo tempora mutar.

Cælestis schema erigendum, ut temporum qualitates præsciantur.

Cap. XLV.

T tandem huic primo libro extremam imponamus manum, cum ad Colophonē Deo ter max. nobis opitulante iam conspiciatur : remanet coelestem figuram erigere, sine qua temporum mutationes rectè præcognosci minime possunt . Hæc etenim ad medicinam pro corporum incolumitate, ad Agriculturam pro satione , ad Navigatoriam pro itinere per quàm necessaria est . In distribuendis itaq; duodecim coeli domicilijs nõ conueniunt authores adinuicem . Nonnulli etenim æquinoctialem circulum sumpserunt, quidam Zodiacum , alij parallelum per gradum Ecclipticæ Orientem, circulo meridiano interceptum, nonnulli circulum verticalem; de quibus omnibus satis in suis tabulis directorijs Ioannes de Monte Regio , & Reinoldus digrediuntur . Tripliciter itaq; methodo in vniuersum procedi poterit pro erigendo coelesti schemate: primò iuxta Arabes quos sequutus est Firmicus, Sconerus, & tandem Cardanus in sua iuuentute, nimirum emergentem gradum per locum Solis inuentum distribuere æqualiter cæteris coeli domicilijs : gradum vero medijs coeli iuxta viam rationalem repertum infra cuspidem decimæ, & vndecimæ domus reponere: vocaturq; cor cæli, qui locus apud Arabes maximè est considerationis . Secundus modus est iuxta Alchabitium, ita vt inuento gradu culminante, & gradu horizonte emergente, quæ mediante arcu semidiurno, pariterq;

Figuræ celestis erectio necessaria pro medicina, Agricultura & navigatoria.

Authorum sententiarum varietas: erigendo coeli schemate.

Primus modus erigendi coeli schema iuxta Arabes

Secundus modus iuxta Alchabitium.

& se-

& seminocturno repertis in tabula quantitatis dierum, & diuiso utroque in trientem, semidiurni arcus trientem partem adde temporis aggregato, quo decima inuenta est, resultantemque numerum in area temporis à meridie quere: & statim se offeret in decimæ domus area gradum, quem vndecimæ accomodabis: Huicque adde & trientem, resultans certe erit duodecimæ accomodandum: Huic similiter addatur aliud triens, resultans erit gradus primæ. Deinde huic tempori primæ domus, seminocturni arcus triens bis ordine addatur, quo numero in area decimæ (vt alij) inuento; hunc, quidem numerum pones in cuspide secundæ domus, & sic erit etiam de tertia. Itaque à decima vsque ad primam inclusiuè cum arcu semidiurno operandum erit: à prima vsque ad tertiam inclusiuè cum seminocturno, modis iam expositis. Oppositæ verò domus cum oppositis signis accomodandæ erunt cum eisdem partibus, quibus accomodatæ sunt priores domus. Hanc viam præci ferè omnes sequuti sunt: quinimò Ptolemæi fuisse testatur Ioannes de Saxonis. Tertius modus vocatur rationalis, quia re vera rationalis est: vnde omnes fere authores alij omisso ad hunc conuersi sunt; quia rationibus Physicis, & Mathematicis demonstrationibus maximè congruit, Ptolemæicæ præsertim doctrinæ. Quare & Ioannes de Regiomonte vir præstantissimus hunc Magni facit, excogitatum primo ab Abraha Auenestre: deinde ab ipso comprobatum, & approbatum. Fict itaque celeste schema iuxta viam rationalem, si ad datum tempus verum Solis locum habueris: quem utique in diarijs reperies; tunc illum in area decimæ domus diligenter inquiras, horaque illi correspondentes tempori tuo adde: resultans verò erit tempus cum quo signa in duodecimæ coeli domicilijs distribues, sed cum tempore post meridiem errantium loca supputabis, seruatis etiam seruandis, quæ de parte proportionali, de subtractione de additione, & consimilibus requiruntur ad huiusmodi opus conficiendum. Non me latet; & alius modus erigendi celeste schema, vel nociter inuentus, vel animaduersus. Ioannes etenim stadius, & plerique insignes Mathematici arbitrantur in duodecim coeli domicilijs distribuendis, sumi debere spatia inter meridianum, & Horizontem intercepta, illaque per inæquales horas mensurare: hac quidem methòdo, vt linea vndecimæ domus à coeli medio dæabus nimirum temporalibus horis distet: duodecimæ, quatuor: Horoscopi verò cuspis sex, & simili etiam modo circa reliquas operandum erit; inquiruntque Ptolemæicæ doctrinæ maximè congruere: Vt autem in præcognoscendis temporum mutationibus possit in hac facultate nouitius proficere (viros etenim doctos missos faciemus) sumat alicuius rei initium: Exempli gratia, scire cupit mensis Septembris dispositionem anni venturi 1614. quærat in Ephemeridibus Magini viri clarissimi coniunctionalem horam ad Polum 45. fiendam: & statim duorum luminum congressum aspiciet futurum die tertia Septembris horis post meridiem quatuordecim, scrupulis primis triginta sex. Tunc cum solis partibus decem, & scrupulis primis viginti vno, atque secundis quadraginta duobus (nam sic se offerunt in meridie) quærat in tabula domorum ad latitudinem 45. in area prima, vbi præfigitur tempus à meridie cum nota solis in Virgine: sicque cum decem gradibus se offerunt H. 10. M. 46. & sec. 8. Sed cum in loco solis supersint 21. prima scrupula cum 42. secundis: vtendum est parte proportionali prout docetur Isagogicarum parte secunda, cap. 10. à Magino viro clarissimo; & resultans inueniendum est in tabula proportionali pro æquandis domibus: Tunc à latere cum minutis Solis videndum est; quæ minuta respondeant sub numero qui resultauit ex proportionibus illa quæ minuta profecto sunt 22. quibus correspondet minutum cum 22. secundis, nam ex proportione resultauerunt tria prima scrupula cum 44. secundis: Igitur

Tertius modus erigendi schema coeli rationalis.

Schema celeste iuxta viam rationalem.

Schema celeste iuxta alios.

Praxis erigendi celestem figuram.

Parte proportionali vtendum.

tur cum 22. scrupulis solis à latere inuentis sub numero 3. 44. se offert minutum cum 22. scrupulis secundis: quibus additis horis 10. minutis 46. & secundis. 8. resultans erit horarum totidem, minorum 47. & secundorum 30. His omnibus etiam additis horis pomeridianis cum suis scrupulis, quæ sunt H. 14. M. 36. resultabunt certe H. 25. min. 23. scrup. 30. sed reiectis 24. (totidem enim horis primus reuoluitur orbis) remanet H. 1. cum minutis 23. secundis 30. Huiusmodi igitur numerus iterum quærendus est in eadem tabula domorum à meridie: sed cum non præcisè inueniatur sumendus est minor, qui est. H. 1. min. 21. sec. 21. conferendum nimirum cum sequenti, qui est H. 1. min. 25. sec. 6. & resultans ex proportione erit numerus sub quo cum maioris luminis scrupulis accipiendum est minutum cum scrupulis addendis horis à meridie: quibus coadunatis resultans indicabit tibi gradum culminantem cum reliquis. Quare cum ex proportione resultans sit min. 3. sec. 45. à latere cum 22. scrupulis solis sub numero. 3. 44. (nã 45. non adest) statim se offerunt minutum vnum, & 22. scrupula secunda addenda certè præcitatatis horis, & minutis temporis à meridie. Itaque cum sit hora cum minutis 23. sec. 30. remanet, vt totus numerus sit. H. 1. minut. 24. sec. 52. quæ scrupula secunda sumpta pro vno primo, erunt certè H. 1. minut. 25. cui correspondente grad. 8. Leonis: nam vni gradui, minut. 25. & sec. 6. correspondent grad. 8. minut. 7. Leonis, prout in tabula perspicitur. Constructur itaque celestis schema hoc quidem modo. In medio cœli ponetur Aries cum 23. grad. In vndecima Gemini cum 4. In duodecima præfigetur Cancer cum 12. In Ascendente collocabitur Leo cum 8. partibus, in secunda idem Leo cum 29. est namque signum longæ ascensionis. In tertia virgo cum partibus. 22. ex aduerso autem opposita collocanda sunt, nempe in 4. Libra cum 23. In quinta Saggiarius cum 4. In sexta Capricornus cum 12. In septima Aquarius cum 8. In octaua similiter Aquarius cum 29. est namque signum longæ descensionis. In nona Pisces cum 22. Deinde planetarum loca supputanda sunt cum horis à meridie. 14. min. 36. Quæ supputata sic veniunt. Sol cum partibus 10. min. 57. sec. 7. Virginis. Luna cum gradibus totidem, & scrupulis similiter Virginis. Saturnus cum grad. 12. minut. 23. Arietis, Iuppiter cum 25. grad. & min. 16. Libræ, Mars cum 29. grad. minut. 1. Geminorum. Venus similiter cum 29. grad. min. 46. Cancræ. Mercurius cum 4. grad. & 8. minutis Libræ. Caput Draconis cum 17. grad. & min. 21. Arietis. Cauda cum totidem, sicuti & caput. Quod si ad alium polum hæc reducere volueris, tempus æquari necessum erit ob meridianorum discrimen: quod quidem nihil aliud esse cernitur, nisi æquatoris arcus inter vtrosque meridianos interceptus. Quare ad insigniorum ciuitatum, & locorum tabulam recurrere oportet, & discrimen illud ibidem inuentum addere, vel subtrahere dato temporis. Vt si Neapoli congressum hunc reducere velimus, addenda sunt temporis dato 26. minuta (quod est discrimen illorum duorum meridianorum) prout in tabula conspicitur Magini viri doctissimi, præsupposita latitudine 40. grad. & longit. 39. minut. 10. Nam si latitudo erit 41. longitudo 40. minut. 10. tunc 24. Scrupula prima addenda venient in aspectibus. Quare additis hisce temporis dato nempe 14. 36. prodibunt ad Neapolitanam latitudinem horæ 15. min. 2. vel Horæ 15. dumtaxat. Vnde ascendent illi polo circiter grad. 9. minut. 20. vel 30. Leonis. status verò temporis illius sic per coniecturam erit futurus. Ascendens cum sit Leo indicat Lunationem illam calidissimam, æstuosam, & suffocantem, ad postremam vsque saltem quadraturam. Suus dispositio Iuppiter est, qui cum sit in Angulo mediæ noctis in signo aereo, indicat aeris serenitatem absque pluuijs. In prima quadratura erit temporis mutatio ad ventos, & ad subitam pluuiam, & fortassis

Numerus 24. si sperat, cur reijciendus.

Gradus culminans quomodo inueniendus.

Celestis schematis constructio.

Planetarum supputatio.

Supputacionis reductio ad alium Polum.

Meridianorum discrimen quid sit.

Status temporis futurus. 3. die Septembris 1614. p. totum mensem

ad to-

ad tonitrua ob mercurium in signo aereo retrocedentem, & ad Martis quadratum in signo Cancri aqueo, & cadenti. In luminarium oppositione rursus Leo ascendit, unde & augebitur calor suffocans. In initio postremæ luminarium quartæ calor erit suffocans: quia etiam Leo ascendit. Sed ob præcessionem quadrati Saturni, & Martis, & Veneris positum in horoscopo, quæ ex se humida est, sed in Leone, & cum Regulo oppositæ adinuicem naturæ, atq; ob sequentes Lunæ configurationes, primò cum Saturno ex quadrato, deinde cum Marte ex aduerso indicat mutari tempus ad pluias, tonitrua; fulgura, & sicque in illa quadratura non deerunt pluiæ coruscationes, fulgetra, & similia. Tandem vt rebus hisce finem imponamus, necessum est pro maiori securitate in prognosticandis temporum mutationibus inuestigare tempus nedum introitus solis in quatuor anni quartas, sed in initijs singulorum signorum. Ideò vtendum est, Tychonis Brahe Dani viri illustris doctrina, quam explicatam, atq; omnibus numeris absolutam cernes à Magino viro clarissimo in suis supplementis Isagogicarum ephemeridum quas continuauit ab anno 1610. vsq; ad 1630. Ibi namq; prospicitur motus solis reductio à Copernico calculo ad Tycho nicam, deinde ingressus solis in quolibet signo, ex quibus conuersiones annuas, & menstruas prudens Mathematicus rectè efficiet. Occasione huius reductionis motus solis à Tychone factæ, opere prætium est, prudentem Mathematicum monere id, quod coram viris doctis sæpe diximus, solis supputationem iuxta Alphonsinam rationem, cæteras omnes semper excelluisse: quia recta, re vera est, ac obseruationibus magis congrua; unde & annus iuxta illam tamquàm præ ceteris mediam, recognitus est. Quòd certe multò antè libro 2. Neomeniarum Salomonis cap. 19. scripsimus. Quare solis reductio à Tychone potius ad Alphonsinam, quàm ad Coperniceam rationem accedit. Cur autem Copernicus in hoc incidit? duplex à Magino assignatur causa. Prima est, ob octauæ spheræ motum non benè à Copernico animaduertum, cum tardius, quàm par est (iuxta Tychonis obseruationes) inerrantium motum statuerit. Secunda est, ob Solis Apogeon, cum Copernicus illum supra partes nouem Cancri collocauerit: Tycho autem non amplius par. 5. min. 30. deinde ob eccentricitatem, cum Copernicus minorem statuerit nempe par. 1. minut. 56. & semidiameter qualium eccentrici complectatur 60. Tycho autem maiorem, nempe par. 2. minut. 9. Itaq; obseruatio hæc superat illam in vndecim scrupulis. Et hæc circa primum librum miseratione diuina nobis adiutrice, dicta sint.

Postrema animaduersio de Tabulis Tychonis vtendis ex Magino.

Solis motus iuxta Alphò si supputationes magis congrua.

Solis reductio à Tycho ne ad Alphò suam rationem accedit.

Copernicus dupliciter aberrauit in motu Solis.

Finis Primi Libri.

D E
PRAECOGNOSCENDIS
TEMPORVM
MVTATIONIBVS

IVXTA TRIPLICEM VIAM, COELESTEM,
 Meteorologicam, & Terrestrem.

Liber Secundus.

AVCTORE F. PAVLO MINERVA BARENSE ORDINIS
 Prædicatorum Sacræ Theologiæ Magistro.

*De observandis Meteoris in communi pro temporum
 mutationibus dignoscendis.*

CAP. I.

TEMPORVM mutationibus ex cæli statu siderumq; dispositione vaticinatis, remanet secundo easdem, quæ ex elementorum vi, producuntur, explicare. Quæ de re Ptholemeus inquit propos. 98. traiectiones, & crinitæ secundas partes ferunt in iudicijs. Sciendum itaq; est; cuncta quæ in sublimi fiunt, Meteora vocata (ita n. Græci omnia. quæ in aere pendent, appellant, nam *Μετῶρες* suspendere, & eleuare dicunt) in triplici seiungi specie. Nam alia in aere summo fiunt, quædam in medio, aliqua autem in imo. Porro hæc, & similia mixti corporis imperfecti naturam, & temperamentum, sortiuntur. Gignuntur namq; in aere stellarum vi ex fumo, dicunturq; impe factè mixta, quia non consistunt ex omnibus elementis, atq; in eius mixtione, non acquiritur forma perfecta, nec magna fit partium alteratio, aut vnum quiddam specie, sed alteratorum partes leuiter inter sese confunduntur. Ideo facilè dissiliunt, ac quemadmodum nulla perfecta transmutatione facta immediatè confluerunt, ita, & in elementa quoq; resolui; par est. Ad horum tamen concretionē duo concurrunt. Solis lumen atque Stellarum, & fumus. Illud quippe virtute, & influxu suo præparat, & ex inferioribus elementis, terra .s. & aqua leuat materiam, quam ad huiusmodi motus, formamq; recipiendam aptam reddit; ob id impressiões dicuntur, non nisi, quia diuersi stellarum situs, coniunctiones, affectus, habitudines, & similia operantur; & impressu suo confortant. Igitur efficiens. & agens causa erit. Verum enimvero fumus, qui in exhalationem, & vaporem diuiditur, tanquam materialis causa concurrat. Est namq; vapor, fumus calidus, & humidus animantis habitui similis, & ei, qui ab aqua feruente emittitur: exhalatio autè fumus calidus, & siccus ex terræ locis, radiorum solarium vi extractos iuxta Aristotelem *Μετῶρ. 1. cap. 4.* verba illius hæc sunt. *ἐπιγὰρ αἰθρῆς φύσις ὑγρὸν καὶ θερμὸν: ἀναθυμιάσεως δὲ θερμὸν καὶ ξηρὸν: καὶ ἐκ τῆς αἰθρῆς μὲν δυναμικῶς ὕδωρ, ἀναθυμιάσεως δὲ δυνάμει οἶον πῦρ.*

Meteora in triplici seiunguntur specie.

Meteora dicuntur imperfactè mixta.

Ad meteororum concretionem quæ concurrunt.

Meteororum causa.

Vapor quid sit.

K c

Quan-

Exhalationes
& vaporis
discrimen.

Quandoquidem calor ad superna tendens ad hypercauma, exhalatio sicca, & calida est: humor autem, qui in medio remanet, vapor. Vnde, & illorum apparet discrimen, quia exhalatio potestate est velut ignis, calida, scilicet, & sicca, ut dictum est, vapor autem potestate velut aqua, humidus, & calidus ob aerem. Fumorum verò species, atq; formæ, diuersæ quidem sunt, & dissimiles, pro diuersitate motus, loci, atq; materiei. Inde videmus varias meteorum formas, cometarum nempe, phasmatum, fulminum, ventorum, nubium, pluuiarum, ignis fatui, & remotus, roris, pruinæ, & consequentium horum omnium. Quæ igitur in summo

Ignis elementum
dubium
est, si detur.

generantur aere ignem induunt naturam: quia vel prope ignem, qui hypercauma dicitur, sunt (si modò talis datur; nam multi ventur etiam ex peripateticis non dari iuxta Aristotelem propriè ignis elementum seorsum ab alijs, sed partem aeris, quæ in illius fastigio consistet, esse siccam, & calidam, illamq; dici ignem) vel prope Cælum. Ignis etenim, quò proprius ætheri, vel lunæ accedit, eo vehementior est: at quantò longius recedit, tantò remissio rinuenitur. Quo fit, ut scintillet, ac flammæ diuersas extitet ex astrorum motu cum solis, tum aliorum excitatus atq; incensus. Hæc autem sunt cometæ, & phasmata cum consequentibus: quæ

Meteora in
varijs cæli
regionibus
genita.

per systasim, hoc est rei consistentiam contingunt. Quæ verò in medio generantur, partim igneæ sunt naturæ, ut fulmen cum consequentibus: partim aereæ, ut venti cum reliquis: partim aqueæ, ut nubes, & pluuia, cū appendicibus, quæ aliàs fortuitæ tempestates dicuntur. Quæ tandem in imo procreantur, tum naturam induunt igneam, ut ignis fatuus: tum aerem, ut terremotus: tum aqueam, ut ros, pruina, & similia, quæ per emphasim: hoc est apparentiam accedunt. Nam illinc accenditur vicinus aer elementaris, qui etiam ipse vnà in orbem agitur. Reliquus verò aer qui in medio est, & paulò supra nos consistit, crassitudinem habet: Vnde in orbem, ut reliqua aeris sphaera minimè circumagitur, sed ob montium anfractus, & terræ sublimitates stat, & immotus apparet; ac ideo frigidus; quia neq; ab hypercaumatis motu calefit ob recessum ab illo, neque à radijs solaribus reflexis, quod procul sit à terra. Dicuntur namque reflexi radij cum ex calefacta tellure in aeris vicinum calorem retorquentur. Verum animaduersione notatuque dignum est: meteora omnia non casu, & temere aduenire, sed ad certos fines: quia cuncta ad certos fines à natura designata sunt. Discriminantur at-

Meteora nò
casu, & fortuna
eueniunt

Astrologorū
& Physicorū
discrimen
circa Meteororum
finem.

tamen Astrologus, & Physicus adinuicem circa finem. Quandoquidem Astrologus, & etiam Poetæ hæc inter signa reponunt, quia experientia teste, signa esse demonstrantur: quamuis obscurius significant, quàm stellæ. Porro Physici fines circa materiam tantum collocant: quia causas in materia solum quærunt. Ea propter Meteora omnia impressionesque istas, aliquas aeris mutationes, puta serenitatem, vel tempe-

Plinius, &
Ptholemeus

statem significare, edocent. De quibus pleni sunt

Meteororum libri: & ab Aristotele, à Theophrasto,

& ab alijs, præsertim Plinio conscripti,

sed, & Ptholemeus in suo secundo

Quadrupartiti libro cap. 13.

hanc non prætermisit

tractationem,

tametsi ex parte obseruet. Sed &

nos abundantius digre-

diemur.

Temporum mutationes ex Cæli Meteoris in vniuersum.

CAP. II.

Communibus ad propria procedendum esse docuit Aristoteles, & vniuersa philosophia : idcirco à cœlo in vniuersum exordiemur in Meteoris ; dicemusq; quid in illo meteoris indicant, deinde descendemus ad alia minus vniuersalia . Itaque si ante Solis ortum cœlum purpurasceret, eadem die futuras pluuias portendit : vel in triduum, vt plurimum . Item si cœlum hyeme fulgens, rursus fulgorem abscondat, atq; hoc bis aut ter efficiat:hyemales dies erunt . Si oporæ tempore cœlum ab Aquilone fulgeat :

Cœlum purpureum .

Cœlum hyeme fulgens.

Oporæ tempore ab Aquilone fulgens .

Cœlum ab Aquilone subfulgens, & albescens . Cœlum mane rubens, & vespere serenum . Cœlum mane rutilans .

Nubes orientis & Austri flatus .

Christi intentio contra Iudæos .

Christus Dominus cur Iudæos redargueret :

Cœlum minutissimis stellis plenum, Cœlum nocte serenum absq; stellis, vel saltem cū paucis .

aquas expectato . Tempus oporæ à Syrii exortu re vera incipit, duratq; per partem Autumni : dicant quicquid velint alij, nam opinio illa communior est . Veteres oporam obseruabant . Syrii verò seu caniculæ exortum vide in tabulis: quippe qui iuxta diuersas regionum! eleuationes obseruandus est . Si cœlum ab Aquilone sub fulgeat, & fulgor albescat, aquilonia tempestate, in Austrinum fit mutatio, si autem ab Austro, & fulgor nigrescat in Aquilonium statum fit mutatio, Theophrasto . Cœlum si mane rubet, tempestuosum præfagit diem: si vespere, serenum . Vnde & illud vulgatum, rubeum in sero, indicat mane serenum . Si verò rutilat: die eadem tempestatem annuntiat . Probantur hæc à Domino Iesu Christo filio Dei, Salvatore nostro, omniumq; magistro, Matthei . Cap. 16. vbi dicit: factò vespere dicitis, serenum erit, rubicundum est etenim Cœlum: & mane, hodie tempestat erit: rutilat etenim triste cœlum . Sicuti Et Lucæ . Cap. 12. Cum videritis nubem orientem ab occasu, statim dicitis: nimbus erit, & ita fit, & cum Austrum flantem, dicitis, quia æstus erit: & fit . Vides igitur, quòd auctoritatem habet cœli, meteororumq; obseruatio, vt inde temporum mutationes præcognosci possint . Sed improperebat Magister noster Christus Iudæos signa de cœlo querentes iuxta Mattheum, vel ex curiositate: vel quia cœlesti doctrinæ nõ credebant; vel tentantes eum, dicens, Faciem ergo cœli diiudicare nostis, signa autem temporum non potestis? vel iuxta Lucam reprehendebat illos, tanquam cœli faciem diiudicare scientes: tempus verò finis eorum nequaquam, & dixit . Hypocritæ, faciem cœli, & terræ nostis probare: hoc autem tempus quomodo non probatis? Quid autem, & à vobis ipsis non iudicatis quod iustum est? Vel dicendum, quòd Dominus Iudæos redargueret, ex cœli facie temporum mutationes præscire, quas ex causis naturalibus pendere, certum est: ex scripturis verò vtriusque sui aduentus tempus nescire, cum & illum præsentem haberent: cuius fidem signa mira, quæ in terra efficiebat, certiores illos facere possent, non autem signa de cœlo petenda . Cœlum ad huc si minutissimis, ac vicinissimis stellis inter se, plenum videatur, pluuias, imbres, & hyemalia tempora præfagit: quemadmodum noctu etiam ipso sereno si nullæ, vel paucæ videantur, tempestat pertinet da est per quàm maximè . Ratio primi est, quia illarum radij disgregantur ob vapores: idcirco plures quàm sint, in multitudine videntur . Ratio secundi est, quia vaporibus, exhalationibusq; multis stellæ teguntur, ac propterea, vel nullæ, vel pauciores cernuntur . Idcirco in primo imbres, & hyemale tempus minatur, in secundo tempestatem, procellamq;. Hæc sunt, quæ de temporum mutationibus ex cœli dispositione in vniuersum perstrinximus . Nunc verò ad maius lumen descendimus .

De Meteoris circa Solem apparentibus ad temporum mutationes dignoscendas. CAP. III.

Exhalationū
& vaporum
discrimen in
loco.

Sol primus
qui vapores
eueat.

VM. meteora non solum sola apparent, sed circa Solem quoq; & Lunam, planetas cæteros, atq; inerrantia sidera (Nam exhalationes leuitate ad cœlum, & hypercauma tendunt: vapores in media regione subsident; illæ igitur superiorum motu spherarum excitatæ, vel flammæ ardentes per se monstrabunt: vel astra inflammabunt, circumdabuntq;) idcirco nos primò à Sole incipiemus tanquàm à Rege omnium, & potentiore. Ille etenim primus est, qui vapores eleuat. Vnde Virgilius in Georgica.

Dumq; humidus Ausfer, Sol tibi signa dabis.

Et subdens sequitur.

Solem quis dicere falsum aude?

Quasi dicat nullus audeat. Secundo à Luna. Tertio à reliquis planetis. Quarto à fixis. Quinto à meteoris à se: ex quorum signis coloribus, flammis, formis, figuris, dispositionibus, naturisq;: temporum significationes enuntiabimus. In iudicio itaq; mutationis temporis diurnæ Sol intuendus est oriens: nocturnæ, occidens in vniuersum, nam occidens habet, & sua significata particularia diurna sequentia. In exoriente, vel occidente Sole quatuor obseruanda veniunt. Color, puritas, nubes, & radij.

Sol purus.

Sol purus oriens sed non feruens: serenum annuntiat diem, & tranquillum. Qui si pridie serenus occidit, & rursus serenus oritur: tanto certior fides serenitatis habetur; præsertim si ab aliqua nubium minimè tegatur. Si rubeat: sincerum quoq; indicat diem. Item si totus equaliter fulserit: serenitatem dubio procul dabit. Simili quoq; modo si nubes circa occidentem rubeant: serenum fore eum portendunt, qui sequetur. At maculosus Sol in ortu suo, vel si veluti trabs superiori è loco Solis globo nubes longa immineat, ac eadem mox condatur, vel sub nube latens nigra: vel si statim dissiparet nubes, pluuium diem præfagit. Si verò pallidus apparuerit: tempestuosum diem, & hybernam grandinem pronuntiat. Si concauus cernitur, ita vt in medio fulgens, radios ad Austrum, & Aquilonem emittat: tempestatem dabit, humidum & ventosum. diē pronuntiat, quod certè ab exhalationibus, vaporibusq; prouenire, maxime consentaneum est. Quòd si radios à meridie versus ortum Septentrionemq; iecerit: cum pluuijs ventum quoq; miscebit. Si croceus oritur: pluuias significat. Si occidens, & rursus mane oriens rubeat pluuias quoq; præfagit. Idemq; ventos promittit: cum ante ipsum exorientem nubes rubeant. Quòd si rubentibus interuenerit: pluuias excitat. Quòd si cum his nigræ copulentur: miscentur venti imbribus. In vniuersum igitur, quæmadmodum orientem Solem si nubes nulla implicent, serenum portendunt diem: ita si rutilæ obuoluerint, pluuiam. Si opacæ minusq; transpicuæ constiterint, aut instar globorum in ortu nubes apparuerint: ventum significant. Quæ tamen fugatis nubibus, ad occasum claritas insequetur. Verum nubes circumstantes quanto minus à Sole superantur: eò tempestuosior aura timeatur: Pluuiam quoq; designat: cum eius orientis, aut occidentis radij coire videntur. Si à Solis ortu nubes dexteræ, ac sinisteræ expellantur: præfagium est ventorum cum imbribus, aspera verò tempestas erit, si cum pluua occidit, vel si radij nubes in se trahant: in proxima etenim die eadem accidet tempestas. Quòd si pallidus in nigras occiderit nubes: Aquilonem portendit

Sol rubens
& aqualiter
fulgidus.
Nubes ru-
beæ.

Sol macu-
latus.
Sol pallidus.

Sol concauus

Sol croceus.

Nubes ru-
bentes, & ni-
græ.

Nubes rutilæ
opacæ circa
Solem.

Radij con-
iuncti.

Nubes ex-
pulsæ.

Sol occ: cū
pluuia, vel
radij nubes
trahentes.
Sol pallidus
occidens.

ventum

ventum. Nubes si in Solis exortu partim ad Austrum spargantur, partim ad Aquilonem: licet pura circa eum serenitas sit, pluias tamen cum vento significat. Quòd si ab eis exortu repellantur, & ad occasum abeant: serenitatem promittunt. Quæ si ante ipsius ortum globentur: asperam annuntiant imbrem. Si verò in oriente radijs illustres eminent, vel si ante ortum radij se ostendent, vel si longiusculi à Solis ortu protenduntur: pluuiam, & ventum significant. Alij verò dicunt, quòd si radij Solis ortum anteuenerint, nymbos, ventosq; insinuant. Id quod erit, si maculis interceptus, nube conditus, aut exortu subolcurus (vt iam tactum est) prodierit. Itidem radij laxiores à Sole longius dispersi, parte qua iaciuntur: ariditatem, fortioremq; ventum annuntiant. Verum si Sol nubibus circumcludatur, qui tamen in se purus vnus orbis, & serenus relinquatur: tanto tempestas erit turbidior. Si autem duplex quoque orbis fuerit: tantò atrocior. Quòd si ex ortu, vel occasu sit, ita vt nubes rubescant: maxima ostendetur iuxta Plinium tempestas. Si non ambiunt, sed incumbant: à quocumq; vento fuerint, eum portentunt: si à meridie imbrem. Si oriens orbe cingatur, ex qua parte is eruperit: expectetur ventus. Circulus quoq; circa Solem spectandus est: qui in vniversum si vnicus fuerit, Solis obuoluens corpus clarusq; serenitatem, aerisq; puritatem, significat. Plures verò, & itidem clari, ventum: rutili autem, & abscissi aeris interturbationem portendunt. Si grisei, siue cinericij, suboscuro, terreiq; cum sub frigore, ventisq; pluuiæ, ac aeris interturbatio æstare insinuat: hyeme verò nix. At circa occidentem, si candidus apparuerit circulus, noctis leuem tempestatem pronuntiat: Si nebula vehementiorem. Quòd si Sol canduerit: ventum expectato. In eius exortu si circulus aliquis diuersicolor circa Solem apparuerit, vel ad igneum ruborem declinauerit: aut radij rubicundi, protensiq; per nubes transierint, ita vt tanquàm iacula extra circulum, & seorsim, rubeiq; videantur: hæ quidem apparentiæ fortissimos ventos vaticinantur. Ratio est, rubeos colores Martiam indicare naturam: diuersos, mercurialem. Quarè ille fumos siccosq; ventos demonstrabunt: hi fumos, ventosq; varios, & siccos in nocte, aut sequenti die promittunt: si huiusmodi signa in Solis occasu extiterint. Quòd si in ortu, aut in tali die, aut proxima nocte, ventos tempestatesq; denunciant: atq; ab illa parte, qua talia signa fuerint: venti flabunt. Quòd si orientem radij Solem præuenerint, qui occidentem rutili comitabantur: serenitatem futuræ ostendunt diei. Quemadmodum si ad Solis occasum splendidus illuxerit circulus, noctem ipsam lucidam portendit: Si nubilus, tempestuosam. Qui si à Solis parte ceciderit: qua parte cadit, ventum denuntiat. At verò reflexi radij, retorti, atq; inter se recurui; pluuiam ostendunt. Quòd si aquas epotare cernantur: grauiorem etiam turbatiorem insinuat. At Solem orientem, aut occidentem si nigræ nubes, aut virides, aut viridibus nigræ permixtæ: circulusq; sic circa Solem apparens, cum hisce nubibus ascenderit, vel ab ambabus partibus Sol nubes habuerit extensas: in tali die dum Sol exoritur, aut nocte proxima dum occidit: pluuias, aut hyemalem aerem significant. Ante Solis ortum, & post Solis occasum, si fumus albus super aquas, paludes, & prata eleuetur: calorem serenitatemq; diei proxime significat. Si mane, eo die: si nocte diem proximam, seu crastinam calidam indicat. Sole occidente hyemali tempore, si clarior solito, & rubicundior apparuerit quàm soleat: & tunc boreas, aut aliquis frigidus ventus flauerit: in sequenti nocte gelu significat. Maximi frigoris indicium est, præsertim in borealibus regionibus: Sol condens se in nube rubente vt ignis, colūna, & euacuans radios velut igneos, conos, & cuspides: inde Sole descēdēte in atrū nubes vertitur: vel si ipse tærior se condet, distensis tamen ab vtraq; radijs, & his subnigris: hybernum

Nubes in Solis ortu si spargantur.
Radij in ortu, & ante Solis ortum.
Radij laxiores.
Sol nubibus circumclusus.
Nubes rubentes.
Circulus vnicus circa Solem.
Circuli plures circa Solem.
Candidus circulus, & nebula circa occasum.
Sol candidus.
Circulus diuersicolor in Solis ortu.
Radij rubicundi, & protensi.
Circulus splendidus, & nubilus.
Radij reflexi, & retorti, & epotantes.
Nubes nigræ, virides, similisq; circulus circa Solem.
Fumus albus super aquas, paludes, & prata ante Solis ortum, & post illius occasum.
Sol occidēs clarior, & rubicundior solito est frigidus vêtus.
Sol condens se in nube rubente.

Radij solares compressi si pungat.

Sol oriens maior solito.

Halo, vel corona circa luminaria.

Tegulæ guttas per vices ad impluvia dimittentes, splendentes Sole.

Sol vndiq; relucens, tãquàm ex speculis.

bernum aerem, pluuiamq; indicat. Solares radij, si compressi à nubibus, pungunt: manifestam temporis mutationem decernunt, vel ad pluuias, vel ad ventos, vel ad tempestatem. Cum Sol oritur, & maior solito quàm sit, apparet: pluuias significat. Halo, vel corona circa luminaria quandoq; ventum, non numquam pluuiam portendunt, vt inferius quoque dicemus. Sufficit igitur ex his colligi varia circa Solem meteora, diuersas temporum significationes portendere. Sed sũt & alia signa: aliazq; obseruationes. Splendente etenim Sole, si tegulæ guttas per vices ad impluvia dimiserint, ac si pluuiam iam paruo temporis spatio præcessisset: imbres promittunt. Cardani obseruatio hæc est de rerum varietate libro 15. cap. 88. Rurſus si Sol vndique reluceat, tanquam ex speculis, ventos, fulgura, imbres, grandinemq; indicat. Rationem affert Cardanus loco iam præcitato, quia nimis splendet, atq; ob aeris crassitiem, radijs fulget: aut quia loca in quæ incidit, humore aeris madida tanquàm leuia, & polita radium emittunt.

Prædictorum confirmatio iuxta nonnullos viros Doctissimos. CAP. IV.

Arist. Theophrast. Nigidus, Varro, Aratus, Theon, Plinius, Albert. Magnus, Virgilius, Ouidius Beda, Io: Nouio magus, Pontanus. Ptholem.

VAE iam enarrauimus, viris Illustribus communia sunt: Aristoteli, Theophrastro, Nigidio, Varroni, Commentario in Arato, Theoni, Alberto magno, Plinio præfertim: Poetis ferè omnibus, Virgilio, Ouidio, & reliquis: Bedæ etiam, Ioanni Nouiomago, Pontano, ceterisq; tum Neotericis, tũ vetustioribus authoribus. Sed concordant quoq; maiori ex parte ijs, quæ tradidit nobis Ptholemeus libro secundo Quadripartiti cap. 13. vt intelligeremus authorem hũc clarissimum, nihil quod

in hac re necessarium esset, prætermisisse: tum quoq; vt sciremus Astrologiam esse verissimam; tametsi nobis difficilem: Insuper, & Haly quoq; congruere, vt dicemus. Docet itaq; Ptholemeus, quòd puritas & in colore, & in nubibus, & in obscuritate significat serenitatem. Radij autem, & nubes subrubræ, & refractiones veluti zrea, virgæ, & similia ventos, ex ea parte, ex qua talia apparent: nigra, obscura, vel subpallida: imbres, & hyemes. Verba eius hæc sunt. Profuerit, & in particularium significationum præuisionibus notasse iuxta Solem, Lunam, ac stellas, apparentia visa. Ac Solem quidem intuebimur orientem in iudicio tempestatis diurnæ, nocturnæ verò, occidentem: sed diuturnioris configurationem cum Lunæ illius, Nam singulæ figuræ tempestatem qualis vsq; ad proximam futura sit, declarare consueuerunt. Hæc postrema, sed diuturnioris, & cæt. dixit: vt si quis statum longioris temporis, quàm sit die, ac nocte cuperet: inspicere deberet statum in hora, in qua Sol Lunæ per radios, aut per corpus iungitur. Quandoquidem significatio illa ad sequentem vsq; cum Luna configurationem iuuat. Sequitur deinde: si igitur pura luce, & experts caliginis, varietatis nubium, Sol orietur, aut occidet: serenam tempestatem pollicetur: in varietate autem orbis: cumque hic flammeus, rubentesue eiaculari radios videbitur, siue illi directi, seu refracti appareant: itemq; cum illas solares nubes, quæ parelia dicuntur vna à parte in-formarit, nubiumq; figuras sub rubras, radios in longum tendentes circum sese habuerit: vehementes tum flatus significantur pro ijs angulis quos respexerint visa illa. Niger, aut luridus in ortu, occasuue, si nubibus quoque inuoluetur, aut area vna à parte iungetur, aut solares illæ nubes vtrinq; aderunt, nec non radij

• sub

Haly.

Meteora varia, & effectus.

Profuerit ap parætia iuxta Solem, Lunam, & stellas cõsideranda.

Solis meteora, & earum significationes iuxta Ptholemũ.

sub pallidi, aut nigri; minatur hyems, atq; imbres. Hæc sunt, Quæ Ptholemeus circa Solem apparentias obseruandas scripsit: vt certius iudicium in temporum mutationibus haberetur. Quæ vero iuxta Lunam visa obseruanda liquit: infra subiiciemus. Confirmat quoq; Haly de circulis circa Solem apparentibus, dicens Quod si sub niger circulus extiterit, hyeme niuem tempestuosam, æstate nymbum portendit. Qui si multiplicentur circuli vehementior effectus prodibit. Habemus itaq; Ptholemeo authore, quod solare corpus in occasu, si multicolor, rutilum. aut flamminosum, cinctumue fuerit claris, rutilisque lateq; vagantibus radijs, atq; extra circulum dispersis, parte qua ipsi radij iaciuntur: torrentiorem ventum portendit. Qui si radij liuidiores nebulis, aut circulis sub nubecula intercludantur: hybernæ auram cum pluuiâ præsignificat. Quibus consentit Virgilius: dum in sua Georgica ita cecinit.

Solis meteora, & temporum mutationes iuxta Haly.

Virgilius.

*Hoc etiam emenso cum iam decedet olympo
Profuerit meminisse magis: nam sæpe videmus
Ipsius in vultu, varios errare colores;
Ceruleus pluuiam, denuntiat igneus euros:
Sin macula incipient rutilo immiscerier igni:
Omnia iam pariter vento nymbisque videbis
Feruere, &c.*

Verum enimvero, cum authores circa Meteora, & præsertim effectus non conueniant adinuicem: nam (vt hoc pro exemplo vtamur) de Sole inter alia eius Meteoræ dicitur, quod si concavus appareat, ventum, vel aquam præfagit, idq; iuxta Theophrastum: Virgilius ventum Austrinum, & imbres prænuntiat; Plinius pluuiam tantum, non ventos. Idcirco opære præcium esse facturos nos arbitramur, illustrium virorum horum explicationes ponere, vt prudens Philosophus omnibus circumstantijs debite pensatis, iudicium circa mutationes temporum ex meteoris certius proferat. Sol purpureus, & puniceus occumbens in triduum imbres potissimè præsignificat, sed minus, ac si talis oriretur. Similiter in bruma, ac vere si occumbens in nubeculam se condat, vt in pluribus in triduum pluuias prænuntiat. Exorians si nigrescat, si nubes concurrant aquosæ, ac si antequam oriatur, radij se ostendant: commune signum est aquæ, & venti, Nigidio, & Varroni. Dum labitur, si nubes incumbant, atq; ab ea radij diuidantur, hyemale tempus indicat. Si exoritur, & occidit feruens: pluuiam præfagit, si flatum non mouet. Porro autem in exortu feruens, nec suos fulgures emittens, ventorum nuncius: quia impeditur ab exhalationibus. Si concavus apparuerit, ventos, vel pluuias portendit. Theophrastus, Aratus, Theon, Virgilius, Varro. Plinius verò pluuiam solum. Si autem per plures dies ferueat, flatus, & squalores per plures dies promittit. Item ventos, & pluuias prædicit si in exortu, illius radij partim ad Austrum partim ad Boream spargantur, quamuis circa illum pura sit serenitas. Theophrastus, Aratus, Varro, & Plinius. Porro in vniuersum signa mutationis temporum vtrumq; luminare indicat: nigra imbrium, seu aquarum, rubicunda verò ventorum. Ita sentiunt doctissimi viri. Theophrastus, Aratus, Virgilius, Plinius, & Ptholemeus. Magnus Albertus lib. 3. Meteor. tractum primò. Cap. 25, distinguit de rubedine nempe matutinam, pluuias: vespertinam, serenitatem indicare. Quam sententiam Federicus Bonauentura in Theophrastum annotatione 6. in lib. de vent. signis euertere conatur: in ea persistens opinione, quod rubedo ventos tantum non pluuias præfagit vbique. At Albertus verum dicit, & præter suas rationes, hac quoq; nostra persuaderi potest nempe ob noctis humiditatem, quæ coaceruata resolu in pluuiam potest, percussa à Solis rubedine, quæ calorem indicat: vespertina

Authores circa meteora, & effectus non consentiunt.

Sol purpureus, & puniceus occumbens, & cet.

Sol exorians si nigrescat, & cet.

Sol in exortu feruens: & cet.

Solis radij ad Austrum, & ad boream sparsi.

Magnus Albertus, Federicus Bonauentura.

Alberti defensio.

Vtriusq; sē-
tentiz con-
ciliatio .

Sol impurus
se condens,
& cet.

Sol splendi-
dus emergens
& cet.

Soles acuti .

spertina vero potius serenitatem spondet ob diei caliditatem absq; humiditate . Verum vt à nobis omnibus fiat satis, hac cōditiōe ambarum partium sententiæ concordari possunt . Nam qui dicunt ventos rubedinem illam causare, debet intelligi, quòd ventos causet serenos : qui dicunt serenitatem, non excludunt vētos, nisi tempestuosos, & pluuios . Sed de his alias . Sol impurus se condens, atq; vt in lapsu diuisus : nubibusq; obiectus : ita dies erunt expectandi . Quemadmodum, si tertiam partem ipsius nubes occupent, & capiant, tertia ab occasu die tempestas erit . Labens itaq; si tertia corporis sui parte tectus, se condat : non ante tertiam diem hyematurum monstrat ; si parte dimidia, die secunda ; si totus nubibus obsessus, occidat : prima die . Theophrastus, & Aratus . Porrò autem Splendidus emergens absq; feruore, rubedine, & nigredine, serenitatem prædicit . subinde purus hyeme occumbens, dummodo diebus elapsis in nubes minimè se condiderit, & si tempestate vigente, cæloq; perturbato, illius occasus purus fuerit, serenitatem prædicit . Quemadmodum etiam bruma Sol occumbens, tempestate vigente, si pallidus fuerit, serenitatem, atq; aeris tranquillitatem promittit . Theophrastus, & Aratus . Acui soles, & feruentes, cum ex nube exeunt : sæpe numero largum, & duiturnum imbrēm prælagiunt Theophrasto . Item cum Solē emērgente lux colorem quasi eiudem deficientis imitatur : pluuiæ est indicium . Sed hætenus de signis circa Solem : videamus de his, quæ circa Lunam apparent .

De obseruandis meteoris in Luna.

CAP. V.

Secundus
Philosophus
dixit Lunam
esse præsa-
gium tem-
pestatis .

Luna alter
Sol noctu in
xta Theo-
phrastum .

BENE dixit secundus Philosophus, Lunam esse præsa-
gium tempestatum; nam & si cæteræ Stellæ id præstant: Luna præ-
fertim; partim ob sui motus velocitatem cum cæteris con-
iunctionem; atq; affectum: partim quoq; quia elementis fi-
nitima, inde nobis: ac propterea crebrius ab ipsa temporum
mutationes euenient, & Theophrastus inquit Lunam noctu
esse veluti alterum Solem. Incipiemus igitur & nos signa di-
positionum aeris, in Luna enarraturi, in primis a crescente

Luna meteo-
ra, & signi-
ficationes in
cornibus .

Beda .

Cornua Lu-
næ quartæ .

Luna : à nascente profecto non in parte cœli orientali, sed dum nobis conspicitur iuncta Soli . Deinde à quarta die ortus eius ; tertio à tertia die ante oppositum, cum maiori lumine, & die tertio post idem oppositum . Quarto obseruabimus dum lumine impletur . Quinto plenam lumine : Sexto tertium illius diem antequam rursus Soli copuletur : & tertium, postquam Soli iuncta fuit . Septimo, & vltimo visa eius in omni schemate . Nascens itaque Luna si ab attracto superiori cornu surrexerit : pluuias decrescens dabit, si Lunæ cornua in ortu fuerint grossa : tempestas horrida designatur . Si splendens exorta puro fulserit nitore, serenitatem afferet : sed id in quarta die maximè obseruatur . Luna quarta si rubeat quasi aurum, ventos creditur portendere : si nigra, pluuias, Beda addit : si summo in corniculo maculis nigrescit : pluuidum mensis exordium ostendit . Si in medio : plenilunium serenum . Luna insuper quarta, si cornu Septentrionale acutum, rigidumq; fuerit : illum dubio procul prælagit ventum . Si inferius idem, Austrū : vtraq; verò cornua recta, noctem ventosam portendere, maximè consentaneum est . Amplius quarta si se habuerit fauonio vento flante : hyemalis erit tota, mense . Subinde, si eadem quarta die Luna recta fuerit : tempestatem magnam in mari denuntiat . Quod si tunc circa se coronam habuerit, eamq; sinceram : hoc modo non autem Lunam plenam hyematuram ostendit . Conuenit tertio, vt Lu-
næ visa

næ visa die tertia ante oppositum, & eadem tertia die post oppositum scilicet vel lumine plena: vel antequàm sit media in lumine, aut die tertio post sui luminis dimidiationem, contemplantur. Si igitur tunc, & nitida fuerit, atq; à nullo circumdetur vapore: serenitatem prælagiet. Si verò rubicunda fuerit, & pars minimè illuminata à Sole, clara apparuerit, & scintillans: flatus ventorum significat, qui ab illa parte prouenient: ad quam Luna declinabit. At si nigra, vel viridis: spissaque se obiecerit: hyemalem certe aerem, pluuiasq; indicabit. In quintam decimam progrediens, si eius cornua obtusa fuerint: pluuiam promittunt. Si erecta, atque insecta: ventos. In plenilunio, si circa Lunam vehementius flammæ apparuerint: sæuas tempestates portendit. In eodem si per dimidiam pura fuerit: dies significat serenos. Si rutila, ventos: nigrescens verò imbres. Quòd si orbe aliquo nubem incluserit: ventos designat. Quam si ruperit, & orbes gemini surrexerint: maiorem, vel minorem tempestatem secundum quod albi, aut nigri, quidam interrupti, aut distracti orbes fuerint: promittunt. Sextò obseruandus est dies tertius ante coniunctionem cum Sole, & tertius à Solis coniunctione; quando scilicet in parte cœli orientali, vel in occiduo cardine cum cornibus tenuibus, subtilibusq; apparet. Si namq; pura, nitida, clara, & à nullo vapore circumdata se obiecerit, & clarum quodam iubar à Luna prodire videatur: serenitatis nuntia erit toties, quoties. Si autem subtilis, & rubra, illaque pars, quæ à Sole non illuminatur, clara perspiceretur, sed scintillans, ventorum flatus portendet: & ex illa mundi parte qua colores veniunt, atque circa Lunam recedunt. Quòd si Luna nigra apparuerit, vel viridis, & spissa: tempus, vt bruma, atque pluuias præsignificare, nulli dubium erit; vt iam paulò ante enarrauimus. Quòd si Lunam tunc clarus circumfulserit circulus de repente solutus: serenitas iterum significatur. Si verò circulus geminetur, aut triplicetur: frigiditas, ventosaq; aura insinuat. Et ideò certius, quo vapor veluti fumus lunarem circumdederit globum. Remanet tandem postremum explicare nimirum visa, & apparentias circa Lunam in quocumq; schemate. Si itaq; circa Lunam circulus vnus, & clarus apparuerit, qui tamen absumatur paulatim: aeris claritatem annuntiat. Si duo fuerint circuli, vel tres: hyemale tempus designant. Ratio naturalis adest: iudicium profecto esse abundantia vaporum. Si verò circuli clari fuerint, sed subrubri, & quasi abscissi: potentissimos ventorum flatus portendunt. Sunt namq; fumositates Martiæ: quia abscissio motum fumositatum significat: vnde & ventos validos, sed cum his aerem quoq; hyemalem, pluuiosumq; annuntiant. Verum si nigri, turbulentiue, vel saltem liuidi se obiecerint circuli, grandines, brumaleq; tempus denotant cum ventis: Quantoq; fuerint plures, tanto status temporis erit atrocior ob fumositatis augmentum, & spissitudinem. Quoniam vnus circulus ad alium fumositatem reuerberat, & torquet. In vniuersum verò Lunam albicantem esse humiditatis indicium: manifestum est viris clarissimis. Quòd autem insit nigricantis quippiam, frigoris signum habet. Alij verò sentiunt, rubedinem circa Lunam: vel serenitatem, vel ventum significare. Vnde Poetæ quidam cecinerunt.

Pallida sæpè pluit rubicunda flas, alba serenat.

In vniuersum verò ex luminaribus serenitas arguitur, si non obtusis, sed præacutis, & lymphioribus aciebus Stellæ micuerint: aut præacuta, claraq; exer-

D d cuerit

Lunæ meteo-
ra tertia die
ante opposi-
tum, & post
oppositum,
& significa-
tiones.

Lunæ meteo-
ra in plenil-
nio cum té-
porum mu-
tationibus,

Lunæ meteo-
ra tertio die
ante, coitum
& post coitum
cum suis si-
gnificationibus.

Lunæ visa,
& apparen-
tiæ in quo-
cūq; sche-
mate, & ex
his temporis
mutationes.

Luna albi-
cans.

Ptholemaei
doctrina cir-
ca Lunæ vi-
sa.

Io. Nouiomagi
obserua-
tiones circa
Lunæ phases

Lunæ 26 mi-
rum præsa-
gium.

Aræ circa
Lunam iuxta
Ptholemaei.

Virgilij sen-
tentiæ de qua-
litate Lunæ
die tertio
post coitum.

cuerit cornua phæba. Congruunt prædicta maiori ex parte doctrinæ Ptholemaicæ, locis præcitaris allatæ. Vbi docet tres dies antè, & post interlunium obseruandos, tres quoq; alios ante, & post plenilunium: quod etiam in tetragono obseruari præcipit; & multa alia. Verba autem eius hæc sunt. Lunam obseruabimus in itinere suo dierum trium ante, vel post interlunia, ac plenilunia: & medium tempus, quo erga Solem quadratur. Nam tenui, puraque luce nitens, sique nihil illam circumdet; serenitatem spondet. Sin tenui, rubea luce, sique totus perspicuus sit orbis illius, etiam qua parte non illustratur, & tremere videatur: ventos maximè declinationis suæ ciet. Nigra, pallida, spissa: hyems, ac imbres minatur; Hucusque Ptholemaeus. Ioannes tamen Nouiomagus in suis scholijs super Bedam, de natura rerum Cap. 36. ne dum apparentia in quarta Luna obseruari debere scribit: sed in prima, septima, vndecima, decimaquinta: decimanona: vigesimatertia vigesima septima: & interlunio. Quarum præsignificationes erunt, vt supra: scilicet, quod si tunc splendens cernatur, ac puro nitore fulierit: serenitatem afferat. Si rubicunda, ventos: si nigra, pluias: & cæt. Quarum quidem participatione multa intelligenda veniunt. Sed Lunæ mirum præsagium referunt nonnulli obseruatum, vigesimam scilicet sextam Lunam: si serena illa fuerit: subsequi imbres, atque nebulas: si verò nubilosa, & turbulenta: serenitatem. Sed id vt in pluribus non semper erit. Verum Ptholemaeus sequitur de arcibus circa Lunam visis, dicens. Non negligatur animaduersio arearum: quæ lunam interdum cingunt. Nam si vna fuerit pura, paulatimque evanescat: serenitatem. Sin duæ, aut tres, hyemes significant: atque has cum ventorum turbulentia sub rubræ, quasque præruptæ: cum niuibus, si caliginosæ, ac spissæ: si lucidæ, ac nigrae, & laceræ, tam cum his, quam cum illis, eoque etiam vehementiores significant illas, quo ipse maiores fuerint, ex quibus plures superius intra præcitata, Ptholemaicæ doctrinæ congruere dicuntur. Virgilius verò qualis tertia fuerit post incensionem dies: tales hinc dies decem futuros spondet. Vnde & cecinit.

Sin orsu quarto (namq; is certissimus author)

Pura nec obtusis per cælum cornibus ibit.

Totus & ille dies, & qui nascentur ab illo

Exantum ad mensẽ, pluuia ventisq; carebunt.

Lunæ cornua
obtusã acu-
minata, seu
prona.

Lunæ cornua
supina recta.

Dicamus itaque in vniuersum ad superiorum dilucidationem, confirmationemque omnia, quæ viri clarissimi circa Lunæ meteora senserunt, atque obseruarunt. Lunæ itaque cornua si fuerint obtusa, Aratus pluias, vel flatus Austrinos promittit, at si talia non fuerint, Virgilius serenitatem: Si acuminata vt Theophrastus, aut prona vt Plinius, (quod certè in idem redundat) Ventos spondent: boreales, superius: Australes, inferius: vtrumque verò vtrorum prælia ventorum. Theophrastus inquit mensẽ Aquilonium (hoc est frigidum) portendere superius: inferius, Austrinum. Si supina; oppositum docet Aratus, nam superius, & boreale flatus australes: inferius, & australe, boreales ventos. Si recta, Aratus in Phœnomenis, & Theophrastus, occiduos scribunt. Theophrastus verò adit supra Aratum, quòd si Lunæ cornua recta, fuerint, dominante Aquilone, flare fauonios solere, hyemalemque totum mensẽ fore. Rursus si vtraque cornua recta fuerint circa quartam, nec, vt debent, inclinata, nec pulchrè orbiculata, ad dimidiam vsque Lunam hyemari contue-

uisse

uisse. At si Luna nigra, obscuraque apparuerit: pluuias prognosticari, par est si ignea, rubicundaque ventum. Aratus addit, si tertia à nouilunij die recta fuerint Lunæ cornua, fauonios fore: si quarta etiam similia appareant, tempestatem esse timendam. Porrò autem Plinius meteora circa totum mensem hyematurum diuersa affert: nempe, quòd si Luna ante quartam non apparuerit, fauonio spirante, ipsa toto mense hyemalis erit. Quod quidem iuxtà Aristotelem problemate 26. Sect. 26. à pulsu aeris prouenit, iuxta Theonem à motu aeris, iuxta Cardanum ab exhalationibus, vt dicemus inferius de Asellis. Quod verò de quarta scribunt Theophrastus, & Aratus, cum Virgilio, Plinius scribit esse etiam de quinta, nimirum in quinta Lunæ cornua obtusa, pluuias: erecta, & infesta, ventos semper significare: sed quartam maxime iuxtà Aegyptios. Si namque splendens exorta puro nitore fulserit, serenitatem: si rubicunda, ventos: si nigra, pluuias portendit. Sed cum Arato; Theophrastus de plena scribit: si splendida fuerit absque feruore emergens nullum in se præfagium habens, serenitatem, atque aeris tranquillitatem promittere: sicuti cum orbem impleuerit, si exoriens feruida, pluuiarum certe præfagire. Tempus verò mutationis ita explicat Plinius lib. 18. Capite vltimo. Nascens Luna, si Luna superiore obatro, idest frigido, surget: pluuias decrescens dabit, idest post plenilunium: si inferiore, idest australi, ante plenilunium pluuiæ portenduntur: si in media nigritia illa fuerit, hoc est, si nigritia illa inter vtrumque cornu, in plenilunio, vel circa plenilunium imbres dabit. Sed hæcenus de præfagijs circa Lunam: nunc ad Planetarum cognitionem ad oculum animum intendamus, deinde illorum præfagia ex meteoris habebimus.

Luna nigra, obscura, ignea, rubicunda. Arato Lunæ cornua quid significat. Lunæ meteo ra iuxta Plinium.

Meteora de quarta Lunæ iuxta authores Plinius de quinta etia affirmat.

Tempus mutationis à Luna iuxta Plinium.

De Planetarum cognitione ad oculum, vt aeris mutationes inde habeantur.

CAP. VI.

NON solum luminaria apparentias habent, & visa: sed & reliquæ erraticæ, atq; fixæ. Nam quemadmodum illa vapores circumdant, ita & alios planetas, atque inerrantia sidera; quamuis inæqualiter. Quare opere prætium est, vt postquam de luminarium meteoris dictum est: dicatur, & de reliquorum coloribus. Verum cum planetæ non ab omnibus cognoscantur, & fixæ à paucissimis: hanc ob rem primò dicemus de ipsorum cognitione ad oculum, deinde de signis dispositionum aeris in illis. Cognoscuntur quidem planetæ, vel inter se, vel ad fixas relati. Inter se cognoscuntur motu, magnitudine, & colore, seu lumine. Motus sapientibus innotescit. Magnitudo, & color ab omnibus dignosci possunt. Sol, & Luna cunctis manifesti sunt: nisi cæcis, aut stultis. Saturnus planetarum supremus plumbei coloris est, & pallidus: ideo minus splendet, quàm Mars. Mars Ioui proximus

Stellæ erraticæ, atq; fixæ apparentias etiã habent, & visa.

Planetarum cognitio duplex.

Saturni cognitio. Martis cognitio.

De rubi-

Iuppiter
quomodo
cognosci-
tur.
Veneris co-
gnitio.

De Veneris
mirabilia.

Planete qua-
do maiores
conspiciun-
tur.

Mercurij co-
gnitio.

Mercurij, &
Veneris elo-
gatio maior
à Sole.

Pontanus.

rubicundus, & micans est flammeo colore, sed suboscuro, & rutilus: ac ideo videtur, vt plurimum quasi scintillare; quemadmodum & Sol ob luminis excellentiam: æqualis est Saturno in aspectu. Iuppiter Saturno proximus, candidum, splendidumq; colorem habet: ac planetarum postremus, qui iacet vmbra: omnes excedens stellas præter Venerem. Venus, quæ Soli proxima, & lucifer dicitur, dum Solem matutino præcedit tempore: vespere, dum vespertino sequitur: splendidissima est inter stellas cœli, candidissima, & maxima, buxei coloris: in Lunæ contactu, nec delitescit, nec hebetatur: post Lunam prima est, quæ vmbra iacet. Semper quasi conspicitur: quinimò (res mira quidem) cum Soli cõiungitur, vagans in magna latitudine, non totum quandoq; biduum obscuratur: Ita vt teste Fregio lib. 17. quæstionum physicarum vespere post Solis occasum, conspectu, duabus interiectis noctibus, statim altero die ante Solis ortum, mane cernatur. Quinimò, quod magis refert, fieri quandoq; potest in regionibus ferrioribus circa primas Arietis præsertim, vt initio, idest vespere, & fine, hoc est mane eiusdem noctis cernatur: his tamen circumstantiis, vt magnam scilicet habeat latitudinem in Septentrione, non minorem certe sex gradibus, vigintique minutis: Sitq; in Epicycli perigeo in ima parte. Tunc quidem, & grandior conspicitur: atq; fulgentior. Quod etiam omnibus planetis accidere manifestum est. Dum etenim in suis fuerit perigeis, atq; in ima Epicyclorum suorum parte discurrerint (sermo est de his, qui habent) maiores vtiq; videri, experientia ipsa semper testata est. Sed quid quod Venus in meridie quandoq; apparet: res mira, sed verissima. Mercurius medius inter Venerem, & Lunam paruus est, sed lucidus, quamuis non candidus: raro videtur, quia semper comitatur Solem: quo fit, vt à vicini Solis fulgore obscuretur: sed præsertim in illis regionibus: quorum horizon obliquior est. Maior elongatio eius à Sole non est plus partibus viginti & octo ferè: quemadmodum Veneris quadraginta octo ferè iusta obseruationes: tametsi ex viris illustribus pleriq; & ex nostratibus Iouinianus Pontanus, sentiunt Venerem à Sole posse elongari quinque gradibus, quibus partibus. Pontanus etenim sic cecinit.

*Alma Venus Cæli vnde est ubi aquina peregit
Momena Boo, seu cum videri audea mudo,
Oceanus Hesperias, seu cum declinat in ondas,
Ipsa vmbra in terris ostendit, et amula phæbes.
Ipsa dies radios ostentat, et amula Solis.
Et lacem terris, et celo lacina præbet.*

Planetarum
ad fixas re-
latorum tri-
plex disci-
men.

Planetarum
occultatio-
nes adiuvicè

Reliquorum verò erronum, vt Saturni, Iouis, Martis, & Lunæ maior elongatio est dimidium circuli: nempe partium ceterum, & octoginta. Verum enimvero ad fixas planetæ relati, tripliciter differunt. Primo scintillatione, quia planetæ non scintillant, fixæ scintillant: quædam frequentius, aliqua vero tardius. Secundo habitudine, quia fixæ semper eandem inter se seruant habitudinem, Planetæ nequaquam: quippe qui videntur modo vni stellæ propinquiores, quandoq; remotiores. Postremo differunt aspectu, nam planetæ cum inerrantibus coniunguntur, ad oculum videntur illis inferiores: illæ verò altiores. Sed lubet hoc in loco etiam planetarum occultationes adiuvicem explicare, vt facilius illorum cognitionem assequi possis; inferius vero agemus de fixis. Sciendum itaq; est nulum planetam alium omnino abscondere, nisi Solem. Hic certè omnes occultat, Luna excepta, quam etiam sibi propinquam ad quindecim gradus, & quandoq; ad viginti abscondit. Venerem quoq; non occultat concurrentibus præcitatæ circumstantiis. Luna nullum planetam occultat. Quandoquidem Venerem & Iouem nedum minime occultat: sed nihil splendoris illorum etiam contactu suo

suo minuere potest. Saturnus, & Mars, solum hebetantur in contactu. Mercurius vero ante duos gradus occultatur, nisi aere existente sereno: citra vero non occultatur omnino nisi ob Lunę paruitatem cum iungitur ei, non ob Mercurij lucem. Saturnus, & Mars prope Iouem, & Venerem parum habentur; sed nihil occultationis, aut diminutionis apparet. Mercurius nullo modo disparat cum Venere aut Ioue; sed exiguis apparet.

De signis & dispositionum aeris in quinque erraticis.

CAP. VII.

PVDENS Philosophus planetarum cognitionem ad oculum assequutus, videat quis color planetam cingat; & ex planeta colorisq; natura temporis significationem enuntiet. Nam color niger si Saturnum circumeat, frigiditatem, siccitatemq; significare maxime consentaneum est. Si rubeus, ventos cum frigiditate indicat. Si viridis, bruma pluidum. Si varius, siccis ventos; & fumositates. Sicq; iuxta colores eorum significata indicare, necessum est. Verum inspicendus est quoq; planetae particularis influxus talem colorem recipiens.

Si Martem viridi colore, aut nigro, vel saltem umbrato circumuolutum respexeris: vaticinare pluias, tempusq; brumale. Cumq; Martia stella radijs perpendiculariter hosce vapores influat, eleuetq; illius robur quoq; & vires rariarum expedit. Dicendum igitur est tales vapores circa Martem, cum sint virides, pluias portendere controuersas, ventosque: tamen non ita abundantes cum aeris scintillationibus tamen, & tempestatibus. Colores itaq; planetarum, & significata eorundem, ita se habent. Color a Saturno per vaporem eleuatus, niger est: ergo frigiditatem, siccitatemq; atq; sterilitatem denuntiat. Color albus cum croceo mistus circa Iouem, temperatas aquas, sanitatem, aeris temperiem, auramq; suauem promittit. Color rubeus apprensus circa Martium sidus: caliditatem, siccitatem, incendia, ventos asperrimos, tempestates tonitrua, & fulgora praesignificat. Croceus color cum albedine quadam circa Venerem apprensus, temperatas pluias, serenam auram, iucundamq; denuntiat. Color ceruleus, & varius Mercurium circumiens, aeris varietatem, ipsiusq; inconstantiam designat: Quippe qui nunc serenitatem, nunc pluias, modo ventos, nunc tempestates, siccitatesq; influit. Porro si color circa Mercureum rubeus apparuerit: tempestatem, ventos calidos, atq; siccos, & diuersa temporis infortunia denuntiat. Hyeme si conspicitur, frigora nuntiat, aestate, aestus, iuxta Theophrastum. Horum causae iam plures tactae sunt superius. Nam quemadmodum Sol calidus, atq; natura siccus, propensior est ad serenitatem, aerisq; pulchritudinem ex se, quam oppositas dispositiones inducendum: licet per aliud possit: & e regione frigidior, humidiorq; Luna, pluias, & aqueas immittit impressiones: ita Saturnus pro sui frigiditate, & siccitate mortifera obscuritatem, nebulas, humanaeq; vitae contrariam habitudinem, intemperiem, atq; destructionem inuehit. Iuppiter pro sui temperata qualitate temperiem, serenitatem, ventosq; prosperos: ac ea quae sunt homini salubria influit: quamuis tonitrua, & fulmina cieat: sed moderatiora. Mars siccitates superfluas, tonitrua, grandines, noxios calores, ventos insalubres, atq; intemperiem cum his, quae hominis temperamento aduersantur. Venus serenitate, pluias salubres: eaq;

Aeris qualitates ex quibusque erraticarum coloribus veniunt. Color niger rubeus viridis, varius circa Saturnum.

Circa Martem colores.

Saturninus color. Iouis.

Martius:

Veneris color. Mercurialis.

Planetarum influxus ex meteoris.

que

Planetæ scintillantes.

Planetæ maiores apparentes.

Planetarum lux obumbrata.

Ptholemæica doctrina.

quæ hominis complexionem conferunt, Mercurius tandem temporis inconstantiam cum appendicibus suis. Ergo colores quemadmodum erunt, planetam cingentes: ita pro illius natura aeris qualitates afficiet. In vniuersum planetæ scintillantes, magnam fore aeris mutationem sapientes experti sunt. Hyemali tempore si etiam scintillauerint: magnum frigus, & gelu demonstrant. Si clariores apparuerint quocumque tempore, elementorum alterationem expectato: sed ventum præsertim ea parte, qua splendor emicat; sed in bruma magni extat frigoris indicium. Si maiores quam sint, apparuerint (nisi per imam circulorum suorum partem dilcurrerent) ventos quoque pronuntiant. Planetarum lux cum obumbratur siue per caliginem, siue per nebulam: graues ostendit tempestates. Congruunt quæ diximus magna ex parte his, quæ Ptholemæus docuit locis præcæditatis nempe areas stellis circumduci; quarum color, & stellæ natura, quod futurum est, pronuntiant. Vt nigra, & huida Saturnia sunt: ac propterea tempestates, orientalesq; ventos significare indicium est maximum. Rutila, & Martia, turbulenta tempora cum tonitru, & fulguribus: sicq; de reliquis sciendum est iudicium. Quæ omnia etiam circa fixas consideranda veniunt: vñ statim dicemus: Vt si nubes fuerint subscure, nusquam tamen nubes in coelo constant, ac per hoc parioris luminis aerem tum interturbari: multamq; vel pluuiam, vel auem pro temporis conditione signant cieri. Quæ si apparuerint rutila, clara, lucentes, ventum portendunt: & similia similibus congruent, de quibus omnibus inferius à nobis tractandum est.

De fixarum cognitione ad oculum ad temporis mutationes dignoscendas ex vaporibus. CAP. VIII.

Stellæ quilibet suum habet influxum à Deo sic stabilitum.

Fixarum discrimina adinuicem.

Ex primis ex magnitudine.

Fixarum discrimen ex splendore.

Ex colore.

Ex configuratione.

QUEMADMODUM erraticas circumire solent vapores: ita & fixas. Vnaquæq; enim stella suum habet influxum, ita à suo conditore in sui primordio stabilitum, atq; decretum sua admirabili prouidentia, pro inferiorum gubernatione: ac proinde ex sua natura vaporem eleuabit, ut igitur aeris qualitates ex illarum coloribus prænosci possint: fixas quoq; cognoscere, necessarium est. Indè etenim certius iudicium sumes de temporis mutatione: sed non singulas sigillatim. Id nãq; ad Astronomum pertinere, clarum est omnibus, sed in genere: puta illas venari ex magnitudine, & reliquis accidentibus. Dicemusq; etiam si à planetis occultantur: sic namq; ad illarum cognitionem facilius peruenies. Superius libro primo, Capite 32. inerrantium siderum discrimen subtiliori digressionem posuimus: nunc huius occasione vt cumq; id expendemus. Annorandum itaq; est, fixam à fixa sex modis differre: magnitudine, splendore, scintillatione, colore, configuratione, & situ. Magnitudine primo discriminantur adinuicem, cum quædam sint primæ magnitudinis, nam reuera sunt magnæ: aliæ minores his, & sunt secundæ magnitudinis. Tertiæ, sunt mediocres: Quartæ, paræ: Quintæ, minimæ: Sextæ, pusillæ. Secundò differunt splendore, quandoquidem aliæ plurimum splendent, aliæ mediocriter: quædam parum, nonnullæ nihil, sed quasi nebula videntur: tametsi magnæ, & sunt nebulosæ. Differunt tertio colore, quia nonnullæ sunt albæ, quædam pallentes: quædam buxæ, nonnullæ autem plumbeæ: aliæ aureæ, quædam verò rubæ: ex planetarum natura, & qualitate colorem sumen-

umentes. Discriminantur quarto configuratione, cum aliæ trigonum constituât, aliæ circulum, nonnullæ quadrangulum; aliæ rectam lineam. Polus mundi cū postremis duabus currus in vna est quidem recta linea. Pleiades à stellarum multitudine glomeratæ videntur. Corona in modum circuli circumcigitur. Hædi quasi vnum longum sidus efficiunt, cum sint duæ paruatæ stellæ simul iunctæ. Similiter Orionis cingulus tres stellas magnas quidem, ac splendoras, ita in directum iunctas habet: vt cinguli referant speciem. Hæ quidem obliuionem sui non admittent: si sepe obseruaueris illas: & à memoria numquam excident, si semel, bis, & ter fuerint cognitæ. Discriminantur quinto fixæ adinuicem scintillatione. Nam aliquæ micant rarissimè, vt Regulus: qui ob id multoties planeta iudicatur. Quædam mediocri scintillatione apparent: vt pes, & humerus Orionis. Nonnullæ, verò frequentissimè, vt Procyon: idest Canis minor. Quæ autem in ore maioris canis est, Canicula vulgo appellata, pulcherrima, & splendidissima est inter quascumq; stellas nostri climatis visibiles; vndè iucundissimè micat. Postremo situ differunt, vel inter se, vel ad Planetas relatæ. Hoc quidem modo facile cognosci possunt, Nam si Aldebaram hoc est oculus Tauri, vel eius opposita Antares, seu cor Scorpij (vna quidem alteri oponitur, & si vna ascendit: altera necessarò descendit, vel è regione) Saturno sit posterior duodecim partibus, vel Ioue viginti, quamquam in Planetis loci obseruatio non sit tam cõstans ob motus, velocitatem, cognitio Saturno, & Ioue per Caput sextum: absq; dubio stellam plus orientalem partibus duodecim, vel viginti, quæ maximè splendat: Antares, vel Aldebaram esse tenebis. Primò autem modo, hoc est inter se: cum inerrantia sidera eodem loco semper toto anno orientantur, occidunt, & cœlum mediant; si loca ipsa obseruaueris, facile ad illorum cognitionem deuenies, Quinimò impossibile est illius obliuisci: si tot circumstantijs stellam memoriæ commendaueris. Verum enimverò ex earum occultatione, & apparitione respectu planetarum: facilius quoq; habebitur omnium cognitio. Luna cuncta inerrantia ad vnus partis propinquitatem occultat: at illa, quæ sunt secundæ magnitudinis ad partes tres. Porro Luna lumine vacua, aereq; valde existente sereno, non occultantur. Quæ autem sunt tertie, quartæ, & quintæ magnitudinis cum reliquis à longè abscondit: præterquam in ortu, vel in occasu. Mercurius nullas occultat ob paruitatem, à nullis occultatur, quia lucidus: à Bebenis occultatur, quia maiores, Iuppiter, & Venus fixas paruas ad partem octauam vsq; occultant omnino. illas quæ sunt tertie, quartæ, quintæ, & sextæ magnitudinis in contractu occultant. Quæ autem sunt secundæ magnitudinis, redduntur hebetes: primæ hebetiores, tametsi minores nullo modo videntur. Saturnus, & Mars quintæ, & sextæ magnitudinis stellas exterminant, ita vt omnes euanescant: tertie verò, & quartæ iuxta eos hebetantur. Porro cum stellis secundæ magnitudinis pugnant, non tamen occultant eas: quamuis lumine clariores appareant, & paululum, quasi nihil hebetiores reddunt. Cum bebenijs verò, seu fixis primæ magnitudinis pugnant, & vincuntur, non tamen hebetantur. Ex quibus omnibus dilucidè habetur, quomodo fixæ semper & cognosci, & memorari poterunt: vt inde aeris qualitates ex coloribus certiori coniectura sumantur.

Fixarum aliarum configurationes

Fixarum differentia quanta ex scintillatione.

Fixarum postrema differentia ex situ.

Fixarum occultatio, & apparitio respectu planetarum: & primò Lunæ.

Mercurius nec occultat neq; occultatur nisi a Bebenijs. Fixarum occultatio à Ioue, & Venere, Saturnus, & Mars quas stellas occultant.

De fixarum significationibus ratione vaporum, seu exhalationum. CAP. IX.

Meteora Saturnia.

Meteora Martia.

Mercurialia

Ionia, & Venerea.

Stella, & color eiusdem naturæ.

Stella, & color diuersæ naturæ.

Fixa mista, seu composita.

Stellarum omnium circuli seu limbi quo spissiores, eò durabiliores effectus.

Fixæ obumbratæ, & effectus.

Stellarum lumen albicans.

In stellis multa tamquam millij grana splendens.

Stellæ plus solito scintillantes, & in hyeme clariores.

Fixæ maiores, micantiores, & lucidiores, Fixæ distantes si viciniores apparuerint.

SIDERVM inerrantium cognitione habita, videat prudens Philosophus, qui vapores illa circumdant, seu exhalationes ambiunt: cuius sint coloris, & cuius naturæ, atque temperamenti. Quandoquidem (vt de planetis dictum est) si meteora illa nigra, & liuida fuerint, quæ fixas cingunt: tempestates, ventosq; boreales præsignificant, & brumale tempus: cum illa sint Saturnia. Porro si fuerint rutila, rubicundaq; tonitrua, fulgura, turbulentaq; tempora designant: nam illa Martia erunt.

Si fuerint varia, inconstantia tempora denuntiant cum ventis: quoniam Mercurialia illa innuunt. At si albicantia fuerint, serena tempora cum temperatis aquis, & ventis portendunt: illa etenim Iouia, Venereaq; erunt. Quod si vapor, seu color stellam eiusdem naturæ ambierit: puta si vapor, & stella eiusdem naturæ puta Mercurij fuerit, tanto maior, certiorq; erit effectus: quia significatum augetur. At si vapor, seu color sit naturæ Martiæ, stella verò Iouiæ: coniungito vtriusq; significata simul, & sic vaticinare; Nam natura vincens, vincet. Secus significata erunt mista, quia vapores, coloresue sunt misti. Quod si stella fuerit mista, seu composita scilicet naturæ saturniæ, deinde Iouiæ, & postremò Mercurij: vide aream, seu circulum cuius sit naturæ, & vbi videris illa plurium & similium naturarum in vnum coeuntium, sic iudicato. Sin aliter tempus erit inconstans, & varius, vel anceps. Rursus quanto circuli, & limbi, quæ sunt secundum ambitum intus contentæ spissitudinis, seu spissitatis, spissiores fuerint: tanto durabiliores erunt effectus; quanto tenuiores tantò citiores, & debiles. Dicamus & nunc de illarum lumine. Nam idem iudicium sumi debet de fixis, quod de erraticis: eadem est enim ratio vtrouique. Nisi quod fixarum effectus constantiores, tardioresq; apparent: erraticarum citiores, & minus constantes: quia hæ morum citiorem habent, illæ tardiorem. Cum igitur fixarum lumen obumbratur non per nebulam, neq; per caliginem: sæuas indicat tempestates iuxta stellæ, colorisq; naturam, vt iam dictum est. Subindè, si stellarum lumen albicauerit, hoc est, si in Astris albedo apparuerit, quod Theophrastus ex aliorum sententia dicit, si in illis splendida quasi grando appareat: sæpe numero grandinem promitti, asserunt. Ratio est, quia cum grando album colorem præferat, colorem illum in stellis grandinem promittere, par est: quia similis. Si verò multa tamquam millij grana exigua splendeant, si ventus quidem fuerit, tranquillitatem: si non fuerit, pluuiam portendi, aut flatum ipsum ob fumidæ exhalationis dominium, vel quia à vapore sicco vitæitur exhalatio. Si stellæ plus solito scintillauerint, temporis mutationem ostendunt cum vento: At hyemali tempore brumam, & intensum gelu demonstrant. Idem quoque prænantiant, si in hyeme clariores solito apparuerint: indicium etenim magni frigoris extat. Rursus fixæ, cum maiores, micantiores, lucidioresq; apparuerint, quàm soleant: ventorum flatus indicant. Qui ex ea parte flabunt: in qua stellæ lucidiores micauerit. Quinimò quotiescunq; vulgares stellæ densæ, opacæ, grossioresq; solito apparuerint: indubiam aeris impressionem, aut alterationem insinuât. Si autem inter se magnam habuerint vicinitatem quam certè alias nõ habebant: sed sic apparuerint, vt Pleiades, Hiades, & aliæ quæ sunt in Geminis, ventos

etiam

etiam significant. Fixæ parum in cœlo lucentes, vt nebulosæ, & quæ tempore sereno, atq; sincero vix apparent, si spissæ cernuntur, aut cum cœlum minutissimis, & propinquissimis stellis inter se plenum visitur, vt superius tactum est Cap. 2. pluuias, & brumale tempus annuntiant. Ratio est, quia nonnulli vapores mediam aeris regionem ascenderunt: stellæq; inuisibiles ob paruitatem, & absq; vaporibus: iam ob intermedios vapores, illarum radij vtrumq; disgregatur: ac propterea visibiles fiunt. Igitur cum cœlum plus solito stellis plenum cernitur, indicium est, vapores iam aerem ascendisse: vnde pluuias effundit, & in terra brumã excitat. Conformia sunt, quæ diximus maiori ex parte his, quæ nobis reliquit obseruanda Ptholemeus in hac re diligentissimus obseruator locis prærecitatis. Dum sentit multum valere in signatorum particularium prognosticatione, quæ circa Solem, Lunam, & stellas obseruare conuenit. Quod particulariter de articulis textu sexagesimo nono iuxta Cardani sectionem, docet: quòd errantibus, ac inerrantium splendidis circumfusæ aræ de proprietate coloris sui portendunt ea, quæ naturæ ferunt stellarum. Inerrantium etiam quasi turbulas aspiciemus: quo illa colore, quaq; magnitudine videantur. Nam si splendidiore, grandioresq; solito appareant: quacumq; in plaga cœli luxerint, ab illa ventos concitabunt. Quin etiam nebulosi gyri, qui dicuntur, vt in præsepi, & alibi, propriè si sereno cœlo, aut exiles sint, visumq; effugiant, aut perdensæ esse videantur nimbos, imbres, aquarum lapsum: puri verò, ac vibrantes turbulentiam ventorum portendunt. Iam si stellarum earum, quæ vtrinque ad præsepe cernuntur Asinorum appellatione, vna quæ Septentrionalis sit, non appareat, flabit Aquilo. Si verò altera Australis non appareat, flabit Auster. Ex quibus verbis habetur Asinum Borealem cum non videtur, ventos cire Boreales. Rationem affert Cardanus verissimam, nempe cum ventus fiat eliso vapore à regione frigida versus nos, si stella non videtur: indicio est vaporem ibi esse congregatum, qui stellam tegit: ac propterea elisus, ventos à Septentrione portendit. Nec obstat stellam illam declinatione esse Australem (non declinatione à signifero, sed respectu nostri visus, & Aegyptiorum) quia cum vapor, seu exhalatio (sumimus nunc vnum pro alio vt saluetur Cardanus, nam aduersatur Aristoteli secundo meteor. dicenti ventum fieri ab exhalatione,) Borealem stellam obumbret, non Australem, illæque cum stella nostro obducitur oculo: Signum est ventum fore Borealem, non Australem. Paruæ etenim sunt stellæ, & parui luminis, quinimò obscuræ ob id à quocumque minimo vapore, vel exhalatione occultatur: ac propterea cum Australem non abscondat, Austrum non indicat ventum, sed Borealem. Ex quo generalis extrahitur regula, scilicet: quotiescumque ex paruis stellis aliquæ non visuntur, aliæ verò eis proximæ videntur: tunc ventum ex contraria parte illius paruæ, quæ videtur, expectato. Illustri hoc demonstrat exemplo Cardanus locis prærecitatis: quod & nos compendiosè exequæmur. Si duæ, verbi gratia, fuerint stellulæ, quarum vna inter Septentrionem, & Orientem sit posita, & non videatur, vapore circumfusa: alia verò orientior, sed in eodem situ quò ad Septentrionem, sed videatur, tunc ventus occidentalis erit; Quia Occidentior ex his vapore obumbratur: ac ideò non cernitur. At qui ventus occidentalis? responderetur, quòd ventus erit Corus. Nam cum in æquali situ ad Septentrionem stellula posita videatur: Borealis regio pura erit. Ergo sequitur ventum fore Occidentalem, & ad Boream declinantem. Nam Borealis regio, & si pura sit, non tamen

Fixæ parum lucentes, & vix apparentes, si spissæ cernantur.

Doctrina Ptholemeica.

Stellæ splendidiore, & grandiores solito. Nebulosi gyri.

Asinus Borealis cū nō videtur, ventos cire boreales.

Cardanus aduersatur Arist. in definitione venti.

Regula generalis.

Cardani illustri exemplum.

Quæstio. Responsio.

E e puris-

Præcipis Me-
teora varia
cum effecti-
bus.

Astellorum
loca mutata.

purissima: quia suppositum est, stellam illam, quæ obumbratur, occultaturque esse borealem. Ergo ventus erit occidentalis paululum ad boream declinans. Talis itaq; ventus corus erit. Rectè vir hic clarissimus demonstrat. Vide igitur & tu quæ ibi digreditur. Itaq; si obscurum, atrumq; fuerit præsepè, pluias portendit: si concreſcat, tempeſtatem: si purum, ac splendidum serenitatem dat Theophrasto, Ptholemæo autem purum, & corruſcans ita, vt tremere videatur: ingentes ventos, vt antea diximus. Aratus verò dicit cum Plinio, quòd si deſinat apparere: tempeſtatis est indicium. At verò Plinius addit, quòd si cælo ſereno apparere deſierit, atrocem hyemen ſequi. Si autem alteram earum aquiloniam caligo abſtulerit, Austrum ſæuire: si Auſtrinâ, aquilonem. Quod autem inquit Theophrastus, Aſellos in ſigno Cancrî reperiri, cui adſtipulantur Plinius, Ptholemæus, & alij: verum dicit tempore ſuo. Quandoquidem tunc partes quinq; cum 40. ſerè ſcrupulis Cancrî obtinebat: Ptholemæi tempore partes decem cum ſcrupulis 20. eiudem Cancrî, & paulò amplius, hac ætate ſcilicet 1612. partem vnam cum 53. ſcrupulis Leonis. Sed remanet dicendum, quòd si volantes, aut decedentes videris ſtellas, parte qua decidunt: expectandi ſunt venti. Et eo quidem fortiores, quo volatus, caſusq; apparuerint frequentiores pluiam etiâ addit Theophrastus & ex qua parte traſcurrent, inde imbres erunt. Quod si ex oppoſitis volauerint regionibus, turbinem: si ex quaſtor concidere videntur cæli plâgis: totum interturbari aerem, miſto etiâ fulmine, ſuſpicandum est. Sed Theophrastus docet ex qua parte aſtra diſcurrere, si ſint plura, ex illa ventum prænuntiare: quòd si vndiq; diſcurrant, multorum ſtatumum futura prælia ostendere.

Cometa quid portendant circa temporum mutationes.

C A P. X.

Cometæ di-
gnitas ſuper
omnia mete-
ora.

Cometæ nō
eſt ex elemē-
tis, ſed de cæ-
leſti mate-
ria.

Cometarum
duratio va-
ria.

INTER viſa, & apparentias omnes, quæ meteora dicuntur: nullum illuſtrius Cometa. Quippe qui vincit cuncta, materia, motu, aſpectu, forma, diurnitate, atque effectu. Hanc ob rem ante alias apparentias de iſtis primò tractabimus ſic ſicco pede: videbimusque. Solum circa temporum mutationes quid portendant. Supponimus itaq; pro nunc eſſe vnum ex Meteoris. Nam de Cometis extat tractatus noſter cum his quæ de rebus Meteorologicis ſcripſimus: non dum excuſus. Ibi certe longe digredimur de illorum materia, forma, efficiente, ſine, atque de omnibus conſequentibus: ibidemque oſtendimus re vera cometam eſſe de cæleſti materia, generarique in cælo ex luminum aggregatione, radiorumque ſtellarum refractione, reflexioneque, ſtatis ac certis temporibus: idque non friuolis, ac vagis, ſed firmis, ſolidisque rationibus. Quotieſcumque igitur Cometa in mundo apparuerit, toties orbi terrarum anguſtias pronuntiato: & tamdiu duraturas, quâdiu Cometæ perſeuerabunt durabuntq;. Tèpus verò effectum alibi ſcripſimus. Sed durationis iſtorū lōgiſſimū eſt octuaginta dierū: breuiſſimū, ſeptē iuxta Pliniū. At Cardanus lib. 2. Quadripartiti Capite 9. in Ptholemæum habet, quòd longiſſimum tempus vix ſex menſes excedit: & plerumq; ſinitur ante trigeſimum diē, ſed numquam ante ſeptimum. Verum Flavius Joſephus lib. 7. de bello Iudæico ſcribit tempore ſuo per annum illuſtrem aſfulſiſſe Cometem ſupra Hieroſo-lymam

lymam, excidium certe illi portendens. Quod & sequutum est: longe iam antequam esset à Christo Domino prænuntiatum in pænam incredulitatis Iudaicæ gentis: cum flens dixit. Quia si cognouisses & tu, & quidem in hac die tua, quæ ad pacem tibi, nunc autem absconditæ sunt ab oculis tuis: quia venient dies in te; & circumdabunt te inimici tui vallo: & circumdabunt te, & coangustabunt vndiq; & ad terram proferent te, & filios tuos, qui in te sunt, & non relinquent in te lapidem super lapidem: eò quod non cognoueris tempus visitationis tuæ. Poterat quidem Saluator noster absq; Cometa signo Hierosolymorū ciuitatē euertere: sed voluit vt appareret tanq̃a signum destructionis, quemadmodū & alij apparentes similia mala significant. Nā attoniti, & perterriti homines Cometas spectantes, mala futura expectant: quia sic tot seculorū obseruatio testatur. Ita & Iudeis affulxit, vt intelligerēt aduenisse tempus euersionis vrbis: & recordarentur verbi summæ veritatis, quod dixerat Christus Dominus filius Dei in eorū perniciem. Verū hoc interest inter hunc Cometā, & alios: quod hi naturales sunt, ille autem (quemadmodum & fulgens Cometa in stellæ formā, in eius natiuitate Regibus apparens) miraculo, & præter naturam apparuit, quia per annum. Significant igitur Cometæ tempestates, ventorū status solito impetuosiores, siccitates nō naturales, aeris vitia, pestiferasq; qualitates: ex quibus sequi animatiū interitus, frugūq; corruptiones necessum est: inde pestis, fames, & similia subsequuntur. Ratio est, quia fumi illi iuxta illorū opinionē asserentium Cometas esse de meteororū numero, post incendium consumpti, atq; dissipati, ventos augent sicq; & venenatos: ac propterea siccitates afferunt, & aeris infectionem. Verum iuxta rerū cœlestium peritos, cum sint Martiæ, & Mercurialis naturæ circa varias tēporum mutationes æstus quoq; bella, tumultus, Principū interitus, ac molliorū hominum neces ob siccitates, & similia significare, maximè consentaneum est. At diligenter est videndum, cuius coloris sint Cometæ, num Saturnij, vel Martij, vel Iouij, vel Venerij, vel Mercurialis: ita enim suos producent effectus, tametsi Martiam, & Mercurialem naturam principaliter, & semper retineant. Quare si color fuerit fulcus plumbeus, & suboscuro, Saturnius erit Cometa, producetq; Saturnios effectus: terremotus scilicet, niues, inopiam, tabes, morbos longos, & similia, quæ de Saturni natura effluunt. Si perfecte candidus, Iouius erit Cometa; efficietq; bona quædam, & mala; ventos nempe salutare, atq; fecundos: sed abscessus quoq; febres acutas, bella tametsi non diuturnia, & similia, quæ Iouiam participant naturam. Porro color si fuerit rutilus in summo Martium indicat Cometam, ac propterea Martios efficit effectus: vt potest siccitates immodicas, admiranda tonitrua, fulgura, coruscationes cum ventis, pestē acerbissimā, seuisima prælia, similesq; res, quæ de Martis natura sūt. Si perfecte flauus Venerius erit Cometa, vndē & effectus producet similes Iouijs; quosdā bonos, vt salutare pluuia, & ventos cū tēperie: sed mali erūt violētæ febres, morbi attoniti, paralyfes & similes. Varius tandem & multiplex si fuerit color, Mercuriale indicat Cometā. Quare ventos ciet graues, tempestates sevas, efficiet terremotus, fulgura, tonitruaq; maxima, tempora quoque repentine mutabit. Sed de his abundantius in tractatu nostro de Cometis mentio fiet. Obseruandum quoque est, cui stellæ, vel erraticæ, vel fixæ coniungatur, cuius radijs illustratur, cuius motu fertur, in quo loco incipit, mediat, & desinit, cuius sit formæ: quam orbis partem respiciat, præsertim si sit crinita, vel barbata, aut caudata: quantæ magnitudinis, & multa similia quæ ibi scripsimus, vt hic tractationi nihil deesset. Quandoquidem in Cometis decem consideranda veniunt. Magnitudo, color, splendor, forma, diuturnitas, situs, locus, motus, ad Solem ratio, & habitus ad situm orbis. His quidem ritè cōsideratis, quales producet Cometa

Hierosolymæ excidium a Christo Domino prænuntiatur. Lucæ cap. xix.

Cometarum præsignificationes.

Astrologorum sententiæ circa Cometarum effectus.

Cometa fulcus, plumbeus, & suboscuro, & portenta. Cometa candidissimus suis portentis. Cometa rutili coloris, & effectus.

Cometa flauus, & portenta.

Cometa varij coloris, suis significationibus.

Obseruanda in Cometis.

De præcognoscendis temporum mutationibus.

Ptholemaica doctrina circa Cometas.

effectus, facile assequetur altissimarum rerum indigator. Conformia sunt, quæ diximus, his quæ docuit Ptholemeus locis prærecitatis libro scilicet secundo sui Quadripartiti textu septuagesimo, ubi scribit hæc verba. Præterea, quæ certis temporibus in cœlo se ostendunt, & ostenta dicuntur, eorum crinita sydera semper squalorem, ventosq; prænuntiant: eò quidem vehementiores, quo pluribus in partibus, & ipsorum corpora grandiora fuerint. Per squalores malas siccitates quibus potissimum herbæ, & arborum folia, aut siccantur, aut floccescunt; intelligens. Sed illustrius libro iam citato capite nono, textu verò quinquagesimo tertio, id expendit. Inquit enim. Obseruandæ & crinitæ in deliquijs, siuè alio quolibet tempore fulserint in considerationibus vniuersalibus, quales sunt, quæ dicuntur trabes, tubæ, dolia, ac huiusmodi. Est enim harum naturæ effectio Martiæ, ac Mercurialis proprietatis, bellorum scilicet, æstus turbulentiarum, & eorum quæ ista sequi consueuerunt. Textu verò quinquagesimo quarto habet hæc verba. Cæterum loca in quibus hæc euentura sint, designantur, cum à signiferi partibus in quibus collectæ illæ stellæ fuerint, tum de crinitæ figuratio- nis inclinatione. Per ipsam quædam collectionis quasi faciem, & formam, futu- rorum species, & genus cui effectio expectanda sit, deprehendetur. Verum de tempore durationis, intensione euentuum de habitudine autem erga Solem, ini- tium patescit. Nam cum fuerint matutina, diuq; fulserint, celeritatis: sin ve- sportinæ, tarditatis, significatio futura est. De Cometarum prognosticatione nonnulli graues authores arbitrantur, quod si squalidum annum viderimus: sa- tis tutè Cometas fore, prædicere poterimus. Quod verò Ptholemeus ventos, & squalorem ex Cometis, prænuntiat: multò antè factus est Theophrastus in li- bello de signis ventorum dicens, Cometas sæpè ventos nuntiant: & si multi fue- rint squalorem.

Cometa in vniuersa natura Martiæ & Mercurialis.

Tempus significationis cometarum. Comete quo modo prognosticari possunt.

De Aëris qualitatibus ex phasmatibus.

CAP. XI.

OLENT quandoque à nobis conspici ignes, qui in- sublimi nunc eleuantur, nunc vero deprimuntur: phas- mata à Græcis dicta. Qui eleuantur, & ascendunt, vel sunt faces, quæ & lampades, & bolides nuncupantur; vel sunt trabes. Qui deprimuntur, & descendunt sunt traie- ctiones, & Chasmata: Chasmata, vt ab his exordia- mur, sunt voragine, & ignei hyatus, subito discurren- tes, & desinentes: cum ignis velut ex dirupto cœlo de- cidere videtur. Horum materia fumus est ficcus: qui cum sit rarus, & tenuis, ob vtrumq; statim deflagrat, vti puluis ex sulphore, & nitro. Incenditur in aëre agitatus, quò fit, vt agitatio fumi in aere sit illius for- ma. Quandoquidem fumus ille suapte natura calet, at cum in sublimi eleuatur, magis calet: ideò incenditur. Colores eius proprii punicei sunt, atq; purpurei: quos Plinius sanguinolentos vocat. Visuntur tamen aliquandò albicantes, quandoq; rubicundiores: & aliquando profundi. Huius tamen causa est, loci diuersitas: nimirum variantur iuxta loci diuersitatem. Si namq; chasmatum lu- men per clarum aërem conspiciatur: albicans se ostendet; quod à Græcis σελας dicitur. Si per atram nubem spectetur: tunc rubicundior flamma apparebit. Nam ex atro candido permixto (vti flamma fumo) color gignitur rubicundior: quem-

Chasmata quæ.

Chasmatum materia.

Colores fumi chasmatum.

Colores varij chasmatum vnde pronouentur.

quemadmodum luminaria, & stellæ, si per fumum aut æstum spectentur; ruber conspicuntur. Porro si per densam, areamq; nubem deciderit: tunc fiet recessus similis effossæ speluncæ in orbem. Quandoquidem ex interuentu densæ nubis fulgorem illum, vt atrâ specie circumdantis, prouenit; vt aliqua videatur in igne esse profunditas. Verum omnia ortum habent à Sole, & reliquis stellis, tanquam ab efficientibus causis, leuem illum, rarumq; fumum per aerem eleuantibus, attrahentibusque. Quid autem significant, variæ sunt opiniones. Poetæ inter signa collocant. quamobrem Vergilius enumerat chasma inter prodigia significantia hominum mortes. Vnde Turni mortem ex his accidere, autumauit dum dixit:

----- *Video medium discedere cælum.*

Plinius habet vt sit ingentium malorum prænuncium, non ob aliquas eius materiales causas. sed propter aliquam eius occultam rationem. Non enim ea mala accidere putat, quia hæ, vt causæ præcedunt: sed ideò præcedere, quia hæc mala euentura sint. Physici harum impressionum causas inuestigant, vt causas mutationum aeris. Rerum cælestium periti, vt signa, & causas illa quærunt tametsi, vt supradiximus, has significationes obscuriores esse iudicant, quàm stellarum. Dicamus igitur de alijs speciebus phasmatum sigillatim, de natura, inquam, illorum primò: deinde quid portendant. Traiectiones sunt igneæ scintillæ per aerem discurrentes, quas vulgus discursus stellarum putat, & vocat. Generantur quidem ab interrupta exhalatione, quæ ignem in diuersis spargit partes: quo fit, vt simul non incendantur, sed seorsum vna post alteram; vnde euenit, vt celeriter transcurrant, atq; præteruolant. Quod autem alij dicunt id etiam oriri, quoniam materia irritatur à circumstante nube, quæ contrariam habet qualitatem: si aliquid veri habet, hoc certè accidit aliqua nubium in aere existente: nam aere nubibus pleno non fiunt traiectiones, sed sereno fiunt, & videntur: ob id enim vulgus stellas discurrere credit. At Phasmatum ascendentiũ quædam dicuntur trabes; quia illam præferunt formam: quæ partim tenuior alicubi extat, partim crassior, sed quæ incenditur etiam. Bolides ita dictæ, quia ad laculi formam in aere se ostendunt, & discurrunt, longiori quidem sulco, sed igneo, & parum lato: constat enim ex materia tenui, & rara. Dicuntur alias Capræ saltantes à forma quam referunt, dum veluti scintillas despuunt, rursumq; ardent, ignemq; minutatim, & obiter priore parte excipiunt. Lampades deinde cum ex inæquali materia consistunt, licet coherente: formam lanceæ, torris, candelæ, pyramidis, atq; perpendicularis ignis præferunt: quo factum est, vt talibus sint nuncupatæ nominibus. Quippe quæ in inferiore parte admodum basis crassus ignis conspicitur in superiori parte exiguus splendescit: graui terrestri infra residente, tenui verò & leui supra eleuato. Differunt phasmata à Cometis tripliciter, motu scilicet, forma, & duratione. Motu, cum illum habeant irregularem, & anomalum, distractum, inclinatum, agitatum, & impulsum vel à ventis iuxta Aristotelem, vel à sua natura. Sed quod dicit à ventis agitari, non est verisimile. Nam cum fiant in suprema aeris regione vbi maximè calet, suntq; igneæ naturæ, ibiq; ventus non appropinquat: à ventis nequaquam agitari possunt; sed vel à sua natura, vel à spheris aliquando. Discriminantur secundo forma ob materię diuersitatem: non enim eadem est ratio vtrobq; calidi, & sicci, grauis, & leuis: rari, & densi: multi, & pauci. Quod sanè perspicitur in vtroque duratione: qua tertio differunt. Phasmata namq; paucissimo durant tempore, subito quidem conflagrant: Cometa verò longiori, vt dictum est. Sed hi illis rariore sunt, illi his crebriore. Ideo diuersa sunt sortita nomina. Quandoquidem

Chasmatum causæ efficientes.
Chasmatum significationes.
Poetarũ sententia.

Plinij opinio de Chasmatum portentis.
Physicorum sententiæ de eisdem.
Astrologorum opinio.

Traiectionũ quiddam natura, & generatio.

Phasmata ascendentiũ.
Trabes.
Bolides.

Capræ saltantes.
Lampades.

Phasmatum à Cometis triplex discrimin.

Phasmatum nomina diuersa.

Phasmatum
præsignifica-
tionesvaria.

Phasmata à
quibus exci-
tantur.

Phasmatum
effectus ubi
erunt.

Doctrina
Ptholemai-
ca.

Phasmatum
portenta iux-
ta Pthole-
maicum.

doquidem à nonnullis stellæ incensæ, vel deciduæ, vel transcurrentes appellata sunt: ab aliquibus repentini ignes. Alij vocarunt traiectiones, alij sydera volantia: alia repentina. Quotiescumq; igitur apparent, toties siccitatem minantur cum consequentibus. Consequentia sunt ariditas, sterilitas, aquarum paucitas, mors piscium, bella, venti, & similia. Cum igitur multa ignium lacula, aut trabes, & reliqua, quæ accensis vaporibus vere fiunt, in aere apparent, & discurrunt, & stellarum luminibus micant: ventorum flatum portendunt, & ex ea parte, ex qua mouentur; quod si ex pluribus partibus, diuersi vtiq; erunt venti. Sanè de hoc minime ambigendum est: quia si tales vapores ex multis mundi partibus fuerint, cucurrerintq;: diuersos demonstrant ventos, tonitrua, fulguraq; ex partibus, à quibus vapores, & ignitæ trabes fluunt: quia ibi impulsus habent, & motum. Excitantur quidem hi ignes licet à Sole principaliter, peculiari tamen modo à Mercurio, & Marte; illorum naturam in se habentes. Sunt Martiæ, quia igneæ. Est enim Mars calidus, & intemperatè siccus, ac propterea æstum significabunt maximum, & perniciosum. Sunt Mercuriales ob motus celeritatem, iaculationemq;: idè ventum cient: Sed ex illa orbis parte ex qua hi mouentur ignes, maximè est consentaneum. Vbi autem sint effectus futuri, vide locum ad quem ignes discurrunt, & terminantur: ibi profecto erunt venti ob Mercurium: ibi erunt sterelitates, & siccitates, morbi acuti, & prælia ob Martem. Quod si forte tunc eclipses contingerint, effectus certiores erunt, & securissimi: quia augetur significatum. Si autem non aderint, erunt, sed non ita exactè: nisi ignes & magni, & crebres, frequentioresq; fuerint. Nam dictum est breuius effectus, & minores significare, & celerius desinentes, quàm Cometæ. Congruunt hæc quæ scripsimus doctrinæ Ptholemaicæ libro iam præcitato, & textu: quem & nos præcedenti capite citauimus his verbis. Obseruandæ, & crinitæ seu in deliquijs, siuè alio quolibet tempore fulserint in considerationibus vniuersalibus: quales sunt, quæ dicuntur trabes, tubæ dolia, ac huiusmodi. Est etenim harum naturæ effectio Martiæ, ac Mercurialis proprietatis: bellorum, ætus, turbulentia, & eorum, quæ ista sequi consueuere. In quibus verbis non solum de Cometarum effectibus loquitur Ptholemeus: sed de ignium, eorumq; specierum omnium. At quid portendant, & significant: luculentius libro præcitato, sed textu septuagesimo explicat, dicens. Diuibones, & iaculationes stellarum, si ab vno angulo prorumpunt: inde quoq; ventum emittunt. Sin occurrent inter se, ventorumq; prælia suscitant: sin verò de quator plagis ruant: hyemes varias ferunt atq; etiam fulmina, tonitrua, & quæ alia huiusmodi sunt. Ex quibus etiam elicitur, quod fulgura, & faces cum plurimum micauerint, sed in nocte præsertim ea parte, qua splenduerint, eadem ventos significare. Quòd si ab alterutra parte aduersi micauerint: ab vtraque venti erunt.

De Tonitru, fulgure, fulmine, & corruscatione, & de eorum portentiis. CAP. XII.

Natura Tonitru, fulguris, fulminis, & corruscationis.

NTER meteora omnia quæ in media aeris regione generantur iuxta Philosophos, primum quod summum obtinet locum, tonitruum est: fulgur, fulmen, & corruscatio. Nam hæc igneæ sunt naturæ, reliqua vero vel aereæ, vt venti; vel aqueæ, vt nubes, & pluuia. At præstat ignis aeri, & aque. Idcirco primò de tonitru, fulgure, & fulmine, seu corruscatione dicemus, deinde de reliquis sigillatim, & quid portendant: Hæc enim est huius

libri intentio. Sciendum itaq; est Solis virtute, & stellarum, præsertim quæ calidæ, & siccæ sunt naturæ, & in calidis signis existentes, attrahi, atq; vsq; ad superiorem partem regionis aeris eleuari vaporem, seu exhalationem cum vapore coniunctam: qui cum sit aqueus, ex intenso loci frigore condensatur, atque in spissam nubem includitur, veluti in vtrum; & ab humido ita ambitur, vt amplius vltra extendi, & dilatari nequeat. Irritatur tandem à nubis frigore, & loci. Agitatus itaq; vapor in nube, exitum querit: quem non inueniens, huiusmodi agitatione, & rerum contrariarum circumstantia *αντιπρὶς ἄσθην* ab Aristotele dicta, instar stuppæ incenditur, lateraq; nubis magnis ictibus concutiens: tandem perumpit. Itaq; vapor ille compositus (est etenim calida, & sicca exhalatio cum humido vapore coniuncta) cum concutit nubem aquosam, & concuam, efficit tonitru, quod luctatur cum nube ignibus impactis. Tunc nubem cum findit, efficit fulgur, & corruscationem: quæ est momentanea ignis apparitio in nube; vocata ab alijs rima, ex rixa vaporis inclusa, exorta. Cum vero nubem scindit, efficit fulmen, quod cum erumpit, fragorem edit: qualis sentitur in Castaneis, vel viridibus lignis, & cæteris similibus. Horum quædam vrunt: quædam verò non vrunt. Quæ vrunt, terebrant quoque: quæ non vrunt, infuscant, & scindunt. Quæ scindunt, scindunt tantum absq; vstione ob maximam materiæ siccitatem: quæ cum ad se vim ingentem spirituum trahat, hi in corpora porosa impacti, priusquam fulmine adurantur, dissipant illa, atq; diuellunt: nam spiritus est ocyor fulmine. Quæ ante euolant, penetrantq; corpora, quam illa adurant, infuscantia dicuntur: quia ob nimiam eorum raritatem non nisi mora facta infuscant. *Ψολοὺς* dicitur ab Aristotele. Porro quæ vrunt, vel in rara & tenuiora impegunt corpora, vel in densiora, solidioraque: si in rara, solum adurant: si in solidiora, non solum adurant, sed citò dissoluunt. Huius rei causa est solidorum corporum resistantia. Nam quanto vehementius res solida in solidam repercutitur: tantò facilius res ipsa dissoluitur. Patet id in bellicis tormentis. Si namq; in raram impegerint, adurent certè, quia non sic resistunt: at si in ferro, lapide, saxo, & similibus, dissoluent. Admiratur Seneca in suis naturalibus quæstionibus libro secundo miram illorum virtutem: creditq; in illis diuinam aliquam inesse potentiam. Nam mirum certe est, quomodo impegente fulmine in dolio stet vinum dolio fracto: & quam ratione cadente in loculis fulmine, integris ipsis, & illis, conflatur argentum: & gladius liquescit manente vagina, & ligno inuiolato circa pila omne ferrum distillet: Rex quidem mira, sed verissima. Durat tamen rigor ille tribus dumtaxat diebus. Sed & Plinius libro secundo, Capite quinquagesimo primo pura congerit: Nihilominus tamen inter alia, hæc scribit. Quòd scilicet vnū animal hominē non sēper extinguit, cætera verò statim. Quòd homo nisi conuertatur, vi percussus, non expirat. Quòd vigilans ictus, conuiuentibus oculis dormiens, patentibus reperitur. Quòd nullum animal nisi examinatum, fulmine accenditur. Quòd fulminatorum vulnera frigidiora reliqua corpore sunt. Quòd omnia ista contrarias incubant in partes: supernæ icta confidunt. Quòd omnē prius concutitur, & afflatur, quam percutiatur nec quisquā tangitur, qui prior fulmen vidit, aut tonitru audiuit. Igitur spiritus ocyor est fulminæ. Hanc ob rem apud veteres fulmina in magna erant obseruatione, præsertim apud Thuscōs: & dicebantur fatidica, quia credebant aliquid significare vel ob materiam, vel propter aliquod latens, & diuinum: quæ verò nihil significarent, vana, & bruta vocabantur. Sed rectè Cicero lib. de diuinatione hanc diuinationis speciem, quæ ex fulgurum obseruationibus sumitur, esse vanam, & inanem ratiocinatur: quia re vera superstitionis speciem præfert: At quæ ali-

Tonitru, fulguris, fulminis, & corruscationis generatio.

Tonitruum quid sit.

Fulgur cum corruscatione quomodo efficitur, & quid sit.

Fulmen quomodo fit, & quid sit.

Tonitru, fulguris, corruscationis, & fulminis effectus.

Spiritus ocyor fulminæ.

Seneca.

Tonitru, fulguris, fulminis, & corruscationis mira.

Plinius.

Fulmina apud veteres, præsertim Thuscōs maxime obseruabantur. Cicero fulgurum obseruationē, vanā scripsit.

qua

Fulminum
obseruatio-
nes supersti-
tiosæ; & pri-
mò circa e-
uocationem.

Fulminu ob-
seruatio cir-
ca tempus.

Fulminu ob-
seruatio cir-
ca Deos.

Fulgura, &
similia natu-
raliter obser-
uari possunt.
Tonitrua, &
coruscationes
in æstate
iuxta Pliniu.
Aliorum scẽ-
tentiæ.

Tonitrua
matutina, &
meridiana
iuxta Pliniu.
Theopha-
sti sententia
circa huius-
modi.
Tonitrua æ-
stiuua iuxta
Aratum.

Theopha-
stus.
Arati, Virgi-
lij, & Plinij
sententia.

Plinij præsa-
gia de toni-
truis, & ful-
guribus.
Fulgura iux-
ta Theo-
phrastu quo
modo tẽpo-
ra mutant.

Theopha-
stus de ful-
guribus, &
tonitruis in
æstate.

Fulgura in
hyeme, & au-
tumno.

Fulgura ve-
ris tẽpore.

Fulgur à Se-
ptentrione
& ortu.

qua ratione nature veniunt, obseruari debent, vt dicemus. Superstitiosæ qui-
dem fulminum obseruationes erant illæ, quæ apud Ethnicos obseruabantur, vel
circa Deos, vel circa tempus, vel circa euocationem: tanquam superstitionibus
omnino deditos. Circa euocationem, quia lucos, aras, sacra, Ioues tonantes,
ac elicios ab eliciendo fulmine sibi constituerunt: ibiq; quibusdam præcationsi-
bus adhibitis, vel fulmina cogi, vel impetrari credebant. Sed miseri hallucina-
bantur Diabolo fidem præbentes. Circa tempus verò publica fulmina non por-
tendere vltra tricesimum annum, nisi in oppidorum deditione autumabant: pri-
uata autem non citra decem annos, nisi in matrimonio, aut natali die facta. Sed
omnia vanitates. At verò circa Deos, *κεραυνοβολως* habebant. Ita namq; Thu-
scorum literæ nouem Deos emittere fulmina, existimarunt. Illaq; vndecim ge-
nerum esse: Iouem scilicet tria Iaculari, Romanos verò ex his duo tantum seruasse:
diurna Ioui, nocturna summano ascribentes. Quæ maiores superstitiones.
Sed venit Christus Dominus noster, omniaq; Diaboli opera dissoluit, superstitiones
è medio abstulit, lucos, & aras euerit, Dæmonem prostrauit, viam vitæ in
veritate docuit. Verum fulmina, coruscationes, & similia, quæ causam natu-
ralem habent: obseruari quidem possunt, superstitionibus omnino deductis, ad
vitæ humanæ necessitatem, vtilitatemque: quemadmodum & physici naturali-
ter obseruant, & nos quoq; mox obseruabimus. In ætate igitur si minus tonet,
quàm coruscet, pluuiam, seu imbrem significat Plinio: contra verò si vehemen-
tius, ventos ex ea parte vbi tonabit. Alij verò dicunt, quòd in ætate si plus
tonuerit, quàm fulminet, ventos à tonitruis prodire, portenditur: si minus to-
nuerit, fulminibus pluuiæ sereno cælo futura signatur. Si id eque obuenerit, aut
è quatuor plagis, siue quaqua versum, fortis pluuiæ. Tonitrua matutina ven-
tum significant etiam Plinio: meridiana imbrem. Theophrastus autem inquit,
Tonitrua hyberna, & matutina imbres potius prænunciare: æstiuæq; meridiana,
& vespertina idem ostendere. Aestiuæ tonitrua, & fulgura, Aratus ventos signi-
ficare docuit: indeq; aduenire, vnde eunt. Theophrastus addit, si id est ex qua-
tor cæli cardinalibus. Verum Aratus, Virgilius, Plinius scûissimæ tempestatis es-
se indicium voluere. Porro autem Plinius in vniuersum sic de tonitruis, & fulgu-
ribus digreditur. Cum sereno cælo fulget, pluuiæ erunt, & tonitrua, & hye-
mabit: atrocissimè autem cum ex quatuor partibus cæli fulgurauerit. Cum ab
oriens tantum, in posterum diem aquam portendit: cum à Septentrione, ven-
tum eum, cum ab Austro, vel Coro, aut Fauonio nocte serena fulgurauerit: ven-
tum, & imbrem ex iisdem regionibus demonstrabit. Theophrastus autem sic
præcognoscit. Si vndiq; fulgurauerit, ventum, vel aquam expectato. Si in montium
summitatibus spirante Austro ad meridiem fulgurauerit, pluuiam, aut ventum
decernit. Et Fauonius fulgurans, pluuias à parte Aquilonis, vel tempestatem
portendit; ac vespertina fulgura per ætatem, pluuias mox futuras nuntiant, vel
in triduum. Rursus de signis ventorum, sic prognosticatur. Si fulgura vndique
cadant, aquarum nuntia sunt: atq; vnde crebriora, densioraq; ceciderint; inde
ventus exoriatur. Per ætatem fulgura, & tonitrua, illinc vehementissimi venti,
& validissimi spirabunt; quòd si vehemens viribusq; præcellens fulgur fuerit, ce-
lerius, & vehementius flabunt: si verò paulatim, ac leuiter, exiguus ventus erit.
Per hyemem autem, ac autumnum contra euenit. Fulgura etenim ventos sedant,
& quo vehementia fuerint tonitrua, & fulgura, eò magis hoc efficiunt: Verè
autem minus eiusmodi signa locum habent, quemadmodum & hyeme. Insuper
à Septentrione si fulgur venerit Austro flante, desinet spirare Auster, si à parte
exortiuæ, tertia die cessare Auster solet: Alij verò quinta, septima, & nona.

Porro

Porro autem iuxta alios dicitur, quod si in ingressu Solis in Capricornū, & Aquariorum tonitrua audiantur: veris initium, quinimò totus ferme annus ventosior prodibit. Sed dicamus & nos, quod ab Aquilone fulgur, & ab Euro, & Zephyro tonitru, tempestatem portendit, sed flatus ab Austro, æstum: Corruscationes autem cum vento Boreali pluuiam denotant. Si iuxta Horizontem absq; tonitruo corruscauerit: serenitatē significat. Tonitrua cum vento Orientali: vel Occidentali pluuiam, aut fortem tempestatem ostendunt. Corruscationes, & Tonitrua simul signa sunt futuræ pluuiæ. Si ab Aquilone tantum Corruscauerit, in posteram diem aquam significat: si verò à Septentrione, ventum validum indicat. Gerardus habet, quod si sub artico polo noctu micare fulgura cernatur: post dies octo turbatio expectanda est, nisi multa insequatur ariditas. Nocte serena si ab Austro, vel Favonio corruscauerit, ventum, & imbrem ab his portendit partibus. Corruscatio aere existente tranquillo, & sereno: caloris est indicium. Frequens fulminatio pluuiam denotat. Hyeme, vel æstate si crebriora fuerint tonitrua, fulminaq; non solū validissimos denuntiant ventos, & in mari tempestates: verum & aeris corruptionem ob nimiam siccitatis, vel caloris, vel humiditatis intemperiem. Hyeme quidem naturaliter sunt rariora fulmina, quia exhalatio in nubem inclusa exiguum cōtinet calorem: qui vi frigoris statim extinguitur, ac propterea cum crebriora fiunt: sunt certe præter naturā & tempus, quia insolita: idcirco malum portendūt. In æstate etiam rariora accidunt, quia vapor ob maximam caliditatem, siccitatēq; in nullas eiusmodi nubes densari potest: ac propterea cum crebriora accidunt, tēporum inconstantiam, malumq; portendunt: quia non secundum naturam fiunt. Quemadmodū si æstate bruma esset, & hyeme æstas, malū profectò in mūdo portēderet: quia cōtra naturæ ordinē. At vere, & autūno si crebriora fiunt, secundum naturā fiūt: quia horū tēporū constitutio plurimā siccū, & humidū materiā naturaliter prebet. Hinc habemus, cur in plerisq; Italiæ locis crebriora sunt fulmina? non nisi quia sēper quodammodo vernat, & autūnat. In Ægypto cur nulla, aut rarissima? id prouenire à nimio calore, qui à fulminū casu immunē illā seruat. In Scithya similiter rara ob nimium frigus, quod à fulminibus illam defendit. Vere, & Autūno si nō fuerint tonitrua, vel fulmina, vētos repētinos annūtiāt: inde sterilitates, atq; infirmitates. Die si plus corruscet, & tonet, quā nocte: subitas tēporū mutationes, atque in mari tēpestates denotat. Noctū etenim magis quā interdiu sine tonitribus corruscat, fulguratq; quia debiles corruscationes magis noctu cernūtur, quā interdiu. Similiter plus noctu tonat, quā die: quia secūdū naturā, Quādoquidē huiusmodi materia cū exhalat, frigore nocturno magis incēditur per *ἀντιθεσιν*. Igitur si die plus tonet, atq; corruscet, quā nocte: multiplicē tēporis inconstantiam indicare, maximè est cōsentaneum. At cū elemēta omnia à cœlestibus mōueantur, scias tūc tonitrua, corruscationes, fulmina, similesq; impressiones futuras, cū videris Iouē Marti vel per corpus cōiunctū, vel aliqua alia virtute. Sed sunt alię etiam causæ, quæ in superiori libro explicatæ sūt: & inferius cū de vētis agemus, enarrabimus. Sed lubet hoc in loco antequā capiti supremā imponamus manū: duo tātū perstringere. Primū est, si corruscatio seu fulgur, tonitru, & fulmen sint idē: Nā videntur vtiq; esse: quia eadē generatione generātur, & eadē corruptione corrumpuntur. At si ita est, cur effectus sint diuersi? & cur prius cernatur fulgur, quā audiat tonitru? Secundū est, quæ res sint, quæ fulmine non feriuntur. Dicimus itaq; fulgur, tonitru, & fulmen vtiq; simul edi, & idem esse: quia idem vapor cum eadē exhalatione concurrat, sed superius dictum esse, tonitru appellari. quatenus humidus in nube vertex rixatur cum ipsa, ex quo fit postea sonus: quia fulmen in nube discurret. Vnde sonitus tonitru non est illati fulminis, sed profecti. In eo autem, quod fulget, & corruscat, finditq; nubem, dici fulgur, seu corruscatio;

Ff

At

Tonitrua in ingressu Solis in capricornū, & Aquariorum qd præfagiunt. Fulgura, corruscationes, tonitrua à varijs mūdipartibus.

Gerardi opinio de fulguribus, & corruscationibus.

Tonitrua, & fulmina crebriora hyeme, vel æstate, mala.

Tonitrua, & fulmina vere & autumno crebriora, sunt secūdū naturam.

Fulgura in Ægypto, & Scithya nulla, aut rarissima.

Vere, & Autumno si corruscatio plus de die, quā de nocte.

Tonitrua, & reliqua quādo futura.

Verum corruscatio, fulgur, tonitruum, & fulmen sint idē.

Responso, quomodo si prædicta sint idem, & quomodo differant.

At in eo quod nubem perfrangit, & fragorem edit: dici fulmen. Effectus itaque sunt diuersi ob assignatas iam causas, itaque ob materiæ diuersitatem in qua recipiantur: variasque eius dispositiones, & naturam: vel propter aliquam fulminis latentem rationem. Quod autem prius cernatur fulgur, quam audiatur tonitru, id prouenire, certum est, quia lux sonitum præcurrit: cum si e illo velocior. Quandoquidem sensus visus cum sit cæteris sensibus spiritalior: celerius ob spirituum subtilitatem obiecta percipit, quam auditus. Idcirco opinantur optici species visibiles esse intentionales non reales: quia subito, & statim per vniuersum medium sparguntur absque motu. Itaque remotus, & distans visus ita celeriter Solis lumen percipiet, ut propinquus, & proximus. Aristoteles in Meteoris vitur exemplo de remis in aquam incussis, & Pontanus ibidem exemplificat de secante ligna, ubi semper visus præcurrit auditum: & Freigius adducit quod simile fere est in vulnere, ubi antequam plaga cernatur, sanguis apparet. Sed est exemplum quoque de muliere percutiente, & pannos lauante ab Auicenna, & Algazele adductum, ubi eminus homo prius percussorem videt, quam audiat sonum. Ratio est, quia audibile est in aere, ut in propria materia: materia eternæ causæ soni non est nisi in aere, licet soni intentio, & non esse recipitur in aere; ac propterea sonus non subito sed successiue fit in aere: secus est de visibili, ut dictum est. Res verò quæ fulmine non tanguntur, quod est secundo perstringendum, quæ sint: dicendum remanet. Adnotandum igitur est, quod plura sunt: quæ fulmen non timeant. Ex volueribus primum obtinet locum Aquila: vnde ob id huius teli armigera putatur, & fingitur. Si quis igitur aliquid ex Aquila sibi retinuerit: fulmine non ferietur. Ex marinis est vitulus marinus, animal ex genere Amphybiorum: quem anno 1605. Neapoli vidimus, & tetiginus: dum publice apud Coronatam Virginem ostendebatur. Ex siculo mari aduectus erat. Caput habebat rotundum, oculos rotundos, viuaces: collum breue, & crassum: longitudo eius quanta vituli terrestris lactentis. Pilosus erat ut terrestris, sed rufi coloris albicantis. Extra aquam viuebat in caua lignea: polypo tunc vescebatque. Mugiebat ut vitulus: quinimo videbatur aliquando rugire, ut leo. Deambulabat, saliebatque per cauam pinnarum iuuamine. Quæ ut in pluribus congruunt his quæ de vituli marini moribus Cardanus scripsit libro 7. de rerum varietate Cap. 37. ubi vitulum marinum educatum in Ierini insulæ Xenobio, & alium in Scotia tribus annis, habet. Sed ita ut aditus ad aquas eius non prohiberetur. Ascendunt etiam cicures scalas, dumque fomino grauissimo tentantur: sternunt more hominum dormientium, quibus collum breue, & crassum, vel columella excidit, cum destillatione tentantur. Hi gregatim incedunt, & dum parui sunt, hædorum more balant: cum magni fuerint, rugiunt ut leones. Hæc ex Cardano. Pellis itaque vituli marini non timeret fulminis ictus. Qua de re pauidi non solum vestes e pellibus harum beluarum sibi conficiunt: Sed tabernacula quoque ut securi præferuentur. Suetonius scribit Cæsarem Augustum, tonitrua, & fulgura mirum in modum expauisse: ita ut semper, & vbique pro remedio, securitateque vituli marini pellem circumferret. Inde est, ut plerique etiam hodiernis temporibus corrigiam ex eius corio portent: quo immunes à fulminum ictibus, periculisque seruentur. Verum nonnulli existimant pellem podagricorum pedibus superpositam dolores sedare. Inde est, ut alij quoque huius pellis corrigiam secum deferant: quia sciaticis, vel iliaticis doloribus plurimum conferre credunt. Porro contra fulminum ictus loca quoque abdita, & concamerata summopere iuuant. Nam fulmen non nisi solida, inambulat, penetrat, & frangit. Quamobrem, & præcitat, author scribit eundem Augustum ad omnem maioris tempestatis suspicionem, in-

Fulgur eur prius cernatur, quam audiatur tonitruum.

Optici sentiunt species visibiles esse non reales, sed intentionales.

Aristoteles. Pontanus. Freigius.

Res, quæ fulmine non feriantur.

Aquila fulmen non timet.

Vitulus marinus ex genere amphibiorum fulmine non feritur.

Vituli marini mores.

Vituli marini pellis contra fulmen.

Cæsar vituli marini pelle secum tempore deferrebat, timens fulmen, ex Suetonio.

Vituli marini pellis podagricorum doloribus sciaticis, & iliaticis iuuant.

Contra fulminis ictus loca abdita, & concamerata.

abditum

abditum, & concameratum locum se recipere. Plinius, & Seneca plura de his scribunt. Verum nonnulli rentur, quòd cum fulmen nunquam quinque pedibus altius descendit in terram, altiores specus esse tutissimos. Ob id pauidi sibi tales construunt. Tandem ex arboribus, quæ fulmine non feriuntur, laurus præstat cunctis: seu lauri frutex. Alij ficus autumant, sed qua ratione freti: neimus. Alij fulmen ipsum secum delatum, à fulminis ictu liberum facere, dixerunt: quia cum sint eiusdem naturæ, vnum alteri minimè nocere potest. Quòd probat ex filio circa fulmen reuoluto, si igni mittatur: non comburi; sed id nec experti fuimus. Quidam verò lapidem ceraunium gemmam, qui secum portauerint: securi à fulminis ictu fore, constanter affirmant. Sunt hi Plinius, Isidorus, Arnoldus, & auctor libri de naturis rerum. Corallum quoque rubeum non timet fulmina. Verum enimvero contra tonitrua adiutrices sunt orationes, quibus Ecclesia vitur. Virtuosissima Beatissimæ Mariæ Virginis Antiphona. Sub tuum præsidium confugimus, & cæt. cum oratione: Concede misericors Deus fragilitati nostræ præsidium, &c. Beatæ Agathæ Oratio cum Antiphona, Mentem sanctam spontaneam honorem Deo; & Patriæ liberationem: multum valet. At Diuus Thomas Angelicus, & Sanctæ Ecclesiæ Doctor contra fulminum ictus his sanctissimis verbis se muniebat, cum tribus signis Crucis. Verbum caro factum est. Deus carnem suscipere dignatus est. Deus nostra causa mortuus est, & resurrexit:-

Plinius, & Seneca.

Laurus, & ficus contra fulmen. Fulmen ipsū secum delatum contra fulminis ictū

Lapis ceraunius gemma delatus contra fulmen.

Corallus rubeus contra fulmen.

Orationes contra fulmen.

D. Thomæ verba contra fulminis pericula.

De Tonitruorum significationibus ex Bedæ.
CAP. XIII.

ADMIRANDA quidem sunt coruscationis, tonitruum, & fulminis effectus, vt non immerito illustres viri varia de ipsis scripserint, & mira. Sed & nos quoque ex parte diximus, & etiam dicemus. Porrò venerabilis Bedæ libellum de tonitruis edidit, quem Tomo primo inspeximus: ad Herenfridum directum, vt ex eius literis constat: in quo mira de eorum præfagijs iuxta subtilium Philosophorum traditiones cum naturaliter, tum etiam mysticè digreditur. Præfagia itaque tonitruorum primo à quatuor mundi plagis explicat, secundo à mensibus: postremò à septem ferijs. Cumque liber miris sit præfagijs refertus, & à Sanctissimo viro editus: ad studiosorum profectum, vt nihil huic deesse tractationi, illum adiecimus. Tria tamen præsupponentes, vt illa veritatem habeant, Primò quòd præfagia erunt non necessario, sed vt plurimum: quemadmodum aliæ naturales causæ. Secundo, vt sint: tonitrua debent esse insolita, & creberrima. Non enim est putandum ex vno dumtaxat tonitruo, vel ex fulgore parum durante, tot mirabiles fore effectus: cum nec vnam hyrundinem facere ver, certum sit. Tertio, quòd illa præfagia in naturali ratione fundantur: quia causam naturalem habent. Sanè habent primò æquiocam, Solem scilicet, & reliqua sidera, quæ, motu, lumine, aspectu, influxu, virtute, & similibus agunt. Secundo elementa omnia, quæ à cælis mouentur: tertio mixta, quæ passioni subdita sunt. A quatuor igitur orbis partibus initium sumens sanctissimus hic vir, hæc præfagia scribit. Ab orientali plaga si exorta fuerint tonitrua secundū subtiliū Philosophorū traditiones in anni ipsius circulo humani sanguinis

Bedæ venerabilis libellus de tonitruis.

Notanda circa præfagia ex tonitruis.

Tonitrua causam naturalem habent.

Tonitruorū præfagia ex quatuor mundi plagis.

Rationes
probates ta-
lia tonitruo-
rum præsa-
gia esse vera
& primò ab
ortu.

Tonitruorù
præsa-
gia ab
occasu cur
vera.

Plinius.
Tonitruorù
præsa-
gia ab
Austro, &c.

Ventus Au-
stralis pesti-
lens.

Tonitruorù
præsa-
gia à
Borea, &c.

Præsa-
gia to-
nitruorù pro
mensibus, &
primò in mè-
se Ianuario.

Tonitrua
mèsis Februa-
rij.

Tonitrua
Martij.

Tonitrua
mèsis Apri-
lis.

Tonitrua
Maij.

Tonitrua
Iunij.

nis copiosam effusionem ipsa præsignant tonitrua. Ab occidentali quoq; clima-
te quum surrexerint tonitrua Sapientes secundum nimiam subtilitatem indagantes,
rerumq; præsgia agiler innegligantes, mortalitatem proles Adæ, pessimamq;
pestilentiam ipso anno imminere, significare tonitrua, dixerunt. Meri-
diana (vt sagacis ingenij philosophi, qui intellectuali consideratione rerum præ-
sgia notauerunt, aiunt) tonitrua incolas pelagi magna clade anni illius curri-
culo esse morituros, præfigurant. Boreæ verò iuxta subtilitatem eorum, qui in-
uestigare rerum causas conati sunt: quando intonant tonitrua, pessimorum,
peccatorum, paganorum videlicet, atq; peruersorum Christianorum mortalita-
tem significant. Hucusq; Beda. Hæc verò non carent ratione. Orientis pars
siccissima est, Cumq; ab illa exorta fuerint fulmina; quæ sicco, & calido constane:
siccitatem adaugent, ac in corpora influunt. Inde bilis oritur, ex qua rixæ: vnde
pugnæ, ex quibus bellum, ex quo tandem sanguis effusio. Eadem ferè ratio est
circa occasum, si ab illo exorta fuerint tonitrua. Nā siccitas etiā cum humectatio-
ne abundet: ac propterea alterantur corpora, pestisq; grassatur. Plinius libro
septimo scribit diuturna obseruatione compertum esse ab ortu ad occasum, pe-
stem ferri: ac si contra fiat, pestem vbiq; grassaturam cum alijs ominetur. Au-
ster verò cum sit siccissima Regio ob Solis ardorem, vnde & incolæ sunt sicci, du-
ri, nigri, & cæt. ex crebris tonitruis portendit incolis pelagi tanquam illi iube-
ctis, magnam cladem. Nec mirum videri debet, cum & ventus quoq; sit insa-
luber pestifer, naturales Impediens virtutes, afferens certè corporis grauitatem:
ex quibus mortem sequi, par est. At borea tonitrua pessimorum hominum mor-
talitatem denotant: cum quia præter naturam ob frigus, tum quia ab Aquilone
omne malum. Ideo venerabilis Beda mystice hæc ominatur. Præsgia deinde
pro mensibus refert: suntq; quæ sequuntur. Si in mense Ianuario tonitrua per-
crepant, in anni ipsius ambitu multos homines, ac pecora, oves videlicet esse
morituros, sylvarumq; ac nemorum sterilitatem, vel infertilitatem præfigu-
rant. Ratio est, quia extrà suum tempus eueniunt: Solq; Saturnia signa anima-
lis vitæ inimica inambulat. In mense Februario si tonitrua fuerint exorta, valde
(vt aiunt) auribus audientium nocet, & ad aurem pertinent, qui ipsam pertur-
bant. Ratio est ob Saturnum signi dominum, quem Sol permeat, auribus no-
cere solitum. Sol etenim est efficiens causa tonitruorum, vt dictum est. Martij
quoq; mensis tonitrua iuxta sagacis ingenij nobilium Philosophorum inuestiga-
tionem, periculosa designant præsgia (sicuti namq; dicunt) mortalitatem, vel
diem tremendi iudicij præfigurant. Naturalis causa est veris initium, in quo va-
pores, exhalationesq; eleuantur plus solito, tempusq; cum tempore contendit:
bruma cum vere, & ver cum hyberno tempore, initiumq; est anni. Quo fit, vt
ex insolitis, crebrisq; tonitruis ex Solis actione generatis, qui Arietis signum
Martium, quamuis suum carpentum, cum inambulet: mortalitatem sequi, val-
de consentaneum est. Quod autem dicit, diem tremendi iudicij præfigurare:
mystice loquitur. Nam eò mense cum productus sit mundus (vt primo de Neo-
menijs libro scripsimus, Capitibus 14. 15. & 16. eo factum diluuium: eo quoq;
fore iudicium, creditur. Mensis etiam Aprilis tonitrua seminibus (vt aiunt) ac
frugibus, in anni ipsius curriculo periculum imminere, significant: & inter vn-
das vasti pelagi nauigare, valde est periculosum, prænotat. Si autem aliquo in
anno tonitrua Maio in mense tenuerint, ipsa tonitrua pluuiam copiosam, frugumq;
ac foeni nimiam fertilitatem anno in ipso esse venturam significare dixerunt Sa-
pientes. Ratio ex se manifesta est. Iunio quoq; in mense si in curriculo anni il-
lius tonitrua surrexerint: piscium diuersi generis multifariam, diuersamq; mul-
titudinem

itudinem inter glaucicones vndas fluminum anno in ipso venturas esse, ipsa tonitrua declarant. Philosophi Iulij mensis tonitrua quocumq; in annò hominibus: in anni illius curriculo, magni imminere mortis periculum, arboribusq; nimiam in fructuositatem, præsignare dixerunt. Causa est terram vaporibus humidis, & exhalationibus calidis, siccisq; multum abundare; ac propterea infirmitatibus corpora inflammare: vnde mortes, & similia, &c. Sapientes, mensis Augusti tonitrua in cuiuslibet anni ambitu, si intouerint: pelagi pisces perituram, atq; generationes suas, nociuumq; serpentini generis exercitum, anno in ipso esse fortiter morituros, præfigurare dixerunt. Est namque mensis ætiosissimus, cui si superuenerint tonitrua, augetur siccitas cum humiditate: ex quibus mala illa sequi maximè consentaneum est. Si aliquo in anno, Septembris in mense tonitrua fuerint exorta, in ipsius curriculo copiosam multitudinem laicorum, de hoc seculo cateruatim migraturam esse: ipsa tonitrua mysticè designant. Huius certè rei plures sunt causæ. Prima est signum Virginis commune ob Mercurium. Secunda quia finis est æstus, initium verò autumnii: in quo Sol æquinoctiale signum ingreditur, & permeat, signum etiam populare: vnde videmus multo plures tunc infirmari, quam alio tempore, puta veris. Alia est, quia cū Sol ad Librã accedit, recedit quidè à nobis, ac propterea ob recessum corruptiones accidunt; teste etiam Aristotele libro secundo de generatione, textu 58. Postrema ratio est, tonitruorum multitudo: quæ ex calido sicco, & humido cumulantur: augetur certè significatum. Sequitur itaq; Beda. Auctores asserunt mensis Octobris tonitrua infra anni illius circulum validissimas aeris procellas, atque ingentissimos ventos, esse venturos: significare. Id comprobatum manifeste tenemus hoc anno 1606. Quisquidem cum anno superiori die duodecima Octobris facta fuerit Parthenope maioris luminis defectio tribus horis, & paulò plus post Meridiem: nihilominus tamen die decima quarta mensis eiusdem, quæ Veneris erat: tot tantiq; fuerunt tonitruorum conflictus, strepitus, discursus: tot coruscationes, fulgetra, fulgura, fulmina cū ventis, & aquarū immensa copia, quæ per diem durauerunt: vt à cunctis quidem, ne dum ciuitatis excidium in proximo, timore magno perterritis, expectaretur: verum etiam totius orbis machinæ dissolutio putaretur. Quò factum est, vt nonnulli fulgetris illis, fulminibusq; extincti fuerint: quidã verò subito, & improvisa morte, sequenti nocte preoccupati: At infra anni illius circulum (initio certè anni sequentis 1606. die Ianuarij septima, in qua Sancti Raimundi Confessoris illustri solennijs interfueramus) tot validissimæ aeris procellæ subortæ sunt, tot ingentissimorum ventorum pugnae tot in mari tempestates; quæ decem dierum & amplius spatio durauerunt, vt maxima iactura nauibus in portu subsequuta fuerit: maximaq; terræ, præsigna quidem tonitruorum mensis Octobris, vt Beda refert. Sequitur deinde Beda de Nouembri. Nouembris quoq; tonitrua in quocumq; anno sonuerint: in anni ipsius curriculo, nimiam omnium infecunditatem, sterilitatemq; imminere designant. Porrò de Decembris mense hæc ait. Fælici etiam, artificiosaq; consideratione nobilissimi ingenij Doctores, in speculo rerum spiritali cernere conati sūt: quia tonitrua mensis Decembris nihil nociuum, malumè hominibus, seu cæteris animalibus, aut omnibus frugibus præfigurant: sed prospera, atq; saluberrima ab illis videntur esse. Ratio est, quia cum terra gelu stringatur, tonitrua non obsunt: quinimò ex vapore illo humido, & exhalatione calida, & sicca prodesse iudicatur, quia signum est temperiei. Postremo tonitruorum præsigna, quæ in singulis occurrunt ferijs, Beda venerabilis explicat. Pro quo est sciendum, primò, planetariam stellam vnique diei præesse iuxta nomen. Qua de re

Tonitrua Iulij.

Tonitrua Augusti.

Tonitrua Septembris.

Causæ præsignatorum mensis Septembris.

Tonitrua mensis Octobris.

Effectus tonitruorum mensis Octobris Neap. 1606.

Præsigna tonitruorum mensis Nouembris.

Tonitrua mensis Decembris.

Tonitruorum præsigna pro ferijs.

Planetæ præsigna pro ferijs iuxta nomen.

Sol

Planete præ
sunt ferijs iu
sta nomen.

Sol diei Dominico : Luna diei Lunæ : Mars, Martis : Mercurius, Mercurij : Iuppi-
ter, Iouis : Venus, Veneris : Saturnus diei Saturni præesse dicitur. Quoniam
vnumquemq; diei suo particulariter influere : experientia testatur. Secundò an-
notandum est, plerasq; rationes ex his, quæ mensium tonitruis assignatæ sunt: etiã
feriarum prælagijs conuenire. Insuper est animaduertendum, quod coniungen-
do tonitrua feriarum tonitruis mensium, mundi; plagis : maior, certiorq; erit
effectus : si prælagia conuenerint. Dicit itaq; si quolibet anno tonitrua in die
Dominico tonuerint, asserunt Philosophi clericorum, atq; sanctimonialium foemi-
narum ingentem mortalitatem imminere : ipsa tonitrua designant. Ratio autem
est, (supposito stellas in corpora directè agere, vt author est etiam Diuus Tho-
mas pluribus in locis suæ doctrinæ) quia inter planetas Sol Religioni præest.
Vnde nati sub hoc sidere Religionis sunt amatores, ac propterea peculiarem
quendam influxum in illos cum habeat: indè sequitur illorum mortalitatem por-
tendi. Quandoquidè vapores sunt perniciosi. Nã sunt vapores, & exhalationes
materia tonitruorum calidi, & sicci cum humiditate. Sol deindè calidus, & sic-
cus deprehenditur : igitur augetur significatum. Ideo illorum mortalitatem
Beda præfiguratur. Sequitur de die Lunæ. Si in aliquo anno in die Lunæ toni-
trua fuerint exorta, turmas coniugum esse morituras, frugesq; eclipsim passuras
esse: ipsa tonitrua præfigurare, aiunt. Ratio est manifesta, quia Luna coniugibus
præest, & terræ frugibus. De Martis die hæc ait. In Martis die in cuiuslibet
anni circulo si surrexerint tonitrua, magnificam, copiosissimamq; abundantiam
frugum, terræ superficiem esse venturam, mysticè tonitrua significare, nemo du-
bitet. Hoc ideò est, quia Saturnus est causa penuriæ, Mars verò vastitatis : ac
propterea prodigalitatis, & abundantia. Sequitur deinde de die Mercurij. Si
forte contigerit, vt in die Mercurij se eleuent tonitrua, scorta, ac meretrices,
fatusque foeminas per agmina sua cateruatim de egestulo carnis esse migra-
turas; aut humani sanguinis copiosam effusionem ipsa tonitrua præsignare, nulli
est dubitandum. Causa est, quia Mercurius opponitur Veneri: est namq; siccissi-
mus, & maximæ ariditatis, atq; impetuosus : Idcirco mortem, vel naturalem,
vel causa belli sanctissimus hic vir annuntiat. De die verò Iouis felicia promittit
verbis hisce. Quotiescumque Iuppiter in suo die intonat, multiplicem abun-
dantiam frugum terræ esse venturam, vberissimamque incolarum pelagi super-
bam multitudinem per cunctos alueos, ac turmas suas fluminum multipliciter
impleturam, ipsa tonitrua præfigurant. Ratio est, quia benignus hic planeta
omni ex parte bona vbique influit : vnde dicitur Iuppiter à iuvando. Sequitur
deinde de die Veneris mala ominans. In die Veneris si tonitrua contigerint,
quia vel Regi interfecionem, aut validissimum bellum, multorumq; stragem
ociter imminere, vel multa pecora moritura esse : ipsa tonitrua præsignant. Sed
id ratione non caret, quia Mars & si amicus sit Veneris : opponitur tamen do-
mibus. Ideo vel Regi necem, vel alicubi bellum, aut pecora moritura esse, qui-
bus præest Venus : prædicat. At ex parte id experimur hoc anno 1606. ob hor-
renda tonitrua, quæ anno superiori quartadecima die Octobris, quæ fuit Vene-
ris. (vt paulò superius enarratum est) acciderunt : sed nondum completus est ef-
fectus, qui cum præcitate eclipsi inambulat. Dicit tandem de Saturno. Si in
Die Saturni tonitrua surrexerint, tonuerintq; haud longè exindè, aut ingentem
pestilentiam humani generis esse venturam, vel validissimum bellum ipsa toni-
trua designant. Hucusq; Beda. Huius tamen ratio est : quia Saturnus humanæ
vitæ est destructor, ac propterea pestem ob ipsum : bellum ob tonitrua ab ipso si-
gnificata. Verum enimverò (vt diximus) tonitruorum effectus, vt in pluribus
erunt :

Tonitrua in
die Domini-
co.

Tonitrua
in die Lunæ.

Tonitrua
in die Mar-
tis.

Tonitrua in
die Mercurij

Tonitrua
in die Iouis.

Tonitrua
in die Vene-
ris.

Tonitrua
in die Satur-
ni.

Tonitruorum
effectus, vt
plurimum
conueniunt.

erunt: & præsertim illis euenient regionibus (quod quidem valde annotandum est) quibus signa, quæ in mensibus occurrunt; à Sole occupata, dum tonitrua sunt: & planetæ, dominantur; alijs verò aut parum, aut nihil oberunt. Ne autem quis putet tonitruorum præfagia, vel Bedæ non esse, vel malè à nobis fuisse citata: sciant de verbo ad verbum nos explicasse, videatq; locum iam à nobis suppeditatum, nempe Tomo primo suorum operum. Ità enim certior factus, dubio procul Bedæ presbyteri libellum esse fatebitur. At quis ambiget, cum suæ extant literæ ad Herenfridum? cuius instantia hunc edidit libellum ad quem etiam dixerit? Nos igitur suas excerpimus literas, quas & subiicimus: vt omni semotus scrupulo prudens lector, Bedam Presbyterum libelli de tonitruis auctiorem habeat.

Tonitruorū præfagia esse Bedæ dicitur.

Beda Presbyteri libellus de Tonitruis ad Herenfridum.

LITERAS dilectionis, vestræ desideratas accepi (Venerande Pater Herenfride) quibus me valde laboriosum; atq; periculosum opusculum, certè obrectatorum inuidorumq; latratibus, atq; blasphemijs patens, qui me fortasse Diabolico (quod absit) spiritu, aut iniqua magicæ excogitatione artis afflatum, & non sancti spiritus gratia illuminatum, aut rethorico spiritu imbutum, hæc fecisse, & excogitasse, asserant: noua videlicet præfagia rerum, quasi ore prophetico fabire iussit.

Venerabilis Bedæ epistola ad Herenfridum.

Obsecrantes scilicet, firmiterq; sapissimè præcipientes, vt de sermone aliquid vtrobiq; deesse constat: quid mystice tonitrua præsignant iuxta ingenioli mei ingniculum in latinum vertere sermonem. Vestris autem præceptis obtemperans, idcirco hoc opusculum perficere maxime studui: re vestra veneranda petito apud me flocci pendere ab vilo videretur. Verumtamen subnixis præcibus flagito, vt contra inuidos, qui vel canino dente hoc opusculum corrodere, aut subsanare conaturi sunt: vel quasi latrantes canes aduersum me rabido ore defuerint, quiq; in eo esse doctos arbitrantur; si alijs detrahant: orationum vestrarum clypeos opponatis, & anchora sancti sermonis vestri, fideliumq; vestrorum, hoc opusculum ex sermone à fidei vestro in latinum translatum; omnimodis inuidorū, inimicorūue detractionibus, stabilitū, atq; illesū permanere faciatis. Præcor etiā vos Pater Charissime, vt qui tantum opus me subire fecistis; in sanctarū vestrarum victimis in cōspectu altissimi pro me misero peccatore fideliter intercedatis.

Hæc est eius epistola. Scitur quidem, quanta varia; & diuersi generis scibilia Sanctissimus hic vir scripserit: quātoq; in pretio eius doctrina sēper in Ecclesia habita fuit: vt nō immerito homilias eius quādoq; legat. Hoc itaq; sufficere debet.

Bedæ doctrina pluris in ecclesia estimata.

De ventis, eorumq; flatibus, & portentis pro aeris qualitate dignoscenda. CAP. XIV.

VNVM ex meteoris, quæ in media aeris parte generantur, aereq; sunt naturæ, ventus quidem est. De quo & si superiori libro Capitibus 29. 30. & 31. quò ad ea, quæ coelestes indicant influxus, satis dictum sit, & in nostra Anemographia abundantius digressi fuimus: hoc tamen in loco meteorologicè de ipso dicemus vt cumque. Ventus itaq;

Ventorum
causæ .

Gelu ex ven-
tis .

Tēpestas ex
ventis .

Pluuia tem-
pestas, & to-
nitrua ex vē-
tis .

Pluuia, & tē-
pestas ex vē-
tis .

Ex vētis car-
dinalibus
præfagien-
dum .

Vēti, qui flāt,
quomodo
sciendum .

Praxis inue-
niendi, qui
venti spirāt .

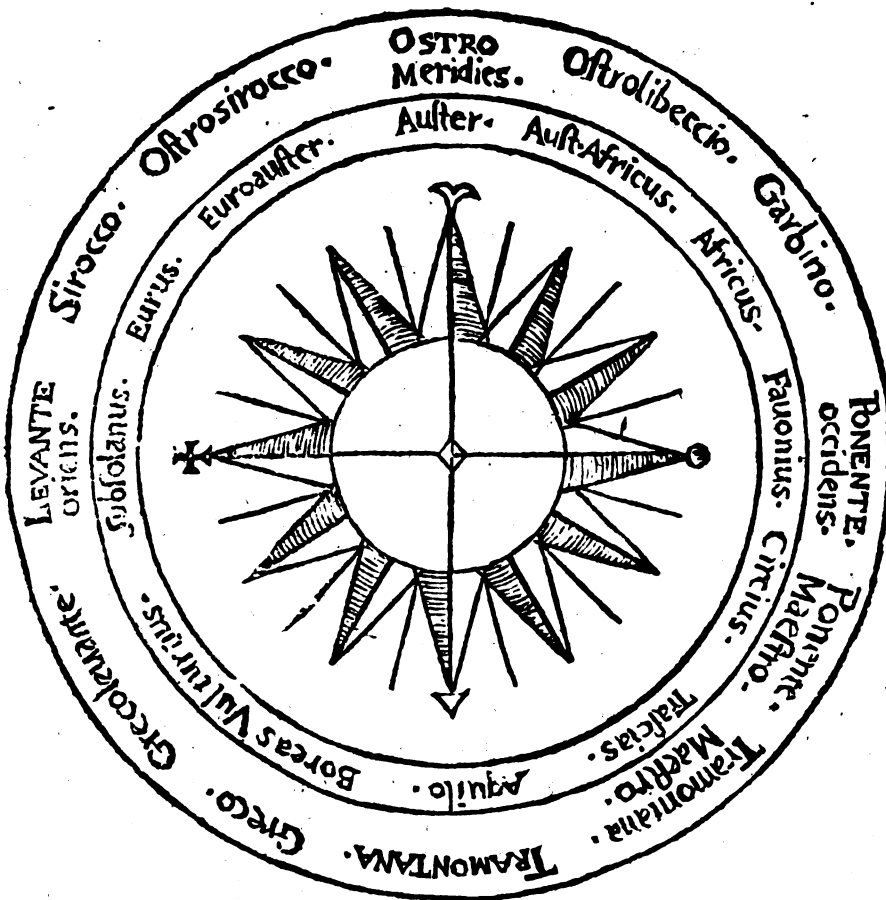
Vulturnus
quomodo in-
dagandus, &
eius præfa-
gium .

Euroauster,
& eius qua-
litas .

itaq; iuxta Aristotelem generatur ex calido, & sicco, tanquàm eius materia . Vnde diffinitur esse exhalationem calidam, & siccam, cuius exhalationis efficiens causa, & principalis est omnis stellarum concursus, sed solis præcipue: at concausa, mediæ regionis frigus. De forma eius variæ sunt opiniones, atq; sententiæ. Sed non est absurdum dicere aeris fluctum esse formam eius: vel eius percussionem à frigore. Porro ventorum finis est congregatio, vel nubium dissolutio à quibus, & pluuias, & aeris serenitates prouenire, certum est: deniq; cœli terrarumq; temperies. Dicamus itaq; quid portendunt. In gelu initio si venti orientales fuerint, & durabiles gelu duraturum denotant. Auster si atrocius solito flauerit, deinde boreas flare cœperit, magnæ tempestatis præsertim in mari extat indicium. Borealis ventus cum coruscatione pluuiam significat: Orientalis, vel Occidentalis cum tonitruis pluuiam, vel forte tempestatem, vt de tonitruis dictum est, portendit. Ventorum mutatio pluuiam denotat. Si ventus girando, solis motum sequitur, signum est pluuiæ, vel tempestatis: quia tunc vapores mouentur, & eleuantur super vnâ regionem, supra quam erit pluuiâ, vel tempestas. At in vniuersum de ventis ex quatuor cardinibus pronuntiandum est. Igitur notato Meridionales ventos flexuose flare: multamq; afferre humiditatem ob Solis potentiam, cunctis quidem manifestum est. Septentrionales rectè flantes, serenitatem influunt, Orientales siccitatem ob vaporum combustionem à Sole factam: Occidentales, humiditatem ob crassos vapores à Sole relictos noctis tempore. Vt autem sciatur, qui venti flant, & ex eorum flatibus quid portendant ex collateralibus: inspice subiectam ventorum figuram, quam duodecim ventorum generibus dumtaxat constare fecimus: iuxta totidem in signifero signa. Porro supra illam pone magnetis indicem, ita vt versorium directè Aquilonem ostendat. Deinde diligenter respice nubem in aerem discurrentem, ex qua cœli parte discurrat: quoniam illum certè ventum indicabit, ac quæ sit aeris futura qualitas: ostendet. Quod si nubes non adfuerint, vide, qui in editis locis sint indices; quam cœli partem respiciant: ex opposita namq; parte ventus flat; talisq; erit cœli status ex ventis. Sed res exemplis illustrior fiat. Accomodato magnetis versorio directè Aquilonem versus, veniat nubes ex parte Septentrionis subtus Aquilonem: declinetq; versus, & prope ortum, tunc certe indicabit esse Vulturnum, qui vulgo dicitur, Greco Leuante. Qui ventus talem denuntiabit aeris qualitatem. Nempè si imperuose flauerit, siccitatem, glaciem, & serenitatem portendet: at si lentè, nubes congregabit. Aliud exemplum, si nubes ab Austro volat, parumper ab ipso declinans, signum est ventum esse Euroaustum: qui vulgo dicitur Ostro scirocco. Ergo nubes, & pluuias inducet: quia calidus, & humidus ventus est, sed insalubris. Eodem itaq; modo in reliquis operandum erit. Quod si nubes ab Australi parte venerint, frigusq; viget: tunc dubio procul aliquis ventus à septentrionali parte simul flat. Sed inspice, qui prædominatur, cum plures spirent: talis enim erit aeris qualitas.

Ventorum Duodecim Grammica Apodixis pro temporum mutationibus dignoscendis, eiusque usus.

Qui ventus spiret ex hac Grammica Apodixi facile dignosci potest: servatis regulis supracitatis. Nunc verò ut aeris qualitates ex ventis agnoscantur (quamvis superiori libro, locis iam prærecitatis, de vtriusque satis dictum sit) sigillatim duodecim ventorum dumtaxat, qui sunt præcipui, naturam, & qualitates dilucidabimus. Sic enim fiet: ut temporum status, ac vices securius habeatur. Itaque posito magnæ verforio ad Aquilonem directè ex magnetis virtute nubes si ab Aquilone venerit, signum est illum ventum flare: ac propterea frigiditatem, siccitatemque efficiet; unde & aeris serenitatem. Saluber est hic ventus, inducans corpora, poros constringens, humoresque purificans. Quò si Trascia flauerit (idquè est à nube) qui ventus est à Dextra Aquilonis: tunc serenitatem promittes. Qui si frigidior fuerit, quàm vehemens: inspissat in nubes; non enim repellere, tam cito potest exhalationes: ac propterea grandines, niues, fulmina, tonitrua expectato. Si autem spiraverit Boreas ventus ab Aquilonis sinistra: tunc nubes constringat, & pluuias; & est ventus sanissimus. Quò si Vulturius flauerit impetuosa (Ventus quidem ab Aquilonis sinistra versus ortum) serenitatem efficiet, ut iam dictum est; siccitatem, & glaciem; si verò lentè: tunc nubes congregat. At si Circius spiraverit, ventus propè occasum: tunc omnia circumvoluet, atque in nonnullis locis arbores euellet: in Oriente nubila: in me-

Aquilonis flatus natura, & qualitas.

Trascia flatus natura, & qualitas.

Boreas.

Vulturius:

Circius.

Fauonius,
vel Zephyrus.

Africus.

Eurus.

EuroAuster.

Auster Africus.

Auster Notus.

Praxis de vêtis intermedijs.

Aquilonis versus Trasciam natura, qualitas cum temporis mutatione.

Authoris Anemographia, seu Æolia, hoc est de ventis libellus.

Ad vêtos indagandos necessarius est regionum natura scire.

ridie verò serena faciet. Porrò subsolanus ventus, qui & Orientalis, atque Cardineus dum flauent: nebulae pluujs afferet. Est namque ventus saluber, & temperatus. Huic verò oppositus, qui & Fauonius, vel Zephyrus ventus Occidentalis, & cardineus, temperatus, & luauis, cunctis fauēs, generationi idoneus, per quem omnia reuiuiscunt. Africus verò à Fauonio declinans versus Austrum, calidus est ventus, frigora relaxans, pruinas soluens: floresq; producens. Eurus verò ventus ab Oriente Austrum versus declinans, latè flat: ortum nubibus irrigans: Porrò Euro Auster ab Euro deflectens Austrum versus, ventus calidus, & humidus est, ac insaluber; idcirco nubes, & pluias inducit. Porrò Auster Africus ab Africo declinans versus Austrum ventus calidus, & humidus est, ac pestilens: lentus pluuiam affert. Auster tandem qui, & Notus, Cardinalis ventus, Aquiloni oppositus calidus, & humidus, sed pestilens, & insaluber: pluias, & fulmina gignit, tempestates maximas excitat: ac propterea corporis affert grauitatem, cum virtutes impediatur animales. De intermedijs autem ventis eadem ferè erit operatio, cum ad cognoscendum ventum flantem: tum quòque ad aeris qualitates. Quandoquidem inter Aquilonem, & Trasciam (vt hoc vno tantum vtamur exemplo) mediat certè Aquilo versus Trasciam, qui vulgo dicitur, Tramontana Maestro (sunt etenim venti in vniuersum triginta duo.) Si igitur ventus ille spirauerit, quem animaduertes ex Aquilone versus Trasciam flexuose spirante, sed non erit Trascia: tunc dubio procul dices ventum esse Aquilonem Trasciam versus idest Tramontana verso Maestro: qui frigiditatem, siccitatemque influet cum serenitate, aliquibus nubibus interpositis. Nam cum inter Aquilonem, & Trasciam sit medius, certè vtriusque naturam in aeris qualitate participabit. Porrò hac methodo ad aliorum ventorum qui mediant; naturam, & temperamentum, facillè deuenies. Sed vide libellum nostrum de ventis, seu de Anemographia, vel de Æolia. Ibi enim cuncta absolutissima, quæ ad hanc tractationem pertinent: perspicies; causam scilicet, species, locum, numerum, delectum, tempus, nomina, naturam, qualitates, effectus, tempestates, quæ per ipsos ventos fiunt: pluias, aeris serenitatem, pluraque alia scitu dignissima singulis diebus certè vaticinanda: perpetuò duratura vsque ad seculi consumationem: iucundissima, vtilia, necessariaque terræ, marique existentibus cum diuersorum, illustrium virorum sententijs: tum Priscorum, tum quoque Neotericorum, Physicè, & Mathematicè. Illud tamen præmonentes, sicuti & præmonuimus: vt regionum qualitates considerentur. Nam Auster qui & nobis pluuiosus est, & humidus. Africæ, & confinibus suis, quinimo, & Tinacriæ, vt in pluribus, serenus existit, & siccus, & ventus qui è terræ flat (vulgo vento di terra)

Neapoli serenus est; Apulix verò pluuiosus, & humidus: sed cogimur alias ventorum præsignificationes afferre.

Alia Ventorum Prognosticationes. Cap. XV.

VM præcipua, & maxima quidem pars mutationis temporum ex ventis pendeat, operæpretium nos facturos esse arbitramur, si præter prærecitata, alia quæ grauissimi auctores obseruarunt, afferamus: vt Philosophiæ amatoribus vtcunq; à nobis fiat satis: Quod si nõ exquisitius, in nostra Æolia penitus diggressuri speramus. Primò itaq; dicendum est de ventorum natura, & temperamento, secundò de effectibus; incipiemusq; ab Oriente. Subsolanus ab ortu Æquinoctiali spirans aquosus est, atque attenuans: pluuias generat. Auster in vniuersum calidus est, & humidus: sed cum incipit, siccus est: cum desinit, humidus; cui sententiæ ascipulatur etiam Theophrastus, qui addit & Eurum. Huius autem ratio est, quia locus vbi incipit, calidus est, vbi desinit, humidus ob mare, quod pertransit. Aquilo è contra vbi incipit, humidus est, vbi desinit, siccus: quia locus ille vaporibus plenus est humidis: sed cum per terram transeat, frigidus, & siccus redditur; quinimo locus ipse Aquilonis frigidissimus extat. Hinc est, quòd spirantibus Aquilonijs flatibus, siccantur omnia: Austrinis verò humida resultant. Magnus Albertus in sua Meteorologia lib. 3. tract. 1. cap. 2. docet, Austrum esse calidum, quia à locis maximè calidis oritur: humidum nobis, quia versus Septentrionem cum spiret, vbi abundat humiditas, suo calore illos attrahit; Aquilonem frigidum, quia ex parte frigida, siccum, quia ibi aquæ non euaporant: ex quo & nullus ibi humor adest; item, quia frigidus existens, non potest attrahere. Cæcias, & Africus sunt maximè humidi. Septentrio, Thraçias, & Argestes grandinosi. Mefes, Aquilo, & Septentrio nigres efficit. Auster, Fauonius, & Vulturius æstuosi; Hæc qualitates ex terra, & mari desumunt, vt iam dictum est: Cæcias primò nubibus cœlum densat: deinde Aphricus. Cæcias spirans, solus ad se nubes trahit: alij autem expellunt. Sereni sunt Thraçias, & Argestes, & Septentrio. Nec repugnat quod dictum est supra esse grandinosos: quia aliunde id euenit: ex se etenim sereni sunt. Procellæ generantur ex ventorum pugna adinuicem, sed præcipuè à Septentriouè, Thraçia, & Argeste: gignuntur potissimum Autumno, & vere; quemadmodum Tropez æstate, vt plurimum. Thraçias, Argestes, Septentrio, & Mefes fulgarantes sunt: sicuti cum in alios impingunt, ob robur eos sedant. Quæ si non vicissim se comprimant, atq; dissoluantur, sed ex seipsis desinant: mutantur in collaterales dextrorsum iuxta solis motum, etiam secundum Theophrastum. Qui motus cum sit duplex, proprius, & alienus, primo cum hybernas conuersiones perambulat, Orientales cit ventos: cum vernas: Aquilonios, cum æstiuas, Occiduos; cum Autumnales, Austros. Secundo autem motu, dum à mediæ noctis angulo ad Orientalem plagam permeat, subsolanos mouet: cum ab Orientali ad Meridionales, Austros: cum ab Austrina ad Occidentalem, fauonios: cum ab Occidentali tandem vsq; ad mediæ noctis angulum, Aquilonios. Sed hæc Astrologica potius sunt. Venti ad vrriusq; luminis exortum spirare incipiunt, & quos Sol exoriens sedat: Luna emergens excitat, & intendit Theophrasto. Flatus ab Ortus, & Meridie imbres portant: ab Occasu, & Aquilone frigora; auctor est Aristoteles probl. 26. sect. 26. quia Orientales, & Australes pluuij, & calidi sunt, sicuti Occidui, & Aquilonares frigidi, & sicci. Quem sequitur eius discipulus Theophrastus. Aquilo magnus spirans, multasque nubes afferens

Subsolani natura.

Austri qualitas.

Aquilonis flatus.

Magni Alberti de Austri, & Aquilonis flatibus sententia.

Venti humidi, gradinosi, nigres efficientes æstuosi.

Venti nubulosi.

Venti sereni.

Procellarum generatio.

Tropez. Venti fulgarantes.

Sol duplici suo motu diu cardines perambulat, oes cit ventos.

Flatus in luminariu exortu.

Venti à quatuor cardinalibus.

Aquilo magnus, & Auster flantes.

Gg 2 sereni-

Dies xv. post
brumales cō
uersiones Au
strum.

Arist. ad diē
70. retulit.

Philosophi
contradictio
tripliciter so
luntur.

Aquilonis
crepitus,

Ventorum
terminus.

Aquilonij sta
tus cor nu
mero impari
Australi pari
terminetur.

Austri, & A
quilonis sta
tus ad inui
cem diu, no
ctuque.

Venti diurni
validiores
nocturnis.

serenitatem spondet. Auster flans æstus erit, Christus Dominus Lucae Cap. XII. Dies XV. post Brumales conuersiones, vt plurimū Austrum præfert Theophrasto: Et Arist. probl. 32. sect. 26. quia Sol ad Austrinum signum, & locum se conuertit. Sed & ipse philosophus lib. 2. Meteorum cap. v. ad diem septuagesimum id retulit, à brumali conuersione: rationem asserens, quòd ante, Sol à loco vnde Austri oriuntur, sit remotus: vt minus possit illos excitare; quare contradicere sibi videtur. Sed nulla est contradictio, primò, quia in primo loco dicit vt plurimū non semper, secundò dicitur, quòd intelligi debeat, vt initium, nam sic minus potest: dies autem LXX. absq; limitatione Austrinus est à brumali conuersione, & est validior altero, qui in initio occurrit; vel in secundò loco (& est tertia respo- sio) loquitur de Etesijs Australis, tunc spirare solentibus. Flante Aquilone, si eorum crepitus audiatur, quæ pridem conglutinata, cum Auster dominatur, remitti, atq; resolui solent: iudicium est in Australes ventos fieri mutationem. Occidui flatus celeriter deficiunt, Aquilones impari dierum numero: Australes pari. Theophrasto, Plinio lib. 2. cap. 47. & Aristoteli prob. 9. quinimo, & Homero pœtæ antiquissimo odissæ. T. Aquilonis flatus duratio breuissima trium dierum numero completur iuxta Aristotelem, & Theophrastum: Austri verò quatuor. Cur autem prima numero impari, secunda pari constituatur? à locorum natura per quos venti transeunt, pendere scribit Federicus Bonaventura annot. 45. super lib. de ventorum signis. At si qua mea est sententia, adderem ab Austri natura principaliter provenire: qui cum sit calidus, & humidus, & per eum Sol continuo inambulet, vaporibus abundat quamplurimis, vt dictum est; quòd fit, vt breuissima illorū duratio superet breuissimam Aquilonij flatus die vno, cum minus abundet. Cum igitur istius dierum trium sit periodus, vt patet ex observationibus; sequitur, vt illius sit quatuor ob vapores, seu exhalationes. Auster cum noctu flat, vehementius flat Aquilone noctu spirante: è contra autem Aquilo cum interdiu flat, vehementius Austro flat, interdiu spirante iuxta Plinium lib. 2. cap. 46. Qui interdiu venti flare incipiunt, diuturniores, validioresq; illis existunt, qui noctu Theophrasto. Hæc itaq; de ventis pauca sufficiant, nam satis etiam in vnoquoq; meteco de ipsorum productione, & qualitate dictum est.

De Nubibus, & earum portentis. Cap. XVI.

Nubes prin
cipium co
gnoscendi om
nes aeris im
pressiones.

Nubium effe
ctus.

Nubiū cause

Nubes quid
sit.

Nubes alba.

Nebula alba.

Nubes nigra.

N media aeris regione inter alia, quæ ibi generantur, quæ aqueæ naturæ: nubes præcipuum obtinent locum. Quarū cognitio ita est per quam necessaria, vt illæ sint omnes aeris impressiones cognoscendi principium iuxta Diuum Thomam: Nec immeritò. Ab illis certè proveniunt pluiæ, nebulae, imbres, Nymbi, Stillæ, Nix, Grando cum consequentibus: nempe parælia, paraselenæ, Virgæ, Arcæ, Halones, Irides. Ipsæ quoq; indicant ventos omnes à qua parte flant: sicq; sciuntur aeris mutationes. A Sole omnes causantur, & ab alijs astris effectiue: materialiter verò à Terræ, & Aquarum vapore. Nubes igitur vapor est humidus frigore medijs aeris densatus, & coneretus. Ita vt cū nubis vapor sit subtilis, & non spissus, albam efficit nubem: quia tunc Astrorum lumen in profundo recipit. Quæ si ad terram ex aliquo frigore reprimatur: fit inde alba nebula. Porrò si calor circumstantis frigus expellit ad nubis interiora in spissando, fit nubes nigra quia luminis perspicuitatem non recipit, vel

vel receptam aufert. Quando autem nubis humidum subtile est, adusto terrestri admixtum, fit nubes rubea: quia lumen superius recipit. Quod si humidus vapor inferius sit iam à Sole dispositus, ductusq; mane, vel sero, nubes purpurea erit: atq; eodem die pluuiam præfiguratur. Verum si sit rorans, & in pluuiam se conuertens, ob frigus quod eam in aquam conuertit, fit viridis: lumen à superiori tunc recipiens. Nebula species est nubis, & est quasi infœcunda nubes. Vere, & Aurumno existit, alijs verò temporibus, vt puta æstate, & bruma, minimè: nisi in locis paludosis, & aquosis, serenos potius dies, quàm pluuios indicat: vt plurimum, & sæpe sæpius ex nebula serenitas subsequuta est. Pluuia à nube descendit; quæ resoluta in aquam, fit pluuia. Quæ si guttatim fiat, stilla dicitur: si impetuosior, dicitur Nymbus, aut imber. Si verò congelascit, prius quàm in aquam conuertatur, fit Nix; certè ex humore mollius coacto. Est namq; Nix aqua congelata: sicuti pruinæ Ros congelatus. Verum postquam nubes in aquam resoluta est: dicitur grando. Gignitur etenim congelato imbri: & sæpe sæpius interdiu, quàm noctu; resoluiturq; multo celerius quàm nix: fortassis iuxta Angelicum Doctorem super Psalmum 17. quia habet similem causam generationis cum fulgure. Dicamus igitur, quid portendant. In montium cacuminibus cum incidunt nubes: pluuiam denotant. Pluuia citissima præscitur per magnam nubem Orientem ab illa mundi parte, à qua venti flant: & quò intensior, maiorq; fuerit nubes: Eò citius, certiusq; futura, & citissima pluuia est indicium. Primum gelu quod primo accidit in anno, si dissoluatur cum pluuia: quodcumq; subsequens gelu anno illo cum pluuia pro maiori parte dissoluetur. Calor in æstate intensior solito, & pungitius, pluuiam cito futuram significat. Aqua pluuialis quæ cecidit, si cito desiccetur, & ultra solitum, ac absq; vento: pluuiam magnam portendit. Nubes lanæ vel heribus similes: aliquando pluuiam significant. Quæ si scissæ, & gradatæ admodum ouium gregis apparuerint: pluuias, sed non multas denotant. Nubes nigræ in aere pluuias inducunt: albæ tempore æstiuo, grandines. In bruma verò albæ nubes niues demonstrant. Nubes cum celo sereno in altum vehuntur, ex quacumq; mundi parte fiat: ab illa quoq; emersuros ventos, indicium est. Si nubes globarentur, & appropinquante Sole discutiantur, & hoc ab Aquilone fiat: ventos cient. Cum multæ apparuerint albæ nubes vespere præsertim ex ea parte quæ Horizontem perstringit, idq; per duos, aut tres continuos dies tempore brumæ: tunc frigoris extat signum, & niuis. Aeris turbatio ad pluuiam, & nubes albicantiores solito, si apparuerint, niuem significant: præsertim si post talem apparentiam sentiat aer vteumq; calefactus: nam tunc niuem cito, venturam significat. Ratio est quia in media aeris regione vnitur frigiditas, & calor inferius ad nos impulsus futuræ niuis dat indicium: ac propterea cum ningere deberet, aer tenebrosus redditur quadam alba tenebrositate: at verò cum futura pluuia sit nigra; quadam tenebrositate aer conturbabitur. Nubes vna si fit alteri contraria: tempestatis est indicium. Si in ventum resoluitur: in mari, & in terra tempestatem inducet. Si colliduntur, aerem inflammant: tonitrua, & coruscatione efficiunt. Nebulæ in aere apparentes, si cadant, & superius non ascendant: aeris purgationem producant; idcirco serenitas erit. In principio gelu niues cadentes subtiles, & minutæ fortius gelu significant. Si autem latæ: cum gelu dissolutionem denotant. Si grandines magnæ, & latæ in gelu initio ceciderint: gelu dissolutionem significant. Si maris nebula terram petat vento sibi opposito flante: pluuiam denotat. Si mane nebula moram magnam fecerit circa montium cacumina, vel campanilium altitudinem, aut nemorum: pluuiam portendit. Nebula si ascendit, ita vt aer inferius serenum fiat, pluuiam indicat futuram: quia aer frigidus,

Nubes rubea.
Nubes purpurea pluuiua.
Nubes viridis pluuiua.
Nebula quid sit.
Nebula serene nitatem indicat vt plurimum.
Pluuia.
Stillæ.
Nymbus, & imber.
Nix.
Pruina.
Grado, & eius generat.
D. Thomas.
Nubes in motum cacuminibus.
Nubes magna Oriens a loco ventorum.
Gelu dissolutione ex pluuia.
Pluuia Citissima.
Pluuia magna.
Nubes velle ribus lanæ similes, scissæ, & gradatæ.
Nubes nigræ albæ in æstate, & brumæ.
Nubes altæ.
Nubes globatæ, & à Sole discussæ.
Nubes albæ vespere tempore brumæ & cet.
Nubes solito albicantiores cum aeris turbatione.
Nubes alteri aduersa.
Si in ventum resoluitur, si plures colliduntur.
Nebularum casus.
Niues subtiles, minutæ, aut latæ.
Nebula maris terram petens.
Nebula mora magna circum montium cacumina, &c.

Ptolemæi sc̄
gentia de nu
bibus floccis
lanæ simili
bus.

Nebula alba
æstatis tem
pore.

gidus, & humidus iterum est eleuatus. At vero si nebula in minimas resoluitur guttas: serenitatem promittit. Ptolemæus locis iam superius citatis habet, nubes in quibuscunq; sinibus, conspectas, assimilés floccis lanæ: nonnunquam hyemes, hoc est pluuias cum frigore, non hyemis tempus asserit: vt explicat Haly, cui consentit Cardanus. Ratio est, quia vapor humidus valde copiosus, & crassus: ibi residet; quandoquidem flocci illi crassitiem, spissitatemq; demonstrant æquabiliter. Aquarum atq; niuium multitudo in hyeme, æstatem fore calidam promittit: at paucitas, aquarum multitudinem in æstate denuntiat. Aquæ absq; Sole, dum incalescit; aquarum copiam denotant. Calor nobis inferior frigus portendit. In aere si nebula alba apparet æstatis tempore, tempestatem futuram indicat. Præcorum verò sententias, & nostrorum etiam opiniones circa nubium generationem consulto omisimus, cum quia in nostris meteorologicis libris illas adduximus, tum etiam in libro, cuius inscriptio est, opiniones hominum de Deo, & creaturis; similiter hæc, & alia ibi luculenter digredimur.

Alia nubium præsignificationes cum Maiori prædictorum
explicatione. Cap. XVII.

Nubes simul
coacernatæ.

Mare cingen
tes.

Nubes arci
coloris.
Nubes sicca.

Nubes recta
in montis ver
tice.

Nubecula in
longum ex
tenta.

Nubes vt vel
lera.

Rami opinio

Pubitatio cõ
tra Virgiliũ.
Respõsio du
plex.

Nubes ab oc
casu.

LIBET etiam hoc in loco circa præcitata nubium portenta, alia quoq; asserre, quæ à viris doctissimis varijs in locis obseruata sunt, & pertractata, quæ supradictorum dilucidationi maxime conducent. Nubibus itaq; simul coacernatis, si alia ad eas occurrerint, illis tamen immotis permanentibus, tempestatem profectò sunt nuntia. Quòd si mare cingant serenitatem portendunt; quemadmodum etiam si pluuia cadente, ad occasum æreum referant colorem, vt plurimum postero

die serenitatem præsigniunt Theophrasto, Arato, Theoni, & Plinio. Quòd si fuerint sicca, ac aquarum expertes, cœlo perturbato, serenitatem quoq; spondent. Sicuti si magna mole nubes assurgens, ac tumida, ad serenitatem mutari tempus, ostendit. At verò si talis nubes ad montis verticem recta steterit: tempestatem indicat Theophrasto ex Archilochi Poetæ testimonio. Si nubecula sereno cœlo extenta in longum: & diuisa in aere apparuerit: signum est, nondum esse sedatam tempestatem. Quando nubes, vt vellera lanæ apparuerint: pluuiam spondent Theophrasto, Arato, & Virgilio. Plinius verò cum tales nubes ab Oriente, & multæ conspectæ fuerint: in triduum aquas præsignire, affirmat. Sed præcitati auctores cum Theone, & Ptolomæo semper, & vbiq; cum apparuerint: pluuias prænuntiari, fatentur. Petrus Ramus Virgilium canentem

Tenuia nec lana per cælum vellera ferri.

explicat, ac si loqueretur de lanæ floccis per aera volantibus. Verum doctissimis viris manifestum est, Poetam loquutum de nubibus, quæ similes sunt lanæ velleribus, non de lanæ floccis. At qua ratione Virgilius tales nubes tenuia vellera appellauit, cum sint densissimæ? respondetur primò, quòd tenuia vellera dixit relatiuè ad alias densiores. Secundò tenuia vellera vocauit ob albescentem colorem. Tales itaq; nubes cum vndiq; æqualiter constent; densitare velleribus similes dicuntur; id est albæ. Nonnulli quoq; rentur tales nubes, velleribus scilicet similes, imbres significare. Nubes ab occasu veniens nimum designat. Christus Dominus Luca cap. 12. Nubes vnde exoriri, & moueri videbitur, inde ventum expecta-

expectato. AEstiuis temporibus, si nubes sicca exoriantur: ventum indicant. Nubes in montium summitatibus confidentes, ac coaceruatae, pluuias, aut ventos ex ea parte, qua confident, praedicunt. Itaque in vniuersum omnes montes, qui vim habent significandi, vt sunt altissimi, & mari proximi, si cacumina absque nubibus apparuerint, serenitatem: si cooperta, australes ventos, pluuias, vel tempestates annuntiant. Theophrastus de Mysio, Athos, Olimpo, & pelio praesagit, & quae de Parnasi parte ad fauoniū, atque ad occasum vergente scribit: eadem de Vesuuio Neapoli praedicere possumus; nam altissimus est, & mari proximus. Itaque si Aquilone dominante eam Vesuuij partem, quae ad fauonium, atque ad occasum vergit, nubibus stipatam viderimus: proximam reputabimus esse tempestatem, ac futuros imbres, & pluuiam. Sicque in diuersis mundi partibus poterit prudens Philosophus vaticinari ea, quae circa temporum mutationes eueniunt: obseruatis ijs, quae circa montes obseruanda veniunt, vt iam dictum est. Vniuersaliter itaque duo in nubibus ob praedictionem considerata sunt: forma, & color, talis namque erit temporis qualitas. Et quo ad formas, nimirum nubes si sublimes fuerint, tarde pluuiam casuram pronuntiant, si humiles, cito: rarae, paucam, & breuem: densae, magnam, & diurnam portendunt. Sed quae ad modum densae sunt, tenuem quoque pluuiam, sed diurnam promittunt: altius autem plus solito posita, iam cadere incipient. Quod si nullae nubes instar velleris, aut lanae depexae aethera circumdederint, praesertim si nebulae ima petant, ac campis recumbant: certe serenitatis est indicium. Quod vero ad colores attinet, sciendum est, plerumque in aethere coire nubes quadruplicis coloris: nigrae, rubentes, albicantes, & virides. Nigrae ex se, vt plurimum, tempestuosae sunt, & frigidae: rubentes, ventosae: albicantes, serena: virides, pluuias. Haec autem si nigro permisceantur, funestae sunt, cum lapides iaciant: albicantes, quamuis ignem iaculasse compertae sint, extra noxam tamen plerumque habentur, nisi multa ariditas fulmen exciperet. Fulminis quoque colores rubro, claro, albo, flammescenti, rutiloque; aut instar niuis candidae distinguuntur. Quorum rubens formidabilis, clarus, albus, quod plerumque disseceretur, minus nocens offenditur: flammescens vero, ac rutilus penetrat nonnunquam & incendit. Idcirco Magnus Albertus perniciosissimum illud arbitratus est. Haec itaque de nubibus, & earum prognosticationibus in consideratione veniunt. Nunc autem de niue, eius generatione, & de consequentibus dicendum remanet. Niuis generatio a multis variè assignatur. Sed hic non est locus suus, cum alibi scripserimus. Nunc vero raptim occasione praedicendi illam. Nix iuxta Aristotelem primo Meteor. ex diffusa nube, & rara gignitur in medio aeris interstitio, in bruma, vel in veris initio flante Aquilone, & illa est sua proxima materia. Efficaciens vero propinquum intensa frigiditas per aerem diffusa, quae nubis partes, priusquam in aquam resoluantur: praecipit, & possidet. Ioannes Baptista de Porta vir doctissimus in suo secundo libro de Aëris transmut. cap. 7. propriam ponit opinionem de niuis generatione, dicens sic gigni. Agitata aqua interueniente aere, spumescit, sic agitato ventis aere iam iam rosido, & in nubes coalito, spumas concipit, quae in horrescente frigoris rigore, in niuem concrefcit. Sed haec sua opinio est Aristotelis in libro de animalium ortu; vbi niuem spumam quamdam esse, sentijt: multum aeris in ea contineri, qui ex humidi attritu attrahitur. Verum alia, quae ibidem, & in alijs libris contra Aristotelem scribit, alias videbimus, quam veritatem contineant. Quo vero ad prognosticationem attinet, haec sunt rusticorum regulae. Si aer calefiat nubibus apparentibus, calorem paulatim expellens: niuem casuram portendit; ea rectè, quia materia niuis proxima est nubes valde calida. Item aer turbidus, si albefcat, atque ad claritatem declinet

Nubes in montium summitatibus. Montes nubibus expositi, atque obuesti.

Praesagia de Vesuuij monte Neapoli.

In nubibus duo considerata forma & color.

Nubium colores quod praesagiunt.

Fulminum colores quod vaticinantur.

Magnus Albertus.

Niuis generatio.

Niuium causa.

Io. Baptistae de Porta opinio de niuis generatione.

Io. Baptistae de Porta opinio est Arist.

Rusticorum regulae de niuium casu.

Plutarchi
prælagiū de
quæ.

net clara turbatione, niuem portendit, iam in præcedenti capite tetigimus. Ratio est, quia nix fit ex nube rara, & diffusa, ac ideo diaphana, igitur alba. Ergo benè prognosticantur rustici de aere turbido albescente, &c. Plutarchus in lib. de primo frigido. Austro prius flante, vt disponatur aer; deinde spiret borea: niuis illicò casuræ nuncia est. Affert prouerbium.

Auster si Boream exciueris, illicò ninget.

Dicamus deinde de nubium adiunctis cum consequentibus.

De Nubium adiunctis, & eorum significationibus.

CAP. XVIII.

Colores, &
reflexio ra-
diorum So-
lis, & Lunæ
sunt nubium
adiuncta,

VBIVM adiuncta sunt, vel colores, vel reflexio radiorum Solis, aut Lunæ in ipsis. Variantur quidem colores in nubibus, & in diuersis cernuntur figuris: prout admistus ignis vel excedit, vel exceditur. Ab his tamen coloribus, & figuris nihil certi circa aeris qualitates portendi potest, nisi quæ iam tetigimus: & iuxta alios quandoq; ventum, quandoq; pauculas aquæ guttas excitare: sed vt plurimum verò aeris serenitatem, tranquillitatemq; promittunt. At

Luminarium
imagines.

reflexio radiorum Solis, aut Lunæ exprimit, vel Solis imaginem, seu imagines; vel Lunæ. Nam plures Soles, vel plures Lunæ in ortu, aut occasu fulgere existimantur. Solis imagines parelia dicuntur: Lunæ verò, paraselene. Vel illa reflexio lineam ostendit aliquando rectam, vt virge, nonnunquam verò curuam: & hanc vel integram, vt circulum: vel dimidiatam, vt arcum. Circulus integer Halonem Græcè, seu Aream, aut coronam latinè exprimit: dimidiatus vero iridem. De parelijs, & paraselenis primò dicendum est, quid sint, & quid portendant: deinde de Iride seorsum. Quid sit parelius ex dictis iam patet, non nisi reflexio radiorum Solis in nube densa, & æquabili: quæ ad latus Solis existens, vt speculum, Solis radios recipit: coloremq; eius inde refert. Vnde videntur plures Soles. Paraselena autem reflexio est radiorum Lunæ in nube etiam æquabili, & densa; quæ ad Lunæ latus existens, & tanquam speculum, Lunæ radios recipit, indeq; eius colorem exprimit. Vnde videntur plures Lunæ, tametsi re vera vna est tantum Luna, & vnus Sol: sed ex refractione radiorum vtriusque luminis in nube, oriuntur idola, & imagines Solis, & Lunæ. Hinc habemus materiam, formam, & horum efficientem causam: quæ ad illa producenda concurrunt. Nam materia pareliorum, & paraselenarum iam explicata est: vt sit nubes densa, & æquabilis Solis obuersa ex obliquo ad latus. Forma verò refractione radiorum solarium, vel lunarium in nube ad latus vtriusque luminis existente.

Parelius quod
sit.

Paraselene.

Pareliorum,
& paraselenarum
causam.

Dicimus vtriusque luminis seorsum, atque disunctim; puta vel Solis, vel Lunæ. Dicimus ad latus fieri ad differentiam Halonis qui sub Sole sit, vt dicemus; & iridis, qui è regione Solis producit: sed hæc meteora fiunt ad latus. Quæ nubes radium recipit velut speculum. Et quemadmodū ob eius densitatem à leui aere aspectus frangitur: ita profecto colorem, qui in Sole est, vel Luna, apparere facit. At efficiens illorum causa est vis coelestis, quæ nubis materiam attrahens, illam præparat: vt huiusmodi non aliam formam recipiat. Quid verò portendūt, quod est finalis illorum causa, dicendum remanet. Quotiescunque igitur parelia, siue paraselenæ apparuerint, tunc pluuiam significabunt magnam: præsertim si Austrum versus apparuerint. Est etenim ea cœli regio in aquam magis mutabilis quam

Pareliorum,
& paraselenarum
portenta.

quam Aquilonis : cuius aer non ita facile in aquam conuertitur . Thimon in sua meteorâ dicit, parerellos (ita parelia vocat) circa Solem, quando scilicet binus, vel trinus apparet, futuram pluuiam , & magnam denotare : cum illi vapores sint humidi, multi, ac supremè eleuati. Nescimus autem cur parelia vocet parerellos, nisi velit sumere pro virgis : quæ cum lineam rectam ostendant, parerellorum similitudinem habent. Nam parelia solis idolum referunt: pararelli lineam rectam, vt virga. At dicamus de Halone quem latini dixere aream, aut coronam . Halo nihil aliud est nisi luminis refractione secundum circulum facta in humido vapore: inter visum, & corpus luminosum posito. Ex qua diffinitione habes primo, quæ sit eius materia, certè vapor humidus inter luminosum corpus, & visum nostrum interpositus. Secundo quæ sit efficiens, nempe lumen : nam id Halonem efficit. Tertiò quæ sit formalis, non nisi luminis ipsius refractione in hoc vapore circulariter ad aspectum nostrum. Nam ad angulos æquales restringitur lumen : idcirco circulariter videtur ob æqualem luminis refractionem ad visum aggregati. Quid autem Halo, siue Area, aut Corona significant : dicendum est. Halo si circa peripheriam spissatur, & nigrescit, vel viridescit: humiditas impressiones casuras denotat. Si attenuatur, & deficit, vel id æqualiter fit, vel vno loco, vel pluribus locis: si vno loco, & in vna parte rumpitur : ea quidem ventus accidet . Nam & hæc vaporis diductio à flatu fit: qui certe iam cœpit, sed non dum in terris sentitur . Si vero pluribus in locis laceratur , & frangitur : tempestatem ingruere scribit Seneca. At verò si æqualiter deficit, & dilabitur : quietem, & aeris serenitatem promittit. Alij verò arbitrantur, quòd quando circa Solem, vel Lunam apparet : quandoq; eum significare ventum, quandoque pluuiam. Nam si non disgregantur in aliqua parte, nec cito euanescit : tunc dubio procul pluuiam portendit ; vt plurimum verò ventos significat. Conformia & hæc sunt his quæ Ptolemæus scripsit libro secundo Quadripartiti capite vltimo : de quibus & nos in præsentis libro capitibus, tertio, quarto, & quinto, ad duo lumina relatis, mentionem fecimus . Et nunc quoq; dicemus, radios, nubesq; subrubras, & refractiones , vt areæ, & virgæ, ventos ex ea parte significare in qua similia cernuntur . Quæ si sub pallida . obscura, vel nigra fuerint , quæ apparent : imbres, hyemesque denuntiant . Porro Cardanus qui Ptolomæum egregie explicat , ac commentatur doctissimè circa areas digreditur : nempe quòd si vna fuerit, & paulatim euanescat : serenitatem annuntiat . Si duæ, aut tres, hyemes significat . Quòd si cum hoc rufæ fuerint , aut quasi laceratæ, hyemes, magnosque ventos: sanè, à ventis prouenit laceratio . Spissæ ac caliginosæ , niues , & hyemes : laceræ verò nigrae, aut luridæ vtrumq; portendunt. Generantur vtiq; Halones temperato , ac tranquillo tempore . Quandoquidem magnus calor vaporem dissipat : & intemperatum frigus nimis condensat. Idcirco quieto tempore fit ex vapore in aere existente raro, & in nubem noodum contracto . In cuius centrum si vtriusque luminis, vel Lunæ, vel Solis radius cadat: fit circulus post circulum, quemadmodum lepis in aquam quietam proiectus ; facit circulum post circulum paulatim euanescentem . Ita ex illo vapore fit circulus post circulum : nam impulsus impellentem formam insequitur . Cumque omne lumen naturaliter sit rotundum , ideo vapor ille rotundatur : Nam & duo lumina circa quæ apparent : peripheriam habent, & circulum . Sed & de nubium adiunctis , earumque significationibus distincto capitulo ad pleniorum illarum intelligentiam, statim dicemus .

Thimonis sententia de parelijs.

Parelia vocata à Thimone pararelli.

Halo quid sit

Halonis causa omnes.

Halonis, seu areæ, vel coronæ portenta.

Senecæ portenta. Aliorum portenta.

Ptolemæus.

Arcarum, virgarum, & similitum significationes .

Cardani portenta de areis, virgis, & similibus .

Halones quâdo generantur, & quomodo fiunt.

Adiunctorum nubium portenta. CAP. XIX.

Circulorum, arearum, & similibus portenta iuxta Plinium.

Circuli duplicati circa Solem quid præsignificat iuxta alios.

Circuli euanescentes circa veris finem.

Halonum, & circulorum duratio.

Argumentum.

Responsio. Responsionis confutatio.

Pareliorum significata.

Theophrastus.

Aristoteles.

Virgæ cur imbecilliores pluias excitat, quâ parelia, coronæ, & irides. Arist. opinio de generatione virgarum. Coronarum prælagia.

Arist. portenta de corona.

Plinij vaticinatio de coronis circa luminaria.

T verò circa portenta conuenit supradicta augere, explicareq; . Plinius lib. 2. cap. 3. asseuerat circulos repentinos rubei coloris plurimum esse prodigiosos: quippe qui bella prælagiunt ob longiorem solis defectum, continuumque pallorem. Ex quo alij occasione sumpserunt philosophandi, dicentes; tales circulos in Sole, seu circulos circa Solem duplicatos, portentosa tonitrua, atque fulmina, quæ ædes, & iumenta prosternunt, prælagire: insuper captiuitates, & hominum interfectiones, accolarumq; rapinas, hostiles classes, piratarum incurSIONES, grassationesq; , atque incendia; quinimò circa veris finem, circulis euanescentibus pluere solent sulphurea graua cum vapore foetido, moxque sequuntur horrenda tonitrua, ita vt audientes contremiscant: rapidaq; flumina plus solito niuium resolutione excitata, omnia suo versu obruere solent, ac dispergere. Vnde autem tot pessimos futuri temporis euentus habent? sunt qui rentur vel sui natura, vel alia secreta ratione. At certè dubitamus hæc, & similia ab hisce circulis, & Halonibus proueniri, cum vltra duas horas, & dimidiam durare minime possunt: qui igitur fieri poterit, vt tot effectus durabiles à causa parum durabili proueniri possint? nam de Cometis non est ambigendum ob diurnitatem. Quod si dixeris, eclipses parum durant, nihilominus tamen tot mirabiles producunt effectus: Respondetur, non esse eandem rationem; nam in Lunæ defectu aufertur totaliter lumen, in Solis labore impeditur: quod quidem inferioribus malum iudicatur, quæ vtriusq; luminis lumine gubernantur. Quæ si dixeris hæc quòd non simul, & coniunctim, sed diuisim conuenient: hoc est, supradictorum aliquando quædam, quandoque alia, id dubio procul sufferri potest. Sed referamus nos ad aeris, temporumque mutationes, & dicamus in vniuersum de parelijs primò, & virgis: secundò de Coronis, & Halonibus, tertio de Nebulis. Parelius inde aquas, aut ventos promittit: vnde apparebit. Alij habent parelios semper aliquid singulare significare coelitus, quod certè intelligendum est, cum fiunt crebriores. Item si duo parhelij (hoc est soles alteri iuxta Theophrastum) appareant, vnus ad boream, alter ad Austrum, simulque Corona: celerem imbrem nuntiant. Aristoteles author est, parelia magis pluias indicare, quàm virgas. Virgæ pluiiarum indicia sunt, quemadmodum parelia, coronæ, & irides, sed imbecilles excitant, modo ad meridiem fuerint, nunc ad Septentrionem exortæ iuxta Theophrastum. Causa est, quia virgæ semper ad latus generantur, vel australe, vel boreale, vt Author est Aristoteles 3. Meteor. Cap. 6. numquam ad ortum, seu ad occasum: rursus Oriente, & Occidente Sole, sed vt plurimum Occidente, in medio nunquam, vel raro. Corona si æquabilis concresecat; & emarcescere videatur: serenitatem portendit Theophrasto, eadem quoque si atræ, & nigræ fuerint, pluias, ac magis si vesperæ contingant, ob humiditatem. Sed ante eum suus præceptor Aristoteles docuit, nigram coronam imbres prælagire: si frangitur, ventos: si emarcescit, serenitatem. Plinius circa duo lumina coronarum apparentias sic distinguit. Si circa Solem Occidentem candidus circulus fuerit, noctis leuem tempestatem: si nebula vehementiorè, si cadente Sole, ventum. Si ater circulus fuerit, ex qua regione is eruperit: ventum magnum. Circa Lunam si caligo orbis nubem incluserit, ventos, quæ

se ru-

se ruperit: si gemini orbis cinxerint, maiorem tempestatem, & magis si tres erūt, aut nigri, aut interrupti, atq; distracti. De coronis verò quæ sunt circa alia sidera inquit; si stellarum errantium aliquam orbem incluserint, imbres. Circuli noui circa sidera aliqua, pluuiam. Aratus autem ante eum habet, quòd si nigra fuerit corona, ac stelle ambæ eodem colore, pluuiam minitari: coronas verò soli propin quas, ac impenitas, nigrescentes, tempestatem: non propè, nigrescentes, serenitatem polliceri. Sed Aristoteles tertio Meteorò. Scribit omnem coronam simpliciter esse bicolorè, ac proinde pluuiam significare: non nisi quia vaporibus con crescentibus oritur, quod est imbrium ratio. Quò circa coronæ à caligine, quæ circa luminaria uolitant, fiunt, aspectum reflectente: unde sub Sole, & Luna effi buntur: quemadmodum iris è regione, parelia, & virgæ ad latus, vt iam supradictum est. Circa Lunam sæpius, quam circa Solem fiunt: quia Sol calore suo con cretionem dissoluit. Quare si circa Lunam fuerint, magis flatum decernunt, quàm si Solem circundauerint: quòd si circa vtrumq; lumen disrumpantur, ventos pro ximos esse, monent Theophrastus, & ex qua parte se ruperint, ventus excitabitur; idq; communiter est receptum. De nebulis iam dictum est, & dicatur, vel nullos imbres, vel paucos regulariter esse expectandos: nam serenitatis sunt nunciæ. Ve rum tamen iuxta Theophrastum ad Lunæ configurationes, & schemata relatæ, tum flatus, tum quoq; imbres præsignificare solent. Igitur ex nebulis, quæcumq; ceciderint cornuta Luna, tunc temporis flatus prænuntiant: quæ verò pleniore, tunc imbres fore, minantur, & quò magis in alterutram harum configurationum intrebuerint: eò magis hæc fore, præmonstrabunt; quia etiam cum decidentibus nebulis surgentes prædicunt.

Coronæ cir ca sidera.

Arati opinio de coronis.

Corona om nis bicolor est iuxta Ari st.

Coronæ, pa relia, virgæ, Irides quo modo fiunt.

Coronarum disrump tio vé tos ostendit.

Nebulæ quid portendunt ad Lunam, relatæ.

De Iride eiusque causis. CAP. XX.

VE MADMODVM parelia ad solis latus, Halones sub Sole: ita iris è regione Solis gignitur in nube, quæ in guttas dissolui iam incipit: in quas radij incidentes refractione sua pingunt nubem. Est namque iris arcus varios habens aduerso Sole colores in nube, quæ sit rara, concaua, torida idest aquosa, ac inæquali ex reflexione radio rum Solis oppositi: sicuti videmus radium in aqua fulgentem relucere ad parietem. Ideo nonnulli dicunt arcum reflexionem esse luminis in nube opposita. Aristoteles in

Iridis gene ratio.

Iridis diffini tio.

Iris iuxta Arist.

suis meteoris sentit arcum esse refractionem visionis in Solem. Dicit. *η ανατολῆς τῆς ἰριδος ὁ φῶς πρὸς τὸν ἥλιον*. Verum enimvero vtrumq; certe concurrat: nempe radij refractione, & luminis reflexio. Nam radij refractione nubem pingit, lumenq; intendit: vt ob radij duplicationem magis fiat visibile. Ad id lumen reflexione delatum ad visum: in primis arcum efficit, atq; informat. Vnde Iris iuxta quod videns mutatur, mutatur & ipsa: & ad quodcumque latus mouetur, ad idem inclinatur & iris. Quod certe Opticis occasionem dedit admirandi, dicendique iridem insequentes fugere, & fugientes insequi. Quod pulcherrimo disticho enigmatice explicuit Doctissimus Freigius in sua meteorologia, dicens.

Ad Iridem radij refractione, & luminis reflexio concurrunt.

*Si fugio sequitur, sed me fugit illa sequentem:
Res varia, & mira est, dic mihi quaeso quid est?*

Iris cur mutatur, ad mutationem videns.

Iridis causa formalis, materialis, & efficiens.

Iridis causa iuxta opticos.

Vitellio, & Alacenus.

Propriū Opticæ subiectū adæquatū.

Ad videndū necessaria.

Subiectū eō munæ opticæ. Optica scientia quid.

Visio recta, reflexa, & refracta.

In lib. De opinionibus hominū, &c.

Proculdubio respondebis: iris est. Vnde autem id prouenit, expendere licet. Optici ex lineæ concursu ad visam reflexione progredientis cum perpendiculari lineâ à puncto rei visæ ductâ super superficiem corporis à quo fit reflexio formæ visæ, prouenire ostendunt. Ex hoc enim quod multi radij simul congregati ad visum reflectuntur à diuersis partibus materiæ iridis, cum generatur iris, secus non fieret: ex hoc certe sequitur, quod prout visus mutat puncta sua in materiam iridis, mutatur & ipsa iris: & quotiesq; se vertit videns, vertitur & iris: nam semper radij comitantur vniformiter visum, & iridem. Ex quibus habetur, quæ sunt iridis causæ: formalis scilicet, materialis, & efficiens. Formalis est ipsa refractione radiorum luminis in vapore rorido: qui dum in guttas dissoluitur, fiunt illæ ut specula, in quas radij reuerberantes, sua refractione colorant nubem: atque ad visum delati, formam arcus reddunt. Materialis est roridus vapor, inter guttas quæ dilabuntur, medians, & aqueum vaporem: leuitatis multum continens, nondum in aquam redactus: ac propterea suspensus manet ne dum propria leuitate, sed regenerantis virtute. Dum vero vel à frigore, vel ab aliquo alio agente in aquam redigi incipit: dum dilabitur, auanescit & iris. At efficiens causa solis radius est, vel Lunæ: aut in vniuersum lumen. Optici sentiunt esse formas radiantis. Nam ex reflexione luminosi corporis ad visum: fit iris. Sanè ab omni corpore diaphano inspissato, ut sunt nubes, vapor, aqua, vitrum, Chrystallus, accendatus, & similia reflectuntur radij. Cum itaq; soli aduersatur nubes, vel vapor roridus: tunc profectò ex radio solari in nubem, vel in vaporem roridum incidens: fit reflexio. Nam solaris radius in nubem, vel in roridum vaporem incidens: reflectitur. Huius tamen rei causam, si subtilius expendere desideras: vide quæ scripserunt optici, præsertim Vitellio, & Alacenus de luce, umbra, colore, visus natura, facultate, veritate, hallucinatione: è situ, motu, numero, quantitate, figura, & de adiunctis omnibus; inde certe assequeris, quod cupis. Ex quibus omnibus sequitur subiectum adæquatum opticæ, & proprium, esse colorem, & rem lucidam vmbra, vel corpus lucidum coloratum, & densum: Quia, quæ videri debent, lucida, colorata, & densa esse oportet. Requiritur ergo ad videndum corpus, ut subiectum, quo visio terminetur: quandoquidem absq; eo nec lux, nec color, nec densitas esse potest, sunt etenim illius comites, & adiuncta. Ita quoque absq; luce colores non apparent, absq; densitate visus transuolat, & penetrat, ac propterea requiruntur corpus, lux, color, & densitas. Corpus quidem cum suis adiunctis, ut sunt motus, quies, locus, quantitas: qualitates etiam in figura, situ, asperitate, lenitate, siccitate, humiditate, &c. Quare subiectum commune opticæ erit corpus cum omnibus his. Est namq; optica, scientia de ratione videndi, & geometria in luce, umbra, colore, visus natura, facultate, &c. aut, quod visus ipse rectus sit, vel speculorum reflexione, vel mediorum refractione ob diuersorum densitatem, & raritatem. Primum fit per radios rectos in aere. Secundum per refractos, vel ad angulos æquales in prohibentibus penetrationem, ut sunt specula, plana, caua, conuexa, simplicia, composita, & hi propriè reflexi dicuntur, seu reuerberati: vel ad inæquales in penetratione minimè prohibentibus, ut sunt humor, aqua, & similia: & hi dicuntur refracti secundum genus, reflexi à cæteris. Sed hic non est suus locus, hæc, & similia pertractare, alibi etenim digressi fuimus. Vnum tamen maximè adnotandum est, quod docet Vitellio in sua Optica lib. 10. Nempe, cum in medio densiori res visa reperitur, oculus in tenuiori; tunc locus apparens semper est oculo propior quàm verus: si autem res visa è regione in tenuiori medio, visus verò in densiori, locus apparens remotior est verò. At tandè si res visa, & visus in eodem medio consistant, tunc apparens locus cum verò coincidet: & erunt idem.

De

De coloribus iridis. CAP. XXI.

ADMIRANDA quidem, & iucunda est inter cætera in aere visa, quæ in medio generantur, iris apparitio, constructioq;. Quippe, quæ tantorum colorum varietate exornata conspicitur: quod multis viris acuto ingenio præditi occasionem dedit dubitandi, inquirendi, philosophandi, determinandiq;. Nos itaque de eius coloribus, vnde proueniant, dicemus primo. Et quamuis id ex parte iam tactum sit: nihilominus tamen exquisitius quoq; manifestabimus. Videbimusq; quot numero sint, & qua-

Iris apparitio atq; constructio.

les sint: & cur non Solis, aut Lunæ imagines referat, vt parelia, aut paraselenæ, vel speculum: deinde cur arcus formam exprimat, & non circuli, vt Halo, & Area. Sciendum itaq; est, lumen quod naturaliter, est lucidum, recipi in nube inæquali atq; dissimili: & quæ sit dissoluta in plurimas, easq; minutas guttas. Inde sequitur, vt varijs pingatur coloribus: secundum quod lumen miscetur cum umbra huius, vel alterius corporis. Manifestum enim est, quod lumen dum res coloratas transgreditur, illarum procul dubio colorari coloribus. Patet de radio per vitrum coloratum transeunte, quod induitur colore vitri: quia lumen reflexum secum, defert colorem rei, à qua reflectitur ad visum. Alij verò addunt nubem circumstantem, illam quæ est rorida, vbi fit iris: adiuuata colorum varietatem. Verum enimvero diuersa corporis roridi positio propriè efficit, vt sit diuersa colorum varietas: prout diuersi colores in iride diuersimode miscentur: qui quidem miscentur, & transfuehantur ratione materiæ, umbrarum, & locis. Exemplificant nonnulli de vestibus in quibus cum duo, vel tres tantum colores extiterint: nihilosepius diuersorum mixtura gignitur; quia lumini permiscentur. Quandoquidem non est idem purpuræ color ad album relata, & ad nigrum: quia proximi coloris claritas, vel obscuritas aut illam intendunt, aut remittunt. Afferunt quoq; exemplum de coloribus qui in collis Columbarum, Pauonum, & Anatum apparent. Nam cum ex pennarum inæqualitate modo huc, modo illuc iaciantur umbræ lumini permixtæ: fit, vt ex his quoq; diuersi vtrinq; consurgant colores. De numero autem colorum quot sint, & quales sint: reliquum est examine. Nonnulli dicunt iridem totam albam aliquando apparuisse. Id verò à tribus potest prouenire causis, vel à nimia vaporis densitate, ob quam lumen vaporem penetrare non potuit: quare reflexio in superficie facta est, ac lumen à corpore permixto colorum recipere nequiuit: Vel à vaporis raritate ob quam magnus luminis fulgor illum circumfudit: vel à visu in optima existente dispositione cum respectu sui ipsius, tum etiam distantia ad rem visam proportionatæ. Aristoteles tres tantum colores iridis præcipuos posuit: puniceum, viridem, & cæruleum. Puniceus color à loco dicitur scilicet à Phœnice, vel à gente hoc est à Phœnicibus. Hoc colore librarum titulos notabant veteres in Phœnicum honorem, atq; memoriam: quos literarum fuisse inventores dicebant; vti scripsimus libro secundo cap. 15. de libro Apochrypho. Hinc color propriæ flagat velut viola flammea: plerisq; purpura olim vocata. Viridis color qualis sit, herbarum multitudo docet: sanè manifestus est omnibus. Cœruleus color cœlestis sereno Cœlo, dictus quasi cœluleus. His e tribus præcipuis coloribus exornari iridē scribit Aristoteles; puniceo scilicet, viridi, & cœruleo. Puniceus extimam arcus circumferentiam ambit. Fit autem à nube, à lumine, à visu. A nube densiori, sed rorida: à lumine refracto,

Nubium colores ex lumine.

Nubes rorida adiuuat colorum varietates.

Vestis tricolor multiplicis coloris apparat.

Colores diuersi in collis columbarum, pauonum, & anatum.

Iris alba quæ apparuit.

Iridis colores iuxta Arist.

Puniceus color in Iridea quibus fit.

sed

sed reflexio: à visu remotiore, sed debili. Nubes enim tota luminosa est: sed superior eius pars tantum lumine fulget: quia plurimum aquæ continet. (Diximus iam nubem esse roridam, idest aquosam) Inde fit, vt fit spissior, atque nigrior: Igitur color redditur puniceus. Lumen deinde dum à diuersis superficiebus in nubis pro fundo æquidistantibus basi pyramidis primæ illuminationis reflectitur: semper æquales angulos efficit. Ideo cum ad visum reflectitur: per superficiem prioris pyramidis visui proximioris reflectitur. Igitur lumen ob refractionem, & ob longiorem visus distantiam à visibili, vel è contra, debilius cernitur: quia visus debilitas ex longiori visibili à visu remotione causatur. Cumq; sit color nubis nigro admixtum, quia præsupponitur fieri in nube densiori, sicuti re vera lumen in illa recipitur: apparet quidem ex lumine color puniceus, qui idem lumen est.

Opticæ Axioma.
Aristoteles.
Fulgidum per nigrum, aut in nigro cur puniceum.

Color viridis in Iride quomodo gignitur.

Color cæruleus in Iride ex quo oritur.

Raphaelis Volaterrani opinio de ortu colorum viridis, & semicærulei in Iride.

Color quatuor in Iride, & flauus.

Iridem quatuor colores ex quatuor elementis contrahere, ait Beda.

Iris tricolor apparet iuxta Arist.

Iridis colores nec distinguuntur, nec pingi possunt.

Iridis colores ab Arist. explicatæ.

In Optica verum Axioma proponitur, Album scilicet per atrum visum: puniceum apparet. Conforme quidem his quæ Aristoteles scripsit in Meteorologicis libro tertio, capite quarto: quod fulgidum per nigrum, aut in nigro apparet puniceum. Huius ratio est, quia vapor à luminoso corpore remotior, fit spissior, atque nigrior. Cum igitur vaporis nigredo debiliori lumini permiscetur, ipsum denigrat: & visui offuscatus offertur. Et quamuis sit lux: fuscus nihilominus redditur medius aer ob nubium: Color viridis *πρασινος* à Græcis dictus, in Iride ex concurrentibus sex circumstantiis gignitur: scilicet ex maiori luminis mixtione in nubis nigro, ex minori refractione: ex reflexione, & visu sub maiori angulo: ex situ in minori distantia, ex radiatione in spissiori materia: & deniq; quatenus lumen illud pluribus permiscetur vmbri. Ita enim lumen in tali materia reflexum, refractum, mixtum, locatum, irradiatum: visum, viride cernitur. Color cæruleus ex vaporis multitudine consurgit, ac prout pluribus vmbri permiscetur: sed præsertim ex contiguitate ad puniceum, & viridem sic emergit. At Raphael Volaterranus vir clarissimus in argumentum ad primum Meteorologicorum Aristotelis librum habet: reliquos colores, puta prasinum, qui & viridis, & semicæruleum, non ob nubium speculum fieri, sed ob visus debilitatem sic nobis reddi: nam in obscuro caligantes oculi, sub viride quid videre, videntur. Alij quartum addant colorem, nempe flauum: Ab Aristotele locis prærecitatis xanthum appellatum. At hic ex puniceo, & viridi consurgit: non enim est ab alijs distinctus. Flauus certe color ex puniceo ad viridem relato emergit. Quemadmodum etiam superior iridis color in atra nube existens, flauus apparet. Verum Beda sanctissimus, & doctissimus vir, iridem ex quatuor elementis quatuor contrahere colores constantissimè affirmat: rubeum scilicet ex igne in summo: viride in imo ex terra: ex aere iacinthinum: ex aqua verò cæruleum. Sed iuxta Aristotelem (vt dictum est) tricolor apparet. Primus rubeus, vel vinosus, seu puniceus: qui ex radio superficiem rotunditatis nubis tangente, consurgit. Hunc sequitur cæruleus, seu glaucus: color certè mixtus iuxta qualitatem dominantem in medio nubis. Postremus est viridis: vbi vapor magis est terrestris. Hos colores sensim distinguere, nullus potest, etiam pictor iuxta Aristotelem: quia per lineam picta distinguuntur, horum verò colorum nullus per lineam ab alio distinguere potest. Iridis colores exemplis quibusdam explicat Aristoteles tertio Meteorologicorum libro c. 4. nempe exemplo Austri: Qui dum spirat, circa lucernas in hyeme apparent irides, vt dicemus in sequenti libro conspiciuntur maximè ab humidis habentibus oculos: quia horum visus ob debilitatem refrangitur. Fit autem ab aeris humiditate, ab euaporatione, à flamma defluente, & mista: Nam fit tunc speculum, & propter nigredinem quoq; fumosa etenim est illa euaporatio. Sed lumen, aut color, nec albus, nec puniceus redditur propter visus tenuitatem, qui refrangitur, & nigrum

& nigrum speculum : apparet verò purpureus, & Irinus circulariter . Id quoq; in alijs quandoq; cernitur , puta in collo Anatum, columbarum, pavonum : in araneis telis , in vitris & similibus . Exemplo etiam id ostenditur aquæ , per remos latæ, aquæ per manum rorantis , sparsæ : aquæ itidem ore urinantium diffusæ . Illa etenim ob diuersam radioꝝ reflexionem in istis guttulis formam iridis exprimit : sed colorem purpureum, vt in lucernis, non puniceum. Insuper aqua ex fistula soli obuersa defluens : arcum diuersi colorem refert ; sic quoq; in nube disposita accidit . Cur autem iris colorem referat , non autem solis idola , vel lunæ, vt parelia faciunt, & speculum? Causa duplex est: scilicet multitudo refractionum, & nubis raritas : quæ receptam formam continere non potest ; ob vtrumq; etenim rei visæ imago ad visum peruenire nequit . At in parelijs , & in speculo ; quia nubes leuis est, & continua : solis imago, vel lunæ aliquando cernitur.

Iris in collo anatum, columbarum, pavonum, &c.

Iris qui ostenditur in diuersis tebus.

Iris colorem refert, non luminariū idola, & cur.

Cur iris figuram arcus exprimit, & non integrum circulum.

CAP. XXII.

ACTENVS de coloribus iridis dictum est, & cur vtriusq; luminis imaginem non ostendit: vt parelia, & speculum . Nunc reliquum est inuestigare , cur figuram arcus, & non integrum circulum , sicut in Halone exprimit, tanè dictum est Halonem sub sole fieri, sicuti parelia ad latus : iridem verò ex aduerso solis. Hinc sequitur, quòd cum Solis centrum conueniat cum centro visus, & iridis in hoc , quod semper in eadem linea recta , quæ est axis pyramidis, illuminationis vaporis roridi, consistant: vel semicirculum supra Horizontem

existere ob centrorum oppositionem ex diametro : dum sol in Oriente, vel Occidente fuerit : vel cum solis centrum supra Horizontem est eleuatum, cerni arcum semicirculo minorem : quia tunc sub Horizonte centrum circuli basis pyramidis irradiationis deprimitur . Quanto enim solis centrum est magis supra horizontem eleuatus , tanto magis deprimitur arcus : ac propterea tanto minor semicirculo apparet . Inde est, vt in meridie existente Sole, arcus minimus apparet: quia tunc Sol altissimus existit . Itaq; dum iris apparet, aut Sol supra est Horizontem, aut in horizonte; in occasu, vel ortu : si in horizonte , tunc semicirculum efficit : si supra horizontem, minorem arcum semicirculo . Causæ sunt iam assignatæ . Nonnulli dicunt , aliquando posse conspici integrum circulum fortasse ex luminis solaris reuerberatione à nube ad terram , vel ad aliam nubem : vbi sit vapor roridus in medio, & visus inter vaporem, & nubem à qua fit reuerberatio: sed id nunquam legitur accidisse. Quinimò Aristoteles tertio meteorologicorum lib. cap. 5. firmis demonstrationibus ostendit impossibile , fieri in iride integrum circulum . Vide ibi: Verum cur iris circularis , & concaua videatur , & cur huiusmodi reflexio formam arcus referat, non aliam : tamen si hoc tactum sit ; nihilocius aliam adducemus rationem. sciendum itaq; est ; solis lumen totum recipi in nube tota rorida, in qua fit iris, ita vt omnes radijs in illa iaciantur : Nihilominus tamen non omnes concurrunt ad visum in eodem puncto, neq; extrinseci, neq; intrinseci, qui superficiei totius roridæ nubis incidunt : sed illi dumtaxat, qui ad vnum punctum axis pyramidis radialis reflectuntur . Id autem non caret ratione. Porro in superficie plana aquæ si reluceat interdiu Sol , clarum certe est, in qualibet

Arcus semicirculo minor quando apparet.

Arcus semicirculo equalis.

Circulus integer in Iride, quòd possit fieri sententia aliquorum.

Opinio prædicta refellitur.

Secunda ratio cur iris circularis, & concaua videatur.

Rationis prædictæ probatio.

illius

illius puncto reperiri Solis formam: Attamen non videtur nisi in aliquo loco, à quo fit reuerberatio ad visum. Quod si mutetur locus, prima solis forma deperditur: rursus alia Solis forma acquiritur, cuius reflexio ad visum dirigitur. Similiter noctu in eadem superficie plana aquæ, in qua in quolibet puncto est forma Lunæ, vel Stellarum, illarum præsertim quæ umbram iaciunt, vt Venus, & Iupiter, & fixarum, quæ sunt insignis magnitudinis: nulla illarum certè videbitur nisi in aliquo determinato loco, à quo scilicet fiet reuerberatio ad visum. At loco illo permutato, rursus alia luminosi corporis forma videbitur: sanè illa cuius reflexio dirigitur ad visum, tametsi lumen totam repleat superficiem. Sed praxi mathematica id ostendemus. Apodixi scilicet certissima, quæ non fallit: qua vtuntur optici, & in sua Meteorologia adducit Freigius vir Doctissimus, & est communis mathematicorum doctrina. A punctis itaque reflexionis ad lineam ipsi totali consistentiæ vaporis incidentem à centro luminosi corporis perpendiculariter, si ducantur orthogonaliter tres, vel plures lineæ: illæ quidem erunt in eadem superficie. Hæc proposito patet per quintam propositionem. 11. quæ per 32. & 26. p. 1. erunt æquales. Ergo in puncto concursus earum in axe est centrum circuli per 9. prop. 3. Cumq; partes totius radij non ad æquales angulos reflectantur, non apparet circulus integer: quamuis lumen per totam rotundam nubem fuerit sparsum. Sed dices, hæc contradicere his, quæ paulò superius enarrata sunt. Quandoquidem ibi dictum est, quod & si totus vapor Soli oppositus, Solis radij pingatur: nihilominus tamen cum de lumine tantum illud cernitur, quod de ipso est reflexum ad vnum punctum axis pyramidis radialis secundum æquales angulos, sequitur iridem videri tantum circulearem: nunc verò dicitur, quia totius radij partes non ad æquales angulos reflectuntur: quamuis lumen per vniuersam sit sparsum nubem, sequitur non videri integrum circulum. Hæc quidem contraria sunt adinuicem, & peremptoria. At dicimus vnum alteri non obstare: sed vtrūque esse verum. Nam primum dictum est de iride, cur videatur tantum circularis, & non alterius figuræ: & responsum est, id prouenire à lumine reflexo secundum æquales angulos ad vnum punctum axis pyramidis radialis: ita vt reflexio luminis ad æquales angulos sit causa, quod iris videatur circularis tantum. Secundum verò dictum fuit de iride, cur non videretur integer in ipso circulo: & responsum quoq; fuit, id prouenire à partibus totius radij, quæ non ad æquales angulos reflectuntur. Hoc est, non omnes partes luminis ad omnes æquales angulos reflectuntur. Tametsi maius lumen cuius imago est iris, sit rotundum: totamque nubem lumine repleat, quia tamen longe est à nubibus altius superiorem, nubis partem tangere videmus: ac propterea arcualem figuram ei imprimat. Vnde quanto illud ortui est propinquius, vel occasui: tanto è regione apparet iris maior. Videretur itaq; integer circulus, si ad omnes æquales angulos lumen reflecteretur. Et ratio est, quia radij qui ad angulos reflectuntur, maiores quàm sit anguli radorum ad visum reflexorum, ultra punctum visus, ad alium axis locum reflectuntur: sed eis qui ad visum perueniunt, minores, ad alium axis locum infra centrum visus concurrunt. Quo fit, vt neutri videantur, nisi fortasse ab his qui in horum concursuum locis consistunt, atq; degunt. Hinc oritur, quod iuxta alium, & alium locum ad quem mouetur videns, aliam nunc, deinde aliam conspiciat iridem: & quandoq; plures. Ex visa enim mouentis se id prouenit. Incidit namque in puncta visus aggregationis diuersorum radorum, dum mouens progreditur, & regreditur. Vtrum vero plures irides simul fieri possint, & conspici, simul tempore: dubium est. Nam quod duæ, est manifestum, & nos sæpe vidimus: tres autem fieri negat Aristoteles libro tertio Meteorologicorum suorum cap. 4.

Apodixis mathematica certissima. Freigius.

In iride cur non apparet circulus integer.

Doctrina, quæ superiori contradicere videtur.

Responso ad contradictionem.

Iris quando videretur integer circulus.

Iris alia, & alia videri potest iuxta videntis motum.

Vtrum plures irides simul fieri possint.

& cre-

& credimus verum dicere. Quia secunda iris cum sit obscurior prima, sequitur, vt tertia (si fiat) valde debilis existat: quia refraçtio debilissima est impotens ad Solem pertingere. Verum enimvero ratio, quæ nos suadet, cur iris non videatur circulus integer (& est nostra) est, quia cum illa fiat in nube non densa, sed rara, rorida, & aquosa: quæ iam resolui incipit: & quæ participat terram, vel mare, vel vtrumq; tanquam basim: terminanturq; ambæ iridis partes, seu cornua, vel supra terram, vel mare, aut super vtrumq; impossibile est, vt integer fiat circulus: sed tantum illius apparere necessum est, quantum à terra per aerem est vapor roridus eleuatus: supposito semper ab illa aeris parte vsq; ad terræ, vel aquæ superficiem, roridam nubem in aquam continuo resolui: quod certè super terræ superficiem fieri, luce clarius constat. Verum enimvero pulchra iris conspicitur singulis diebus in estate, mane intra nostram cameram ad murum ex Solis reuerberatione, ad vitream sialam aqua plenam in fenestra degentem, cum omnibus coloribus picta, quemadmodum coelestis cernitur: sed positu è contrario. Nam semicirculi peripheria ex imo in altum consurgit, ita vt cornua non terram petant, sed coelum. Tamen si cõuexi peripheria alicubi, sed præsertim imum versus dilatetur vtrumq;: concaui verò perfecta remanente. Sed iris non durat ob Solis motum, & recessum, sed paulatim absumitur, & euanescit: Sole paulatim abscedente. Idcirco Ptolomæus reponit irides inter ea, quæ solum videntur, & non sunt: quia nulla substantia constat, vt cætera in aere visa (præter areas, parelia, virgas, & similia) quoniam non sunt nisi luminum reuerberationes, reflexa, & refractiones. Quæ vtiq; nulla substantia constare videntur: sed apparent substantiam habere. Omnia namq; similia per Solis refractionem ad nostrum visum fiunt. Nam aer lucis refractiones recipiens, & visus, cum per lucem visus exercetur, phantasiam diuersorum præbet colorum simul: & causa omnium horum est. Superius dictum est, visum refrangi cum luce, ab aqua, ab aere denso, ab omnibus leuorem in superficie habentibus. Emphasis in colore non in figura fit: figura verò diuisibilis. Sed quæ per emphasis apparent: indiuisibilia sunt. Iris igitur iuxta Ptolomæum nulla substantia constat, quia ex refractione fit: cum scilicet Sol per Cathetum superstat nubi ad pluuiam plerunq; paratæ, nondum tamen pluere incipienti.

Iris cur non videatur integer circulus, & est ratio nostra.

Iris pulchra, quæ singulis diebus in camera aethoris conspicitur in estate.

Irides nulla substantia constare.

Iris cur nulla substantia constat iuxta Ptolomæum.

Iridis Portenta. **CAP. XXIII.**

IRIS in signum foederis data est à Deo Noe, ne deinceps diluuij aquis mundus periret: pollicitatione sempiterna, pactoque diuino id statuit, dicens. Arcum meum ponam in nubibus: & erit signum foederis inter me, & inter terram. Cumque obduxero nubibus coelum, apparebit arcus meus in nubibus, & recordabor foederis mei vobiscum, & cum omni anima viuente, quæ carnem vegetat: & non erant ultra aquæ diluuij ad delendum vniuersam carnem. Sic legitur Genesis capite nono. Ideo Ecclesiastes 44. cap. dixit. Vide arcum, & benedic qui fecit illum. Quasi diceret, quia non erit amplius diluuium super terram: nam arcus est signum non futuri diluuij. Vnde & quidam perspectiui sentiunt, iridis generationem, apparitionemue, excludere cataclismum, hoc est generale diluuium; Ideoq; post iridem non sequi magnam pluuiam. Quare & quidam cecinerunt.

Iris cur data Noe.

Arcus coelestis signum est non futuri diluuij.

No timeant imbres: datus est in nubibus obfes.

I i Hinc

Arcus cœlestis per quadraginta annos ante iudiciū nō apparebit.

Arcus ante diluuium nūquam apparuit.

Pluuia ante diluuium nō erat super terram.

Iris cur est signum non futuri diluuij.

Iridis portēta.

Iris quando futuram pluuiam, vel præteritam significat.

Ex iride serenitas, pluuiæ, flatus.

D. Thomas.

Ex iride quādo pluuiæ inundatio, nūbū conatio, & serenitas.

Iridis portēta ex Ptolomæo.

Haly. Cardanus.

Iris sereno cœlo an fieri possit.

Iridum plurimum apparitio quid significet.

Hinc Beda sanctissimus vir autumat, quòd per quadraginta annos ante vniuersale iudicium haud apparebit arcus. De quo duplicem assignamus rationem. Prima est naturalis, secunda Theologa. Naturalis est, quia erit signum deficcationis elementorum. Theologa, quia finietur mundus per ignem. Ex quibus omnibus elicitur, primo à creatione mundi vsque ad diluuium nunquam apparuisse arcum iridem. Nam dicit arcum meum ponam in nubibus. Affert verò rationem, vt sit signum fœderis inter me, & terram. Quòd si antea apparuisset, non dixisset arcum meum ponam: quia iam posuisset. Sequitur secundo ante diluuium non cecidisse super terram, nec extitisse pluuiam: terra verò aquis fontium, & rore copioso irrigabatur. Quamobrem fructus & herbæ suauiores erant, & ad nutriendum maioris virtutis, atq; efficacix, quàm post diluuij tempora. Nam aer tunc nec ventis, nec nubibus, nec pluuijs, neq; cæteris passionibus perturbabatur: quemadmodum & nunc perturbatur, atque in poenam peccati distemperatur. Cur autem iris est signum non futuri diluuij? Ratio est, quia causatur ex vaporibus non omnino siccis, nec omnino calidis. Significat quippe diluuium non futurum, non omnino: sed quamdiu Sol & vapores in eadem sunt dispositione; ideo sæpe euenit, sed particulare. Quid verò portendit: reliquum est dicere. Nonnulli autumat, quòd cum iris apparet, significat pluuiam, sed non magnam: tamen si semper fiat in nube rorida. Quare si ventus contra Solem spiret, tunc iride apparente: futuram pluuiam pronuntiat. Si verò à Sole veniat ventus, apparente iride: præteritam fuisse pluuiam significat. Ratio est, quia iris semper fit nube descendente, vel occurrente. Iris verò apparens aere existente sereno, pluuias futuras portendit. Quòd si se extulerit temporibus pluuiosis: serenitatis est indicium. Si verò hyemali aere apparuerit per ventos, pluuiasque breues: aeris claritatem promittit. Quòd si ad viriditatem plus solito tenderit, eò amplius pluuias denotat; si verò ad rubedinem, ventorum indicat flatus. Qui si tranquillo aere sic micauerit: pluuias, ventosque portendit. In vniuersum verò pluuias non superabundantes significat, Sole non totaliter eas deficcante, iuxta Diuum Thomā quolibeto tertio, quæstione quartadecima: serenitatem verò parit prout causa eius est causa serenitatis. Sed adnotandæ sunt circumstantiæ aliquæ, vt certius ex iridis posito, inde aeris qualitates prænosci possint. Est itaq; sciendum, quòd iris pluuiæ inundationem tūc portendit: cum scilicet in Meridie apparet; nubium conationem, quando circa Occasum: tunc rāmq; significat, quòd tonabit, leuiterquē pluet. Cum verò in Ortū, vel circa apparuerit: signum tunc quidem erit serenitatis. Quod si Septentrionem versus sub hyberno illuxerit aere: serenitatem quoq; Ptolomæus verò capite vltimo sui secundi Quadripartiti textu 72. scribit; quòd arcus quocumque tempore extiterit, si sit serenum, hyems: sin hyemet, serenitas est expectanda. Quod iam explicatum est. Affert verò rationem Haly in suo Commentario, quem sequitur etiam Cardanus: quia iris fit à nube rorida sparsa. Igitur si serenitati succedit, signum est aerem humectari, ac crascescere: ac propterea hyemes, hoc est. magnos imbres significare. At si imbris succedat, cum hi à densis nubibus, densoque aere fiat: indicium est iris, vtrumque iam rarefcere. Ideoque nec inundationes, nec squalores succedere possunt: quia fit à nube rorida, & disgregata. Vtrum autem possit fieri Iris sereno cœlo? Respondetur toto cœlo sereno, minimè, sed aliqua ex parte cœli sereni; vtique: sicuti etiam videmus ex vna cœli parte plūere, ex alia serenum esse, & Solem lucere. Itaque erit iris ex parte cœli nubibus obuoluti, erit Sol ex aduerso, cœlo sereno; idque sæpe contingit. Verum antequam extrema huic capiti imponatur manus: referenda est aliquorum sententia de plu-

ria de plurium iridum apparitione, quid, significant. Sanè dicunt, quòd cum plures apparuerint, & per ventum moueantur, atque in altum plus solito eleuentur: signum esse pluuiæ futuræ. Num verò plures, quàm tres Irides fieri, & conspici possint: iam dictum est. Vtrum autem apparente iride possit ventus contra Solem flare? nonnulli arbitrantur nunquam id accidere posse. Et credimus id sentire, quia fortè putant, ventum tunc iridem dissipare: ac propterea cessat iris, & significatio eius. Alij autem raro id euenire existimant. Sed nos non videmus, cur id accidere minimè possit: cum multoties viderimus. Nam ventus non statim id efficeret, sed in tempore: ac propterea significat aeris qualitatem pro duratione iridis. In vniuersum itaque si clara illuxerit, breuique claritas obtundetur: insinuat aer hybernus, aut pluuius; quia congelati vapores, quibus iris constat, resoluuntur. Quod quidem ætate dumtaxat fieri putatur: quod nisi sursum ductis, & condensatis vaporibus, non poterit iris lucere. Quamuis, vt dictum est, vbi sub hyemis sereno iris appareat, serenitatem significet: quòd hac iris scilicet apparitione desiccari signentur. Aratus verò, cum dicitur fuerint irides: tunc pluuias nunciare, cecinit. Thophrastus, & Virgilius vnam iridem ad pluuiam sufficere, scribunt. Virgilius tamen magnum imbrem fore cecinit, si iris magna fuerit. Seneca primo, libro naturalium suarum quaestionum cap. 6. idem sentit, sed distinguit: videlicet, si à meridie iris oritur, magnam vim aquarum vehet: quia vinci non poterunt vehementissimo Sole, tantum est illis virium. Si circa occasum refulget, rorabit, & leuiter impluet: si ab ortu circauè surrexerit, serena promittit.

Iride appa-
rente an cò-
tra solem vé-
tus flare pos-
sit.

Iridis portē-
ta in vniuer-
sum.

Irides duæ
iuxta Aratū.
Theophra-
stus.
Virgilius.
Iridis portē-
ta iuxta Se-
necam.

De Arcu cælesti Luna, eiusque portentis.

CAP. XXIV.

VC vsque de Solis iride dictum est: nunc verò dicen- dum remanet de arcu cælesti Lunæ. Quemadmodum enim maius lumen suum habet arcum: ita & minus. Differt hic Solis ab illo Lunæ tripliciter: visu scilicet, colore, & significatione. Solis namque arcus frequenter cernitur, Lunæ raro. Sane Aristoteles tertio libro suæ Meteorologiæ habet, quòd non nisi annorum spatium quinquaginta bis apparere potest. Euenit certè id, quia Lunæ, iris non nisi Luna quartadecima cerni potest, in Ortu, vel Occalu existente. Cum igitur in Borealibus signis fuerit: nec ad Aquilonem, nec ad Austrum oppositionem illam habebit, quæ ad iridem pertinet. Quod si plena in Meridionalibus permeauerit, Sol in oppositis erit: ac propterea nubes, quæ semen sunt iridis: vix in Aquilone erunt. Si autem Luna quartadecima in Ortu, vel Occasu extiterit, nempe sero, vel mane: tunc Sol ei opponetur. Igitur oppositio, tametsi recta fuerit (nam illa certè requiritur) nihilominus tamen tanta fit aeris disgregatio: vt vix nubes in tanta densitate, continuatæque, quantam expostulat, ibi esse possit: nisi alicuius Stellæ influxu; quæ non nisi in quinquaginta annos bis in tali dispositione inuenitur. Vtrum verò hoc aliquando fuit, vel esse possit: dubium est apud scriptores. Nā & id Aristotelem non asserendo sensisse autumant: sed referendo.

Iridi vtriuf-
que luminis
discrimen.

Iris Lunæ
quot annorū
spatio cerni
possit.

In arcu lunæ
luminarium
oppositio re-
quiratur.

Arcus Lunæ
celor albi-
cans, & cur.

Differunt secundo colore, non enim color eius est puniceus, viridis, vel cæruleus, aut flauus, vt color Solis: sed est albicans. Lumen etenim in nocte album videtur. Ratio est, quia noctis frigus nubem condensans non sinit Lunæ radium ob tenuitatem in iridis profundum penetrare: ac propterea nubes in superficie illustratur, Vnde albedo cernitur, quæ in sola nubis superficie gigni, par est. Porro rubedo ex lucis immutatione in profundum humidi fumosi resultat: viriditas ex lumine penetrante in humidum aqueum consurgit. Idcirco color iridis Lunæ albicans erit. Discriminantur tertio significatione, quia iris Solis etsi in serenitate apprens, pluuias significet: Nam ideo Græcis dicitur ab *ἰρις*, quia prædicat, & significat pluuiam, si post pluuias, serenitatem: nihil secius apparet quoque, & præcipuè in signum diuinæ clementiæ, vt iam ex Genesis cap. 9. elicitur. Has ob res Græci Solis iridem arcum Deymonis, hoc est sapientiæ vocabant. Testatur Ioannes à sancto Geminiano vir doctissimus Ordinis Prædicatorum in sua de exemplis, rerumque similitudinibus summa, de cælo, & elementis capite 40. seu Heluiccus Theutonicus etiam Ordinis Prædicatorum: Isiodistas, qui omnia naturalia Dijs attribuebant; dicere; Solis iridem signum esse clementiæ: quia calor ex aqua, & igne mixtus signum est, quod neq; per aquam, neq; per ignem mundus sit periturus: Deymone, idest sapientia prouidente. Ideo Catholici Doctores præsertim Venerabilis Beda (vt superiori capite citauimus) arbitrantur, quod ante iudicium per quadraginta annos iris non apparebit: vt ostendat diuinam clementiam à mundo tunc amouendam; ac propterea mundum finiendum. Quod sanè constat Sanctorum Doctorum testimonio, præcipue scholasticorum, assertentium ex scripturis: mundum igne, quem conflagrationis vocant, destruendum. At Diuus Thomas Doctor Angelicus, Diuinæq; volûtatis interpres illustrius præ cæteris id docet pluribus in locis suæ doctrinæ: sed præsertim 4. sent. dist. 45. & 47. &c. vbi habet purgationem elementorum in fine mundi fore per ignem: quia ignis similior est gloriæ, & actiuior, minusq; inficitur; eundemq; ignem purgaturum non solum mundum, sed electos. Qui ignis mundum conflagrans, quò ad purgationem præcedet iudicium: quò autem ad impiorum inuolutionem, sequetur iudicium. Qui ignis ex supernaturali congregatione omnium causarum ignis, causabitur: Ascendetq; tantum, quantum aquæ diluuij ascenderunt, scilicet vsq; ad medium aeris interstitium: nam aget vt instrumentum diuinæ prouidentiæ, & virtutis Dei. His de causis non apparebit amplius iris, cuius apparitio signum est Diuinæ clementiæ: non apparebit quidem (inquit Beda) per quadraginta annos ante iudicium. Sed dicamus de arcu cœlesti Lunæ, quid portendit dum apparet. Iris itaq; Lunæ dum apparet, sapientes dixerunt, quod auram instabilem, instabilemq; ventos portendit, ac longam, & sæuam tempestatem: quia rara & insolita.

Iris apparet
in signum di-
uinæ clemen-
tiæ.

Iris arcus
Deymonis
vocatus à
Græcis.
Io. a S. Gemi-
niano.
Heluiccus.

Mundus igne
finiendus.

D. Thomas.

Ignis ascen-
sus in fine
mundi.

Iris per 40.
annos nõ ap-
parebit ante
iudicium.
Arcus Lunæ
portentia.

De igne præcedente, & subsequente, & de significationibus eius.

CAP. XXV.

Meteoræ quæ
in infima æ-
ris regione
generantur.

DIXIMVS de Meteoris quæ in media aeris regione accidunt, quæ alias fortuitæ tempestates nuncupantur: reliquum est dicere de his, quæ in infima generantur. Et quemadmodum illa in triplici sciungi ordine ostendimus, nã quædam naturæ sunt igneæ, quædam aereæ, alia verò aqueæ: ita & hæc quæ in infima generantur; quædam ignea sunt, aliqua aerea, nonnulla verò aquea. Ignea sunt faces, & ignis præcedens, & subsequens, qui alias appella-
tur

tur ignis fatuus, aerea sunt terremotus : Aquea autem ros, & pruina . Nos igitur primò de igne præcedente, & subsequente seu fatuo dicemus : deinde de rore, & ac eorundem significationibus, nam de tremore in sequenti libro dicemus. Ignis itaq; præcedens, & subsequens, seu fatuus est meteoron ex fumo pingui, vntuosò, & inflammabili proueniens: qui aeris nocturni frigiditate coadunatur, & condensatur vsq; ad incensionem stellarum vi præcipue ignearum . Ex quibus habetur primò causa eius efficiens, nempe stellarum influxus : solis præcipue . Materialis secundò quæ est fumus ille pinguis, vntuosus, & inflammabilis . Formalis tertio quæ est duarum oppositarum qualitatem inter se pugnantium concursus . Quandoquidem concurrunt vapor qui est calidus, & aer noctis qui est frigidus: & in tantum agitantur, donec vapor incenditur. Vocatur ignis præcedens, vel subsequens, quia nauigantibus, & iter facientibus sæpè apparet: vel præcedendo, vel sequendo: vocatur fatuus quia præter motus iam dictos, quandoq; non fertur, sed federe conspicitur: atq; ob hanc anomaliam fatuus appellatur . Quid verò significet, quod est eius finalis causa? Seneca scribit, quòd significat tempestatem frangi, & definire ventos. Sed est annotandum tres eius esse species, duas proprias: vnam verò additam . De addita Virgilius Aeneidorum libro secundo, sic cecinit; dum Ascanij caput lambere visus est.

*Ecce leuis summo de vertice visus Iuli
Fundere lumen apex, factusq; innoxia molles
Lambere flamma comas, & circum tempora pasci.*

Huius quoq; meminit Liuius libro primo, de Seruio Tullo: & Macrobius libro tertio Saturnalium cap. 3. Propriarum verò prima est simplex, & solitaria: & dicitur Helena; altera autem est Gemina, quam Castorem & Pollucem appellant. Addita dicitur ignis capita Lambens. Horum ignium vnusquisq; aliquid portendit. Primus qui dicitur Helena perniciosus est: nam significat tempestates futuras. Indicium certè est, regionem illam abundare materia ex qua tempestates gignuntur. Secundus qui Castor, & Pollux dicitur, saluber est. Nam face illa, omnium tempestatum materiam absumi, indicium est. Porro tertius qui est additus, qui Lambentis capita nomen sortitus est: iuxta aliquorum placitum prodigium est; cum non habeat sufficientes causas physicas, nec effectus certos, & ordinatos: ac propterea vel mali genij præstigiæ sunt, vel diuinitus proponitur. At hi viri hallucinantur facile. Opinio hæc à Virgilio ad alios deriuata est: ac propterea Poetica. Fingit namq; Poeta, & multa suo adinuenit ingenio: pleraq; adumbrat vt pictor, describitq; sua carmina veste. Nec omnia quæ congerit, veritatem habere cernuntur. Igitur hic ignis aut est fictus, aut est meteoron. Si meteoron, causam naturalem habet: ergo & effectum. Si est fictus, nec diuinitus proponitur: nec mali genij præstigiæ sunt. Tamen non negamus posse hunc, vel similem à Deo oriri. Quemadmodum de lumine nauigantibus apparente in sublimi nauis, qui fluctibus hinc, inde iactati, mortem metuètes: dum sanctum Telmum Ordinis Prædicatorum insignem nauigantium patronum, humiliter præcibus votibusq; pulsant: subito fax luminosa conspicitur, sanctum adesse indicans; ac propterea liberos à periculo se certè sciunt: vt in eius mirabili vita legitur. Quandoq; autem à Diabolo oriri potest, vt sit ipse met: vel vt fallat, vel vt liberet, sic Deo permittente: quo in posterum fide ei adhibita, aliquid denuntiet: ac tandem decipiat. Hic certè est finis eius. At verò nos credimus meteoron esse (modo ex se appareat) ac ideo significare temporis mutationem ex tonitruis, quæ ex calido & sicco fiunt. Idq; ex eiusdem Virgilij carminibus paulo inferius positis, loco iam præcitato, elicitur. Vbi post Anchisis oratione ad suum Iouem ita Poeta cecinit.

Ignis fatuus quid sit.

Ignis fatui causa efficiens, materialis, & formalis.

Ignis meteoron cur vocatur præcedens, subsequens, & fatuus.

Ignis fatui causa finalis. Ignis fatui species. Virgilius.

Macrobius. Ignis fatui species propriæ. Species addita. Ignis portenta.

Ignis additi prodigiū iuxta aliquos.

Opinio reijcitur.

Lumen nauigantibus apprensens à S. Telmo.

Lumen quandoq; à Diabolo oriri potest, vt fallat.

Ignis meteoron quam temporis mutationem significat.

Vix

*Vix ea factus erat senior: subitq; fragora
 Intonuit lævum: & de cælo lapsa per umbras,
 Stella facem ducens multa cum luce succurris.*

Tonitrua igitur cum consequentibus significare possunt hæc faces: loquendo de ignibus, seu flammis comas lambentibus; vel caloris suffocationem, vel ventos, aut pluvias iuxta temporum qualitates.

De rore, & quid significet. CAP. XXVI.

De Terremotu cur hinc agitur:

Roris generatio iuxta Aristotelem. Ros quid sit, Dubitatio contra Aristotelem.

De roris generatione vera opinio circa statum.

Roris generatio in Ponto.

Ad roris generationem quæ concurrunt.

Aristotelis doctrina.

LOCVS hic postulare videbatur, vt de terremoto primo sermo fieret; cum dixerimus esse de numero imperfectorum corporum, quæ in infima aeris regione gignuntur, & naturæ aereæ. Verum enimvero cum non in sublimi fiant, sed infra terram, quamvis à ventis in ea inclusis: ad eam tamen tractationem illos retulimus, quæ temporis mutationem iuxta terrestrem theoriam respicit; quia reuera res terrestres sunt. Dicemus itaq; de reliquis, quæ in eadem infima aeris parte generantur, & sunt materiæ aqueæ: vt Ros, Pruina, Grando, &c. Gignitur itaq; ros flante Austro, non Aquilone, præterquam in Ponto: Author est Aristoteles in calce Decimi capitis libri primi suæ Meteorologiæ. Quia Aquilo sua frigiditate rorem dispergit, Auster verò gignit; nam hic caloris temperiem influit, ille exhalationis extinguit caliditatem. Est etenim ros, vt dicemus, pluvia pauca iuxta Aristotelem. At cur Aristoteles id scripserit: nescimus. Cum in Italia oppositum cernatur, nempe rorem gigni flante Aquilone: Nam Austro spirante, obnubilatur aer; ac propterea impeditur roris generatio ob nubes, Cum igitur tempore existente sereno gignatur etiam iuxta ipsum; par est gigni flante Aquilone causa serenitatis, non Austro causa inuolutionis nubium. Quod si in Aristotelis regione Auster causa serenitatis est, verum dicit Aristoteles: sed non erit vniuersaliter. Dicamus igitur, quòd vbi fuerit serenitas siue Austro flante, siue Aquilone non fortiter, posse gigni rorem: sed ceterius, meliusq; dum spirat Aquilo: à quo rorem constringi necessario sequitur, & dum flat Auster illum solui ob calorem: omnibus manifestum est; sed iuxta regionum qualitates. Cur autem in Ponto non flante Austro, sed borea ros gignatur? causam assignat Aristoteles locis iam præcitatatis, quia quod nobis Auster: illis Aquilo facit. Auster in Ponto nõ sic facit temperiem, vt fiat vapor: boreas verò ob frigiditatem antiperistasin faciens, congregat, vnitq; calidum: vnde plus vaporat. Ostendit id Aristoteles ex puteorum vaporationibus borealibus magis, quam Australibus. Hæc ratio confirmat certe nostram iam paulo ante allatam contra Aristotelem. Bene tamen, verum est, dari Austros serenos, & in illis posse fieri rorem, non est dubitandũ. Fit itaq; ros ex vapore humido, non congelato, sed stillante: temperato, & sereno existente tempore. Nam si serenum abfuerit, Solis vicinatio impeditur: ac propterea non eleuabit vaporem, qui est roris materia. Quòd si fuerit æstus, vapor ipse consumetur ob subtilitatem. Nam inter humidos vapores subtilior est roridus: idcirco ad supremum aeris intersticiũ exclusiue atollitur. locus quippe ille cum sit inter calidissimum, & frigidissimum medius, temperatus est: ac propterea calor equaliter agit, congelationem impediens, & frigus comprimens. Locum illum Aristoteles strictum vocat, quia inter duo extrema iacet, & clausus est. Cõ-

formia

formia sunt hæc doctrinæ Aristotelicæ locis iam paulo superius citatis. Inquit enim, rorem fieri ex vapore in aquam concreto. Et neq; sic fuerit altus, vt exsiccetur sursum ductum, neq; sic frigus, vt congeletur vapor ipse: propterea, quod aut locus calidior, aut tempus sit. Fit enim magis ros in temperie, & in temperatis locis. Ros itaq; neq; gelu, neq; ardoribus fit, neq; interdiu, sed serena nocte, & in aurora, neq; ventis spirantibus, sed silentibus. Nam nihil attolli certum est, nisi cœlo sereno, nihilq; flantibus ventus consistere potest. Rerum cœlestium periti inquirunt, rorem à Ioue, & Venere effici. Verum causa eius efficiens propria est Luna: vnde dicitur roris mater. Nam suæ humiditatis vim aeri imprimit, ipsumq; subtiliter immutans: in eius superficie rorem gignit. Id manifestum est, quia æstiuo tempore quo Luna est serenior, & pleniore lumine gaudet, eò abundantior ros super gramina, & res humentes cadit, atque visitur: è quibus guttatum colligitur. Materialis autem est vapor ille humidus: formalis verò est illa vaporis concretio. Quid autem portendar, & significet: dicamus. Si mane ros non apparuerit cœlo existente sereno, dum tamen à vento non impediatur: pluuiam vel gelu significabit iuxta anni qualitatem. Semper etenim roris defectus tempore debito pluuiam significat. Roris casus temporis serenitatem indicat: & quod abundantior cadit, eò certioris serenitatis est argumentum. Insuper caloris temperiem, & refrigeria præstat: multarum quoq; rerum copiam innuit. Quandoquidem terram fœcundat, in seminibus medullam ampliat: vbi enim ros non cadit, locus sterilis existit. Fauet huic scripturæ authoritas secundi Regum capite primo de David montes Gelboe increpante: ne caderet super illos amplius pluuiam, neq; ros, quia ibi ceciderant fortes Israel. Sanè sic dixit. Montes Gelboe, nec ros, nec pluuiam veniant super vos, neq; sint agri primitiarum: quia ibi abiectus est clypeus fortium clypeus Saul, quasi non esset vnctus oleo, &c. Ros itaq; rerum copiam promittit. Sed & Ostreas quoq; & maris pisces impinguat, in cochilibus margaritas generat: in aliquibus regionibus oues rore pascuntur. Pullos coruinos antequam nigrescant, cibant, sustentatque. Manna roris species est, sicuti mel species mannæ, & roris. Cicadas quoque pascit, atque nutrit, ac demum nocturno tempore cadens venenosa animalia arcet. Multa similia in viris illustribus de rore inuenies: lege illos.

Roris causa efficiens propria.

Roris causæ materialis, & formalis. Roris præsignificationes.

Roris utilitates.

Ostrea, pisces, Margaritæ: oues: pulli coruini. Manna, mel, venenosa animalia.

De Pruina, & quid significet. CAP. XXVII.

QUÆMADMODVM ros è vapore humido gignitur in medio aeris interstitio, sereno tempore: ita & pruina fieri, par est. Eorum generationem Aristoteles in suo libro Meteorologiæ primo, capite decimo, explicat sic fieri. Quandoquidem ex eò quod de die euaporat, quantum non suspensum fuerit propter paucitatem sursum ducentis ipsum ignis ad eam, quæ eleuatur aquam: iterum deorsum latum, cum infrigidatum fuerit nocte, vocatur ros, & pruina. Conueniunt itaq; ambo, quia in serenitate, & tranquillitate fiunt. Non enim eleuaretur non existente serenitate; neque consistere possent spirantibus ventis. Quare Pruina in montibus altioribus minimè gignitur: quia vapor non longè suspenditur. Aristoteles duplicem causam affert, vna quidem est, quod sursum ducitur ex summis, & humectis locis. Vnde erit veluti portans onus maius sursum ducens caliditas, quam secundum seipsam non potest eleuare ipsum ad multum

Pruinæ, & Roris generatio ex Aristotele.

Pruinæ, & Roris conuenientia.

Pruinæ, & ro-
ris discrimi-
na.

'Pruina' va-
por conge-
latus.

Pruinæ, Ro-
ris, pluinæ, &
niuis conue-
nientiz, & di-
scrimina.

Pruinæ cau-
sa efficiens,
materialis,
& formalis.

Pruinæ præ-
sagia.

tum altitudinis locum: sed prope dimittit iterum. Altera verò est, quia diffuit maximè aer existens in altis, qui talem (vt diximus) dissoluit consistentiam. Verum differunt adinuicem, quia roris vapor in æthera tenui systasi defertur: & fit ros, atq; stillat, Præima verò est ferè glaciara: quam Græci *δρρορα χυνη* vocant. Hæc rursus hyeme fit, & in hyemalibus locis: ille temperatis temporibus, & mitior. Fit igitur Pruina quando vapor congelatur prius, quàm in aquam concretus fuerit iterum; ros verò cum vapor concretus fuerit in aquam in temperie, & locis temperatis. Hinc fit, vt Pruina radijs Solis tacta, subito euanescat: & in rorem redat. Est namq; Pruina ros congelatus: quoniam pruina est ex vapore rorido qui congelatur, antequam ex ipso resoluatur aqua. Est igitur pruina vapor congelatus in medio aeris interstitio, præ loci frigiditate, & temporis: in quibus non est aliqua pars caloris. Est dura; & ob magnam frigiditatem, etiam rigiditatem inducit. Nam frigus vaporis partes aggregat, & contrahit: & pruinæ substantiam duram reddit. At ex nimia frigiditate canescit, vel albescit: & rigiditatem in ea re, quæ ab ea tangitur; inducit. Sed notandum valde est, Pruinam, rorem, pluuiam, & niuem idem esse, nec differre nisi secundum magis, & minus: & multitudine, & paucitate. Pluuiam etenim fit ex multo vapore frigefacto, & in loco distante à terra: Ros verò in paruo, & in loco proximo. Nix procul à terra ex nubium congelatione excutitur: pruina prope terram paruo vapore ex eisdem fit nubibus. Causa eius efficiens proxima est frigus: remota coelum. Materialis vapor ille qui attollitur, & congelatur: formalis congelatio ipsa quæ formam dat vaporibus. Sed quid portendit, dicamus. Pruina cadens in vere & Autumno: temporis caliditatem denuntiat. Ratio certe est, quia cum fiat tempore sereno, nubibus minimè Sol obuoluitur: ac propterea caliditatem temporis portendit; vnde calorem influet. Amplius pruina si in multa quantitate ceciderit, pluuiam significat; herbasq; & flores super quos ceciderit, marcidos reddit, atq; adurit. Ratio est primò, quia aer maximè humectat, humiditateq; plenus est: vnde in pluuiam resolui, maximè est consentaneum. Secundò ob nimiam rigiditatem efficit, vt tactu suo flores flaccescant, vnde & marcidos illos reddit, & herbas. Theophrasto etiam placet, quod post pruinam Aquilo spirare consuevit: sicuti post niuem, Auster.

De Grandine, eiusq; effectibus CAP. XXVIII.

Grædo quid
sit.

Grandinis ge-
neratio.

Discrimè ge-
nerationis
grædinis ab
alijs.

OST pruinam de grandine agendum est. Quæ profecto nil aliud esse videtur, nisi stilla pluuiæ, frigoris, & venti rigore in aere concreta iuxta Aristotelem in sua Meteorologia libro primo, cap. 12. fit namq; ex frigido vapore, & humido ad nubis interiora per caloris circumstantis dominium fugato. Quandoquidem vapor in nube recipitur: & à frigiditate condensatur. Cum enim eleuatur vapor ita in summo caloris virtute, quòd non consumitur, fit nubes calidissima: eò quòd multum de calore remanet in vapore. Quapropter ex vapore in aere circumfuso confortatur frigus, atq; in vnum coarctatur locus: & ex calore ipsius nubis aperiente, frigus repente intrat, congelat, & fit graudo. Ex quo habemus grandinis generationem ab aliorum differre. Quandoquidem non ex nube statim fit graudo, sed prius imber: deinde ob antiparistasim in grandinem conuertitur. Nam è nubis humore aqua expressa,

expressa, in ipso cursu velociter in grandinem concrefcit durissimam. Ipsi-
 tia prouenit ex eo, qd frigus, vt dictum est, fugiens calorem aeris, ad interiora nu-
 bis se recipit: & ex sua aggregatione eius virtus inualefcit. Quare vaporem, quem
 in nube inuenit, sua virtute constringit: & in durā conuertit substantiam; ac prop-
 terea magis in æstate, quā in hyeme fiunt grādines: quia virtus frigoris, quæ est
 in æstate, vnitur, & in vna aeris parte adunatur. In bruma verò per totum aerem
 dispergitur, ideo redditur debilior: nec ad vaporem congelandum sufficiens inue-
 nitur. Magis quoq; in vere, & autumnō fiunt, & in calidioribus locis: ob prædictā
 causam scilicet antiparistatim. Cur autem non est rotunda totaliter? rationē non-
 nulli afferunt ex vapore. Qui cum vnde generatur, esset expansus in latus, frigus
 contrahens magis traxit de materia à lateribus: quā à superiori parte. Cumq;
 latus esset magnum, congelauit partem, priusquā alia ad eam flueret: ipsiq; ad-
 hæsit vt gutta congelata. Quandoq; tamen rotunda perspicitur, quia per infe-
 riorem aeris partem descendens, quæ ob radorum reflexum temperatè est cali-
 da: liquefcit, minuitur, & rotundatur; id autem fit per accidens. Causa agens fri-
 gus est iuxta Aristotelem; sed re vera non est absq; aëtorum motu. Materialis est
 vapor, formalis concretio, seu gelatio: finalis autem est impetus. Noxia quidem
 est grando quò ad effectum. Nam cum impetu descendens, fructus, flores, & sege-
 tes plurimum lædit: quinimò quandoq; animalia; præsertim cum magnitudine
 antecellat. Tunc etenim existit grauior, & cum impetu ruit. Maior tamen, vel mi-
 nor descendit secundum quod altiori loco, vel terræ viciniori cadit. Porrò à pro-
 ximiori maior cadit, à remotiori minor: quoniam ex maiori motu in aere calido
 minoratur, & retardatur. Quid autem grando portendat: dicendum superest.
 Grandines magnæ, & latæ si in principio gelu ceciderint: gelu dissolutionem si-
 gnificant. Si in medio, frigoris augmentum: si in fine gelu longitudinem, diutur-
 nitatemq;. In vniuersum verò cū grandines extra earum tempus fiunt, & frequen-
 tes: ventos boreales vt plurimum, & tempora inconstantia denotant. At verò suis
 temporibus plures solito, puta in æstate, noxiæ sunt: & si æstum temperatiorem
 promittant. Verum enimvero de grandinum nocumento, & magnitudine lege
 historias: videbis quippe mirabilia. Sed Auerfæ Ciuitati à Neapolitana distan-
 ti octo milliaribus ferè, memoria proditum est, non multis ab hinc annis, in die
 S. Ludouici Regis Franciæ, cui tēplum insigne pietate Caroli Secundi constructū
 atque dicatum conspicitur cum Monasterio Fratrum Ordinis, qui tali die sollem-
 nijs intererant ad vesperas: cecidiff: grandines in multitudine magnā, sed ma-
 ximè magnitudinis: Nempe vnaquæque grando oui speciem referebat; ita vt te-
 sta domorum, & ecclesiarum quamplurima, fracta, & læsa conspecta fuerint;
 præsertim ipsius monasterij. Similia quoq; alibi contingisse, alij referunt.

Plinius futuram grandinem ex nube grauida cādicante, quod vocant
 albam tempestatem, prælagiebat: nam tunc grando imminet.

Contra grandines multa remedia ab antiquis afferuntur
 vana quidem & ridicula: sed naturalibus vt possu-

mus. Porrò si pelles focæ, vel cocodrilli, vel

Hyene loco vbi grandines non vult quis,

vt cadant: illas circumducatur, atq;

præforibus suspendat; pro-

hibebunt (inquiunt)

grandines.

Grandinis du-
 rities.

Grādinescur
 magis in æ-
 state, quā
 hyeme fiant.

Grando cur
 non rotunda
 totaliter.

Grandinis
 causa agens,
 materialis,
 formalis, &
 finalis.
 Grandinum
 damna.

Grandinum
 portenta.

Grandinum
 mira.

Grando fu-
 tura ex Pli-
 nio.

Contra grā-
 dines reme-
 dia.

Effectus mutationis temporum in die vigesima quinta Ianuarij.

CAP. XXIX.

Observatio
mutationis
aeris in die
25. Ianuarij.

Effectus futuri
ex 25. Ianuarij
dispositione.

ERIVCVNDA quidem est qualitas aeris præcognitio: sed non negabitur, esse etiam vtile effectus earum præscire. Porrò inter quascumque aeris mutationes, qualitatesque, quæ die vigesima quinta Ianuarij occurrunt: semper fuerunt consideratione dignæ: semper namque obseruauit antiquitas, & vsque in hodiernum perseuerat eam, illius diei qualitatem: Num mitis, vel ater, aut ventosus: num nimbifer, aut pluuiosus, nebulosusue, vel similis, vel mixtus foret: ac iuxta illius qualitatem diei, effectus quoque naturam indicauit. Quandoquidem si dies tunc clarus erit: rerum abundantiam denotabit. Si ventosus, bella portendet: si pluuiosus, aut nimbifer, rerum penuriam: si nebulosus, animantium mortalitatem: si ex his mixtus: omnia supradicta illum significare docuit. Quare ad hæc exprimenda, intelligendaque, unicuique temporis statui carmina accomodarunt pulcherrima: quæ illius effectus indicant. Quæcum sint periucunda, hic inserere decreuimus: vt memoriæ mandari possint, facile etenim apprehenduntur.

Clara dies Pauli largas fruges indicat anni,

Si fuerint venti, designant prælia genti.

Si pluit, aut ningit: designat tempora cara.

Si fuerint nebulæ, peribunt animalia quæque;

Si fuerint mixta, designant omnia ista.

Ptolemæi ob-
seruationes.

Vnde autem id proueniat: causæ certè nobis occulta est. Nam in Ptolemæi obseruationibus ex inerrantium siderum Ortu & Occasu eorumque significationibus tempore suo, die vigesima quinta Ianuarij nil aliud habemus, nisi quod tali die ex fidiculæ Occasu cum Cancro facta die vigesima secunda eiusdem mensis: tempestas turbidior est, & iidem flant venti: scilicet Aquilo, & Vultur. In eiusdem quoque Ptolemæi obseruationibus à suo tempore vsque ad Gregorianam correctionem exclusiue, ob decem dierum anticipationem in eadem met die vigesima quinta Ianuarij nil aliud habetur, nisi quod illa die Delphinus occidit: qui Ptolemæi tempore quarta die Februarij occidebat cum his significationibus. Auster vesperi violentior fit, & pluit. At post annum recognitum, ob decem dierum sublationem quibus æquinoctia anticipauerant, idem Delphini Occasus cum suis significationibus in quarta Februarij, sicut fuerat Ptolemæi tempore inspectus est. Verum & his duo aduersantur. Primum est Polus Alexandrinus sub cuius altitudine suam Ptolemæus tabulam Ortuum, & Occasuum inerrantium confecit: Quo fit, vt ad alium minime deseruire possit Polum, nisi reductione. Secundum quod aduersatur, est: annum redactum fuisse, non vt erat Ptolemæi tempore, sed Concilij Niceni. Constat autem Ptolemæum floruisse annis post Christum 140. Concilium verò celebratum anno post Christum 323. Quod scripsimus nostro libro secundo Neomeniarum Salomonis. Vnde discrimen in annis est 183. vt patet ex calculo. Verum quia nonnulli rentur æquinoctium vernum Ptolemæi tempore euenisse die vigesima prima Martij, quod & nos quoque alibi scripsimus iuxta aliorum opinionem (& si Ptolemæus anno illo quo scripsit inerrantium siderum significationes æquinoctium posuerit die 23. Martij, deinde æquinoctium

Duo aduersantia superioribus.

Ptolemæi tempus.

Concilium Nicenum.

Æquinoctium vernum Ptolemæi tpe.

vernum

vernum die vigesima sexta) missam faciamus vltimam rationem . Sed prima conuincit . Accedit etiam, quòd carmina non sunt hominis ethnici, sed Christiani, quia nominat Diuum Paulum : cuius dies nempè conuersionis sacer est : ac propterea obseruationes sunt Christianorum hominum, in huiusmodi facultate illustrium : nisi à vetustis scriptoribus excerpssissent, qui talem Ianuarij diem obseruarunt : in quo cum Diui Pauli conuersio occurrat, illum sic nominarunt . Verum enimvero id pronuntiatum remur antiqua rusticorum obseruatione . Habent namq; rustici generalia quædam circa temporum status, vt melius ipsi iudicent, atque pronosticentur temporum mutationes absque Astrologia : quàm plerique rerum cœlestium doctissimi cum ipsa . Idque non nisi assidua temporum obseruatione, atque longa experientia . Cum enim ad agrorum cultum continuò immorentur : fit, vt sæpè sæpius aliquo obseruato, & experto, ita accidit : vt pronuntiant . Quò fit vt annonæ copiam, caritatem, æqualitatemque ex ipsis temporum mutationibus cum veritate prædicant : quinimo ipsarum causas ; insuper temporum qualitates, status, mutationes, dispositiones, & similia innumera : vt mirum sit in hoc imperito hominum genere, & quidem absque literarum cognitione, talem tantamque inueniri sapientiam . Porro hoc quoque in Nautis inspicitur, vt absque controuersia aliqua, ne dum qui venti spirent, dicant : sed qui flare debent, pronuntiant : & quæ dies pluuiosa, serena, ventosa, tempestuosa foret, & illius duratio, & quæ nauigationi apta, & quæ aduersa vsque ad minimum prædicunt absque libris, supputationibusque : sed praxi assidua, longaque vt diximus obseruatione ; quamuis Nauta Astrologus melius illustriusque cæteris, qui non sunt : pronuntiabit . Nos igitur ex probatissimis authoribus aliquos temporum status iuxta rusticorum regulas deprompsimus : atque illorum per aliquot menses effectus collegimus : nihil prætermittentes (quântum in nobis est) quod ad huiusmodi præcognitionem pertinere videbatur : vt cunctis à nobis fieret satis, & temporum mutationes ex omni parte haberentur . Et quamuis non exactè, nihilominus tamen, tantum, quantum humani ingenij imbecillitas potest, & patitur . Est etenim scientia hæc de difficillimorum numero, difficillior quidem cunctis naturalibus scientijs, præsertim scientia de Anima, quam quidem Aristoteles peripateticorum princeps in difficillimorum numero reposuit . Quandoquidem vnusquisque melius seipsum intelligere potest, quàm quæ non sunt ipse . Et plus ea quæ intra sunt, quàm ea, quæ extra se, & supra posita sunt . Cœli autem supra & extra nos sunt, & nemo ex nobis illos adiuit, & quid essent, indicauit, disseruit, atque determinauit . Sed ex illorum obseruatione omnia habemus . Non est igitur mirum, si ex his quæ à Doctissimis viris prædicenda sunt, non exactè omnia elicimus . Futura namquè non in seipsis à nobis cognoscuntur, sed in suis causis .

Carmina sūt hominis christiani.

Rusticorū sapientia in temporum mutationibus præfagiendis.

Nautarū prognosticatio circa ventos &c.

Præfagiorū scientia de numero difficillimorum.

Ex cœlorum obseruatione prognoscitur.

Temporum status, atq; effectus ex Rusticorum Regulis.

C A P. XXX.

NON omnium mensium, sicuti neq; dierum omnium sunt temporum qualitates, atq; effectus iuxta Rusticorum regulas, sed aliquorum. At illi reliquorum status etiam aperiunt: ut dicemus. Nos itaq; à Ianuarij mense (ut par est) cum sit cæterorum caput, incipiemus: ac ex ipsis statibus, effectibusq; aliqua, prout occasio se offeret: explicabimus. Prima itaq; Ianuarij dies, mensis Augusti tempestates denotat. Aurora matutina bellum portendit, & piscium copiam; sic quoq; ventus nocturnus inter homines pestem. Hoc est, qualis erit prima Ianuarij dies: talis erit mensis Augusti status; si serena, serenus; si turbida, turbidus; si tempestuosa, tempestuosus; si pluviosa, pluuius. Deinde quod dicunt rustici Auroram matutinam bellum portendere, atq; piscium copiam: dicunt ex hoc, quoniam aurora principium diei, mensis est, & anni: ac propterea quemadmodum aurora matutina erit, sic sequetur effectus quò ad vtrumque. Ita quoq; si nocturni flauerint venti, pestem inter homines fore prædixerunt: non nisi quia bellum quoddam corporum est pestis, à vêtis nocturnis significata. Nam diurni bellum potius animorum significant: ex hoc quia excitant sensus, qui ad iram, ex qua postremo bellum oritur. Secunda dies mensis Septembris statum præfiguratur. Quæ si serena fuerit, ouium multitudinem significat: si ventosa, pestem humanam; ventorum namq; flatus illorum certe bellum est. Tertia dies magnas tempestates portendit, ventusq; nocturnus pecudum mortem: Quæ dies etiam Octobris statum, & naturam prænuntiat. Quartæ diei Ianuarij prælagium Rusticorum hoc est: nimirum Solis splendor, & ventus nocturnus pestem, & morbos prælagiunt; Quæ dies mensis quoq; Nouembris conditionem explicat. Quintæ diei tempestas mensis Decembris naturam portendit: serenitas verò, & nocturnus ventus bella. In sexta die ante meridiem. Februarij qualitas ostenditur, & post meridiem Ianuarij. Die septima ante meridiem Aprilis prædicatur: & post meridiem Martius. Die octaua ante meridiem Iunius, & post meridiem Maius sua tempestate significatur. Die nona ante meridiem mensis Augusti status præfiguratur: & post meridiem Iulij. Die decima ante meridiem October manifestatur: & post meridiem September. Die vndecima ante meridiem aeris status Decembrem futurum innotescit: & post meridiem. Nouembrem designat. Hæc autem vnico exemplo sic explicantur. Nempè quòd sicuti diei septimæ aeris status erit ante meridiem; hoc est à mane vsq; ad meridiem; ita quidem erit Aprilis qualitas: & qualis erit illius met diei status post meridiem, idest à meridie vsq; ad Solis occasum: talis erit profectò mensis Martij qualitas. Deinde est prælagium diei duodecimæ. Dies duodecima omnes priores dies Christi Natiuitatem secutos dijudicat, & confirmat: ita, ut aeris status totius anni constitutionem portendat: id quòd obseruandum est quoque de die sequenti. At verò à tertia decima die vsq; ad vigesimam primam exclusiue nihil obseruandum reliquerunt. Dies vigesima secunda, si serena dies fuerit: multum vini prædicat. In vigesima tertia die, & vigesima quarta nulla obseruatio est. In vigesima verò quinta hæc prædixerunt rustici. Clara dies foecundam portendit annum: venti bella: nebulae, pestem, &c. Memento superioris capitis.

A vige-

Prima Ianuarij dies, Aurora matutina, & ventus nocturnus. Prima Ianuarij dies mensis Augusti statum explicat.

Secundæ dies Ianuarij mensis Septembris naturam significat. Tertia Ianuarij dies Octobris qualitates prædicat. Quartæ diei prælagium in mense Octobris Decembris natura ex quinta Ianuarij die. Feb. & Ianuarij qualitas ex sexta. Aprilis ex septima etiam Martij: ex octaua Maij, & Iulij. Iulij, & Augusti status ex nona Septembris, & Octobris ex decima. Nouemb. & Decemb. ex vndecima. Dies 12. Ianuarij quid prædicat. Diei 22. Ianuarij prælagium. Ianuarij 25. prælagium.

A vigesima sexta die vsq; ad trigessimam inclusiuè nihil obseruationis prædixerunt. Trigesima verò prima, dixerunt, ligna cæsa alijs esse ad edificandum diuturniora. In mense Februarij nihil obseruatione dignum reliquerunt; nisi quod dies tertia decima esset dies venæ sectioni aptissima. Vnde Ioannes Andreas Iuris Cõsultissimus supra textum de statu Monachorum, cap. cum ad Monasterium, S. Porro, &c. vbi dicitur Religiosos licite posse flebotomari: inquit, post Vincentium fuisse ab Angelo reuelatum, illum, qui decima tertia Februarij sanguine minuitur: illo anno ex febrili distemperantia non moriturum. Confirmatur id quoque in Constitutionibus nostris, cap. 8. de Minutione Dist. prima. Sed huius mensis qualitas à statu diei sextæ Ianuarij ante meridiem, vt dictum est, sumitur. In mensibus verò Martij, Aprilis, Maij, & Iunij, nihil obseruatione dignum reliquerunt. Sed horum mensium status sunt explicati in die septima, & octaua Ianuarij. Mensis Iulij vigesima quinta dies significat, si serena fuerit, futuram brumam frigidã: illius tamen qualitas nona Ianuarij dies explicat. In Augusto, Septembri, Octobri, & Nouembri mensibus nihil. Sed illorum status Augusti scilicet à primo Ianuarij die desumitur, Septembris à secundo: Octobris à tertio, Nouëbris à quarto. Mensis Decembris septem dies nobis obseruandos reliquerunt rustici, vigesimam scilicet quintam cum sequentibus vsq; ad postremam. Dicunt itaq; quòd vigesima quinta dies, totius mensis Ianuarij statum portendit. Si mense fuerit serena, fertilem annum significat: si venti, & imbres fuerint caritatem, & principum mortem. Hoc ideo euenit, quia venti & imbres distemperant tellurem: vnde necessario sequitur caritas; distemperant delicatorem hominum complexiones: Cumq; inter omnes, principes sint cæteris delicatioribus, idcirco illorum mortem portendunt. Vigesima verò sexta dies, Februarij mensis statum depingit. In vigesima septima, serena dies si fuerit, ecclesiasticorum diffidium denotat: & venti nocturni principium interitus. Verum hæc dies tempestatem quoq; Martij mensis designat. Quod autem serena dies ecclesiasticorum diffidium denotet, quaerenda est causa naturalis. Quæ quidẽ erit alicuius stellæ fixæ influxus tunc emergentis, vel occidentis (& quandoq; erraticæ) pietati aduersæ, & quieti: quæ cum ad Religionem spectent (sunt namque Religionis partes & virtutes) ex illius stellæ situ in contrarium, ecclesiasticorum sensus extimulat; vnde ira, ex qua diffidium. Ita quoq; Principum interitus à nocturnis ventis significatur, quia sicuti dies nocti præfertur, illiq; præest: ita Religio seculo, ac propterea ecclesiæ terrenæ dignitati: ideoq; influxus illius diei sereni ecclesiasticorum diffidium præsignificat: nocturni verò venti ex stellis etiam quæ principibus præfunt, suborti: illorum interitum præfigurant. Coelestium quidem corporum actio in corporibus infimis negari minimè potest. Vigesima diei octauæ tempestatem mensis Aprilis etiam denotat, tranquillitas infantium morbos portendit: & ventus nocturnus famem. Habent & hæc naturalem causam à prædominante siderum influxu tunc prouenientem. Aëris constitutio vigesima nonæ diei Decembris. Maij mensis quoq; qualitatem significat. Serena autem dies tardiores fructus, sed copiosiores prædicit. Nocturni insuper venti doctorum hominum morbos annuntiant. Trigesima dies mensis Iunij conditionem nobis quoq; manifestat. Quæ si fuerit serena, & nocturni flauerint venti: hortorum foecunditatem portendunt. Addunt quoq; rustici, ligna hac die cæsa reliquis diuturniora esse. Postremò rusticorum Regula docet vltimum Decembris diem mensis Iulij qualitatem indicare: qui si serenus fuerit, annonæ caritatem prædixerunt. Hæc sunt rusticorum regulæ, & praxes circa temporum status illorumq; effectus. Quorum causæ & si ipsi ob astrorum imperitiam incognitæ sint: nihilominus tamen nemini dubium esse

Iann. postrema dies quid præsignificat

Feb. 13. quid præsignificat.

Io. And. iuris consult.

Qui 13. Feb. sanguine minuitur, non moritur illo anno ex febrili distemperantia.

Iulij 25. prædicit.

Mensis Decembris septem dies à 25. vsq; ad postremam quid portendunt.

Decemb. 27. prædictio.

Prædictionis ratio.

18. Decemb. præsignificationes.

Decembr. dies vltima mensis Iulij qualitate iudicat.

esse potest, vt non à siderum positu proueniant. Nihil enim, nisi à causa prouenire potest. Vnusquisq; effectus suam certè habet causam. Poteramus & nos singulorum assignare causas, vti de aliquibus fecimus: verum quia res ex seipsa manifesta est, & nos vtcumq; manifestauimus: paululum quisq; in scientijs versatus, causam facillè inuenire poterit.

Animaduersiones circa Rusticorum Regulas.
CAP. XXXI.

Rusticorum
regulæ, & præ-
dictiones vt
in pluribus
eueniunt.

Rusticorū re-
gulæ ante an-
num recogni-
tum, & post.

Proportio
dierum anni
veteris ad di-
es anni reco-
gniti.

Rusticorū re-
gulæ aliqua
correctione
indigent.

RIA animaduertere debet prudens Philosophus circa recitatas iam Rusticorum regulas, & circa sequentes quò ad temporum status, & ea quæ ex his sequuntur. Primum est, vt omnia quæ ventura prædicunt, vt in pluribus euentura sciant, non semper. Quemadmodum causæ naturales omnes, ipsarumq; effectus, cum sint naturales: non semper, sed vt plurimum eueniunt. Insipientis quidem est, asserere cuncta necessario euenire, cum quandoq; impediantur: præsertim quando vna solum plures habet causas, & inter se contrarias: ex quibus impediri effectum necessario sequitur. Secundum est, quòd hæ Rusticorum regulæ atque obseruationes ante recognitum annum in præassignatis iam diebus atq; mensibus verificabuntur: post anni verò recognitionem ob decem amotionem dierum mutati sunt dies: ac propterea obseruationes. Ita vt non amplius prima Ianuarij dies iuxta annum veterem sit eadem anni recogniti: sed erit vndecima, & prima Ianuarij dies iuxta anni recogniti rationem sit vigesima secunda Decembris: ac propterea obseruationes omnes, & Rusticorum regulæ illuc sunt referendæ. Verum enimverò vt cuncta exactè habeantur, & nihil nobis aut ignauix, aut otij, & similibus imputetur: quo etiam prudens Philosophus in hac re minimè hallucinetur: sciat primam Ianuarij diem iuxta annum veterem Iulianum correspondere diei vndecimæ eiusdem mensis anni recogniti: secundam duodecimæ: tertiam, tertix decimæ: quartam, quartæ decimæ: quintam, decimæ quintæ: sextam, decimæ sextæ: septimam, decimæ septimæ: octauam, decimæ octauæ: nonam, decimæ nonæ: decimam, vigesimæ: vndecimam, vigesimæ primæ: duodecimam, vigesimæ secundæ. Dies verò vigesima secunda ad primam Februarij diem referenda est: dies vigesima quinta ad quartam Februarij. Postrema autem dies quæ est tricesima prima, ad decimam eiusdem Februarij mensis referenda etiam est. Tertia decima Februarij dies ad vigesimam tertiam eiusdem mensis refertur: vigesima autem quinta Iulij ad quartam Augusti. Porrò vigesima quinta Decembris ad quartam Ianuarij refertur, vigesima sexta ad quintam: vigesima septima ad sextam, vigesima octaua ad septimam: vigesima nona ad octauam, trigesima ad nonam. Trigesima primademum ad decimam eiusdem Ianuarij mensis diem referri debet. Vide igitur quomodo dies mutati sunt: ac ideo mutatæ etiam obseruationes? Quæ non amplius à prima, die secunda, tertia, quarta, quinta, sexta, & cæteris eiusdem mensis diebus desumitur; sed ab vndecima, duodecima, tertia decima, decima quarta, decima quinta, decima sexta, & cæteris commutata proportione, vt iam explicatum est, desumi, maximè consentaneum est. Tertium animaduersione dignum est, has regulas correctione etiam indigere, etiam seruata anni recogniti ratione. Quamuis enim ex longa experientia Rustici vera prædicant, & si nesciant causas; nihilo-

nihilominus tamen vnaquæq; illarum cœlestem habet causam. Cumq; cœlum perpetuò moueatur: Stellæ, etiam à suis mutatae sunt locis: Vnde non semper regulæ eisdem diebus perseuerabunt: quia ad alios dies sui transferunt influxus, quemadmodum & stellarum loca; Idcirco obseruandi sunt diligenter dierum, mensumq; status, quomodo fiunt, & quando: vt ex his ad determinatos recurrere possimus dies, vel antecedendo, vel retrocedendo: ibiq; figere temporum status, dierum conditiones, mensium qualitates: ex quibus effectus omnes elici possent: At meoquidem iudicio, quamuis perexiguo, optimum esset hos obseruare status iuxta vtriusq; anni rationem tum veteris, tum quoq; recogniti, & adnotare vbi regulæ veritatem habeant: ac ex vtriusq; proportione, tertij generis obseruationes firmiter statuere.

Aut horis in dicitum.

Alia colonorum Regula circa temporum mutationes à quartis anni desumpta, & obseruata. CAP. XXXII.

NE dum ex mensium aliquorum statu, & dierum anni, veteres coloni temporum qualitates pronuntiauerunt: sed à quartis quoq; anni, sed æquinoctiorum, & à Solis ingressibus in aliqua signa; impressionum genera desumpserunt: illasq; statutis anni mensibus diuiserunt. Dum itaq; Sol Arietem ingreditur (quod anno veteri vndecima die, & intercalari decima Martij mensis accidebat: post verò anni recognitionem die vigesima prima, & in bissextili die vigesima eiusdē

Aura diei antecedentis ingressus Solis in Ariete indicat qualitates mensium Sept. Octob. & Nouemb.

Qualitas diei antecedētis, & sequentis ingressum Solis in Leone indicat qualitates mensium futurorum Decem. Ian. & Febr.

mensis) obseruanda est aura die antecedenti, ipsoq; & in sequenti proxima, dum scilicet Sol Arietem ingreditur, qualis est: talis nempe in Septembris, Octobris, & Nouembris mensibus regulariter prodibit. Dum Sol Leonem quoq; ingreditur, quod anno veteri, sed communi die decima tertia ingrediebatur, anno autem recognito die vigesima tertia, in bissextili, die duodecima anni veteris, sed die vigesima secunda anni recogniti Mensis Iulij: qualis erit dies ingressus cum antecedenti, talis, dicunt, foret status mensium Decembris, Ianuarij, & Februarij. Nimirum si ventus hoc ab Aquilone flaret, aut in ortu siccitas vrgeret: maximi frigoris indicium est. Quòd si à meridie, & occasu pluuio, tum etiam existente die, glaciem portendit. Si autem ventus mediocris erit, ita vt nō plene siccus, neq; plenè humidus fuerit: varia quidem hyems imminebit. Amplius quales similiter tres fuerint dies, quibus Sol libram subit (quod Septembris mense contingit, die tertia decima anni veteris, & communis, die verò vigesima tertia anni recogniti: in intercalari verò die vigesima secunda, sicuti die duodecima anni bissextilis ante correctionem) talis quidem vt plurimum erit ver futurum. Marius scilicet, Aprilis, & Maius. Rursus Sole Aquariū ingrediente (quod anno veteritā communi, quàm bissextili eueniebat die decima Ianuarij, anno autē recognito tā communi, quàm intercalari die vigesima accidit) quales erunt dies præcedens, & subsequens, & is quo subit, talis profecto maiori in parte erit Iunij, Iulij, & Augusti status. Subinde multorum tenet veterum opinio iuxta Conradum Vulpimen a fagis in sua farragine libro primo de Diuinatione temporum, quod qualis sit ventus, dum interea Sol Libram Scorpionumq; tenuerit vsq; ad vigesimum gradum (idest anno veteri ab exaltatione Sanctæ Crucis, vsq; ad Festum Omnium Sanctorum: nunc autem ratione anni recogniti à vigesima quarta die Septembris vsque ad vndecimam Nouembris) talis plerumq; insequens annus sit futurus.

Qualitas triū dierū, quibus Sol Libram ingreditur, indicat qualitatem futuri veris.

Qualitas diei præcedentis Solis ingressum in Aquariū, diei quo Sol ingreditur, & sequentis indicat qualitatem Iun. Iul. & August.

Conradus Vulpimen. Venti quatuordecim, dum Sol Libram, & scorpionū peruenuerit vsq; ad 20. grad. futuri anni statum indicat.

Quan-

Quandoquidem si in duodecim menses prædictum tempus subdiviseris, cuiuslibet mensi quatuor respondebunt dies: quorum quilibet vnus mensis quartam significat, ac in supputatione primus erit Nouember. Hæ sunt igitur reliquæ veterum colonorum regulæ ab anni quartis desumptæ, quas obseruandas docent pro dignoscendis temporum mutationibus vsq; ad præsentem diem. Sed apud nos quam veritatem habeant, nescimus: quia minimè experti fuimus. Nihilominus tamen cum ex aliqua cœlesti causâ originem habeant, vt par est, haud sunt spernendæ. Verum possemus hoc in loco euentus anni aliquos in annonæ penuria, pace, bello, atq; ægritudine prosequi: quæ veteres coloni longa obseruatione firmati, posse præsciri, pro explorato habent. Nihil fecius in sequentibus capitulis ex parte de eis agemus, at verò reliquos ad eam tractationem referendos censuimus: quæ de auiibus quadrupedibus, insectis, piscibus, & similibus digreditur; quæ profecto in tertio libro, qui est sequens, & terrestris inscribitur; inferuntur. Nam ex quibusdam illorum coniectura fiet.

Rusticorū regulæ haud sunt spernendæ.

Annua ægritudines ex elementorum alterationibus.

CAP. XXXIII.

Aeris consequentia ex ipsius alterationibus.

Aeris mutationū triplex discrimen.

Petrus Apponensis.

Vernalis, & Autumnalis quartæ cæteris magis morbiferæ. Hippocrates.

Hyemis austrina, & pluuiosa, ver ficcum, & boreale quas ægritudines efficit.

Aristoteles. Hippocrates.

VILE quidem quinimò per quàm necessarium arbitramur, vt aeris consequentia ex eius alterationibus præsignificemus. Instrumentum enim est, vt finem effectus consequantur. Quare, quæ viri in hac parte doctissimi scripserunt, manifestare non pigebit: vt nihil in hac parte non apertum relinquatur. Ex quatuor itaq; anni temporum qualitatibus contingentia corporum prædicere opus est. Sed in primis sciendum, triplicem esse aeris mutationem. Prima est naturalis, Secunda præter naturam, Tertia non naturalis. Prima est, cum tempora suas omnino seruant naturas. Secunda, cum in substantia, & complexione aer corrumpitur. Tertia est media inter vtrasque. Ambæ vltimæ mortiferæ quidem extant: quia præter, & contra naturæ ordinem. Vnde Petrus Apponensis super septimo problemate primæ particulæ libri primi, inquit: aerem sic infectum quandoq; febrem non inducere, verum carbunculosa apostemata, & pestilentialia, variolas, morbillos, lepram, & plerumq; obtalmiam, quæ omnia contagiosas ægritudines medici vocant. Inter autem anni quartas dum tempora suas non seruant constitutiones, vernalis & autumnalis sunt magis morbiferæ: quia plus mutabiles ratione signorum æquinoctialium: sed autumnalis magis etiam iuxta Aristotelem particula prima problematum 27. quia magis aere calido infrigidato, quàm frigido calefacto ægrotamus. Cui sententiæ se ascribit Hippocrates tertio Amphorismorum, nono Amphorismo dicens: Autumno acutissimæ ægritudines, & maximæ mortiferæ, vt in pluribus fiunt. Dicamus itaque in vniuersum quartarum status. Hyeme existente austrina, & pluuiosa, ver ficcum & boreale, ægritudinalis fit ver, & æstas: quia hyemis humiditas veris frigiditate, siccitateq; gelatur. Redduntur namq; indispositi meatus, ac humores gelati diuersas produunt ægritudines. Vnde & prægnantes abortum facient, aut nascentes morientur: qui si vixerint, debiles erunt; Ita Aristoteles docet nono problemate. Quod & Hippocrates tertio Amphorismorum, Amphorismo tertio confirmare videtur, dicens. Hyeme austrina, & pluuiosa, ver verò ficcum, & boreale mulieres parturientes in vere abortum

abortum facient; & parturientes, aut pueri morientur, aut imbecilles erunt. Alijs verò dissinteriæ, Iuuenibus tamen apta, senibus verò catharri euenient, celeriter perimentes. Idem scribit in libro de aere, & aqua. Quòd, scilicet, si hyems austrina fuerit, & nimis pluuiosa, mulieres prægnantes in vere abortum facient: si tunc eius parturiendi fuerit tempus, si quæ foetus emittant, anihilatos, & defectuosos emittent; aut morientur cito. Hominibus autem accident lientèria, dolor oculorum; & catharri defluentes, & alij morbi contingunt. Confirmat id quoque Auicenna primo Canone, & cæt. inquiring. Ver Septentrionale hyemi Meridionali adueniens, multiplicabitur in Autumno mortalitas in pueris, & dissenteria, & intestinorum apostemata: & prolixæ tertianæ; & Hyeme multarum aquarum, quæ in verè parituras sperabunt, aut abortum facient; vel si pepererint, debile, aut cito moriturum: & in hominibus chatarri. Hyppocrates docet in temporibus pluuiosis, vt multum, fieri ægri tudines; vti febres longæ, fluxus ventris, putredines, epilensia, & apoplexiæ, & squinantia: in siccis verò fieri ptises, consumptiones, obthalmias, strangurias, dissenterias, & similia. Aristoteles octauo problemate dicit; quòd si hyems sicca fuerit, & borealis, & ver pluuiosum, & austrinum, æstas morbida febribus, & optalmijs efficientur. Si autem æstas pluuiosa fuerit, & non temperata, deterior erit. Ratio est ob Solis actionem: Qui multam sumet materiam, quam calefaciendo, vndique hinc multa accidet putredo. Auicenna capite septimo, ver pluuiosum, & Meridionale adueniens hyemi Septentrionali multiplicabuntur febres acutæ, & optalmiæ in ætate. Confirmatur ab Hyppocrate in libro de Aere, & Aqua: vbi scribit; Hyems sicca, & borealis, ver pluuiosum, & australe, febrem, & lienteriam in ætate necesse est euenire: & in autumno ægri tudines, & febres acutissimas. Et Aristoteles problemate decimonono docet, quòd si hyems fuerit borealis, & ver Austrinum, & pluuiosum, & æstas valde sicca, mortifer fit autumnus omnibus, & præcipuè pueris adhuc flegmaticis, præcipuè alijs ab istis dissinteriæ contingent in autumno: & surgentes à dissinterijs, quartanas incurrent. Idem Hyppocras libro suprarecitato, Quòd si æstas sicca, & austrina fuerit, Autumnus verò pluuiosus, & Septentrionalis, in hyeme dolor capitis, reuma, & tussis, & ptisis, & multæ aliæ infirmitates accident. Auicenna quoque eandem confirmat sententiam libro primo fen. sec. Doct. sec. sum. prima capite septimo: vbi inquit, quòd cum ætati sicca Meridionali superuenerit Autumnus pluuiosus, & Septentrionalis, multiplicabitur in hyeme dolor capitis, reuma, & raucedo. Aristoteles insuper decimo problemate eandem approbat sententiam. Hyppocrates subinde tertio Amphorismorum Amphorismo vigesimotertio scribit; quòd si æstas borealis fuerit, hoc est, remissa calida: & Autumnus pluuiosus, & Austrinus, in hyeme sequenti capitis dolor, & tusses, branci, & corizæ erunt: conforme quidem Auicennæ sententiæ. Aristoteles quoq; quinto problemate habet: quòd si æstas, & Autumnus boreales fuerint, flegmaticis confert, & mulieribus: duodecimo autem problemate, colericis aerem nocuum arbitratur: sicq; optalmiæ, & acutæ febres colericis contingent; quòd & fatetur Hyppocrates tertio Amphorismorum, amphorismo decimoquarto. Qui amplius in libro de aere, & aqua scribit, æstatem pluuiosam, & austrinam, atq; Autumnus, ægram hyemem futuram prænuntiare; cui se subscribit Auicenna loco prærecitato dicens: in hyeme multæ exprimendæ accident ægri tudines. Rursus, ætati Meridionali cum superuenerit autumnus Septentrionalis, ægri tudines accedent exprimendi: & Autumnus, & æstas Meridionales, in hyeme accedēt ægri tudines per expressionem humorum. Quum verò prædicta fuerint sicca tempora, flegmaticis prodest. Siccis verò optalmia, & fe-

Auicenna.

Ægri tudines vt plurimum temporibus pluuiosis fiunt.

Hyems sicca & borealis, ver pluuiosum, & Austrinum quæ influit ægri tudines

Ægri tudines ex vere pluuioso, & cæt.

Autumnus mortifer.

Æstas sicca, & austrina, Autumnus pluuiosus, & cæt. Infirmitates hyemales.

Aristoteles, Hyppocrates.

Aristoteles.

Ægra hyems. Auicenna.

Ægri tudines exprimendi.

bres acuta accedent. Hyems quæ fuerit frigida, & pluuiosa ardorem facit vrinæ. Aestas verò nimis calida, & sicca squinantiam, & variolas producit. Confirmatur ab Aristotele vigesimo problemate, qui dicit, Vbi Hyems superueniens inuenit corpora fluida, & sic etiam multa aggregata humiditate, putrescunt corpora: aut humorum fit expressio, & fluxus ad cor, & fit sic suffocatio. Ioannes Alexandrinus super epidimias Hippocratis libro 8. dicit, quod si hyems fuerit Australis, & pluuialis, verò vero pluuiosum, & boreale: necesse est in æstate fieri ægritudines: sed & pestem quoque ex aeris intemperie proueniri, maximè consentaneum est. Vnde & Conciliator super particula primi libri problematum Aristotelis septimo problemate diffinit pestilentiam per aeris mutationem, sic dicens, Pestilentia quæ Epidimia dicitur, est mutatio aeris in putredinem, vel pessimam qualitatem vniuersaliter huiusmodi pestifera. Idem affirmat Hermes Trismegistus libro quarto, capite secundo: pestem scilicet nasci ex aeris corruptione, & intemperie siccitatis, vel caloris, vel humiditatis nimie proueniente. Ita quod sicut ex humiditatum distemperantia infirmitas prouenit: ita pestis ex inæquali planetarum, signorum, & stellarum actu procedit: quæ aerem diuersimode variant. Nam aeris alterationes secundum res cœlestes proueniunt. Quare Magnus Albertus libro secundo de elementorum proprietatibus tractatu secundo, capite primo scribit, quod Iouis, & Martis coniunctio in Geminis cum alijs eos adiuuantibus faciunt pestilenciales vêtos, & aeres corruptos, qui subito hominum multitudinem necant, & animalium. Haly confirmat libro quinto de Regali dispositione, quod scilicet ex stellarum Ortu, & Occasu in quibus tempora mutantur: sunt Pleiades Canicula. Porro sunt etiam terrestres causæ, quæ pestem gignunt. Prima est pars terræ, Secunda Regionum eleuatio, vel depressio, & concaua: Tertia, montium vicinitas: Quarta, maris propinquitas: Quinta terræ ipsius Regionis stagna, & paludes: Sexta olera putrida, quibus & adduntur domus humidæ, & speluncæ, & cætera huiusmodi. Sed videat Haly prudens Philosophus. At infimum minimè obtinent locum corrupti vapores. Idcirco Auicenna quarto Canone scribit, aeris corruptionem accidere ventorum causa, vapores malos ex sœtidis locis in quibus sunt profundæ valles, in locum vnum deferentium: & corpora in prælio desiccata, aut occisa, & non sepulta. Et Haly, aeris corruptiones ex fructuum corruptionibus, & cadaueribus, & cloacis vaporantibus ciuitatum, & ex mortuorum monumentis fieri, asseuerat. Magnus Albertus libro de rerum proprietatibus secundo, fatetur vaporibus venenosis, vt de anhelitu serpentum pestem quoque oriri. Aristoteles in libro de proprietatibus elementorum vaporibus ex terræ aperturis exhalantibus: Auicenna quarto Canone propter putredinem in terræ visceribus. Qua de re omnia inficiuntur. Sed & cum terremoto ex terræ visceribus exeunt vapores aliquando, aerem inficientes, vnde & pestis. Lègè libellum nostrum de motu terræ. Australes venti per infecta loca transeuntes, inficiunt: præsertim homines grauiore, impotentescq;: sic etenim putrescit aer ex corruptis vaporibus ipsi permixtis; & inficit corda aspirantia, respirantiaq;. Cum corrumpuntur fegetes, & aer Aqua, adueniunt febres pestilenciales: quæ non nisi temporibus corruptis, & sterilibus eueniunt, inquit Bernardus de Gardonio libro primo, qui dicitur Lilius, capite secundo. Beda libro primo de ratione temporum, pestem, scribit ex aeris, vel siccitatis, vel caloris, vel aquarum intemperantia nasci. Constantinus inquit, quod aer substantiæ suæ temperamento in putredinem mutatus, siue in quamlibet pessimam qualitatem, pestilentialis vocatur. Ideo Hippocrates tertio Amphorismorum, amphorismo primo scribit: quod temporum mutationes maximè morbos generant, & in temporibus magna

mutatio-

mutationis, vel frigiditatis, vel estus, vel humiditatis, vel siccitatis. Quo in loco Galenus insignis medicus addit, quod non solum temporum mutationes, sed etiam eorum complexiones, quæ maximè, sunt generantes morbum, cum mutantur. Et super quarto Hippocratis amphorismo habet, tempora anni non esse causam morbi, sed mutationes suæ complexionis. Quocirca Aristoteles definit pestem esse ægritudinem vniuersalem ob quamdam oportunitatem adustionem aerem corruptentem: & ægrotis appropinquatè admodum basilisci inficiuntur, consumunturque. Causam reddit Commentator, quia redduntur morbidi ab aere sic corrupto, immediate, & sine obstaculo ad cor ingrediente: quoniam aer est ineuitabilis necessariusque ad anhelitum, & auditum. Habemus igitur annuas ægritudines ex elementorum alterationibus; quæ quidem eueniunt ex mutatione substantiæ aeris; cum scilicet naturam suam transferit. Vt si hiems calida fuerit, & sicca, ac sine pluuiis: ver frigidum, & siccum: Autumnus calidus, & humidus; æstas frigida, & humida, vel excessiuè calida: Tunc quidem pestis per acutas febres quibusdam in locis adueniet: multaque mala contingunt, quæ non homines dumtaxat, verum & bestias inficit: & quandoque arborum fructus & plantarum, quos comedentes in pessimas incidunt infirmitates. Verum cum aer mutatur, magis nocuus est calidus, & humidus, si putrescit, & dilatatur, quia qualitates illæ sunt maximè symbolæ naturæ hominum, qui calido viuunt, ac humido nutriuntur; sed plus inficit, si non sequuntur venti desiccatiui. Huius sententiæ est primò Auenzoar in libro Athar medicinarum capitulo de Epidemia, deinde Auicenna primo libro sen. sec. doct. sec. sum. prima cap. quarto. vbi inquit, quod mutatio ducens mortalitatem, & ex complexionibus aeris digniore, vt couertatur ad putrefactionem: est calidi, & humidissimi aeris complexio. Quare idem Auenzoar loco præcitato narrat, in regione quadam aduenisse incendium, cui superueniente pluuiis fuisse causam magnæ corruptionis aeris. Vnde hominibus accidit scabies: pluribusque eorum ceciderunt brachium, & crura, & musculi, ex putrefactione, ac corruptione magna. Verum enimvero ne dum ex qualitatibus anni, cum scilicet aer mutatur, perpendendæ sunt annorum ægritudines: verum cum mutatur aeris substantia per diem, per hebdomadam, & per alios plures dies. Igitur cum in temporibus eadem die aliquando quidem æstus, quandoque frigus sit: autumnales ægritudines expectato. Huius sententiæ est Hippocras tertio amphorismorum, amphorismo quarto. Cui concordat Auicenna primo Canone loco præcitato. Qui etiam libro quarto asserit, quum videris alterari aerem vno die sæpius: & vno die Sol clarus oritur, ac alio die conturbatur, & oritur in velaminibus nebulæ, quæ est, vt puluis: & modo est calor, & modo frigus in vno die, vel in multis diebus, iudicandum est, quod pestilentia accedet. Pestilentiam verè æstiuam malignam pluuiæ paucitas in vere cum frigore significat: & cum multiplicatur Auster, ac aliquibus diebus aer conturbatur, ac demum clarificatur post hebdomadam vnam: & frigus accedit in nocte, & præfocatio, & conturbatio, & caliditas, tunc iam venit pestilentia, & pestilentiales febres, & variolæ: & ita etiam iudicandum est de ætate calida, & humida habente matutina alterata. In Autumno ignes in aere, & Cometæ si apparuerint, signa sunt pestilentialia, ac multorum morborum. Sed de Cometis, ac illorum effectibus iam hoc in loco scripsimus: sed illustrius in particulari nostro libello. At de his, hætenus.

Galenus qd
de morbis
sentit.

Aristotelis
sententia de
peste.

Cometator.

Aer suam na
turam tran
siciens: pestem
inducit.

Auenzoar.
Auicenna.

Historia no
terur, & æ
ris corruptū

Annorum
ægritudines
etiã per diẽ,
& hebdoma
dam corruptū
sunt.

Aeris varia
tio per singu
los dies pestem
inducit.

Ignes, & Co
metæ in Au
tumno pesti
lentiales.

Annorum sanitates.

CAP. XXXIV.

Annus sanus

In anno proportionata serenitas, & proportionata tempestas debet esse.

Conciliator

Hippocrates, Petrus Aponensis.

Stellarum ortus conueniens annum sanum reddit.

Auicennæ confirmatio.

Haly testimonium de anno sano.

Astrorum scientia ad medicinam necessaria.

QUAE ægri- tudines ex aeris mutationibus, dum tempora suas non seruant naturas, nascuntur, iam enarratum est. Nunc quæ temporum dispositiones sanitatem efficiant: remanet dicendum. Sanus semper erit annus, si tempora suas serauerint naturas. Ita vt bruma frigida sit, & sicca cum aliquibus interpollatis pluuijs: moderant namq; gelu vigorem. Aestas calida, & sicca etiã cum aliquali aquarum inundatione: temperant profecto æstus immensitatem. Autumnus calidus, & humidus cum pluuiarum abundantia, sed æquali. Porrò ver frigidum, & humidum cum aquarum crebra interpollatione, & calor sit temperatus. Debet itaq; esse in anno proportionata serenitas, & proportionata tempestas. Nam si vtraq; nimia fuerit, corrumpunt aerem, & pestes atq; regnorum mutationes significant ob mortem: Huius sententiæ est Conciliator problemate primo particulæ primæ libri Aristotelis. Quare Hyppocrates in suo libro de Aere, & Aqua inquit: annum sanum non debere esse nimis serenum. Petrus Aponensis per tempestatem intellexit aerem grossum, puluerulentum: In quo apparent igneæ scintillationes; quæ sunt signa pestilentia. Igitur si tempora in se conuenientia fuerint, complexionem sanas conseruant: si autem dissonantia, difficiles procreare morbos, maxime consentaneum est. Quæ autem scribimus conformia sunt quidem his, quæ viri illustres nos docent. Hyppocrates in libro de Aere, & Aqua inquit: quoddam stellarum ortus fit, vt debet (Nam ex illis cunctæ aeris alterationes pendent, vt iam scripsimus in hoc primo libro) vt tempora scilicet sint proportionata, & sic in Occasu, vt in Autumno plures aquæ, & hyeme pauca: nec multum serenum, neq; frigidum plus oportuno; & vere aquæ multæ, æstate aquarum temperantia, annum sanum iudicat. Auicenna quoq; primo Canone sen. sec. summa prima, capite quarto, autumat annum sanum ex his: scilicet, vt Autumnus sit pluuiosus, & hyems temperata, neq; sit non frigiditatem habens, non tamen sit pluuiosa in regionis comparatione: & sic ver pluuiosum fuit, & æstas non absq; pluuiæ, erit illud quod sanius esse potest. Haly libro quinto de Regali dispositione capite quarto inquit, quod annus cuius aer seruatam seruat moderationem, est ille, cuius ver temperatum est circa calorem, & frigus: & ideo alternatim in eo sunt pluuiæ: nec moderati æstas est caloris: & in ea pauca sunt pluuiæ: non quemadmodum vernaes esse condecet: nec etiam Autumnus nimia erit siccitatis: sed in eo pluuiæ sunt: Hyems verò frigida erit: & pluuiæ in ea non erunt superabundantes, huiusmodi anni aer, prout condecet, temperatus est. Si verò aer ab his quæ dicta sunt, variatur: morbidus est; quod iam capite præcedenti tactum est. Hæc sunt, quæ de annuis ægri- tudinibus, sanitatibusq; ex elementorum inæqualitatibus, conuenientijsq; desumptis, adduximus iuxta illustrium virorum sententias. Multa tamen similia desunt, verum quia virtualiter in prædictis includuntur: omittenda consulto censuimus. Consulimus tamen philosophis omnibus & medicis, vt Astrorum scientiæ vacent. Sic enim fieret, vt aeris qualitates cum consequentibus illustrius, certiusq; prædicerent. Certius quidem scitur effectus per duas causas, quàm per vnã solam. Si namq; præsciri possunt sanitates ægri- tudinesq; per elementorum variationes, quæ à coelis alterantur, illustrius tamen

vatici-

vaticinari possent, per coelorum naturam, certiusq; per ambas causas. Sanè omnia hæc & similia à coelis pendent. Sanitates, ægritudinesq; Ptolemæus libro secundo Quadripartiti docet, præsciri à dominis coniunctionis, vel oppositionis ante ingressum Solis in Arietem: scire quidem eorum dominos, & ascendentia. Albumasar libro octavo coniunctionum inquit: quòd luminaria male disposita, ante Solis ingressum in Arietem in eorum diametro, & Ascendens à Saturno infortunatum cum Mercurij participatione, pestem significat in locis & Regnis, trigono Arietis subiectis: vti Brittania, Germania, & Italia: febresq; pestilentiales, ægritudines ex humore malencolico permixto cum colera pernitiola: significat etiam variolas, & morbillos. Mars quoq; vendicans sibi dominatum, & Luna in anni reuolutione infortunata, febres pestilentiales, pustulas, lepram, & impetiginos iuxta Albumasarem denuntiat. Hæc si à medicis scirentur, tot tantiq; diem suum extremum non obirent: quia prouiderent. Idcirco dixit Hyppocrates, Astrologiam non paruum esse medicinæ partem. Vtinam omnis medicus esset Astrologus, & nullum medicum fore absq; Astrologia, diplomate Regio Principes iuberent: Humano generi dubio procul magnam vtilitatem afferrent. Et si in medendis morbis dies criticos obseruarent, thema coeli erigentes die, & hora decubitus: inspiciendo Lunæ progressum, à quibus scilicet discedit, quibus applicat: si lento, vel veloci meet motu, si aucta sit motu, vel lumine, si sit fortis vel debilis: præsciret profecto num morbus foret læthalis, nec ne: & æger num conualesceret, aut morietur. Nam & si per causas proximas id præscire possint, illustrius tamen per remotas: ac certius per vtrasq;. Consulant Hermetis Trismegisti insignem libellum, cuius inscriptio est, Hermetis Trismegisti Iatromathematica, hoc est: Medicinæ cum Mathematica coniunctio, quem è Græco in Latinum vertit Ioannes Stadius Leonnouthesius Mathematicus insignis: quamplura, certè scitu dignissima congerent pro salute generis humani.

Ptolemæi do-
ctrina.

Albumasar.

Annis mor-
bifer.

Astrologiã
magñã me-
dicinæ partẽ
dixit Hyppo-
crates.

Hermes Tris-
megistus.

Io. Stadius.

Anni qualitas, ex rebus varijs. CAP. XXXV.

REMANET deinde de anni qualitate, dispositioneque pro huiusce secundi libri complemento ex diuersis illustribus authoribus excerpta, ac ex ipsa etiam obseruatione comprobata. Et quamuis, in superioribus multis horum sint tacta, ex quibus anni qualitas desumi potest: nihilominus tamen alia explicanda sunt, quæ notat digna censemus. Incipiemus itaq; à stellis primò, deinde à meteoris, & reliquis omnibus. Porrò autem à stellis, à Canicula exordiemur. Heraclides Ponticus Philosophus scribit, Ceos populos obseruasse Caniculam, atq; ex ipsius puritate, vel obscuritate salubrem annum, vel infaustum prognosticabantur. Quandoquidem si obscurior solito appareret, caligine ex omni parte circumfusa, grauem, & pestilentem anni futuram qualitatem pronuntiabant. Causa quidem est, tunc coelum esse pingue, & concretum: quod certè animalium saluti aduersari, maximè consentaneum est. Si verò stella illustris, periuicida, ac absq; caligine aliqua splenderit, tunc salutaris anni signum dat: eò quia purum est coelum, & tenue; ac ideo salubr. Lege Ciceronem libro primo de Diuinatione. Sub Cane, vel sub Arcturo si non pluet: circa æquinoctium imber erit, aut ventus. Die 15. Nouembris Oriente Sole cum 22. grad. Scorpij; seu paulo ante, cum Tauro pleiades, seu Vergiliæ

Anni qualitas à canicula.

Heraclides Ponticus.

Canicula, obscurior solito pestilentem annum prædicat.

Canicula, splendens salubrem annum pronuntiat.

Cicero.

Anni qualitas ex occasu Vergiliæ.

In occasu
Vergiliarū p
dies 50. &
makoties,
100. erunt
pluuiæ.

giliae occidunt Occasu matutino apparente, quæ non apparent vsq; ad tempus veris: in quarum Occasu non erat amplius nauigatio apud veteres, cum esset hyemis initium. Itaq; si tunc ad Solis Ortum, cum Occidunt Vergiliae, tempus nubibus plenum erit, ex obseruatione per dies quinquaginta, & multoties centum, continuæ erunt pluuiæ: ac propterea frumenti Caritas. Ratio est, quoniam hyberno puluere frumenta gaudent. Vnde Virgilius,

Hybes no latissima puluere farræ.

Et Carmina illa rustica,

Hyberno puluere, verno luto,

Longissima metes, Camille farræ.

Cabellinus.
Lucas de Pē
na.
Stellæ à Phi
losophis, &
Medicis ob
seruatz.
Stellæ omnes
obseruari de
bent à Philo
sophis, & Me
dicis.
Quatuor tē
porum anni
qualitates
iuxta Hyp
pocratem, &
Theophras
tum.

In mittleloquijs Cabelli ni visuntur hæc: quæ scribit etiam Lucas de Penna Iurifconsultus 2. lib. 2. C. de agric. & cens. lib. 11. Ex Hyppocratis, & Aristotelis monimentis clarum est. Philosophos, & Medicos, insignes stellas obseruasse, Arcturum scilicet, Orionem, Canem, & Vergilias tantum: illarum certè Ortus, & Occasus tanquam anni Dichotomias. Bene tamen verum est, Hyppocratem in libro de aere, aquis, & locis aliquando dixisse, non Arcturum dumtaxat, & Pleiades, sed quascumq; alias Stellas obseruari debere: quarum Ortus, & Occasus, cum cœli mediationibus in superiori libro habes. Hyppocras in tertio Aphorismorum secto, vbi temporum status, & mutationes explicauit, Aphorismo. 12. inquit: si Australis hyems, & pluuiosa fuerit, ver siccum, & Aquilonium erit. Sed & illi consentit Theophrastus in libello de pluuiarum signis dicens. Si Hyems valde pluuiosa fuerit, ver vt plurimum siccum erit: at si hyems sicca, ver è contra pluuium. Ratio est, cum circa æquinoctia mutationes fieri debeant. Quò circa manifeste elicitur, vnus temporis statum, alterius dubio procul indicare. Verum enim uero idè Theophrastus rem nobis totam aperuit in libello de signis tempestatum: vbi dum conuenientia, & dissonantia tempora digreditur, ab ipsis anni qualitas à nobis iudicari, innuit. Docet quippe, quòd cum æstus plurimi, & vehementissimi dominantur: hyems aspera, & sæuissima expectari debet. Si ver fuerit valde pluuium, ingentes æstus in campestribus, & concauis locis erunt expectandi. Si Autumnus vehementer calidus fuerit: ver, vt plurimum, frigidum erit. Si ver cunctabitur, ac frigidum fuerit, opora tarda erit (Quid sit opora, in superibus dictum est) atq; autumnus, vt plurimum, æstuosus. Hyems, si maturauerit, maturè etiam desinet: & ver suum retinebit temperamentum; quòd si cunctabitur, ver nõ erit ver; ratio est manifesta, quia hyems perseuarat in illo. Vnde Hyppocrates in opusculo de natura humana ver sua natura scribit, humidum, & pluuium esse debere. Quod & confirmat in libello de aere, & aquis, & locis salubribus, pluuium ver esse, sed tempestiuè. Si ver, & æstas frigida fuerit, opora, & Autumnus æstuosus erit, atq; à ventis silens. Proueniunt autem hæc, quæ diximus à temporum natura, & à mutatione, quæ semper est in oppositum. Nam ver, & Autumnus in temperamento minimè conueniunt adinuicem: similiter æstas, & hyems dissentiant in eodem ob temporum contrarietatem; quia nimirum tempus aduersatur tempori: ac propterea si ver plus iusto frigidum fuerit, autumnus calidior erit: & si autumnus frigidior, ver, vt plurimum, calidior. Similiter æstas, si plus solito calida fuerit, hyems maximè frigida erit: & si frigida, bruma calida erit. Quare Hyppocrates in libro de natura humana scriptum reliquit, à vere Autumnales infirmitates dissolui, ab Autumno, vernas: æstiuas, à Bruma: brumales verò ab æstate. Ex his itaq; habetur non solum, anni qualitas, sed effectus: nimirum si annus à suo egreditur temperamento, quod accidit, dum tempus in tempus conuertitur: hoc est, ver in brumam, Autumnus in ætatem, & tempora confundun-

Æstus pluri
mi si dominè
tur.

Ver valde
pluuium.
Autumnus
calidior.
Ver longū,
& frigidum.
Hyems ma
tura, & lon
ga.

Ver, & æstas
frigida.

Ver, & Au
tumnus æ
stas & hyems
non conue
niunt inter se.

Infirmitates
annuæ à qui
bus dissolui
tur.

tur

tur adiuicem : annus quidem tunc morbifer erit, & lethalis . Accedit quoque, quod ver, & æstas, Autumnus, & hyems etsi adiuicem conueniant essentialiter in actiuis qualitatibus, & per se nihilominus tamen dissentiri possunt per accidens ; sicuti de facto quandoq; dissentiunt. Si in brumæ initio aer caligine, ac obscuritate obumbretur, æstusq; vigeant absque pluuijs : ver grandinosum portentunt . Prouenit id certè ob vaporum multitudinem, qui tunc abundant : vnde quod non fecit hyems in frigiditate ver facere, maximè consentaneum est in grandinibus, ob hyemis calorem in vere relictum, ac etiam ob temperamentum. Hyemis initium propriè in solstitio fit hyberno, iuxta veteres Philosophos in octauo Vergiliarum : vtrumque obseruare licet . Si post vernum æquinoctium nebulae multæ fuerint, inde ad septimum mensem, idest Autumno, venti multi, & flatus tunc erunt, & terremotus . Ratio est manifesta, cum multæ exhalationes à verè, atque æstate impeditæ, suos nequiuertunt producere effectus : sed contrario adueniente temperamento, excitantur venti à præmissis exhalationibus, quæ latebant occultè : vere, & æstate impredientibus. Effectus exhalationis fumidæ sunt præsertim venti, & terremotus. Si circa æquinoctium aphricus spiret : pluuias proculdubio dabit . Aristoteles problemate vigesimo quinto, sectione 26. & Theophrastus in libello de signis pluuiarum . Quod vero dicit circa æquinoctium, non explicans quale sit illud, nonnulli de autumnali arbitrantur, & rectè, cum circa illud Africus excitari solent. At nos remur vtrumque : nam ambo tempora mutare, solent, ac ideo si Aphricus flatur, cum sit pluuidus, pluuiæ erunt expectandæ. Subca ne, vel sub Arcturo pluere solet : at si non pluuert, circa æquinoctium (nempe autumnale, tamquam illis proximus) erit imber, aut ventus . Cum multæ niues suo tempore decidunt, non iuxta Theophrastum solum, sed iuxta omnes ferè, annus benè cedit tum ad rerum copiam, tum quoq; ad corporum salubritatem . Causa certè est, quod frigus ex niuibus procedens, calorem impellit ad vegetabilium radices : qui coadunatus, causa est germinationis illorum, aqua paulatim illas irrigante ex niuium resolutione . Deinde in anno, cum abundant niues, signum est, dominari Aquilonem : & annus Aquilonius melior, & salubrior est Australi, vbi niues minimè decidunt ob flatus caliditatem : etiam iuxta Hippocratem, & Galenum Aphorismo quinto, & decimo septimo tertij secti : cui fidè adhibet Theophrastus in libello de signis pluuiarum. Ac ideo Aquilonius annus cæteris præstat, præsertim Austrino : Nam animalibus, plantisq; imbres Aquilonij magis profunt . Ratio quidem est, quia dulcem necesse est, esse aquam, non salam : Aquilonia dulcis est, Austrina salsa iuxta Aristotelem libro secundo Meteororù, ob plurimam fumidæ exhalationis admixtionem : quibus & nos addimus, ob mare, quod Auster pertransit, cuius aqua salsa est : vnde & illius impressiones suscipit ; Aquilo terram, flumina & dulcium fontes aquarum : Ideò hæc salubrior illa est, ac propterea animalibus magis proficua : Austrina autem aduersa, & noxia . Vnde est & illud adagium, dulcia sunt amica naturæ : Igitur dulces oportet esse aquas, nam dulces optimæ sunt, etiam iuxta Hippocratem in libro de aere, aquis, & locis. Circa Hybernum solstitium per quadraginta dies aerem penitus algere, scripsit Theophrastus capite decimo sexto libro quinto de Plantarum causis . Si Etesia plurimum temporis flauerint, & Autumnus ventis per flatus fuerit : hyems tranquilla, & à ventis silens erit Theophrasto in libello de signis ventorum. Quòd si contrario modo res contingat, contrario etiam modo se hyems habebit : nimirum si etesia parum flauerint, & Autumnus absque ventis extiterit : hyems turbida, atq; ventosa maximè reddetur . Ratio primi est, quia exhalationum materia in illo tempore absumpta est tota, vt nihil aut parum de illa remanserit : ratio secundi

Quatuor anni tempora quomodo conueniunt, & dissentiunt.

Aer caliginosus in hyemis initio.

Anni qualitas ex nebulis.

Tæporis qualitas ex Aphrici flatu.

Tæporis anni qualitas ex cane, & arcturo. Anni status ex casu niuium.

Annus Aquilonius salubrior Australi no.

Aqua aquilonia dulcis, Austrina, salsa. Aristot. ratio, & nostra.

Tæporis qualitas ex etesijs.

Serenitas, & aeris tranquillitas ex Aristotele.

Democriti æstatis, & hyemis qualitas.

cundi est, quoniam Autumnus, cum à ventis silens fuerit, materia illa tunc latens, paulatim coaceruata, emergere necessum est in hyeme tanquam autumnò contigua: ac propterea ventis quati, turbidiorèmq; reddi, par est. Serenitas certè, & aeris tranquillitas à nimio gelu, & æstu proueniri penitus, docet Aristoteles cap. quinto, libri secundi Meteororum, cum ab utroq; exhalationes consumantur: medijs verò temporibus, vt plurimum, ac frequenter; vel quia nondum exhalatio sit reddita, vel quòd iam euauerit, & alia nondum affluat. Multa alia, & similia in præsentì, ac in præcedenti libro sparsa reperies: quæ anni qualitates, status, ac vices explicant. At Democriti afferamus doctrinam, qui talem futuram æstatem iudicauit, qualis fuerit solstitij dies, & circa eam terni: similiter talem hyemem futuram, qualis brumæ dies, cum tribus sequentibus.

De Etesijs, Austrinis, Prodromis, Subsolano, Ornithijs, Chelidonijs, Leuconotis, & Fauonijs. CAP. XXXVI.

NOLEBAMVS nos in præsentì libro de ventis illis pertractare, qui vel generales dicuntur, vel prouinciales, vel repentini, & cæc. Nam inuimus alibi hæc pertractasse fusius: & generales iam utcumq; tetigimus, statos verò, qui statis, certis, determinatisq; temporibus flant, minime: causa iam repetita toties; nimirum, cum de his, & reliquis omnibus in nostra Anemographia mentionem fecerimus. Cæterum non potuimus amicis nostris minime satisfacere, præsertim R. A. P. F. Mauritio de Gregorio Ord. nostri S. Th. Doctore, omnium scientiarum ferè eruditissimo. Iulio Cæsari Capacio Urbis Neapolitanæ à secretis viro clarissimo, & de re literaria optime merito, & nunquam satis laudato: & D. Carolo Pinto bonarum artium Illustri: qui efficaciter nobis persuaserunt, vt de his statis ventis quoquomodo digrederemur, secus enim manca, & mutila hic videretur ventorum tractatio ob temporum mutationes ab his statis ventis dependentes. Annuimus itaque Illustrium virorum iudicij: & in illorum gratiam ex nostra Aeolia hos excerpimus, adiecimusq;.

Mauritius de Gregorio. Iulius Cæsar Capacius. Carolus Pinus.

Venti cur plerumque in æstate, & bruma spirant, quàm in æstate, & bruma.

Venti stati certis temporibus flant.

Venti tales cur dicuntur stati.

Ventorum difficilis tractatio.

Fauonij quomodo spirant.

Sciendum igitur est primò, ventos plurimos vere, & Autumnò spirare, quàm æstate, & bruma: quoniam exhalationes prioribus temporibus ob radiorum solarium imbecillitatem, ac propter apertos terræ meatus abundant perquàm maximè: æstate verò minimè, quoniam ob nimium Solis calorem absumuntur, bruma autem ob frigus dissoluuntur. Porrò autem statos flare certis temporibus, cernitur, siue hyeme, siue vere, vel æstate, aut Autumnò, adeò certè, & tuto, vt eos expectare, necessum est, quemadmodum ad loca determinata planetarum reditus; vnde & dicuntur stati, hoc est anniuersarij: quia singulis annis certis ferè temporibus reuertuntur. Adnotandum est secundò, difficilem esse horum tractationem, (vt de alijs pluries dictum est) ne dum ex seipsis, verum etiam, quia authores illos confundere, & miscere videntur: dum vnum pro altero ponunt, vniuscusque qualitatem alteri attribuunt: & quod magis officit circa tempus flatuum parum sibi constant; vt in intricatissimo labyrintho mentem ponant. Nos igitur sic sicco pede progrediemur, nam in nostra Anemographia, seu Aeolia, penitus, ac in nostris Meteorologicis satis. De Etesijs itaq; sermo noster erit, Austrinis, Prodromis, Subsolano, Ornithijs, Chelidonijs, Leuconotis, & Fauonijs. Fauonij (vt ab his exordiamur) circa decimūseptimū, vel decimūoctauū Februarij spi-

rij spirant Solē 27. Aquarij partem per meante post annum recognitum, nam antea circa vij. vel viij. Februarij: in intercalari vno die anticipantes; ac post quadriennium in idem omnes redire, Eudoxus putauit. Quippe qui arbitratus est, omnium certè flatuum (si minimos obseruare ambitus conuenit) eundem serua re ordinem lustro sequenti: & easdem subire vices. Fauonium nonnulli iuxta Plinium vocant Chelidonium, ab Hirundinis apparitione, & Auium aduentu 7. Calend. Martij hoc est 23. Febr. iuxta veterem annum: post recognitum verò 5. Martij flare incipiunt spatio dierum nouem. At Ptolemæus de inerrantium siderum significationibus per Leonicum translatis ad x. Cal. Martij id retulit, qui est xx. Februarij correspondens. 2. Martij iuxta annum recognitum, his verbis. Aquilo pluuiosus spirat. Leo occidit. Aquilones Chelidonij appellati, incipiunt, & per quadriduum flant: hirundines apparent. Sed & idem Ptolemæus in libello de siderum inerrantium significationibus per Federicum Bonauenturam, scribit aliter: nempe; mense Martij. 5. qui est. 9. Phamenoth iuxta Aegyptios, Cæsari Chelidonij flatus diebus decem spirant. Die 6. qui est x. Phamenoth, Cæsari Chelidonij flatus. Quidam Fauonium aliquando vocarunt Ornithiam, non nisi quia veris initio flans, tempus futuræ auium oportunissimum annuntiare cernitur. Sed hæc adinuicem pugnant, cum Fauonij per dies nouem iuxta Plinium spirent: Ornithiæ verò iuxta Columellam per dies triginta; initium sumentes à x. Cal. Martij iuxta annū Iulianum, veterem qui dies est 20. Feb. correspondens diei 2. Martij anni Gregoriani; quemadmodū & Ptolemæus scribit; sed discrimen est vtriusque in duratione, & in nomine. Rursus illi sunt Austrini, cum hybernum cœlum molliant veris initio: hi sunt septentrionales; Columella scriptore lib. 11. cap. 2. At verò alij explicant, Columellam septentrionalium nomine intelligere Fauonios: cum etiam iuxta Aristot. libro 2. Meteor. cap. 6. ad flatus Septentrionales pertineant, quia sunt natura frigidi. Vnde Plinius libro secundo, cap. 47. testatur aliquos vocare Ornithias Fauonios, & esse ventos de genere Aquilonia. Et Theophrastus in libro de ventis docet, Fauonium post brumam, verè ineuntes flare, & moleste, cum flet frigidus: Alij autem Ornithias esse verè Australes (vt Federicus Bonauentura) & ad flatus Austrinos pertinere: nec obstat ab ortu brumali spirare, quia Orientales venti Australes quoque sunt iuxta Aristotelem, quia calidiores, cum ab ortu fient. Et hoc est, quod alij dicunt, tum ex præcis Philosophis, tum ex recentioribus quoque: quod post brumalem conuersionem die 70. vel 71. spirare incipiunt, nempe prima vel secunda Martij post annum recognitum. Verum enimvero Ornithiæ idem sunt, quod Rhodonæ, & Leuconoti. Dicuntur Ornithiæ, quia ad auium foeturam etiam sine maris coniugio aptissimæ sunt. Sicuti videmus in domesticis puta in gallinis, quæ absque concubitu, vere, cum ornithiæ spirent, oua pariunt (est etenim ventus foecundissimus.) Quare Aristoteles libro tertio, cap. primo de ortu Animalium, & libro 6. cap. secundo de Historia Animalium, subuentanea oua Zephiria vocat ab Ornithiarum flatu. Ab Alexandrinis dicuntur Rhodonæ iuxta Olympiodorum in Meteorologicis, quoniam rosas florentibus spirare incipiunt: Eo enim tempore in Aegypto rosæ florent, & Aprilis mense segetes metunt. Vocantur deinde à Philosopho Leuconothi, id est candidi, ob aeris tranquillitatem. Vnde Horatius libro 3. Ode 7. Fauonios vernos candidos appellauit hisce carminibus.

Eudoxus omnes vêtos in idem redire post quadriennium putauit. Fauonius Chelidonius appellatur. Fauonij flatus duratio.

Flatus chelidonij initium, & tempus iuxta Ptolemæum

Fauonius ornithia vocatus. Fauonij, & ornithiæ flatus discrimen

Fauonij ad flatus Septentrionales spectant iuxta Arist. & Plinium. Theophr. Fauonios frigidos scribit. Ornithiæ australes iuxta alios.

Ornithiæ idem quod Rhodonæ, & Leuconoti.

Aristoteles.

Ornithiæ cur Rhodonæ dicuntur. Ornithiæ cur Leuconoti vocantur. Horatius.

Quid flet Aferie, quem sibi candidi
 Primò restituent vere Fauonij.

Ptolemæus
 de Leucon
 ti flatu.

Ornithiarū
 initium, &
 duratio.
 Ornithiarū
 flatus Aegyp
 tijs, & Demo
 crito, Dura
 tio, & Doff
 theo initium.
 Subsolani fla
 tus.

Subsolani, &
 fauonij fla
 tus.

Prodromivē
 ti aquilona
 res.

Ptolemæus
 quid de Pro
 dromis sen
 tit.

Ptolemæi sē
 tētia de Pro
 dromis iuxta
 Feder. Bona
 uenturam.
 Plinij senten
 tia de Pro
 dromis.
 Etesiarū, & il
 larum spirā
 di initium.

Etesiarū spi
 ratio iuxta
 Ptolemæum
 per leonicū.

Etesiarū fla
 tus iuxta
 Ptolemæum
 per Federicū
 Bonauentu
 ram.

Ptolemæus in libello de syderum significationibus iuxta Federicum Bonauentu
 ram, 14. Aprilis, qui & 19. Pharmuti, Aegyptijs Leuconotum spirare scribit. At
 verò die 22. Februarij, qui est 28. Mechir, scribit, quòd Hipparcho, & Eustemoni
 Ornithiæ flare incipiunt frigidi, & hirundo aduenit. Die 23. Februarij, qui est 29.
 Mechir, etiam, quòd Eudoxo adueniente hirundine, imbres, atq; Aquilonēs Orni
 thiæ dicti, per quatridduum spirant. xx. v. Februarij, qui & 30. Mechir, Aegyptijs
 Ornithiæ Aquilonij cum Argeste. Democrito varij Halcyonei appellati dies. Die
 7. Martij, qui & xi. Phamenoth, Democrito venti frigidi. Ornithiæ diebus nouē.
 Die 13. eiusdem, qui & 17. Phamenoth, Dositheo Ornithiæ incipiunt. De subso
 lano autem sex diebus ante Idus Maij, quod tempus quidem austrinum est, scilicet
 8. die Maij Sole 26. grad. Tauri percurrente, circa exortum Virgiliarum, flat
 subsolanus contrarius Fauonio. Verum ambo sunt temperatissimi, fauonius nempe,
 & subsolanus. Hic ab orru flat saluberrimus, & paulò vehementior fauonio,
 præsertim post solis discessum ab Aequatore: ille ab occasu recto flat raro, & pla
 cidè, Sole tamen occumbente. At in Ptolemæi tabulis oppositū perspicitur de eo
 rum flatibus. Omnes præcitati flatus, nempe Fauonij, Ornithiæ, & Subsolanus
 iuxta communio rem opinionem, vere spirant, quòd nauigantibus maria aperit.
 Prodromi venti sunt Aquilonares, caniculæ exortum præcedunt octo ferè diebus.
 Caniculæ exortum vide in tabulis, sit enim in primis leonis gradibus iuxta diuer
 sas polorum altitudines. In ptolemæi libello de inerrantium siderum significa
 tionibus per leonicum translatis hæc leguntur. Die x. Iulij etesiarum prodromi
 flatus spirant, item die xij. Prodromi inualescunt flatus. Rursus die xij. Prodro
 mi flatus latè spirant. At in translatis per Federicum Bonauenturam scribitur, die
 9. Iulij, qui est 15. epephi, quòd eustemoni, ac Philippo prodromi incipiunt: item
 die 12. eiusdem, qui & 18. Aegyptijs prodromi flant. Rursus die 18. eiusdem,
 qui & 24. Casari flant prodromi, & die sequenti, etiam flant prodromi. Sed Co
 lumella conuenit cum Ptolemæo per Leonicum, vj. Id. Iulij, hoc est die x. Pro
 dromos flare. Plinius verò. 18. Calend. Augusti, hoc est 16. Iulij, inquit, etesia
 rum prodromi flatus incipiunt. Ex quibus manifestè perspicitur: disorimen in die
 bus, & in ventorum mixtione, dum prodromos cum etesijs coniungunt.
 De etesijs subinde sermo noster erit. Etesia sunt venti aquilonares, initium spiran
 di sumunt biduo post canis ortū iuxta Plinium; quod ante docuit Aristoteles lib.
 2. Meteororum: vbi scribit post solstitium æstiuale, & canis ortum initium spiran
 di sumere. Sed Columella lib. 1. cap. 2. Calendis Augusti incipere, desinere au
 tem tertio Calend. Septembris hoc est. 30. Augusti. Iuxta verò Ptolemæum per
 Leonicum. 6. Iulij etesia flare incipiunt: nam ante non scribit. x. autem etesiarum
 Prodromi: xv. Canicula exoritur, etesia inualescunt. 18. Etesia amplius inua
 lescunt. 20. Sole in Leone, canis exoritur. 21. Etesia cum alijs ventis per 21. flant
 dies 28. tandem eiusdem mensis Iulij, Etesia violèter spirant. At 25. Augusti scri
 bit, quòd etesia ponunt. Sed idem Ptolemæus per Federicum Bonauenturam sic
 scribit. Die 18. Iulij, qui est 24. epephi, Hipparco etesia flare incipiunt: deinde 21.
 qui & 27. eiusdem, Methodoro, Eustemoni, ac Philippo etesia spirant; & est
 oporæ principium. Die 23. qui & 29. Aegyptijs etesia spirare incipiunt. Die 24.
 qui & 30. Eudoxo etesia spirat. Die 29. Iulij, qui & 5. Mesori. Eudoxo oporæ prin
 cipiū, Dositheo etesia incipiunt. Die 25. Augusti, q & 2. intercalaris ponūt etesia.
 Die 29. eiusdē, qui & 1. Thoth, Hipparcho, & Eudoxo Etesia ponūt. Die 31. eius
 dem,

dem, qui & 3. mensis Thoth. Aegyptijs Etesiarum flare desinunt. Die prima Septembris, qui & 4. Thoth, Calippo ponunt etesiarum. Die sequenti Cononi ponunt etesiarum. Die 5. qui & 8. eiusdem, Cæsari etesiarum flare desinunt. Habemus itaque initium, medium, & finem spirandi etesiarum. Quò verò ad qualitates attinet, Metrodorus, vt notat Plutarchus, sentit, etesias spirare astricto ad Septentrionem aere, recedente sub solstitiali reciprocatione, Solem comitans: iam dictum est esse ventos Aquilonares totius ferme hemispherij, quod est inter Fauonium, & Zephyrum: ad Solis vaporem ardore canis geminatum, mitigandum, molliendumque. Vnde cum Sol est in Leone, venti frigidiores ab hoc excitati hemispherio, etesiarum dicuntur, hoc est anniuersarij: quia ad idem tempus reuertuntur. Porro sunt contra calorem saluberrimi, quia illarum flatu nimis temperantur Calores, inquit Cicero lib. 2. de Natura Deorum. Ptolemæus scribit etesias à Ioue cieri, tanquam foecundiores, & salubriores cæteris; quemadmodum & ipse foecunditatis est parens, & foecundorum spirituum author. His omnibus fauent Aristoteles in Mercoris, & Suidas. Causa verò horum flatuum, cur scilicet sint frigidiores in tam ardentissimo æstatis tempore, nonnulli renentur esse niues; quæ ob ingentem æstum in borealibus regionibus liquefcentes: abundantem materiam ventis præbent, vt durent, & refrigerent. Vnde & natura prouida fuit, vt molestæ æstatis intemperiem ventis etesiarum frigidis contemperaret pro animalium quiete, respiratione, atq; salute. Nili incrementum ab etesiarum flatibus effici, authores sunt Suidas, Plinius lib. 5. cap. 9. & Ammianus lib. 22. sed multò ante Callisthenes, & Democritus, à quibus & alij videntur accepisse, idem scripserunt: quamuis alij alias quoq; referant opiniones. Sed de omnibus his in nostra Anemographia. Etesiarum flatus ab Oriente, & Meridie excitari, scribit Plinius lib. 2. cui consentit Gellius lib. 2. cap. 22. Aristoteles verò à Septentrione in Occasum, inde in Ortum sentit. Quæ sententia comprobata cernitur à Cicerone epist. 7. & 8. lib. 6. ad Atticum, & etiam ad Cornificium. Item ad Coelium epist. 15. lib. 11. scribit, statim se è Cilicia Romam versus reuersurum, atq; in Italia nauigaturum, nisi etesiarum essent illi impedimento. Cilicia in Orientibus sita est, Italia ad Occasum. Nauigaturus itaq; ab Ortum ad Occasum, ne etesiarum impediretur, timebat: non à Septentrione spirantibus, hoc est dextro latere, sed ab Occidente, id est à fronte repellentibus: dum ab Occasu ad Orientem referuntur. Cui accedit Diodori Siculi testimonium, qui rerum antiquarum lib. primo. cap. 4. scribit, non magis ab Arcto etesias flare, quàm ab Hespero: non enim boreas, aut Septentrionales venti; sed qui ab æstiuo Occidente flant, etesiarum dicuntur. Verum enim verò, vt inter authores adinuicem de ventis dissentientes tum, quò ad flatum, tum quò ad naturam, & qualitates, tum quoq; quò ad effectus, & similia omnis controuersia, ambiguitasq; tollatur: & quæ pugnare videntur, coeant in vnum: distinctione vti, necesse est de etesiarum: nempe, etesias esse in duplici discrimine, quasdam Australes, alias verò Aquilonares. Etesiarum quæ biduo flant post canis ortum; de Aquilonio genere esse, nulli dubium esse credimus, quod tot illustrium testimonio comprobatur: alias vero esse Austrinas, ijdem grauissimi authores confirmant. Rursus quasdam esse cõtinuatas, nonnullas certè interruptas. Continuatae sunt Aquilonares: interruptae sunt Australes. Ornithia, & Leuconoti idem sunt; & dicuntur etiam etesiarum, sed Australes auctoritate Aristotelis, qui 2. Meteororũ. cap. 1. scribit, die 70. post brumalem cõuersionem Ornithias, & Australes etesias excitari. Quò circa etesiarum Australes sunt illæ, quæ ineute vere spirant: quæ iuxta Vitruuiũ lib. 1. cap. 6. & alios, flant à loco aduerso parti illi, à qua Aquilonares Etesiarum cõmouentur, à brumali scilicet ferè exortu. Sed Plinius quoq; loco citato sentit etesias, cū

Etesiarum qualitates, initio, & finis.

Etesiarum ventus salutare, ciuitatur à Ioue

Etesiarum causa.

Nili incrementum ab etesiarum.

Etesiarum flatus iuxta Plinium, & Ciceronem.

Etesiarum flatus iuxta Diodorum Siculum.

Etesiarum in duplici discrimine versatur.

Ornithia, Leuconoti, & Australes etesiarum, idem.

Etesiarum Australium flatus iuxta Vitruuium, & Plinium.

Theophrastus quomodo negat Austros fieri Etesias.

Flatus similes ex diuersa cœli parte ortum habent.

Etesiarum flatus in Hispania, Asia Ponto, & reliquis partibus.

Etesiarum flatus in nostro tractu.

Etesiarum duratio.

Etesiarum cur interdum spirant non autem noctu.

Ventorum Austrinorum flatus.

Ornithiæ dicuntur, à bruma flare, sed leniores, & paucis diebus: quàm bruma consumpta, & à brumali ortu, ac de parte Meridiana excitantur. Nō plerumque post æstiuas conuersiones, quia nimio calore materia absimitur: spirarent utique, nisi ab Aquilonibus Etesijs impedirentur. Quod si Theophrastus huic doctrinæ reclamare videtur, cum neget Austros fieri Etesias: dicitur, Philosophum huic non absolute negare Austros fieri Etesias: sed negat Etesias esse continuatas; quia continuatae sunt de Aquilonio genere. Ratio quidem est, cum Australes spirent interrupti, Aquilonij continuati. Similiter, cum legitur, aliquos arbitrari, ornithias esse ventos ex Aquilonio genere, verno tempore inualescentes (ut Plinius) alios autem dicere esse Austrinos, (ut Arist.) dicitur, Plinium per Ornithias fauonios quandoque intelligere: quia vere præsertim excitantur: testibus Aristotele probl. 31. & Theophrasto eius discipulo in libello de ventis. Itaque fauonij vernales Etesiarum vocari minime possunt, sed ornithiæ: quoniam id Australium flatum munus proprium est; cum per id quoque tempus spirent. Deinde adnotandum est diligenter, hos, & similes flatus ex alia, & alia cœli parte ortum habere, nempe iuxta diuersum locorum positum, & cœlum aspectum. Sic docet Aristoteles lib. 2. Meteororum. cap. 6. vbi scribit, Etesias Occidentalibus, ex Septentrionibus pertransire in Thracias, Argentes, & Fauonios: quia Septentrio Fauonius est: Ab Vrfa quidem incipientes, ac in eos desinentes, qui longè absunt: Orientalibus autem ad subsolanum usque permutari; quem sequitur Plinius lib. 2. cap. 42. dicens. In Hispania, & Asia ab Oriente flatus est eorum. In ponto ab Aquilone, sed reliquis in partibus à Meridie. Quod in Hispania ab Oriente perflant Ethesiarum, Posidonij quoque; author est, quem sequitur Strabo. Qui lib. 3. suæ Geographiæ scribit, ex Hispania in Italiam redeuntibus Euros Etesias euadere in illo Mari, ad Sardonijum sinum. Quod rursus eadem in Asia ab ortu spirent, iam ab Aristotele loco iam paulò ante citato desumitur: qui dixit, Orientalibus locis Ethesias in subsolanos se vertere, ac permutari ex Septentrionibus: sed Asia cum in ortu sit collocata, in illa igitur ab ortu perflare Ethesias, certum erit. In Ponto, quod ab Aquilone spirent, ab omnibus fere est receptum, præsertim ab aduersarijs. At in reliquis partibus à Meridie perflare, verum est, si per reliquas partes, Meridionales sumat quis, quæ nostris opponuntur. In nostro autem positu ab Vrfa ad Fauonium usque spirant Etesiarum. Itaque ex supræcitata iam doctrina, multæ de his ventis sedantur controuersiarum: & pleræque contradiçtoriarum positiones conciliantur adinuicem. Etesiarum Duratio iuxta Columellam est per dies 30. iuxta Plinium spatio dierum 40. iuxta Ptolemæum per Leonicum. 51. per Federicum Bonauenturam. 50. noctu desinunt, interdum solum flant, hora diei tertia Orientes. Ideo, ait Seneca lib. 5. naturalium suarum quæstionum, cap. 11. vocari à Nautis somniculosos, & delicatos, quod mane nesciunt surgere, & tardius prodeunt. Cur autem interdum spirent, noctu nequaquam? Ratio est manifesta, quoniam noctu ventis materia deficit: die verò minime. Quandoquidem die Sol è terra fumos eleuat liquecentibus niuibus, ac ideo ventis materiam præbet: noctu verò ob nocturnum frigus congelata omnia liquefieri cessant: Etesiarum quidem Aquilonares venti sunt, loquendo de Etesijs proprie. Deinde de ventis Austrinis sermonem facturi, illud adnotandum iuxta aliquos duximus: ventos scilicet Austros frequenter flare post Etesias usque ad arcturi sidus, quod die Septembris duodecima, vel circiter xij. exoritur, nimirum ante Autumnale æquinoctium diebus vndecim: ipso autem Autumni æquinoctio incipit Corus, vnde Prouerbum, Corus Autumnat. Verum huic doctrinæ duo præcipue reclamant: primò illa Aristotelis,

stotelis, quam docuit probl. 15. vbi determinat, tria tempora flare Austros, vere scilicet ineunte, per hyemem, atq; Autumno cessante. Cui conforme est, quod scriptum reliquit Theophrastus in libello de ventis: dans rationem, quia Solis lationes vtriusq; simul opitulari, ac eodem tempore nequeunt, Australiumq; redditus fit, tanquam reciprocante aere, vbi sol per hyemem à nobis recesserit, & cæt. Secundo, quod Arcturi exortus in diuersis horizontibus diuersus est, ac varijs quoq; temporibus; ob id doctrina iam tradita de arcturi exortu, alio quidem Horizonte, & seculo verificabatur: hoc tamen seculo, & Horizonte minimè; quod de similibus quoq; intelligendum venit, præsertim de magnam latitudinem habentibus. Quod si velimus quoquo modo opinionem illam saluare, & vtrasque concordare, dici potest, quod regulariter, & in vniuersum tribus illis temporibus, hoc est vere ineunte, per hyemem, atq; desinente Autumno, credit antiquitas, Austros spirare: particulariter verò, & vt plurimum post Etesias, est etiam obseruatum. At vero quas temporum mutationes stati venti asserant, reliquum est, dicere. Fauonij post hyemem, ac ineunte vere spirantes, molesti sunt: quia frigidi flant. Theophrastus in libro de ventis. Fauonij illi tantum qui adulto vere spirant, sunt temperati, sereni, ac lenes. Aristoteles problemat. 31. & 55. Item Fauonij lenes flantes, ac clementi flatu spirantes, mare aperiunt: & nauigantibus viam præbent, Horatius Ode 4. lib. primi;

*Soluitur aeris hyems grata vice veris, & Fauonij
Trabuntq; siccas machina carinas.*

Ornithiæ venti, qui etiam & verni fauonij serenitatem pariunt: quia sunt sereni. Quocirca cælum & aerem purum, & fereum candidumq; cum reddant, candidos appellarunt, quemadmodum & Leuconothos. Fauonij illi, qui Ornithijs contrarij sunt, possunt illos excitare. Author est Aristoteles problemate. 32. quia contrarij flatus contrarios excitare possunt. Austrini Etesiæ, qui & Leuconoti iuxta Arist. 2. Meteor. & Theophrastum in libro de ventis, Cælum album, purum, ac fereum reddunt. Sed Strabo leuconotum nubilum esse, docet. Etesiæ Aquilonares frigidi sunt, & sereni, temperant æstatis calores: ideo salutare, & fœcundi. Austri verè Austri omnes sunt pluuij. Arist. & Galenus. Sed & ipsa experientia nobis manifestat. Prodromi venti sunt Aquilonares, ideo frigidi, & sereni.

*De Ecnephia, Typhone, Turbine, & similibus repentinis
flatibus. CAP. XXXVII.*

AM qui sint stati flatus, explicatum à nobis est vtcumque: sunt quidem illi, qui certis determinatisq; temporibus spirare incipiunt, ac tandem desinunt. Cum enim ventorum efficientes causæ sint statæ, certæ, atque determinatæ, certis etiam tēporibus quotannis rediret oportet: certum quoq; ac statum, determinatumq; effectum in debita materia producere quoquomodo, par est. Astra namq; omnia, sed Sol præcipuè, ventorum materiam excitant, atq; dissoluunt, vt docet Aristoteles lib. 2. Meteororum. Ita quoq; è regione, cum aliorum ventorum tempora sint vaga, inconstantia, fluxa, ac incerta ob talem illorum materiam, nempe exhalationem calidam, & siccam iuxta Aristotelem: sic etiam effectum produci vagum, inconstantem, fluxum, & incertum, necesse est. De illis itaq; differendum est, qui incertis temporibus

Aristotelis, & Theophrasti doctrina reclamat superiori biferiam.

Opinionis vtriusq; conciliatio.

Ventorum statum præsignificationes. Fauonij prædictiones.

Horatius.

Ornithiæ tempora quomodo mutant.

Etesiæ Australes, qui & leuconoti

Etesiæ Aquilonares, & Austri.

Flatus stati, & certi.

Sol cum Astris veterum materia excitat, &c.

Venti vagi, & fluxi.

Ventorū re-
pentinorum
generatio, &
discrimen.

Ventorū re-
pentinorum,
species.
Ecnephias.

Ecnephias di-
scrimen à to-
nitrui fulmi-
nibus, & cct.

Typhonis na-
tura, & effe-
ctus.

Typhonis no-
mina ob ma-
lignitatem.

Contra Ty-
phonem re-
medium.

Typhon ful-
men iuxta
Apuleium.
Typhon idē
quod vortex

Vortex fit et
in terra.

Ecnephias, &
Typhonis di-
scrimina.

Typhon est
Ecnephias in-
concoctus
iuxta Arist.

bus eueniunt . Cumq; de hisce satis superius, nunc de illis agendum remanet, qui repente oriuntur, & subito etiam decidunt . Quandoquidem inter alias exhalationes sunt nonnullæ siccae, quæ cum nubibus inuoluuntur, & sursum luctantes: deorsum ab illis deuoluuntur, deprimunturq;, & fiunt venti . Horum alij sunt vagi, vocanturq; fragores : quia torrentium more ruunt, vt inquit Plinius lib. 5. cap. 12. Nonnulli sunt impetuosiores, qui discissa per medium nube, vel per partes fracta, subito erumpunt, vt Seneca testatur . Horum tres sunt species . Ecnephias, Typhon, & Turbo. Ecnephias iuxta Aristotelem ventus est densus, confestim, & continuus, ex nube excussus : Est namq; tumultuosus, & acer, ex subtiliori materia; qui latius, & altius vagatur continuo absq; diuulsione : non enim in gyrum, sed rectus fertur. Quare, & si tonitrua, fulmina, fulgura, & similia à nubibus excutiantur, nihilominus tamen, quia Ecnephias densior excutitur, & continuo, & confestim : fulgura verò & tonitrua paulatim, & sparsim, tenuioraq; excernuntur: discriminantur certè ab Ecnephia, in cuius ortu multam exhalationem, & continuam esse, scripsit Aristoteles loco iam citato. Nam ideo multa est, quia còtinua, & confestim excernitur, vnde violenter flat : quia secretionis celeritas vires illi adhibet . Ecnephia aliqui volunt, vt sit ea, quæ procella latinè vocatur. Typhon vnus ex repentinis quoq; ventis findens solida, sæuiter percutiens, aquam à mari absorbens, ob quod à Nautis Typhon vocatur, cum in Typhonis speciem aquam à mari absorbeat, ex spissiori materia ac crassiori originē habet . Vnde à vehemētiore impulsione incensus, & instar ardentis rotæ in gyrum agitur : arbores, & nauigia contorta, comprehensa; frangit; atq; destruit : ob id Plinius vocat eum, præcipuam nauigantium pestem ; alij Demonem centum capitibus præditum, (si fingendi detur licentia) quem in cinerem fulminibus Iuppiter redigit : locum fabulæ præbentes, sed non absq; fundamento ob ruinam. Plinius addit, quòd si aduenienti Typhoni acerum spargatur, atq; diffundatur, cessare prorsus tempestatem : res mira certè, vt tam tenui, ac facili remedio, Ecnephias furor sedetur, ac mitigetur tempestas ; nam illius vi percussus, correpta secum in cælum refert, sorbetq; in excelsum . Apuleius tamen inter fulminum genera hunc reponit, dicens : si ignitum fuerit fulmen, vocatur Typhon . Ex latinis nonnulli tenent, vt Typhon sit idem quod uortex, & rectè iuxta Aristotelem : qui in Meteorum loco citato habet hæc verba . Sic vortex ille in quibus inciderit extra, & mari circumuoluta sustollit, voluensq; secum in sublime adducit. Cui adhæret Seneca, & præfertim Plinius, qui ita scribit . Si verò depresso sinu acrius rotati effregerint sine igne, hoc est, sine fulmine, vorticem faciunt, qui Typhon vocatur : id est, vibratus Ecnephias, & cæt: Sed Aristoteles vorticem in terra etiam fieri docet, in portis scilicet, aut in vijs : differentem prorsus ab eo, qui fit in nubibus . Discriminantur adinuicem Ecnephias, & Typhon penes densitatem, & raritatem, intensiorem, & remissionem, Spiritus . Ecnephias enim Typhon est rarus, & remissus : Typhon est Ecnephias densus, & intensus . Ecnephias aufugit à visu ob remissionem : Typhon conspicuus redditur ob densitatem, nempe ob nubem densam, qua regitur . Ecnephias certe est absq; nube, & ab ea excernitur : Typhon non nisi cum nube, quam secum trahit, vt Cecias, & hoc est, quod innuere voluit Philosophus, Typhonem esse veluti Ecnephiam inconcoctum : nam ipso met teste libro 4. Meteororum tex. 18. quod concoctum est, siccius certè redditur : ideo spiritus siccius à nube humida facillimè liberatur, tamquam tenuitate, humiditatequè præditus. Ventus namq; Typhon ob suam humiditatem, densitatemq; semper à nube comitatur, nec ab illa deseritur teste Aristote. e. Ecnephias autem, quia à nube excernitur, & continuantur, rectaque fertur non in gyrum, nec ip-
sius

his nubis continuatio subsequitur: differt proflus à Typhone. Sed est etiã aliud discrimẽ inter Ecnephiam, & Typhonem, quia Ecnephias imbre desinit: Typhon frigidiorẽ vi indiget. Verum de vtroq; lege Lucretium Poetam, & Olimpiodorũ in Meteoris. Non fit Typhon Aquilonius, hoc est flante Aquilone, seu temporibus Aquilonijs. Ratio est manifesta, quia cum ventus fit calida, & sicca exhalatio, & Typhon ventus est: regnantibus Aquilonijs flatibus minime potest fieri Typhon. Similiter Ecnephias non potest esse niuosus, hoc est, niue, iacente, & niuosis temporibus non fit Ecnephias eadem met ratione, cum sit ventus, & iste sit exhalatio calida, & sicca: frigus namq; & gelu cum sint victores, initio generationis Ecnephie estinguunt illum; itaq; neuter generabitur. Quas ob res Ecnephia, & Typhonem vere, & Autumno generari, par est: quia temporibus illis flatus, & exhalationes abundant perquam maximẽ. Autumno quidem viget siccitas, vere humiditas expelli incipit: quæ omnia certè ad eorum generationem, maximè conducunt. At verò Theophrastus in libello de ventis, Arpaetiam, Thraetiam, & Argestem maximè Ecnephias fieri, tum primò, quia nubes constringunt ob frigiditatem: & Ecnephias vi frigoris excitatur; nam è nubibus coeuntibus excernitur: tum secundò quia semper flat, & nunquam desinit; cum in alios incidant, & illos sternant. Verba Theophrasti hæc sunt. Procellas (hoc est Ecnephias) Septentrio, Thraetias, & Argestes gignunt: fiunt autem procellæ cum vicissim spirantes venti incurrunt, & se collidunt, ac præsertim in Autumno: ex reliquisq; anni temporibus, vere. Sed hæc est sui præceptoris sententia libro 2. Meteororum cap. 6. vbi inquit. At procellæ autumno quidem maximè, deinde vere existunt, ac Septentrio potissimum, & Thraetias, & Argestes. Cuius rei causa est, quod procellæ maximè fiunt, cum in alios spirantes alij incidunt, quod hi potissimum alijs flantibus faciunt. De turbine autem hæc habemus. Turbo est, cum duo venti ex oppositis nubibus egressi, eocurrunt, magnoq; impetu colluctantur adinuicem. Vtrum verò duo venti oppositi simul spirare possint, sunt, qui negant: inter quos est Philosophus lib. 2. Meteororum cap. 6. sed nescimus tur negant, cum hoc, vt plurimum, contingat; tametsi perseuerare nequeat: cum ventorum oppositorum materia etiam diu stare non possit, & sic intelligendus est Aristoteles. Virgilius falsus est pugnam hanc ventorum, dum primo Georgiorum ita cecinit.

Omnia ventorum concurrere praelia vidi.

sed de his alias. Turbo cum incenditur, præter euadit: nam præter igneus turbo dicitur. Alij dicunt, cum Typhon coloratur, fit præter. Præter est ex fulminum genere; differens à fulmine in spiritu: quia si spiritus multus, ac tenuis excernatur, fulmen est. Ex quibus manifestum est discrimen inter præterem, Typhonem, Turbinem, & Ecnephiam, qui à fulmine densitate est diuersus. Ecnephias oritur à nubium colluctatione; atq; conflictu cum superabundanti exhalatione, Typhon absq; exhalatione, Turbo cum duorum ventorum conflictu. Præter cum colore. Verum omittere nolumus, quid de Typhone vento cecinit Lucretius Poeta: nempe cum circæmagitur, & eundem circumiens locum, atque seipsa vertigine concitatus, turbinem esse. At horum omnium portenta hæc hæc sunt: etsi superius, sparsi sint tacta. Ecnephias acer & tumultuosus est: quandoq; cum igne, & sono cœli venit, Seneca. Plinius verò ait. Flatus coorti, rursumq; deiectioni interim obducta nubium cute, multiformes existunt. Vagi quippe, & ruentes torrentium modo tonitrua, & fulgura educunt, maiori verò illati pondere, incursuq; si latè siccam reperiunt nubem, procellam gignunt: quæ à Græcis vocatur Ecnephias. Typhon solida findit corpora, saeuiter percutit, à mari aquam absor-

Typhon non fit Aquilonius.

Ecnephias non est niuosus.

Ecnephia, & Typhon quibus temporibus generantur.

Procellæ à quibus veteris generantur iuxta Theophrastum, & Arist.

Turbine generatio.

Turbo præter euadit. Præter quid fit.

Præteris, Typhonis, Turbinis, & Ecnephie discrimen.

Ecnephiarum portenta.

Typhonis portenta.

Ventorū re-
pentinorum
generatio, &
discrimen.

bus eueniunt. Cumq; de hisce satis superius, nunc de illis agendum remanet, qui repentē oriuntur, & subito etiam decidunt. Quandoquidem inter alias exhalationes sunt nonnullæ siccæ, quæ cum nubibus inuoluuntur, & sursum lucentes: deorsum ab illis deuoluuntur, deprimunturq; & fiunt venti. Horum alij sunt vagi, vocanturq; fragores: quia torrentium more ruunt, vt inquit Plinius lib. 5. cap. 12. Nonnulli sunt impetuosiores, qui discissa per medium nube, vel per partes fracta, subito erumpunt, vt Seneca testatur. Horum tres sunt species. Ecnephias, Typhon, & Turbo. Ecnephias iuxta Aristotelem ventus est densus, confestim, & continuus, ex nube excussus: Est namq; tumultuosus, & acer, ex subtiliori materia; qui latius, & altius vagatur continuo absq; diuulsione: non enim in gyrum, sed rectus fertur. Quare, & si tonitrua, fulmina, fulgura, & similia à nubibus excutiantur, nihilominus tamen, quia Ecnephias densior excutitur, & continuo, & confestim: fulgura verò & tonitrua paulatim, & sparsim, tenuioraq; excernuntur: discrimina buntur certè ab Ecnephia, in cuius ortu multam exhalationem, & continuam esse, scripsit Aristoteles loco iam citato. Nam ideo multa est, quia cōtinua, & confestim excernitur, vnde violenter flat: quia secretionis celeritas vires illi adhibet. Ecnephia aliqui volunt, vt sit ea, quæ procella latinè vocatur. Typhon vnus ex repentinis quoq; ventis findens solida, sæuiter percutiens, aquam à mari absorbens, ob quod à Nautis Typhon vocatur, cum in Typhonis speciem aquam à mari absorbeat, ex spissiori materia ac crassiori originē habet. Vnde à vehemētiore impulsione incensus, & instar ardentis rotæ in gyrum agitur: arbores, & nauigia contorta, comprehensaq; frangit; atq; destruit: ob id Plinius vocat eum, præcipuam nauigantium pestem; alij Demonem centum capitibus præditum, (si fingendi detur licentia) quem in cinerem fulminibus Iuppiter redigit: locum fabulæ præbentes, sed non absq; fundamento ob ruinam. Plinius addit, quod si aduenienti Typhoni acetum spargatur, atq; diffundatur, cessare prorsus tempestatem: res mira certè, vt tam tenui, ac facili remedio, Ecnephiaz furor sedetur, ac mitigetur tempestas; nam illius vi percussus, correpta secum in cœlum refert, sorbetq; in excelsum. Apuleius tamen inter fulminum genera hunc reponit, dicens: si ignitum fuerit fulmen, vocatur Typhon. Ex latinis nonnulli rentur, vt Typhon sit idem quod uortex, & rectè iuxta Aristotelem: qui in Meteorum loco citato habet hæc verba. Sic vortex ille in quibus inciderit extra, & mari circumuoluta sustollit, voluensq; secum in sublime adducit. Cui adhæret Seneca, & præfertim Plinius, qui ita scribit. Si verò depresso sinu acrius rotati effregerint sine igne, hoc est, sine fulmine, vorticem faciunt, qui Typhon vocatur: idest, vibratus Ecnephias, & cæt. Sed Aristoteles vorticem in terra etiam fieri docet, in portis scilicet, aut in vijs: differentem prorsus ab eo, qui fit in nubibus. Discriminantur adinuicem Ecnephias, & Typhon penes densitatem, & raritatem, intensiorem, & remissionem, Spiritus. Ecnephias enim Typhon est rarus, & remissus: Typhon est Ecnephias densus, & intensus. Ecnephias aufugit à visu ob remissionem: Typhon conspicuus redditur ob densitatem, nempe ob nubem densam, qua tegitur. Ecnephias certe est absq; nube, & ab ea excernitur: Typhon non nisi cum nube, quam secum trahit, vt Cecias, & hoc est, quod innuere voluit Philosophus, Typhonem esse veluti Ecnephiam inconcoctum: nam ipso met teste libro 4. Meteororum tex. 18. quod concoctum est, siccius certè redditur: ideo spiritus siccius à nube humida facillimè liberatur, tamquam tenuitate, humiditatequè præditus. Ventus namq; Typhon ob suam humiditatem, densitatemq; semper à nube comitatur, nec ab illa deseritur teste Aristotele. Ecnephias autem, quia à nube excernitur, & continuatur, rectaque fertur non in gyrum, nec ip-

Ventorū re-
pentinorum
species.
Ecnephias.

Ecnephiaz di-
scrimen à to-
nitruis fulmi-
nibus, & cæt.

Typhonis na-
tura, & effe-
ctus.

Typhonis no-
mina ob ma-
lignitatem.

Contra Ty-
phonem re-
medium.

Typhon ful-
men iuxta
Apuleium.
Typhon idē
quod vortex

Vortex fit et
in terra.

Ecnephiaz, &
Typhonis di-
scrimina.

Typhon est
Ecnephias in-
concoctus
iuxta Arist.

sus

his nubis continuatio subsequitur: differt proflus à Typhone. Sed est etiã aliud discrimẽ inter Ecnephiam, & Typhonem, quia Ecnephas imbre desinit: Typhon frigidiorẽ vi indiget. Verum de utroq; lege Lucretium Poetam, & Olimpiodorum in Meteoris. Non fit Typhon Aquilonius, hoc est flante Aquilone, seu temporibus Aquilonijs. Ratio est manifesta, quia cum ventus fit calida, & sicca exhalatio, & Typhon ventus est: regnantibus Aquilonijs flatibus minime potest fieri Typhon. Similiter Ecnephas non potest esse niuofus, hoc est, niue, iacente, & niuofus temporibus non fit Ecnephas eadem met ratione, cum sit ventus, & iste sit exhalatio calida, & sicca: frigus namq; & gelu cum sint victores, initio generationis Ecnephie estinguunt illum; itaq; neuter generabitur. Quas ob res Ecnephia, & Typhonem vere, & Autumno generari, par est: quia temporibus illis flatus, & exhalationes abundant perquam maxime. Autumno quidem viget siccitas, vere humiditas expelli incipit: quæ omnia certè ad eorum generationem, maxime conducunt. At verò Theophrastus in libello de ventis, Arpaciam, Thrafciam, & Argestem maxime Ecnephas fieri, tum primò, quia nubes constringunt ob frigiditatem: & Ecnephas vi frigoris excitatur; nam è nubibus coeuntibus excernitur: tum secundò quia semper flat, & nunquam desinit; cum in alios incidant, & illos sternant. Verba Theophrasti hæc sunt. Procellas (hoc est Ecnephas) Septentrio, Thrafcias, & Argestes gignunt: fiunt autem procellæ cum vicissim spirantes venti incurrunt, & se collidunt, ac præsertim in Autumno: ex reliquisq; anni temporibus, vere. Sed hæc est sui præceptoris sententia libro 2. Meteororum cap. 6. vbi inquit. At procellæ autumno quidem maxime, deinde vere existunt, ac Septentrio potissimum, & Thrafcias, & Argestes. Cuius rei causa est, quod procellæ maxime fiunt, cum in alios spirantes alij incidunt, quod hi potissimum alijs flantibus faciunt. De turbine autem hæc habemus. Turbo est, cum duo venti ex oppositis nubibus eggressi, & occurrunt, magnoq; impetu colluctantur adinuicem. Vtrum verò duo venti oppositi simul spirare possint, sunt, qui negant: inter quos est Philosophus lib. 2. Meteororum cap. 6. sed nescimus cur negant, cum hoc, vt plurimum, contingat; tametsi perseverare nequeat: cum ventorum oppositorum materia etiam diu stare non possit, & sic intelligendus est Aristoteles. Virgilius falsus est pugnam hanc ventorum, dum primo Georgiorum ita cecinit:

Omnia ventorum concurrere praelia vidi.

sed de his alias Turbo cum incenditur, præster euadit: nam præster igneus turbo dicitur. Alij dicunt, cum Typhon coloratur, fit præster. Præster est ex fulminum genere, differens à fulmine in spiritu: quia si spiritus multus, ac tenuis excernatur, fulmen est. Ex quibus manifestum est discrimen inter præsterem, Typhonem, Turbinem, & Ecnephiam, qui à fulmine densitate est diuersus. Ecnephas oritur à nubium colluctatione, atq; conflictu cum superabundanti exhalatione, Typhon absq; exhalatione, Turbo cum duorum ventorum conflictu. Præster cum colore. Verum omittere nolumus, quid de Typhone vento cecinit Lucretius Poeta: nempe cum circæmagitur, & eundem circumiens locum, atque seipsa vertigine concitatus, turbinem esse. At horum omnium portenta hæc sunt: etiã superius, sparsi sint tacta. Ecnephas acer & tumultuosus est: quandoq; cum igne, & sono coeli venit, Seneca. Plinius verò ait. Flatus coorti, rursumq; deiectione interim obducta nubium cute, multiformes existunt. Vagi quippe, & ruentes torrentium modo tonitrua, & fulgura educunt, maiori verò illati pondere, incursumq; si latè siccam reperiunt nubem, procellam gignunt: quæ à Græcis vocatur Ecnephas. Typhon solida findit corpora, sauius percutit, à mari aquam absor-

Typhon non fit Aquilonius.

Ecnephas non est niuofus.

Ecnephia, & Typhon quibus temporibus generantur.

Procellæ à quibus veteris generantur iuxta Theophrastum, & Arist.

Turbis generatio.

Turbo præster euadit. Præster quid sit.

Præsteris, Typhonis, Turbinis, & Ecnephie discrimen.

Ecnephiarum portenta.

Typhonis portenta.

Vorticis por-
centa.

absorbet, è terra circumposita substollit. Arborea, & nauigia contorta frangit: correpta secum in coelum refert, sorbetq; in excelsum. Aristoteles, Seneca, Plinius, & Lucretius. Vortex si Typhon est: ea quæ Typhoni appropriantur, efficiet. At potius vortex ima respicit: quod certè in fluminibus cernitur. Cum enim rapido cursu absq; impedimento fluunt, rectum est illis iter: at ubi in aliquod saxum incurrere solent vel ad ripæ latus, vel in aliquod lignum in medio prominentia, retorquentur, & in orbem aquas sine exitu flectunt: omnia circumlata in se sorbentur in imò, & vorticem efficiunt; sic etiam in aere accidit. Typhonem, cum Turbinem esse, dixerit Lucretius, ea, quæ Typhoni attribuuntur: Turbini quoq; attribui possunt.

Ventorum utilitates.

CAP. XXXVIII.

Ventos de
Thesauris
suis produ-
cit Deus.

Ventorū vti-
litates elemē-
tis, mixtis, &
animalibus.

Ventorū vti-
litates aui-
bus, & equis

DE ventis alijs, puta de Apogeis, Hipogeis, Altanis, Tropæis: de his quoq; qui quibusdam gentibus peculiare sunt tantum, & non alijs, qui prouinciales dicuntur: & de miraculosis in nostra Anemographia digressi fuimus. Superest nunc aliquas ventorum utilitates afferre, ut huic secundo libro suprema imponatur manus. Producit certè Deus ventos: de Thesauris suis, ut mortalibus innumera afferantur commoda. Ex ventis custoditur cœli, terrarumq; temperies: euocantur aquæ, & supprimuntur non nisi ventorum ventilatione, superuacua remouentium: segetes excitant, latentes fruges adaperiunt. Ventis vltiora noscimus: commoda cuiuscumque regionibus communia sunt: inter populos commercium iniret: gentes locis dispersæ, miscentur: quibus & nos addimus, quod absq; ventis noui orbis cognitio semper obscura, & latens nobis fuisset, sicuti & prisce illi ætati. Amplius, quæ æstiuis ardoribus incanduerint, ventis refrigerari, manifestum est. Venti fatigata corpora reficiunt, excitant aerem, ne motu carens, vitium capiat: ideo certè illum agitat, ut à putredine seruet. Venti fructus coquunt, alunt corpora: nauigantibus profunt, ut eant, quò velint etiam contrarijs vijs: quo Reipublicæ commoda

afferant. Lege Cedrenum suis in historijs, Senecam, Plinium, Clemen-

tem Alexandrinum, & alios sexcentos. Porrò autem animalibus

profunt, quæ & alunt. Ventorum afflatu impleri aues foeminas,

cum foetandi hora instaret: scribit Plutarchus.

Vulturem foeminam dumtaxat inueniri, & ex

vento concipere, Ioannes Tzezes scripsit.

In monte Tagio Lusitanix, quasdam

equas concipere vento: Idem

dixit. Hæc quò ad secun-

dum librum, diuina

gratia adiutri-

ce, dicta

sint.

Secundi Libri finis.

DE

D E

PRAECOGNOSCENDIS TEMPORVM MVTATIONIBVS.

IVXTA TRIPLICEM VIAM, COELESTEM,
Meteorologicam, & Terrestrem.

Liber Tertius.

AVCTORE F. PAVLO MINERVA BARENSE ORDINIS
Prædicatorum Sacræ Theologiæ Magistro.

Observatio mutationis temporum ex terrestribus ob Cæli actionem in ipsis. Cap. I.

COELESTM in hæc inferiora agere, nulli dubium est: qui-
nimo certum id habemus, & ratum cum apud Philoso-
phos, tum quoq; Theologos. Nam si nõ ageret talis Di-
uinæ providentiæ ordo utiq; tolleretur, frustareturq;.
Quippe quæ ea est, ut corporum coelestium motu, lumi-
ne, influxu, figura, elementorumq; omnium circumvolu-
tione, alterationeq; inferiora gubernet. Vnde qui cœ-
lorum motum, lumen, influxum, figuram, & consequentia
negat, dubio procul Diuinam providentiam naturalem

Cœlum agit
in inferiori-
bus.

negare videtur: quæ non nisi hisce regulariter gubernare, extendiq; super corpo-
ralia cernitur. Hæc si per se illustria non essent, à nobis & firmis rationibus pro-
barentur, quas alias scripsimus: & illustrium virorum testimonijs roborarentur,
Doctõris Angelici præsertim, Alberti Magni, Ioannis Damasceni, Boetij, Platonis,
Aristotelis, Theophrasti, Galeni, Ptolemæi, Conciliatoris, & innumerorum ferè
authorum: Tametsi de his quæ ad spiritum pertinent, sit alia theoria. Itaq; in-
ter omnia in corporalibus rebus directe influunt: at inter animantia, irrationabi-
libus præcipue. Habet namq; homo quid præcipuum in se, & penè diuinum: quod
est supra omnes cœlos. Irrationalia verò cum ratione careant, intereantq; omni-
no, necessario aguntur; quamuis quò ad corpus æqua sit vtrorumq; conditio. Quà
re siderum influxu, continuaq; elementorum agitatione extinguntur. Quò fit,
vt temporum mutationes magis præsentiant: indicantq; nobis, qui dies erunt:
num tranquilli, quieti, & mites: an tempestuosi, imbriferi, nimborum, flatuosi, & si-
miles. Id nobis innuit patientissimus Iob: dum capite duodecimo dixit. Inter-
roga iumenta, & docebunt te, volatilia cœli & indicabunt tibi, loquere terræ, &
respondebit tibi: & enarrabunt pisces maris. Quæ quidem non documento ver-
bi intelligenda veniunt, cum non loquantur: sed exempli & moraliter, & physice;
iuxta illud Salomonis Prouerbiorum capite sexto. Vade ad formicam ò piger, &

D. Thomas.
Magnus Al-
bertus. Ioan.
Damascen.
Boetius. Pla-
to Arist. Ga-
lenus. Ptole-
meus. Conci-
liator, & ceter.

Irrationalia
necessariò
aguntur.

Irrationalia
temporū mu-
tationes nobis
indicanz.
Iob.

Salomon.

N n conti-

Formicæ sapientia, prudentia, & labor.

confidera vias eius : & disce sapientiam. In æstate quidem frumenta formicæ congregant in horrea sua, quò hyeme vesci possint: vt mirum sit in tam paruo animaliculo tot labores conspicerè. At maior est sapientia, & prudentia eorum, quæ pro futuro laborant: nam prudens est, & sapientis pro futuro prouidere, & prælagiunt temporis mutationes: quia præuident hyemem pro quo laborant; Quinimò æstâte ipsa præsentunt nubila tempora, & pluuiosa: dum se à recollectione contineant intra tecta, ne pereant, vt dicemus. Huiusmodi itaq; animalia nobis indicant aeris qualitates, & temporum & prudentiam, atq; sapientiam. Quod quidem exempli documento moraliter, & physicè fieri iam explicauimus. Similiter de cæteris intelligendum est, siue sint animalia, siue non viuientia: vel sint simplicia, vel composita, & mixta. Qua de re temporum mutationes ab his, qui in terra degunt, venabimur. Quæ in terra degunt, vocamus omnia quæ sub cœlo fiunt: siue volatilia, siue quæ in aquis mouentur, siue alterius sint generis. Quandoquidem & volatilia tamen si sunt aërea, in terra tamen gignuntur, viuunt, & intereunt. Aquatica tamen si in aquis originem habeant: nihilominus tamen in terra quoq; nutriuntur, & finiunt. Aqua etenim supra terram est, ita vt sit locus eius: & absq; terra aqua consistere minimè possit, cum sit fluida. Quod vtiq; confirmare videtur Spiritus sanctus per os Dauid dicentis: qui fundauit terram super stabilitatem suam; Terra igitur est aquæ locus, quia naturali ordine elementorum omnium infimum est elementum: ac propterea cum moriuntur pisces, in terram tandem quiescunt. Verum eminenter alia scriptura huic aduersari videtur, dum dicit Deum super aquas terram fundasse: Igitur aqua est terræ locus, non terra locus aquæ; quia, super aquas Deum terram fundasse dicitur; ac ideo pisces in aqua nascuntur, viuunt, & intereunt. Sed huic, & consimilibus scripturæ locis multipliciter fieri satis potest. In primis dicendo scripturam eò loci iuxta vulgarem loquendi modum effari. Quemadmodum vulgò dicimus ciuitatem super fluum ædificatam; non quòd re vera super fluum sit ædificata, vt super aquas natet: sed dicitur super fluum, ædificata, hoc est iuxta fluum, quia ei adiacet. Sicq; interpretari etiam potest illud Ioannis capite 4. de Christo, qui sedebat sic supra fontem: hoc est iuxta fontem. Secundo potest responderi, auctoritatem posse sic intelligi: nimirum, Deus fundauit terram super aquas, hoc est, quòd plus quàm aqua sit fundata. Quandoquidem cum cœlum citissimo feratur motu, manifestum est secum trahere ignem motu velocissimo tamquàm sibi proximiorè: aerem deinde, sed non tam veloci impetu: Aquam postremo ab oriente occidentem versus impellit, sed debilius: quia suo pondere, quamuis mota, recurrit tamen. Terra verò nullo fertur motu, ac propterea supra aquas fundata dicitur: hoc est, plus quàm aqua, fundata, & stabilita. Tertia explicatio est, terram super aquas fundatam dici: quia in eius visceribus, fossione aqua cernitur. Quarto intelligitur auctoritas eminenter; id est fundauit Deus terram super aquas eminentia, & altitudine: ne scilicet aquis operiretur propter inhabitantium comoditatem; iuxta illud Psalmi, terminum posuisti eis, quem non transgredientur: neq; conuertentur operite terram. Præcepit enim Deus in mundi initio aquis, dicens congregentur aquæ, quæ sub cœlo sunt in locum vnum, & appareat arida. Postremò fit satis cum Magno Alberto distinguente, terram considerari posse, vel vt elementum, vel vt corporum generabilium materia: & hoc quidem modo super aquas fundata dicitur. Quandoquidem corpora adinuicem mixta sunt: terra verò per se continuatur. Porro continuatio ex aqua prouenit, quatenus terræ intrinsecus infusa, partes eius coagulat, compaginatq; ; ob humidum scilicet illas continuans in commixtis corporibus: aliter in minutissima

Formicæ nubilata tempora præsentunt.

Aquæ locus terra est.

Psal. 103.

Scriptura dicens, Deum super aquas terram fundasse. Psal. 135.

Loci illius scripturæ prima expositio.

Expositio secunda.

Explicatio tertia.

Quarta explicatio.

Psal. 103.

Postrema explicatio iuxta Magnum Albertum.

lima quæque comminueretur, & in atomos resolveretur; sicque dicitur firmitatem ab aquis habere. Illo autem modo nimirum, ut elementum, non super aquas, sed super suam stabilitatem fundata dicitur. Stabilitas quippe sua iuxta Magnum Albertum natura ignis est: quia ex illo habet in centro locari. Alibi vero dicitur super nihilum fundata, quatenus per se fundatur in centro, nec ad alia terminatur elementa, sed ad ipsam potius quædam alia terminantur. Ex quibus habetur ex terra & aqua unum totum fieri simul, & non diuersa: hoc est unum constitui globum; quatenus scilicet consideratur, ut corporum generabilium materia: at ut elementum, diuersi quidem sunt globi, atque distincti. Terra igitur locus est animantium omnium, volatilium, quadrupedum, reptilium, gressibilium, aliorumque tam perfectorum, quam imperfectorum, atque etiam piscium, tamquam omnium fundamentum. Nam si intereunt, in limo profundi (ut dictum est) descendere, ibique quiescere, manifestum est. Idcirco pisces cum his quæ in terra degunt, reposuimus: & si in aquis oriantur, viuunt, & finiunt. Nos igitur primò ex terremoto temporis naturam inuestigabimus, nam in terræ visceribus gignitur, vel ventis in ea genitis, vel aliunde inclusis: ac propterea ad terrestrem tractationem illum retulimus, quia re vera terrestris est: & si concurrentibus ventis iuxta alios, qui in sublimi fiunt. Deinde ex his quæ in aere, vel circa aerem fiunt, & apparent: iudicabimus. Subinde ex his, quæ in aqua, vel circa aquam: postremò ex his quæ ab igne proficiunt, vel circa ignem videntur: eliciemus. Postmodum aeris qualitates ex volatilibus acreis indagabimus, deinde ex volatilibus aquaticis, quæ sunt ex genere amphibiorum: tertio ex pennatis domesticis, subinde ex piscibus, vel ex his quæ ex genere etiam sunt amphibiorum, ut ranæ, contemplabimur. Rursus ex quadrupedibus: secundo ex imperfectis: tertio ex insectis pennatis, & reptilibus: quarto ex vermibus: quinto ex plantis, & arboribus: sexto ex mixtis, compositisque, & inanimatis, postremo ex homine examinabimus. Ita, ut quindecim in consideratione veniant absq; terremoto explicatione: quæ à nobis omnia sigillatim sunt examinanda.

Terra alibi dicitur fundata super nihilum.

Ex terra, & aqua fit unum totum.

Terra locus omnium animantium, volatilium, quadrupedum, reptilium, & cæc.

Terremotus generatio.

Præsenti libri ordo.

De terremoto, & causis eius, natura, & speciebus.

Cap. I I.

NON tantum admiranda est terremoto natura, origo, causa, quantum timenda: cum ex illo multi proueniant mali effectus, ut ex experientia ipsa omni ferè tempore testata est. Nam (ut inquit Seneca) ipse Siciliam à Calabria diuisit: inter quas mare erupit, vocaturque locus ille pharum. Ipse diuisit Hispaniam ab Africa, cum ante vtræquæ regiones coniungerentur simul, atq; conuiuierent: nunc verò dissimiles mores habent, sed hæc infra, paulò fastius enarrabuntur. Fit terræ motus principaliter à Deo iuxta Diuum Thomam super Psalmum 17. deinde à vento alium ventum intra terram impellente. Includuntur sanè venti sicci in eam, vel de foris venientes, vel etiam intus generati. Qui cum exitum quærant, nec propter obstructos terræ poros, meatuq; usquam illis pateat exitus: virtute sua attolluntur, retroferuntur, & in se se reuoluuntur. Vnde fit, ut terra perstrepat, & concutiatur. Hinc sequitur terremoto non posse simul esse in toto orbe, quia non possunt tot venti oriri: ut simul omnes repleant partes terræ. Beatus Thomas inquit quòd

Terremotus diuisit Siciliam à Calabria, & Hispaniam ab Africa.

Terremotus à Deo fit principaliter iuxta D. Thom. deinde à vento.

Terremotus non potest esse in toto orbe naturaliter.

Na 3 per

per ducenta milliaria ad plus, potest terremotus se extendere. Seneca scribit non posse terremotum occupare simul locum ultra centum passus: Nam vapor expellitur ab vno loco ad alium. Idcirco non potest totus orbis simul tremere nisi miraculo: sicut in passione Domini. Videtur tamen terra tremere, quia in se mouetur: non tamen tota, nec de loco ad locum. Causa eius efficiens solis calor est. Babylonij, vt author est Plinius, sentiunt causam effectricem trium planetarum calorem esse: scilicet Saturni, Iouis, & Martis: quibus etiam fulmina assignantur. Aristoteles secundo suæ Meteorologiæ terremotum ex ventis fieri terra inclusis, vt causa agente: prævalente tamen calida, & sicca exhalatione, vt materiali. Sed re vera venti vt materia concurrunt. Quia terra suapte natura cum sit frigida, & sicca, imbris tamen madefacta, solisque calore percussa: multi in ea gignuntur spiritus. Qui cum exire nequeant: vnus alium impellit: vnde terra concutitur, & tremit. Causa igitur eius materialis est exhalatio, aut ventus intra terram genitus: vel iuxta alios, aliunde immissus. Sed reuera tales spiritus in terra gignuntur. Nam si omnia meteora fere ex exhalationibus, & terræ vaporibus constant: multo magis terremotum ex exhalationibus, spiritibusque in ea genitis (quia omnia in ea gignuntur) & inclusis gigni necessum est: quorum spirituum reciprocantium, interclusorumque, vel per angustum elisorum mouetur iam, & perstrepat. Formalis causa est ipsa agitatio, concussioque; quemadmodum in nubibus, vt superiori libro dictum est de tonitruis, & super terram de ventis accidit: ita in terra dicendum est de terremotu. Id enim quod ventos cit, & tonitrua impellit: idem quoque subtus terram terremotum generat. De finali autem postremo dicemus. Sed enarrare opere pretium est, modos, seu terremotus species. Plinius quatuor enumerat, casum seu ruinam. Hiatum, tremorem, seu concussionem, & demum loci separationem à loco. Ex Aristotele nouem fere species, quæ sparsæ erant, colliguntur: assentiente Raphaele Volateranno viro Clarissimo. Primus modus est tremulentus, Græcè *τρεμυδης*, quando late concutit. Deinde Palmodes *παλμωδης*, quando alte commouet. Epiclintes, *επικλιντης*, quando terremotus in obliquum mouet secundum angulos acutos, *βραστης* brastes, quando frangitur cum motu, & supra, subtusque euertit secundum angulos rectos. Chasmatias *χασματιας* in curuis locis contiaigit: cum fit terræ hiatus. *ρηκτας* Rectes hoc est scissor: qui rimas aperit. *οστες* Ostees, qui vnâ continuat scissuram. *μηκτης* Mectes, qui sonat, & mugit, etiam dum terra tremit. Dicit rursus in mari analogum, ac simile aliquid terremotus cerni: dum concussio, & hiatus in eo videntur. Quæ species à Magno Alberto sic enumerantur. Scilicet scissio percussio, perforatio, subuersio, tremor, & titubatio. Nonnulli verò sic interpretantur: nempe tremorem, & scissionem, sonum, & motum, ventum, & cinerem: & hæc interremotibus contingere. Sed tandem Aristoteles omnes has species in duas tantum reuocat, in tremorem scilicet, & pulsus. Nam *τρεμυδης*, *σφυγμων* dicit. Tremor fit, cum vapor, seu ventus inclusus est modicus. Pulsus est sicut sonus corporum se confricantium: isque semper accidit scissura aliqua, vel occulta, vel manifesta. Verum Possidonius illustris autor scribit terremotum quandoque fursum versus tantum, & deorsum fieri: aliquando inclinari ad alteram partem instar nauis. Hunc terremotum vocat casum, seu ruinam Plinius; Seneca verò inclinationem: quia in vnâ tantum partem totus se motus coarctat. Oritur autem ex copioso, & abundanti spiritu in vnum locum collecto. Hic motus periculosus est: nisi enim subito ex altera parte motus occurrat, qui inclinata restituat: dubio procul euertitur locus terremotu. Quod si propè locum aqua fuerit, quæ alluione aliqua cauernam augeat: fugiendus est omnino; quia ad

Terremotus efficiens causa. Babylonij. Plinius. Aristoteles:

Terremotus materialis causa.

Terremotus formalis causa.

Terremotus species iuxta Plinium. Terremotus species iuxta Volaterannum ex Aristotele. Tremulentus. Palmodes. Epiclintes. Brastes. Chasmatias. Rectes. Ostees. Mectes.

Terremotus species iuxta Magnum Albertum, & alios. Aristoteles ad duas tantum reuocat omnes terremotus species. Tremor. Pulsus. Possidonius de terremotu. Plinius, & Seneca.

voraginem est dispositus. Huius meminit Titus Liuius libro secundo Decadis tertiæ. Hac terremotus specie Basileã concussam coruisse annuo Domini 1356. die decima octaua Octobris scribit Doctissimus Freigius. At cum terra assurgit veluti intumescens atque iterum residet: vocatur etiam tremor, agitatio, & pulsus quoque. Quæ quidem specie tremuisse Frigurgum Brisgoicum anno Domini 1509. Calendis Nouembris, author est idem Freigius. Conspicitur quandoque ex terremotu hiatus, quo Syphilum, & Ligusticam regionem euersam esse author est Aristoteles libro secundo suæ Meteorologiæ. Fit quandoquæ cum magna moles instar montis e terra egreditur, qui iam enarratus est. Possidonij auctoritate, vel cum aliqua pars terræ subsidet; vnde flumina, vel ignes erumpunt. Hac terremotus specie Magius Albertus scribit Fluuium Sueniæ Heccarum, absortum esse: vt vno die (res quidem mira) per integrum milliare germanicum, singulis miliaribus tribuendo 4000. passuum; sed per quatuor miliaria italica, dando singulis miliaribus 1000. passuum, auersus: nusquam comparuerit. At ante eum Aristoteles idem accidisse ait circa Hieram Insulam, & Heracleam Ponti. Cur autem magna aquarum vis erumpat cum terremotibus? quorundam ratio est, & vera: quod sit exhalatio. Quæ cum magna vi expellatur: simul quoque quicquid est aquarum expellit. Sed prior est, quia terremotui loca apta sunt, quæ aquis sunt propinqua: quæ percussæ sunt causa iu talibus locis, vt vapores congregentur. atq; vt coarctentur: ex quibus fieri terremotum, necessario sequitur. Quare Calestenes author non ignobilis. sentit loca aquis propinqua, tamen non cauernosa: non esse à terremotibus libera. Quoniam licet ex loci raritate, liberum exitum vapor habeat, nihilotenus ex vndarum percussione vapor vaporem impellens, replet locum: ac propterea in planis locis, si mari, vel aquis alijs tangantur, fiunt terremotus. Scribit Heluiccus Theuthonicus ordinis Prædicatorum vir doctissimus libro primo de Cœlo, & elementis, capite sexagesimo, tempore Bonifacij Papæ Octaui Ciuitatem Beatæ Mariæ in qua curia Romana tunc residebat, terremotu concussam fuisse pluribus diebus: quæ tamen in plano sita, aquis plena est, & lacu vicina, & montibus propinqua. Sed Ferraria anno Domini 1570. in Cathedra Petri sedente Pio Quinto Pontifice Optimo Maximo, de Sancta Dei Ecclesia Optimè merito: regnante Alphonso Estensis Duce Secundo, & vltimo, pluribus diebus intremuit: vt ad tentoria extra urbem habitatores præcurrere cogentur ob metum, & vt securius viuerent. Nam edificia rasum, & ruinam patiebantur mirabilem. Loca itaque terremotibus subiecta sunt primo, quæ mollia habent latera: Nam mollities poros obstruit, & coarctat. Secundo quæ sunt cauernosa: quandoquidem vapor ibidem congregatur, ac ex alio superueniente coarctatur. Quare in montuosis locis fit: quoniam sub montibus sunt cauernæ, illaque loca porosa existunt. Tertio sunt loca aquis propinqua. Hinc factum est, vt Pureolani sepe sepius terremotibus affligerentur, quorum particeps erat Neapolitana ciuitas ob propinquitatem: quia locus suapte natura porosus existit, mollis, cauernosus, montuosus, & aquis plenus. Verum à tempore quo Beato Ianuario Pontifici Sanctissimo, ac Inclyto Martyri sacra edes cum Monasterio Cappuccinorum, in loco vbi magis terra quatiebatur, Neapolitanorum pietate dicata fuit: nunquam amplius, nec motus terræ paululus auditus fuit vsque ad præsentem diem. Sunt tamen naturaliter loca aliqua quæ nunquam, vel saltem raro tremuerunt. Pindarus scribit, Aegyptum vel modicum quandoquæ tremuisse. Ratio est, cui consentit Aristoteles quoque in sua Meteorologia, quia Aegyptus tota aquis cooperta fuit. Idcirco limus paulatim aggregatus est, terraque ita tota mollis, limosa, atque in partibus bene continuata,

Titus Liuius
Quæ terre-
motus spe-
cie Basileã
cōcussa, cor-
ruit.
Friburgum
Brisgoicum
tremuit.
Syphilum, &
Ligustica re-
gio terre-
motu euerfa ex
Arist.
Neccarum
Sueniæ Flu-
uiū qua ter-
rem. specie
absortū iux-
ta M. Alber-
tum.

Cum terre-
motibus ma-
gna aquarū
vis cur erū-
pat.

Loca aquis
vicina à ter-
remotibus
minimè libe-
ra iuxta Ca-
lestenem.
Ciuitas Bea-
tæ Mariæ ter-
remotu con-
cussa tēpore
Bonifat. Pa-
pæ 8.
Ferraria mi-
rè tremuit
1570. tēpore
Pij Pa-
pæ V.
Loca terre-
motibus su-
biecta.

Ciuitas Pu-
teolana ter-
remotibus
subiecta li-
bera meritis
6. Ianuar.
Ep. & M.

Loca, quæ
nūquam vel
raro tremue-
runt.

con-

Sonus vnus
ex terremoto
modis
quomodo
fit.

Insula iuxta
Corinthum
terremotu
agitata.

Lipareorum
ciuitas. ter-
remotu euer-
sa.

Anaxagora,
Anaximenis,
& Democri-
ti opiniones
ab Arist. cofu-
tatz, non
omnino fal-
sæ.

conuersa est : quod vapor vbi coarctaretur , non habuit . Quare à terremotibus
expers , & libera reddita est . Sed cum paulo superuis dictum fuerit , inter alios
terremotus modos vnum esse sonum , libet hoc in loco animaduertere , quando-
què sonum fieri absque concussione ; cum scilicet vapores pauci fuerint : aliquan-
do fieri cum tremore , & mugitu , cum spiritus in subterraneis specubus aduersus
solida , cauaque corpora subterranea agitantur : ita vt è terra mugire videan-
tur . Sæpius verò terremotum sonus-concomitatur , ita vt aliquando non desi-
nat : quousque terra scindatur . Scribunt Authores non ignobiles iuxta Corin-
thum fuisse insulam , in qua ex ventorum collisione in cauernis terræ ad solida
corpora ; terribilis audiebatur sonus . Deinde sequutus est terremotus : qui lo-
cum eleuare videbatur in collis altitudinem . Cumquè venti subterranei conti-
nuò multiplicarentur : collem ruperunt . Exeuntes vero validissimi venti , cine-
rum multitudine propinquam oppresserunt ciuitatem , atque destruxerunt . Ci-
uitas hæc lipareorum est . Porro cinis ex calore maris frigiditate concluso , &
confortato , ortum habuit . Quò factum est , vt locis cauernosis incineratis , ad
exitum ventorum incinerauit ciuitatem , & euertit . Quòd si ibidem sulphur
fuisset : dubio procul incendisset quoque . Sed vide Aristotelem in secundo suæ
Meteorologiæ libro cap.8. Opiniones autem Anaxagoræ, Anaximenis, & Democri-
ti quas ibi confutat, non sunt vndequaue falsæ : habent namque ex parte ali-
quid veritatis . Plura huc adducere possemus de terremotibus certe mira , vt de
terris , ac insulis : ex causis terremotus enascentibus , de insulis , ac terris mari
absorptis : insuper de terris semper trementibus , & insulis fluctuantibus . Verum
cū in eo opere , quod de rebus meteorologicis inscribitur , adamussim differueri-
mus , ac in alio particulari de motu terræ plenius : sat sint hæc , in hoc capite sic
perfunctorie digressa.

Terremotus signa, tempus, duratio, remedia, & portenta.

Cap. III.

Terremotus
signum ex
Aristotele.

Terremotus
ex Plinio.

SIGNA terremotus futuri quæ sint , tempus quo acci-
dant remedia quibus reparari possint , quanto tempore
durent, & quid denique portendant : reliquum est , exa-
minare . Aristoteles vnam causam affert . Cum scilicet
aqua in puteis turbatur , eiusque inficitur odor : signum
est futuri motus terræ . Nam vapor , seu exhalatio hu-
mida , & sicca subtus residet , vnde phoerocides syrius
hausta è puteo aqua futurum ibidem terremotum præ-
dixit : quod & factum est . Plinius ex quatuor terre-
motum prælagit , ex tenui nubecula , ex volucris ,
ex crepitu seu fragore , & ex commotione maris . Primo ex nubecula , cum
scilicet tenuis tranquillo , & sereno tempore post solis Occasum apparet :
aut veluti linea per longum porrecta spacium , conspicitur . Signum etenim
est , vaporem in terra esse inclusum ex quo terremotum oriri , maxima
coniectura est . Secundo ex volucris , cum scilicet timent , & pauent . Ra-
tio est , quia ob raram , & tenuem corporis constitutionem , aeris leuissimas alte-
rationes facillimè præsentunt . Tertio ex fragoribus in subterraneis specubus :

Nam

Nam signum est spiritibus plenos esse, ex quibus terremotus fiunt. Quarta ex Maris agitatione: cum fuerit magna aeris tranquillitas, & nulli venti spirauerint; signum certe est, subitus tales ventos circumferri, ex quibus terremotum fieri, necessarium est. Porro tempora quibus ut plurimum fiunt; sunt æquinoctialia. Cum scilicet Sol in Ariete, vel Libra discurrit, quod dubio procul Martij, & Aprilis mensibus, subinde Septembris, & Octobris accidit: Vere scilicet, & Autumno. Etenim tempora sunt flatuosissima. In primo vincit humiditas absq; frigiditate, in secundo vincit siccitas sine caliditate: quando sicci vaporis materiam siccitas multiplicat, sed humiditas exire non permittit. Alijs verò temporibus æstate scilicet, & hyeme aut non fiunt: aut sunt rariores. In æstate quidem cum prædominans calor vaporem consumat: calor namq; terræ poros aperit, ex qua quicquid est ventorum, aut spirituum: sub terra collectum exhalat. In hyeme autem cum frigus euaporationem prohibeat: calor tunc quidem spiritus gignens, & producens: debilis est. Fiunt itaq; his temporibus quandoq; per accidens, cum tempora vernalibus, & autumnalibus similia sunt: tunc quidem fieri possunt: & cum contingunt, magni & diuturni erunt, atq; portentosi. Quò autem ad specialia tempora noctu per eumq; fiunt, quàm interdiu. Ratio est, quia sol terræ calorem exterius euocat: ac propterea non eleuat vaporem: diurnus namq; calor materiam dissoluit. Noctu verò clauditur calor, & vaporem intus multiplicat: ideo auctus alium ante se eleuatum comprimit; quia nocturnum frigus materiam constringit: & noctes ob solis absentiam sereniores existunt propter terram frigore concretam, & adstrictam: ex quo terram tremere necessario sequitur. Fiunt quoque circa diluculum, quia circa eam horam venti sæpius excitati, insurgunt: & illa hora quietior est: solq; vti potentior prohibet è terra tunc exhalationes egredi, ex qua violenter exire compellentur, vnde & terremotus. Fiunt etiam plerumq; in vtriusq; luminis defectu: tamen Aristoteles dicat circa lunæ eclipses accidere, eumq; fieri, quando iam prope est interpositio, & nondum quidem est omnino deficiens lumen: & calidum quod est à sole, ex aere, iam autem marcescens, tranquillitas fit: contra translato spiritu in terram, qui facit terremotum, ante eclipses (nam & fiunt venti ante eclipses sæpe) in principio quidem noctis ante eclipses mediæ noctis, in mediâ autem nocte ante diluculares. Idque inquit accidere, quia marcescit calidum, quod à luna est, cum prope iam fuerit facta latitudo, in quo facta erit eclipsis. Remisso igitur quo detinebatur aer, & quiescebat, iterum mouetur, & fit spiritus tardioris eclipsis tardior. Sed re vera terremotus quoque fiunt in solis defectu: quinimo magis cum sit omnium vaporum & exhalationum præcipua, & præpotens causa: tellusq; euaporet sole subtiliante. Cur autem etiam fiunt in maioris labore luminis rationes habes in tractatu quem de vtriusq; luminis eclipsibus, inscripsimus. Non etenim omnia huc adducere licet: vbi alibi illustria habes. Quanto autem tempore durant, est deinde dicendum. Animaduertere itaq; oportet, terremotum tamdiu durare, quamdiu ventus, seu exhalatio est exhausta. Si namq; crassi vigeant spiritus in terræ cavernis hærentes, longiores sunt terremotus: si verò tenues, & rari, iuxta raritatem, tenuitatemque, breuiore, vel breuissimi. Tempus verò durationis quantum sit: Diuus Thomas scribit ad quadraginta dies, vel ad annum vsq; posse terremotum perleuerare. Aristoteles verò ait, quòd cum fortis factus fuerit terremotus non mox, neq; ad semel cessat agitans: sed primo quidem vsq; ad quadraginta dies agit, posterius autem & ad annum, & ad duos annos dominatur secundum eadem loca. Quare terremotum quo Basilea corruit in signum præuaricationis eius, iatègro anno durasse, aiunt: sed post annum vicina loca affligere cepisse,

Tempora quibus, ut plurimum, Terremotus fiunt.

Terremotus cur æstate, & hyeme non fiunt, vel rariores.

Terremotus noctu plerumque, quàm interdiu.

Terremotus circa diluculum fiunt.

Terremotus in luminariu defectu accidunt: plerumq; sed magis circa lunæ eclipses, iuxta Arist.

Terremotus magis in solis defectu fiunt.

Terremotus duratio.

Tempus durationis iuxta D. Tho. & Arist.

author

Contra terremotum remedia.

author est frigeius. Remedia verò contra terremotum adiuuantia sunt fornices, figura loci, parietes tenues, & specus. Fornices hoc est concamerata loca, & arcus ex edificijs constructi. Nam cum sint aperta, habent facillimè exitum spiritus, quibus terremotus prohibetur; loci figura deinde, vt loca scilicet sint pendentia: quia minus infestantur, quàm solida. Ideo parietes tenues, quod est tertium remedium, ex terreno latere, non ex lapidibus solidioribus facti, multum iuuant: quia durum cum duro non sibi bene consentiunt, sed molle facillimè cedit; & spiritus non habet tam firmum obstaculum in quo repercutiatur, ac deinde fortior insurgat. Specus postremo, quia per illos subterranei spiritus egrediuntur, atq; disflantur. Quò verò ad aeris mutationes attinet, vel ad consequentia, quid terremotus portendant, inuestigandum est. Diximus terremotum fieri principaliter à Deo iuxta Diuum Thomam, quinimo ex Psalmo decimo septimo eruitur: vbi David Rex cecinit: commota est, & contremuit terra, fundamenta montium conturbata sunt, & commota sunt: quoniam iratus est eis. Quod quidem secundi Regum capite vigesimo secundo signatum est. Ex prophanis verò, Plinij authoritas extat, iniquentis: nunquam Romam tremuisse, vt non aliquem futurum euentum praesagiret. Verum historiam non teximus: sed hæc, & similia alibi habes. Portendunt terremotus imensos ventorum flatus, quia de tellure post eos continuo exeunt: ideo ante terremotus est illorum tranquillitas, & quies. Significant deinde tempestates, & manifestas temporum mutationes, & diuersas: quia vapores continuo de terra exeunt, ascenduntque; fiuntq; meteora, illa praesertim quæ vaporum, exhalationumque naturam sequuntur. Consequentia verò sunt animalium infectiones, praesertim irrationalium: quæ iuxta tellurem sua capita portant. Quandoquidem iuxta Poetam,

Pronaq; tùm spectent animalia cætera terram:

Os homini sublime dedit, cælumq; videri.

Inficiuntur itaq; animalia, quia vapor ille venenosus est: ex quo infirmitates, & mortes, quæ etiam aer inficitur. Sed nec ab infectione liberi sunt homines ob vaporem in alto emersum: ac propterea pestem terremotum sequi, inquit Seneca. Sed de his plura Plinius libro secundo, & Seneca in suis naturalibus questionibus: & nos quoq; alibi, vt videbit prudens Philosophus. Verum pro huius capitis complemento, & cunctorum terremotoum theoria, sciendum est: quòd cum sit duplex vapor, calidus, & humidus: à terra humida per solis calorem resolutus, aeri similis: alter verò calidus, & siccus à sicca tellure resolutus, igni similis, plusquam primus ascendens, qui dicitur fumus, vel hypercauma, vt libro secundo digressum est: vapor siccus tamen in triplicem adhuc seiungitur; in subtilem, grossum & medium. Subtilis est ille, qui ascensionem causat, medius est ventus: sed grossus est, qui terremotum efficit. Ideirco iuxta vaporis naturam terremotum causantis, praesagiendæ sunt temporum mutationes cum consequentibus,

Vtrum terra moueatur alio motu, quàm ex siccis vaporibus.

Cap. IV.

Authoris intentio.

Authoris opera aliqua.

NON est hic profecto locus suus, vtrum terra moueatur stante cælo, vel etiam se mouente; Sed occasione huius violenti motus terræ, cum nullum alium re vera habeat: opere primum esse duximus, hoc in loco per transfennam (vt dicitur) pertractare: nam fusius habes in eo opere, quod inscripsimus. De rebus Meteorologicis, & in

alio

alio cuius titulus est, opiniones hominum de Deo, & creaturis: sed pressius in nostro peculiari tractatu de motu terræ. Accedit quod hæc opinio denuò reuocata est in publicum. Opinio certe antiquissima est Pythagoreorum, Heraclidis Pontici præsertim, Ecphanti, Philolai, Nicetæ Syracusani, Aristarchi Samij, suorumque discipulorum. Ex nostratibus autem sequuntur eam nonnulli: inter quos Coelius Calcagninus Ferrariensis reuocauit in lucem, deinde vir ille Nicolaus Copernicus de cœlestibus rebus optimè meritis ad suas firmandas Hypotheses stabiliiuit. Postremo Gulielmus Gilbertus Colcestrensis, medicus Londinensis, Britanus, in sua noua Physiologia de magnete magneticisque corporibus, & de magno magnete tellure libro sexto, capitibus tertio, quarto, quinto, & sexto in eadem incidit quoque opinionem: quod terra scilicet mouetur diurno quidem motu viginti quatuor horarum spacio, instar motus primi circuli; sed contra ortum. At è medio primum mobile cum motu eius tollit: multaque dicit vir hic, alioqui doctissimus, ad saluanda firmandaque sua de magnete excogitata. Sed incidit in scyllam cupiens vitare Carybdim; quemadmodum insignis ille Copernicus. Opinio quidem sensui, experimento, rationi contraria. Verum cum fateatur assertionem hanc esse probabilem, fatemur vtique nos probabilem esse, ac propterea disputandam, exercendam, defendendamque exercitij causa, vt adolescentum ingenia excolantur: Quemadmodum & nos pueri antiquorum omnium opiniones Mediolani defendimus contra Aristotelem exercitij gratia, studioque: Ita etiam hæc quidem de motu terræ sententia sustineri potest: Nam secus falsa est (pace huius præclarissimi viri sit dictum) cum refragetur, vt diximus, sensui, experimento, rationi; quinimò quamplurimis sacræ Scripturæ sententijs: quæ telluris stabilitatem, firmitatem, permanentiam, immobilitatemque pluribus in locis declarat, & fatetur. Opinio certe contraria sanctis Doctoribus loca illa scripturæ explicantibus: & tamen scimus, quod qui loquitur in Prophetâ, loquitur in interprete. Sententia dubio procul destruens magnam Philosophiæ, & Astrologiæ partem. Sed quid opus erat, tam verborum ambagibus rem inuoluere, cum non demonstrat, sed ostendat tantum? neque omnes proponat rationes, nec ad omnes respondeat? credatque ex vi magnetis id demonstrare? Ptolæmei rationibus primò non respondet penitus: sanè hæc sunt verba, quæ profert. Ptolomæi rationes nullius sunt momenti, veris namque positis principijs nostris, veritas apparet, & superuacaneum est, eas refutare. Aristotelicis non satisfacit, & dubius est in multis, & anceps. Tertio suæ rationes non conuincunt, sed omnia cum proposita, tum responsa sunt persuasiones, & digressiones. Non probat tellurem circumuolui viginti quatuor horarum spacio, sed proponit tanquam Axioma, & persuadet confœderatione vtriusque Astri magnetica, à sole promotis globis secundum orbium ipsorum proportionem, & à luna. Sed à luna proprius, quia adiuncta corpora natura, & substantia simillima sunt: lunaque manifestiores habet in tellure effectus, quam reliqua sydera, sole excepto; Quod etiam luna ex omnibus planetis sola reuolutionis suas, (& si etiam diuersas) ad centrum terræ summatim conferat: sitque terræ cognata maximè, & quasi vinculis alligata. Hæc & similia assumit, quæ cuncta sanè probare debet, & tenetur. Meliusque pro eo fuisset, & Ptolemaicis rationibus, & Aristotelicis satisfacere: nec dicere rationes esse nullius momenti, sed ostendere, qua nam ratione nullius sint momenti. Primum mobile, vt diximus, cum motu eius de mundo aufert, monstruosum illum reputans, & superuacaneum: vocatque motum insanum: Inconueniens quoque maximum arbitrans tam citissimo, & rapidissimo motu fieri. At cur? & qua ratione fretus? audiatur.

Opinio, quæ terra mouetur, est antiquissima Pythagoreorum

Coelius Calcagninus. Copernicus

Gulielmus Gilbertus Colcestrensis.

Opinio, quæ terra mouetur absolute falsa est.

Opinio de motu terræ multis aduersa, præsertim sacræ Scripturæ.

Gilberti errores.

Gilberti rationes non conuincunt.

Gilbertus quæ proponit, non probat.

O o Ostendit

Gilberti doctrina ex terra, & cœlestium globorum proportionibus.

Ostendit quidem ex terræ, & cœlestium globorum proportione adinuicem, eorum quippe semidiametris, ita vt ad nonam spœram veniens inquit. Nona sphaera, ommissa primi mobilis conuexitas, si iustè ad reliquorum proportionem æstimetur, oportet primi mobilis conuexum tantum spacij percurrere vna hora, quantum continent circuli maiores terrestres 3000. Nam in firmamenti conuexo conficeret plusquam 1800. sed quæ soliditas ferrea adeò firma, & pertinax fingi potest, vt tanto furore, & tam ineffabili pernecitate non disrumpatur, & in frustra abeat? At hæc doctrina non est digna Philosopho. Quid enim officit, quòd si primi mobilis conuexitas, si iustè ad reliquorum, proportionem æstimetur, oportet primi mobilis conuexum tantum spacij percurrere vna hora, quantum continent circuli maiores terrestres 3000? cui nocet? quod inconueniens emergeret?

Gilbertus reijcitur, & illi respondet.

Cœlū si velocius mouetur, non frangeretur

Primum mobile nullam insaniam habet.

Gilberti ratio prima, & potissima.

Responsio ad Gilbertum.

Primum mobile incitantia.

Primi mobili natura conspirans.

Gilberti ratio secunda.

Deinde cœlum alienum est à corruptione, alterationeque, à scissione, & à ruptura, ita vt si velocius moueretur, quam non mouetur, nullam in se iacturam pateretur. Quomodo igitur in frustra abiret, & disrumperetur suo motu velocissimo? soliditas vero ferrea firmior, & pertinacior, vtique tandem deficeret, cum non sit æterna, & perennis. Subiungit deinde superiores in inferiores tyrannidem non exercere: Nam & cœlum philosophorum, & theologorum sententia oportet esse mansuetum, foelix, & tranquillum, & mutationibus minus obnoxium. Nec primi mobilis furor, vis, celeritas, & rapiditas dominabitur; & nos idem & similia fatemur. Nulla certe vis, nullus furor, nulla insania primo mobili inferitur: sed celeritas tranquilla, rapiditas mansueta, motus velocitas suavis, ad cætera mobilia dirigenda, atque ad ortum, & interitum mixtorum causandum; non nisi quia supremum. Sed examinemus aliquas eius rationes, quas Achilleas putat, quid roboris contineant. Inquit enim libro prærecitato capite tertio; quicquid in rerum natura naturaliter mouetur, id & suis viribus, & aliorum corporum consentiente foedere incitatur: talis est motus partium ad sua tota, globorum, & astorum inter se omnium in mundo consistentium: talis est incitatio circularis: corporum planetarum, cum alij aliorum cursus obseruant, & incitant: primi verò mobilis aduersi, & velocissimi cursus quæ illi sunt incitantia, aut promouentia corpora? quæ natura conspirans? aut quis ille vltra primum mobile furor? Cum in corporibus ipsis vis agens existant: non in spatijs, aut interuallis. Hæc est vna ex suis rationibus. Sed quam vim habeat, videamus. Ambabus primis propositionibus admissis, nam & difficultatem habent, & explicatione indigerent; cum quærit, quæ nam sint primi mobilis incitantia, aut promouentia corpora? quæ natura conspirans? & cætera. Respondemus, primum incitans primum mobile est motrix eius intelligentia: nam cœlum agit, & mouetur, vt instrumētum sui motoris extrinseci. Secundum est cœlum empireum, quod immediatius primo mobili influit: cum illius concuum istius conuexum contineat, cognitum non via naturali, licet sit corpus naturale: in quo saluatur quies, licet non moueatur. Natura eius conspirans est propter hominem finem eius: ac vt generatio continetur. Sicuti aliorum mobilium motus in signifero est causa diuersitatis secundum generationem, & corruptionem. Et finis vltimus motus cœli est assimilatio ad Deum in causando, secundarius est generatio inferiorū. Quod autē postremo subdit, quod in ipsis corporibus sit vis agens, dicimus: quod nulla reperiretur, nisi esset primum mobile, quod alia mouet. Nam motor cœli superioris mouere potest cœlum inferioris motoris, non autem è conuerso. Afferit vltterius aliam rationem his verbis. Manifesta videtur terræ circumuolutio, cum natura semper agat per pauciora magis, quam per plura: atq; rationi magis consentaneum, vnum exiguum corpus Telluris diurnā uolutionem efficere potius, q̄ mundum totū circumferri. Sed hæc ratio nihil valet, quia.

quia non probatur. Nam rationi magis consentaneum videtur (quicquid sit de prima, quæ & limitari quoque debet) mundum totum circumuolui stante terra, quàm moueri terram, stante coelo: Quia influxus ad terram quiescentem non se mouentem perueniri, consentaneum est. Cœlum namque non agit mediante lumine nisi per motum: & nihil influit nisi per motum. Conuenit itaque terram stare, vt cœli moti recipiat influxus, quorum particeps sit viuens, etsi mouens, in terra quiescente. Illi igitur propositioni, frustra fit per plura, quæ potest fieri per pauciora dicitur cum explicatione, & æquè benè: sed non æquè bene fit, à coelo motum auferendo, terræ autem tribuendo. Amplius sic digreditur. Atque natura sanè conuenientem ad modum formæ telluris concessisse videatur: quæ, cum globosa sit, super polos suos à natura sibi tributos conuertitur facilius multo, & conuenientius, quàm totus volueretur mundus: cuius finis ignoratur scrique nequit: & quàm primi mobilis fingeretur orbis: quem veteres non admittebant: quem Aristoteles etiam non vltra fixarum sphœram vllum excogitauit, aut admisit: quem sacræ denique literæ non agnoscunt, vt neque totius firmamenti vertiginem. At cur non probat, qui sint poli terræ super quos mouetur? Quæ maior fictio? Quod sit conuenientius totum mundum volui, quàm tellurem, iam dictum est: & ostensum eius finem, cur scilicet voluatur: nec fingitur primum mobile, quia sphœrarum cœlestium numerus per motum deprehensus est. Nam si firmamentum triplici voluatur motu, & vnus quidem proprius est, alij duo, consequens est, vt sint aliorum mobilium, non inferiorum, quia ab ipsis non dependet: ergo superiorum. Dantur igitur duo mobilia super firmamentum. Quandoquidem vnus simplicis corporis mobilis vnicus certe est motus. Erunt itaque supra firmamentum nona sphœra, quæ duos tantum motus habere deprehensa est: & primum mobile quod vnicum dumtaxat habet. Moueturque super Polos mundi, sicuti Nona super axe Zodiaci; octaua verò super duo puncta æquinoctiorum. Quod autem inquit, veteres non admisisse primum mobile: dicimus & nos, quia non nouerunt: sed illud primum accipiebant, quod supremum nouerant. Quare & Aristoteles non negauit primum mobile, sed octaua sphœram illud accepit: quia aliud non cognouit. Recentiores verò ex multiplici octauæ sphœræ motu, illud concluderunt, & rectè vsque adhuc. Quod autem dicit, sacræ Scripturas primum mobile non agnoscere, quemadmodum nec totius firmamenti vertiginem, non rectè dicit. Nam etsi explicite primum mobile à Scripturis sacris non habeamus: implicite tamen ex illis elicimus. Sacræ etenim Scripturæ non fuit curæ, vt Astrologiam nos doceret, quamuis ex parte nos docuit: sed viam salutis æternæ; At quæ de cœlis nobis tradidit: Sancti Doctores nobis explicuerunt. Cum igitur conueniant in primo mobili, & in totius firmamenti vertigine, cur eis fidem adhibere nolumus? Magis illis credendum est etiam in philosophicis, quia etiam fuerunt philosophi: quàm alijs, qui nouam philosophiam, vel cudere volunt, vel veterem instaurare sibi persuadent. Hæc & similia alias demonstrata sunt. Quod si propria Scripturæ loca velint, ex quibus arguitur dari primum mobile: notent sententiam Genesis capite primo, vbi Moyses post aquarum creationem, inquit. Dixit quoque Deus, fiat firmamentum in medio aquarum, & diuidat aquas ab aquis: & fecit Deus firmamentum, diuisitq; aquas quæ erant sub firmamento ab his, quæ erant super firmamentum. Deinde parum infra. Congregentur aquæ, quæ sub cœlo sunt in locum vnum, & appareat arida: & deinde: congregationes aquarum appellauit maria. Ex quibus sanè verbis colligitur aquarum illarum, medietatem vnã, super quam spiritus Domini ferebatur, supra firmamentum remansisse: alteram

Gilberti ratio infirma.

Responso ad quandã propositionem.

Gilberti ratio tertia.

Gilberti ratio ficticia & ad illam responso.

Primum mobile non fingitur.

Duo mobilia dantur supra firmamentum.

Arist. non negauit primũ mobile.

Primum mobile sacra Scripturam implicite agnouit.

Primum mobile datur iuxta S. Doctores.

Sacræ Scripturæ locus de primo mobili.

Aquæ super
cælos con-
uerſæ ſunt in
chryſtallum

Aquæ super
cælos effe-
ctur.

Firmamentū
moueri ex ſa-
cris Scriptu-
ris.

verò in locum vnum redactam; quod est mare. At aquæ ille conuerſæ ſunt in chryſtallum; vnde vocatur cœlum aqueum ſeu chryſtallinum, ſic explicant Doctores ſerè omnes: ſupra igitur octauam ſphœram quæ est firmamentum, est cœlum chryſtallinum. Igitur hoc erit vel primum mobile voluens omnes ſphœras, & cœlos; quia iuxta Ptolomæum etiam nouem ſunt mobilia: vel ſupra hanc erit alia prior cæteris iuxta nouas obſeruaciones; & ſic erunt Decem. Est igitur in ſacra Scriptura primum mobile, quamuis non nominatum primum mobile, quia tamen mouetur (nam empyreum est omnino immobile) primum mobile dicitur, ſi ſupra illud alium mobile non extiterit. Confirmatur ſupra cœlos aquas reperiri trium puerorum teſtimonio in camino ignis Deum benedictum in Daniele capite tertio. Benedicite aquæ omnes, quæ ſuper cœlos ſunt, Domino. & David quoq; Pſalmo 148. & aquæ omnes quæ ſuper cœlos ſunt laudent nomen Domini. Quæ cum ſint natura fluxibiles, in chryſtalli naturam Dei virtute conuerſæ ſunt: effectumque est cœlum. Sed hæc & ſimilia fuſius in libris opinionum hominum de Deo, & creaturis, atq; exactius in noſtro peculiari de motu terræ. Quod autem firmamentum moueatur, ex pleriq; ſacræ Scripturæ locis etiam patet: dum loquentes de cœlis, vt plurimum vniuerſis motum tribuunt. Quomodo igitur negant ſcripturæ, vel, vt authoris iſtius verbis vtamur, non agnoſcunt Scripturæ ſacræ totius firmamenti vertiginem: ſed ſinem huic capiti imponamus: & in ſequenti noſtrum proſequamur inſtitutum,

*Præcedentis quæſtionis continuatio, cum Gilbertæ opinionis
impugnatione. Cap. V.*

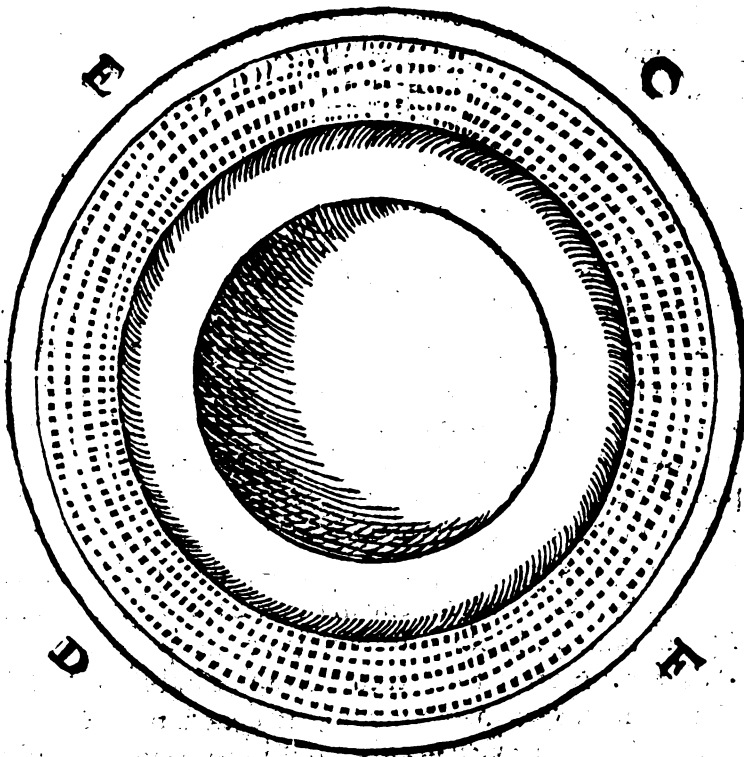
Gilberti ra-
tio præcipua
ex vi magne-
tis quod ter-
ra mouea-
tur.

GILBERTVS ſi vſq; adhuc non contentatur, quæræ ſcripturæ loca; expendat illa diligenter: videat Doctores, conferat cuncta cum doctis viris, theologis præſertim: cerneret equidem quantum tota aberrat terra; ne dicam, quantum toto deuiat cœlo, & mundo. Verum inter alia argumenta quibus nititur ſuam firmare ſententiam, vna eſt præcipua ex terræ partibus deſumpta: quæ à toto ſeparatæ non tantum peripateticorum recto motu feruntur, ſed etiam rotantur. Probat itaq; intentum ſuum ex vi magnetis hoc argumento. Magnes collocatus in vaſe ligneo, imponitur aquæ, vt liberè natate poſſit, conuertere ſe, & fluitare. Si Polus magnetis puta . B. contra naturam poſitus fuerit verſus meridiem. F. terella, ideſt Globuſus magnes conuertitur circa centrum ſuum circulari motu in plano Horizontis ad Septentrionem, E. vbi quieſcit non in C, aut in D, Hoc facit exiguus lapis quatuor vnciarum; eundem etiam habet motum tam expedite, ſi magnes fuerit robuſtus aliquis centum librarum: ſimilem quoq; conuerſionem maximus magneticus mons, ſi largo flumine, aut mari profundo veheretur: & tamen multo magneticum ab aqua impeditur, quàm tellus tota ab Aethere. Idem faceret tota terra, ſi borealis polus diſtraheretur à vera ſua directione: recurreret enim polus Borealis circulari totius circa centrum motu verſus Cynosuram. Hic verò motus non eſt alijs, quàm circularis, quo partes natura ad ſuas ſedes ſe componunt. Terra tota ſuo polo cynosuram reſpicit natura conſtanti: ita omnis eius germina pars ſimilem in mundo ſedem petit, moueturque circulariter ad illam poſitionem. Totius, & partium ſimiles ſunt motus naturales: quare cum partes

in circulum moueantur, totum etiam circulariter mouendi potentiam habet. Hæc est sua ratio, ponitq; Apodixin, vt intelligatur, quòd si Polus magnetis. B. contra naturam positus fuerit versus Meridiem. F. terella conuertitur citra centrum, suum circulari motu in plano Horizontis ad Septentrionem, E. vbi quiescit.

Gilberti demonstratio falsa de polo magnetis

At non necessum erat pro re, re vera, fictitia sic laborare: adducere rationem, quæ minimè concludit: quæ multa supponit, quæ probatione indigent, & robore naturali, concludi queat totius terræ rotationem? Probet hanc vltimam, consequentiam Gulielmus Gilbertus. Polus ad se vertit magnetis frustum in aqua, ergo Tellus tota rotatur. Nam concesso, quod si magnes quatuor unciarum voluatur in aqua ad polum, quod & volui posset magnes centum librarum: deinde magneticus, mons maximus, Sed negatur hæc ratio quòd tota terra rotatur, quia magnes voluitur. Si namque tota terra esset magnetica, posita que cum ferro super rotabilem locum, vt frustum magnetis ponitur, & in aqua, vera vtiq; esset Gulielmi Gilberti assertio: sed ex suppositis possibile veris concludit vnum falsissimum, nempe quod tellus tota illa ratione moueretur, & quòd multo magis magneticum ab aqua impeditur, quàm tellus tota ab Aethere: Non impeditur quidem tellus ab æthere, quia non est apta motui: & hic author supponit, quod est probandum. Quod autem inquit, quod idem faceret tota terra, si borealis polus distraheretur à vera sua directione: nam recurreret polus borealis circulari totius circa centrum motu versus cynosuram, deberet probare: nam terra tunc immobilis permaneret: & à natura virtus insita est magneti pro hominum vtilitate, vt cognita ex magnete mundi parte boreali, reliquæ cognosci possint cū consequentibus. Quòd si borealis polus à loco distraheretur: locus alius esset nauigantium directiuus. Deinde quod subdit, terra tota suo polo cynosuram respicit natura constanti, ita omnis eius gemina pars similem in mundo sedem petit,

Gilberti opinionis confirmatio.

Gulielmi Gilberti defectus.

Responsio prima.

Secunda responsio.

Tertia respō
sio.

Rationis re-
flexio cōtra
Gilbertum.

Secunda ra-
tio contra
Gilbertum.

Argumentū
ad hominem
contra Gil-
bertum.

Gilberti opi-
nio sētui ad-
uersa.

Experimēto
contraria.

Io. Costeus à
Gilberto re-
prehenditur.

Terra vlti-
mum corpus
inter elemē-
tā.

petit, moueturq; circulariter ad illam positionem: totius & partium similes sunt motus naturales: quare cum partes in circulum moueantur, totum etiam circulariter mouendi potentiam habet. Hæc profecto probare debebat, præsertim quomodo totius, & partium similes sunt motus naturales, cum distinguantur adinuicem realiter? quòd si in aliam impegeris sententiam, quod ratione secernantur adinuicem, videre de quo toto, & quibus partibus verum sit: num de homogeneis, aut ætherogeneis, num de toto circulari, & partibus eius, aut alijs quoq; modis. Arguere subinde à partibus ad totum non valet consequentia: sanè constat, quòd si circulus in multas frangatur partes, has non habere motū, pro vt coniunctæ primum erāt toto. Sed esto verum quod dicit Gilbertus de toto, & partibus, reflectitur tamen ratio contra ipsum, arguendo ad hominem nempe ex concessis tali elencho. Qui motus conuenit partibus, conuenit, & toto; hoc assumptum est manifestum ex suis dictis, quia totius, & partium similes sunt motus naturales: & eadem est natura totius, & partium: sed omnes terræ partes, sicuti etiam omnia mixta in quibus dominatur terra, deorsum feruntur ad terræ superficiem, ac in ea quiescunt: igitur terra vniuersa quiescit, ergo immota manet; quia totius, & partium similes sunt motus naturales. Amplius cur Gilbertus non verificat de alijs terræ partibus, puta de gemmis, de lapidibus, de marmore, de mineralibus, & reliquis, quæ sunt partes terræ: quæ, si circularem haberent motum: vera vtiq; esset eius assertio. Præterea ex suis dictis ad hominem argumentamur. Si namq; terra tota suo Polo Cynosuram respicit natura constanti, vt ipse fatetur, supposito etiam à nobis vniuersam tellurem esse magneticam, ergo terra immobilis perseuerat: quia polus immobilis boream respicit, versus quam magnes voluitur, & quiescit immobiliter. Non igitur rotatur terra, nec habilis est, & idonea ad se mouendum, præsertim cum in mundi medio, ceu centrum consistat: ac propterea quiescit. Diximus hanc sententiam esse sensui contrariam, quia videmus cœlum sensibiliter moueri, terram autem stare: quia si moueretur, sentiremus & nos moueri quandoq;. Est contraria experimento, & argumentatur quemadmodum, & Gilbertus arguit. Experimur lapidem quatuor vnciarum non moueri nisi à proijciente, nec magnum lapidem nisi à trahente, nec montem maximum penitus, ergo nec vniuersam terram: probatur vltima consequentia: quia impossibile est, vt in tam rapidissimo terræ motu, spatio scilicet viginti quatuor horarum singulis diebus siccam paleam in tectis aliquando non se moueri: ergo nec terra tota mouetur. Reprehendit amplius Ioannem Costeum virum doctissimum, qui constanter hanc fictitiam opinionem de motu terræ damnat, & infestat. Qui extrinsecam motus terræ causam, & intrinsecam quærens: respondet Gulielmus, magneticum vigorem esse intrinsecum agentem, & disponentem: solem autem promouentem causam esse extrinsecam; nec tellus adeo vile atque abiectum est corpus, vt vulgo existimatur. Sed de magnete satis arbitramur dictum esse. De sole verò nescimus, vbi dicat causam esse promouentem, & extrinsecam: cum sol ipse, vt proprio moueatur motu indiget motrice intelligentia; quomodo igitur motum alijs impendet? & etiam alieno circumfertur, qui causa est omnium motuum? circularium, rectorum, atq; obliquorum? Causa æquiuoca certe generationis est sol, non motus aliorum, vel terræ. De tellure verò an sit adeo vile, & abiectum corpus, vt putatur? dicitur esse vltimum, & postremum omnium corporum: crassum, corpulentum, graue, porosum; cœlorum omnium influentijs ne dum subiectum, sed etiam elementorum actionibus: vnde tamquam merè patiens se habet. Qua de re à cœlestibus, & sempiternis Iphœris id quod eis comperit, auferre, & telluri tribuere; magnæ quidem ignobilitatis est, ne dicam insipientiæ.

Fugiant

fugiant quæso veritatis amatores has aniles, & pueriles fabulas, somnia, fictiones, chimeras. Non vident in quot, & quæ inconuenientia incidunt? Vacent veritati, sequantur communia philosophis, & theologis. Plus enim vident oculi, quam oculus: Si Pythagoreorum sententia de motu terræ vera fuisset, utiq; non esset derelicta: sed omnes eam sequuti essent, & amplexati; ac tamquam naturali lumini proximam, & cognatam docuissent, prædicassent, scripsissent. Idcirco peripateticæ doctrinæ inueteratæ sunt opiniones, quia Aristoteles illorum princeps plus alijs naturali lumini adhæsit (quamuis in multis defecerit, quia non omnia possumus omnes) Non decebat Gulielmum Gilbertum alioqui virum doctissimum, & præstantissimum ita se torquere: ut quam probabilem putaret opinionem, tanquam veram, & demonstratam doceret. Non sunt hæc digna viro doctissimo: præsertim cum ea quæ assumit, firmis hypothefibus, & non vagis & friuolis rationibus, cuncta roborare teneatur. Sed amor, & propensio ad propria inuenta, & excogitata obnubilant quandoq; rationis iudicium, ne verum cernere possit.

Opinio de
motu terræ
fictitia.

Peripatetica
doctrina cur
amplexa.

Quod terra immobilis perseverat. Cap. VI.

TAMETS I luce clarius constet apud omnes præsertim veros philosophos, qui rerum veritatem sincere scire desiderant, omiſſis friuolis fictitijsq; excogitatis, quæ non sunt digna philosopho, nisi vano, & tumido: terram immobiliter quiescere: nullumq; motum habere nisi ex fictis vaporibus, motum certè violentum, ac per accidens: demonstratumque sit Gulielmo Gilberto suam sententiam esse chimericam: suisq; rationibus cum satis à nobis sit factū; remanet nonnullas rationes adducere, sed paucas ad demonstrandam perennem terræ quietem, & naturalem: quamuis in eo opere quod inscripsimus opiniones hominum de Deo, & creaturis, & de rebus meteorologicis, & in nostro peculiari tractatu de motu terræ, toties repetitis, sit satis pertractatum: ac fusius pertractandum erit occasione huius magneticæ virtutis. Nam, liber iste nobis ostensus fuit beneuolentia Patris fratris Camilli Brixienſis bonarum artium studiosissimi, dum in hoc florentissimo, ac celeberrimo Neapolitano Sancti Dominici studio Sacræ Theologiæ operam nauaret; ad cuius petitionem hæc de terræ quiete hic scribimus. Lubet itaq; hoc in loco breuiter ostendere, quòd terra quiescat, & non moueatur: cuius oppositum est refragari sensui, experimento, rationi, & sacræ Scripturæ authoritati; idq; supposito terram esse vniuersi centrum, ac in medio mundi consistere. Quod certe probari potest multipliciter: Nempe ab vniuersali dierum, noctiumq; inæqualitate, ab umbrarum, & horarum ratione: ex diuisione totius secundum quartas: ex annua vbiq; terrarum æqualitate dierum, & noctium: ex umbrarum terminis: ab ortu, & occasu brumali, & æstiuo: ex cœli diuisione ab Horizonte: ab eclipsi lunæ: à stellarum inerrantium distantia, & apparentia: à sectione duarum diametrorum eclipsium lunarium: ab Horizonte: à Telluris grauitate, & à perpendicularis. Ita ut ex tredecim fundamentis, rationibusq; ac suppositis tum physicis, tum quoque mathematicis probetur terram in medio mundi sitam, ipsamq; esse totius vniuersi centrum. Formatur itaq; ratio sic. Terra est in medio vniuersi, ergo in illo quiescit, ut centrum: ergo non potest moueri. Antecedens patet ex suppositis: quæ nempe si à Gulielmo negarentur. Probantur tamen singula. Primò ostenditur terram

Authoris
sententia.

Camillus
Brixienſis.

Terræ esse
vniuersi cen-
trum, & in
medio con-
sistere, xiiij.
rationibus
probat.

Ratio effi-
cax contra
Gilbertum.

Terram in medio confistere, & vt centrū in eo quiescere p̄batur ex perpendicularis.

Secunda ratio à Telluris grauitate.
Tertia ratio ab horizōte.

Quarta ratio à sectione duarum diametrorū duarum lunarium eclipsium.

Quinta ratio ex apparentia, & æquali stellarum fixarū distantia. Stellæ in ortu, vel occasu maiores apparentes.

Sexta ratio ex lunæ defectu.

Septima ratio ex vtriusque luminis oppositione

Octaua ratio ex cœli diuisione ab horizōte.

Nona ratio ab ortu, & occasu brumali, & æstiuo.

Decima ratio ex vniuersalibus æquinocitijs.

terram in medio vniuersi consistere, atq; vt centrum in eo quiescere ex perpendicularis. Omnia perpendiculara sunt terræ diametri, omniaq; ad terram tēdunt, vt manifestum est: ergo terra est in medio. Secundo à telluris grauitate. Graue etenim ad centrum descendit, ibiq; quiescit, id est manifestum: terra est grauissima ergo ad centrum descendit, ergo in medio consistit: ibiq; quiescit. Vtrum autem id ad quod terra tendit, sit centrum in medio existens? respondetur affirmatiue: nam ex elementorum ordine id perspicitur. Ignis namque seu aer, quia leuissimus, sursum eminet: ergo terra ob grauitatem leuitati contrariam, locum tenebit oppositum. Hæc luculentissime ab Ouidio fastorum. 6. probantur. Tertio ostenditur id ab Horizonte. Horizon est circulus maximus, qui ab Aequatore in duplicem diuiditur. Idcirco tres sumantur Horizontes; & terra in singulis horum spacijs existat: ergo penitus erit in sphaeræ centro, quod solum commune est tribus planis maiorum circulorum. Probatur quarto à sectione duarum diametrorum duarum lunarium eclipsium. Talis certe sectio in medio esse necesse est: quoniam per sex signa, tunc distant luminaria. Igitur terra in vniuersi medio consistit. Quinto ostenditur ex apparentia, & æquali stellarum fixarum distantia, quod terra æqualiter vndiq; distet à cœlo. Quandoquidem si extra medium esset, proximius inclinaretur ad vnam cœli partem, quam ad alteram: & ita stellæ inerrantes aliquando terræ proximiores, quandoq; remotiores apparerent: id autem falsum ostenditur, & deprehenditur; cum stellæ semper eandem magnitudinem habent; vbiçūque eas aliquis in terræ superficie considerauerit. Quæ si paulo maiores in ortu, vel occasu cernantur aliquando: id ex intermedijs exhalationibus, vaporibusque prouenire, omnibus conspicuum est. Vt patet de paruis fructibus in aqua positis, qui maiores quàm sint, ob medium apparent. Talia etenim media visuales radios disgregantia, stellam sub maiori magnitudine apparere faciunt: Vel quia sunt in imis absidum suorum, vel epyclicorum, aut eccentricorum, ob quod maiores apparent: sed vbiq; ita cōspiciuntur, si sermo erit de erraticis. Probatur sexto ex lunæ defectu: & est ratio Ptolemaica & Auerroica. Si enim terra non esset in medio, ergo eclipsis lunæ non accideret eo tempore, quo sol & luna per diametrum opponerentur. Nam terra ex latere esset, ac propterea non se interponeret inter nos, & solem: quod maximum esset inconueniens. Idemq; dicitur de solis eclipsi: essent quidem imparia spacia à meridie in septentrionem, & ab ortu in occasum. Vnde additur & septima ratio de vtriusq; luminis oppositione etiam absq; eclipsi. Quoniam si terra non in medio consisteret, sed ad vnam cœli partem propius accederet, quàm ad alteram, tunc in vtriusq; luminis oppositione, neutrum esset in horizōte: quod apparet esse falsum; quia in vtriusque oppositione vtrumque est in horizōte. Octauo probatur terram in medio consistere ex cœli diuisione ab horizōte. Quoniam vbiçūq; homo reperiatur, cœli dimidietatem cernere potest sublatis impedimentis: Id autem fieri vbiq; minime posset, si terra in vniuersi medio non consisteret. In omni quippe die artificiali sex signa oriuntur, & sex signa occidunt: quæ cum sint æqualia, in duas partes æquales ab horizōte nobis cœlum diuidunt: Nam horizon, & æquatour sunt circuli maiores, ac propterea terram in medio consistere ostendunt. Ostenditur nono ab ortu, & occasu brumali, & æstiuo. Quandoquidem vterq; in eadem linea recta fiunt, quæ cum per mundi centrum pertransseat, vt ex obseruationibus constat: ostendit terram in medio vniuersi esse positam. Decimo probatur terram in medio vniuersi esse constitutam, & est Pliniana ratio, ex vniuersalibus æquinocitijs. Nam si non esset in medio, dies & noctes non essent æquales, sole in punctis æquinocitorum existente: quia eadem recta linea cum per terræ centrum transeat,

Maneat, ortus, & occasus minimè esse potest: sed deoptra super planū posita ostendit in eadē fieri linea. Vterius vndécimo, q̄ nec ad ortū, vel ad occasum accedat, ex vmbraŕū rationib. Nam non eadē q̄titas illarum, sed diuersa, antemeridiano, & pomeridiano tpe ab erectis vmbilicis caderet. Sicq; horarum q̄titas his tporibus non esset eadem: q̄ experimento contrariatur, quia vmbrae sunt æquales. Amplius duodecimo ex terræ quadrante non intercepto inter ortum, & meridiem. Qñquidē si terra in vniuersi medio minimè consisteret, tunc terræ quadrans non esset inter ortū, & meridiē interceptus, homine existente in quouis loco: quia tunc alteri polorum esset proximior: neq; dierum noctiumq; æqualitates vbiq; locorū singulis annis acciderent, quæ sunt maxima inconuenientia. Nā tunc alter arcus, aut diurnus, aut nocturnus semper maior existeret, neq; sole in punctis æquinoctiorū commorāte in eadē recta linea vmbraŕum termini in planitie signati essent: quæ admodū per cacumē vmbrae Gnomonis terræ ad solē fixi, tūc apparet. Additur & tertiadecima rō ex proportione rotunditatis terreni globi ad cælestis rotunditatem deproptā: q̄ dubio procul ostendit terrā in vniuersi medio esse collocatā. Nā certæ & proportionales partes globi terrestris, certis & proportionalibus partibus globi cælestis correspondent, & s̄m latitudinem, & s̄m longitudinem. S̄m latitudinē singulis meridiani partibus seu gradibus correspondēt in terra sexaginta milliaria Italica, ac Germanica quindecim milliaria. Iuxta verò lōgitudinē singulis horis quindécim gradus de æquinoctiali oriuntur. Si itaq; terra in medio vniuersi non consisteret, id profecto non fieret: q̄ æqualibus tporibus inæquales arcus orirentur, & æqualibus meridiani portionibus inæqualia spacia r̄derent in terra. Id autē experientia falsum esse testatur. Ex q̄bus omnibus, cū sint demonstrationes mathematicæ, q̄ sunt in primo certitudinis gradu, & naturales sequuntur eas: manifestū est, & iam demonstratum, terram in medio vniuersi consistere, ac p̄pterea in eo vt cētrum quiescere: Ergo necessario sequitur esse immobilē. Sillogyzetur itaq; sic. Cētrū in circuitu reuolutione est immotū, at terra est centrū mundi, q̄ in eius medio est posita, vt patet ex suppositis: ergo manet immota; Rō Macrobij ex Cicerone. Quod si dixeris non incōuenire terrā esse alterutri polorū p̄piorē, quemadmodū nonnulli ex Neotericis rentur, cū non æqualiter sit grauis ob cauernas: Ideoq; minus graue minus ad cētrū tendere, cum grauitatis centrū non sit idē cū cētro magnitudinis. R̄ndetur hos viros maxime hallucinari. Qñquidem cauernæ ad totius terræ q̄titatē relata: insensibilis sunt certè magnitudinis. Et quis in vna parte proximiores superficiei appareant, q̄ in altera: non ob id p̄piores essent magis in vna cæli parte q̄ in altera. Probatur autē id hoc argumēto. Altissimi montes nullā causant diuersitatē respectu terræ, multo minus respectu cæli, qm̄ terra est veluti p̄stus: ergo cauernæ multo minus sensibilem habebunt q̄titatē. Qd̄ autē dicunt centrū grauitatis nō esse idē cū centro magnitudinis terræ, nō recte dicūt: Cum terra æqualiter sit grauis; ergo æqualiter ad magnitudinis centrū, q̄ est terræ, & totius vniuersi centrū: tendit. Differunt tñ largo modo vtriusq; centra, prout magnitudinis centrū est id, q̄ æqualiter ab eisdem partibus distat. Grauitatis verò, q̄ vtrūq; suspensio corpore ad p̄pendicularum semp̄ versus vniuersale cētrū penderet: & q̄ corpore relicto ipsi vniuersali centro cōnuitur, remotis omnibus impedimētis. Verū q̄ centrū vniuersi non sit aliud à centro alterius, p̄batur ex terra, & mari, ex q̄bus vnū constituitur totum seu vnicus globus. Sed arguitur ex proprijs. Si terra mouetur, aut mouetur in rectum, aut in obliquum, aut circulariter; sed nullo horum mouetur, ergo in vniuersi medio fixa h̄ret, & immota. Probatur propositio minor, nam maior manifesta est sufficienti diuisione. Terra non mouetur nec in rectum, nec in obliquum, sic enim mundi medium relinqueret, quod est impossibile. Nec circulariter; Nam moueretur, vel super axe mundi, vel super alieno. Si super axe

Vndécima ratio: ex vmbraŕū rationibus.

Duodecima ratio: ex terræ quadrante nō intercepto inter ortū & meridiem.

Decimatercia ratio ex proportione rotunditatis terræ ad cælestem.

Rationes p̄dictæ sunt demonstrationes.

Macrobij rō altera ex Cicerone.

Respōsio apparens.

Respōsionis confutatio.

Ratio fortissima.

Centrū grauitatis. & cētrum magnitudinis idē: differunt largē.

Cētrum grauitatis nō est aliud à cētro magnitudinis.

Terram immobilem in medio consistere probatur ex proprijs.

P p mundi,

mundi, tunc loqueretur, quod Meteora, quemadmodum nubes, & fluctuantia, vel in aere volitantia, vt aues: ad occasum ferri viderentur; quia terrae circum actu praertererentur, & longo relinquerentur intervallo: si autem super alieno moueretur axe: tunc poli altitudo nobis in terra quiescentibus non semper eadem esset: vtrumq; tamen est absurdum. At Gulielmus tamen si hanc non afferat rationem, respondere videtur, quod terra mouetur circulariter. Quippe quae circumfertur non nouo, & alieno cursu, sed communi reliquorum planetarum inclinatione, ab occasu in ortum tendit: similis enim versus ortum iuxta signorum successionem, planetis omnibus motus. Si vero interroges, super quo axe voluetur: respondet super proprios polos à natura sibi destinatos. Sed contra: natura pro finem agit, si terra moueretur super proprios polos, ad quem finem moueretur? certe ad nullum. Nam caeli non mouentur nisi ob inferiorum generationem, quae cessaret cessante caeli motu. Quare habent Theologi in fine seculi motum caeli cessaturum: quia non amplius generationi deseruiet. Itaque cum ob generationem caeli motus sufficiat, superuacaneum est, dare terrae motum ad aliquid minimè deseruientem. Poli igitur terrae merè fictitij sunt. Amplius argumentatur sic. Si terra moueretur in circulum super polos suos, tunc nubes, & aues rapidissimo illo suo motu ad occasum relinquerentur. Probat, quia cum terra minor sit ne dum caelo, ad quod relata, puncti instar est; sed aqua & aere: tunc cum moueretur, omnia quae in aere sunt à nobis retro relinquerentur; quia terra nequit aerem ambire, ac propterea secum trahere vbi sunt volitantia, fluctuantiaque, quinimò tota ab ipso cooperiretur. Cum igitur contrarium perspicitur, signum est terram minimè moueri. Huic rationi videtur respondere Gilbertus, dum argumento quod recentiores afferunt contra huiusmodi opinionem de Telluris motu, satisfacere conantur. Argumentum est. Si terra mouetur versus ortum, hoc rapidissimo motu quem dicit Gilbertus: ergo sequitur oceanum orientalem ita in regiones occidentales ab isto motu impingi debere: vt quae terrae partes siccae sunt, & ab aquis liberae, singulis diebus orientali oceano immergerentur. Probat, quia motus velocissimus est, spacio scilicet viginti quatuor horarum. Respondet huic rationi Gilbertus, quod oceanus ab illo motu non agitur, cum nihil resistat, & aer omnis circumfertur: ac eam ob causam in veloci terrae cursu, omnia quae in aere sunt, à nobis retro non relinquuntur: & versus occidentem moueri videtur. Quare, & nubes in aere quiescunt nisi vis ventorum impellat: & quae proijciuntur in aerem cadunt rursus in locum suum. Sed haec responsio nulla est. Quandoquidem cum aqua in decuplo sit terra maior iuxta communem aliquorum philosophorum sententiam, tamen mathematicè iuxta nonnullos multo maior: in illo terrae velocissimo motu, (concesso et quod si aqua praecise telluri aequaretur, quod minimè in occidentales effunderetur regiones: cum nihil resistat) ea tamen pars, quae superat, non potest negari, qui in occidentales regiones impingi deberet nullo resistente: tum quia superat, tum ex velocitate motus terrae. Nam resistentia requiritur, quoniam locum vel est minus, vel aequale loco. Illud autem quod inquit, omnem aerem circumferri, falsum est. Nam multo plus aer excedit tellurè, quàm aqua, cum sit maius elementum, nempe in centuplo; & iuxta mathematicos multo magis: ac propterea non potest terra in illo suo motu velocissimo circumferri; non potest certe minus secum trahere maius. Adde, quod vtrumque elementum est fluidum, aer praesertim cum modo huc modo illic fluctuare cernatur, quatenus à varijs agitatur ventis, quomodo poterit eadem celeritate cum terra circumducitur? & aer habet raritatem: ea propter non poterit terra aerem circumferre: sed vix illum qui telluris superficiem ambit, si terra moueretur: quem nec etiam circumferri credimus, cum terra aerem minimè contineat: ita vt sit locus eius formalis: sed caelum est omnia ambiens, continens, & mouens, terra immobilis permanente. Quare nubes non quiescerent,

Responso ad
rationem ex
Gulielmi do
Crina.

Gulielmi Gil
berti doctrinae
confutatio.

Ratio altera
validissima
contra Gil
bertum.

Ratio recentiorum
contra Gilberti

Gilberti re
sponso.

Responso
confutatio.

Aer maior
terra physi
cè, & mathe
maticè.

scerent, sed retro linquerentur occidentem versus cum reliquis in aere fluctuantibus, volitantibusq; : nec quæ in aerem proijcerentur, in locum suum à quo facta est proiectio, rursus caderent ob motum terræ velocissimum, sed alio loco. Deinde alio elenco vtcumq; à nobis superius tacto, huiusmodi opinio refellitur. Si terra tam rapidissimo moueretur motu, ergo tunc, cuncta in ipso contenta mouerentur, vel sentirent se moueri, vel viderentur moueri: At hoc non cernimus, signum igitur est, terram minimè moueri. Probatur prima consequentia. Nam si continens mouetur, necessario sequitur, & contenta moueri, vel saltem sentirent se moueri, vel viderentur moueri. Sanè id est tam manifestum, vt probatione non indigeat. In redibus namque, & in curribus, si qui stant, mouentur vtiq; , & sentiunt se moueri, & omnia in illis contenta cernuntur dubio procul moueri ad illorum motum. In nauibus certe, & cymbis qui nauigant, sentiunt se moueri, & vident cætera moueri: sed in terra nos degentes ad motum terræ non mouemur, nec sentimus nos moueri, nec cernimus alia moueri. Ergo huiusmodi sententia falsa est. At Gilbertus respondere videtur, quod nos diurno terræ rotatu, motu scilicet magis conuenienti, vehimur: & sicut Cymba supra aquas mouetur, ita & nos cum tellure conuertimur, & tamen stare nobis, & quiescere videmur. Hæc quidem responsio non satisfacit, quia nihil probat: Quinimò contra Gilbertum militat. Nam cum Cymba supra aquas mouetur, mouentur quidem omnia quæ sunt in Cymba: & sentiunt se mouere, & videmus alia moueri. ergo si terra moueretur, & cum ipsa conuerteremur: stare nobis, & quiescere minimè videremur. Confirmatur id hac ratione. Cosmum cum magnitudine penè in infinitum terram excedat, tamen cælum moueri cernimus: & omnia in ipso contenta moueri animaduertimus, & sentimus: Terra verò cum minima sit respectu cœli, si ipsa moueretur, multo plus videremus ipsam moueri, animaduertèremus nos moueri, & cætera in illo contenta dubio procul cerneremus moueri. Sed dicant nobis, quæso, quomodo ædificiorum consistentia saluaretur? si namq; sic rapidissimo motu moueretur terra, ædificia procul consistere minimè possent: sed omnia certè corruerent; quia ædificia sunt res additæ, & accidentales: Quare si corruunt aliquando terræ motu, quomodo non corruerent rapidissimo illo motu terræ spatio 24. horarum super axem mundi? & si dicerent, ædificia non corruere ob nimiam motus velocitatem: sicuti non effluit aqua in vase contenta, si vas circumgyretur; Id prorsus friuolum est, & inane, ratio quidem est, cum non sit eadem vtrobiq; : quandoquidem totus aquæ impetus versus partes vasis inferiores imprimitur, sed impetus ædificij imprimeretur versus partes extimas terræ: ac propterea ædificia corruerent, aqua vero non efflueret, sicuti non effluit: quæ, si orificium eius ad extimas partes vergeret, nec consistere posset, sed efflueret etiam, quæ tumuis velociter circûuoluta. Deinde sagitta sursum directè proiecta magna vi, in eundem recedit locum, ergo terra non mouetur: probatur consequentia, quia in alium locum impingeret, si moueretur: sicuti si quis in aliquam nauem celeriter mota, existens, & lapidem vel sagittam sursum emitteret, non certè in eundem caderet locum. Amplius, motus iste terræ non est naturalis, quia vni copori simplici vnus debetur tantum motus naturalis: atqui motus terræ naturalis est rectus ad centrum terræ cum extra ponitur: neq; præter naturam, scilicet ad cœli motum, quia tunc neq; astra orirentur, neque occiderent: cum vertici nostro semper eadem cœli pars immineret; quæ omnia dubio procul sunt inconuenientia maxima, & irrationabilia. Neque est dicendum, semper alium moueri axem obliquè secantem axem mundi, quia tunc poli altitudo non esset eadem in vna ciuitate, sed continuè variaretur, ad illum motum terræ citissimum: quia non describeret circulum paratellum circa

Ratio altera contra Gilbertum.

Responsio Gilberti apparentis.

Responsionis confutatio.

Rationis confirmatio.

Ratio validissima ex ædificiorum consistentia.

Responsio ad rationem apparentem.

Responsionis confutatio.

Ratio aliam projectionem sagittæ.

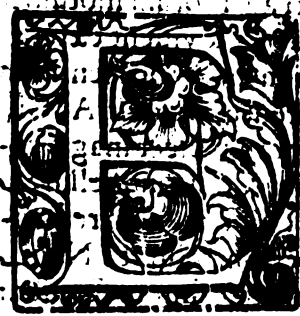
Ratio fortissima ex motus discrimine.

Responsionis adducendæ confutatio.

polum, quae omnia sunt absurdissima contra sensum, experimentum, & rationem. Nam polus Arcticus semper eandem habet habitudinem, & supra Horizontem, elevatione. Subinde data hac Hypothesi, phaenomena non essent vera: & tamen dato opposito, multo facilius illa defenduntur. Fictitia igitur est opinio de motu terrae, fictitij poli, fictus motus, & irrationabilis. Sententia quidem sensui aduersa, experimento, & rationi, vt demonstratum est.

Opinio de motu Terra & Caeli stabilitate aduersa

S. Scriptura. CAP. VII.

T si opinionem, quod terra mouentur stante caelo, sensui experimento, & naturali rationi aduersam, demonstratum sit: reliquum est, firmis rationibus id ostendere, quod ad ueretur Sacrae Scripturae: idq; aliquibus ipsius testimonijs, quae caelis mobilitatem, terrae uero stabilitatem ostendunt. Primum itaq; testimonium erit Iosue X. ubi legitur quod dum contra Gabaon pugnaret, & Sol ad occasum pergeret: victoriae cupidissimus, qua timebat die illo amissuram, Sole deficiente, locutus est Domino: & iussibus praecipit dicens. Sol contra Gabaon ne mouearis: & Luna contra uallem Aialon: Et sequitur scriptura. Steteruntq; Sol, & Luna, donec uisceretur gens se de inimicis suis. Et post pusillum. Stetit itaq; Sol in medio caeli, & non festinauit occumbere spatio vnus diei. Non fuit autem, & postea tam longa dies, obediens Domino uoci hominis, & pugnante pro Israel. Ex quibus arguitur. Si orauit Dominum Iosue, ne Sol moueretur contra Gabaon, & Luna contra uallem Aialon: Ergo caeli mouentur. Uterius, si steterunt Sol, & Luna donec uisceretur gens se de inimicis suis, ergo prius non stabant, sed mouebantur. Amplius, si stetit Sol, & non festinauit occumbere spatio vnus diei, itaq; vt scriptura commemorat, nunquam fuisse antea, & postea tam longam diem, nimirum horarum triginta sex, vt quaedam Glossa ait, ergo prius mouebatur, & postea uictoria denuo ad motum suum reuersus est: quomodo igitur caelum stat? Secundum testimonium erit 4. Regum cap. 20. & 2. Paralipomenon cap. 32. quod confirmatur Isaiæ cap. 48. In his locis praesertim in primo scribitur, quod in diebus illis aegrotauit Ezechias usq; ad mortem, & uenit ad eum Isaias filius Amos Propheta: dixitq; ei. Hac dicit Dominus Deus, praecipe domui tuae, morieris enim tu, & non uiues. Qui post fletum magnum, & orationem, antequam Propheta egrederetur mediam partem atrij consolatus est sermone Isaiæ. Vnde dicit scriptura: factus est sermo Domini ad eum dicens. Reuertere, & dic Ezechiae Duci populi mei. Hac dicit Dominus Deus Dauid patris tui. Audiui orationem tuam, & uidi lachrymam tuam, & ecce sanauit te. Die tertio ascendens templum Domini, & addam diebus tuis quindecim annis &c. & apposita massa ficorum super uicium eius, sanatus est. Dixerat autem Ezechias ad Isaiam, quod erit signum, quod Dominus me sanabit, & quia ascensurus sum die tertio templum Domini. Cui ait Isaias, hoc erit signum a Domino, quod facturus sit Dominus sermonem, quem locutus est: vis, vt ascendat umbra decem lineis, aut reuertatur totidem gradibus. Et ait Ezechias, facile est, umbram crescere decem lineis: nec hoc uolo, vt fiat: sed vt reuertatur retrorsum decem gradibus. Inuocauit itaque Isaias Propheta Dominum, & redaxit umbram per lineas, quibus iam descenderat

Primum S. Scripturae testimonium de caeli mobilitate ex luminarium consistencia tempore Iosue.

Tres rationes ex supra dicto Scripturae loco, elicit.

Dies longior ceteris diebus tempore Iosue.

Secundum S. Scripturae testimonium ex Solis retrocessione tempore Ezechiae.

Ezechiae annis quindecim additis sunt anni, & appositione massae ficorum super uulnus sanatus est.

in horologio Achaz retrorsum decem gradibus. Id quoque confirmatur (vt diximus) Isaiæ cap. 38. vbi legitur, quod Ezechia ægrotanti mortem minatus est Isaias Propheta ex parte Domini: dicens illi. Dispone dormituræ, quia morieris, & non viues. Quo fletu fletu magno, & orante ad Dominum preaudita est oratio eius; & consolatus est illum Dominus per Prophetam dicentem. Ecce ego adiciam super dies tuos quindecim annos, &c. Deinde post pauca: hoc autem tibi erit signum à Domino, quia faciet Dominus verbum hoc, quod locutus est. Ecce ego reuerti faciam vmbra linearum per quas descenderat in horologio Achaz in sole retrorsum decem lineis. Et reuersus est sol decem lineis per gradus quos descenderat. Quid ergo clarius de mobilitate cæli. Aliud deinde testimonium inspicitur psalmo 103 quo in loco Dauid Rex, & Propheta cælorum mobilitatem ita cecinit. Fecit lunam in tempora, sol cognouit occasum suum, posuisti tenebras, & facta est nox: in ipsa pertransibunt omnes bestię syluę. Deinde post pauca. Ortus est sol, & congregati sunt; & in tubilibus suis collocabuntur. Exhibet homo ad opus suum; & ad operationem suam vsque ad vesperam. Ex hac scriptura, quis non videt motum cælorum? in psalmo 18. etiam dici potest, quod sol moueatur. Sed clarissimum testimonium nobis perhibet scripturæ locus in Ecclesiaste c. 1. quod scilicet sol moueatur. Dicit enim scriptura ibi, oritur sol, & occidit, & ad locum suum reuertitur: ibiq; renascens, gyrat per Meridiem, & flectitur ad Aquilonem. Ex quo testimonio manifestè habetur, cælum moueri, cum dicat, solem nasci, occidere, renasci, gyrare, & flecti quæ omnia certè conditiones motus sunt. Cumq; hæc primi mobilis motu fiant, qui est ab ortu ad occasum (nam sol, & cæteri errantes contra nituntur, & si de sole dixerit, tanquam de magis nobis notis hæc factus est Spiritus sanctus) signum certissimum est, cælum moueri, præsertim primum, à quo Gulielmus Gilbertus aufert omnino motum, conferens illi stabilitatem, terræ vero attribuit motum, ac violentum illum rotatum, auferens ab illo stabilitatem. Videant igitur ipsi; & eius assæclæ, alijq; huius fallæ opinionis nouatores, si rectè digressi fuimus, & sacræ scripturæ loca fideliter expendimus, recitauimusq;. At verò remanet etiam, vt ex ipsa, terræ stabilitatem probemus; itaq; duo tantum iam præcitata loca citabimus, quæ sufficient. Primum est psalmi 103. vbi Rex, & Propheta Dauid versiculo sexto in spiritu cecinit. Qui fundauit terram super stabilitatem suam: non inclinabitur in seculum focus. Secundum est Ecclesiastes cap. 1. Generatio præterit, & generatio aduenit: terra autem in æternam stat. Ex quibus testimonijs clarè habetur terram immobilem persistere. At Eduardus Vurighus in epistola quam Gulielmo Gilberto scribit: quæ ab ipso nuncupatur *De aëre is synoptica*, vir quippe doctus, dicit quod illa quæ è sacris literis afferuntur de terræ immobilitate, nihil mobilitati terrenæ magnopere aduersari videntur. Neq; Moysi, aut Prophetarum institutum fuisse videtur; mathematicas aliquas, aut physicas subtilitates promulgare; sed ad vulgi captum, & loquendi morem: quemadmodum infantibus nurrices solent sese accomodare: neque minutas quasq; non necessarias coniectant. Et quæ dicit, probans: citat Genesis locum capite primo, & Psalmi 136. vbi Moyses lunam luminare magnum appellans: itidem Dauid dicens. Qui fecit luminaria magna: solem in potestatem diei, lunam, & stellas in potestate noctis: Non ideo magnum appellauere, quia reuera tale esset: sed quia nobis ita apparet. Quandoquidem stellas plerasq; tam fixas, quam erraticas, multo maiores esse Astronomiæ peritis constat. Vnde respondens primæ authoritati sacræ scripturæ ex qua cæteris fieri satis credit, dicit, quod ex illo psalmi 103. iam præcitato, nihil solidi contra mobilitatem terrenam concludi posse existimat: Quamquam dicatur Deus fundasse terram super bases eius, ne-

confirmatio prædictorū per locum Isaiæ.

Reuersio vmbra linearū in horologio Achaz decem lineis in Sole.

Tertium S. Scripturæ testimonium de mobilitate cæli ex psalmo 103.

Alius locus psal. 18.

Quartam S. Scripturæ testimonium de cæli mobilitate ex Ecclesiaste.

Motum cælorum discri men.

S. Scripturæ loca terræ stabilitatem probantia.

Eduardus Vurighus.

Scriptura in xta eduardum loquitur ad vulgi captum, & loquendi morem.

Eduardi responsio ad S. Scripturæ auctoritatem.

dimo-

dimoueretur in seculum. In suo namq; eodemque loco terra semper manere poterit, vt non vaga aliqua latione dimoueat, aut extra sedem suam, in qua à Diuino opifice posita primum fuit, transferatur. Sicq; concludit, satis probabile esse, terram quamquam super centro suo, tanquam basi, & fundamento immobili innixam: circulariter tamen moueri, circumferriq;. Sed non debebat Eduardus hæc fari. Verum quippe est, Mosis institutum, & prophetarum non fuisse, vt mathematicas, vel physicas nos docerent: sed non potest negari, non fuisse, vt Dei mirabilia nobis reuelarent. Inter quæ cum sit terræ stabilitas, qua non potest inclinari, tamen si id ad naturalem pertinere possit considerationem: quia naturalis motum tantum considerat, sed non quietem, nisi per accidens: reuelatio tamen nec ad philosophum, nec ad mathematicum spectat, sed ad fidelem. Ea propter reuelauit Deus per Dauidem hoc mirabile: nimirum Deum fundasse terram super stabilitatem suam, qua non inclinaretur in sempiternum. Quod autem inquit de luna, luminare magnum appellata, & tamen ipsam excedi certum est, tum ab inerrantibus; tum quoq; à planetis, ita quoq; à simili dicendum esse de telluris stabilitate: nihil valet: Ratio est, quia luna non dicitur solum magna ratione apparentiæ: verum ob claritatem, ob propinquitatem, & propter manifestos effectus. Quare Diuus Chrysostomus homilia sexta in Genesim tomo primo scribit; dici duo luminaria magna non tam quantitate quam efficacia, & virtute. Quia & si aliæ stellæ sint maiores quantitate quam luna: effectus tamen lunæ magis sentiuntur in istis inferioribus. Terra autem dicitur immobilis ratione existentiae: quia sic Deus eam fecit immobilem, ne rerum ordo mutaretur præsertim elementorum. Nam si moueretur, sentiretur quidem moueri: & cerneretur sicuti cæli videntur. Quod autem tertio asserit ex scripturæ locis, præsertim ex illo Psalmi citato, non posse aliquid contra terræ mobilitatem concludi, tum primo, quia Moses, & Prophetæ ad vulgi captum, & loquendi modum loquuti sunt: quæ admodum nutrices solent infantibus sese accomodare: tum secundo, quia cum dicitur Deum terram fundasse super stabilitatem suam, ne dimoueretur in seculum intelligitur: stantem terram super centro suo, ab illa non posse recedere: vt vaga aliqua latione dimoueat: non autem vt circa centrum non moueat, à quo tamen non possit recedere: Hæc inquam nullius sunt momenti. Quinimo multa ex his sequuntur inconuenientia. Sequeretur primo quod omnia, quæ Moses, & Prophetæ præcinuerunt, non esse vera: sed per modum loquendi, & ad vulgi aures accomodata. Quod dicere, sit iniuria Deo, qui est author scripturæ: ac propterea sequitur, scripturam non dicere verum. Quæ etenim per modum loquendi fantur, & ad aliorum captum: non sunt vnde quaque vera. In Genesi Moses, vt populum de fide creationis instrueret, loquutus est ad vulgi captum, quia creatio articulus fidei est: nec ratione naturali demonstrari potest. Creauit quippe Deus omnia simul quo ad rerum substantiam quodammodo informem: nihilominus tamen distinguit dies Moyses, quia quantum ad formationem per distinctionem factam atq; ornatum, non omnia simul. Præterea dicit terram ante cerationem fuisse inanem, & vacuam, quod vtique creationi repugnat, cum facta sit ex nihilo: ita vt nec inane, nec vacuum, nec Chaos præcesserit creationem: quia ex nihilo facta est: sed Moyses, vt rudem populum instrueret; hæc & similia ad vulgi captum, & loquendi morem de rerum primordijs fassus est: quo intelligeret populus, quomodo ex nihilo Deus cuncta condidisset. Materiæ informitas vtique non duratione formationem eius, aut distinctionem præcessit, sed natura tantum: nihilominus tamen Moyses nunc terram, nunc àquam illam vocauit, ac si tempore præcessisset: quia rudi populo non poterat illam exprimere nisi sub similitudine re-

Confutatio
responsionis
Eduardi.

Responso ad
Eduardum
de Luna, ap-
pellata lumi-
nare magna.

D. Io. Chry-
sostomus.

Inconueni-
entia magna
quæ sequun-
tur ex dictis
Eduardi.

Creationis
descriptio à
Mose.

Terra inanis
& vacua an-
te creationem
quomodo in-
telligitur.

Materiæ in-
formitas.

ne rerum eis notarum, licet similitudinem cum terra videatur habere; quatenus subsidet formis: & cum aqua prout formis diuersis formari apra conspicitur. Sic itaq; intelligitur terra inanis, & vacua inuisibilis, & incomposita: quia per formam materia cognoscitur. Secundo sequeretur res fidei à Deo nobis reuelatas, esse ad vulgi captum accomodatas: & iuxta loquendi modum, & non secundum rei veritatem. Quod certe impium est dicere, cum omnes naturæ facultates excedant: ac propterea fidei mysteria, quæ prophetæ ex reuelatione nobis præcinnuerunt, sicuti reuelarunt, ita intelligenda sunt: salua semper intentione Spiritus sancti, saluis semper sacre Scripturæ sensibus, sanctorum Doctorum glossis, interpretationibus, commentarijs, explicationibus, catholicorumque hominum scriptis, & digressionibus: nam qui loquitur in propheta, loquitur in interprete: salua demum Catholicæ atq; orthodoxæ Ecclesiæ definitione. Idcirco cum omnes ferè sacrarum literarum interpretes Scripturæ loca de terræ stabilitate explicantes, ipsam nullo modo mobilem, nec ad mouendum aptam concludant: sequitur necessario ipsam immobilem persistere. Si terra motum habuisset, ita in sui primordio creata, dubio procul manifestasset nobis scriptura: quemadmodum dicit cœlos moueri, quia reuera mouentur, ita dixisset de terra, quod moueretur: si ad se mouendum creata fuisset. Sed dices, quid fidei repugnare est, quod terra moueatur, cum hoc ad naturalem pertineat rheoniam? Respondemus sanctum Regem, in toto Psalmo Dei sapientiam, prouidentiamq; in rerum gubernatione describere. Nam postquam Dei naturam, & magnificentiam explicuit, dum lucem inaccessibilem habitare fassus est, dicens: amicus lumine sicut vestimento; descendit ad creaturarum ordinem, loquens de cœlis: quorum superiora tegit aquis, Deinde explicat eius prouidentiam, potens nubem ascensum eius, & iter super pennas ventorum. Vterius ministros eius tangit Angelos: scilicet, vocans Spiritus, & ignem vrentem. Deinde terræ fundationem super firmam stabilitatem ponit, & quod non potest in seculum seculi à suo loco nullis motibus dimoueri. Quæ sententia cum sit ea verborum grauitate ornata, tot rerum circumstantijs circumscripta, eò dicendi modo pressa, ea vocabulorum energia explicata, vt nihil amplius desiderari possit de terræ stabilitate: signum quippe est, terram reuera stabilissimam, nulloq; motu moueri posse in sempiternum. Dauid itaq; ex reuelatione Spiritus sancti hæc prompsit: idè veritatem nobis aperuit. Contra igitur sacram Scripturam militare videtur opinio de terræ mobilitate. Nec valet dicere, non repugnare eius authoritati telluris mobilitatem, cum intelligatur immobilem esse terram, nec dimoueri in seculum seculi, quia non potest à suo loco remoueri, ita vt locum relinquat, & extra locum vagetur: cum hoc tamen stat, quod rotetur in gyrum: Hoc certè non valet, quia etiam cœli quamuis per gyrum moueantur: non recedunt tamen à loco suo. Nihilominus sacra Scriptura semper cœlis motum attribuit, terræ verò stabilitatem, immobilitatemque: non nisi quia ita est veritas. Cur de cœlis non dixit, qui posuit cœlos super stabilitatem suam, non inclinabuntur in seculum seculi? certe non ob aliud, quia non sunt stabiles & immobiles. Quod si dixisset etiam, dubio procul cum moueantur, intelligi deberet sententia, quia scilicet non derelinquunt vaga aliqua latrone locum suum, quia circum gyra gyra: nulla igitur differentia esset inter cœlum, & terram. At certe non nisi stabilitatem attribuit: signum certe, quia stabilis, & immobilis vnde quaq; profecerat. Sed addendum putamus, quod & si sacra Scriptura in tantum non fuerit, vel phisicas, vel mathematicas, vel alia & similia naturalium hinc adiuuata, nos docere: nihilominus tamen cum illas nobis proposuerit, credendum est omnia, & similia axiomata esse vera: quinimò illis firmiora, quæ tradiderunt

Secundà inconueniens per Eduardum.

Ratio fortissima de terræ stabilitate.

Dubium. Responsio.

Psalmi 103. explicatio circa terræ stabilitatem.

Confutatio doctrinæ de mobilitate terræ.

Sacra Scriptura cœlis semper motum, terræ stabilitatem attribuit.

Sacra Scriptura docet etiam scientias naturali lumine adiuuentas.

Opinio de
terræ mobi-
litate circu-
lariter super
centro suo
probabilis di-
citur à Ed-
uuardo.

Copernici
opinio de
terræ mobi-
litate.

diderunt philosophi: Cum hi naturali lumine, quod sæpe fallit, exposuerint: illa verò nunquam fallat, cum lumini reuelato innitatur. Secus dicendum Deum, qui est reuelator, esse mendacem. Querimus igitur, quæ est verior philosophia, illa, quæ à sacris habetur literis, aut quæ à meris philosophis? Quis de naturalibus veritatem magis aperit, nosq; certiores facit, scriptura quando enarrat, an mera philosophia? si ex scriptura aperte habemus cælorum mobilitatem, & terræ stabilitatem, ut quid vel immobilitatem cælo tribuere, vel terræ circularem motum? summæ certè dementiæ est. Immortales quidem immortalis Deo habere, agere, & gratias referre debemus; qui etsi nobis intellectum tribuerit ad rerum naturas inuestigandas: multa tamen illarum in scripturis nobis manifestauit. Cæterum cum Eduuardus existimat satis probabile esse terram, quamuis super centro suo tanquam basi, & fundamento immobili innixam, circulariter tamen circumferri: relinquendus est cum sua probabilitate improbabilis. Nam exercitij gratia sustineri, quidem poterit ad excolenda adolescentum ingenia, tamquam probabilis physice hæc assertio: non quod sit in se vera: sed rationibus friuolis, & fugacibus responsis: Tamen si tanquam veram amplectatur eam Gilbertus; & si dicat, probabile etiam esse, id fateri. Sed summopere miramur insignem illum Copernicū, qui ut suis hypothesebus, & inuentis fieret satis: in hanc quoq; lapsus est sententiam; ut terra scilicet illo suo motu volueretur. Res planè tanto viro indigna: cum alijs certe fundamentis sustineri, saluari, atq; probari possint, quæ assumit: phœnomenis quidem ipsis, atq; obseruationibus tum vetustis, tum quoq; recognitis. Res quoq; indigna Philosophis, Mathematicis, & Theologis. Verum non omnia hic afferre licet: ubi abundantiora alibi habes. Quandoquidem in nostris præcitatatis operibus videbis cuncta discussa, atque diluta: quæ scilicet ad huiusmodi tractationem pertinent, & rationibus quibuscumq; etiam Copernici plenè satisfactum: physice, mathematicè, & theologicè.

Mutationes temporum ex his quæ in terra, vel circa terram: in aere, vel circa aerem fiunt. Cap. VIII.

Nemorum
fragor, & fo-
liorum com-
motio.

ATIS in euertenda opinione de motu terræ, & quidem fictitia morati fuimus, plus quàm putabamus: sed non potuit aliter fieri. Fusius tamen digrediemur in nostro tractatu de motu terræ, sicuti copiose in de rebus Meteorologicis; & in eo opere, cuius inscriptio est: opiniones hominum de Deo, & creaturis. Nunc ad temporum mutationes præcognoscendas ex terrestribus, seu mixtis reuertemur. Sed in primis initium auspicabimur ex his quæ in terra, vel circa terram contingunt, aut cernuntur: deinde quæ in aere, vel circa aerem fiunt, vel apparent, vel sentiuntur: tanquam nobiliora reliquis. Dicimus nobiliora respectu loci, & causæ. Nobilior certe est aer aqua, & hæc terra. Fragor itaq; nemorum si audiatur, & foliorum commotio si sentiatur, vel motus arborum absq; sensibilibus ventis si perstrepat: pluias indicant, vel tempestates portendunt, vel validissimos ventorum status significant. Causa est occultus exhalationum ascensus, abdita & inuisibilis vaporum circumuolutio in nemoribus circa arbores in infima ætis regione prope terram: quæ vel ventorum, vel tempestatum, vel pluiarum sunt indicia. Ob id in aliquod illorum conuerti necesse est: sed timenda magis est tempestas; in hanc etenim resolui solet huiusmodi surdus sonus.

mus. Sed vaticinare tu iuxta quantitatem, & soni durationem, ac etiam qualitatem: Nam talem prætet effectum. similiter montium in vniuersum, & sylvarum stridor, & mugitus quidam ventos pollicentur, sunt namq; ventotum signa. Virgilius, & Plinius. Odor quoq; cum per aerem deferatur, & ipse quoq; mutationem temporis indicat: Nam nimiam odoris fragrantiam, maxime in floribus, pluuiæ indicium esse: sapientes experti sunt. Leues insuper paleæ, frondesq; si superuolitauerint: ventos, aut pluuiam cum tempestate portendunt. Si fumus ex testis inuictus cedit, eadem ferè vaticinanda sunt: quæ iam de paleis frondibusq; sunt dicta. Plinius lib. 18. cap. 34. versus finem inquit, quod terra siccescens repente, Aquilonem prænuntiat: humescens rore occulto, Austrum. Theophrastus vero scribit, quod terra, si nigram se se oculis cernendam præbeat, Aquilonios ventos promittit: si albam, Austrinos. Vtriusque quidem causa eadem ferme est, nempe aer crassior, quem ab Austro maxime proueniri, valde consentaneum est: ac propterea humescit terra, & albam se ostendit rore occulto, qui albus est. Quod autem siccescat, & nigram se prebeat, ventus Aquilonius certè est, qui sicciora cuncta reddit. Vnde Horatius Poeta lib. 2. satyra 5. cecinit.

Odor per aerem.

Terra siccescens, & humescens: nigra & alba.

Horatius.

*Sive Aquilonio vadit terra: sius bruma niualem
Interiore diem gyro trahit:*

Cumq; ventus ille tranquillum, & serenum aerem faciat, quia nubes expellit, & minus aerem perturbat, & omne tale nigrum ostendat: consequens est, vt terra nigra Aquilonios flatus, alba Austros præsignificet. Vide philosophum probl. 37. sect. 26. Si montium cacumina solito altiora appareant, vel insulæ ex vna multæ ementiantur: austrinam promittunt mutationem Theophrasto. Eadem ferè causa, nempe aeris crassities, atq; humiditas quæ res solito maiores, & plures apparere faciunt. Montium sonitus ventos Australes, & pluuias prædicunt. Tert. reg. cap. 18. Et ait Elias ad Acab. Ascende, comede, bibe: quia sonus multæ pluuiæ est: Erat Elias ad radices montis Carmeli prope torrentem Cison. Vnde sequitur scriptura, cumq; se verteret huc, atq; illuc, ecce cœli contenebrati sunt, & nubes, & ventus, & facta est pluuiæ grandis. Ex montium sonitu possumus prædicere ventos, & pluuias, sed magis ventos: ex littorum verò pluuias, & ventos, sed magis pluuias, causa est manifesta, quoniam pluuiæ magis aquis sunt similes, quam terræ, idcirco plus aquas, quam ventos ex littorum sonitu prædicere possumus: At venti plus montibus, & terræ cauernis sunt symboli ob porositates, quam aquis: ob id magis ventos, quam pluuias montium sonitus præsignificant. Vnde Theophrastus montium sonitus ventos prædicere, scripsit. Idem sentit Virgilius. Qui aridum fragorem in montibus altis ventos tantum prælagite, cecinit.

Montium cacumina solito altiora insularum pluralitas. Montium sonitus.

*Temporum mutationes ex his qua in aqua, vel circa aquam
sunt. CAP. IX.*

VAPORES ne dum è terra exhalant, sed ex aquis quoq; præsertim cum ex aqua, & terra vnus constitutur globus. Idcirco dicenda sunt ex his, quæ circa ipsam apparent, vel fiunt, aut sentiuntur: præfagia temporum. Aqua stagnorum plus solito si calidior fuerit absente Sole: magne pluuiæ est indicium. si alicubi aqua scaturiat,

Vapores ex aquis.

Aqua stagnorum. Aqua scaturiens.

Qq riat,

- Aqua scaturiens.** riat, ubi prius non solebat, vel si vberius solito scaturiat: grandem pluuiam indicat. Causa est manifesta, quia huiusmodi aquarum abundantia magnarum exhalationum, & vaporum est indicium: quas in pluuias conuerti necessario sequitur. Aqua pluuialis quae ceciderit, si subito desiccetur ultra solitum absque vento: pluuiam magnam portendit. Causa est terrae siccitas, quae cum aqua pluuiali in se recepta Solis virtute, exhalationes vaporat: quas in pluuias conuerti, maximè consentaneum est. Fontium, & fluuiorum multitudo nimia, & augmentum plus solito: pluuiam futuram pronuntiat. Bullae plurimae si super fluuios enatarint: ingentes imbres minantur Theophrasto. Causa horum est, humor ab aere & spiritu pulsus ex imo aquae ad supremum. Nam Aristoteles probl. 4. sect. 23. ita scribit: bullas scilicet fieri humore ab aere, & spiritu, ab inferis ad superna expulso. Cum igitur plurimae enatauerint, signum est, abundare humores, ac propterea ingenium imbrium esse indicium. Vtrum autem ab antiparistasi calidi, & frigidi possit & haec proueniri, posset dici; si haec sola assignetur causa, minimè: si verò & haec etiam concurrente, non posset negari. Ratio quidem est, cum saepius bullae accidant contra antiperistasis tempus: puta neq; in summo frigore, neque in summo calore; signum igitur est non ob antiperistasis dumtaxat nam absq; hac bullae etiam enatant, & imbres adueniunt ingentes: ergo aliae sunt causae praeter antiperistasis. Mare si de repente tranquillū euadat, status mutationem, vel incrementum praesagit Theophrasto. Causa certè est, quoniam priori sedato vento, sequitur necessario alius, qui potest augeri humidis exhalationibus è mari accendentibus. Maris refluxum aquilonios flatus, fluxū austrinos praenuntiare, inquit Theophrastus. Nam si fluxus ab Aquilonijs spiritibus prouenerit, in Austrinis mutationem fieri, par est: si autem refluxus, ab Austrinis fit mutatio in Aquilonios. Verum enimvero haec cum sale intelligenda sunt alioqui sunt falsa: quia cum maris aestus, bis quotidiae senis horis accidat sigillatim, sequeretur, quòd singulis diebus Aquilonij flatus essent in refluxu, Austrini in fluxu, quòd certè nedum absurdum putari debet, sed ridiculosum. Debet itaq; intelligi sic nimirum, quòd existente maris refluxu magno, & notabili, ita, vt fluxum excedat, tunc utique refluxus Aquilonios dat flatus: & è regione si fluxus ingens fuerit; & refluxu maior: tunc dubio procul Austrini erunt expectandi flatus. Quid verò sit Maris fluxus, & refluxus, dicendum est. Maris fluxus est ipsius motus à centro ad circumferentiam, & ab imo ab superficiem; cum redundat, & augetur: Refluxus autem, è contra est motus ipsius à circumferentia ad centrum, & à superficie ad imum; cum scilicet, paulatim se restringit, & minui cernitur: vtrumque verò prouenit à Lunae motu, vt diximus alias. Quid autem nomine spirituum Theophrastus intelligat dicendum est, ipsos met flatus vel Aquilonios, vel Austrinos, hac tamen lege: quòd si extra, & supra mare fiant, venti; seu flatus dici debent, si intra, spiritus. Quare Aristoteles in calce libri 4. de animalium ortu, maris aestum in spiritus retulit, hoc est, in flatus intra mare conceptos, & genitos: non quòd spiritus sint res aliqua, ex quibus mare constaret; quemadmodum in animalibus, & plantis: huiusmodi namque sunt viuèntia, Mare verò non dicitur viuens. Mare intumescens; ripae ipsius quasi vocem edentes, littora si resonabunt: Theophrasto, Arato, Virgilio, & Plinio ventos augurantur. Causam affert Plinius; saepe & silentio intumescit: factumque altius solito, iam intra se esse ventos, fatetur. Virgilius de omnibus hisce sic cecinit.

Conti-

*Continuò ventis surgentibus, aut frata ponti
Incipiunt agitata tumescere, & aridus altis
Montibus audiri fragor: aut resonantia longè
Littora miseri; & nemorum increbescere murmur:*

Plinius quoque scripsit, quòd si mare tranquillum in portu à cursu stabit, & intra se murmurauerit, ventum prædicit. Si identidem, & hyemem, & imbrem. Littora ripæquè, si resonabunt tranquilla asperam tempestatem: Item maris ipsius tranquillo sonitus, spumæque dispersæ, aut aquæ bullantes; & in campis etiã tempestatem venturam præcedens suus fragor: nam coeli murmur non dubiam habet significationem. Porrò (vt ab alijs quoque obseruatum est) illius tumor, citra pluias, ventos etiam, & tempestates portendit. Nimia maris agitatio con- turbatioque, pluias quoque non modicas annunciat. Cum aqua in nocturna nauigatione ad remos scintillat: tempestat erit. Nimius vaporum, & exhalationum concursus super mare est huius causa. Brachium in mari immersum, si vento repercutitur, nullis ventis supra mare flantibus, temporis manifestam mutationem indicat: erit namque tempestat, ventorum flatus, & pluuias. Nam est signum, quod vapores, exhalationesq; à maris centro ascendunt: quæ sunt causæ similibus temporis mutationum. In vniuersum itaque maris tumor, sonitus, & fluctuum, atque promontiorum cauernæ, & littora dum resonant; ventos manifestant, & præsepe tempestates. Cum flocci àquis supernatant, aut in supra- manantes aqua, colludere plumas videris: ventos, & tempestates, aut pluias futuras indicant. Guttæ ex tectis manantes, si lentius cadant, ac quasi hæreant: grauioris hyemis, & gelu indicia sunt.

Plinij præsa-
gia.

Aqua maris
ad remos scin-
tillat noctu.
Brachium in
mari immer-
sum.

Flocci, &
plumæ in-
aquis.
Guttæ ex tec-
tis manantes.

Præfagia temporum ex his qua in igne, vel circa ignem sunt.

CAP. X.

N nostro elementato igne pleraque sunt, vel apparent, quæ manifestas temporum mutationes indicant: vt vetus docuit obseruatio. Flamma igitur ignis si flexuosa vplitet, aut cum lumina ex se flammis elidunt, vel vix accendantur, aut sublatis ab igne olis, eisdem carbo adhæreat: aut cum ignis scintilla, fauillam emittit, quæ discutit, aut cum cinis in igne concrefcit, aut carbo vehementer perlucet: hæc quidem omnia ventos significant, corruscationes, & tonitrua portendunt: & simul signa-

Ignis, lumi-
n.

Carbo.

Cinis.

sunt: futuræ pluuiæ, vel ninis. Agitatur namque ignis à diuersis vaporibus, exhalationibusque, quæ omnium Inprædictorum sunt causæ. Rursus si in lampadibus ardentibus, aut in testa oleum scintillare videris, aut putres illic concrefcere fungos: ventorum, aut tempestat, & pluuiæ futuræ est indicium (modo non sit oleum aquam admixtum). Causa est, quia tunc aere admixtus oleo, est humidus: cui cito in pluuiam vertitur. Carbo ferò, vel de nocte scintillantes æstum denotant. Cum carbonibus cinis leuiusculus hæret: pluuiam promittit. Cum ollæ concoctum adhæret pulmentarium, nec nisi adustum patellis obsoniũ odoratur; pluuiarum, aut ventorum, aut tempestat, præsignificationes ostédunt.

Lâpades ar-
dentes scin-
tillantes, &
fungi.

Carbones, &
cinis.

Pulmentariũ,
& obsonium

Qq • Verum

Verum enimvero opere prætium fore arbitramur hæc, & similia penitus inquirere, digredi, explicareq; causis, rationibusq; atq; illustrium virorum placitis. Terreni itaque ignes pallidi, & murmurantes tempestatum sunt nuntij, Plinio. Causa est vaporis, & exhalationis dominium. Ignis si regi nequat, Arato pluias, Theophrasto, & Theoni in Commentarijs, tempestatum signum. Plinius autem inquit, aut cum contactus ignis à se fauillam discutit, scintillantq; emittit: signum tempestatum. Causa horum est aer, qui vaporibus comitatus, ignem tangit, & discutit: & cinerem quoq; ob illius raritatem, vnde & scintillare eum facit. Cinis etiam si concresecat, niuem imminere innuit. Theophrastus, Aratus, & Theon. Causa est nimia aeris humiditas cum frigiditate coniuncta: nam sola humiditas non sufficit ad niuem generandam, significandamq;. Porro autem Plinius hanc cineris accretionem, tempestatum prælagire, scripsit. Circa lucernas, aut per lucernas si Irides perlucant, Austrinos imbres metuendos admonet, Theophrasto. Causa est, quia aer humidus, & crassus euadit, ac ideo pluuiosus, quæ Austro vigente, fiunt. Sed de Iridibus, quæ circa lucernas fiunt, lege Aristotelem 3. Meteor. Cap. 4. Fungi circa lucernas pluuiam portendunt vigente Austro: quinimò & ventum pro ratione magnitudinis, & multitudinis. Nam si exigui, & milio similes, splendidiq; fuerit: non ventum indicant, sed aquam fore, Theophrastus docet, & Aratus; licet Theophrastus in libello de signis veterum dixerit, fungos, vel aquam, vel Austrinum ventum promittere. Plinius pluuiarum nuncios autumat. Causa est aeris crassities, & humiditas, quæ cum flammam impediunt, ne liberè voliret, & fluat: augetur in modum fungi, ab humido continuati; nam Philosophus multis in locis, & præsertim 4. Meteororum, omnia humido continuari, scripsit: Ergo expectandi sunt imbres. Theon præter aeris humiditatem, crassitiemq; ex continuis fauillis fungos augeri: adnotauit. Virgilius primo Georgicorum, fungos tales ob aerem crassum, & humidum, putres cecinit: & in oleum retulit.

sesta cum ardente viderent

Scintillare oleum, & putres concresecere fungos.

Ceterum duas affert Theophrastus conditiones fungorum, vt aquas præsignificent. Prima est magnitudo, Secunda numerus. Nam parui, exiguiq; & milio similes cum splendore, aquam expectandam esse, & non ventum. Igitur è contra si fungi magni fuerint, & multi, præter pluuias, ventum quoq; prælagire, procul dubio Theophrastus intendit, Et hoc est, quod forsitan explicare voluit in libello de signis tempestatum, dicens. Et dum hyeme fungi in nascuntur, & cum multis quasi milij granis pleni fuerint: tempestatum portendunt; nam tempestatum ex aquis, & ventis simul confurgit. Bene tamen verum est, quod propriè tempestatum ex fungis confurgat, tria requiri in fungis iuxta Theophrastum: nimirum, tempus, qualitas, & numerus. Tempus, vt sit brumæ: qualitas, vt fungi sint nigri: numerus, vt sint multi. Primum, quia facilè tunc temporis etiam tranquilli, humido vigente, fungus generatur. Secundum, quia ostendit humoris abundantiam: tertium deniq; cum multa pauca faciant vnum satis. Nec immemores sumus, Theophrastum in libello de signis tranquillitatis scribere, quòd si multa veluti milij grana, splendida in extrema sui parte habeat (id est lucerna) portendere tranquillitatem: Hæc certè supradictis minimè obstant, nam vera sunt, supposito, quod cælum sit nubilum, & perturbatum: quia demonstrant aerem sicciorem euadere; quemadmodum è contra, supposito cælo sereno, si ellychinium ardens eadem grana circumdauerint, niuem polliceri etiã iuxta Aratum, & Theonem: quia nimirum ostendunt aerem humidum reddi, &

ad

ad frigiditatem tendere, vt ex sicciore nube generetur: & si splendida linea ellychinium ambiat, signum esse tranquillitatis. Causa est splendoris puritas in illa, non enim argumentum est alicuius admixtionis, sed cuiuscunq; expers. Similiter lucerna perturbato coelo, quiete ardens, tranquillitatem praefagit. Ratio est, quia, & si coelum sit nubilum, & perturbatum, vt quiete ardeat, libera certe ab omni humoris specie ostenditur: ac propterea serenitatem, & aeris tranquillitatem polliceri. Quemadmodum est Regione, Si lucerna respuat accendi, quod Plinius dicit, & lumina cum sese flammam elidunt, aut vix accenduntur, signum esse tempestatis; & Theophrastus, lumina murmurantia cum ardent, non quieta, nuncia tempestatis; sed ventorum iuxta Plinium. Porro autem Theophrastus ad pluias reiecit in libello de signis pluiiarum triplici limitatione, prima, vt sit per hyemem: secunda, vt sit quasi bullas relinquens, seu ampullas iuxta Aratum: tertia, vt vix accendi possit. Inquit enim, Cum lucerna per hyemem ex sese flammam elidit, quasi bullas relinquens, & vix accendi potest: pluias praefagit. Causa quidem est nimia aquosae humiditatis copia, cum igne decertans, & vincens. Aristoteles in oleum reiecit, quemadmodum & Virgilius. Vnde 4. Meteororum docet, frigus ambiens, & extrinsecum partem aeream olei conuertere in aquam: quae cum a flamma attrahitur, eliditur ab illa, & discutitur, quemadmodum aqua ab igne. Sed & radij quoque lucernae temporis mutationem decernunt, si in eam euolent iuxta Theophrastum: hoc est si corruscent, vel vibrent, & in eam reflecti cernantur; hoc certe pluiiarum signum decernitur. Causa est, multum humiditatis, ac crassitudinis in aere dominari. Cumq; ob id medium summopere densetur, coarctatum lumen in ipso splendidius euadit: & sic euolari, vibrare, reflecti, & cernitur. Arati interpretes explicuit, quod si radij ad ipsam lucernam non splendeant: pluias dabunt. Causam reddidit Theon ob aeris humiditatem, & crassitudinem, lucernam non posse ad debitam lucere distantiam: ac propterea radios facit imbecilles, & tenues: qui a lucerna seuncti cernuntur; & hoc est, quod euolent. Sed iudicent alij. Ollae scintillantes pluiiarum sunt signa Theophrasto. Et causa certe est toties reperita, nimirum aeris humiditas multa, & crassitudo: quae vapores ex ollis emissas, scintillis similes apparere faciunt: Haec quoque causa est, cur, cum pulmentarium concoctum fuerit, ollae adhæreat, & obsonium non nisi adustum patellis odoretur; & haec pluias, vel ventos, aut tempestates, vt nonnulli rentur, praefignificent: causa quidem est, aeris humiditas, & crassitudo, qua repletur, pulmentarium, ita vt maius reddatur, et ideo ollae adhære, sequitur, vt nequeat extrahi: in obsonio impeditur odor ob eandem quoque causam, quia medium crassius redditur, quod obsonij odorem aufert.

Ellychinium splendida linea, tranquillitatem.

Lucerna quiete ardens.

Lucerna si respuat accendi.

Lucerna si bullas elidens.

Lucernae radij euolentes.

Aratus. Theon.

Ollae scintillantes.

Pulmentarium concoctum.

Temporum praefagia ex auibus in uniuersum. Cap XI.

INTER animalia quaecumq; sint illa, nulla magis temporum mutationes praesentiunt, vt i volatilia. Partim quia ex tenui, subtiliq; materia constant, ac propterea sensibilius vaporibus tanguntur, exhalationibusq; afficiuntur: tum quoque quod in aere habitant, illumq; semper circumuolant: vbi omnia meteora fiunt. Idcirco praeteris animalibus magis praesentiunt temporum mutationes: quae & nobis quoque ostendunt diuersis indicijs. Nos igitur de auibus in uniuersum dicemus, primo quid nam portendunt circa temporum qualitates: deinde de aliquibus seorsum, & in particulari. Aues itaq; in multitudine volantes ante

Volatilia praeteris magis temporum mutationes praesentiunt.

**Aues arbo-
rez ad nidos
fugientes.
Strepitū cū
alis facien-
tes.**

**Volucres
restres cla-
morem, cir-
ca aquā dan-
tes.**

**Aues dulciū
aquarum, la-
uantes se, &
in aqua ludē-
tes & cet.**

**Aniculæ in
folijs lætio-
res perstre-
pentes.**

**Aues aqua-
ticæ si adue-
niant, & cet.
Si mare fu-
giunt.**

**Aues insula-
rum si per æ-
statem mul-
ta gregatim
uenerint.**

**Anium ma-
gnus nume-
rus.
Albæ aues
ad culta lo-
ca adueniē-
tes.**

**Aues ad pa-
stum festinā-
tes ultra soli-
tum, & pu-
gnantes.**

ante diem aeris serenitatem indicant. Si autem de sero, & de nocte: signum est æstus. Aues rostris pennas suas mundantes, vel pediculos quærentes pluuiam significant; & imbres. Aues quæ arbores colunt, si ad nidos fugiant: pluuiam significant. Omnes communiter aues cum alis strepitum faciant maiorem, quàm soleant: futuram indicant pluuiam. Si in hyemis initio aues parua in magna multitudine congregentur in campo, quærentes cibum: signū est magni frigoris, & gelu, atq; validarum tempestatum. Cum terrestres volucres clamorem dant circa aquam, & præter solitum, se lauantes: pluuiam significant. Causa est, quia eorum complexio letatur aqua: & præcognitione elementi ad pluuiam mutati summopere gratulantur. Volatilia aquatica omnia si in gelu principio aquas magnas quærent, & incogelabiles iuxta mare: signum magnæ durationis gelu extat. Aues marinæ si in littore maris alas non expandant: signum certe est serenitatis. Causa est, quia non extimulantur vaporibus, vel exhalationibus ad meteora mutabilibus. Aues dulces aquas colentes, si lauent se, & in aqua ludant, alas agitando: pluuiam præsignificant. Gaudent etenim elemento sibi connaturali, & prædominante, in pluuiam conuerso. Auiculæ si perstreant in folijs lætiores inter se, maiorique dulcedine: imbres annunciant. Fit namq; penes animantia quæq; mira mutatio, Dum scilicet vel tempestas, vel mobilis humor vires mutant: quod mutantur quoq; animorum motus in pectore, iuxta Virgilium, ut nunc alios quā dum cingebant nubila, polos affectus concipiant. Vnde nimirum auium concentus maior solito procedat, lætiores saliant pecudes, corui gutture crocitant: ut certè manifestum fiat ab animantibus, serenitatis, tempestatumq; signa varijs modis posse desumi. Sed dicamus etiam de his in vniuersum. Aues aquaticæ, ac lotrices, si adueniant, in aquis non degentes: pluuias dabunt, & tempestatem, Theophrasto. Causa est manifesta; nam ex eo, quod propria loca deserunt, sicioraq; quærent: imbres, ac tempestates imminere, signum est: ideo auolant, & fugiunt; quærentes habitationes aquarum expertes. Prouenire etiam potest, ne cibi eis desint, nam augurantes futuros imbres, tempestatemq; fore, cibos impediētes: auolant in tutioribus locis, vbi pasci possint. Similiter si mare fugiant: tempestatem præfagiunt. Causam affert Magnus Albertus, quia tetrum odorem sentiunt, ex mari exeuntem, ex exhalationum abundantia: ideo fugiunt, alibi querentes victum, & ob salutem. Quod certè magnæ tempestatum signum est. Vnde autem tetrus ille odor proueniat, non ab re dicendum esset, à telluris antiperistasi aquam commouentis, ex qua fætorem illum emanare, valde consentaneum est. Aues, quæ in insula vitam agunt, si per æstatem multæ gregatim uenerint: pluuiarum lapsum inculcabunt. Causa est iam tacta. Quod si multitudine non excedant, salubre tempus capris, & ouibus promittunt. Ex eo enim, quod pauca auolant, multitudine non excedentes, & maiori parte remanente, paucas pluuias, & suaues portendunt: quæ terræ mirè pro sunt; ac propterea Capris, & ouibus salubre tempus promittunt. At verò si numerus eorum magnus fuerit, ingentem squallorem minitantur: quia fugiunt nociua, querunt autem, commoda, & opportuna, Amplius, cum albæ aues ad culta loca adueniunt, aquilonios flatus, ac hyemis magnitudinem ostendunt. Causa est manifesta, nimirum quia culta loca incultis sunt talidiora, & feraciora. At verò cur albæ Aues, & non aliæ? Nulla quidem causa impresentiarum afferti potest, nisi, cum ob albedinem sint alijs frigidiores: magis & flatus Aquilonios, & hyemis magnitudinem præsentiant. In vniuersum Aues ultra solitum ad pastum festinantes, & pugnantem tempestatem iudicant Theophrasto. Qui causam affert, cum natura mouentis, & monente se præparent. Item Aues, quæ proprium colorem mutasse cernuntur;

tur; vt puta quæ non albæ, albæ: ingentem minantur tempestatem. Quòd si earum multæ nigrae appareant, quæ ex sua natura haud sic existunt: pluuiam præfagiunt Theophrasto. Causa horum quidem est vaporum, atq; exhalationum, ingens copia in aere: ac ideo si tempus erit Austinum, Aues nigrae apparebunt albæ; idq; ingentis est præfagium tempestatis; si verò Aquilonium, tunc albæ apparebunt nigrae, ac propterea pluuiam dumtaxat spondent. Docet etenim Aristoteles aquam ex talibus vaporibus causam esse nigredinis.

Aues proprium colorem mutant, sic visæ

Temporum qualitates ex quibusdam particularibus Auibus.
CAP. XII.

De auibus in vniuersum quid portendant, & de temporum mutationibus quid indicant, vtrumq; dictum est: nunc de quibusdam in particulari quid præfagiunt: dicendum remanet. Ab Accipitre exordium auspicabimur, sequentes abecedarij ordinem, vt omnia ordinate fiant. Accipiter ab accipiendo dictus, auis rapax, cædis & cruoris avidus, magno corpore, rostro adunco, oculis lucidis crassis pedibus, longis vngulis, hilari aspectu, nullam formidans auem: ipsamet prædataria; genus est ad omnes rapaces aues. Vnde Poeta.

Accipiter auis rapax &c.

Odimus accipitrem, quia semper viuit in armis,

Eius species sunt sexdecim: de quibus vide Plinium lib. 10. cap. 8. & Petrum Giliolum. Sed duodecim sunt manifestæ. Buteus, AEsulus, Circus, stellaris, Palumbarius, Pernix, subbuteus, Perca, Fringillarius, Rubetarius, leuis, Cybindus qui est nocturnus accipiter pugnans cum Aquila. Italicè, Sparauiere, Falcone, &c. Accipiter itaq; in arbore confidens, & intus inuolans, sipediculos quærat, haud procul abesse pluuias, demonstrabit, Theophrastus. Anas ex genere Amphibiorum, quia terra, & aqua victum sibi quæsit: sic dicta à natandi assiduitate: quia semper natat. Duplicis generis est, nam earum quædam sunt Syluestres, quædã domesticæ: Syluestres sunt maiores domesticis: domesticæ verò minores, de quibus martialis docet pectus, & ceruicem bene sapere: cætera verò minime, sed coeco debere reddi. Vnde cecinit.

Accipitris species.

Accipitris præfagium.

Anas ex genere amphibiorum. Anates duplicis generis.

*Tota quidem ponatur Anas, sed pectore tantum,
 Et ceruice sapit: cætera redde coeco.*

Quòd vero ad temporum præfagia attinet, dum ad aquam conuolant, ibiq; se lauuant. & alas in aqua expandunt, currentes: ventum portendunt. Si ad brumæ finem pectore rubent, signum est brumam producendam: nam rubeus color calorem contra frigus pugnantem, denotat, ac propterea retinet illum. Si vero albescit, finis frigoris instat: & ver proximum est. Et illæ siue sint syluestres, siue domesticæ. Anseres quorum alij sunt domestici, alij vero agrestes, qui sub hyemis initiũ sublimi volatu gregatim conare visuntur; Et si natura vigilias suas clangore testantur, & clamore grauiter obstrepente, ferè semper clangunt, vt etiã inter pascendum silere nequeant: nihilominus tamen cum continuo assiduoque clangore vociferantur: tempestatem significant. Communiter tamen tam Anates, quàm Anseres cum plus solito in aqua versantur (quemadmodum & omnia animalia aquatica) futuram pluuiam, & ventos prænoscent. De Anserem, & Anatem vide Plinium libro decimo. cap. 22. Ardea, & Ardeola auis triplicis generis est:

Temporum præfagia ex Anatibus.

Anseres duplicis generis.

Anserum præfagia.

est : proxima, Alba, & stellaris . Plinio cognominatur Onocrotalus : à voce absone rudentis Asini . Ab Aristotele prima dicitur Pelos, quod prope significat: quia illud genus prope terram volat . Secunda Asterias , ab Astrorum fulgore . Tertia leucon, ab albedine. Dicitur ardea quasi ardua ob altos volatus, nam & super nubes volat. Quod innuit nobis Virgilius Georgicorum primo, dicens.

Atq; aliam supra volas Ardea nubem .

Ardea vnde dicitur Virgilius.

Ardeola, seu ardea præfagia.

Causa verò cur sic alte volat, est, vt naturales dicunt : vt imbrium procellas sentire non possit: formidat enim imbres, quibus maximè afficitur : Idcirco super nubes volat: Cum igitur alte volat, tempestatem portendit . Si autem in medijs aruis volauerit, & tristis manserit : pluuiam denotat . Italicè vocatur Hierone . Quidam autem appellant eam Tantulum . Theodorus Erodium putat Ardeolam. Bubo Auis feralis, ac volatu debilis . De quo Virgilius 4. Aeneid.

Bubonis præfagium.

Serq; culminibus feralis carmine bubo .

Et Ouidius. 8. Metamorph.

Ignauus bubo dirum mortalibus omen .

In cauernis, ruinosis edificijs, & in templis commoratur, & habitat . ipsa quoque temporis mutationem indicat . Nam supra montis verticem solitariam canens, tempestatem ostendit Theophrasto.

Cornix duplicis generis.

Cornix duplicis generis esse conspicitur, fera, aut syluestris : & domestica. Hæc cinerei coloris est, & nigricans : Ardeolæ amica, sicuti inimica Vlulæ, cum qua diffidet . Italicè cornachia, aut verius ciaula . Habitat etenim in ciuitatibus, in petrae foraminibus, in templorum edificijs, puta in campanilibus, & in turribus: minor syluestri . Sed huius color partim fuscus, vt in capite, & collo : partim cinereus ad albedinem vergens; alæ autem varijs mixtim coloribus tintæ: Italicè cornachia . Vtraq; minor est coruo . Diu viuunt: vnde dicitur cornix annosa. Vtraq; temporis mutationes nobis indicat . Balneantes etenim se in aqua, & maximè in hyeme, & ultra solitum vociferantes : atq; in sicca arena spatiantes, signum est pluuiæ. Quare Virgilius Georgicorum primo ita cecinit.

Temporum mutationes ex cornicibus.

Tunc cornix plena pluuiam vocat improba voce,

Es sola in sicca secum spatatur arena .

Virgilius.

Præfagia tēporis ex cornicibus iuxta Theophr.

Cornices omnes, quemadmodum & terrestres volucres si contra aquam clāgorem dant, quolibet tempore, se se perfundentes, imbres præfagiunt . Theophrastus autem addit aliqua in libello de signis pluuiarum, nimirum, Cornix super saxum vnda obrutum crocicans, imbrem nunciat, & sæpe se aquis vergens, ac volitans, idem quod antea commostrabit . Celeriter verò bis, ac ter cornicans tempestatem præfagit : eandem quoque prædicit, si vespere canat; quod certè intelligendum est sereno cœlo . Nam idem de signis serenitatis habet, quòd si ter crocitet, & si vespere cœlo perturbato canat, serenitatem, præsignificat . Ergo vt tempestatem sit signum, cœlo sereno necesse est, vt canat : aliter esset contradictio in verbis Theophrasti. D. Thomas. 2. 2. quæst. 95. 7. ad secundū scribit, quòd cornicula frequenter crocicans, significat pluuiam cito esse futuram . Coruus colore nigerimus, maior cornicibus, Graculis, & Monedulis: quæ Aues sunt coruini generis. Sed Graculi, & Monedulæ minores cornicibus : Quibus furacitas auri, atque argenti mira est . Italicè Monachia, Gaza, Ciaula . Corui itaque contra Solem stantes, si rostra aperiant : calorem significant . Singultu quodam si latrent, rumorem, in exercitu volante, faciendo, alis proprijs plus solito : pluuiæ extat indicium . Scribit Nicander, quod dum frequentius solito crocitant : futuram pluuiam significant . Scribunt Aristoteles, & Auicenna, Coruum valde Asinum odire, qui & illum rostro execrare conatur . Sed oculorum profunditas, & corij supercilioris

Corniculæ præfagium iuxta D. Th.

Coruorum natura.

Coruorum præfagia.

Corui odij contra Asinum.

pericilioris cum quo tegit visum, spissitudo; & corporis proceritas, & aurium mobilitas cum quibus se defendit: valde iuuat asinum. Tauro id etiam accidere, autumatur.

Cicero libro primo de natura Deorum scribit: Miluo esse quodam bellum quasi naturale cum Coruis. Suetonius author est, Coruos humanas voces imitari. Quod certe intelligendum est de omnibus ad coruinum genus pertinentibus. Unde Cæsar Augustus ex bello Actiaco rediens: salutatus dicitur fuisse à Coruo his vocibus. Salue Imperator Inuestissime. Quem Cæsar postmodum viginti millibus nummum emit. Quo igitur ad temporum qualitates attinet: sunt aliqua conditiones præter iam præcitatatas. Plinius libro 18. inquit, quod Corui si singulata quodam latrauerint, seseque concutierint: tempestatem prælagiunt, modo continuauerint. At si carptim vocem resorbeant: ventosum imbrem signant. In libris verò de naturis rerum docetur, Coruos esse mutationis aeris nuncios: atque alia crocitationis voce prophetare auram tranquillam, alia tempestatem. Fulgentius tamen, ut citat Beluacensis libro 17. cap. 62. habet: quod & si Coruus nisi aliud sonare nouerit quam cras, cras: diuerfas tamen voces format; nempe sexcentum & quatuor. Sed lege Fulgentium in silis Metælogijs.

At verò Theophrastus tamen si in multis conueniat, cum supradictis in temporum mutationibus ex Coruis, pleraque; tamen alia adnotat obseruanda. Quo circa habet, quod Coruus, qui varias voces edere consuevit, si eas bis celeriter emittat, singultu quodam latrans, seseque concutiens: imbres prænuntiat. Rursus si pluuio cælo varias voces edat, & si super oleam pediculos quærat: & si voce, siue sereno cælo, siue pluuio, quasi decedentes guttas imiteretur: quoties id faciet, toties imbrium sigillatim est prænuntius. Item si Corui altius euolent, ac miluum imitentur, pluiarum testimonia præbent. Amplius si Coruus per tranquillitatem solitam vocem non habeat, singultuque; quodam latret: signum certum dat pluiarum. Si verò hyeme multas voces mutauerit: tempestatem affert. Porro autem solitarius, & placidus crocicans, ubi ter crocitaauerit, mox pluries clamitans: serenitatem præsignificat. Causa primi, & secundi est, quia extrimulantur à Meteoris, quæ iam iam in aquam conuerti debeant; & hæc est etiam causa vniuersalis omnium animalium, quæ temporum mutationes indicant. Causa tertij est, quia imbres fugiunt. Causa quarti est, quia vox ab humiditate impeditur, ergo pluuia expectanda ob humiditatem. Causa quinti est, quod si varias edat voces hyeme, varia sunt Meteora, ergo tempestatas, quæ ex varijs oritur meteoris. Causa vltimi est manifesta, nimirum placidus crocicatus.

Eritachus Avis solitaria est, colorem & formam mutans cum nomine. Nam hyeme Eriticum solum, æstate verò ob puniceum caudæ colorem, phœnicurum vocitant. Plinius libro 10. cap. 9. Theodorus autem ex Aristotele rubeculam transfulit, & quandoque; syluiam vocat. Eritachus itaque; sua ingrediens latibula, & se condens: tempestatas nuncius est, Theophrasto.

Fringilla, quia frigore cantat, & vigeat, sic dicta: rubet in pectore obscuro rubore: hæc in campis spatiaur: differt à montana, quæ collum habet ceruleum, & in cæteris conueniens cum prima, sed degens in montibus. Fringilla igitur si mamme pipillat, tempestatem portendit: eandem quoque; prædicat, si super domum cænat. Theophrastus. De fringillis, sturnis, & passeribus hæc cecinit. Mart. lib. 9.

Nunc sturnos inopes, fringillarumque; querela.

Audit, & arguso passere vernas Ager.

Fulices aues marinæ seu aquaticæ, nam gaudent præcipue mari, stagnisque amplissimis, magnitudine columbæ non excedentes multum, dictæ à furuo hoc est nigro, vel certè à fuliginis colore, quo exornantur; circumuolitant in ma-

Milui bellum cum coruis.

Cæsar à coruo salutatus.

Temporum præfagia ex Coruis.

Temporum præfagia ex coruis iuxta Theophrastum.

Eritachi natura.

Eritachi præfagium.

Fringillæ natura, & forma.

Fringillæ præfagium.

Fulicis natura, & forma.

Fulicis præ-
sagia circa
temporum
mutationes.

ri cum Gavijs, nam illas sequuntur; quæ carnem bonam, & odoratam habent, quas Dyomedias latini, Herodios Græci vocant: ipsæ etiam sunt temporum mutationis nunciæ. Nimirum, si nimum solito ludentes in littore sicco eas respexeris: pluuias, aut ventos cum tempestate futuras, dicito. Sed Plinius lib. 18. cap. 55. inquit, quod matutino clangore clangentes: tempestatem præfagiunt. Requiritur tamen conditio illa, vt in sicco se recipiant, & ludant: sic enim clariore quæ voce clangentes, nautas imminentis tempestatibus admonent. Virgilius lib. primo Georgicorum. In sicco ludunt fulicæ. At verò Theophrastus docet, fulicas tranquillitate existente, quò euolauerint, ventum prænuntiare.

Galguli na-
tura, forma
& præfagiū.

Galgulus auis est, quæ si spectetur à quopiam morbo regio laborante, sanatur æger, auis verò emoritur. Sed Plinius hanc auem icterum vocat à colore, quem si ictericius respexerit, sanari malum tradunt: auem verò morti (morbis regius lepra certè est.) Galguli itaq; si paludes, vel mare, alis more anatum verberent: pluuiam præfagiunt Theophrasto.

Gauis for-
ma natura,
& præfagiū.

Gauis auis corpore pusillo, sed plumis, & pennis copiosa, ingenio tamen stupido, nullum certe apud authores dat indicium mutationis temporum. At verò cum sit fulicis amica, & eam semper & in omnibus sequatur: quæ de fulicibus dicuntur circa temporum præfagia, de eis quoq; accomodari possent; tamen si obseruandum esset, si ea agant, quæ fulices. Earum duo sunt genera, vnum albicans, alterum dorso, & alis cinereum, sed ventre albicat. Omnes fulicum cognatæ, pisces in summo mari, & fluminibus capiunt. Vide Homerum Odyss. E.

Gaviarum
duo genera.

Graculi na-
tura, & di-
ductio.

Graculus quasi garrulus, quippe qui est auis garrula humanam vocem summa dicacitate imitans. Alij à gracilitate dictam, putant: Alij à voce quam edit: Nonnulli vero, vt M. Varro graculos sic dictos, censent: quòd gregatim volent. Oppositum sentit Quintilianus, nimirum dictionem ab auium voce fictam, autumans. Graculorum tria sunt genera. Primum generis nomen retinet, magnitudine coturnicis, rostro rotundo, & rufilo. Secundum Moneda à Moneta quam furatur: quia soli huic auri furacitas, & argenti inest. Tertium coruus caluus appellatur à Plinio, ab Aristotele verò palmipes. Quò vero ad ea, quæ ad temporis mutationes pertinent. Graculus vespere canens tempestatem nunciat. Kursus Graculi ab Austro volantes, hyemale signum portendunt Theophrasto. Ratio primi est, quia contra horam canit, ergo coniectura est tempestatibus; quia tunc quiescendi tempus est, & non canendi. Ratio secundi est, quia auolant propter salutem, & cibum.

Graculorū
præfagia in
temporum
mutationi-
bus.

Gruum na-
tura, & qua-
litas.

Grues quæ sunt syluestres Anseres, à vocis sonitu sic dictæ: tamen excubias habeant nocturnis temporibus, & illa quæ vigilat iuxta Aristotelem libro secundo de Anima libus. Lappillum in pede sustinet, vt se forsitan dormientem excitet: Nihilominus tamen id accuratius efficiunt imminente tempestate. Nam, vt Basilii, & Ambrosii sanctissimi Doctores scribunt, vigilias ordinant: & in vigilando voces earum alternant. Præparant se statim ad volandum: & in volatu ordinem quendam pertinacissimè obseruant; in quo. A. lambda literam Græcam expriment: vel vt alij dicunt, literam. Y. ypsilon, quam primum Palamedem inuenisse aiunt: iuxta illud Martialis.

Grui ordo
involatu.

Literæ ypsi-
lon inuētor.

*Turbabitur versum, nec litera tota volabit,
Vnam perdidit, si Palamedem Ausum.*

Gruum præ-
fagia tempo-
rum.

Duc, quæ sequi debeant, eligentes prius. Dū itaq; ab imis vallibus certatim fugiunt, non sic strictè eorū ordine seruato; pluuiam futuram significant, si nō longius fugiunt. Si verò longius ordine iam enarrato, tempestatem portendunt: & in illam partem caluram, à qua

à qua recédunt. lege Virgilium libro decimo Aeneidorũ suorum : qui ita cecinit.

----- *quales sub nubibus atris*

Strymonia dant signa Grues.

Virgilius.

Multa habes de Gruibus apud Plinium, & Aristotelem. Plinius lib. 18. scribit, Grues in mediteranea festinantes, tempestatem præfagire: silentio autem per sublime volantes, serenitatem. Huic concordat Aristoteles: solum addens, q̄ cum ad alia loca se transferunt, prius ascensione multa volando ascendunt: vt considerent æqualitatem aeris, ad quem transferre se volunt. Deinde quando nubes pluuiosas prospiciunt, clamant, & vociferatur: ac Ducem suum celeriores captare volatus sollicitant. lege etiam solituum, Isidorum, & alios plerosque.

Pierius Valerianus in suis Hieroglyphicis lib. 17. de Grue scribit: quòd si Grus subsidere nubes infra despexerit, nunquam ad terram se demittit, vsque adeo tempestates, & ventorum, procellarumque motus summo studio declinat, vt potè quæ sit quietis amantissima: si verò acciderit, vt in tempestate aliqua deprehensa sit, confestim ad terram se confert, atque humi potius quiescit. Sed Aristoteles absolutè de Grue circa temporum mutationes lib. 9. cap. 10. de historia Animalium scribit, dicens. Grues etiam multa prudenter faciunt: loca enim longinqua petunt, sui commodi gratia: & volant altè, vt procul prospicere possint, & si nubes, tempestatemq; viderint, conferunt se in terram, & humi quiescunt. At verò Theophrastus eius discipulus de Gruibus limitatione aliqua prædicit. Grues (inquit) mane volantes, & gregatim, mane futuram ostendunt tempestatem: vespere autem ac ad multum tempus, vespertinam quoq; prædicunt tempestatem: Et si volantes retroflectant, ac ab incepto itinere auertantur: tempestatem quoq; præfagiunt. Cum verò volant, ned iter flectunt, tranquillitatem pollicentur. Ipse met causam offert: enim verò non antea volant, quàm aerem prospexerint vndequaq; serenum.

De Gruibus Pierius Valerianus.

Arist. de Gruibus.

Theophrasti de Gruibus præfagium.

Halcyon seu Halcedo auis maritima, vel flauialis. Nam duplicis generis esse auctores scribunt. Hæ aues apud flauios apparent, in arinis maiores, magna ex parte cærulei coloris: Maritimæ vero sunt passeribus paulo maiores, rostro longo, tenui, & luteo: colore itidem cæruleo, viridi, & sub purpureo mixtis. In media hyeme nidos construunt in scopulis pilæ marinæ similes: in quibus pariunt. In his diebus ipsis incubantibus, & excludentibus pullos: ita vt immobile stare videatur. Quare vocantur Halcyonij dies, hoc est tranquilli ab istis auibus. Portendunt itaque dies serenos, dum nidificant: incumbentes, & excludentes pullos. Dum verò in littore pennas ad solem pandunt: futuram tempestatem indicant. Quare Virgilius non inconsulto ad idem refert, dum cecinit.

Halcyonis natura, forma, & præfagium.

Halcyonij dies.

Virgilius.

*Non tepidum ad solem pennas in littore pandunt
Dilecta Thesidi Halcyones.*

Horum meminerunt Theocritus Idyllio septimo, & Plinius libro secundo, capite 47. libro decimo, capite 32. libro decimo octauo, capite 26. sed vide Aristotelem in libris de Animalibus.

Theocritus Plinius. Aristoteles.

Hirundo auis omnibus notissima, quæ sub veris initium ad nos transuolat; & hybernis mensibus abit: dubio procul æstatem nobis ostendit, & brumam. Nam cum sit veris nuncia iuxta illud Ouidij fastorum libro secundo,

Hirundo æstatis, & brumæ nuncia.

Fallimur? an veris prænuncia venit hirundo?

Et illud etiam Horatij.

Veniam Zephyrus, & hirundine prima.

Rr 2 Indicat

Indicat dubio procul ætatem futuram, quæ post ver sequitur, inde hyemem. At circa aquam volitans, aqua ventrem, vel se se percutiat pennis proprijs : pluuiam indicat Theophrasto, & Arato, quia vt calida, & sicca sentit aerem humescere, ideo aqua ventrem verberat; sed iuxta Plinium tempestatem. Præscia quoque ruinæ edificij: nam iuxta Isidorum lapsura culmina deserit, nec appetit. Ideo Plinius libro decimo scribit, Thebarum tecta subire negari: quoniam vrbs illa sæpius capta fuerit: quemadmodum nec Bizecis in Thracia ob scelera. Theophrastus docet, quòd si Hirundo alba appareat, ingentem minatur tempestatem. Mergus à mergendo dictus, quod in aquam se immergat cibi causa, si in stagna fuerit, pluuiam, & ventos significabunt. At cum caput sæpè in aqua demergit, aurarum signa sub fluctibus cognoscit. Quare si ad litus cum clamore fugit: futuram tempestatem nobis declarat. De hæc re vide Varronem libro quarto de lingua latina, Ouidium in Metamorphosorum libro 11. & primo de ponto elegia septima: Virgilium quinto Aeneid. & alios. Inuenies enim, quod cum ad litus properè medio reuolat ex æquore, & tuta iam se conspicit, cum clamore se contendens: futuram præuidet tempestatem: nam statim imminet. Plinius verò libro 18. scribit, quòd Mergi, sicuti & ceteræ aues aquaticæ, pennas suas rostro purgantes, aut maria, & stagna fugientes: præfagiunt ventos. Theophrastus autem in libello de signis ventorum docet, mergos se se in aquis mergentes, pluuias significare, pennas rostro purgantes, diu multumque alas excutientes, ventos. Miluus à voce quam edjt, sic dictus, vel à molli volatu, italice Nibbio: rapacissima auis, verni temporis est nuntia, sicuti & Hyrundo: nam eò incipit apparere. Suidas in *IXTIVAS*, & Scholiast. Aristophanes in aibus, dum anni partes quatuor per aues hominibus denuntiari docet: ver Miluis attribuerunt. Milui itaq; in aere spaciantes, atq; ludentes alter cum altero, volando: signum est caloris, siccitatis, & serenitatis aeris.

Mergi natura, & præfagium.

Milui natura, & qualitas.

Monedulari præfagia temporum, natura, & qualitas.

Monedulæ ex Graculorum genere, aues sic dictæ ab auri furaçitate quibus maximè inest: ipsæ etiam temporum mutationes præfagiunt, si namq; altius euolent, ac miluum imitentur, pluuiarum testimonia præbent, Theophrasto. De Monedulæ natura, & qualitate lege Plinium lib. 10. c. 29. Quidius. 7. Metamorph. ita cecinit.

Nigra pedes, nigra velata monedula pennis.

Nisi natura, qualitas, & portentum.

Nisus quoq; auis nobilis & robusta, & forma, minor Herodio colore verò plumarum illi æqualis, temporum qualitates præfagit. Nam in volatu si sublimior apparuerit: ventorum flatus, tempestates, & pluuias prænuntiat. Vincit Miluum, quo triplo est minor.

Noctua qualitas natura, præfagium.

Noctua à noctis tempore sic dicta, cum tunc appareat: & à glauco oculorum colore noctu perspicacissimè videntium, interdum tamen cœcutientium: ipsa quoque præhuntia temporis est. Quandoquidem in imbre garrula, vel sereno tempestatem significat. Idem quoq; portendit Nycticorax, coruus nocturnus: cum plus solito garrit, & perstrepat. Sed idem esse vtrumque Isidorus, Ambrosius, & Glossa concordant, atq; constanter affirmant.

Noctua duplex iuxta Theophrastum.

Porrò autem Theophrastus in libello de signis tranquillitatis, ac serenitatis aeris distinguit de noctua, nimirum terrestri, & marina: & hæc quidem vigente tempestate canens tranquillitatem portendit: tranquillitate verò dominante, tempestatem. At altera noctua similiter præcinit cœlo perturbato, ac tempestate vigente, modò quiete canat: quod rursus portendit, si nocte hyberna placidè canat.

Onocrotali forma natura, & qualitas.

Onocrotalus iuxta Aristotelem & Plinium, Auis plori similis, Galli magnitudine,

dine, colore fuscus, rostro longo : duplicem vterum habet . Primus in faucibus residet , amplius , & capax : in quem (cum sit avis voracissima) omnia congerit , & percoquit : deinde illam ruminans in verum transmittit vterum . Hæc in aquam collum mergens , spiransq; veluti ruditum Asini edit . Vnde *ορνις* Asinus, *κροτελωσ* crepitus . Duplex huius generis, aquaticus , & terrestris : vterq; præfagit pluuiam, vel ventum, dum in aquammerso collo, vel rostro longo in terram fixo plus solito, & nulla manifesta causa cit sonitum, qualem Asini edunt : signum certè pluuiarum est, vel ventorum . Aquaticus magis pluuias præfagit , terrestris plus ventos . Sunt qui putant , hanc esse ardeam, seu ardeolam, vt Plinius . Alij pelecantum , vt Pierius Valerianus scribit in suis Hieroglyphicis de Pelecanto lib. 20. sed credimus eos falli, reclamante Animalium historia plurimorum authorum illustrium .

Onocrotali duplex genus temporū mutationes præfagit

Opinio de onocrotalo.

Orchilus avis, quæ noctuæ inimica est, cum qua dissidet, ipsa quoq; temporum mutationem indicat . Ingrediens namq; sua latibula, & se coadens, tempestatem portendit : si autem ex illis euolet, serenitatem præfagit, Theophrasto . Causa est manifesta, ex hoc namq; quòd se condit, & non vult exire, timet: dum autem euolat, non est, cur timere debeat . De Orchilo vide Aristotelem lib. 9. cap. 7. de animalibus.

Orchili præfagia temporum.

Passer à patiendo dictus, quòd morbum patiat caducum . Avis notissima, & parua . Quæ ob eius salacitatem anno dumtaxat viuit : Mas est foemina autem diutius . Vide Plinium Quò autem ad temporum mutationes attinet si passeret tumultuosè per hyemem vespere obstrepant, & pipilent: vel vèti mutationem, vel pluuias indicant Theophrasto . Item passer manè pipilans, tempestatis signum est . Passerum propriè est pipilare iuxta Catullum qui de passere lesbia in cecinit .

Passerum natura, & qualitas.

Passerū præfagia temporum .

*Sic circumfiliens modo huc, modò illuc :
Ad solam dominam vsq; pipilabat .*

Rursus si albus appareat : ingentem minatur tempestatem Theophrasto . Item cantu matutino imbrem affert, aut tempestatem , vespertino pluuiam tantum .

Picus exigua avis, Marti sacra, ideo vocatur Martius Picus . Eius varia genera: maximus , medius , minimus . Maximus est nigri coloris capite ruffo Gallina minor . Medius maior Merula, propriè pius Martius: capite ruffo, croceo pectore; collo, dorsoq; viridi: alis cæruleis . Minimus minor Merula, varius: pennas commixtas habens ex nigro , & albo: dicitur Pipo; sed de Pipone statim dicitur . Est etiam Picus alius minor isto . Omnes igitur cuiuscumque generis similes, si citra eorum consuetudinem cecinerint : pluuiam denotant . Sed præcipue Pica, magnitudine Palumbæ : alis varij coloris, sed præsertim cærulei , quæ humana imitatur verba , & humanæ vocis æmula est . De quo Martialis libro quartodecimo sic cecinit .

Picorum varia genera.

Picorū præfagia temporum .
Picae forma, natura, qualitas.

*Pica loquax certa Dominum te voce saluto:
Si me non videas: esse negabis auem .*

Hæc profectò certius temporis mutationem denuntiat : vel dum vltra consuetudinem cantauerit, vel si siluerit: pluuiarum etenim casum significat : siue sit urbana , siue syluestris . Mira sunt , quæ scribuntur à Plutarcho de Pica Romæ : quæ cum buccinatores audierit, statim siluit (Tamen alioqui loquacissima) dum verò silèrium diebus aliquot obseruasset, de repentè, quasi expergefacta: omnem illum buccinarum sonum numeros, & harmoniam, summa omnium admiratione, reddidit .

Picae præfagia temporū

De Pica Romæ mira.

Piponem , aliqui sentiunt esse minimum ex genere Picorum, (vt iam dictum est) Piponis natura

ura quali-
tas, & tempo-
rum prae-
sagia.

est) Nebriffensis inquit, piponem esse auem cūlicibus victicantem: sed lexicon græcum auem marinam Auchore Gaza ex Aristotele lib. 9. de hist. Animalium. cap. 21. Pipo itaq; si super domum marè strepitum edat: pluuiæ seu tempestatis indicium est, Theophrasto. De Aue hac lege Aristotelem lib. 8. cap. 3. de Historia Animalium.

Temporum præsagia ex pennatis Domesticis. CAP. XIII.

SEORSVM à volatilibus digrediendum est nobis de aliquibus auibus. Quæ tametsi sint pennatæ, vel non volant: vel si volant, nobiscum tamen conuersantur: vt sunt Anates, Anseres Galli, Gallinæ, columbæ, Pauenes, & similia volatilia domestica.

De anatibus, & anseribus superiori capite dictam est, tum domesticis, tum quoque agrestibus. Domesticas Varro lib. 3. querquedulas vocat. Quò autem ad temporum mutationes docet Theophrastus in libello de si-

gnis pluuiarum, quòd si Anas domestica se al s excutiens sugrundas subierit, imbres portendit. At verò in vniuersum Anates tum natura cicures, tum quoq; syluestres se se in aquis mergentes: pluuias spondent; si autem pennas rostro purgantes, diù multumq; alas excutiant: flatus prædicunt.

De Anserem scribit Athæneus libro nono, Iecur Anseris in mensis fuisse celebre apud Romanos: ipsosque saginari solitos Iecoris gratia; quòd scilicet saginæ maxime omnium crescit. Vnde Martialis admistratus cecinit.

Aspice quàm sumeas magno Iecur Anserem maus:

Miratus dices, hoc rogo, creuit ubi?

Theophrastus tamen quò ad ea, quæ ad temporis mutationem pertinent, docet: Anseres continuo, clangore intempestiue, vel ad pastum festinantes, ac pugnantes, tempestatem prælagire.

De Columbibus deinde tractantes, sciendum, quòd earum quinque sunt genera apud Aristotelem libro octauo de Animalibus. Liuia à colore sic dicta quasi liuida: liuet, namq; plumis, & ferè nigricat, pedibus rubris, & scabrosis. Palumbes syluestris est, quem dicimus torquatum: Italicè palumbo seluatico, ò torchiato: à torque quo insignitur: cuius esus contrariatur salacitati. De quo Martialis cecinit.

Inguina torquati tardant, habetantque palumbi.

Non edat hanc volucrem qui cupit esse salax.

Alterum genus lasinòrum nonnulli vinaginem vocant ab esu labruffæ: Alterum est turturum, sic nomen habens à sono quem edit. Primi generis quædam sunt agrestes, & nidificant in turribus, ac villæ & luminibus: nonnullæ verò domesticæ, quæ intra domus limina cibo domestico vescuntur. At Palumbes cum turturibus, & vinagibus in arboribus, sæpibusque nidificant. Liuidæ minores sunt columbis domesticis, & minus cæteris mansuescunt: Palumbes maximè sunt in genere columbario. Sed videmus Neapoli turtures nidificare in caueis lignis: & in magno sunt pretio, sed plus albæ. Nam lacte candidiores nonnullæ visuntur. Harum auium pulli, pipiones appellantur, à sono quem faciunt.

Quò autem ad temporum mutationes attinet. Sciendum est, columbas syluestres si ad columbare tardius accedant, quam soleant: pluuiam significare. Domesticas vero eandem pluuiam cum coruscationibus portendere: si citrius solito, & voracius

Anatum præ-
sagia tempo-
rum.

Anseris iecur magnū,

Martialis:

Anseris præ-
sagia tempo-
rum.

Columbarū
quinque ge-
nera.
Liuia.

Palumbes.

Vinago.
Turtures.

Pipiones.

Temporum
præsagia ex
columbis.

tacitus cibum sumant, atq; abscondantur. Præsentiant etenim aeris mutationem: ideo cibant se plus solito. De columbis plura apud Authores cum prophanos: tum quoq; sacros de earum generatione, loco, educatione, moribus, carnibus, & operatione in medicina.

Gallus, & Callinæus, domestica avis, & notissima cuius cantu noctis deliquium, & accessum diei veteres metiebantur: horarijs gnomonibus nodum reptis, & tribus interuallis canit. Diem prænuncians; ipse etiam temporis mutationem præsentit. Quandoquidem si nocte citius quam soleat, cecinerit: aeris mutationem, vel ad pluias, vel ad ventos dubio procul portendit. Gallina quæ siue sit villatica, aut vrba: siue Rustica, aut syluestris, quæ primum ab insula ligustici maris Gallinaria dicta: vbi hoc gallinarum genus aggreffe est, & feru, in Italia allata est: quo genere cicures factæ, tota Europa ferè plena est: siue sit Africana, quæ est Gibbera, à Græcis Meleagris nuncupata, quam nos indicam vocamus, & ipse pariter temporis mutationem prænoscent. Quandoquidem si vltra solitum in arena, vel puluere se concutiant, vel in vno loco plures earum simul segregentur: futuram pluuiam significant. Si autem in initio pluuiæ tecturam aliquam quærant, à pluuiâ se protegentes: signum certe est magnæ futuræ pluuiæ. De his plura apud Auctores: sed vide Beluacensem libro 16. sui speculi naturalis.

Galli natura & qualitas, Gallinæus

Temporum præfagia ex Gallo, Gallinarum genera varia.

Gallinarum præfagia temporum.

Theophrastus verò inquit Gallinæos pediculos quærentes, præfagire imbres quod & de auibus in vniuersum, omnino sentit. Rursus cum aquam imitantur adeo, vt pluere videatur similiter pluuiam: quam etiam præfagiunt, si paludes, vel mare alis, more Anatis verberent.

Temporum mutationes ex gallinæo cecis.

Pauo avis pulcherrima verò pennarum fulgore conspicua. Nam collo saphiri gemmæ color inest. Extremæ pennæ Chrysoberilli, auri, & saphyri coloribus distinctæ sunt. Gemmantes illarum colores sole aduerso laudatus expandit. Quod vtiq; animaduertitur: dum ab hominibus conspicitur, atq; laudatur. Hunc Poetæ Iunonis tutelæ assignarunt. Vnde Ouidius Poeta primo de arte sic cecinit.

Pauonis natura, & qualitas.

*Laudatas ostendit auis Iunonia pennas.
Si tacitus spectes ipsa recondit opes.*

Sed foemina hac pennarum varietate, & pulchritudine caret. Ambæ tamen aues (quo ad temporum mutationes attinet) si plus solito clament, & vociferantur: pluuiam significant. Causa est, quia extimulantur prædominante elemento in aquam conuerso: ac propterea clamant, atque frequentius reclamant. Ex libris verò de naturis rerum habetur, quod cum alte ascendunt: signum est pluuiæ.

Pauonis præfagia temporum.

Ex vespertilionibus præfagia temporum. CAP. XIV.

V M Vespertilio quatuor gradiatur pedibus, pullosq; pariat, non oua, quos & lacte nutrit (quamuis Auicenna, scribat, ipsius lac iuxta aliorum dicta, esse vrinam eius) vbera admouens: Cumq; dentes habeat, & mammas, & auiculas: neque pluma vestiatur, sed murino pilo: Qui si volat, alarum vice membranam habet magis quam pennas; dubio procul inter volucres minimè est habendus: sed medius inter auem, & murem, vt merito mus alatus dici possit: nam & muris naturam, & vocem, & stridorem habet.

Vespertilionis natura, & qualitas.

bere videtur. Idcirco in auium numero illum non reuolimus: sed hoc in loco seorsum à cæteris reposuimus, tanquam incertam habentem naturam. Nocturnum est animal, ideo vespertilio vocatur: quod vespere se ad volatum proferat, nobisq; appareat. Quò circa quidam Poeta cecinit.

Nocte volanti, seroque tenent à vespere nomen.

Ex vespertilionibus præfagia temporum.

Et hic quoq; temporis mutationem nobis indicat. Quapropter obseruandum est, si vespertilioes citius in vespere, & in maiori eorum quantitate volant, quàm solebant: signum certe est caloris, & serenitatis futuræ proximæ diei. Quòd si mane circumuolant ante solis ortum, illius diei, vel futuræ manifestam temporis mutationem decernunt, vel ad pluuiam, vel ad ventos, vel ad tempestatem declinantis. Quòd si nullo modo appareant, nec vespere, nec mane: tempus inconstantis est, & timendum. Idem quoq; intelligendum est de scabronibus, Bubonibus, strigibus, Cicunijs, Othis, Vlulis, Astijs, similibus nocturnis auiibus. Quandoquidem cum plus solito clamant, & reclamatione strident, volent, vlulent, apparent, præcipuè citra solitam horam, & tempus: aeris mutationes, vel in pluuias, vel in ventos: vel in tempestates quandoq; nobis indicant.

Auium nocturnarum temporum præfagia.

Temporum qualitates ex insectis. CAP. XV.

Insectorum varia genera, natura, & qualitas.

Insecta cur sic dicta.

Annulata iuxta M. Aio. Apum natura, & qualitas.

Insecta sunt animalcula partim volantia, vt Apes, Muscæ, Vespes, & similia: partim terrestria vt stelliones, scolopendræ, & vermes: partim cum utroq; participantia, vt formicæ: & quædam alia pennis, & pedibus carentia, vt tineæ. Insecta dicta iuxta Aristotelem ab incisuris, quæ nunc ceruicum loco, nunc pectorum, nunc alui sunt. A Magno Alberto annulata dicuntur: de quibus apud Plinium libro vndecimo plura. Ab Apibus initium sermonis erit, nam nullum animal ita virtutibus præditum inspicies: vt Apes. In illis floret providentia, viget Iustitia, admiratur temperantia: obseruatur prudentia politica, laudatur Oeconomica. Fides erga eorum Regem extollitur, In eis fortitudo, animositas, pugna, bellum, opificium, pietas, & pleraq; his similia inuenies: vt certe mirum sit in tam paruo animalculo tot diuersa reperiri: quæ tandem nobis vtilitatem afferunt maximam ex melle, & cera.

Apum temporum præfagia.

Sed quòd Magis officit, est: quòd prædiuinat mirabiliter temporis qualitates. Nam illarum quædam ad portas custodiam exercent, vbi speculantur aquas, & cœli nubila: num venti futuri sint, aut imbres? Auctor est Aristoteles de natura eorum libro nono in historia Animalium his verbis. Προγινώσκουσι δὲ καὶ χειμῶνας καὶ ὕδωρ αἱ μελιτταί, σημάτων δὲ καὶ ἀπωπύτονται γὰρ, ἀλλ' ἐν τῇ ἐνδύει αὐτοῦ ἀνιλεῦνται, ὁ γινώσκουσιν οἱ μελιττεργοὶ καὶ χειμῶνα πρὸς δέχονται. Apes itaq; cum se tectis continent, signum est mutationis temporum, vel ad ventos, vel ad pluuias, vel ad imbres, vel ad tempestatem. Quòd si prorumpant, & prouolant extra domos etiam flante vento, pluuiasq; ingruente: signum certe erit aeris temperiei, atq; serenitatis. Illorum amplius ad aluearia reditus, vel sub arboribus latitatio: aut quòd non procul à sede auolant; pluuiam promittunt. De Apibus mira scribuntur apud omnes ferè.

Temporis mutationes ex Apibus iuxta Theoph. Arist. & Arist.

Theophrastus tamen in libello de signis tempestatum docet, Apes, cum non longius auolant, sed sereno ad huc circa alueum volitant: tempestate in futuram mone-

monere. Conforme quidem Aristotelicæ sententiæ libro suprarrecitato cap. 40. præfagiunt (inquit) Apes , & hyemem , & imbres ; cuius rei indicium est , quòd non auolant , sed sereno adhuc in aluceo volutantur : quo Apiarij hyemem expectant . Idem sentit Aratus.

Aranea vermis est aeris , ab aeris nutrimento nominata iuxta Isidorum , quæ exiguo corpore longa fila deducit : & telæ semper intenta nunquam laborate desinit , in perpetuum sustinens in aere suspendium . Plinius libro vndecimo autor est , quod in araneis prognostica sunt . Nam in incremento annium futuro telas suas altius tollunt : præterea sereno non texunt , sed tamen nubilo frequentes texunt : ideoq; araneorum multitudo , signum est pluuiæ , seu imbrum .

Araneæ natura, qualitas, & præfagiū.

Theophrastus tamen status indicium dari, scribit, si per aerem multæ ferantur Araneæ : addens etiam fore tempus hyemale . Idem sentit Aratus, sed in temporis tranquillitate id fieri cecinit.

Araneorum præfagia iuxta Theoph. & Aratum.

Cicada vnum animal ex insectis , ex eo dictum , quòd cito cadat , quia non nisi æstiuis mensibus apparet : cui mira , & infesta loquacitas inest , præsertim Sole effervescente . Illarum duo genera , minores , quæ primæ proueniunt , & nouissimæ pereunt : & sunt mutæ . Maiores volatu raræ , & quibus , quæ canunt , vocantur acheræ : quæ vero minores , tettigonæ , sed illæ magis canoræ . Mares in utroq; genere canunt : foeminae silent . Stephanus Bizantius scribit , iuxta oppidum AËtoiciæ Acanthum cicadas , alibi vocales , mutas esse . Neapoli nō sunt Cicadæ per sex miliaria , aut octo , vel , vt plerumque per duodecim circumeirca . Tribuunt id Virgilio : qui arte sua omnes expulit ; vnde & Nolæ mons inspicitur , qui communi vocabulo mons Cicadæ vocitatur : quia supra illum magnam Cicadam ex metallo constructam erexit , alias abigentem . Sed vide Ioannem Villanum in sua historia . Et quidem mira dicuntur , nisi sint fabulosa . Quòd verò ad temporum mutationes attinet , cicadas ab Austro volantes , hyemale signum prædicere , author est Theophrastus . Item Cicadas in maxima multitudine annum infalubrem , & grauem annuntiare , author est Aristoteles lib. 5. cap. 30. de historia Animalium : Et probl. 21. sect. 26. Theophrastus quoq; (vt diximus) in libello de signis tranquillitatis , & serenitatis . Ratio est , quia annis pluuiosis harum copiam gigni , sed huiusmodi annos constat pestilentes esse : cum corpora multis excrementis tunc redundare oporteat : ergo &c.

Cicadæ natura, qualitas .

Cicadarum duo genera ;

Cicadæ mutæ .

Cicadæ Neap.

Cicadarum præfagia.

Musca paruum animal ex insectis , & notissimum volatile , sed inquieta , importuna , & infesta : sed ipsa quoque temporis mutationem præsentit . Si namq; in uniuersum atrocius ipse momorderint , quàm soleant , petentes ad os , aut ad oculos : hominis , aut cuiuscumque alterius animalis : pluuiam denotant . Muscæ parue si parum ante solis occasum congregentur in altum ante solis radios , ad modum formæ campanilis seu pyramidis : atq; ludant : signum est caloris , & serenitatis crastinæ diei . Mercurialis lib. 4. var. lect. cap. 14. auctor est , quòd nonnulli ferunt : Hispanis Muscarum multitudinem signum pestis esse . Consentit Theophrastus de muscis cum vehementer momorderint , pluuiam indicare . Causa est , ne cibus desit ob imminentem pluuiam .

Muscæ natura, qualitas, & præfagia.

Formica à ferendis micis dicta ex insectis vna , quæ in extremo vitæ tandem volat : animal prouidum , & prudentissimum , quamuis paruissimum : ipsa etiam prænuntia temporis est . Quandoquidem & si æstate pro hyeme congregat , ita vt nullum animal frequentius pondera conuehat : neq; si corporis mensuram respicias , maiora : propter quod Cicero lib. 3. de natura Deorum existimauit nō modo in formica sensum inesse , sed mentem , rationem , atq; memoriā : nihilominus tamē particularia tpa nobis oēs pnoscut . Quare si à frugū collectione se abstinēt , cōtinētq; ī sua tecta , claudātq; puluere ostia domus : tps mutationem manifestè nobis indicāt . Nā

Formicæ qualitas, & natura.

Formicarum Præfagia temporum.

parum post vel pluet, vel tempestas erit cum tonitribus. Amplius formicæ conuerſantes ante oua ſi gradientur, illaque ſi è vallibus tranſtulerint in tutiora loca: ſignum eſt pluuiæ, aut tempeſtatis. Quod Theophrastus explicuit; formicæ in depreſſiori, & cauo loco commorantes, ſi oua ex cubili ad eminentiorem exportauerint: imbrem ſpondent: at ſi importarint ad proprias ſedes, tranquillitatem. Horatius Poeta formicæ naturam his verſibus luſit.

Horatius.

*Paruula (nam exemplo eſt) magni formica laboris,
Ore trahit quodcumq; poteſt, atq; addit a ceruo,
Quem ſtruis, haud ignara, ac non incauta futuri,
Qua ſimul inuerſum contriſtat Aquarius annum:
Non uſquam prorepiſt: & illis uſitur ante
Quæſiſtis ſapiens.*

Sed Diuus Ambroſius etiam Sanctæ Eccleſiæ Doctör inſignis de formica aeris qualitates ſcripſit: quòd illa nouit etiam explorare ſerenitatis tempora. Nam cum aduerterit madidatos imbre fructus ſuos humeſcere, explorato diligentius aere, quando ignem poſſit ſeruare temperiem: acruos ſuos referat, & de cauernis foras humeris ſuis portat: vt iugi ſole propria frumenta ſiccentur. Denique nunquam illis diebus imbres erumpere de nubibus videbis: niſi cum fruges ſuas horreis proprijs formica reuocauerit.

D. Ambroſij præſagium de formica.

Pulex etiam in ordine eſt eorum, quæ tempora præſentiunt: dictus à puluere, ex quo gignitur: vermiculus notus. Qui eſt paruiffimus, nihilominus tamen nobis infeſtiſſimus eſt. Pulices igitur cum plus ſolito mordaciores exiſtunt: pluuiam ſignificant.

Pulicis præſagia temporum.

Vermes à terra exeuntes, pluuiam denotant: extimulantur etenim ab humido. Subinde ſi multi conſpiciantur; præſagiuat tempeſtatem Theophrasto: ſed Aratus pluuiarum dumtaxat ſigna eſſe uoluit; vocans terræ inteſtina. Vermes terreni trifolia interrumpentes, tempeſtatem ſignificant futuram. Vermes multipedes in multitudine ad muros arreptentes, identidem imbres annuntiant, Theophrasto.

Vermium præſagia temporum.

Vespæ quas noſtri ex Equino cadauere naſci, uolunt: alij ex Cocodrili cadauere, vel ex corrupto illius ſanguine procreari, Cum Autumno multæ cernantur, & in magna copia, ingentes imbres, tempeſtateſque portendunt, Theophrasto, Arato, & Theoni. Ratio eſt manifeſta, nimirum, quia crebris imbribus, & pluuijs annis illarum magna gignitur copia: quemadmodum de Apibus ſcribit Ariſtoteles lib. 3. de Animalium ortu cap. 10. in calce (nam illarum communem facit generationem.) Cum igitur terra ſit valde madida, & vaporoſa, humiditates tunc temporis plus ſolito, atque vapores procreat; cumque per id temporis Vespæ appareant, ſi glomeratim cernantur, & imbres, & tempeſtates prædicere, maximè conſentaneum eſt.

Vespæ ortus, & temporum præſignificationes.

Ex infeſtis Vespis affine crabronum genus eſt, pertinaciſſimum, aculeoſque peſtilentiſſimo armatum. Præſagit etiam aeris qualitatem. Nam ſi ante occiduas Atlantides apparuerint crabrones, ne dum futuram pluuiam, ſed & longam hyemem innuunt. Ideò certè ante tempus apparent.

Vespis affine crabronum genus, & illorum præſagia.

Mutationes temporum ex Piscibus. CAP. XVI.

DELPHINVS inter pisces summæ magnitudinis, qui nō modo omnium marinorum, sed etiam terrestrium animalium est velocissimus; quinimo omnium volucrum (si authoribus est credendum) homini amicissimus: Nam & corpus ad litus defert sepe iudicandum, ne à piscibus comedatur, manifeste temporum qualitates nobis indicat. Quandoquidem tranquillo mari in multitudine lasciuientes, vndisq; cum sapius exiliunt: flatum ventorum ex ea parte, qua adueniunt, signant; vel quo illi feruntur, inde ventus exurget: & vnde nubes dicussæ coelum aperiunt. Sed quando mare est turbatum, aquam si sparserint: significant tranquillitatem. Bridesertus Ramesiensis in Glossis super Bedā de natura rerum tomo secundo, cap. 32. dicit, Delphinos obuiam ventis pergere, ne venti eos in vndis collectos ad litora alidant, & ad mortem consumant. Isidorus tamen scribit, quod cum præludunt in fluctibus, & vndarum se molibus præcipiti ferunt, tempestates significare videntur. At Plinius lib. 18. inquit, quod Delphini flatum ex qua parte veniāt: præfagiunt, mari lasciuientes, & iterum aquā spargentes: itemq; tranquillitatem turbantes. Sed Theophrastus scribit, Delphinum, si ad terram nater, & crebro ex vnda maris emergit, imbres decernere, atq; flatum. Omnes pisces extra aquam salantes tranquillo, & sereno tempore, temporis mutationem denuntiant, vel ad ventos, vel ad pluiam, vel ad maris agitationem, atq; conturbationem; seu quoque ad tempestatem. Quod quidem intelligendum venit, tam de marinis, quàm de fluuiatilibus. Sed dicamus etiam de alijs puta de echyno, & de polypo. Habent namq; & sua prognostica.

Delphini natura, & qualitas.

Delphinorum præfagia temporum.

Bridesertus.

Isidorus.

Plinius.

Theophrastus.

Piscium præfagiū in vniuersum.

Echynus marinus piscis pinnata vndique restudine, & spinis obductus est: vice pedum illis se voluit teste plinio. Comeditur deposito cortice: aliter durus est. Quare Marialis cecinit etiam.

Echini marini natura, qualitas, & præfagiū.

Cortice deposito molli Echynus erit.

Quo factum est, vt apud doctos viros proverbiū inoleuerit: Echyno asperiore. Piscis iste mirabiliter temporis mutationem præfagit: maritimam præcipue. Nam eum correptis lapillis se se operito, indicat maris tranquillitatem in proximo futuram. Sane id facit, ne nimia volutatione spinas atterat: ac ideo, vt pondere stabilis, immobilisque perseveret: lapillis se operit. Quod factum cum Nautæ animaduerterint, statim nauigia pluribus anchoris infrenant: ne naufragio obruantur tempestate futura. Quæ & succedit.

Loligo piscis genus a volatu dictum teste Marrone. Nam vt ex Trebij Nigri sententia scribit Plinius lib. 32. cap. 2, tanta interdum multitudo e mari inuolant loligines, vt nauigia demergant. Cœunt linguis, quemadmodum & sepia componentes inter se brachia, & incontrariam nantes; pariunt autem orci. Nos Itali à theæ calamariæ similitudine, calamarium appellamus: gustu suauissimum, si frixerur. Habent duo ossicula, quorum alterum calami, alterum gladioli perspicui, pellucidique imaginem refert. Loligo itaque volitans tempestatem præfagit Plinio libro 18, cap. 15. De hac nullam mentionem facit hæc Theophrastus.

Loliginum natura, & qualitas.

Loliginum præfagia temporum.

Pholis in lacu strepitum edens, hyemale signum prædicat Theophrasto. Quid sit Pholis, Pierius Valerianus in suis Hieroglyphicis. libro 30. cap. de Pholis scribit, videndum esse, vtrum sit in ca-

Pholis præfagiū.

Si 2 Polypus

Polypi natura, & qualitates.

Polypus maximum animal crinibus, & brachijs quamplurimis à natura dotatus, quæ cirtos vocant, orium multitudine stipatos, quibus indicatur animal vorax. Colorem petrae cui se affigit: immitatur. Quò facto mouetur solinus ad dicendum, quòd polipi in mari sunt sicut Cameleontes in terra: quia cuiuscumq; rei se proximauerint, lenitate curis assimilantur: licet in natura sua sint glabra, Aut dum paruos piscuculos capere hac astutia instituit; aut metu, dum timet piscatores. Vtrum autem vita eorum ad biennium duret? etsi pleriq; illustres auctores id constanter, concorditerq; asserant: nos tamen minimè credimus. Obstat namq; Luculli auctoritas à Plinio citata libro 9. cui obrulerunt Polipum immensæ magnitudinis. Cuius caput erat dolij magnitudine, capax amphorarum quindecim: barbasq; vix vtroq; brachio posse complecti, clauarū modo torosas, longasq; pedum triginta: acceptabulis siue caliculis vrinalibus pelulum modo, dentem vero magnitudini respondentem. Reliquæ vero asserunt pondo 700. perpendere. Quomodo igitur solum ad biennium vsq; & non amplius viuat? potuit ne in tam paruo tempore ita in immensum crescere? Videant alij, sed ipse etiam tempestatem præfagit: Dum faxis diu firmiter hæret: nec inde recedit etiam eius causa, tempore quoq; existente sereno: ventorum tempestatem pronuntiat. Vide Beluacensem in suo speculo naturali libro decimo septimo capite 126.

Polypi vita.

Polypi præfagia temporum.

Pulmonum marinarum natura, & præfagium.

Pulmones Marini, qui latere solent in Arena: & sunt pisces Marini, quorum meminit Aristoteles libro 5. cap. 15. histo. Animalium, & Plinius lib. 9. cap. 47. & lib. 32. capite penultimo: si multi in pelago apparent, annum fore hybernum præfagiunt. Theophrasto, & Plinio. Qui locis præcitat inquit: pulmones marini in pelago plurium dierum hyemem portendunt; illudq; mirum addens, quòd si illo lignum, confricetur, arderè videbitur ob splendorem.

Temporum præfagia ex Ranis.

CAP. XVII.

Diuersa ranarum genera.

Rana calamita, sub cineritia.

Ranarū præfagia temporum.

Virgilius.

Ranæ mutæ.

Ranæ ruberæ venenosa.

ANARVM genera plura, Marina quæ à piscandi astu, piscatrix cognominatur. Nam in limo tota se operiens, exceptis coralibus sub oculis eminentibus pisces capit: dum putarunt illam, suam prædam esse. Viridis, & hæc duplicis generis. Altera in aquis degens, quæ coaxat: altera vero terrestri, quod viuat inter arbores, & plantas: præsertim frutices, & arundines. Ideo calamita appellatur, estq; omnium minima, & viridissima: similiter coaxans, præsertim noctu. Est & altera sub cineritia. In vniuersum improbis, & importunis clamoribus semper obstrepunt: sed vna magis quam alia. Rana igitur plus cum vehementi vsu suum prosequentes, garritum: pluuiam significant. Id Ciceronis auctoritate comprobatur, scribentis ad Atticum, libro quindecimo: dum dixit, pluuias metuere, si prognostica sua vera essent: quia ranæ coaxabant *προφύχουσαν*. Sed extat Maronis carmen primo Georgicorum, vbi ranas solito vocaliores pluuiam denuntiare affirmat.

Es veterem in limo rana cecidere querelam.

At vero si sub calce æstatis, Autumniq; principio magis coaxauerint: pluuias cõ tempestatibus denotare, nonnulli illustres authotes scribunt; quod & nos multis experimentis comprobatum tenemus. Sicut & aliæ ranarum species mutæ: præsertim in Seripho Insula. Quo factum est, vt pro homine elingui, & mutò in prouerbium cesserit: Rana seriphia. Est & Rana ruberæ omnium supradictorum maxima,

xima, in rubetis, & dumetis degens, vtrumq; venenosa; quam viro potu dedit matrona quædam Romana iuxta Iuvenalem Satyra prima hinc carminibus.

Occurrit Matrona potens, quæ molle calenum

Porrectum viro miscet fissentæ rubetam.

Juvenalis:

Sed quæ viuunt sub terra, & humore terreno vescuntur: coloris cinerei, & pel-
lis densissime, Buffones seu Rospi appellati, & etiam rubetes veneno plene, suntq; præda Talpis: ipse quoq; temporum mutationes prælagire videntur. Quãdoquidem si extra proprias cauernas in vespere gradientur magnæ in corporum quantitate, & plures numero fuerint: pluuiam absq; dubio portendunt. Est insuper & coelestis, quæ cum pluuijs cadit in æstate: quam nos sæpe vidimus, quæ diopres vocatur.

Buffonum, seu Rospori & cer. prælagia temporum.

Theophrastus vero de Rubetis, Ranis, & Salamandris, quæ sunt de genere Lacertarum hæc prædicat in libello de signis pluuiarum. Rubeta lotrix, ranæq; ultra solitum vocales: imbres imclamabunt. Rursus si viridis rana super arborem canat: pluuiæ signum est. Item Salamandra, quæ est lacerta si è latibulis exeat, ac se se præbeat conspiciendam, imbrium quoq; nuncia est.

Temporum mutationes ex Rubetis, Ranis, & Salamandris.

Aeris qualitates ex Quadrupedibus. CAP. XVIII.

NON solum volatilia cœli insecta, aquatica, & imperfecta animalia cœlestibus moribus, atque elementorum actionibus subduntur: Vnde & temporum mutationes præsentiant: verum & animalia terrestria perfecta, & quadrupedia. De his itaq; agemus, sed non de omnibus. De aliquibus igitur tractaturi, vt futura tempora prænoscamus: exordiemur ab Ariete. Aries qui Dux est gregis & ouium princeps ad sobolem propagandam relictus: ab Aris dictus, quia in ipsis immolabatur, vt manifestatum est in lege Moyfi. Qui & Veruex quoq; à viribus, cum tanquam vir Ouium sit, cæteris bidentibus virtuosior: & si iuxta Isidorum dicatur etiam Veruex, quia vermem portat in capite; cuius pruritu sæpe caput mouet, & fortissime quandoq; concutit. Sed propriè veruex est, cui adempri sunt testiculi, vel inuersi; & ideo dicitur quod sit natura versa iuxta Varronem.

Arietis natura, & qualitas.

Aries itaq; aut Verueces ultra solitum salientes, lasciuientesq; si capitibus se concutiant plus solito; tempestates demonstrant. Ratio est, quia etfi Verueces vermem habent in capite, cuius pruritu caput mouent, & se se concutiant; nihilominus tamen cum id plus solito faciunt: signum est elementa in vermem agere, vermem autem in capite: propter quod caput mouent: vnde tempora mutari maximè conseruaneum est.

Arietum prælagia temporum.

Pecudes deinde si nimium solito comedant, & accipiunt in nutrimento: aquarum abundantiam innunt. Amplius pecora exulantia indecora lasciuia, si ludant: pluuiam quoq; portendunt. Item si simul iaceant: tempestatis est indicium. Nam vna alteram fouet; & quasi defendere videntur. Arietes quoq;, & Oues antiquæ in vere si ad Venerem promptius extimulantur, mouenturq; subsequenter æstatem calidioram declarant. In vniuersum vero Oues tardam Venerem exercentes, serenitatem promittunt, quemadmodum si maturent, hyemem præperare significant Theophrasto. Qui etiam conuenit cum superioribus, nimirum, & ultra solitum ad pastum festinent, & pugnent (quia se præparant) tempe-

Pecudum, & pecorū prælagia temporum.

Ouium prælagia temporum ex Theophrasto.

tem

tem indicant. Si autumno terram fodiant, corporaq; gregatim ad ſomnum componant, capita viciffim conueſa habentes: aſperam hycmem portendunt. Rurſus ſi recrementum fuerit moderatum, vt plurimum oues fame infeſtabuntur. Item oues, vel Capræ ſi rurfus coeant: longè hycmis inditium præbent.

Aſini natura qualitas, & præſagium.

Et Aſino quoq; in nata eſt virtus præceteris, præſagiendi tempora. Eſt etenim Aſinus melancholicum animal, laborum patiens, victus parciffimi: & quibusuis alijs, quam ſibi natum; neminè iniuria afficiens. Aſini itaq; ſi ſuas fricent aures, pluuiam denuntiant. Item ſi ſe vertant, dorſa ſua ad terram fricantes: ſignum eſt magnarum guttarum pluuiæ. Amplius ſi extra tempora ſua plus ſolito oncent, ſignum eſt mutationis temporum vel ad ventos, vel ad pluuias, vel quandoq; ad tempeſtates. Theophrastus author eſt, quod Aſinus aures collidens, tempeſtatis eſt nunciuſ.

Bouis, & Tauri diſcrimen. Bouum, & ſimiliu præſagia temporum.

Bos tamen ſi ſit communis generis, ad caſtratum tamen refertur. Taurus verò ad non caſtratum: ſed eſt vaccarum admiſſarius. Huius igitur generis omnes temporis mutationes nobis indicant. Primo ſi contra pilum ſe lambant, pluuiæ extat indicium. Si autem incipiente pluuiâ, comedant fortiter: pluuiæ dilationem denuntiant. Subinde ſi ſimul iacent vt pecora, vnus prope alterum, tempeſtatem indicant: putant enim ſe ſic tueri; vt de Arietibus ouibus, & pecoribus dictum eſt. Rurſus ſi in ſiniſtra parte iacent in terra, temporis bonitatem arguunt. Vaccarum verò partus frequentes, aut earum mors, pluuias, ſequente bruma annuntiant. Amplius ſi laſciuunt, per deuia curſitantes: pluuias, aut tempeſtates, aut ventos portendunt. Conformia ſunt ex parte hec quæ ſcripſimus Theophrasti doctrinæ. Nam de boue ita prædicit, Bos lambens anteriorem vngulam, tempeſtatem, vel imbres imminere, oſtendit. Rurſus ſi eleuato capite ſurſum, aſpiciens in cælum, odoretur, pluuiam præſagit. Quod de buculis omnibus intelligendum eſt, quæ ſi in patulis naribus auras captauerint, cælum ſuſpicientes: pluuias, ſeu tempeſtates indicare, plures authores affirmant. Cauſa primi ex Ariſtotele elicitur, qui lib. 6. de hiſtoria animalium. Cap. 7. & 21. ſcribit bouem articuloſum dolore in pedibus laborare; quare pedes, & vngulas imbecilles habet; cum igitur vel imbres adſunt, vel tempeſtas eſt in præcincto, afficiuntur illa bouis partes a meteorò in aquam conuerſo: propter quod anteriorem vngulam lambere, cogitur. Sed cur anteriorem, & non aliam lambant? primo dicitur, quia illa magis afficitur: ſecundo quoniâ eſt ei proxima: nam certè omnes afficiuntur. Quare & Aratus poſtერიorem cecinit. Cauſa ſecundi eſt, quia cum patulas habeat nares, ſentit aerem humeſcere; ideo eleuat caput, odoratur, & recipit humiditatem illam, quam ſummopere deſiderat. Id Aratus ſentiit, & Marcus Varro verſibus illis.

Bouis præſagium ex Theophrasto.

Bouis pedes & vngula imbecilles.

Bos cur aſpiciens ſurſu eleuato capite, imbres præannuntiat.

Es bos ſuſpiciens cælum (mirabile viſu)
Naribus aerium patulis decerpit odorem.
Sed & Virgilius attulit etiam cauſam, dum cecinit.
Aut bucula cælum
Suſpiciens patulis captauit naribus auras

Tempeſtas, & ſerenitas ex bouibus.

Item boues ſi magis comedant, quam ſoleant, & ſuper dextero latere iaceant: tempeſtatem nunciant, & e conuerſo, ſi ſuper læuo quieſcant, ſerenitatem prænoſcunt. Cauſa primi eſt, quia putant ſibi de eſſe cibos ob futuram tempeſtatem, non enim ad comedendum exire poſſunt. Cur autem ſi ſuper dextero latere quieſcant, tempeſtatis nunciij ſunt, & ſuper læuo ſerenitatis? cauſa certè occulta eſt: niſi dicere velimus, quia pars læua conformis eſt, & ſymbola tempeſtatis, & propterea aeri illam exponit: dexteram verò abſcondit: e regione autem pars

pars dextera serenitati symbola est; ideo aeri illam patefacit, sinistram verò regit.

Canis notissimum, & domesticum animal à canendo dictus; quia vel nocte in custodia, vel in venando signum dat: cunctis animantibus vociferatior: Domini sui amantissimus, comes fidelissimus, custos incorruptissimus, excubitor vigilantissimus, vltor & vindex constantissimus; ita ab elementis extimulatur: vt nobis indicent cuiuscūq; oēs generis sint, vel domesticus, vel villaticus, siue pecuarius, molossusue, vel melitæus, siue delicatus, quæ tempora erunt, num nubila, num ventosa, num pluuiosa, num serena, quoniam & hi, quemadmodum & alia, cœlorum influxibus, & elementorum agitatione afficiuntur; vt dictum est. Canes igitur cum per terram se volutant: ventorum indicant flatus. Quod si eorum intestina murmurent: pluuiam ostendunt. Si verò ab aere in habitationem se recludant, nulla alia præcedente causa, etiam tempore existente sereno: tempus ad tempestatem inclinans, portendunt; timent namq; illam. Nonnulli autem referunt, quòd si plus solito latent, aut dum gramina vorant, aut male illata euomunt: pluuiam quoque, aut ventos, & aliquando tempestatem portendunt. Sed & Theophrastus de Cane prædicit, si humi se volutauerit, magnos ventos polliceri. Itè si pedibus terram fodiat, tempestatem. Subinde, si super læuo latere quiescat, serenitatem, si super dextero, tempestatem præfagire, vt de boue dictum est.

Canis natura, & qualitas.

Canum præfagia temporum.

Theophrasti præfagiū de Cane.

Ericius, seu Herinaceus, qui & Echinus terrestris: vndiq; aculeis munitus, præterquam in ima parte vbi aculeis caret omnino: sed resident pili lanæ similes, rari, & innoxij: & ipse etiam temporis mutationem præfagit. Quandoquidem si in cubile se condit: signum est Aquilonem verti in Austrum. Multa de eius natura, sed astutia præsertim apud Plinium libro octauo, cap. 37. Animal hoc ventos valde pertimescit. Ideo sapientes dicunt. Ericium duo foueæ suæ ostia facere: sed ex illa parte qua sperat flatus venturos illud ocludit. Si autem illo desinente alius spiret, illud quoq; concludit; alio aperiente: At vero si contrarij flauerint venti: ambo ostia claudit. Vide Aristot. lib. 9. cap. 6. de historia animalium. & Theoph. de signis ventorum.

Echini terrestris natura, qualitas, & temporum præfagia.

Felis, qui vulgo catus dicitur ab insigni astutia in capiendo mures: propter & illum nos domi tenemus, & alimus. Facie, dentibus, & unguibus Leoni similis, ita vt paruus Leo dici possit: præsertim si certat inclusus. Plus piscium auidus, quàm carnum: Quemadmodum & ille Poeta cecinit, etsi aquam timeat.

Felis, seu catus natura, & qualitas.

Catus amat piscem, sed non vult tangere flumen.

Summopere laudatus à Plinio in murium venatu. Feles inquit, quo silentio, quàm leuibus vestigijs, quàm multo speculatu, in musculos exiliunt? excrementa sua obruunt terra: intelligentes illum odorem indicem sui esse. libro 10. cap. 73. sed Aelianus libro septimo, capite 40. scribit. Ideo feles excrementa sua, fossa prius facta, occultare: quia ab omni tetro odore abhorrent. Feles, itaque & nobis quoq; temporum præfagia indicant. Si namque pedibus suis anterioribus, nunc quidem dextro, nunc quoq; sinistro suum lauent caput, sed præcipuè aures, quas continuò fricent: ita vt ab aurium musculis capiti colligatis incipiant, prosequanturq; paulatim, & sincere desinendo: temporis mutationem vel ad ventos, vel ad pluuias, & quandoq; ad tempestates nuntij sunt: quod vt plurimum, experimento comprobatum tenemus. Causa est naturalis, quia illi loci ab elemento in meteora conuersio, maximè afficiuntur: vnde & pruriunt. Eisdem ferè mutationes temporū portendunt, si per domum nulla alia urgente causa, discurrunt, & saltant. Signum quippe est extimulari ab illis temporum qualitatibus, & meteoris. Præsertim si discurrentes, garriant, & vocem emittant.

Feles eum excrementa terra obruunt.

Felum præfagit temporis.

Leo

Leonis natura, & qualitas.

Leo animantium omnium fortissimus, magnanimus, & vno excepto homine generosissimus, brutorum omnium princeps: quibus animo, robore, & crudelitate quemadmodum antecellit: ita ex illis solus clementia vitur in supplices, prostratis parcens. Vnde Ovidius.

*Corpora magnanimo satis est prostrasse Leoni
Pugna suum finem, cum iacet hostis habet.
At Lupus, & turpes instant morientibus Vrsi
Et quacumq; minor nobilitate fera est.*

Leo quæ refugit, & expauescit.

Qui quamuis sit animal ita ferox, refugit tamen scorpiones, & abhorret: expauescit galli cantum, & eius præsentiam contremiscit, atq; ad conspectum albi coloris præfulgidi timet: vt mirum sit in tam fortissimo omnium animali paurem, & timorem de paruis rebus cadere. Sed lege lucretium de Gallo. Nihilominus tamen & ipse quoque temporis mutationem nobis ostendit Leones igitur si sursum respicientes per nares aerem trahunt, ac si olfarent superiorem aerem: pluuiam nobis indicant. Quod etiam de bobus, vti scripsimus, de buculis quibuscumq; debere intelligi: authores scribunt.

Leonis præfagia temporum.

Lupinatura, & qualitas.

Lupus animal ferox, & rapax, immanissimum, & crudelissimum, ouibus naturaliter infestum: similis cani, vnde, & quidam tenent, lupum esse canem syluestre, acutissimis præditus est oculis: vt in noctis tenebris omnia quæq; discernat, adeo oculorum acie est insignitus: in periculis declinandis callidus, in incessu prudens, vnde, & si casu pede strepitum effecerit, statim illum mordet: vt in posterum magis aduertat, ne erret. Si prius viderit hominem, dubio procul illi vocem adimit: si verò illum homo prius respexerit, perdit vocem lupus. Naturalis causa adest, nimirum, quia vterq; visus sibi inuicem noxius est: ac ideo alter alteri vocem tunc adimit.

Iupi præfagia temporum.

Dubium.

Responsio.

Quo verò ad ea, quæ ad temporum mutationes attinent, dicendum remanet, lupum vlulantem tempestatem præfagire Theophrasto. Sed cur lupus vlulans tempestatem præfagit, cum luporum proprium sit vlulare, sicut leonum rugire, equorum hinnire, bouum mugire, & cæt. & cum proprium sit illud, quod non potest separari ab eo, sequeretur, quòd semper lupus vlulans, semper tempestatem præfagiret: quòd certè est contra naturæ leges, quæ vt plurimum verificantur, non semper. Ideò dicendum est, Theophrasti mentem esse, quòd lupus vlulans plus solito, citra horam, ultra tempus, horribiliter, & cæt. tunc vtiq; tempestatem præfagit: & ita explicandus est Theophrastus. Item ad opera festinans, vel intra triduum hyemale tempus futurum præuidet, vel iam iam adesse tempestatem. Aratus ad triduum tempestatem expectat.

Murium genera varia, & temporum præfagia.

Murium genera viginti ferè ab authoribus enumerantur: omnes temporum mutationes indicant: sed qui nobis noti sunt, manifestè. Mures itaq; stridentes, ac saltantes hyemale præfagium prædicunt Theophrasto. Rursus qui quilia, seu cuculia ludentes, & pugnantes, illa tandem auferentes, & furantes, tempestatem. Item cum plus solito apparent, & domum infestant, etiam tempestatem, seu imbrium sunt nuncij.

Suis natura, qualitas, & temporum præfagia.

Nullum animal magis brutum, magisq; sordidum sue, cum totam vitam expendat in coeno, & in stercoribus, quæ, suas reputat delicias: atq; ad nullum vsum aptum, idoneumq; videris, dum vixerit, nisi ad epulas: & post mortem euadit cibus noster. Sed ipse etiam aeris qualitatibus afficitur: vnde & nobis temporum mutationes præfagit. Sues igitur, vel porci, siue domestici, siue syluestres, si fœni manipulos dilacerant, & abscondunt: pluuiam ostendunt. Quare Virgilius Georgicorum libro primo id hoc carmine confirmavit.

Immundi

Immundi meminere sues iactare maniplos.

Quod autem prouerbio dici solet, ubi sus agrestis peperit, non pluet: id profecto dictum esse putato, quia domesticæ sues sæpe, ac diuersis temporibus pariunt: agrestes vero & feræ non nisi semel; idque iisdem fermè diebus, nimirum incunte æstate. Cum itaque prouerbio dicitur, ubi sus agrestis pepererit, non pluet: intelligitur certè exactis iam mensibus pluuijs: hoc est post hyemem, & ver, non nisi in æstatis initio.

Talpa animal paruum simile muri, oculis captum, vnde est prouerbium: Talpa Cæcior. Quamuis oculos sub corio latentes habere auctores scribunt, quos in morte dumtaxat aperit. Nam cute detracta ab oculorum locis, quia crassiuscula est: statim oculorum vestigia apparent; nimirum orbiculus nigricans, & in eius medio pupilla. Viuit sub terra, ac propterea hortos, & arua suffodit egestis velut colliculis: præflagit & ipsa quoque temporum mutationes. Quandoquidem si Talpæ plus consueto in terram operentur in minutis partibus quasi arena, fractam, profecto futuram portendunt pluuiam. Hæc sunt quæ circa temporum mutationes ex quadrupedibus, ex ranis, ex piscibus, ex insectis, ex vespertilionibus: ex pennatis domesticis, ex aliquibus auibus in particulari, & in vniuersum: ex his quæ circa ignem, aerem, aquam, & terram fiunt, excerptimus. Sed multa alia etiam adducere possemus: vt de culicibus cum equos instantius perurgent, atque pungunt: & etiam alijs. Nam varias temporum mutationes portendunt. Sed prærecitata, illustriora sunt. Adnotato tamen omnino agrestes belluas, cum ad culta loca appropinquant: aquilonios flatus, ac hyemis magnitudinem ostendere Theophrasto. Nunc verò inanimatorum status expendere libet: quia ipsa etiam sua prognostica habent.

Talpæ natura, & qualitas.

Talpæ præflagia temporum.

Beluarum, agrestium præflagia.

Temporum præflagia ex mistis inanimatis. CAP. XIX.

VIGOROSISSIMA est elementorum actio. Quippe quæ non solum in animantibus influant, & quæ viuunt: verum in insensibilibus, & vita carentibus. Quis putaret insensibilia hæc pati, cum passio sensationem faciat? & tamè patiuntur: quia sensibilibus qualitatibus afficiuntur. Ac re vera in se nihil patiuntur, quia non sentiunt: sed ostendunt nobis sic pati, quia videmus illa mutari. Pleraque igitur ex inanimatis docent nos temporis mutationes.

Elementorum actio vigorosissima.

Campanarum sonus longius si audiatur, quam soleat, dummodo non sit ventorum causa: pluuiam significat. Abundat namque in aere humiditas, quæ cum per ipsum extendatur: sonum quoque extendi par est. Ac ideo longius audiri solito contingit sonum: quia medium plenum est humido, sicuti maiora videri contingunt, quæ sunt in aqua, quam dum extra fuerint. Id certe ex ratione medij pleni contingit. Quo fit, vt sonus augeatur: & longius quam soleat, audiatur. Quod si dixeris, medium plenum impedire, quia plenum: nos tamen dicimus, illum plenum esse causam extensionis sonus, vt longius solito audiatur: quæ per illud plenum defertur. Quod si careret humiditate illa dubio procul non ita deferretur: vt longius quam soleat, sonus ille audiretur. Vasorum deinde copercula citra solitum strictiora, et per mutationem denuntiant: vel ad ventos, vel ad pluuias. Amplius fuligo ab euaporarijs cadens magis quam soleat: pluuiam dehorat. Huius certe causa est, humiditas fuliginem grauans, ac deorsum impellens: propter quod cadit;

Campanarum sonus.

Vasorum copercula plus solito strictiora. Fuligo ab euaporarijs cadens.

T c sicuti

Odorifera. sicuti illius causa est, copercula illa aere ambiente humido impleri: habent etenim partes suas porosas. Odorifera ultra debitam distantiam, & eis conuenientem, si odorem emittant: signum est pluuiæ. Quia odor extenditur per medium humido plenum: atque augetur. **Zona sericæ** magis aridæ quàm soleant, ventorum siccorum sunt indices: magis humidæ solito, pluuiarum.

Carnes falsa, & sal. Salsæ carnes vberius solito si humectentur, & sal in vase liquefcens ultra solitum: dubio procul signa sunt futuræ pluuiæ; Quemadmodum ex domate suspensa cum desudant latera porci. Tempore hyemali, & pluuioso si res subito desiccantur, vt Papyrus, quæ facile humectatur, & marmor: signum est ventorum, sed præcipue gelu. Siccæ res si de facili humectantur: pluuiam portendunt,

Papyrus, & marmor. & ventos australes. Nulla res marmore siccior, nihilominus tamen videtur plerumque humidus, & quasi aquarum guttas stillare: tunc dubio procul signum est, humidum aere prædominari, ac propterea ventos australes flare: è quibus pluuiæ expectanda est. Dum pruriunt, titillantque sub crepidis pedicæ: venti, & pluuiæ expectandæ sunt.

Pedicæ subtrepidis titillantes.

Hyacinthi genera varia. Hyacinthus gemma & ipse etiam inter cæteras ostendit nobis temporum mutationes. Verum & sciendum est iuxta Cardanum libro quinto de rerum varietate capite 19. Hyacinthorum quatuor esse genera. Primum est optimum, carbunculo ad vnguem simile: si aeri exponatur. Secundum est Chrysolitheum, quod est vulgare, atque commune: sed pulchrum aureo colore splens. Tertium sardium simile sardæ, colore sanguineo: sed croceo, & turbulento. Quartum aqueum est, & valde diluti coloris, a paucis cognitum: sed aureum referre colorem, necessum est. Nam omnes hyacinthorum species inter aureum colorem, & croceum positæ sunt.

Hyacinthi præfagia temporum. Hyacinthus itaq; tam primi, quàm secundi generis, sed certius primi, sereno, & tranquillo tempore mutatur. Nam obscurior fit, ac turbidus: in nubiloso aere, & imminente tempestate; rubens, ac veluti splendida pruina. Habes itaq; Hyacinthum præfagium esse in tempestate. Quemadmodum idem super laborantes graui morbo, præsertim pestilenti, proficit, quoniam patibilis fit, colorem amittet. Ita vt laborantibus peste prodesse, necessum est: & non correptos ab illa, tueri. Dioscorides autem scribit, teste etiam Heluico Ordinis Prædicatorum Theologo, libro secundo de metallis, & lapidibus capite 28. Hyacinthum aeri se maximè conformare: vt sit in nubilo nubilosus, & in sereno serenus. Quod autem horum verum sit: experiri prudens philosophus poterit. Nam si primum verum erit, Hyacinthus erit præfagium in tempestate: si secundum, præfagium in sereno, & in nubilo. De Argylla scribit Theophrastus in libello de signis tempestatum, si quis accipiens inspergens argyllam, & super vasculum imponat, dicitur, vocibus quas emittit ventum, ac serenitatem præfagire.

Argyllæ præfagia temporum.

Temporum præfagia ex Homine. CAP. XXI.

Hominis dignitas, & nobilitas.

H omnibus animantibus nil illustrius homine. Cum etiam iuxta Ciceronem libro primo de legibus, animal hoc prouidum sagax, multiplex, acutum, memor, plenum rationis, & consilij, quem vocamus hominem: præclara quadam conditione generatum sit. Ex duabus etenim constat præcipuis partibus sibi essentialibus, corpore

corpore scilicet, & anima. Quarum & si prima nempe corpus intreat: secunda tamen quæ est anima, immortalitate plena est. Hac homo non subditur neque cælo, neque elementis: cum sit supra ista, nisi per accideas, & indirecte: pro vt scilicet est corporis forma: Hoc autem vtrisque subditur. Agunt certe cæli, & elementa in res corporeas influxu, & actione quadam nobis inuisibili quidem, & occulta: sed sensibili tamen & manifesta: vt ipsorum motu, & circumcurfatione, lumine, & affectione alterentur, qualitatibusq; varijs afficiantur. Quo fit, vt & homo ipse etiam illis afficiatur. Vnde & in seipsis temporum mutationes præsentiant: alijque indicant. Senes itaque, & alij qui læsa ossa habent, & quartanarij cum frigore leduntur: gelu, & temporis mutationes varias significant. Iuncturæ patientium podagras, & ossa fracta non bene curata, si doleant: pluuiam denuntiant. Homines nocturnis visionibus mortuos si videant propinquos (tanquam sibi notos) & pisces aqua carentes, si videant: dum tamen in die nulla fuerit talium meditatio, humores & pluuias significant. Qui somniant se natate, vitioso phlegmate abundant: ac propterea pluuiam futuram pronuntiant. Qui somniant se volare, ventorum flatus portendunt, & aeris serenitatem: quandoque etiam turbulentiam; prædominatur certè aer. Qui somniant aues vel ex se, vel illas capere: signum ventorum certè est die sequenti. Qui somniant se præliari, aut ignes excutere, aut in ignibus proijci, aut ignes absolute videat: maximi æstus est indicium; flaua etenim bili abundant. Qui somniant carceres, antra, specus, puteos, casus, labyrinthos, res obscuras, & similia, malenchoiam inducentia: aeris turbulentiam, & illa temporis congruunt, quæ sunt de saturni natura, vaticinentur: prædominatur quidem atra bilis. Porrò somnia multas causas habent. Verum inter alias (præter diuinas) cœlestes primum obtinent locum: elementariæ vero secundum. Nam somniorum signa in triplici sunt serie: in cœlo, in elementis, & in somniante. Sæpe quidem ex cœlesti fiunt impressione: ac tunc dubio procul temporum mutationes ostendunt. Cœlestia namque corpora cum sint effectuum naturalium, qui in hisce inferioribus per motum suum fiunt, & lumen, causæ: ex ipsorum impressione dispositiones quædam illis effectibus similes in aere relinquuntur: qui postea eueniunt. Quæ certe dispositiones in somno eodem mediante aere ad dormientis caput perueniunt: eiusque imaginationem immutant. Ita vt ex huiusmodi impressione à corporibus causata cœlestibus, per elementa transfusa: eidem dormienti aliquæ phantasie cœlestium dispositioni conformes apparent. Possunt itaque à dormientibus ex tali impressione futuri quidam somnari euentus: qui ipsorum virtute naturaliter causantur. Sunt verò tempestates, pluuiæ, humanorum ægritudines corporum, rerum sterilitates, ceteraque ipsis similia: quæ cœlestium causalitati subduntur. Ratio autem cur immutationes prædictæ in somno præsertim percipiuntur? Nulla certè alia est: nisi quia tunc sopitis sensuum actionibus, & vacante intellectus operatione, cessanteque tumultu, vel exteriorum occupationum strepitu: phantasia magis viget. Cæterum reliqua somnia (præter illa quæ diuinam, & cœlestem causam habent, & quæ naturalem) vana sunt, & inutilia, atque in errorem inducentia: ambigua, fallacia, & inania. Quare Tibullus bene cecinit.

Homini anima non subditur cælo nisi per accideas.

Homini præfagia temporum. Senes, & ossa læsa habentes, podagrici.

Somniantes mortuos pisces aqua carentes.

Somnia nates natate, volare, aues capere, præliari, ignes, & cetera.

Somniantes carceres, antra, specus, & cetera.

Somniorum discrimina.

Somnia quomodo fiunt.

Immutationes cur fiant in somno.

Somnia omnia vana, præter diuina, & naturalia.

*Somnia fallaci ludens temeraria nocte,
Et pauidas mentes falsa timere iubens.*

Et nos sæpe lusimus cum alijs dicentes.

Somnia ne times, quia fallunt plurima plures.

Somniorum
interpretationes ad naturales causas referri possunt.

Si autem quis quaereret, num aliquorum somniorum interpretationes referri possunt ad naturales causas? responderetur utique, & iam dictum est, & dicimus, si quis, (verbi gratia) somniat ignem, praeter praerogativam interpretationem interpretari possumus futuram iram: & timere consequentia possibilia. Si quis somniat se videre os magnum, & putridum: interpretari possumus falsi criminis impositionem. Si quis scorpionem interpretari possumus futuram detractionem occulte. Ratio naturalis est, quia talium dispositiones mouerunt somniantem ex parte corporis, vel ex parte animae. Quemadmodum in ira futura iniuria illata memoria fortasse praecessit, vel alicuius ascensus sanguinis circa cor. Falsi criminis impositionem forte praecessit suspiciosum aliquid, aut aliquod suspectum factum: cuius motus fuit signum futuri. Accidens autem, seu incertus iuxta Philosophum est de his, quae praecel sunt tempore, vel loco: & quorum noticia super nostram videtur esse praedictam. At in his & similibus magna cautela procedendum est, & magna prouidentia caueadum: ne fides omnino adhibeatur, ne intentio feratur: neque observatio persequeret. Nam fiet multoties, ut veniens inimicus homo, qui superfeminat zizaniam: in multos errores inducat homines. Diuina itaque somnia, & naturalia obseruare licet: alia verò relinquenda penitus, ut superstitiosa, quinimò vana: in quibus saepe se immiscet Demon.

Capitis grauedo, palmae manus siccae, vel humidae.

Verum, ut ad nostrum reuertamur institutum: sunt & aliae etiam temporum praecognitiones ab homine praeter praedictas. Quandoquidem si capitis grauedo accidit, mutationis temporum signum est: sed plus ad pluiam. Similiter si palmae manus ad siccitatem redeunt: temporis mutationum signum est: sed potius ad siccum; si ad humidum superflue, humiditates, & pluias indicant. Amplius, dum stentuant, & plus solito manifestam temporis mutationem indicat, vel ad ventos, vel ad pluias, vel ad tempestates, vel saltem ad humiditates.

Sternutatio citra solitum.

Mouetur enim caput naturaliter à praedominante elemento: Quod autem sternutamenta ad auguralia nonnulli referunt praesertim qua ratione id dicant: cum sint praesertim naturae.

Sternutatio non est quid augurale.

Sternutatio non causetur.

Quid enim est sternutatio, nisi status è pectore exurgens cum commotione capitis? Quis autem talis impellit, nisi natura? Naturaeque quidem causas sunt obnoxia sternutamenta: Concitantur à siderum influxu, ab elemento praedominante praesertim ab aëre, à cibo humores mouente; à loco humido, sicco, frigido, calido corporis hominis afficiente: à vapore demum delato à pulmone ad caput. Ita ut quomodo venti in terrae visceribus inclusi non habentes, unde exeant, efficiunt, ut terra pertrepat, & fit terremotus: ita & in Microcosmo humine accidit, ut status in corpore inclusus quibusque de causis non habens exitum, efficit, ut ille pertrepat cum pectoris fremitu, & capitis concussione: Quod autem Aristoteles in libris de natura animalium scripserit, sternutamentum est signum augurale, & vnum è spiritibus vniuersis sanctum, & sacrum: si non aliorum opinione loquutus fuerit, superstitiosum quid scripsit, illi auctoritatis tribuens, quam res ipsa exoptulat. Si etenim à natura sternutamenta proficiscuntur, quomodo ad auguria pertinent? Cum auguralia superstitiosa sint, & contra naturalia opponantur è diametro? Et si (ut diximus) plerumque fit sternutatio ex vapore ad caput delato, iuxtaque ipsum mens sit in corde, & non in capite, cur augurale facit sternutamentum? Sed prosequamur intentum.

Sternutatio est terremotus in homine.

Arist. rejicitur, quod sternutatio sit auguralis.

Inter homines etiam pueri manifeste nobis indicant temporum mutationes. Nam ob aetatis teneritudinem circa aeris impressiones sentiunt. Quare dicunt medici, pueros facilius infici, quam senes: quia sunt carne molliores; & propterea in eis aer leuius imprimitur. Itaque pueri dum in somno noctes transigunt, stendo: signum est mutationis temporis. Aguntur etenim à praedominante

Puerorum praesagia temporum.

te elemento, ac tempore, sicque mentibus solitam quietem prurigo illa negat. Pedes corporis si intumescant, austrinos flatus indicant, ac propterea procellam. Theophrasto in libello de tempestarum signis. Ratio est, quia tumor ille provenit à calore, & humore extraneo vehementer excitato in illa corporis parte, qui ambo flatu Austrino componuntur. Cumque Ecnephas sit procellosus, quia violentus, & austrinus, non aquilonius, & tumoris causa est, & procellæ.

Pedes corporis intumescentes.

• *Ex arboribus, & plantis temporum præfagia.*

C A P. XXI.

INTER viuentia enumerantur plantæ, & arbores, nam certè vegetant: sed hæc etiam temporum mutationes nobis ostendunt. Dum itaque, qui & spinæ, aut vepres, dum nigrescunt: pluuiam cum tempestate denuntiant; Quod quidem de rubo, & saltu intelligendum quoque venit, dum scilicet nigrescere cernuntur: nam imbres, & tempestatem præfagire, plures grauiissimi auctores asseuerant.

Dumori, rubi, & saltus præfagia temporum.

Ilex duplicis generis, alterum arboreum, alterum fructiferum. Primum dat etiam glandes, dura materia, aculeatis folijs, fructu minori glande, & car. dat granum puniceum, ut sua: viscum, ac hyphear, ut aliena auctore Theophrasto in historia plantarum. lib. 3. cap. 16. viscum à borea, hyphear à meridie portat. Secundum cociferum est leui cortice, & duplicis quoque generis: maius, & minus. Maius vulgè nascitur, folio quæto minore rament, & aculeato, perpetuo virente, sed grano puniceo maiore. Exerescit aliquando iuxta arboris altitudinem: aliquando vix fruticum attingit magnitudinem. Minus à Grecis vocatur *κισσός*, à Platone Ilex Aquifolia. Grani namque sunt rubentes, & punicei, quibus lana, gossipia, res semina tinguntur. Ex quibus textitur scharlatum, & charmesium, à chermes dictum, quo nomine Arabes paonium tintorum vocant: sed Plinius quisquilium, alij euculium. De cocco vide pausaniam in Phocicis. Quo verò ad temporis mutationem attinet, dicendum est, Ilices ultra modum fructificantes, squalores, & siccitates portendere, aratus hinc versibus è greco in latinum translatis, ostendit.

Ilicis duplex genus.

Ilicis maioris qualitas, & quantitas.

Ilicis minoris natura.

Ilicis præfagia temporum.

*Neq; nimis insolenter, grauida sunt vndequoq;
Sed magis procul à squalore spicis compleantur arua.*

Quod & testatur Theophrastus in libello de signis tempestarum, aliorum opinione hinc verbis. Interdumque hoc præfagio squalores demonstrari, inquit. Causa certè est caloris intrinseci, & extrinseci copia, squalores sufficiens efficere. Item abundè fructificantes, asperimas imminere ostendunt tēpestates Theophrasto, Araro, Plutarcho, & Theoni. Quod quidem maxime annotandum est, non enim vnam asperimam tempestatem, sed tempestatem asperimas in plurali fore, dixit. Et id certè non absque ratione. Nam vt arbores fructificent maxime, maxima dubio procul humiditatis copia indigent: Cum igitur Ilices maxime fructificauerint, signum certè est, abundare humiditate: cumque Ilices sint maxime calidæ, & siccæ, plurimum participant, & exhalationis (vnde cum vruntur, clamitant, sonumque maxime edunt.) quomodo conueniant adiuicem magna

Ilices abundè fructificantes asperimas indicat tēpestates.

gna

gna humiditas, & magna siccitas? Ergo asperissimas tempestates fore, dicendum est, & rectè iuxta Theophrastum, & alios. Amplius, fructibus maximè onustæ, asperam hyemem, vt plurimum denuntiant Theophrasto, eadem ferè causa.

Lanuginis populi, spinæ, & cæter. prælagia temporum.

Lanugo populi, aut spinæ volitans, a quisquè pluma innatans, ventos prædicunt Plinio. Sed Virgilius leuem paleam, frondes, & plumas cecinit hisce versibus.

*Sape leuem paleam, & frondes volitare caducas,
Aut summa nantes in aqua colludere plumas.*

Theophrastus verò ex interprete pappos dicit his verbis. Pappi multi qui ex spinis ortum habent, si ad mare ferantur: magnum futurum flatum prælagiunt. At in vniuersum, lanugines ex arboribus lanigeris ventos prænuntiant.

Lentisci natura, & qualitas temporis

Lentiscus arbor notissima, roboris altitudine, folia habens similia sorbi, semper virens, odore terebinti, acinis rufis dum maturescunt, cum autem maturuerint, nigris: mastichen exudat in modum gummi, tria arandi tempora demonstrat. Primum primum arandi tempus, secundus medium, tertius postremum, & qualis horum vberior fuerit, talis erit aratio. Nam ter in anno fructus profert, quod & testatur Cicero lib. primo de Diuinatione versibus illis ex vetusto Poeta adductis.

*Iam verò semper viridis, semperq; granata
Lentiscus, triplici solita est grandescere sætu,
Ter fruges fundens, tria tempora monstrat arandi.*

Concordant Theophrastus, Aratus, & Theon in Commentarijs.

Scillæ natura, & temporis qualitas.

Scilla herba ex genere bulborum, radices habens ad modum cepæ multipliciter tunicatas, & ipsa quoq; temporis qualitates ostendit. Quandoquidem flore triplici albo tria arandi tempora monstrat, ita vt ex arationis indicijs messis proventus elici debeat, quemadmodum ex triplici lentisci fructu, vt paulò iam antedictum est. Si quidem qualis horum erit pulchrior, talis erit aratio, & messis proventus. Theophrastus de plantarum historia lib. 7. cap. 12. cui concordant Aratus, & Theon in Commentarijs. Sunt, qui dicunt, Ciceronem libro primo de Diuinatione ad lentisci flores id retulisse, verum Vetus Poetæ carmina ab ipso met Cicerone adducta reclamant omnino, quæ ad lentisci fructus non flores referunt dum postremum sic incipit.

Ter fruges fundens, tria tempora monstrat arandi.

Dicit fruges, non flores. Scillarum copia in aliquibus Apuliæ partibus maxima conspicitur.

Effectus temporum ex Musca, Vermis, & Aranea inuentis in Glande ex Rusticorum regulis. CAP. XXII.

Glandium qualitas.

Glandes hominum cibum.

ATVRAE opera mirabilia quidem sunt. Quis crederet glandem suum cibum esse (Nam fagea suem facit obæsum, hilarem, carnem coctibilem, leuemq; ac stomacho vtilem) in se tamen retinere portenta? scimus certe antiquos homines, antequam frumenti vsus esset: glande vixisse. Quare, & Poeta optimè cecinit.

Mortales primi ræstabant gustare glandem.

Et

Et Cornelius Alexander tradit, in oppido Chyo obsessos durasse glandium victu. Sed quæ erant ex fago, tanquàm sapore dulcissimæ. Nam Glandium genera multa sunt: discriminanturq; fructu, sapore, situ, & sexu. Nam alia glandi figura est fageæ, alia quernæ, alia ligenæ: atque inter se quoq; generum singulorum differentia. Aliquæ insuper sunt sylvestres: aliæ placidiores, & domesticæ. Aliæ montuosæ: aliæ autem in planicie sitæ. Quædam sexu mares: quædam verò foeminae. Quædam longiores: nonnullæ verò breuiores. Tametsi sint nonnulli, qui glande ex quercu, non ex fago, ante inuentas fruges olim homines vesci, dixerunt. Nam quercus (quæ arbor alijs similibus breuior est, & in orbem comosa, alijsq; ramorum crebro cauata; ex eo dicta, quòd Dij gentium quærentibus responsa dare soliti erant: quæ quidem annosa est, vt quercus mambre sub qua habitauit Abraam, quæ fertur, ad Constantis Regis Imperium vsq; per multa seculum durasse) glandes optimas, & maximas affert: quas quernas vocant, vnde Poeta,

Et discat querna peltre glande famem.

Sunt igitur plura glandium genera, sicuti & arborum: Nam sunt quercus, robur, cerrus, esculus, fagus, ilex, & suber. Omnes istæ glandiferae quidem sunt, & omnes glandiferae gallas, & viscum afferunt. Robur est quærens fortissima, vnde dicitur robur metaphoricè: glandes producit paruas. Cerrus excelsissima, & incultis amica: glandes producit horridas echynato calyce, vt castaneæ. Esculus ab esca dicitur, quòd his homines olim vescebantur. Fagus glandes dulcissimas profert, nucleis non ab similes, triangula cute inclusas. Duo eius genera, campestre nigrum, quod minus, montanum aliud, quod est maius, & candidum. Veteres itaq; coloni, vt anni euentus in annonæ penuria, paceq; , belloq;, ac ægritudine præciri possit: dicunt; sub Autumno, qui incipit à vigesima tercia Septembris iuxta annum recognitum; iuxta verò veterem die terciadecima eiusdem mensis: definitq; vsq; ad vigesimam primam Decembris his temporibus, sicuti olim ad vndecimam eiusdem mensis: tres completos menses completens: disquirenda esse duo, vel tria glandium genera: hæc insuper discindi debere. Nam illic vnum ex his tribus animantibus reperiri manifestum erit: nempe vel Muscam, vel Vermem, vel Araneam, si Musca comperta fuerit: ingruentem eo anno litem significat. Si Vermis, fertilitatem: At Aranea pestilentiam, siue mortalitatem. Idque pro explorato veteres dicuntur habere coloni. Sed hæc supersticiosa quidem arbitraremur: nisi adessent causæ naturales. Quòd Musca ibi inuenta ingruentem litem significet, causa est perpetuus Muscæ motus, quæ nunquam quiescit: & tunc inquietior redditur, cum prædominetur à sicca elementi virtute. Ea propter signum est futuræ siccitatis, quæ iræ est causa: quæ tandem litium. Quòd vermis ibi inuentus fertilitatem prænuntiat: causa quidem est naturalis. Nam adest ibi vermis propter cibum. Cumq; inueniat crassiolem, moratur: Habet namq; abundantem esum, propter quem moratur: & ibi habitat corrodendo totum. Ergo indicat, temporis qualitatem ad frugum abundantiam accedere, declinareque. Quòd autem Aranea ibi comperta pestilentiam siue mortalitatem indicet, ratio naturalis in promptu est: quia Aranea venenosum est animal, ac propterea in glande inuenta inficit glandem. Ergo signum est temporum status ad mortalitatem declinare. Cur autem in glande, & non in frumento id efficitur, cum frumentum sit consuetus hominis cibus? Respondetur granum frumenti non posse esse locum horum animalium capacem. Quòd si quæris, cur non in nuce, aut alijs fructibus? dicitur, nullum fructum fuisse homini vsui antequam frumenti vsus esset, nisi glandes; vt dictum est: Ideo in nullo alio significatum est, nisi in glande tamquam

Glandium genera varia.

Quercus natura, & qualitas.

Abrahe quercus duratio.

Robur. Cerrus. Esculus. Fagus.

Autumni incipit.

Glandis portenta.

Musca in glande inuenta licet cur significat.

Vermis in glande inuentus cur fertilitatem innuit.

Aranea in glande cur pestem indicat.

Dubium. Responsio.

Dubitatio. tanquam proprio, ac communi olim homini cibo. Lege Isidorum, & Plinium. Sed veteres Rustici multis, longisque experientijs id comprobatur testantur. Et nos adduximus, quia ex Musca, Verme, & Aranea sicuti varix desumuntur temporum mutationes, ac aeris qualitates: ita ex ipsis in glande inuentis, diuersi temporum effectus, Quod si percontaris, cur duo tantum, aut tria glandium poma disquirenda esse, quæ & discindi debere dicunt, & non pauciora, vel plura: id certe superstitione non caret. Quandoquidem determinare se ad signatum numerum: superstitionis quidem esse videtur. At respondemus, idcirco duo, vel tria tantum glandium poma disquirenda, & scindenda esse aiunt: quoniam non in singulis glandibus Muscæ, Vermes, & Aranæ inuenire possunt; sed in quàm plurimis: ac ideo duo, vel tria disquirenda esse dicunt, quia in vna illarum reperietur: ac propterea sufficiunt. Quod si in vna fortassis reperiretur: sufficit sin autem: videatur secunda. In qua si nullum illorum aderit, diuidatur tertia: quoniam ibi inuenietur. Si verò nec in tertia, nec in quarta, & in nulla aliquod illorum reperiretur: arbitramur tempus aut fore quietum, aut dubium. At si cunctæ glandes vermibus, muscis, & araneis plenæ inuenirentur, quid portenderent?

Responsio ad dubitationē. Respondetur, ex præsuppositis, signum esse simul fertilitatis, belli, & pestilentix: sed illorum præsertim animalium, quæ talibus vescuntur, signum esset pestilentix.

Dubium. Hæc sunt, quæ de præcognoscendis temporum mutationibus iuxta triplicem viam, coelestem, meteorologicam, & terrestrem (Deo ter Maximo nobis adiuuante) scribere placuit. Fatemur nonnulla alia deesse, sed quidem pauca: quæ ob similibus librorum raritatem illa inferere minimè potuimus; quemadmodum (ut pro exemplo vtamur) & illud Cocles de ventis in suo introductorio. Venti in prima Hebdomada Augusti mensis, si inter se contendant, qui ventus erit superior, & fortior: significat eundem in toto anno magis esse venturum, quàm alij. Hæc & alia in libello additionum adducemus: ut nihil studioso desit. Dantur ergo laudes Deo omnium bonorum largitori, Beatissimæ Mariæ semper Virgini, eius Matri laborum meorum adiutrici: Sancto Thomæ de Aquino studiorum meorum protectori: & omnibus Sanctis coelestis curiæ amen.

Responsio.

Cocles de ventis.

Finis Tertij, et ultimi Libri.

Imprimatur. Petrus Antonius Ghibertus Locumtenens.

M. Cornel. Tiroboscus Præd. Ord. Curia Archiep. Theol.

SUMMA CAPITVM PRIMI LIBRI

Nimaduersiones ad dignoscendas aeris qualitates, temporeque mutationes iuxta viam coelestem. Cap. I.	1
Indorum sententia de temporum mutationibus, aerisque qualitatibus. Cap. II.	3
Leupoldi placitum de temporum mutationibus. Cap. III.	6
Albumasaris, Haly, Rodozo, Omar, & Abdilazi, caeterorumque Aegyptiorum, & Arabum sententia de temporum mutationibus. Cap. IV.	7
Temporum mutationes in vniuersum, & in particulari ex Bonato. Cap. V.	9
De dignoscendis in particulari temporibus, diebus, & horis pluuiis iuxta praedictorum sententiam. Cap. VI.	11
Mutationis temporum vaticinatio ex Theophili doctrina. Cap. VI.	12
Fines, seu Termini planetarum in signis iuxta Aegyptios, & Ptolomzum.	14
Fines, seu termini planetarum in signis iuxta valentem Antiochenum, Termini Chaldeorum, siue Babiloniae & iuxta Cardanum.	15
De intelligentia, & vsu praecedentium tabularum. Cap. VIII.	16
Quid ex Regiomontano, & Stoefflerino circa temporum mutationes elicitur. Cap. IX.	18
Scrophlerini praecipua circa mutationes temporum, aerisque qualitates. Cap. X.	21
De valuarum, seu portarum apertione pro temporum mutationibus ieiunadis. Cap. XI.	22
pag.	22
Sententiae miscellaneae circa temporum mutationes. Cap. XII.	24
Quid sit planetam super alios eleuari. Cap. XIII.	27
Tabula antisciorum prima, & secunda.	28
Antisciorum Apodixis.	30
De temporum qualitatibus ex planetarum positu in signis, ac ex vnus elevatione super alterum, & primo de Luna. Cap. XIV.	32
De Mercurij positu in signis, deque eius elevatione super planetas pro temporum mutationibus eliciendis. Cap. XV.	33
Veneris progressio in signis, eiusque super planetas eleuatio cum significationibus circa temporum mutationes. Cap. XVI.	35
Significata temporum ex solis elevatione super planetas. Cap. XVI.	37
Martis significata circa temporum mutationes, ex eius progressione in signis, & eleuatione super Planetas. Cap. XVIII.	39
Significata temporum ex Iouis natura, & progressione in signis respectu magni orbis. Cap. XIX.	41
De orbe magno, & illius domino, diuisoreque, quomodo inueniri debet pro temporum qualitatibus dignoscendis. Cap. XX.	42
Tabella annorum, graduum, & minorum signi magni orbis.	43
Temporum mutationes ex Iouis progressione in signis, & eius eleuatione super planetas. Cap. XXI.	44
Temporum mutationes ex Saturni progressione in signis, & ad Solem relata, atque ex eius eleuatione super planetas. Cap. XXII.	46
De planetarum natura pro temporum mutationibus dignoscendis, & de sympathia, & Antypathia eorundem. Cap. XXIII.	49
De temporum mutationibus ex his, quae planetis accidunt iuxta Ptolomeum, Cardanum & alios. Cap. XXIV.	52
De reliquis, quae planetis accidunt ob aeris qualitates dignoscendis. Cap. XXV.	55
Temporum mutationes non simpliciter ex Tetragonis in malum, vel ex Trigonis in bonum vaticinanda sunt. Cap. XXVI.	57

I N D E X.

De naturis signorum, & accidentibus eorundem. Cap. XXVII.	60
De planetarum passionibus ad proprios orbis pro temporum mutationibus dignoscendis. Cap. XXVIII.	62
De ventis, & eorum consideratione pro temporum mutationibus dignoscendis. Cap. XXIX. pag.	65
Modus prædicendi temporis mutationes ex ventis. Cap. XXX.	68
Ventorum præfagia ex fixis. Cap. XXXI.	71
De inerrantibus stellis pro temporum mutationibus cognoscendis. Cap. XXXII.	73
De vario siderum inerrantium ortu, & occasu respectu planetarum ob temporum mutationes dignoscendas. Cap. XXXIII.	76
Praxis omnium supradictorum. Cap. XXXIV.	80
Animæ duersiones ex Cardano circa inerrantium siderum ortus, & occasus. Cap. XXXV. pag.	82
De aliquorum siderum inerrantium effectibus, de quæ solis ingressu in signa octavæ spheræ, & temporum mutationibus ex eisdem. Cap. XXXVI.	85
Tabula fixarum Zodiaci num. 246. quibus planetæ corporaliter iungi possunt, anno 1597 iuxta longitudinem recognitz.	87
Tabella fixarum illustrium extra signiferum num. 27. anno 1597. iuxta longitudinem recognitz.	94
Præcedentium tabularum explicatio, & animæ duersiones. Cap. XXXVII.	95
Tabula stellarum illustrium inerrantium borealium extra signiferum octavo orbi affixarum iuxta coperniceam rationem supputatarum, quæ anno Domini 1591. quoad longitudinem sunt recognitz.	98
Tabula stellarum illustrium inerrantium Australium extra signiferum octavo orbi affixarum iuxta Coperniceam rationem supputatarum, quæ anno Domini 1595. quoad longitudinem sunt recognitz.	101
Tabula illustrium stellarum in signifero incidentium, cum quibus Planetæ corporaliter iungi possunt iuxta Coperniceam rationem supputatarum, quæ anno Domini 1595. sunt recognitz iuxta longitudinem.	103
Præcedentium tabularum explicatio, & usus. Cap. XXXVIII.	107
Æquationis fixarum tabula ad duo secula.	108
Claudij Ptolemæi inerrantium siderum significationes per Nicolaum Leonicum à Græco translataz.	109
Tabulæ præcedentis iudicium, & explicatio. Cap. XXXIX.	118
De libello alio Ptolemæi circa inerrantium significationes. Cap. XL.	123
Siderum inerrantium tam in signifero, quam extra incidentium ortus, & occasus Cosmici, & Aeronici, seu matutini, & vespertini veri cum Cæli mediationibus, & ad solem configurationibus; anno 1595. recogniti, & emendati, atque ad polum grad. 40. d iuxta rationem Coperniceam diligenter supputati.	124
Siderum inerrantium tam in signifero, quam extra incidentium ortus, & occasus Cosmici, & Aeronici, seu matutini, & vespertini veri cum cæli mediationibus, & ad solem configurationibus, anno 1598. recogniti, & emendati, atque ad polum grad. 42. iuxta rationem Coperniceam diligenter supputati.	145
Siderum inerrantium tam in signifero, quam extra incidentium ortus, & occasus Cosmici, & Aeronici, seu matutini, & vespertini veri cum Cæli mediationibus, & ad solem configurationibus anno 1605. recogniti, & emendati, atque ad polum grad. 45. iuxta rationem coperniceam diligenter supputati.	166
Præcedentium trium tabularum intelligentia, explicatio, & usus. Cap. XLI.	188
De lunæ mansionibus ad præcognoscendas temporum mutationes. Cap. XLII.	190
Lunæ peragrationses sub nono orbis signifero ad annum Domini 1606. examinataz, ac reatificataz.	192
Planetarum configurationes mutuz pro temporum mutationibus præfagiendis. Cap. XLIII. pag.	193
Cæleste schema erigendum, vt temporum qualitates præsciantur. Cap. XLIV.	197

Summa

Summa capitum secundi Libri:

D e obseruandis Meteoris in communi pro temporum mutationibus dignoscendis. Cap. I	pag. 102
Temporum mutationes ex caeli Meteoris in vniuersum. Cap. II	103
De Meteoris circa solem apparentibus ad temporum mutationes dignoscendas. Cap. III.	104
Predictionum confirmatio iuxta nonnullos viros Doctissimos. Cap. IV	106
De obseruandis Meteoris in luna. Cap. V.	108
De planetarum cognitione ad caelum vt aeris mutationes inde habeantur. Cap. VI.	111
De signis dispositionum aeris in quinque erraticis. Cap. VII.	113
De fixarum cognitione ad oculum ad temporis mutationes dignoscendas ex vaporibus. Cap. VIII.	114
De fixarum significationibus ratione vaporum, seu exhalationum. Cap. IX.	116
Cometae quid portendunt circa temporum mutationes. Cap. X.	118
De aeris qualitatibus ex phatmatibus. Cap. XI.	120
De Tonitru, fulgure, fulmine, & conuulsione, & de eorum portentis. Cap. XII.	122
De Tonitruorum significationibus ex Beda. Cap. XIII.	127
Beda presbyteri libellus de Tonitruis ad Herenfridum	131
De ventis, eorumque flatibus, & portentis pro aeris qualitate dignoscenda. Cap. XIV.	pag. 131
Ventorum duodecim Grammatica Apodixis pro temporum mutationibus dignoscendis, eiusque vsus.	133
Aliz ventorum prognosticationes. Cap. XV.	135
De nubibus, & earum portentis. Cap. XVI.	136
Aliz nubium significationes cum maiori praedictorum explicatione. Cap. XVII.	138
De nubium ad uentis, & eorum significationibus. Cap. XVIII.	140
Adiutorum nubium portenta. Cap. XIX.	142
De iride eiusque causis. Cap. XX.	143
De coloribus iridis. Cap. XXI.	145
Cur iris figuram arcus exprimit, & non integrum circulum. Cap. XXII.	147
Iridis portenta. Cap. XXIII.	149
De arcu caelesti luna, eiusque portentis. Cap. XXIV.	151
De igne praecedente, & subsequente, & de significationibus eius. Cap. XXV.	152
De rore, & quid significet. Cap. XXVI.	154
De pruina, & quid significet. Cap. XXVII.	155
De grandine, eiusque effectibus. Cap. XXVIII.	156
Effectus mutationis temporum in die 25. Ianuarij. Cap. XXIX.	158
Temporum status, atque effectus ex Rusticorum regulis. Cap. XXX.	160
Animaduersiones circa rust. eorum regulas. Cap. XXXI.	162
Aliz colonorum regulae circa temporum mutationes a quartis anni desumptae, & obseruatae. Cap. XXXII.	163
Annuae agritudines ex elementorum alterationibus. Cap. XXXIII.	164
Annorum sanitates. Cap. XXXIV.	168
Anni qualitas ex rebus varijs. Cap. XXXV.	169
De Ertijs, Austrinis, prodromis, subiolano, Ornithijs, chelidonijs, leuconotis, & fauonijs. Cap. XXXVI.	172
De Ecnephia, Typhone, Turbine, & similibus repentinis flatibus. Cap. XXXVII.	177
Ventorum utilitates. Cap. XXXVIII.	180

Summa capitum tertij Libri.

O bseruatio mutationis temporum ex terrestribus ob caeli actionem in eis. Cap. I.	pag. 181
De Terremotu, & causis eius, natura, & speciebus. Cap. II.	183
Terremotus signa, tempus, duratio, remedia, & portenta. Cap. III.	186

I N D E X.

Verum terra moueatur alio motu, quam ex siccis vaporibus. Cap. IV.	pag. 288
Præcedentis questionis continuatio cum Gilbertæ opinionis impugnatione. Cap. V.	292
Quod terra immobilis perseverat. Cap. VI.	295
Opinio de motu terræ, & cœli stabilitate aduersa sacræ Scripturæ. Cap. VII.	300
Mutationes temporum ex his quæ in terrâ, vel circa terram : in aere, vel circa ætherem, sunt. Cap. VIII.	304
Temporum mutationes ex his quæ in aqua, vel circa aquam fiunt. Cap. IX.	305
Præfagia temporum ex his, quæ in igne, vel circa ignem fiunt. Cap. X.	307
Temporum præfagia ex aëribus in vniuersum. Cap. XI.	309
Temporum qualitates ex quibusdam particularibus aëribus. Cap. XII.	311
Temporum præfagia ex pennatis domesticis. Cap. XIII.	318
Ex vespertilionibus præfagia temporum. Cap. XI 1/2.	319
Temporum qualitates ex insectis. Cap. XV.	320
Mutationes temporum ex piscibus. Cap. XVI.	323
Temporum præfagia ex Ranis. Cap. XVII.	324
Æris qualitates ex quadrupedibus. Cap. XVIII.	325
Temporum præfagia ex mitis inanimatis. Cap. XIX.	329
Temporum præfagia ex homine. Cap. XX.	330
Ex arboribus, & plantis temporum præfagia. Cap. XXI.	333
Effectus temporum ex Musca, Verme, & Aranea iuuentis in glande ex rusticorum regulis. Cap. XXII.	334

F I N I S.

INDEX

INDEX RERVM NOTABILIVM

QVAE IN OPERE CONTINENTVR.

ABDILAZI arabi obseruationes, lib. 1. pag. 8
 Abrahe quercus duratio, lib. 3. pag. 335
 Abſidum planetarum effectus in temporum mutationibus, lib. 1. 55
 Accipiter auis rapax, species praefagium, l. 3. 311

Aer maior terra physice, & mathematice, l. 3. 298
 Aeris partes, seu temporis in mundi resolutione, lib. 1. 2
 Aeris pars eadem quae ventorum, l. 1. 8
 Aeris qualitates ex quinque erraticarum coloribus venandae, l. 2. 213
 Aeris consequentia ex ipsis alterationibus, lib. 2. pag. 264
 Aeris mutationum triplex discrimen, lib. 2. 264
 Aer suam naturam transiens, & caet. pestem inducit, lib. 2. 267
 Aer caliginosus in hyemis initio, lib. 2. 271
 Aeris serenitas, & tranquillitas ex Arist. l. 2. 272
 Aegyptiorum, & Arabum, obseruationes, l. 1. 7
 Aegritudines ut plurimum temporibus pluuioſis sunt, l. 2. 265
 Aegritudines exprimendi, l. 2. 265
 Aequinoctia, & solstitia iuxta veteres, l. 1. 122
 Aequinoctium vernum Ptolemaei tempore, lib. 2. pag. 258
 Aestas sicca, & austrina, Autumnus pluuioſus, & caet. lib. 2. 265
 Aestatis, & hyemis qualitas ex Democrito, lib. 2. pag. 272
 Aestus plurimi si dominantur, l. 2. 276
 Alberti magni sententia de Austri, & Aquilonis flatibus, lib. 2. pag. 235. Opinio de peste, lib. 2. p. 266. Explicatio illius. 53. qui fundauit terram super aquas, l. 3. 282
 Agricolarum quomodo temporum mutationes praedictant, l. 1. 120
 Almanſoris placitum in temporum mutationibus, lib. 1. 25
 D. Ambrosij praefagium de formica, l. 3. 322
 Anatum praefagia temporum, l. 3. 311. 318
 Anas ex genere Amphibiorum duplicis generis, l. 3. pag. 318
 Anni tempora quatuor obseruanda, & caet. l. 1. 3
 Annos non esse eoldem sed diuersos, l. 1. 122
 Annus hyemalis, l. 1. 17
 Anni veteris ad dies anni recogniti proportio, l. 2. pag. 262
 Annorum aegritudines etiam per diem, & hebdomadam notandae, l. 1. 267
 Annus sanus, l. 2. 268
 Anni sanitates, & aegritudines ex Ptolemaeo, & Al-bumafare, l. 2. 269
 Annus morbifer, l. 2. 269
 Anni qualitas ex nebulis, l. 2. 271
 Anni qualitas ex cane, arcturo, & ex casu niuium. lib. 2. pag. 271. ex canicula, & vergiliarum occa-su. l. 2. 260
 Annus aquilonis sal ubrior austrino, 271

Annulata iuxta Magnum Albertum, l. 3. 310
 Anaximenis opinio de terremoto non omnino falsa, l. 3. 286
 Anserum genera, & praefagia, l. 1. 311. 318
 Anseris lecur magnum, l. 3. 318
 Anticiorum partes, & minuta modi inueniendi, l. 1. 27
 Anticiorum rationes non imaginariae, sed reales. lib. 1. 29
 Antiscia comprobantur ex umbris. 29
 Anticiorum praxis, l. 1. 29
 Apogei, & perigei loca fixa existimant Ptolemaeus, l. 1. 55
 Apogeorum, & perigeorum loca planetarum, l. 1. 157. lib. 1. 62
 Apogeorum planetarum progressio cycli lunaris spacio, l. 1. 63
 Apparentia circa luminaria, & stellas vilia, l. 2. 206
 Apodixis Mathematica certissima, l. 2. 246
 Apum natura, qualitas, & temporum praefagia, l. 3. pag. 310
 Aquarii priora, media, & extrema, l. 1. 86
 Aqua aquilonia dulcis, austrina salua, l. 2. 271
 Aquae locus terra est, l. 3. 282
 Aquae super caelos in christallum conuersae, l. 3. 292
 Aquae super caelos esse, ostenditur. ibid.
 Aqua stagnorum scaturiens, l. 3. 305. 306
 Aqua pluuiialis si difficetur, l. 3. 306
 Aquarum guttae ex rectis emanantes. 307
 Aquilonis natura in statu, lib. 1. pag. 66. lib. 2. pag. 233. 235
 Aquilonis versus Trasciam natura, & qualitas cum temporis mutatione, l. 2. 234
 Aquilo magnus, & Auſter flantes, l. 2. 234
 Aquilonis crepitus, l. 2. 236
 Aquilonis status cur numero impari, austrini parti terminentur, l. 2. 237
 Aquilonis, & Austri status ad inuicem, diu, noctuque, lib. 2. 241
 Aquila fulmen non timet, l. 2. 226
 Araneae natura, qualitas, & temporum praefagia, & caet. l. 3. 321
 Aranea in glande inuenta, & caet. l. 3. 335
 Ardea vnde dicta. Illius seu ardeolae praefagia, l. 3. pag. 318
 Arcus semicirculo minor quando apparet, lib. 2. pag. 246. semicirculo aequalis. ibidem.
 Arcus coelestis signum est non futuri diluuij, lib. 2. pag. 249
 In arcu lunae luminarium oppositio requiritur, l. 2. pag. 251
 Arcus lunae color, albicans, lib. 2. pag. 252. portenta.
 Arcus coelestis per 40. annos ante iudicium vniuersale non apparebit, l. 2. 250
 Arcus coelestis ante diluuium nunquam apparuit, lib. 2. 252
 Arati opinio de coronis, l. 2. 243
 Arcus seu interualli stellae variatio, l. 1. 81
 Arcturi duratio effectuum, l. 1. 83
 Arcus circa lunam iuxta Ptolem. l. 2. 210
 Arcarum, virgarum, & similiarum significationes, l. 2. pag. 241
 Arietis primae stellae inambulatio, l. 1. 84
 Arietis partes priores, mediae, & extremae, l. 1. p. 86. Arietis

I N D E X.

Arietis emersionem cur. 8. cal. Apr. Ptolemæus scripserit l. 1. pag.	121
Arietis belluz natura, qualitas, & præfagium l. 1. pag.	325
Argillæ præfagia temporum l. 3	330
Argumentum ad hominem contra Gilbertum l. 3. pag.	294
Astrorum vis l. 1	85
Astrorum loca quomodo emendantur l. 1	96
Astrorum verificatio per lunæ locum tempore fuz talis ecclipsis	ibid.
Aspectus oppositus, partilis, & platicus l. 1	58
Aspectus platicus duplex l. 1	58
Aspectus Hexagonus quando malus l. 1	59
Aspectus trigonus quando malus, tetragonus quando bonus &c.	ibid.
Aspectuum dinerforum comparatio l. 1	59
Aspectuum quis potentior l. 1	191
Afinus borealis cum non videtur, quos cit ventos, l. 2. pag.	217
Acellorum loca mutata l. 1	218
Afini belluz natura, qualitas, & præfagium l. 3	326
Astrologorum quorundam error l. 1	57
Astrologorum, & physicorum discrimen circa meteororum finem l. 2	202
Astrologorum sententiæ circa cometarum effectus l. 2. p. 219. circa chasmatum effectus l. 2	221
Astrologia magna pars medicinz l. 2	269
Astrorum scientia ad medicinam necessaria l. 2	269
Aristot opinio de generatione virgarum, de coronis, & illarum portentis l. 2	242. 243
Aristotelis opinio de peste, &c. l. 2	266 267
Arist. & Teophrasti doctrina de ætæfij l. 2	277
Arist. rejicitur de sternutatione l. 3	332
Aurigæ humerus finifter verticatis polo 45. l. 1. p. 8. l. 1. vbi horizontalis l. 1	85
Auium quarundam aduentus in Alexandria, & discessus l. 1	119
Auicennæ opinio de pestis origine l. 2	266
Auenzoaris historia de peste l. 2	267
Auicennæ de anno fano sententia l. 2	268
Aus arboreæ ad nidos supientes l. 3	310
Aues dulcium aquarum se lauantes, & in aqua ludentes, &c.	ibid.
Auiculæ in folijs lætiores perstreptentes	ibid.
Aues aquaticæ si adueniant, &c. si mare fugiant ibidem.	ibid.
Aues insulanæ si per ætatem multæ gregatim veniunt.	ibid.
Auium magnus numerus	ibid.
Aues albæ ad culta loca aduenientes	ibid.
Aues ad pastum festinantes, vltra solitum, & pugnant.	ibid.
Aues proprium colorem mutantes, &c. l. 5	311
Auium nocturnarum præfagia temporum l. 3	320
Aura diei antecedentis ingressus solis in Ariete quorum mensium qualitates indicat l. 1	263
Aurora matutina quid significat l. 2	260
Authoris obseruationes l. 1	26
Auter quando habitabilis fiet, & septentrio in habitabilis, &c. l. 1	55
Austrum dies 15. post brumæ conuersiones, & plurimam indicat, &c. l. 2	236
Authorum sententiæ variz de erigendo cæli schemate l. 1	197
Authoris anemographia, seu zolia l. 2	234
Authoris iudicium l. 2	263
Authoris opera aliqua l. 3	288
Autumnus morbifer l. 2	266

Autumnus calidior l. 2	270
Autumni isitium l. 3	332

B

Balea qua terremotus specie concussa, corruica l. 3. pag.	285
Bedæ ven. libellus de tenitruis l. 1	227
Bedæ epistola ad Herenfridum l. 2.	231
Bedæ doctrina pluris in Ecclesia æstimata	ibid.
Bedæ opinio de peste l. 2	267
Bedæ sententia de iride, &c. l. 2	246
Belluarum aggressum præfagia l. 3	329
Bernardi de Gardonio opinio de peste l. 2	267
Bolides phasmatum species l. 2	221
Bonati opinio de mundi inceptio l. 1	9
Boreas ventus l. 2	232
Bouis, & Tamri discrimen l. 3	325
Bouis præfagium	ibid.
Bouis pedes, & augulæ imbecilles l. 3	ibid.
Bos cur turfam aspiciens, eleuato capite imbres prænuntiat.	ibid.
Ex Bobus tempestas, & serenitas	ibid.
Bullæ super flauos plurimæ l. 3	306
Bullarum generatio l. 3	ibid.
Bullæ aum ab Antiperistasi fieri possit.	ibid.
Bubonis præfagia l. 3	312
Buffonum seu rosporum, &c. temporum præfagia l. 3.	315

C

Campanarum sonus l. 3	329
Chasmata quæ, materia, colores, fumi, lib. 2. pag.	220
Chasmatum colores varij vnde proueniunt l. 2. ibid.	ibid.
Chasmatum causæ efficientes, significationes lib. 2. pag.	221
Canobus vbi infra terram semper l. 1	84
Caniculæ duratio effectuum eius vis l. 1	335
Canicula obscurior solito, pestilentem annum prædicat. splendens, salubrem l. 2	269
Cancri initium, medium, & finis l. 1	86
Capræ saltantes l. 2	221
Capricorni partes anteriores, mediæ, & postremæ lib. 1	86
Carbo, & cinis l. 3	304
Capitis grauod l. 3	334
Canis natura, qualitas, & temporum præfagia lib. 3. pag.	327
Carmina de die conuersionis S. Pauli &c. l. 2	259
Carnis saltæ portentum l. 1	339
Causæ terrestres quæ pestem gignunt l. 2	266
Centrum grauitatis, & centrum magnitudinis, differunt large l. 3	299
Chelidony flatus initium, & tempus ex Ptolemæo l. 2	272
Cæli schema iuxta studium, & alios &c. l. 1	198
Cæli schemata erigenda ad minus octo, &c. l. 2. 198. l. 1	2
Cæcias quomodo fiat l. 1	66
Cælestium perita in Ægypto l. 1	2
Cælestis schematis constitutio l. 1	199
Cælum purpureum, Hyeme fulgens, operæ tempora ab Aquilone fulgens ab Aquilone iusfulgens, & ab besens. mane rubens, & vespere serenum. mane rutilans l. 2	203
Cælum minutissimis stellis plenum. nocte serena absque stellis, vel saltem paucis l. 2	202

I N D E X.

Ex calorū obſervatione prognoflicatur. l. 2.	259	Corniculæ præſagium ex D. Thoma. l. 2.	ibid.
Calum agit in inferioribus. l. 3.	281	Coruorum natura, & præſagium. l. 2.	ibid.
Cælum ſi velocius moueretur, non frangeretur. l. 3.	290	Corui odium, contra Aſinum. l. 2.	ibid.
pag.	290	Corruſcationis natura, & generatio. l. 2.	223
Ceraunius lapis gemma delatus contra fulmen. l. 2.	227	Corruſcatio plus de die, quam de nocte. l. 2.	227
Cæſar vituli marini pellem ſecum ſemper deſerebat. &c. l. 2.	226	Corruſcatio, fulmen, fulgur, tonitruum, vtrum ſint idem. l. 2.	227
Cæſar imperator à coruo ſalutatus. l. 3.	313	Cosmici ortus, vel occaſus, &c. l. 2.	78
Chriſti conceptio l. 1. p. 122. eius intentio contra Iudeos l. 2. p. 203. cur Iudeos reprehenderet. ibid.		Creationis deſcriptio à Moſe. l. 3.	302
Cinis ſi concreſcat. l. 3.	308	Cygni cauda l. 1.	27
Circijs natura inflatu l. 1.	66		
Circulus vnicus circa ſolem. Circuli plures. Circulus candidus diuerſi color in ſoliſ ortu. ſplendidus, nubilus. l. 2.	205		
Circularum, arearum, & fimilium portenta ex Plinio l. 2.	242		
Circuli duplicati circa ſolem quid præſignificant iuxta alios l. 2.	242		
Circuli euaneſcentes circa veris finem l. 2.	242		
Circulus integer in iride, quod poſſit fieri: aliorum opinio. l. 2.	247		
Cicadarum natura, genera, &c. l. 3.	321		
Cicadæ Neapolitanæ. l. 3.	321		
Cicadarum præſagia temporum.	ibid.		
Ciuitas B. Mariæ terremoto concuſſa, &c. lib. 3. pag.	285		
Color niger, rubens, viridis, varius circa Saturnum. l. 2. pag.	213		
Colores circa omnes planetas.	ibid.		
Colores diuerſi in collis columbarum, &c. l. 2.	245		
Colores, & radiatorum reflexio ſolis, & lunæ ſunt nubium adiuncta. l. 2.	240		
Color puniceus in iride à quibus fit l. 2.	246		
Color viridis, cæruleus, & flauus in iride.	ibid.		
Columbarum genera, &c. l. 3.	318		
Ex columbis temporum præſagia &c. l. 3.	318		
Cometarum dignitas ſuper omnia meteora. lib. 2. pag.	218		
Cometa non eſt ex elementis.	ibid.		
Cometarum duratio varia, præſignificationes lib. 2. pag.	218. 219		
Cometæ fulci, plumbei, & ſubſcuri portenta. ibidem.			
Cometa candidiſſimus cum ſuis portentis.	ibid.		
Cometa rutili coloris, & effectus, flauus, varij coloris, & illorum portenta.	ibid.		
Cometarum natura in vniuerſum.	ibid.		
In cometis obſeruanda.	ibid.		
Cometarum tempus ſignificationis. l. 2.	220		
Cometæ quomodo prognoflicari poſſint.	ibid.		
Cometæ, & ignes in Autumno peſtilentiales. lib. 2. pag.	267		
Commentatoris ſententia de peſte. l. 2.	267		
Concilium Nicenum. l. 2.	258		
Conciliatoris opinio de peſte. l. 2.	266		
Conſtanti ſententia de peſte. l. 2.	ibid.		
Cori flauus. l. 1.	66		
Cor leonis cur cæteris fixis potentior. l. 1.	75		
Corallus rubeus contra fulmen. l. 2.	227		
Coronarum præſagia l. 2.	242		
Coronæ circa ſidera. l. 2.	223		
Coronæ omnis bicolor iuxta Ariſt.	ibid.		
Coronæ parelia, virgæ, irides quomodo ſunt. lib. 2. pag.	243		
Coronarum diſruptio vento oſtendit.	ibid.		
Coronæ duplicis generis l. 3.	314		
Ex cornicibus temporum præſagia.	ibid.		
		D	
		D ecembris, ſeptem dies à 25. vſque ad poſtremum quid portendant. l. 2.	261
		Decembris 18. & 27. præſignificationes.	ibid.
		Decembris, dies vltima, Iulij qualitatem indicat. ibidem.	
		Delphini natura, & qualitas. l. 3.	223
		Delphinorum præſagia temporum.	ibid.
		Diei antecedentis, & ſequentis ingreſſum ſolis in Leone qualitas, quorum menſum qualitates indicat. l. 2.	263
		Democriti ſententia de terremoto non omnino falſa. l. 3.	286
		Dies longior cæteris diebus tempore Iofue. lib. 3. pag.	300
		Dierum trium qualitas, quibus ſol libram ingreditur futuris veris qualitates indicat. l. 2.	263
		Diei præcedentis ſolis ingreſſum in Aquarium qualitas, & diei quo ſol ingreditur in ipſum, & ſequentis: quorum menſum indicat qualitates l. 2.	ibid.
		Diluitum ex Aſtris. l. 1.	8
		Diſtributionis initium vbi à cancro ſumendum. lib. 2. pag.	43
		Doctrinæ de mobilitate terræ conſutatio. l. 3.	303
		Draconis caput, & cauda non ſunt stellæ. l. 1.	51
		Draco nis capitis, & caudæ naturæ, & qualitas. lib. 1. pag.	51
		Dumorum, rubi, & ſalutis præſagia temporum. lib. 3. pag.	333
		E	
		E cnephas ventus, illius diſcrimen à tonitruis, &c. lib. 2.	278
		Ecnephiæ, & Typhonis diſcrimina. l. 2.	278
		Ecnephas non eſt niuolus. l. 2.	279
		Ecnephas, & Typhon quibus temporibus generantur.	ibid.
		Ecnephi arum portenta.	ibid.
		Eduoardi reſponſio ad ſacram ſcripturam. lib. 3. pag.	301
		Echini marini natura, qualitas, & præſagium. lib. 3. pag.	323
		Echini terreſtris natura, qualitas, & temporum præſagia. l. 3.	327
		Effectus aportionis valuarum. l. 1.	23
		Effectus futuri ex 25. Ianuarij diſpoſitione l. 2.	258
		Elementorum actio vigorofſima l. 3.	329
		Ellychinium granis circumdarum. l. 3.	308
		Ellychinium iſplendida linea. l. 3.	309
		Errantium ſtellarum accidentia ſeptem l. 1.	52
		Errantium congreſſus cum fixis, vel inter ſe, quid circa temporum mutationes portendit. l. 1.	57
		Erraticæ ex ſe quos mouent ventos l. 1.	70
		Erraticæ cum fixis ſuæ naturæ quos mouent ventos lib. 1.	73
		Erraticæ cur non ſimul cum fixis oriuntur, & occidunt.	

Sunt, sicuti sol. l. 1	80	Fixarum tres alij habitudinum modi ad planetas. l. 1	76
Erithaci natura, & praesagium. l. 3	313	pag.	76
Eridani lucida quas habitudines ad solem habet. po 4o 46. l. 1	82	Fixarum ortus, & occasus Astronomicus. l. 1	76
Etesiaz, & illarum spirandi initium l. 2. p. 274. spiratio iuxta Ptolemaeum	ibid.	Fixarum ortus poeticus. cur dicuntur ortus poetici. ibidem.	
Etesiarum status iuxta Ptolemaeum, & Federicum	ibid.	Fixarum ortus, & occasus tempore expresso. lib. 1.	78
Bonaeventuram. l. 2	ibid.	pag.	78
Ethesiarum qualitates, spiratio, & finis l. 2	275	Fixarum discrimen in ortu, & occasu extra eclipti- cam.	ibid.
Etesiaz venti salubres cunantur a Ioue.	ibid.	Fixarum distinctio a sole, ut conspici possint.	ibid.
Etesiarum causa. Flatus iuxta Plinium, Ciceronem, & Diodorum siculum.	ibid.	Fixa in minori distantia conspiciuntur, quam luna.	79
Etesiaz in duplici discrimine versantur.		lib. 1	79
Etesiazum australium status iuxta vitruvium, & Pli- nium.	ibid.	Fixarum ortuum, & occasuum numerus	ibid.
Ethesiarum status, ex diversis mundi partibus	ibid.	Fixarum ortus, & occasus cum planetis l. 1	80
Etesiarum status in nostro contractu. Earum duratio. l. 2. pag.	276	Fixarum locus cum planetis quomodo indagandus. l. 1	81
Etesiaz interdicta spirant, non autem noctu l. 2	277	Fixarum habitudines ad solem, &c. l. 1	82
Etesiaz australes, qui & leuconori, aquilonares, & Au- stri.	ibid.	Fixarum diversitas in occasu. l. 1	83
Eudoxi opinio de reditione ventorum post quadrien- nium l. 1. p. 221. l. 2.	273	Fixarum exortus maiorem temporis mutationem fa- ciunt, quam occasus	ibid.
Eurus quomodo flat. l. 1	66	Fixarum ortus, & occasus non idem ubique terra- rum.	ibid.
Euro notus, &c.	ibid.	Fixarum tabula circa temporum mutationes pro sua cuique regione erigenda. l. 1	84
Euro aufer, & eius qualitas. l. 1	212	Fixa ventos cientia. l. 1	85
Exhalationis, & vaporis discrimen. l. 2	202	Fixarum progressiones, longitudes recognita l. 1.	96. 107
Exhalationum, & vaporum discrimen in loco. lib. 2.	204	pag.	96. 107
Exhibuit annis quindecim additi. l. 3.	300	Fixarum loca quomodo emendanda pro futuris, & transactis annis l. 1	108
		Fixarum significationes ab errantium positu diuerso impediri possunt. l. 1	119
F		Fixa oriens, & occidens non aequaliter distat a sole. lib. 1	83
Faonij, vel Zephyri, Africi, &c. natura, qualitas, & portenta. l. 2	234	Fixarum discrimina ad inuicem Ex scintillatione, &c. l. 2	214. 215
Faonij quando spirant. l. 2	272	Fixarum aliquarum configurationes. l. 2	215
Faonius chelidonius. l. 2	273	Fixarum occultatio, & apparitio respectu planeta- rum, &c.	ibid.
Faonij flatu duratio. l. 2	273	Fixa multa seu composita. l. 2	216
Faonij, & orithae status, discrimen	ibid.	Fixa obumbrata, & effectus. l. 2	216
Faonij ad status septentrionales spectant iuxta Arist. & Plin. l. 2	273	Fixa maiores, sunt clarijores, lucidiores, &c. l. 2	ibid.
Faonij frigidi iuxta Theophr.	ibid.	Fixa parum lucentes, & vix apparetes, si spissa cer- nantur. l. 2	217
Faonij praedictones. l. 2	277	Fontium, & fluminum auctio. l. 2	306
Februarij dies 13. quid praesagiat. l. 2	261	Formicae sapientia, prudentia, & labor. l. 3	282
Fertaria mare tremuit. 170. l. 3	285	Formicae nubila tempora praesentiant.	ibid.
Felis, seu cati natura, & qualitas. l. 3	317	Formicae qualitas, & natura. l. 3	320
Felles cur excrementa terra obruant.	ibid.	Formicarum praesagia temporum l. 3	32
Felum praesagia temporum	ibid.	Fulguris, & fulminis natura, & generatio. l. 2	223
Ficus remedium contra fulmen. l. 2	227	Fulgur cum coruscatione quomodo efficitur, & quid sit. l. 2.	223
Figurae caelestis erectio necessaria pro medicina, agri- cultura, &c. l. 1.	197	Fulgura iuxta Theophr. quomodo tempora mutant. lib. 2	224
Figuram caelestem erigendi praxis. l. 1	198	Fulgura, & tonitrua iuxta Theophrastum in aestate. ibidem.	
Finis seu termini planetarum ex quintuplici via in- uestigandi. l. 1	13. 14. 15	Fulgura in hyeme, Autumnio, & veris tempore. lib. 2.	224
Flatus frigidi, asperi, tempestuosi, &c. cum quibus fi- xis a Mercurio mouentur. l. 1	72	pag.	224
Flatus stati, & certi. l. 2	277	Fulgura a septentrione, & ortu.	ibid.
Flatus in luminarium ortu. l. 2	235	Fulgura, coruscationes tonitrua a varijs mundi par- tibus. l. 2	225
Flocci, & pluuia in aquis. l. 3	306	Fulgur cur prius cernatur, quam audiatur tonitruum lib. 2	216
Firmamentum moueri ex sacris scripturis.	292	Fulgurum per nigrum, aut in nigro cur puniceum. lib. 2	248
Fixarum ortus, & occasus cum planetis obseruan- dus. l. 1	72	Fulicium natura, forma, & praesagia. l. 3	113. 114
Fixarum numerus Astrologis. l. 1	74	Friburgum brisgoicum tremuit. l. 3	285
Fixa quot modis distinguuntur	ibid.	Fringillae natura, forma, & praesagium. l. 3	312
Fixarum discrimen ex magnitudine, illarum diame- tri, numerus, & situs	ibid.	Fuligo ab euaporarijs caeuis. l. 2	329
Fixarum discrimen in effectibus a colore, in longitu- dine in Zodiaco, & latitudine. l. 1	75	Fulmen quomodo sit, & quid sit. l. 2	222
Fixarum extra Zodiacum multae insignes, &c. l. 1. 75			

I N D E X.

**Fulmina apud veteres præsertim thufcos, maxime
obferuantur.** l. 2. ibid.
Fulminum obferuationem vanam fcripfit Cicero.
l. 2. ibid.
**Fulminum obferuationes fuperftiofæ circa euoca-
tionem, tempus, & Deos.** l. 2. 224.
Fulmina, & fimilia naturaliter obferuari poffunt. ibid.
Contra fulminis ictum loca abdita, & concamerata.
l. 2. 226.
Fulmina in Ægypto, & Scithia nulla, aut rariffima.
l. 2. 225.
Fulmen ipfum delatum contra fulminis ictum lib. 2. 227.
pag. 227.
Fulminum colores quid vacinantur. l. 2. 239.
Fumus albus fuper aquas, & prata ante folia ortum
&c. l. 2. 205.
Fungi in lampadibus, & circa lucernas lib. 3. 307.
pag. 308.
**Fungorum caufa, & vt aquas præfagiant, conditio-
nes.** l. 3. 308.
**Fungi vt tempeftatem præfagiant, vel tranquillita-
tem annuntiant.** l. 3. 308.

G

Galenus quid de morbis fentit. l. 2. 267.
Galguli natura, forma, & præfagium lib. 3. 314.
pag. 314.
Galli natura, qualitas, & temporum præfagia
l. 3. 319.
Gallinacci, & ex illis temporum mutationes. l. 3. 319.
Gallinarum genera varia, præfagia temporum ibid.
Gauriarum genera duo. l. 3. 314.
Gauriarum forma, natura, & præfagium. ibid.
Gelu ex ventis. l. 2. 232.
Gelu diffolutio ex ventis. l. 2. 237.
Geminorum partes primæ, mediæ, & vltimæ. lib. 1. 86.
pag. 86.
Gerardi opinio de fulguribus, & corrufcationibus.
l. 2. 225.
**Gilberti rationes quod terra moueatur, non conuin-
cunt.** l. 3. 289.
Gilbertus quæ proponit, non probat ibid.
Gilberti doctrina, & cætera rejiciuntur. l. 3. 270.
Gilberti rationes infirmæ, & fictitiæ. l. 3. 290. 291.
Gilberti ratio præcipua exui magnetis. l. 3. 292.
eius demouftratio de polo magnetis falfa. lib. 3. 293.
pag. 293.
Gilbertæ opinionis confutatio, &c. l. 3. 293. 294.
Gilberti opinio fenfui aduerfa, &c. l. 3. 294.
Gilberti doctrinæ confutatio. l. 3. 298.
Glandium qualitas. l. 3. 334.
Glandes hominis cibus. l. 3. 334.
Glandium genera varia. l. 3. 335.
Glandium portenta. ibid.
Graculi natura, & diductio. l. 3. 314.
Graculorum genera, & præfagia. ibid.
Gradus colminans quomodo inueniendus. l. 1. 199.
Grando, & eius generatio. l. 2. 232.
**Grando quid fit, illius generatio, generationis discrimen
ab alijs.** l. 2. 256.
Grandinis durties. l. 2. 257.
Grandines cur magis in æftate, quàm hyeme fiant.
l. 2. ibid.
Grando cur non rotunda totaliter. ibid.
Grandinis caufæ omnes. ibid.
Grandinum damna, portenta, mira. ibid.
Grando futura ex Plinio. ibid.
Contra grandines remedia. ibid.

Gruum naturæ, & qualitas. ordo in volatu. lib. 3. 314.
pag. 314.
Gruum præfagia temporum. ibid.
De Gruibus Arift. & Pierius Valerianus. l. 3. 315.
De Gruibus Theophrasti præfagium. ibid.
Gyri nebulofæ. lib. 2. 217.

H

H Alcyonis natura, forma, & præfagium. lib. 3. 315.
pag. 315.
Halcyonij dies. ibid.
Halo, vel corona circa luminaria. l. 2. 206.
Halo quid fit, & eius caufæ. l. 2. 241.
Halonis, feu areæ, vel coronæ portenta. ibid.
**De Halonibus, Senecæ, Ptolomei, & aliorum por-
tenta.** l. 2. ibid.
Halones quando generantur, & quomodo fiunt.
ibid.
Halonum, & circulorum duratio. l. 2. 242.
Haly fententia de Mercurio fub radijs. lib. 1. 33.
pag. 33.
de mane fub radijs. l. 1. 39.
**Haly & aliorum fententiæ circa planetæ applica-
tionem, & feparationem.** l. 1. 38.
**Haly fententia de temporum mutationibus, & de
pefte.** l. 2. 266.
Haly testimonium de anno fano. l. 2. 288.
**Hermetis fententia de aeris mutatione. Item pro-
nuntiatum de æfub.** l. 1. 25.
Heliæus ortus, & occafus. l. 1. 78.
Heliæus ortus validiffimus, & nobiliffimus. l. 1. 83.
Hermetis opinio de pefte. l. 2. 266.
**Hieronimi Cardani obferuationes. fupputatio do-
ctrina fuper Ptolæm.** l. 1. 26. 96. 197.
**Hieronimus Cardanus in venti diffinitione aduerfa-
tur Ariftoteli.** l. 2. 217.
**Hieronimi Cardani portenta de aeris, virgis, & fi-
milibus.** l. 2. 241.
Hircus in auriga. l. 1. 97.
Hirundo æftatis, & brumæ nuncia. l. 3. 315.
**Hierofolymæ ciuitatis excidium à Chrifto Domino
prænuntiatum.** l. 2. 219.
Hominis dignitas, & nobilitas. l. 3. 330.
Hominis anima non fubditur cælo, &c. l. 3. 331.
Hominum præfagia temporum. l. 3. 331.
Hora euentuum circa mutationes temporum. lib. 1. 10.
pag. 10.
**Hyems auftрина, & pluuiofa, ver ficcum & boreale
quas egritu lines efficit.** l. 2. 264.
**Hyems ficca, & borealis, ver pluuiofum, & auftri-
num quas infuunt ægritudines.** l. 2. 267.
Hyemales infirmitates, &c. l. 2. ibid.
Hyems matura, & longa. l. 2. 270.
Hyacinthorum genera varia: præfagia temporum.
lib. 3. 330.

I

**I Anuarij dies 2. 3. 4. 5. quorum menfium ftatum
indicant.** l. 2. 261.
**Ianuarij dies. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 23. ante, & poft
meridiem, quorum menfium ftatum explicant**
ibid.
Ignis clementum vtrum detur. l. 2. 202.
Ignes, & comete in Autumnio peftilentiales. lib. 2. 267.
pag. 267.
Ignis afcenfus in fine mundi. l. 2. 253.
Ignis fatuus quid fit. eius caufæ omnes, & fpecies
lib. 2. ibid.

Xx Ignis

I N D E X.

Ignis meteoron cur vocatus precedens, & subsequens, & faruus.	ibid.	Iris colorem refert, non fuminationum idola, & cur.	lib. 2.
Ignis fatui species propria, & addita.	ibid.	Iris cur circularis, & concaua videatur.	lib. 2. pag.
Ignium meteorologicorum portenta.	ibid.	In iride cur non apparet circulus integer. Quando videtur circulus integer.	lib. 2. pag.
Ignis additi prodigium iuxta aliquos.	ibid.	Iris alia, & alia videri potest iuxta videntis motum.	ibidem.
Ignis meteoron quam temporis significationem praedicat. l. 2.	253	Irides plures vtrum fieri possint.	ibid.
Ignis elementaris l. 2.	307	Iris cur non videtur circulus integer, & est ratio aethoris. l. 2.	249
Ignis pallidi, & murmurantes l. 2.	308	Iris pulchra, quae in aestate conspicitur ex phiala in camera authoris.	ibid.
Ignis non potens regi, vel tectus fauillam discutiens ibidem.		Irides nulla substantia constant.	ibid.
Ilicis duplex genus. l. 3.	333	Iris cur data Noe. cur est signum non futuri diluuii. l. 2.	249. 250
Ilicis maioris qualitas, & quantitas.	ibid.	Iridis portenta, quando futuram pluuiam, vel praeteritam significat. l. 2.	250
Ilicis minoris natura.	ibid.	Ex iride serenitas, pluuiarum, status, &c. lib. 2. ibidem.	
Ilicum praesagia temporum.	ibid.	Iridis portenta ex Ptolemaeo. An sereno caelo fieri possit.	ibid.
Ilices abunde fructificantes, cur aspernitas indicant tempestates. l. 3.	333	Iride apparente, an contra solem ventum flare possit. l. 2.	251
Imagines caelestes 48. varia cur vocatae, &c. lib. 1. pag.	74	Iridis portenta in vniuersum, & iuxta senecam. ibidem.	
Imaginum borealium, & Australium nomina, & numerus. l. 1.	74. 75	Irides duae iuxta Aratum.	ibid.
Interlunja aestiua calidiora, plenilunja frigiora, Hyemalia e conuerso. l. 1.	26	Iridis vtriusque luminis discrimen.	ibid.
Inerrantium ortus, & occasus, si sunt multae permultos durant dies. l. 1.	83	Iris lunae quot annorum spatio cerni possit. lib. 2. ibidem.	
In inerrantium plurium exortu, prima sufficit ad exitum: & in occasu, prima quae incipit abscondi. l. 1. pag.	82	Iris apparet in signum diuinae clementiae. l. 2.	252
Inerrantium significationes eo anno quo Ptolemaeus scripsit, inciderunt. l. 1.	118	Iris arctus Deymonis vocatus a Graecis. l. 2.	252
Inerrantium aliquarum congressus cum erroribus, quomodo tempora mutant. l. 1.	197	Irides circa lucernas. l. 3.	308
Infirmittates annuae a quibus dissoluntur. lib. 2. pag. 270.		Isaia locus. l. 3.	308
Insula iuxta corinthum terremotu agitata. l. 3.	286	Judicium mutationis temporum ex luminarium aspectibus. l. 1.	28
Insularum pluralitas l. 3.	305	Julij dies 25. praesagium. l. 2.	266
Inconuenientia magna quae sequuntur ex dictis eduardi. l. 3.	302. 303	Juppiter quid in temporum mutationibus portendat. l. 1.	48
Io: Regiomontani obseruationes. l. 1.	18	Juppiter in Ariete sub radijs iuxta Haly. l. 1.	44
Ioannis Nouiomagi obseruationes circa lunae phases. l. 2.	210	Juppiter solus temporis significator quos cit ventos. l. 1.	69
Ioannis Baptistae de Porta opinio de niuis generatione. l. 2.	239	Juppiter cum Saturno in quocumque aspectu quid efficit circa temporum mutationes. l. 1.	195
Ioannis Alexandrini sententia de peste, &c. lib. 2. pag.	266		
Iouis aspectus cum planetis, & affectus. l. 1.	19	L Ampades meteorologicae. l. 2.	325
Iouis supra Martem situs. parens serenitatis. magni orbis Dominus. l. 1.	42	Lampades ardentes, & scintillantes. l. 3.	309
Iouis progressio per signa. Eleuationes super planetas. Aequiditans in piscibus. l. 1.	44. 45. 46	Lancis luminosioris locus recognitus, &c. lib. 1. pag.	96
Iouis incessus per singula signiferi loca, quomodo tempora mutat ex lat. l. 1.	54	Lanuginis populi, spinarum, &c. praesagia temporum. l. 3. pag.	334
Irrationalia necessario aguntur, temporum mutationes nobis indicant. l. 2.	281	Laurus remedium contra fulmen. l. 2.	227
Iridis generatio. Diffinitio. Quid iuxta Aristotelem. l. 2.	243	Lentisci natura, & qualitas temporis. l. 3.	334
Ad Iridem radij refraetio, & luminis reflexio concurrunt. l. 2.	ibid.	Leonis initium, medium, & finis. l. 1.	86
Iris cur mutatur ad mutationem videntis. Eius causae formalis, materialis, & efficiens. causae eius iuxta opticos. l. 2.	244	Leonis natura, qualitas, & temporum praesagia. lib. 3.	328
Iris apparitio, atque constrictio. l. 2.	245	Leo quae refugit, & expauescit l. 3.	328
Iris alba quandoque apparuit. l. 2.	ibid.	Leo poldi obseruationes. l. 1.	6
Iridis colores iuxta Arist. Tricolor. iuxta eundem. l. 2.	245. 246	leo, & sagittarius quomodo sunt signa humida. lib. 1.	6
Iridis colores nec distingui, nec pingi possunt. Ab Arist. explicati. l. 2.	246	Librae initium, medium, & finis. l. 1.	86
Iris in collo columbarum. In diuersis rebus. lib. 2. pag.	247	Libellus a Federico Bonauentura translatus, non repugnat esse Ptolemaei. l. 1.	124
		Lipareorum ciuitas terremotu euerfa l. 3.	286
		Loca aquis vicina minime libera a terremotu. lib. 3. pag.	285
		Loca quae nunquam, vel raro tremuerunt. ibid.	
		Loca	

Loea terremotibus subiecta.	ibid.
Loliginum natura, qualitas, & temporum præfagia lib. 3.	323
Lucerna quiete ardens, si respuat accendi. l. 3	309
Lucerna flammam elidens. Illius radij euolantes, ibidem.	
Luminarium cōiunctiones, & oppositiones in ingressu solis, &c. l. 1.	1
Luminarium eclipses, & defectus obseruantur. lib. 1. pag.	3
Luminaria generales temporum gubernatores. l. 1. pag.	21
Luminaria inter erraticas præcipuè moueat ventos, sed luna magis l. 1	68
Luminarium dignitas, & robur. l. 1	88
Luminarium imagines l. 2	340
Lumen nauigantibus apparens à S. Telmo. lib. 2. pag.	253
Lumen quandoque à Diabolo oriri potest, vt fallat. l. 2. ibid.	
Lunæ mansio in annua mundi reuolutione, &c. l. 1. pag.	2
Lunæ ingressus in signa, qua hora expletur. lib. 1. pag.	2
Lunæ cardines obseruandi.	ibid.
Lunæ coniunctio, siue applicatio ad planetas quid portendunt l. 1	9
Luna præcipua pluuiarum effectrix. l. 1	11
Luna planetarum horis quomodo sit temporum effectrix.	ibid.
Lunæ configurationes cum planetis. l. 1	20
Lunæ dominium in temporum mutationibus. Eius eleuationes super planetas l. 1	32
Lunæ situs, qualitas, & natura. Quid iuxta Cardanum l. 1.	49. 50
Lunæ effectus. Illius congressus cum planetis. lib. 1. pag.	56
Luna dicitur ascendens, & descendens diuersimode à planetis. l. 1	62
Luna in perigeo melior, & robustior. l. 1	63
Luna causa ventorum iuxta latitudinem. l. 1.	69
Lunæ flatus. l. 1	71
Luna matutinum ortum heliacum non habet. lib. 1. pag.	76
Lunæ mansiones ubi initium sumunt. l. 1.	84
Luna cum Sole, Marte, & Ioue quid portendat. l. 1. pag.	93. 94
Luna præfagium tempestatis iuxta secundum philosophum. l. 2	208
Luna alter sol noctu iuxta Theophrastum.	ibid.
Lunæ meteora, & significationes in cornibus. Cornua Lunæ quartæ.	ibid.
Lunæ meteora tertia die ante oppositionem, & post significationes, &c. l. 2	209
Lunæ 16. mirum præfagium l. 2	210
Lunæ cornua obtusa, acuminata, prona supina, recta l. 2.	210. 211
Lunæ nigra, obscura, ignea, rubicunda. l. 2	211
Lunæ cornua quid significant iuxta Aratum. Ipsius meteora iuxta Plinium meteora de illius quarta De quinta Plinius. l. 2	ibid.
Luna cum Venere, & Mercurio quomodo tempora mutat. l. 1	194
Lupina natura, qualitas, & temporum præfagia. lib. 3. pag.	328
Lux orbium errantium. l. 1	58
Lybanoti flatus. l. 1	66

M

M A C R O B I I ratio de terræ stabilitate. lib. 3, pag.	297
Mare de repente tranquillum. Fluxus, & refluxus. Illius æstus. In tumescens l. 3	306
Maris ripæ, & littora resonantia. l. 3	306
Maris præfagia ex Plinio. l. 3	ibid.
Maris aqua ad remos scintillans. In illo brachium immersum. l.	ibid.
Marmor quomodo tempora mutat. l. 3	330
Martis schemata cum erroribus, & portenta. lib. 1. pag.	20
Martis generale s constitutiones. In ambulationes per signa. l. 1	39. 40
Martis eleuationes super planetas. Natura, qualitas, motus, & significationes l. 1.	40. 41. 51
Martis progressus in signis quid circa temporum mutationes portendit. l. 1	53
Martis cum Saturno syzygiæ, & eorum congressus in vniuersum. l. 1	195
Martis congressus cum Ioue, quomodo aerem mouet. l. 1	196
Mars quas stellas occultat. l. 2.	215
Materiæ proximæ dispositio impedit, vt plurimum fixarum significationes. l. 1	119
Materiæ informitas. l. 3	302
Mercurij domus propria. Elongationes eius à Sole l. 1.	4
Mercurij natura, qualitas, motus, & effectus. lib. 1. pag.	7. 50
Mercurij constitutiones generales. l. 1	33
Mercurij eleuatio super omnes planetas. lib. 1. pag. 34. 35.	
Mercurius in signis quomodo tempora mutat. lib. 1. pag.	53
Mercurij flatus ex se, & iuxta congressum cum alijs l. 1.	70
Mercurius cum quibus fixis mouet ventos: & nebulosus, & frigidus. l. 1	72
Mercurius ventosus cuiusuis fixis, & alijs quos cit ventos. l. 1	73
Mercurius cum Saturno quomodo tempora mutat. l. 1.	194
Mercurius cum Ioue, Marte, Sole, & Venere mutationes efficit. l. 1	195. 196
Mercurij cognitio. Elongatio maior à Sole. lib. 2. pag.	212
Mercurius neque occultat, neque occultatur nisi à bebenijs. l. 2	215
Meridianorum discrimen quid sit. l. 1	199
Mergi natura, qualitas, & præfagium l. 3	316
Messahalac placitum de temporum mutationibus. l. 1.	24
Meteora in triplici serunguntur specie. Dicuntur imperfectè mista. Ad illorum concretionem quæ requiruntur. Illorum causæ l. 2	201
Meteora in varijs cæli regionibus genita non caui, & fortuna eueniunt. l. 2	202
Meteora varia, & effectus. l. 2	206
Meteora Saturnia, Mania, Iouia, Mercurialia, & Venerea. l. 2	216
Meteora quæ in infima aeris regione generantur. l. 2.	252
Milui bellum cum Cornis. Natura, & qualitas. l. 3. pag.	313. 316
Primum mobile nullam insaniam habet. lib. 3. pag. 290.	

I N D E X.

Primum mobile incitantia. Illius natura conspirans
Non fingitur. Illud non negavit Arist. 5. scriptura
implicite agnouit. Datur iuxta. 5. Doctores. lib. 3.
pag. 390. 394
Monedularum præfagia temporum, natura, & quali-
tas. l. 3. 316
Montes nubibus expoliati, vel obuestiti. l. 1. 239
Montium cacumina solito altiora. Illorum sonitus.
l. 3. 305
Motuum cælorum discrimen. l. 3. 301
Mugdi inceptio iuxta diuersorum sententias. l. 1. 4
Mundus igne finiendus. l. 2. 252
Murium genera varia, & temporum præfagia lib. 3.
pag. 322
Muscæ natura, qualitas, & præfagium l. 3. 321
Musca in glande inuenta, quid significat. l. 3. 335
Mutatio temporis certior ex partibus subtrahendis,
& proijciendis. l. 1. 4
Mutationes temporum ex planetarum directione, &
retrogradatione l. 1. 5

N

Nautæ quomodo temporum mutationes prædi-
cunt. l. 1. 120
Nautarum prognosticatio circa ventos, &c. lib. 2.
pag. 259
Nebula circa occasum. Nebula alba l. 2. 205. 206
Nebula quid sit. serenitatem indicat, vt plurimum.
lib. 2. 237
Nebularum casus. Nebula maris terram petens. Illius
mora magna circa montium cacumina, &c. ibid.
Nebula alba æstatis tempore. l. 2. 238
Nebulæ quid pertinet ad lunam relatæ. l. 2. 243
Neccatum fœuiz fluium qua terremotus specie, e-
uersum. l. 3. 285
Nemorum fragor, & foliorum commotio. l. 3. 304
Nicolai copernici opinio de terræ mobilitate, duplici-
ter aberrant in motu solis. r. p. 200. l. 3. 304
Nili incrementum ab etesijs. l. 2. 275
Nisi natura, qualitas, & portenta. l. 3. 316
Niuium generatio. Illarum causæ. l. 2. 239
Nix. Nives subriles, minutæ, &c. l. 2. 237
Nocturæ qualitas, natura, præfagium, genus. l. 3. 316
Noti natura, & in statu. l. 1. 66
Nouilunia cur æstate calidiora, hyeme frigidiora.
l. 2. p. 194
Nubes oriens, & auster status. l. 2. 203
Nubes rubræ, rubentes, & nigræ. Rutilæ opacæ circa
solem. Expulsæ. l. 2. 204. 205
Nubes in solis ortu si spargantur. l. 2. ibid.
Nubes nigræ, virides, simili que circulus circa solem.
l. 2. p. 206
Nubes principium cognoscendi omnes aeris impres-
siones. l. 2. 236
Nubium effectus, causæ, Nubes quid sit. Alba. Nigræ.
ibidem
Nubes rubea, purpurea, viridis, &c. l. 2. 237
Nubes in montium cacuminibus. [Magna oriens à lo-
co ventorum. ibid.
Nubes velleribus lanæ similes. Scissæ, & gradatæ.
ibidem.
Nubes nigræ, albæ, in æstate, & bruma. Altæ globatæ,
& a sole discussæ ibid.
Nubes albæ vespere, tempore brumæ, &c. solito albi-
cantiores cum aeris turbatione, si plures collidun-
tur. ibid.
Nubes alteri aduersa, si in ventum resoluitur. lib. 2.
pag. 237

Nubes simul coaceruatæ. maræ cingentes. Aeris co-
loris. siccæ, vt vellez, l. 2. p. 238. Nubecula in lon-
gum extensa. ibid.
Nubes recta in montis vertice. Ab occasu. In mon-
tium cacuminibus. l. 2. 238. 239
In nubibus duo consideranda. ibid.
Nubium colores quid præfagiunt. ibid.
Nubium colores ex lumine l. 2. 245
Nubes rorida adiuuat colorum varietates l. 2. 245
Numerus 24. si superet cur rejiciendus, l. 1. 199

O

Observatio in tetragonis. l. 1. 21
Observationes generales in aspectibus l. 3. 21
Observationes nostræ quomodo concordabunt cum
ptolemaicis l. 1. 122
Observatio mutationis aeris in die 25. Ianuarij, l. 2.
pag. 258
Odor per aerem l. 3. 305
Odoriferorum portenta l. 3. 330
Ollæ scintillantes l. 3. 309
Onocrotoli forma, natura, & qualitas, genus. Tempo-
rum mutationes. l. 3. 316. 317
Opinio aliquorum de Sole cum Saturno in Sagitta-
rio, & Capricorno l. 1. 194
Opinio vera de roris generatione circa status lib. 2.
pag. 254
Opinio de motu terræ aduersa multis, sed præsertim
Sacræ scripturæ i. 3. 289
Opinio de motu terræ fictitia. Eduardo probabilis
l. 3. 295. 304
Opinio de onocrotalo l. 3. 317
Opiniones authorum circa meteora l. 2. 207
Opticorum opinio species visibiles esse intentio-
nales, non reales, l. 2. 226
Opticæ proprium subiectum adæquatum, commune
subiectum, l. 3. 244
Optica scientia quid. ibid.
Opticæ axiomata. l. 2. 246
Orationes contra fulmen l. 3. 227
Orbis magni dominus quid in aeris mutationibus
portendit. l. 1. 42
Orbis coniunctio, & maxima coniunctio non sunt
idem l. 2. 42
Orbis magni dominus quomodo inueniendus. Illius
gradus directionis quam ratione inueniendi.
lib. 1. 43
Ex orbe magno prædictio mutationis temporum
ibidem.

Orionis exortus in Alexandria l. 1. 120
Ornithiæ australes iuxta alios l. 2. 273
Ornithiæ idem quod Rhodonæ, & leuconoti. cur di-
cuntur rhodonæ, & leuconoti l. 2. ibid.
Ornithiarum initium, & duratio, &c. l. 2. 274
Ornithiæ, & leuconoti, & Australes, etesiz idem lib. 2.
pag. 275
Ornithiæ quomodo tempora mutant. l. 2. 227
Ortus, & occasus poetici species l. 1. 72
Ortus, & occasus matutinus, vespertinus, & Heliacus
difficillimi, &c. l. 1. 77. 81
Ortuum, & occasuum species ad nouem Ptolemæus
reduxit l. 1. 78
Ortuum, & occasuum ordo temporis l. 1. 83
Ouium præfagia temporum, &c. l. 3. 325

P

Palmæ, manus siccæ, vel humidæ l. 3. 332
Papyri por. e. r. u. n. l. 3. 330

Parc-

I N D E X.

Parelius, & parafelene quid sint. l. 2	240	Planetae duo inferiores quomodo possunt oriri, & occidi, oriente, vel occidente sole l. 1	76
Pareliorum, & parafelenorum causa, & portenta l. 2 ibidem.		Planetarum distantia à sole, vt conspici possint l. 1. pag.	79
Pareliorum significata l. 2	242	Planetarum dominium in coniunctione attendendum l. 1	196
Passerum natura, qualitas, & temporum praesagia l. 3. p.	317	Planetarum supputatio. Illorum cognitio duplex l. 1 p. 199. l. 2	212
Pauonis natura, qualitas, & praesagia temporum lib. 3	319	Planetae quando maiores conspiciuntur, illorum occultationes ad inuicem l. 2	112
Parte proportionali vtendum l. 1	198	Planetarum ad fixas relatorum triplex discrimen lib. 2	212
Pecudum, & pecorum praesagia temporum lib. 3. pag.	325	Planetarum influxus ex meteoris l. 2	113
Pedes corporis intumescens l. 3	333	Planetae scintillantes. Maiores apparentes. Illorum lux obumbrata l. 2	214
Pedicæ sub crepidis titillantes l. 3	330	Planetae cum fixis non suae naturae quos mouent ventos l. 1	72
Perseus latus dextrum l. 1	97	Planetae praesunt ferijs iuxta nomen l. 2	229
Peripatetica doctrina cur amplexa l. 3	295	Plenilunia aestate cur frigida, hyeme vero calida lib. 1	194
Phasmatum ascendentia l. 2	221	Plinij opinio de chasmatum portentis l. 2	221
Phasmata discrimen à poetis l. 2. Illorum nomina diversa, praesignificationes variae. effectus ubi erunt à quibus excitantur l. 2. 221. 222	ibid.	Plinij praesagia de tonitruis l. 1	224
Phasmatum portenta iuxta Ptolemaeum l. 2	ibid.	Plinij vaticinatio de coronis circa luminaria lib. 2. pag.	242
Phaenomenarum origo l. 1	76	Plinij opinio de prodromis l. 2	274
Pholis, praesagium l. 3	323	Pluuiarum annualium vaticinatio ab Aegyptijs lib. 1. pag.	4
Physicorum sententiae de chasmatum significacionibus l. 2	221	Pluuiarum dies determinatus iuxta indos l. 1	5
Pestis origo, pestilentia, seu epidimia l. 2	258	Pluuiarum praedictio in mense. Illarum loca, lib. 1. pag.	10
Pestis quadoque ex terremoto, & ex rebus varijs l. 2 pag.	267	Pluuiarum pars iuxta Hermetem, Abraham Auenari- re, & Io: Hispanicem l. 1	235
Picorum varia genera, & temporum praesagia lib. 3. pag.	317	Pluuiæ ex uentis l. 2	232
Picae forma, natura, qualitas, & temporum praesagia lib. 3	317	Pluuiæ, stilla, Nymbus, & imber. l. 2	237
De pica Romæ, mira.	ibid.	Pluuiæ citissima, magna	ibid.
Piponis natura, qualitas, & temporum praesagia l. 3.	317. 318	Pluuiæ ante diluuium non erat super terram, lib. 2. pag.	252
Piscium partes priores, mediae, & vltimæ l. 1	86	Plutarchi praesagium de niue l. 2	240
Piscium praesagia in vniuersum l. 3	323	Podagra signum mutationis temporum l. 3	331
Planetarum radij cum sole, luna, &c. l. 1.	1	Portarum seu valuarum apertio quid l. 1	22
Planetae qualitas, & natura indicant tempora dispositionem l. 1	21	Portarum sententia de chasmatibus l. 2	222
Planetarum eleuationis modus l. 1	30	Polypj natura, qualitas, vita, & temporum praesagia l. 3.	324
Planeta quomodo debet intelligi superior altero. ibidem.		Praxis ad temporum mutationes dignoscendas lib. 1. pag.	16
Planetae omnes ad solem alligati, vt funes. l. 1	44	Praesagia de vesuij monte Neap. l. 2	239
Planetarum natura, & temperamentum attendenda, Antipathiae, & simpatiae, Accidentia. Motus diuersi l. 2. p. 52. 55. 56 Periodus l. 1	54	Praesagiorum sciencia de numero difficillimorum lib. 2	259
Planetae significati duratio in temporum praesagitura l. 1	54	Prester quid sit. Illius discrimen à Thyphone. Ecne- phia, & turbine l. 2	279
Planeta auctus, & diminutus lumine, auctus, & diminutus motu l. 1	56	Praesepis meteora varia cum effectibus l. 2	218
Planetarum situs varij. Effectus in illis.	ibid.	Procellarum generatio l. 2	235
Planeta combustus, & sub radijs l. 1	58	Procellae à quibus ventis generantur iuxta Arist. & Theophr. l. 2.	279
Planetae applicatio defluxu fortior l. 1	59	Prodromi venti Aquilonares l. 2	274
Planetarum passiones ad proprios orbes scitu necessariae l. 1	62	Prognosticon de temporum mutationibus difficillimum cognitum l. 1	1
Planeta ascendens, & descendens. Maior, & minor lib. 1	63	Pruina, & roris generatio ex Arist. conuenientiae, discrimina l. 2	255. 256
Planeta in apogeo purior, & feliciore contra in perigeo.	ibid.	Pruina vapor congelatus	ibid.
Planetae superiores, ad eccentricos relati, in apogeo fortiores, in perigeo è contra. Inferiores in Apogeo imbecilles, in perigeo fortiores l. 1	64	Pruina, roris, pluuiæ, & niuis conuenientiae, & discrimina l. 2	255
Planetarum superiorum quintuplex status, ad solem, & ad motum epicyclorum relati	ibid.	Pruinae causa, efficiens, materialis, & formalis. Illius praesagia l. 2	256
Planeta quilibet suum mouet ventum l. 1	65	Psalmi 103. explicatio de terrae stabilitate l. 3	303
Planetae in horizonte, seu in æquinoctiali circulo efficaciores: in Zenith, & in meridiano fortiores lib. 1. pag.	65	Ptolemaei observatio l. 1	5
Planetarum inclinationes in latitudine l. 1	68	Ptolemaicae propositiones circa temporum mutationes l. 1	24
		Ptolemaica probatio de luna ab aestu maris l. 1	69

I N D E X.

Ptolemæi tabula fixarum nec suo nunc polo conuenit, nec nostro tempore. l. 1	84	Rufficorum regulæ ut in pluribus eueniant. lib. 2. pag.	262
Ptolemæi tabula ad polum Alexandrium supputata. l. 1. p. 118. uilis ad methodum l. 1	120	Rufficorum regulæ ante, & post annum recognitum ibidem.	262. 264
Ptolemæus cur solem in Ariete. 17. cal. Apr. scripserit & æquinoctium uernum 21. Martij statuit: & iterum æquin. 10. cal. Apr. l. 1	121	Rufficorum regulæ de niuium casu. l. 2	239
Ptolemæi libellus alter de inerrantium significationibus l. 1	123	S	
Ptolemaica doctrina circa cometas. l. 2. p. 220. circa lunæ uis. l. 2. p. 210. circa phasmata. l. 2	222	Scittarij initium, medium, & finis. l. 1	86
Ptolemæi sententia de nubibus floccis lanæ similibus l. 2	258	Salis præfagia l. 3	330
Ptolemæi tempus l. 2.	258	Saturni, ac Iouis coitio in temporum mutationibus prænotandis, utriusque coitio in signis igneis, &c. l. 1.	1. 12
Ptolemæus de leuconoti flatu l. 2	274	Saturni configurationes cum erraticis, & portenta. l. r. p.	19
Ptolemæi sententia de prodromis.	ibid.	Saturnus ultimus errantium nobis. Illius dominatus in signis stationarius iuxta Haly, & Albumasarem Eius eleuatio super planetas. l. 1	46. 47. 48. 49
Puerorum præfagia temporum. l. 3.	322	Saturni natura, qualitas, motus, &c. l. 1	52
Pulmentum, & obsonium l. 3	307	Saturnus in signis cum latitudine, quomodo temporaria uariet. l. 1	54
Pulmentum concoctum. l. 3	309	Saturnus, & Iuppiter temporis significatores, quos mouet uentos l. 1	69
Pulmonum marinorum natura, & præfagium. lib. 3. pag.	324	Saturni, & Martis: Iouis, & Veneris cognitio. l. 2. pag.	211. 212
Pulicum præfagia temporum. l. 3	322	Saturnus quas stellæ occultat. l. 2	215
Ruteolana ciuitas terremotibus subiecta, nunc libera meritis Beati Ianuarij Episcopi, & Martyris. l. 2. pag.	285	Scientia Astrologica ab obseruatione pendet. lib. 1. pag.	31
Q		Scorpij priora, media, & postrema. l. 1	86
Quadratus seu Tetragonus aspectus quid sit l. 1. pag.	57	Scillæ natura, & temporis qualitas. l. 3	334
Quaræ uernalis, & autumnalis, cæteris magis morbosæ. l. 2	264	Scriptura sacra docens Deum super agras terram fundasse, &c. l. 3	282
Quercus natura, & qualitas. l. 3	335	Scripturæ sacræ locus quadrupliciter explicatus. l. 3. pag.	282
Quercus Abrahæ duratio. l. 3	ibid.	Scripturæ sacræ locus de primo mobili l. 3	292
R		Scripturæ sacræ testimonia de cæli mobilitate, &c. l. 3.	300. 302
Radij in ortu, & ante solis ortum. l. 2	205	Scripturæ sacræ loca terræ stabilitatem probantia, &c. l. 3	301
Radij laxiores, Rubicundi. Protenfi. l. 2	205	Scriptura sacra cælis semper mobilitatem attribuit: terræ uero stabilitatem. l. 3	303
Radij coniuicti. Nubes trahentes. l. 2	204	Scriptura sacra docet etiam omnes scientias naturalium lumine adiuuentas. l. 3	302
Radij reflexi, & retorti, & epocantes, compressi, si pungant. l. 2	205. 206	Senes, & ossa læsa habentes, &c. l. 3	332
Rami opinio de nubibus, & earum portentis. lib. 2. pag.	238	Septentrionis robur. l. 1	67
Ranarum diuersa genera, &c. temporum præfagia. l. 3.	324	Siderum errantium inter se, & cum luna congressus, &c. l. 1	2
Ranz mutæ. l. 3	324	Siderum inerrantium ortus, & occasus obseruandi cum cæli medijs, &c. l. 1	2
Ex Ranis, rubetis, & Salamandris, &c. l. 3	325	Signum ascendens in ingressu solis in signa æquatoris, & solstitiorum l. 1	1
Raphaelis Volaterrani opinio de ortu colorum uiridis, & semicerulei in iride. l. 2	246	Signa humida, & partes. l. 1	2
Rationes contra Gilbertum. l. 3. pag. 293. 294. 295. 298. 299	298. 299	Signorum triplicitates. l. 1	18
Rationes tres ex sacra scriptura de cæli mobilitate. l. 3.	300	Signa intuentia, & antisicia idem. l. 1	27
Ratio fortissima de terræ stabilitate l. 3	303	Signa imperantia, & obedientia l. 1	30
Regionum qualitates, & situs obseruandi in temporum mutationibus l. 1	2	Signorum Zodiaci numerus, conditiones uariæ, uaria acceptio. l. 1	60. 61
Res quæ fulmine non feriuntur l. 2	226	Signa longioris, & breuioris ascensionis, &c. lib. 1. pag.	61
Rerum siccarum præsignificationes. l. 3	330	Signa recta, & obliqua, cur se se intuentia, ac eiusdem potentia, &c. l. 1	ibid.
Roris generatio apud Arist. & quid sit eius generatio in ponto l. 2.	254	Signa tempestuosa, & uentosa, pluuiosa. lib. 1. pag. 71. 85.	71. 85.
Ad roris generationem quæ concurrunt. causa efficiens propria. Materialis, & formalis. lib. 2. pag. 254. 255	254. 255	Signorum natura in uniuersum l. 1	85
Roris præsignificationes, utilitates, &c. l. 2.	ibid.	Signi acceptio triplex. l. 1	87
Rubera uenosa. l. 2	324	Solis reuersio ad locum coitionis Saturni, & Iouis. l. 1.	87
Ruborum præfagia temporum. l. 3	333		
Rufficorum sapientia in temporum mutationibus præfagiendis l. 2	259		

Solis ingressus in quartas anni, & in signis octauæ sphaeræ. l. 1	2	tantur, obscura, Nebulosa, Informes. l. 1	74
Solis in ambulatione per signa Zodiaci, octauæ, & nonæ sphaeræ. ibid.	ibid.	Stellæ extra eclipticam cum quibus punctis oriuntur, & occidunt. l. 1	78
Sol quomodo anni sectiones variat. l. 1	6	Stellæ omnes proprium lumen habent, præter solis lumen excepta luna. l. 1	79
Solis ingressus in 10a. Scorpij ab Aegyptijs obseruatus in dispositione aerea. l. 1	8	Stellæ in magna altitudine, & latitudine, & soli propinqua, conspiciuntur. l. 1	79
Solis generales constitutiones, elevationes super planetas. l. 1	37. 38	Stellarum apparitio in regionibus quomodo inueniendus. l. 1	80
Solis qualitas, natura, motus, dignitas. l. 1	30	Stellæ horizontales, subterraneæ, super terram semper l. 1	80
Solis locus in signis quid circa temporum mutationes efficit. l. 1	53	Stellæ verticales quomodo inueniendæ. l. 1	81
Solis Apogeon iuxta Tychonem Brahe anni 1591. lib. 1	55	Stellarum Zodiaci numerus. l. 1	96
Solis effectus in quadraturis fortior. l. 1	56	Stellæ à Cardano, & Magino obseruatæ. l. 1	107
Solis ingressus in signa octauæ obseruandus. l. 1	87	Stellæ erraticæ, & fixæ apparentias habent, & visæ lib. 1	217
Solis ingressus in signis quomodo intelligendus. ibid.	ibid.	Stellæ quælibet suum habent influxum, à Deo sic bilitum. l. 1	214
Solis motus inter alios simplicissimus. l. 1	120	Stella, & color eiusdem naturæ, &c. l. 1	216
Soles ingressus in punctum autumnalis æquinoctij, Ptolemæi tempore. l. 1. p. 121. in punctum vernalis æquinoctij.	122	Stellarum omnium circuli, seu limbi, quo spissiores, & durabiliore, effectus. l. 1	216
Sol cum Saturno, & Ioue quid portendit in temporum mutationibus. l. 1.	194. 196	Stellarum lumen albicans. l. 1	216
Solis motus iuxta Alphonsi supputationem magis congruus. l. 1	200	In stellis tanquam millij grana splendentia. ibid.	ibid.
Solis reductio à Tychone, ad Alphonsiam rationem accedit. l. 1	220	Stellæ plus solito scintillantes, & in hyeme clariores, splendidiores solito, & grandiores. lib. 1. pag.	216. 217.
Sol est primus, qui vapores eleuat. l. 1.	204	Stellarum ortus conueniens, annum sanum reddit lib. 1	248
Sol purus, rubeus, & æqualiter fulgens. maculosus, Pallidus, concauus, croceus, occidens cum pluuia, Occidens pallidus. l. 1	204. 205	Stellæ à philosophis, & medicis obseruatæ, ab ipsis omnes obseruari debent. l. 1	270
Sol nubibus circumclusus, candidus, occidens clario- rior, & rubicundior solito cum frigido, condens se in nube rubente. l. 1	205	Stellæ in ortu, vel occatu maiores apparentes. lib. 1. pag.	269
Sol oriens maior solito, vndique relucens tanquam ex speculis. l. 1	206	Sternutatio extra solium non est quid augurale. lib. 1	332
Solis meteora, & illorum significationes iuxta Pto- lemæum, & Haly. l. 1	206. 207	Sternutationum causæ variæ. ibid.	ibid.
Sol purpureus, punctus occumbens, &c. exoriens, si ingrescat, &c. in exortu feruens, &c. impurus se condens, &c. splendidus emergens, &c. ibid.	ibid.	Sub solani natura, qualitas, & flatus. l. 1	234. 274
Solis radij ad Austrum, & ad brumam sparsi. lib. 1. pag.	207	Suis natura, qualitas, & præfagia temporum. lib. 1. pag.	328
Soles acuti. l. 1	208	Supputationum reductio ad alium polum. l. 1	199
Sol omnes cit ventos duplici suo motu, &c. lib. 1. pag.	235	Syrium, & ligustica regio terremotu euersa. lib. 1. pag.	285
Sol cum Astris ventorum materiam excitat, &c. l. 1. pag.	277	Syrii vis, & robur. l. 1	85
Somniantes varia, somniorum discrimina.			
Somnia quomodo fiunt. l. 1	331		
In somno cur fiunt immutationes.	ibid.		
Somnia omnia vana, præter diuina, & naturalia. ibidem.			
Somniorum interpretationes ad naturales causas referri possunt. l. 1	332		
Sonus vnus ex tremotu modus, quomodo fit. l. 1. pag.	286		
Spiritus ocyor fulmine. l. 1	223		
Spirituum nomine quid intelligi debeat. l. 1	306		
Stoepherini obseruationes. l. 1	21		
Stellarum fixarum naturæ obseruandæ, &c. lib. 1. pag.	3		
Stellarum fixarum habitudines ad singulos horizon- tes, &c. l. 1	3		
Stellarum dominatus in quibus attendendus pro veg- tis vaticinandis. l. 1	62		
Stellarum ortus, & occasus specie expressa. lib. 1. pag.	78		
Stellæ inerrantes octauo orbi affixæ. cur fixæ vocij-			

T

Tabulæ primæ initium à qua stella desumitur, se- ries, & explicatio. l. 1	95. 97
Tabulæ secundæ ordo, & intelligentia. l. 1	97
Tabulæ iuxta quam supputationem supputatæ. ibid.	ibid.
Tabularum numerus, discrimen, & ordo. ibid.	ibid.
Tabularum trium explicatio vsus, &c. lib. 1. pag.	107. 108
De Tabulis Tychonis vtendis. l. 1	200
Talpæ natura, qualitas, & præfagia temporum. lib. 1. pag.	329
Tauri priora media, & extrema. l. 1	86
Tauri, & bouis discrimen. l. 1	326
Tegulæ guttas per vices ad impluvia dimittentes so- le splendente. l. 1	206
Theophili obseruatio in temporum mutationibus. lib. 1	12
Theophrastus quomodo negat austros fieri etefias. lib. 1.	275. 276
Tempestas ex ventis. l. 1	232
Tempora effectuum circa mutationes temporum. lib. 1.	5. & 10
Tempus mutationum in Gallia cisalpina, & Neapo- li. lib. 1	19
Temporum mutationes ex luna in signis. l. 1	63
Tempus	

AVTHORES IN OPERE CITATI.

A

A Bdilazus Arabs .
 Abraham Auenezre
 Albertus Magnus .
 Albumasar .
 Alchabitnes .
 Algazel.
 Alacenus.
 Alphonfus Rex .
 Ammianus .
D. Ambrosius.
 anaxagoras .
 Anaximenes .
 Apuleius.
 Archilocus poeta .
 Aristarcus famius .
 Aristoteles.
 Aratus .
 Arnoldus.
 Atheneus .
 Auerroes.
 Auicenna .
 Auenzoar .
 Aelianus .
 Almanfor .
 Archimedes .

B

D. Basilus.
 V. Beda.
 Bernardus de Gardonio .
 Boetius.
 Brideferus Ramefiensis .
 Biblia .

C

Cabellinus .
 Calcesthene.
 Callistene.
 Calippus.
 Carellus .
 Cocles .
 Columella.
 Conciliator Constantinus.
 Conradus Vuimpina.
 Calius calcagnius.
 Cazar .
 Cedrenus .
 Cicero.
 Clemens Alexandrinus.
 Cornelius Alexander.
 Concilium Nicenum.

D

D. Damascenus.
 Daniel .
 S. David Propheta.
 Democritus .
 Diodorus siculus.
 Dioscorides.
 Dofitheus .

E

Ecphantus.
 Eduoardus vurigthus .
 Epheftion Thebanus .
 Eudoxus .
 Efaias Propheta .
 Euctemonus .

F

Flanius Iofephus .
 Federicus Bonauentura
 Firmicus.
 Francifcus Barocius .
 Francifcus Bordinus.
 Francifcus Sirigattus.
 Freigius.
 Fulgentius.

G

Galenus.
 Gemma frifius .
 Gerardus .
 Guido Bonatus .
 Gloffa .
 Gulielmus Cafanatus .
 Gulielmus Gilbertus Colce-
 ftrenfis.

H

Haly rodoan .
 Heluiccus Theutoricus Ord.
 præd.
 Heraclides Ponticus .
 Hermas .
 Hipparcus .
 Hippocrates .
 Hieronymus Cardanus .
 Horatius poeta.
 Hieronymus Mercurialis .

I

D. Io: Chriftoftomus .
 Io: Regiomontanus.
 Io: Stepherinus.
 Io: Iouinianus Pontanus
 Io: Hyfpalensis.
 Io: Vuernerus Noricus .
 Io: Eschuidus.
 Io: de Saxonia .
 Io: Nouiomagus.
 Io: de S. Geminiano ord. præd.
 Io: Baptifta de Porta.
 Io: Andreas, I.C.
 Io: Alexandrinus.
 Io: Tzczes,
 Io: Cofteus.
 Io: Villanus,
 Iofue .
 D. Ifidorus.
 Io: Antonius Maginus.

L

Leupoldus .

Lexicon.
 Linconienfis .
 Linius .
 Lucas Guaricus .
 Lucas de Pennz. I.C.
 Lucretius .
 Lucanus poeta .

M

Macrobius.
 Maternus .
 Meffahalac .
 Meeton Afticus .
 Metrodorus .
 Moifes.
 Moletus.

N

Nicander .
 Niceta Siracufanus.
 Nicolaus Copernicus .
 Nicolaus Leonicus .
 Nigidius .
 Nebriffenfis.

O

Omar .
 Olimpiodorus.
 Ouidius poeta .

P

Paufanias .
 Petrus Appianus .
 Petrus Apponenfis .
 Petrus Gillius .
 pierius Valerianus .
 Philolaus .
 Phoerecidus Sirius.
 Picatus .
 Pindarus .
 plinius .
 Pontanus.
 Poffidonius .
 Plato.
 plutarchus.
 proclus .
 ptolemæus.

Q

Quintilianus .

R

Raphael Volaterranus .
 Rhinoldus .

S

Salomon .
 Strabo .
 Stadius .
 Solinus .
 Schonerus .
 Secundus philofophus .
 Seneca .
 Stephanus Bizantius.
 Suetonius .

Suidas .
T
 Teucrus Bzbylonius .
 Theocritus .
 Theon Alexandrinus .
 Theophilus .
 Theophrastus .

Theodorus .
 Ticho Brahe .
 Thimon .
 D. Thomas Aquinas .
V
 Valens Antiochenus .
 Varro .

Vincentius Beluatenis Ora.
 Præd.
 Vincentius pinellus .
 Virgilius poeta .
 Vitelio .
 Vitruuius .

Candido Lectori Salutem .

Videat Author, seu corrector oculis lynceis, seu argi, errata, qua in librorum editione obrepunt, & corrigat, quia nihil, aut parum efficit, impressorum incuria; Cum omni oscitantibus inspiciam: & delenda minimè deleant, & expungenda baud expungant, ac adijciunda minimè adijciunt; ita ut in hoc, & simili impressionis genere, magna patientia usi, necesse est. Hæc pauca excerpta sunt labore, & in Iustria R. A. P. Magistri F. Donati de Caserta, reliqua vero lectoris iudicio corrigenda relinquimus: præsertim ea qua in possibilibus, & in marginibus inciderunt.

Errata .	Pagina.	Linea.	Correcta.	Errata	Pagina	Linea	Correcta
dictum	3	22	dictum	euaculans	205	47	ciaculans
posse	4	43	possic	trattum	207	43	trattatu
inde	9	19	in de	micauerit	216	43	micauerit
octauit	9	29	octauæ	propterea	217	7	propterea
fuerit	9	35	fueris	quator	222	24	quatuor
grutas	10	37	puttas	rex	223	34	res
quandoquidem	12	28	quadoquidem	dixerit	231	9	dixerit
Quod	3	5	Quod	re	231	25	ne
saretur	13	25	fatetur	petito	231	25	petitio
grandibus	19	38	grandinibus	refractie	241	12	refractio
aeris	20	8	aereis	noodum	241	38	nondum
comptionem	24	32	corruptione	icpis	241	40	lapis
inuentibus	27	8	inuentibus	uersu	242	23	curfu
nulla	34	49	multa	inma	252	44	infima
cojinet	43	24	continet	tempus	255	4	temperatus
sub	47	22	sub	uentus	255	7	uentis
præcipuo	50	10	præcipuo	principium	261	26	principium
noxo	50	42	noxio	tetræ	266	36	terræ
Saturni	57	13	Saturui	notat	269	33	nota
tetragonus	57	28	tetragonis	obscuritatem	269	38	obscuritate
trigonus	57	29	trigonis	verti	275	9	venti
breviori	61	32	breviori	metenorum	275	46	meteororum
oriontis	61	37	oriontis	fir	290	38	sic
ascedentes	62	21	ascedentes	affimulatio	290	42	affimulatio
longitudinam	62	28	longitudinē	octaua	291	30	octauam
imbelliores	64	17	imbeccilliores	multo magnetici	292	4	multo magis magnetium
geminorum	69	47	geminorum	qui	298	38	quæ
nobiles	75	29	nobiliores	illo stabilitate	301	26	illa stabilitatem
interuallo	79	8	interuallo	cerationem	302	42	creationem
stellaurum	81	20	stellarum	præsepe	307	20	persepe
nec cessum	83	16	noceffum	olis	307	30	ollis
donet	83	45	donec	aquam	307	39	aqua
pluries	8	4	pluias	aero	307	40	acr
vade	85	12	valde	cui	307	41	qui
digreditur	85	35	digreditur	ferè	308	1	fore
cecesse est	87	20	necesse est	scintillantque	308	6	scintillamque
inerrantium	97	145	inerrantium	la lauant	311	35	lauant
borneales	98	1	boreales	singula	313	9	singula
otitnt	112	36	oritnt	maximè	313	42	maximè
cædem	118	31	ædem	coadens	317	14	condens
exoritu	189	24	exoritur	.a	320	7	in
horum	192	4	harum	volar	321	44	volat
grutis	194	6	gutis	ignem	322	28	igneam
nociter	198	28	nouiter	ispat	327	26	ispirat
ephemidibus	198	36	ephemidibus	circumcurfatione	331	6	circumcurfatione
ignem	202	9	igneam	induxu	332	30	influxu
aerem	202	21	aerem	vtuntur	338	43	vruntur

VIDI, & perlegi ea diligentia qua potui, sed eum maxima mei animi voluptate opus insigne in tres libros digestum R. A. P. F. Pauli Mineruz Barenis nostræ Prouinciæ Regni Ordinis Præd. Theol. doctissimi, cuius titulus est, De præcognoscendis temporum mutationibus iuxta triplicem viam cælestem, Metheorologicam, & Terrestrem libri tres. Opus sanè omnium personarum ordinibus, per quam necessarium, varia scientia refertum, & concinnis verborum structuris perornatum, in quo admiratus sum & Authoris ingenuum, & indefessos labores quos pro publica vtilitate assidue desumit, cum quo Rerum naturalium tractatum ad Aristotelis aures, etiam perspexi eruditissimum in vniuersam eius naturalem Philosophiam. Cumque vtrumque nulla erroris labe infectum, nec fidei nec morum inuenerim, prælo eudendum dignum iudicavi ex meorum superiorum commissione. Datum Neapoli in Conuentu Sancti Dominici die 1. Decembris 1607.

Frater Seraphinus S. T. M. manu propria.

TRactatus rerum naturalium Peripatheticus R. A. P. F. Pauli Mineruz Barenis Sacræ Theol. Mag in vniuersam Aristotelis naturalem Philosophiam mira verborum contextura elaboratus, profunda que sententiarum doctrina limatus, maxima cum diligentia superiorum meorum iussu, à me inspectus, & examinatus: nihil in eo inueni, quod vel fidei, vel moribus sit aduersum, vel quod sanctissimi Doctoris nostri D. Thomæ Aquinatis doctrinæ deroget Sed cuncta concisè, profundè, & clarè ita digreditur, vt omnia naturalis fere doctrinæ volumina in vnum congerere videatur, ad faciliorem adolescentum eraditionem, atque lectorum profectum. Quemadmodum & opus insigne de præcognoscendis temporum mutationibus in tres libros distinctum. Quapropter dignum prælo excudendum utrumque aëbritor. Datum Neapoli in nostro Regio Conuentu Sancti Dominici die 19. Ianuarij, 1610.

Ita est. Frater Ioannes à Montecoruino Sacræ Theologiæ Magister manu propria.

*Nos Fr. Augustinus Gallaminus Braschellensis, S. Theol. professor,
ac Totius Ordinis Præd. humilis Mag. General. & seruus.*

TRactatus duos quorum vni titulus est de præcognoscendis temporum mutationibus iuxta triplicem viam, cælestem Metheorologicam, ac terrestrem, libri tres: alteri vero, Tractatus rerum naturalium Peripatheticus in vniuersam Arist. Philosophiam à R. P. Fr. Paulo Minerua Barense S. Theologiæ Magistro eiusdem Ordinis compositos, & iuxta decreta tam Sacri Concilij Tridentini, quam nostri Ordinis à præfatis RR. PP. Theologis diligenter visos, recognitos, & approbatos, quantum in nobis est, licentiam, & facultatem præsentium, tenore nostri auctoritate officij concedimus, vt typis excudi, & in publicum commo- dum euulgari possint. Quibuscunque in contrarium nõ obstantibus. In quorum fidem præfentes fieri fecimus, Sigilloque officij nostri munitas, manu propria roborauimus. Datum Neapoli in Regio nostro Conuentu S. Dominici die 30. Ianuarij 1610.

F. Augustinus Gallaminus, qui supra.

Assumptionis nostræ anno secundo.

Loco sigilli.

Registr. folio 17.

F. Thomas Marinus Mag. & socius.

R E G E S T V M.

† A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z.

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Vv Xx Yy:

Omnes sunt duerniones, præter Yy, qui est simplex.

A01 1473603

F. 50.

